

ИЪН ПИЪРС АРКАДИЯ

Превод от английски: Гергана Минкова, 2016

chitanka.info

На Рут, както винаги

1.

Представете си пейзаж. Окъпан в слънчева светлина, изпълнен със свеж аромат от дъжда, който валя през нощта, и спря щом пукна зората. В подножието на хълма има гъста горичка от каменен дъб, от чиито клони с ромон се стичат капки, и земята е мокра, но стабилна под краката. В далечината река, светла и блестяща, отразява яркото небе. Широка е, със синя полупрозрачна вода и почти не се разграничава от небето над нея. Само растителността маркира границата между полята и ниските хълмове край тях. Сега е топло, но по-късно ще настане жега; няма и помен от облаче. Долу край реката вече се вижда как жътвари, понесли вилите, поемат към полето, а други вече работят.

Малко момче гледа към тях. Те са далеч, но то вижда, че разговарят тихо и сериозно, бързат да се захванат с работата си за деня. Преметнало е през рамо празен кожен мях; отива за вода, която скоро ще им потрябва, веднага щом слънцето се издигне високо. Потокът е хладен, спуска се от хълмовете, които ограждат края на техния свят. Той няма представа какво има отвъд. Цялата му вселена е тук, няколко села със съперничеството помежду им, събирането на реколтата, животните и празненствата.

Той ще я напусне завинаги.

Името му е Джей. Той е на единайсет години и е напълно нормално момче, ако не броим склонността му да тормози хората с въпросите си. Защо правиш това? За какво ти е? Какви са тези неща? Незадоволимото му любопитство — смятано от възрастните за нездраво, а от връстниците му за отегчително — означаваше, че няма много приятели, но като цяло, както постоянно повтаряше майка му, не беше проблем.

Днес съзнанието на момчето е празно. Твърде прекрасно е и той знае, че топлината по гърба му и ярката слънчева светлина скоро ще изчезнат. Птиците вече се събират; подготвят се за заминаване; той не иска да губи и миг в мисли. Приближава се към потока, коленичи, за да

се измие, усеща студенина по лицето и врата си, отмива потта. След това се навежда и пие, загребва водата в шепи и отпива.

Сяда отново, вира се във водата, която отразява слънцето по пътя му, слуша птиците и нежния шум от бриза в дърветата от другата страна на потока. После чува странен шум, нисък, дори почти мелодичен. Той утихва и Джей поклаща глава, след това сваля меха си за вода и започва да го пълни.

Шумът отново започва, същият тон като бученето на вятъра в капациите на прозорците през зимата. Идва от другата страна на голяма гола скала, която кара въздушния поток да се завихря по пътя си надолу по хълма. Той се изправя, изтупва пръстта от голите си колене и нагазва във водата в посоката, от която смята, че идва звукът.

На едно място част от скалата е надвиснала, а под нея има вдлъбнатина, която образува малка пещера. Вътре е тъмно, усеща се слаба, но не неприятна миризма на гниещи растения. Той се вира напрегнато, но не вижда нищо. Странно е, но нищо повече. Той не се бои.

Спомня си, че има работа за вършене и понечва да се върне през потока, за да напълни меха, но зърва ивица светлина във вътрешността на пещерата. Стресва се и примигва, но не се е объркал. Светлината се засилва. Не е ярка, просто е по-ярка от околния мрак, само леко го осветява; успява да види папратите с капеща вода от листата им, формата на скалите отзад, мъха и лишейте покрили всичко.

Тогава вижда силует на фона на светлината. Неясен, труден за различаване, но определено на човешко същество. Знае какви ли не истории за горски създания, дяволи и демони, феи и чудовища. Точно затова никой не ходи там сам, дори в мразовитата зима, когато дървата за огрев привършат. Гората е опасна за всеки, който броди из нея незащитен.

В този момент той осъзнава, че всички истории са истина; стъпалата и краката му са във властта на загадъчна сила, която им пречи да се подчинят на командата му да бяга. Опитва се да запее — друг начин за отблъскване на злото, — но от устата му не излиза и звук. Твърде късно е.

Фигурата пристъпва напред и спира. Забелязан е. Джей чувства, че трябва да падне на колене и да моли за милост, но не може да направи и това. Само стои безмълвен, разтреперан и безпомощен.

Инстинктивно свежда поглед към земята, но все пак надзърта изпод мигли. Това, което съзира, го изпълва с надежда. Пред него категорично стои фея. Има формите на момиче, малко по-голяма от него е, но лицето ѝ е мило — макар да е общоизвестно, че това може да се промени само за миг.

Той събира връхчетата на пръстите си и ги вдига към устните си, покланя се и поглежда нагоре. Феята се усмихва и той се поуспокоява. Може да направи поне това. Феите са стриктни по отношение на любезното отношение и щом веднъж приемат учтивостта, отвърщат със същото. Така беше чувал.

На всичкото отгоре получава в отговор същите жестове и поклон! Едва не се размива с глас от изумление и облекчение, но тази неочаквана реакция го оставя в неведение какво да прави оттук нататък. И ето че допуска грешка, нарушава правилата от преданията, които е чувал. Заговаря.

— Коя си ти?

Създанието изглежда ядосано и той горчиво съжалява за думите си.

— Извинявам се, господарке — избоботва той на стария език уважителното обръщение, което си спомня от приказките. — Как бих могъл да ви служа?

Създанието се усмихва отново, сияйна, божествена усмивка, която връща топлината в тялото му. Отново вдига ръце за жест, който би трябвало да изразява мир — и изчезва.

* * *

Хенри Литън остави ръкописа, който четеше, и погледна над очилата си към своята публика. Винаги правеше така. Беше донякъде превзет и педантичен маниеризъм, на който никой не възразяваше, нито дори забелязваше. Всички те си имаха своите чудатости и отдавна бяха свикнали с неговите.

— Тук се усеща Овидий — каза един, извъртя очи към тавана и се зае да го изучава. — „Любовна елегия 3“^[1], ако не греша. Отново плагиатстваш.

Той никога не гледаше хората, когато им говореше.

— Точно това правя — потвърди Литън. — Приемете го като бегла алузия към пасторалния традиционализъм.

— Щом трябва.

— Само това ли е? — попита друг с чаша бира в едната ръка и лула в другата. По масата се посипа пепел, щом заговори. — Малко е кратичко за двайсет години труд.

— Не — отговори Литън. — Искате ли още?

— Къде са драконите? Цяла глава, а няма нито един дракон?

Литън се смръщи.

— Няма дракони.

— Няма дракони? — престори се на изненадан другият. — А магьосници?

— Не.

— Тролове?

— Не. Нищо такова.

— Слава богу за това. Продължавай нататък.

Седяха в много малката кръчма в ранен съботен следобед. Миниатюрните прозорци пропускаха нищожно количество светлина дори в близост до тях; вътрешната част на помещението беше почти тъмна, понякога се процеждаше по някой слънчев лъч при отварянето на задната врата през гъстия тютюнев дим, който вече беше изпълнил стаята. Стените наоколо бяха голи, декорацията им се изчерпваше само с малки огледала, а някога бялата боя беше пожълтяла от годините пушене. Четиримата мъже запълваха цялото пространство; от време на време надничаше и по някой друг, но биваше посрещнат намръщено. Стопанинът не насърчаваше подобни прекъсвания. Групата се събираше в задното помещение в събота. Идваха всяка седмица за по няколко часа мъжки разговори, никой от тях дори не си помисляше да остане у дома със съпругата и семейството си. Бяха свикнали по-скоро с компанията на други мъже и ако ги попитаха защо изобщо са се оженили, много от приятелите и колегите на Литън биха се затруднили да отговорят.

Литън, който беше направил пауза, за да се увери, че останалите наистина искат да чуят какво е написал, а не слушат просто от любезност, отпи от бирата си и отново взе купчината листове.

— Много добре. Не можете да се оплачете, че не съм ви дал избор. Сега внимавайте.

* * *

Джей беше разтреперан и облян в сълзи, когато се върна на полето; запъти се към жените, които работеха встрани от мъжете, като инстинктивно долавяше, че ще проявят повече разбиране. Испита облекчение щом зърна майка си, кафявият шал беше вързан на главата ѝ, за да я пази от слънцето. Той извика и хукна към нея, сгуши се в топлото ѝ тяло, за да потърси утеха, тресеше се и хлипаше неудържимо.

— Какво има? Джей, какво се е случило?

Тя го огледа набързо, провери дали не се е наранил.

— Какво стана?

Тя се наведе, така че лицето ѝ да бъде на нивото на неговото и внимателно го хвана за раменете. Другите жени се скупчиха наоколо.

— Уплашил се е — каза една по-възрастна, която водеше младите.

Джей беше убеден, че няма да му повярват. Кой би могъл? Щяха да си помислят, че се опитва да избяга от работа. Майка му щеше да се срамува от него, щеше да го мъмри, че излага семейството.

— Какво има? — попита майка му още по-настойчиво.

— Видях... видях... не знам. Видях някого. Нещо. Там горе. Изникна от пещерата. Съвсем неочаквано. После отново се изпари.

Чу се нервно хихикане; в същото време майка му изглеждаше разтревожена, притеснена.

— За какво говориш? Къде?

Той посочи нагоре към хълма.

— От другата страна на потока — призна.

— В гората?

Той кимна.

— Нямах намерение да ходя там. Но чух странен шум.

— Измисля си — отсече една жена: Дел, клюкарка, която за никого не беше казала и една добра дума. Говореше се, че някога била красавица, но безсърдечието бе заличило всичко миловидно по лицето ѝ. Заядливата ѝ реплика беше достатъчна, за да накара майката на Джей да се изправи решително.

— Ще идем да погледнем — каза тя. — Хайде, Джей. Сигурна съм, че е било просто трик на светлината. Стреснал си се, но не бива да се тревожиш.

Милото ѝ отношение беше успокоително; без да обръща внимание на останалите, които очевидно смятаха, че това е просто детинска шега, майката на Джей го хвана за ръка. Само още една от жените тръгна с тях, най-възрастната, която смяташе за свой дълг да присъства на всяка нередност, колкото и незначителна да е тя. Всички останали се върнаха отново към работата си.

Джей пое обратно към потока, прекоси го и влезе в гората. Възрастната вдовица се поклони и си замърмори, за да прогони духовете, всички се изправиха един до друг и надникнаха в пещерата. Нямаше нищо. Нито звук, нито светлина и със сигурност нямаше фея.

— Беше точно там. Наистина — настоя той и ги погледна, за да провери дали са сърдити, или се отнасят с пренебрежение. Не успя да долови нищо; израженията им бяха абсолютно непроницаеми.

— Как изглеждаше феята?

— Беше момиче — отвърна Джей. — Имаше тъмна коса. Усмихна ми се. Беше толкова красива.

— Как беше облечена?

— О, никога не сте виждали нещо подобно! Червена роба, гладка и блестяща, сякаш направена от рубини.

— Ти никога не си виждал рубин — прекъсна го старата вдовица. — Как би го разпознал?

— Блестеше на светлината зашеметяващо ярко — настояваше той. — Беше прекрасна. После просто изчезна.

Жените се спогледаха, накрая свиха безпомощно рамене.

— Е, сега няма нищо — каза майка му. — Затова мисля, че е най-добре да забравим за това.

— Слушай, Джей. Това е важно — намеси се старата вдовица. Наведе се към него и го погледна в очите. — Нито дума. Разбираш ли? Колкото по-скоро го забравим, толкова по-добре. Не искаш да си спечелиш име на побъркан или измамник, нали така?

Той поклати глава.

— Добре. Да знаеш, ако разбере, че някога си говорил за случката, ще ти хвърля най-здравия пердах в живота ти, а аз съм яка старица. Сега напълни вода и да се връщаме обратно на работа.

През останалата част от деня се усещаше странна атмосфера, особена разлика между мъжете, които не знаеха нищо и си работеха весело и добре, и жените, които бяха унили, смътно изплашени. Самият Джей не можеше да спре да трепери; знаеше или поне се надяваше, че не е сънувал. Но също така осъзнаваше, че няма почти никаква вероятност някой някога да му повярва.

* * *

Литън хвърли поглед към групичката и се усмихна. Повечето бяха като него, мъже около петдесетте; всички имаха уморен и поопърпан вид. Никой не го беше грижа за елегантни дрехи, предпочитаха изтъркан туид и удобни масивни обувки. Яките на ризите им бяха протрити, ако не броим тези, чиито съпруги ги бяха обърнали наопаки, преди да си признаят, че ризите им са напълно непоправими. Саката им имаха пришити на лактите кожени парчета, за да се удължи животът им, а чорапите на повечето бяха кърпени многократно. Той броеше присъстващите за най-близките си приятели, някои от десетилетия. И все пак не ги възприемаше като приятели или дори като колеги. Не знаеше точно какви са. Просто част от живота му; хора, с които прекарваше съботите, след като някои се бяха отбили в библиотеката, а други бяха прекарвали час-два в преподаване, което им беше работата.

Всички те хранеха тайна страст, която грижливо пазеха скрита от останалия свят. Обичаха истории. Някои имаха слабост към детективски книги и криеха издания на „Пенгуин“ със зелени корици зад томове с кожена подвързия, посветени на англосаксонската история или на класическата философия. Други изпитваха също тъй горещо тайно влечение към научната фантастика и за тях нямаше нищо по-хубаво от това да се скатаят с някоя книжка за изследване на междугалактическото пространство помежду лекциите за еволюцията на руския роман от деветнайсети век. Трети предпочитаха шпионски и приключенски истории, без значение дали от Райдър Хагарт^[2], или с Бушан^[3] (за по-екстравагантните), или с Джеймс Бонд.

Литън имаше слабост към фантастични приказки за измислени страни, населени (ако това беше правилната дума) от дракони, тролове

и гоблини. Точно това го беше привлякло още преди години към компанията на Луис и Толкин.

Ентусиазмът го беше обзел, когато беше тринайсетгодишен и остана повален на легло в продължение на четири месеца от морбили, последвано от заушки и варицела. Затова четеше. Четеше още и още. Нямахме какво друго да прави; тогава все още не съществуваха транзисторни радиоприемници. Докато майка му все носеше стойностни и образователни книги, баща му мъкнеше разни четива с фантасмагории. Истории за рицари и благородни девици, за богове и богини, за пътешествия и приключения. Той четеше, а след това заспиваше и в съня си усъвършенстваше историите там, където смяташе, че авторите са сбъркали. Драконите ставаха още по-проклетни, жените по-умни, а мъжете не така отегчително добродетелни.

Накрая сам започна да пише такива истории, но неизменно се стесняваше да ги покаже на някого. Отиде на война, после стана преподавател, изтъкнат интелектуалец и историите останаха недовършени. Освен това лесно се критикуваше работата на другите, но както установи, беше доста трудно да разкажеш история. Първите му опити не бяха много по-добри от нещата, които разгромяваше с лекота.

Постепенно у него се зароди нова амбиция и ето че сега, в една тиха октомврийска събота през 1960 година, щеше да я разкрие в целия ѝ, макар и незавършен, блясък пред приятелите в кръчмата. Беше прекарал години да обсъжда усилията на другите, сега, след много подканяне, беше негов ред.

Надяваше се да бъдат отзивчиви; през годините нови членове се бяха появявали и изчезвали — Луис лежеше болен в Кеймбридж, Толкин се оттегли от литературата, прекомерната популярност и преклонната възраст не му позволяваха вече да пише. Липсваха му; щеше да му е приятно да зърне лицето на Луис.

— Много добре, господа, ако може, оставете питиетата и слушайте внимателно, ще ви обясня.

— Време беше.

— Накратко...

— Хайде бе!

— Накратко, сътворявам света.

Той замълча и се огледа наоколо. Останалите не изглеждаха впечатлени.

— И няма гоблини? — попита с надежда някой.

Литън пое дъх.

— Няма гоблини. Това е сериозно. Искам да изградя общество, което работи. С убеждения, закони, суеверия, обичаи. С икономика и политика. Цялостна социология на фантастичното.

— Ще има и сюжет, надявам се?

— Разбира се. Но историите възникват в обществата, в противен случай не могат да съществуват. Първото трябва да предшества второто.

— Ние нямаме ли го вече? Имам предвид обществото?

— Аз искам друго, по-добро.

— Няма ли вероятност да се получи скучно? — попита Томпсън, дръпна лулата от устата си съвсем за кратко, колкото да заговори. Този път адресираше забележките си към огледалото в дъното на помещението. — Искам да кажа, предполагам целиш да създадеш идеалното общество, но перфектното не подлежи на промяна. Как ще се случи всичко? Ако не може да се случи, нямаш история. При всички положения промяната е заложена в човешката природа, дори да е към по-лошо. Иначе хората ще умрат от скука. Ако започнеш от идеалното, нямаш друг избор, трябва да тръгнеш надолу.

— Освен това, естествено — добави Дейвис, — рискуваш да се превърнеш в Сталин. Идеалното общество има нужда от идеални хора. А хората винаги се оказват ужасно разочарование. Негодни са и ти го знаеш. Просто са проклети досадници. Нищо чудно, че правилата стават налудничави и се изкривяват. Несъмнено си чел не по-малко утопии от мен. В колко от тях би пожелал да живееш?

— Така е. Антеруолд ще бъде рамка за по-добро общество, не за идеално, което очевидно е невъзможно. И все пак, имам нужда от помощта ви, приятели. През следващите няколко седмици ще ви представя в основни линии моя свят. Вие ще ми кажете дали според вас може да проработи. Ще го променям, докато стане силен, стабилен и способен да се справя с несъвършени създания като хората, без да се срина до кошмар, лош като този, който вече имаме — той се усмихна. — В замяна ще ви изслушам отново. Пърсимън — погледна към мъжа отляво на него, който все още не беше казал нищо. — Предполагам, че

търсиш начин да разгромиш идеята ми чрез законите на физиката? Ако си направиш труда да махнеш пренебрежителния израз на неодобрение от лицето си към моето фриволно бягство от действителността, вероятно ще споделиш с нас какво правиш ти?

* * *

Нужен ми е прекрасен, просторен, пуст пейзаж, окъпан в слънчева светлина, мислеше си Литън, докато въртеше педалите на стария си велосипед към дома си малко по-късно същата вечер. Плавно виещи се хълмове, зелени и осеяни с овце. Истински рай. Поне за английския читател. В планините винаги има нещо зловещо. Там умират хора, нападани от диви зверове или диваци. Възприемаме планините като красиви, но ако можем да профучим през тях в топъл влак. Мнението ни ще е различно, ако ни се наложи да ги изкачваме или да слизаем от тях, докато вали сняг или дъжд.

Лесно е да си представим свят, в който не само че малко хора могат да четат, а и малко чувстват тази необходимост или желание. Сериозно, четенето може да се превърне в умение, запазено само за малобройна група специалисти, както е за нас обществото или фермерството. Помислете си колко време ще се спести. Изпращаме децата на училище и през по-голямата част от времето си те се учат да четат, а щом приключат, не докосват книга до края на живота си. Четенето е важно, единствено когато има нещо стойностно за четене. Почти всичко е ефимерно. Това е смисълът на устната култура на разказването и запомнянето на приказките. Хората могат невероятно да се усъвършенстват в мисленето и разбирането без много писане.

За това размишляваше Литън, докато се движеше по пътя към къщата си. В кухнята имаше хляб и сирене; щеше да сложи чайника на котлона, за да кипне вода за чай, да сипе малко въглища в огъня и скоро кабинетът му щеше да се стопли. Никой нямаше да го безпокои. На входната врата рядко се позвъняваше; единствено доставчиците — продукти от бакалията, въглища веднъж месечно, човекът от пералнята носеше сак с влажно пране — прекъсваха покоя му и с тях се занимаваше госпожа Морис, която идваше три сутрини в седмицата, за да се погрижи за него. Повечето вечери се хранеше в колежа, а после

се прибираше у дома да почете или да послуша музика на изключително скъпия си грамофон. Позволи си го като глезотия, но винаги беше обожавал музиката — точно затова в неговия въображаем свят щеше да бъде отредено почетно място на песните.

Изпитваше искрена привързаност към много хора, но имаше нужда от малко. Да вземем за пример Роузи, момичето, което хранеше котката му. Или тя го беше осиновила, или той нея. Или може би котката беше сватовница. Тя идваше и често разговаряха дълго. Той харесваше компанията ѝ, възгледите ѝ му се струваха вълнуващи, тъй като нямаше опит с млади момичета, особено с такива от сегашното поколение. Днешните млади бяха много различни. Ласкателно беше, че Роузи изглежда също го харесваше и разговорите им започваха съвсем естествено от една и съща тема, а после превключваха на музика, книги или политика. Беше много по-интересна личност от повечето му студенти или колеги. Изпитваше ненаситно любопитство към всичко.

[1] Поредица от еротични стихотворения (15–16 г. пр.н.е.). Запазеният до наши дни вариант е редактиран и сведен до три книги. — Б.ред. ↑

[2] Британски автор на приключенски романи (1856–1925). — Б.ред. ↑

[3] Шотландски писател и политик (1875–1940). — Б.ред. ↑

2.

Роузи Уилсън вдиша въздуха с наслада; беше достатъчно възрастна, на петнайсет (и малко отгоре, мислеше си с удоволствие тя), че да разпознае първите признаци на зимата. Не че ѝ беше нужно доказателство за приближаването ѝ. Отдавна се беше върнала в училище, а това все пак беше най-значимият индикатор.

Беше събота и тя беше свободна до понеделник. Разбира се, имаше задачи за вършене и те щяха да отнемат от времето, което би посветила на себе си. Да разходи кучето на съседа. Да иде на пазар. Да обели зеленчуци и да измие съдовете след хранене. Брат ѝ нямаше скучни задължения. Той беше на работа днес, а в неделя щеше да излезе с приятелите си да играе футбол. Това беше нормално. Това правеха момчетата, а тя правеше това, което правят момичетата.

— И аз искам да играя с приятелите си — възрази веднъж тя.

Сбърка с подбора на думите.

— Ти нямаш такива — рязко отвърна брат ѝ. Той беше две години по-голям от нея, вече си имаше приятелка и печелеше добри пари в железарията. — Умните момичета нямат приятели.

Тя подозираше, че твърдението на брат ѝ е истина; точно затова я беше заболяло, а той точно затова го беше казал. Нейна си беше грешката, че си вземаше всичките изпити и ходеше на училище, където я учеха на разни неща. Родителите ѝ бяха готови да откажат, но тя се наложи.

Затова пазаруваше, макар че направи без да бърза разходката с кучето край канала в края на пътя, а после повървяха през парка, като кучето тичаше напред. Кучето беше добро, послушно и мило. Тя го връзваше пред магазините и то търпеливо я чакаше.

Само че сега беше изчезнало. Тя викаше, оглеждаше се и накрая го чу да лае долу при брега на реката.

— Ела тук! Лошо куче! — повика го не твърде строго и тръгна да провери защо то се маеше там. — Върни се тук! Престани! — скара му

се, щом го видя да размахва опашка ентузиазирано и да рови с муцуна в купчина стари дрехи.

Тогава огледа по-отблизо. В дрехите имаше някой. На земята лежеше човек.

Роузи се приближи предпазливо; беше чела по вестниците за трупове на убити, на които са се натъкнали разхождащи се хора. Ала щом се приближи, камарата дрехи помръдна и се чу пъшкане. Мъж с бледо и измъчено лице се беше втренчил в нея. Той примигна и разтърка кървясалите си очи. Истинско облекчение, помисли си тя.

— Добре ли сте? — подвикна, не смееше да пристъпи твърде близо и прикриваше своята плахост със силен глас.

Той се претърколи и присви очи, за да фокусира погледа си върху силуета на момиче, облечено в яркочервено палто, стиснало голям пакет в едната ръка и кучешка каишка в другата.

— Тук! — нареди тя на животното. — Лошо куче. Непослушно!

— Храна — изхриптя той.

Устните му мърдаха и се опита да каже още нещо, но не се получаваше.

— Храна? — повтори тя. — Дали това е добра идея? Изглеждате болен. Да повикам ли линейка? Лекар?

— Само храна. Дай.

Тя се поколеба, не беше сигурна какво да прави. После отвори пакета си и надникна вътре.

— Ето — каза тя. — Вземете малко сладкиш. Никой няма да възрази, сигурна съм. Боя се, че не е особено хранителен. Всъщност е по-скоро като дунапрен.

Тя протегна ръка, но той не понечи да го вземе, затова тя внимателно го остави на земята до него и дръпна голямото куче встрани.

— Да не си посмял! Сладкишът е много приятен — добави тя, щом забеляза как го гледа той.

Мъжът се съсредоточи с усилие.

— Благодаря.

— Няма защо. Трябва да вървя. Прощавайте за Фреди. Той само искаше да си поиграе. Сигурен ли сте, че нямате нужда от помощ?

Той не й отговори и тя се извърна, направи няколко крачки, а после се върна. Погледна още веднъж в торбата си и протегна ръка,

стиснала монета между два от пръстите си.

— Купете си нещо прилично за хапване, ако сте гладен. Не са много, но...

— Махай се.

Тя задържа погледа си върху него още секунда-две, намръщи се неодобрително и бързо се отдалечи. Толкова се беше забавила, че бързо забрави за мислите, в които бе потънала, докато разхождаше кучето. И все пак изпитваше известна гордост, задето беше дала малко пари на онзи човек. Така беше редно, уверяваше сама себе си. Беше благородна постъпка. Добрина. Така правят милите и дружелюбни хора. Не че получи някаква благодарност за жеста си. Вероятно беше някой пияница, който се беше катурнал там, след като беше пропил седмичната си заплата в петък вечер в първата кръчма. Ами ако наистина беше болен? Дали не трябваше да се върне и да провери?

Помисли отново, но реши да не го прави. Беше сторила всичко по силите си, а той ѝ каза да се маха. Ако наистина искаш да ти помогнат, поне се държиш прилично. Казваш: „Помогнете ми.“ Нещо от този род. И все пак...

Тази мисъл развали усещането ѝ за проявена добродетелност и сега освен закъсняла, беше и ядосана. Магазините затваряха в дванайсет и половина и нямаше да ги отворят до понеделник. Ако изпуснеше месаря, останалата част от деня ѝ щеше да бъде напълно съсипана. Какво щяха да ядат? Познайте кой щеше да бъде виновен? Татко ѝ си имаше навици. Днес беше събота, така че беше ден за свински пържоли. А утре за печено. Понякога Роузи се чудеше дали не могат да ядат свински пържоли в сряда, но това щеше да обърка нещата. Когато порасне и се омъжи и има свои деца и дом, щеше да яде свински пържоли в който ден пожелае. Ако, разбира се, изобщо някой я вземеше.

Тя забърза по пътя, опита се да съсредоточи мислите си върху списъка в джоба си. Бакалията, после месарницата и накрая в магазина за зарзават.

А може и в обратния ред. После ще остави кучето и продуктите, а следобед ще отиде да нахрани котката на професор Литън — трите пенита щяха да ѝ дойдат добре, тъй като склонността ѝ към благотворителност беше изчерпала ресурсите ѝ.

* * *

Роузи харесваше професор Литън, макар да знаеше, че не бива да го нарича така.

— Не ме наричай професор, мила — казваше нежно той. — Аз съм просто човек, който се труди в нисшите слоеве на съсловието на учените.

Но той изглеждаше и говореше точно като такъв. Само да можеше преподавателите ѝ в училище да приличат повече на него, беше сигурна, че ученето щеше да ѝ носи много по-голямо удоволствие. Вместо това беше изправена пред перспективата да се поти над тестовете по правопис в неделя сутрин, докато родителите ѝ мърморят зад гърба ѝ: „Нямаме представа защо се тормозиш с това.“ А също и с граматиката. Мразеше граматиката.

— Никога не казвай „мога ли да бъда извинена“ — беше я смъмрила учителката едва онзи ден. Трябваше да търпи агонията да стои на един крак по време на импровизирания урок. — Очевидно можеш, Уилсън. Ясно е само като те погледне човек. Но бихме ли те извинили? Зависи. Искаш разрешение, а не оценка на своите способности.

— Но, госпожице... — беше я прекъснала отчаяно тя.

— Никога не започвай изречение с „но“. Това е съюз, а в тази позиция не съюзява нищо. Подобна грешка е типична за неграмотните.

Щом жената приключи, Роузи беше изтичала толкова бързо в тоалетната, че можеше да спечели медал на Олимпийските игри, докато останалите от класа злорадстваха.

Храненето на котката на професор Литън не беше истинска работа, макар че само тя беше способна да прояви нещо подобно на обич или интерес към това животно, чието злонравие бе смекчавано единствено от мързела му. Правеше го най-вече защото понякога професорът беше там и си говореше с нея. Той знаеше всичко.

— Много добър човек е — беше казала Роузи веднъж на майка си. — Разговаря с мен напълно сериозно, нали разбираш. Но понякога млъква по средата на изречението и ме отпраща да си вървя.

Роузи не се засягаше от странното му поведение, а според майка ѝ всички професори си били такива. Определено никога не се беше

държал по начин, който да я притесни. Точно обратното — отнасяше се с нея уважително и внимателно. Тя му разказваше за книгите, които е чела, или за песни, които е слушала, а той никога не ѝ се присмиваше и не изразяваше презрение към юношеските ѝ вкусове. Нито пък приемаше факта, че е момиче за сериозен недостатък.

— Боя се, че не познавам музиката на господин Акър Билк — случваше се да отбележи той. — Голям пропуск от моя страна вероятно. Ще си пусна радиото в събота, за да разширя хоризонтите си. Значи казваш, че свири на кларинет? Изпълнява популярен джаз, доколкото схващам от описанието ти. Определено е най-експресивният инструмент, когато е в правилните ръце. Както и саксофонът, разбира се...

И така, Роузи се прибираще у дома, стиснала в ръце плочи на Ела Фицджералд или на Дюк Елингтън — Литън беше голям техен почитател, — убедена, че така ще добие изискан вкус за музика и ще се обогати с повече познания за джаза и кларинета, отколкото преди посещението си.

Литън ѝ беше разказал някои истории за Антеруолд, за да види реакцията ѝ. Тя беше единственият човек, който знаеше за въображаемия му свят, освен колегите му в кръчмата и старата му приятелка Анджела Миърсън. Велика идея, пълна с интересни персонажи, макар според критичното мнение на Роузи все още да нямаше кой знае какъв сюжет.

— Те сякаш не правят нищо — беше отбелязала тя един ден. — Не се ли карат, не предприемат ли някакви приключения? Не може ли някой да се влюби или нещо подобно? Трябва да има любов, за да е интересна историята.

Литън се прокашля, а след това се намръщи.

— Сега организирам обстановката, нали разбираш, тази, в която ще се случва историята.

— О!

— Когато е готова, хората ще знаят как да се влюбват и за какво да се карат — той направи пауза и се загледа в изражението ѝ. — Боя се, че не си много убедена.

— Звучи прекрасно — успокои го тя, защото той доби унил вид.

— Професоре — продължи предпазливо тя, — духовете истински ли са?

— Колко странно, че заговори за това — изненада се той. — Аз самият се чудех за същото. Великите умове мислят еднакво, а? Защо питаш?

— О... заради една книга. На Агата Кристи — засрами се, че само това може да измисли, тъй като беше сигурна, че той няма понятие от книги с меки корици и цветни картинки отпред. За нейна изненада очите на Литън светнаха.

— Агата Кристи! Много я харесвам, макар да се боя, че до известна степен мами, като все представя съществените доказателства чак на финала. Кого предпочиташ, Поаро или госпожица Марпъл^[1]?

Роузи се замисли.

— Госпожица Марпъл е по-приятна, но Поаро ходи на по-интересни места. Обичам да чета за непознати места.

— Много разумен отговор — заяви той. — Мечтаеш ли да пътуваш, Роузи?

— О! Да! — отвърна тя. — Още от съвсем малка. Искам да видя всичко. Градове, планини, странни места. Места, които никой не е зървал досега.

— Значи ще станеш изследовател?

— Мама казва, че трябва да стана медицинска сестра.

Литън я погледна със съчувствие.

— Не е моя работа да те насърчавам да пренебрегнеш съвета на майка си — рече. — Това означава, че по мое мнение сериозно трябва да си помислиш и да не я слушаш. Какво казва госпожица Кристи за духовете?

— Има една сцена, в която героят се появява от мъглата като дух.

— Разбирам. Истинският дух е безпльтен. „Идея, пробудена у нас“, както се изразява Хътчесън^[2]. Съществува единствено в съзнанието на човека, който го е видял, и той го определя като Красота или Добродетел. Или техните противоположности, разбира се. Това са свръхестествени неща — духове, феи или ангели — или са оптична илюзия като миража, а може да са и резултат от психично разстройство. Струва ми се, че всички възможности се изчерпват с тези три варианта. Искаш ли парче кейк към чая?

Роузи прие информацията, но не и кейка. Майка ѝ беше строга по отношение на яденето между храненията. „Едно дебело момиче никога няма да си намери добър мъж, Роузи“, беше нейното

убеждение, насадено от пралеля Джеси, жена, която си падаше по клишетата.

— Феите също не съществуват.

Литън се намръщи.

— Учените твърдят, че не съществуват. Но какво знаят те, а? Често си мисля, че вярата в нещо може да го направи действително. Ако ти вярваш в тях, никога няма да можеш да убедиш някой, който не вярва. Ако не вярваш, никога няма да промениш възгледите на този, който вярва. Ако някога срещнеш фея, вероятно ще е разумно да внимаваш с кого споделяш за това.

— Може и да сте прав — отвърна Роузи.

* * *

Въпросът беше възникнал няколко дни по-рано, когато Роузи се беше отбила да нахрани Професор Дженкинс.

Дженкинс беше стар, агресивен и ужасно дебел, а целият му живот беше посветен на стремежа да просне туловището си върху най-удобната мебел в къщата. Малкото будни моменти прекарваше в ядене; неотдавна беше открил, че може да храносмила и спи едновременно. Някоя мишка или птичка не би се изплашила от присъствието му. Игрите не му бяха познати дори като малко коте, макар да беше трудно да си го представиш като млад.

Всъщност оттам произлизаше и името му — чудовището беше кръстено на човек, който беше преподавал химия на Литън в младежките му години, също толкова тлъст, проклет и неприятен. Понякога Литън се чудеше дали старият му тормозител не се беше преродил в домашния му любимец. Имаше нещо в студения злобен поглед, което му напомняше за уроците в мразовитата класна стая.

Какъвто и да беше произходът на безсмъртната му душа, Дженкинс рядко допускаше някой да приближи до него. Но търпеше Литън и изглежда почти харесваше Роузи; единствено на нея позволяваше да го гъделичка по корема.

Обикновено щом пристигнеше, Роузи се качваше горе, където Дженкинс лежеше по гръб, а тлъстичките му лапи стърчаха във въздуха — истинско възплъщение на наслада. Сред многото си други

недостатъци той беше и малко глух и не му беше особено драго да слезе долу и да открие, че храната вече го очаква. Затова Роузи не само го хранеше, но ѝ се налагаше и да го събуди, макар да се беше стигнало дотам, че на практика го носеше до кухнята.

Този ден Дженкинс не беше на обичайното си място, затова Роузи беше оставила чантата си в антрето и влизаше от стая в стая, като го викаше по име. Нямаше го никъде и тя беше готова да си тръгне, но в този момент забеляза, че вратата към мазето е открената. Литън никога не използваше тази част от къщата; тя наистина беше твърде голяма за сам човек, макар той да се беше постарал да запълни всяка стая с книги.

Дори според стандартите на останалата част от къщата — а Литън не беше от най-подредените хора — мазето беше неприятно. Беше покрито с прах и миришеше на влага и мухъл. Освен това беше и тъмно. Докато се промъкваше по тесните стълби, Роузи успяваше да различи само купчини хартия, стари чаши и вехти мебели от помещението, което някога е било кухня за прислужниците. Единствената светлина се процеждаше през мръсното стъкло на врата, която водеше към обраслата задна градина.

— Ехо? — извика тя. — Дженкинс? — обзе я лек страх, докато оглеждаше мизерията наоколо, макар обикновено да не се боеше от нищо. Най-малкото не беше сигурна дали изобщо е редно да бъде тук. — Дженкинс? — извика отново тя, а след това, по-уверена, че мястото е празно, извика малко по-силно. — Дженкинс, дебеланко!

Може би глухият звяр се беше скрил под нещо? Без да спира да подвиква, тя взе да наднича в шкафовете, под масата. Нищо. Тогава зърна ръждясала метална арка като онези, които хората ползват за отглеждане на рози, подпряна сред камара градинарски принадлежности. Беше виждала такава в една провинциална къща, която бяха посетили с класа ѝ по време на екскурзия предишното лято. Все пак беше странна, покрита с консервни кутии, хартия и парчета тънко фолио, с плътна завеса, праметната отгоре, също толкова тежка и тъмна като черния плат за затъмняване при бомбардировки, какъвто все още се пазеше в много къщи. Роузи се съмняваше, че ще помогне особено за защита от атомни бомби, но хората ги пазеха за всеки случай.

Тя приближи към вонящата на плесен завеса и я отметна, за да се увери, че Дженкинс не се е сгушил зад нея. Изпищя уплашено и инстинктивно вдигна ръце към очите си, извърна се от ослепителната светлина, която нахлу в мръсната стаичка.

Постепенно разтвори пръстите си, за да надникне между тях и остави очите си да свикнат с блясъка. Беше невероятно. Перголата — в невзрачна мрачна къща, на невзрачна мрачна улица, в невзрачен мрачен ден — отваряше поглед не към влажната, осеяна с петна стена зад нея, а към открит провинциален пейзаж, окъпан в ярка светлина. Пред очите ѝ се спускаха хълмове, огрени от слънцето. Беше виждала подобни картини преди в книгите, които беше заемала от библиотеката. Приличаха ѝ на средиземноморски. Тъмни дървета, които според нея вероятно бяха маслинови, и склонове, покрити със зеленина. В далечината имаше широка, необичайно синя река, която отразяваше слънцето почти хипнотично.

Не беше снимка — със сигурност нямаше начин да съществува толкова жива снимка, — защото долавяше движение. Слънцето върху водата. Птичките в небето. А в полето имаше хора. Тя стоеше със зяпнала уста. Гледката беше прелестна, неустоима.

Пристъпи напред и докосна желязото; беше студено.

Дори не си помисли да си тръгне; искаше само да се приближи още повече. Странен трепет, някакъв импулс премина през тялото ѝ, щом приближи рамката, сякаш някой я гъделичкаше отвътре.

Когато премина изцяло, я блъсна горещ въздух, контрастът със студената влага в мазето беше шокиращ.

Беше прекрасно; искаше ѝ се да смъкне палтото си — грозното червено палто, което беше получила за рождения си ден — и да почувства топлината по кожата си. Искеше ѝ се да изтича надолу към реката и да измие лицето си в нея. Сигурна беше, че усещането ще е прекрасно.

Спря, почувства нервност за пръв път. Изглежда се намираше на входа на малка пещера или нещо подобно; стените бяха покрити с растителност и тънки дръвчета с разпрострени клони, които някак бяха успели да изникнат от процепите. Изведнъж тя осъзна, че там има някой.

Беше момче, изглеждаше по-малко от нея и беше облечено с груба туника, а краката му бяха кафяви и боси. Косата му беше руса и

рошава, а изражението му — приятно и открито. Или вероятно щеше да бъде, ако не изглеждаше така ужасено. Тя се огледа, за да види кое го плаши толкова и в този момент осъзна, че може да е самата тя.

Не можеше да продума; не знаеше какво да каже. Надяваше се той да не я нападне, да не вземе да хвърля по нея камъни или нещо подобно.

Той направи няколко крачки, поколеба се и спря. Поклони ѝ се. Тя внимателно отговори с кимване, за да покаже, че е приятелски настроена.

Той заговори, но тя не успя да го разбере. Топлината на летния ден ги обгръщаше, птичките пееха съвсем естествено в далечината, силният пек ги притискаше. Никой от тях не обръщаше внимание.

— Как бих могъл да ви служа? — попита бавно момчето, този път със силен акцент, но на разбираем английски.

Роузи се усмихна облекчено, но така се изненада, че отстъпи крачка назад и се препъна в камък. Опита да запази равновесие и се наложи да направи още една стъпка, а това я изхвърли от светлината. Внезапно се озова обратно в миризливото старо мазе; горещината, звуците, единственото, което все още виждаше, беше момчето и то изглеждаше уплашено и объркано. Беше паднало на колене и докосваше земята с чело.

Магията беше развалена; чудото беше отминало, а Роузи искаше единствено да избяга. Дръпна завесата на мястото ѝ и изтича нагоре по стълбите в сивата английска сутрин. Дженкинс щеше да остане без храна днес и толкоз.

[1] Главни герои в криминалните романи на Агата Кристи. — Б.ред. ↑

[2] Франсис Хътчесън — шотландски философ (1694–1746), считан за един от бащите на шотландското Просвещение. — Б.ред. ↑

3.

Джак Мур беше на мнение, че външният свят при всичката му нездравословност и изкуственост представлява привлекателна идея за свобода. Затова той често заставаше пред големия екран, който декорираше пространството, водещо към конферентните зали; просто да погледа и да си припомни. Не беше истинско; никъде в комплекса нямаше прозорци, но беше по-добре от нищо. В момента имаше въображаема, но много реалистична гледка на крави, хълмове и трева. Вероятно единствено хълмовете съществуваха все още, но въпреки това той обичаше да гледа. След миг щяха да се променят и да се покрият със сняг, също въображаем, тъй като никъде по света не беше валял сняг повече от десет години. Нямаше представа защо екранът е там. Малко хора освен него проявяваха някакъв интерес към външния свят; всичко съществено се намираще в огромната запечатана сграда, в която живееха и работеха. Навън беше опасно и плашещо.

Той се обърна, щом чу гласове. Малка групичка от хора вървеше по коридора, който водеше до зоната за проучвания и си говореха тихо. Той се намръщи тревожно. Не беше редно да е в тази част на съоръжението; трябваше да си стои в административния блок и определено не биваше да чува това, което другите си приказват.

Зад ъгъла се чу експлозия от негодувание. Джак спря на място и застана така, че да може да наблюдава, без да привлича внимание. Групата учени се беше скупчила като отбранително ято, събрало се да посрещне приближаващата заплаха.

Източникът на шума беше математичка на име Анджела Миърсън. Виждаше я да крачи, а буреносното ѝ изражение беше в пълен контраст с безизразното подчинение, излъчвано от останалите. Всичко друго у нея също беше различно; тя беше по-висока, облечена в ярколилаво, а те бяха почти като в униформа в кафеникавосивите си дрехи. Косата ѝ беше дълга и разчорлена, сякаш току-що беше станала от леглото. Техните жестове бяха премерени и контролирани, нейните

— свободни и небрежни като косата ѝ, която в някакъв момент е била оформена в сложен кок, но после беше оставена да се роши на воля.

Изследователите колективно решиха да се преструват, че нея я няма. Грешка от тяхна страна. Тя не го прие особено добре.

— Къде е той? — тя леко снижи тона си.

Някои изглеждаха шокирани от липсата на респект, контрол и преструвка у нея. Други бяха леко уплашени. Не бяха свикнали с подобно поведение, макар някои да бяха работили с нея преди и да бяха ставали свидетели на подобни избухвания. Те обикновено означаваха, че е работила твърде усилено.

— Е, какво? Онемяхте ли? Къде е проклетата малка невестулка?

— Наистина трябва да се успокоите — обади се тревожно някой.
— Протоколът за регистриране на недоволство е ясен. Бих могъл да придвижа документацията, ако желаете, сигурен съм...

— О, я млъквай, кретен такъв — тя размаха лист хартия пред лицето му. — Погледни това.

Той го прочете и видно се изненада искрено.

— Вие сте отстранена — каза той.

— Самодоволство ли виждам върху физиономията ти?

— Не, разбира се — отговори колебливо той. — Нямах и най-малка представа. Наистина.

Тя изсумтя.

— Лъжец — отсече.

— Утре ще се проведе изслушване. Сигурен съм, че всичко ще се изясни.

— Ха! — възмути се тя. — Утре? Защо не днес? Да ти кажа ли? Защото той е невестулка.

— Убеден съм, че доктор Ханслип действа в интерес на всеобщото благо и е наш дълг да се подчиняваме на желанията му. Всички ние имаме пълна вяра в лидерските му умения и не разбираме какво се надявате да постигнете с такова поведение.

Тя го погледна с унищожително отвращение.

— Не разбирате ли? Наистина ли не разбирате? Тогава ме гледайте. Може и да научите нещо.

Тя го замери с листа, смачкан на топка, и го накара да потрепне, а после рязко се извърна и пое надолу по коридора.

— Ха! — възкликна още веднъж, преди да се скрие от поглед.

От групичката се чу нервно хихикане, предизвикано от облекчение.

— Сигурно пак се е нафиркала — каза някой. — Нужно ѝ е, за да включи на пълна мощност. Ще се успокои след ден-два.

— И все пак е напълно луда — обади се друг. — Не знам как се задържа толкова дълго. Аз не бих търпял.

В този момент той забеляза, че Джак ги наблюдава, застанал встрани. Изглежда го кръвнишки и снижи глас.

* * *

Силно се надявах драматичното ми напускане да ги е впечатлило до един; определено не се чувствах толкова уверена в този момент. Отношенията ми с Ханслип винаги са били най-малкото деликатни, меко казано, но от доста време тази деликатност категорично беше преминала в нещо, което може да се нарече творческо напрежение. Той не ме харесваше, а аз не можех да го понасям, но в известен смисъл имахме нужда един от друг. Като музикален дует от миналото: Робърт Ханслип — пари, Анджела Миърсън — интелект. Освен това разговаряхме и неговата глупост често ме караше да обмисля и преценя нещата по нов начин. Този път обаче беше различно. Той беше стигнал твърде далеч. Току-що бях разкрила замисъла му: да открадне работата ми и да я продаде на онази твар Олдмантър, може би най-отвратителния и зловреден човек на планетата. Така беше според мен и признавам, че други са на различно мнение. Но те са кретени.

Още повече, бях разбрала, че е работил по тази схема известно време и същевременно ме е лъгал в лицето. Досещах се, разбира се, че е намислил нещо, но сглобих картинката съвсем случайно, благодарение на изненадващо посещение на човек, на когото обикновено не бих обърнала особено внимание.

„Лушън Грейндж, представител продажби“, така беше представен. Какво ме интересуват такива хора? Идват и си отиват, събират нещата си. Съвсем случайно забелязах точно този и то само заради протекла тръба в един коридор, което означаваше, че трябва да мина през някой от второстепенните маршрути. Само защото Лушън Грейндж избра точно този момент да излезе от стаята, която му бяха

отредили. Спомнях си го; знаех, че е така. Някъде в дълбините на съзнанието си усещах, че е важен за мен, и то не заради нещо, свързано с четките за тоалетна, които пробутваше. Най-последно в едно отдалечено кътче на съзнанието си го открих. Осемнайсет години по-рано бяхме прекарвали известно време заедно в затънтен институт в Южна Франция, в самото начало на великата пустиня, която се простира от Пиренеите, чак до Южна Африка. Искях да видя повече, но се разболях и вместо това прекарах времето в кома; веднага щом започнах да се възстановявам, ме изпратиха обратно на север и бях така упоена, че не можех да погледна дори през прозореца на хеликоптера.

За нищо на света не можех да си спомня защо, но този проблясък ме накара да се почувствам неудобно. Не това беше важното; съществената подробност беше фактът, че го познавам, а нямам навик да се запознавам с представители от отдел продажби. На практика дори не ми беше разрешено да разговарям с тях. Това нарушаваше научната ни дистанцираност, така важна за нас, членовете на елита. Фамилиарността поражда презрение; могат да видят истинската ни същност.

Щом се добрах до офиса си, налях си чаша вино — само за медицински цели, лицензирано и съвсем законно — и се захванах с работа. Не отне много време да го проследя. Представител продажби, друг път! Всъщност той беше старши вицепрезидент на главния екип за проучвания на Зофани Олдмантър и един бърз поглед на последната му активност показва, че е специализирал в поглъщането на по-малки компании и приобщаването им към все по-разрастващата се империя на Олдмантър. С други думи, беше негов сътрудник; обучен наемен убиец, действащ в научната сфера.

Сега беше тук и се преструваше, че предлага санитарни материали. Изведнъж всичко доби смисъл. Бях готова най-сетне да кажа на Ханслип, че малкият ми експеримент доказва правотата ми; дори бях изпратила съобщение, в което молех за спешна среща, но осъзнах, че е твърде късно. Сега разбрах всичко и ме обзеха силни емоции. Този проект беше мой; нямаше да го изтръгне от ръцете ми.

Сдържах се колкото можах по-дълго, което беше около десетина минути, а после влетях в стаята на Грейндж, за да му се опълча.

Шокът, който се изписа върху лицето му при моето влизане, беше облекчение за мен.

— Надявам се, че ме помниш. Няма да ми отнемеш машината — заявих аз и затръшнах вратата, в случай че реши да избяга.

— Моля?

В интерес на истината този тип беше доста привлекателен; изумително е какво могат да постигнат технологиите. Трябва да беше малко по-възрастен от мен.

— Тази организация произвежда само долнокачествен боклук с изключение на моята работа; на никого от последователите на Олдмантър не му стига умът и улицата да пресече дори. Ако си пропътувал осемстотин километра до блатист остров в Северозападна Шотландия, трябва да е заради моята машина. Не го отричай. Нищо друго не би привлякло вниманието на такъв мошеник.

— Няма да позволя да се говори така за господин Олдмантър.

Подмазвач, помислих си.

— А и не смятам за подходящо да обсъждам подобни неща с персонала.

Персонал? Аз? Какво е дрънкал Ханслип за мен зад гърба ми? Каква ли роля си е приписал? Че той е свършил всичко? Че идеята е била негова? Не бих се изненадала.

Реших да увелича напрежението и да избухна в сълзи. Естествено, това го докара до паника. През последните петдесет години бях научила, че неконтролираните изблици на емоция могат да причинят истински ужас в затворени пространства. Бях свикнала с тях; работата ми зависеше от стратегическата им употреба. Повечето хора биха избягали поне на километър разстояние, а Грейндж очевидно се чувстваше дезориентиран.

— О, Лушън! — изхлипах аз. — Минаха толкова много години! А ти дори не ме помниш! — странно; категорично разигравах сценка, но част от мен изпитваше истинско безпокойство, макар да не можех да разбера защо.

Буквално го виждах как търси начин да ме отпрати.

— Мили боже! Искам да кажа, ами...

Свлякох се върху канапето, захлипах в ръкава си и от време на време надзъртах крадешком, за да видя дали съм постигнала желанния ефект.

Най-накрая той колебливо поддаде.

— Разбира се, че те помня — каза. — Но това беше толкова отдавна; че е потънало в забвение. Освен това следвам строги инструкции. Да изпълня сделката и да си тръгна. Няма време за лични сантименталности. Колкото и да ми се иска...

— Колко дълго ще останеш?

— Планирам да замина утре.

— Утре! — възкликнах аз, скочих на крака и заобиколих зад него. — Ще се договорите за проекта ми до утре? Та ти дори не знаеш какво купуваш.

— Разбира се, че сме наясно. Проучваме предложенията от месеци.

Очевидно съм изглеждала шокирана или вероятно си е помислил, че съм войнствено настроена, така че отново премина към строго официално държание.

— Това е неуместно. Трябва да поговорите със своя работодател; не сте упълномощена да разговаряте директно с мен.

Нямаше значение. И без това вече ми беше казал достатъчно. Тръгнах си просълзена и тържествуваща. Час по-късно получих писмо, че съм отстранена. Ханслип вървеше една крачка пред мен.

* * *

Не ще и дума, никога не съм имала и най-малкото намерение да се изправам пред нелепата му дисциплинарна комисия. В края на краищата беше съвсем ясно, че ще е съставена от негови пионки. Той щеше да се произнесе, всичко казано от мен — пренебрегнато, а после щях да бъда отстранена, за да може да изпълни коварния си замисъл. Обграждаше се с марионетки, които да кимат и да се съгласяват с всичко, което той пожелае, а аз щях да остана изолирана от собствената си работа, докато той и скъпо платените му полуидиоти я предават на Олдмантър.

Ето защо имах два приоритета. Основният беше да си задържа своята собственост; вторият — да предотвратя прекрояването на цялата вселена според представите на банда гангстери, което щеше да я съсипе. Бях на прага на огромен пробив в разбирането. Все още не

бях го постигнала, но ако се окажех права, един вълнуващ експеримент като нищо би претърпял метаморфоза до най-опасното откритие в историята на човечеството. По мое мнение беше по-добре да сме сигурни, преди да оставим други хора да си играят с него. Обкръжението на Олдмантър не би проявило подобна предпазливост. Вече бях зърнала тревожна алчност в погледа на Ханслип, докато обмисляше възможностите.

Не разсъждавах толкова трезво, колкото би трябвало; предишните няколко дни бях работила дълго и упорито и съзнанието ми още беше объркано от ефекта на стимулантите. Щом организмът ми започна да се изчиства от тях, взех да виждам изход от проблема. Не бях убедена, че ще успея да накарам някого да приеме съмненията ми сериозно, докато не довърших работата си и не съумеях да защитя теорията си. За това се нуждаех от още време. Ето защо реших, че най-добре би било да си спечеля малко. Междувременно трябваше да се постарая никой друг да не се навърта край машината в мое отсъствие.

Разбира се, да се крия, не беше вариант. Бих могла да изчезна за ден или два, но не повече. Всъщност съществуваше само една възможност и тя беше да използвам машината за себе си. Знаех, че работи, но беше трудно да подготвя всичко сама, без никой да забележи.

Все пак се справих; превключих захранването към няколко генератора, за да съм сигурна, че всички следи към местонахождението ми ще бъдат изтрити, а данните ще бъдат безнадеждно объркани, щом тръгна. Бях създавала тази възможност преди години, след като ми стана ясно доколко се уважава почтеността в научната общност, та да не се доверявам особено на колегите си. Щом Олдмантър или Ханслип искаха да експериментират, нека го направеха. Щеше да им се наложи сами да свършат цялата работа от нулата. Съмнявах се, че ще стигнат много далеч.

Подготовката ми отне много време, но в един през нощта бях готова да потегля. Щом чух бученето в последния миг преди задействането на мощността, останах много доволна от себе си. Бях готова да се обзаложа, че Ханслип не е предвидил този мой ход. Той работеше само в реалността на пресметлива рационалност; аз — не. В свят на предизвикана по химичен път нормалност на съзнанието малко лудост осигуряваше невероятни предимства.

Може би трябва да обясня за какво става въпрос? Убедена съм, че има риск да изглеждам сприхава и егоистична, че искам единствено да се къпя в блясъка на славата, която ми се полага.

Много добре; признавам, че това е причина. Но само една. Съществуваха и други проблеми, а желанието ми човечеството да не бъде заличено също изигра роля за решението ми.

Всичко започна с мои неофициални експерименти, които показаха, че фундаментални идеи, заложи в експеримента, са погрешни. Казано направо, поставих един от чистачите в машината, за да видя какво ще се случи. Беше нервак на име Гънтър, който имаше нужда от доста успокоителни, докато го накарам да съдейства. Признавам, че не биваше да го правя, особено без да съм поискала официално разрешение — но ето че го направих. Не можех да използвам животно или неодушевен предмет, тъй като шансовете да го открия отново бяха нищожни. Единствено човек би могъл да бъде проследен.

Той беше. Алекс Чън, един от най-младшите членове на отдела и по тази причина достатъчно несигурен, за да ме шпионира, получи задачата да проследи нещастния чистач до 1895 година. Триста дващсет и седем години назад във времето. Чън се справи доста добре, предвид факта, че му се наложи да научи много нови техники, за да анализира доказателствата. Гънтър се беше побъркал при пристигането си и не е изненадващо, че накрая стана свещеник. Без да влизам в подробности — бях постъпила неетично и знаех, че това ще бъде използвано срещу мен, — опитах се да обясня на Ханслип, че имаме проблем, но той не можа да схване какво имам предвид.

— Не осъзнаваш ли? — попитах го една вечер. — Целият проект е базиран на предположението, че това, което правим, не е пътуване във времето. Законите на физиката. Приети и доказани преди повече от два века. Можем единствено да преминаваме в паралелна вселена. Нали така?

Той кимна, огледа се, за да провери дали наблизко има някой, когото да повика, ако се разпаля твърде много.

— Грешка — продължих аз. — Грешка, грешка. Всичко това е грешка. Знаем, че е така. Помисли. На теория би трябвало да сме в състояние да преминем в безброй вселени. Защо тогава успяваме да достигнем само до една, а? Никой не се е замислял по този въпрос.

Според мен цялата теория за алтернативна вселена е пълна глупост. Ние се движим в тази вселена. Само тя съществува. Казано в прав текст, пътуване във времето. Ако действително е така, трябва да престанем веднага. Трябва да започнем отново. От самото начало. Незабавно.

— Не можем да започнем отначало — възрази той. — Помисли за цената. Защо ми казваш това?

— Защото съм права. Чувствам, че е така.

Разбирате ли, в този момент не можех да го обясня както трябва. Все още не разбирах защо му се иска да омаловажи притесненията ми. Той знаеше как работя и беше наясно, че всичко се базира на инстинктите ми. Освен това мислех, че ще е щастлив да обори трупани два века хипотези във физиката. Какъв по-добър начин да си създадеш име?

Вместо това започна надуто да мърмори за проектобюджетите. Направих връзката чак когато разбрах, че е водил преговори да продаде всичко на Олдмантър. Без никакво съмнение основният му аргумент е бил, че продава функциониращо, използваемо съоръжение, което дава възможност за безкрайно пространство и ресурси. Доста добър аргумент, стига в онова, което им е казал, да имаше и капка истина.

Нещо твърде опасно за употреба освен за малки експерименти не би отворило ничий портфейл. А и неговият подход беше ужасно консервативен. Изправен пред избора да се довери на инстинкта ми или на усилията на поколения учени, единствената му реакция беше да настоява за доказателства. Това беше черта от характера му, която никога не съм разбирала или харесвала. Защо просто не повярва на думата ми?

* * *

Призивът за спешна среща беше отправен в четири часа сутринта, толкова рядко събитие, че накара всички свързани с това да се събудят, облекат и пристигнат със забележителна бързина. Още по-необичаен беше начинът, по който се случи; нямаше намеса в съня, така че заспалите да се събудят от образа на това, което трябва да се

направи; не беше получено и съобщение от системата за комуникация. Не; човек, истинска личност, тропаше по вратите, не преставаше да блъска, докато обитателите отвъд тях не се бяха надигнали, сънени и объркани.

Нямаше обяснение за подобно странно поведение, затова шестимата души, които пристигнаха в анонимен подземен офис бяха силно разтревожени в началото. Какво ли можеше да се е случило? Появиха се спекулации за разтопен реактор; по-бюрократично настроените предположиха мрачно, че това е част от тестовете за аварийна ситуация, предприет от някой свръхентузиазиран фанатик.

Джак Мур не предположи нито едно от тези неща. Той изобщо не мислеше, и то не само защото беше уморен; той беше единственият човек, за когото не съществуваше очевидна причина да бъде тук. Беше просто охранител. Разбира се, изпитваше любопитство, но не бързаше да прави заключения. Ако имаше причина за паника, нека другите се тревожат. Каквото и да се беше объркало, нямаше начин вината да е негова. Това беше едно от предимствата да си незначителен.

Неговото присъствие беше достатъчно, за да се притеснят останалите още повече. Поглеждаха го, подтикнати от желание да попитат защо е тук. Лична среща посред нощ беше достатъчен повод да решат, че има защо да се притесняват.

— Седнете, моля!

Робърт Ханслип се беше появил. Началникът, който контролираше парите, човекът, от чието одобрение зависеха животът и кариерата на всички в тази стая, на този остров. Никой не го харесваше, но това така или иначе беше без значение. Всички бяха съгласни, че го бива. Някои вярваха, че е високоинтелигентен, макар не много да бяха склонни да го нарекат такъв, най-малкото след дългата — и напоследък маниакална — тирада на Анджела Миърсън за точния размер на голямата празнина, в която би трябвало да се помещава интелектът му. Всъщност никой в стаята не го познаваше. Той никога не общуваше с хора с по-ниско положение, а те вече бяха забелязали, че на тази странна среща не присъстваха старши лица.

Слабостта на Ханслип беше неговото показно самоизтъкване. Той бе възприел престорен старомоден стил и беше съхранил метаболизма си така, че допълнителните килограми да не надхвърлят десет процента: достатъчно, та да му придават по-солиден вид, без да

пораждат чести грижи за регулиране на сърцето. Не беше за него нито модерният стил денди, нито аскетичното облекло на учен; той предпочиташе грижливо небрежен вид, който напомняше за преди шейсет години, времето на неговата младост, когато подобно нещо едва излизаше на мода.

Той никога не говореше високо, но не търпеше никаква опозиция. Всеки, който го подразнесе, скоро се озоваваше без помощници или със съкратен бюджет. Всичко се криеше зад усмивка, чиято цел беше да накара жертвата да изпитва благодарност, че положението не е още по-зле.

Отчасти властта му зависеше от това да се увери, че всичко върви гладко, тъй че криза от какъвто и да било характер беше в негова вреда; видът му в момента предизвика определено дружна тревога у малката групичка. Той беше разтреперан; каквото и да се беше случило, те разбраха в мига, в който влезе, че е нещо лошо.

— Простете ми, че наруших разкрасителния ви сън — каза той. — Преди три часа сериозен токов удар прекъсна доставката на електричество в Северна Германия, Финландия, Швеция, Дания и Шотландия за шест стотни от секундата.

Джак се огледа, чудеше се какво ли означава това. Внезапно всички застинаха.

— Колко сериозен удар? — попита някой.

— Все още се опитваме да установим точните цифри.

— Ще кажете, че е причинен от нас?

Ханслип кимна.

— Точно това ще ви кажа. Официалните анализи още не са готови, но съм сигурен, че първопричината е тук. Не е нужно да обяснявам, че вече изпратих доклад, в който отричам да има нещо общо с нас и настоявам за извинение от отговорните за това.

— Това е ужасно мощна сила, по дяволите — отбеляза млад мъж, след като прегледа данните от листовете, които Ханслип им даде. Трябва да беше съвсем нов, иначе би бил наясно, че Ханслип не одобрява никакви ругатни. — Сигурен ли сте, че сме били ние? Как може да се е случило?

— Сигурен съм, че сме били ние. Иначе нямаше да ви обезпокоя по време на почивката ви. Що се отнася до това какво го е причинило,

това е вашата задача. Не е нужно да търсите *кой* го е причинил. Това, боя се, вече е очевидно.

Притеснението на Ханслип се предаде на останалите участници в срещата.

— Време — каза той. — Не разполагаме с много време.

Но бюрокрацията се движи в свой си величествен ритъм без значение колко е спешна ситуацията. Основният резултат от срещата беше, че се сформира комисия. Всъщност няколко комисии; една, която да анализира информацията и да открие за какво е била използвана мощността, друга да разбере как някой е успял да премине през една от най-сложните системи за сигурност на планетата. Трета беше натоварена със задачата да унищожи всички доказателства, уличаващи техния институт. Проверките, нужни да се установи, че тяхната размирна знаменита математичка е изчезнала, вече бяха бързо извършени.

— Момент, господин Мур — обади се Ханслип, щом срещата приключи. Джак не беше обелил и дума по време на дискусиата, нито пък някой беше погледнал към него. — Предполагам, че се чудите какво точно правите тук?

— Да, но реших, че скоро ще ме уведомите и ще пренебрегнете всичките ми въпроси, преди да сте готов за това.

— Добра преценка. Може да ми е нужна вашата помощ. Затварянето на този институт и попадането на всички нас в затвора е една от най-вероятните възможности в този момент. Може да е нужна бърза неортодоксална реакция. Това е във вашата област.

— Какъв точно е проблемът с този токов удар?

Ханслип го изглежда презрително.

— Оставил е без електричество един милиард души, голяма част от които са получили пристъп на паника. Несъмнено ще се окаже, че е имало много самоубийства и убийства в резултат от хаоса. Вече ни е известно, че два самолета са се разбили в резултат на това, че всички контролни и резервни уреди са изключили едновременно. Броят на загиналите до момента наброява две хиляди и нараства. По-същественото тук е, че нашето правителство разчита на ефикасно управление на обществото. Това е изключително сериозно бедствие и някой трябва да понесе вината.

— О!

— Ще бъдат търсени виновните. Ще има публично наказание за тези, които са посрамили репутацията на Правителството на учените. Да покажем загриженост; глупости от този род. Сега разбирате ли?

— Разбирам.

— Добре. Трябва да повдигнем обвинение, придружено от доклад, че е получила нервна криза, която я е тласнала към акт на деструктивен тероризъм. Нещо в този смисъл. Сигурен съм, че си наясно. Нека се поразходим. Трябва да знаеш малко повече, щом ще ни помагаш.

4.

Щом странното момиче се върна и сложи ярката блестяща монета до храната, която беше оставила на тревата край него, Алекс Чън се претърколи и я загледа като омагьосан как си отива. За щастие, ужасяващото животно, което си беше помислил, че ще го разкъса, също си тръгна. Беше ли чувал нещо подобно? Питомни животни? Да, бегло си спомняше. Всъщност беше почти сигурен, че онези приказки са измислица. Означаваше ли това, че се беше получило?

Беше объркан и замаян. Не можеше да си спомни кой е, още по-малко къде е. Имаше бучене; това беше първото, което си спомни. После, че очите му се бяха замъглили. А след това — нищо. Тракането в главата му изведнъж спря, остана само ужасяваща тишина. Той държеше очите си затворени, опитваше се да се успокои, а после внимателно задиша. Въздухът беше топъл, но изпълнен със странни миризми, такива, каквито не беше подувал досега. Не неприятни във всеки случай.

После започна да киха; потърси обяснение в съзнанието си, но то беше празно. Обзе го паника; беше му нужно известно време, за да се овладее и да анализира ситуацията. Полени, прах, частици от органична материя — изникнаха най-накрая вероятни отговори. Нефилтрираният въздух беше наситен с тях. Част от съзнанието му взе превес и постепенно спазмите бяха изолирани и изключени, а след това бяха поставени под пълен контрол; в ума му остана една-единствена мисъл.

Яж! Трябва да ядеш! Странна идея, тъй като не се чувстваше гладен. Далеч не. Част от съзнанието му го подтикваше да яде, а друга се бунтуваше само при мисълта за това, знаеше, че ще се почувства зле. Неохотно и предпазливо се пресегна и взе това, което му беше дало момичето. Изглеждаше отвратително. Овално, светлокафяво на цвят, меко, от него излезе нещо мазно, щом го стисна. Помириса го, а след това се отдръпна и се отказа. Беше от животински произход.

Но натрапчивата идея се върна. Яж! Яж! Много предпазливо го приближи до устните си, опита да не го помирисва и отхапа. А после отново и отново, тъпчеше сладкишчето в устата си и почти се задави, докато преглъщаше.

На мига в съзнанието му нахлуха мисли, спомени, усещания, смесваха се и се объркваха по безсмислен начин, но имаше цял набор от образи и спомени, толкова много, че не можеше да възприеме, чуе или направи нещо. Той се съсредоточи, опита се да отдели само един за начало. История. Нищо не означаваше. Ренегат. Най-после се появи образът на двама мъже, единият изправен. Висок мъж с къдрава коса, силно тяло. Леко се боеше от този мъж, но същевременно му се радваше. Защо? Мур. Това беше името му. Казваше се Джак Мур. Ами другият? Слаб, неспокоен, някак плах. Седи, а наоколо цари атмосфера на притеснение и обида. Осъзна, че вероятно това е самият той. Легна по гръб на тревата, затвори очи и опита да се отпусне. Картината се сглоби в съзнанието му и той си спомни разговора с Джак Мур. Преди два дни? Преди цяла вечност? Или пък просто мираж? Нямаше представа.

* * *

— Ти беше от екипа на Анджела Миърсън, струва ми се — заговори Мур. — Наредено ми е да разпитам всички, за да видя дали няма да открия полезна информация.

Случи се няколко часа след като Анджела се беше изпарила и цареше истинска паника. Чън знаеше, че Мур е разпитал много от онези, които бяха работили с нея, и разбира се, щеше да поговори с още много. Той нямаше нищо против; всеки си имаше задължение, а той беше изключително любезен, задаваше въпросите си с известна стеснителност. Много други биха се перчили с авторитета си и биха демонстрирали своята сила.

— Точно така. По образование съм физик, при все че работата ми тук е предимно анализ на данни. Всъщност е без значение каква е. Често и аз самият не знам.

— Общо взето сте нископоставен.

— Да — потвърди той с леко колебание.

— Забелязвам, че сте направили необичайна кариера.

Чън въздъхна.

— Ето, отново. Веднъж заявих, че имам съмнения дали организацията на обществото е трайна и дали непременно е ползотворна.

— Бих внимавал с начина ви на изразяване.

— О, не се тревожете. Анджела деактивира всички подслушвателни устройства тук. Тя мразеше подслушването. Както споменах, изразих съмненията си завоалирано. Извикаха ме и ми предложиха реконструкция за премахване на възможни латентни антисоциални тенденции. Аз отказах, събитията се навързаха и, накратко, приключих в Изолатора. Това беше преди повече от трийсет години. Още фигурира в досието ми. Предполагам, че ще остане там завинаги.

— Анджела ви е наела като стажант?

— Преди две години. Бях евтин. Трудно беше да си намеря работа.

Седяха в офис къта на Чън далеч в дъното, в най-задушната част на работната лаборатория, на километър и половина от центъра, отвъд ужасно потискащите занемарени коридори, погребани три етажа под земята. Във въздуха се носеше мирис на застояло и на масло от отоплителната инсталация, почти непоносим за Джек.

— Можете ли да хвърлите някаква светлина върху тази объркана история? Къде се е дянала? Разбирате ли, сигурен съм, че е добра идея да покажете очевидната си лоялност в момента.

Чън поклати глава.

— Разбирам това и се опитвам да се сетя за някоя подробност. Ако имаше предвид дали е казала или направила нещо, което да събуди подозрения, отговорът е не. Точно обратното, тя работеше усърдно и се стараеше да приключи следващия етап от проекта.

— Разкажете ми за нея. Досието ѝ е пълно просто с данни. Искам да знам каква е била.

— Мога да ви кажа това-онова — отговори Чън, — но тя не беше особено склонна да споделя за себе си. Не мисля, че правеше друго, освен да работи и да взема стимуланти. Беше обсебена от труда си.

— На колко години е?

— Действителната ѝ възраст е седемдесет и осем; биологичната — малко над двайсет. Получи новите дози преди три дни и част от тях липсват. Проверих. Ако ги е взела със себе си, може да живее още век или дори повече.

— Характер? Способна ли е на саботаж, тероризъм, незаконна подривна дейност?

— О, да! Би ѝ се понавило.

— Вие харесвахте ли я?

— Що за въпрос? Всъщност никога не съм се замислял за това. Със сигурност беше най-провокиращата личност, за която съм работил. Щом се научиш да се справяш с настроенията ѝ, можеше да е доста мила, макар че беше безскрупулна в начина си на работа. Така че, да. Струва ми се, че я харесвах. Определено ми доставяше удоволствие да работя с нея.

Мур изсумтя и стана да си върви.

— Къде мислите, че е отишла?

Чън се замисли.

— Ако ставаше въпрос за мен, бих се скрил сред останалите ренегати. Но все пак не става въпрос за мен. Така че — допълни с усмивка той — не мога особено да помогна.

— Тогава, ако се сетите за още нещо...

— Непременно ще споделя с вас. Всъщност, имам една идея, но е доста глупава. Ако доведе до някакъв резултат, ще ви уведомя.

Това беше. Сцената избледня, приличаше малко на екран, който угасва, и той отново си даде сметка за средата, която го заобикаляше. Беше седнал на открито, на въздух. Имаше хладен бриз, беше му приятно.

След половин час се опита да се изправи и откри, че го прави с лекота, макар да беше малко нестабилен в началото. След това тръгна — това беше по-трудно и уморително, но пристъпваше бавно, спираше да почине, щом краката го заболяваха. Вървеше на изток; виждаше сгради над дърветата и може би те щяха да събудят още спомени. В другата посока нямаше нищо друго освен дива природа.

След известно време стигна до улица. Къщи с малки градинки, дървета и необичайни цветя, израснали навсякъде. Още птици. Черни, такива с червени петна на гърдичките, от онези, дебелите и сиви. В един момент той подскочи уплашен. Имаше и друго диво животно на

една стена, косматото и безспорно опасно на вид. Огледа го със светлозелените си очи, спря се несигурно, но след това забеляза, че всички останали минават край него, сякаш е най-нормалното нещо на света. Чудовището го зяпаше като че ли с презрение, колкото и абсурдно да му се струваше, а след това се извърна на другата страна и започна да се ближе. Поне не съзря нещо необичайно у него.

Ами шумът! Хората се движеха с най-различни превозни средства, в най-различни посоки. Вятърът в дърветата, песните на птиците. А също и ароматите, носеха се навсякъде, някои бяха сладки, други неприятни, тревожни. Нямаше контрол над нищо, никакъв ред, само хаотични движения.

Двама души минаха край него, говореха си. Разбираше ли ги? Приблужи се към тях и взе да ги следва, докато единият не се обърна и не го изгледа подозрително. Все пак беше чул достатъчно; беше ги разбрал. Дали можеше да говори? Не беше останал окуражен от опита си с момичето. Тази мисъл го обезпокои, но се налагаше да провери. Застана встрани, събра всичкия си кураж и се подготви. Избери си цел, приближи се, спри и се усмихни. Изчакай да установиш контакт с очи, но не се втренчай. Използвай любезни изрази в началото и в края на изреченията. Пази дистанция.

— Извинете, прескъпа госпожо. Бихте ли ми оказали честта да ме информирате кое време е, моля?

Тогаваше спря. Време. Думата размърда нещо дълбоко в съзнанието му. Нямаше много време. Защо? Отново, почти като отговор на въпроса му, думите започнаха да се блъскат в главата му, бяха толкова много, че му се наложи да приседне на един зид, без да забелязва минавачите, които поглеждаха озадачено този странно облечен човек, който държеше главата си с ръце и я клатеше напред и назад.

Беше пожелал да се изфука, може би да получи малка награда и допълнителна сигурност в работата. Допусна голяма грешка. Свърза се с човека от охраната, за да му сподели идеите си, за да си придаде по-голяма важност, а също и заради факта, че Мур беше чел досието му. Мур беше предал съобщението на Ханслип, тъй като и той имаше нужда да покаже, че владее положението. А трябваше да си мълчи.

5.

Същинската церемония започна по здрач; цял ден селяните отдаваха дължимото на Посетителя, подаваха му дървени дъсчици, върху които беше отбелязано какво са произвели и какво дължат. Всяка цифра беше изписана старателно и ако имаше някакви несъответствия, старейшините щяха да бъдат повикани да дават обяснения за проблема. Посетителя беше пристигнал същия следобед; пространството около огромния дъб, където винаги се провеждаха церемониите, беше грижливо подготвено, а най-видните хора бяха облекли празничните си дрехи, преди да поемат към края на селото, белязан с огромен камък край пътя.

Там чакаха, за да приветстват Посетителите. Не беше грандиозна процесия — макар да беше най-голямата, на която селото беше ставало свидетел. Един от мъжете беше на кон, който мятеше глава и изцвили, щом ездачът го накара да спре. Беше поне четиридесетгодишен, с оредяла руса коса и светли очи; освен това беше възпълен и загърнат със светлокафяво вълнено наметало. Краката му бяха обути в кожени сандали, още един лукс. Имаше правила, имаше и закони и те можеха да се прилагат строго или меко. Той не изглеждаше особено мил и селяните се притесняваха да поглеждат към него.

Любопитното беше, че не той произнесе приветственото слово. Доста по-млад мъж на магаре зад него слезе и мина напред. Беше колеблив, почти нервен, сякаш не беше свикнал с тази задача. Това също не им даде кураж; не искаха някой с твърде малко опит да налага правилата. И все пак той имаше открито лице и проникателен поглед, а на устните му се забелязваше игрива усмивка; не изглеждаше прекалено самовлюбен, но всички разбираха, че той знае повече от по-възрастния мъж, както и от тях.

— Благодаря ви за посрещането — каза той, като изговаряше внимателно всяка дума — и заявявам, че аз съм Посетителя, когото очаквате. Има ли някой, готов да оспорва твърдението ми?

Никой не се обади.

— Нека тогава бъде прието — той направи крачка напред, премина границата между селото и огромния свят отвъд.

Тази стъпка въведе закона. Той беше признат за Посетител, беше приветстван и беше влязъл в селото. До заминаването си беше господар на всички тях. На всичко и на всеки — човек, дете, животно, на всички сечива; всеки сноп пшеница му принадлежеше. Можеше да вземе всичко, което пожелае, да им остави, колкото му се иска по силата на обичаите. Щом чуеше жалбите и споровете, събрали се през изминалата година, които чакаха намесата му, можеше да накаже всяка грешна постъпка както сметне за редно. Решенията му бяха окончателни.

За хората, които уважаваха възрастта и не намираха голяма разлика между нея, мъдростта и авторитета, беше озадачаващо, че точно той излезе напред, а не по-възрастният на коня. Имаше нещо нередно в това и беше придало на церемонията лошо начало, а което започнеше зле, приключваше зле. Дори младият мъж да го беше разбрал, той не потърси начин да разсее страховете им. Не представи другия мъж, нито каза собственото си име. Той беше Посетителя; това беше всичко, което трябваше да знаят. И все пак привлече внимание, когато по-възрастният слезе от коня, протегна се и разтри скования си гръб.

— Бих искал едно питие, Посетителю — заговори той с приятен глас. — Прашен и уморен съм. Мислиш ли, че може да се уреди?

— Разбира се, Разказвачо — беше отговорът, който предизвика истински шок сред селяните. — Веднага.

* * *

Щом приготовленията приключиха, селяните се събраха в падината край огромния дъб, където винаги се провеждаха срещите. Посетителя се изправи, изгледа сурово публиката и заговори със сух монотонен глас. По-възрастният, Разказвача, чието присъствие така беше разтревожило всички, стоеше зад него, очевидно незаинтересован от случващото се. Все още никой не знаеше защо той е там.

— Преброяването се проведе през петия ден на есента и ето резултатите. Селището е отгледало през последните четири сезона четиридесет и две кози, шейсет и седем овце, добило е сто и дваайсет крини с пшеница и шейсет и две с ечемик. Освен това има дваайсет и четири прасета, сто дваайсет и две пилета, петнайсет гъски и осем вола. Той се огледа.

— Много по-добър резултат от миналата година; всички вие заслужавате поздравления. Истинска благословия. Десятъкът е четири кози, шест овце, дванайсет крини пшеница и шест ечемик. Освен това по време на сушата през изминалите няколко години бяхте освободени от част от деветъка. Това се равнява на дванайсет кози...

Сред събралите се селяни се надигна приглушен ропот. Разбира се, знаеха, че този момент ще настъпи. Такъв беше законът и така беше справедливо. Посетителите бяха благосклонни по време на сушата; спокойно можеха да настояват за правото си и да ги оставят да гладуват. Но в продължение на три години те бяха вземали по-малко от дължимото и дългът беше нараснал. Този път жътвата беше изобилна и нямаше причина да не си вземат каквото им се полага.

Селото би могло да продаде излишъците — след като си оставеха достатъчно за зимата — да ги натоварят в каруци и да ги закарат на пазара. Срещу тях щяха да купят дрехи, посуда и инструменти. Някои глезотии. Не беше писано да е тази година. Падна мрак и те всички погледнаха към Посетителя, който чакаше мърморенето да утихне.

Не изглеждаше раздразнен, макар и да имаше основания. Посетителя не биваше да бъде прекъсван. В този момент забелязаха, че дори и да не се усмихваше, изглеждаше някак развеселен.

— Решено е в името на нужната благодарност към сезоните и общото ни благополучие налогът да се събере, като се добавя четвъртинка от деветъка през следващите четири години. Това наброява за тази година и за следващите три години по три кози, девет овце...

Надигна се нов шепот, но този път не беше предизвикан от отчаяние. По лицата на слушателите грейнаха широки усмивки. Беше много по-добре от всичко, на което се бяха надявали. Да, трябваше да изплащат дълга си, но щеше да им остане и нещичко за пазара. Посетителя беше изключително щедър; не за пръв път мнозина си припомниха, че трябва да са доволни от ориста си. Бяха чували

истории за други места и какъв е животът там, където Посетителите не са така отстъпчиво настроени.

Техният Посетител — който се опитваше да запази сериозно изражение — разпери ръце.

— Отсъдено е — обяви той. — Десятъкът ще бъде подготвен за отпътуване, след като Разказвача се изкаже и пиршеството приключи.

* * *

Дори в девет часа вечерта въздухът още беше горещ и имаше рояци насекоми, които летяха трескаво около лампите, поставени да маркират границите на терена за събирането.

Едва неколцина си спомняха последното идване на Разказвача. И да имаше причина за една от редките му появи, никой не знаеше каква е тя. Но бяха наясно, че той знае всичко. Какъв е светът, как функционира, законите на хората и природата, а и тези на Бог. Кое е правилно и кое грешно. Защо хората ходят по лицето на земята, тяхното минало и бъдещето им. Разказвача знаеше всички тези неща и ги пазеше в тайна.

В този момент той пристъпи напред и изчака Посетителя — който сега изглеждаше много по-маловажен — да се отмести встрани.

Никой не знаеше какво да очаква. Дали предстоеше някаква ужасяваща, внушаваща благоговение церемония? Очакваше ли се от тях да слушат на колене, навели почитателно глави? Всички ли можеха да слушат, или беше редно да отпратят младите?

— Първо — заговори възрастният мъж, — трябва да ви благодаря за добрата ви работа през изминалата година и да споделя колко ми е драго да съм тук в тази прекрасна вечер, докато светът ни се усмихва така щедро.

Имаше приятен и мелодичен глас и говореше като съвсем нормален човек — е, не така опростено, но нямаше думи, които да не разбират.

— Повечето от вас знаят малко за разказването на истории. Преди да започна, нека обясня. Историята принадлежи на всички нас. Ако бъде разбрана правилно, тя притежава невероятна мощ. Казва ви кои сте, какво можете да очаквате от този живот. Някои вярват, че може

дори да предскаже бъдещето. Овладяването на историята всъщност ви предоставя овладяване на самия живот. В нея се съдържат скъпоценните свещени реликви от епохата на великаните, които са наши предшественици. Тя ни разказва за израстването ни, за блестящите моменти, както и за позорните. Разказва ни за бащите и дядовците ни, за животните, за дърветата и за духовете, събрала е всичката мъдрост, която ни помага да ги умилостивим, за да не ни наказват.

— Аз съм един от пазителите на тази велика история. Моят разказ е истинският без значение какви приказки са ви разказвали бабите ви в кухнята или дядовците ви на халба бира, или пък някой странник, който е целял да ви развлече в замяна на подслон и малко храна от вас. Аз пазя истината и ви нареждам ако сте чули нещо различно, да помните само каквото аз казвам.

— И така, ще започна, а след това ще ви обясня кое е важното в казаното от мен и на какво ни учи. Историята ми няма да започне от самото начало, нито дори от момента, в който Бог е изоставил тази земя, настъпила е тъмнина, а човешкият вид е бил потиснат и е молил за спасение. Не дори и от дните на Изгнаничество, когато жестокостта е върлувала по земите. Сега, в синхрон с благоденствието на дните ни, ще ви разкажа история от Завръщането, когато хората, водени от Странстващия, се върнали обратно по местата, които някога им принадлежали и вече отново е така. Напуснали земите на трудности „на жестокости и лед, на мъки и пустиня“, както е казано, и заминали към място на мир и изобилие...

— Как може да има пустиня и лед едновременно?

Разказвача доби вид, сякаш му бяха зашлевили плесница. Публиката едновременно затаи дъх. Много от хората усетиха мразовити тръпки по гърбовете си.

Някой го беше прекъснал. Някой се беше усъмнил в историята. Това бе немислимо. Някой, дори и побъркан, не беше толкова глупав, та да не знае, че тишината — пълна тишина — е задължителна. Дори и прокашляне беше равносилно на бунт.

— Кой каза това? — попита остро Разказвача. Някой не се осмели да отговори. — Зададох въпрос и ще получа отговор. Някой се обади. Трябва да се представи незабавно.

Разказвача, чийто авторитет сега беше очевиден за всички, се изправи, пристъпи напред и огледа множеството. Беше настоятелен, но не ядосан. Изглежда нямаше и капка съмнение, че командата му ще бъде изпълнена.

— Е?

Разказвача вече вървеше към него. Знаеше много добре кой беше заговорил. Нямаше шанс да се скрие или да отрече. Той остана пред момчето, докато то неохотно се изправи и предизвикателно вирна брадичка.

— Аз бях — изрече с ясен глас, напълно непоколебим.

Беше ужасно уплашено, но изобщо не си личеше.

Възрастният човек кимна към двама войници, които излязоха напред. Кимна още веднъж и всеки го хвана за една ръка и го поведоха към входа на шатрата.

Джей не протестираше, нито се дърпаше. Знаеше, че е безсмислено. Майка му вдигна поглед, изглеждаше скована и безпомощна. Най-лошото, което можеше да стори, беше да удвои греха на Джей, като самата тя наруши тишината и запротестира. Тогава цялото семейство щеше да бъде посрамено.

* * *

— Добра я свърши, момче, няма що — промърмори един от войниците. — Такъв пердах ще отнесеш, че не можеш да си представиш. Стига да имаш късмет.

— Просто исках да знам...

Отведоха го в шатрата, в която щяха да спят Посетителите. Беше разпънатата същия следобед.

— Седни.

Джей понечи да се подчини.

— Не там! — спря го войникът, щом Джей се наведе, за да мине през входа. — Ти за кого се имаш? Може би ти се иска да спиш в леглото на Разказвача? Убеден съм, че с радост ще легне на пода, за да ти е удобно на теб.

— Моля да ми простите.

— Какво ще кажеш за чаша вино? Искаш ли да пробваш дрехите му?

Войникът погледна нещастната уплашена физиономия на Джей и омекна.

— Добре, да забравим за това, става ли? Сядай, мълчи и не мърдай. Разбра ли?

Джей кимна. Захлупи лице в дланите си и започна да се моли на духовете на селото и семейството за помощ. Откровено казано, беше по-разтревожен, че майка му изглеждаше толкова тъжна и уплашена, и от това, което щеше да стори баща му, отколкото от онова, което можеше да го сполети в тази шатра. Дори не можеше да си представи какво ще е то.

* * *

Посетителя и Разказвача застанаха и заговориха приглушено на няколко метра от момчето, свито на земята, вече премръзнало, гладно и нещастно. Беше седяло там, едва помръдвайки, вече повече от два часа. Беше вече тъмно и студът пълзеше по младото му тяло. В другия край на селото празникът продължаваше въпреки опита на Джей да го съсипе; чуваше звуците от веселбата и изпита копнеж по храната, която изпускаше. Най-добрата храна за годината, пиршеството, което всички очакваха с нетърпение — вино и бира, плодове и хляб, свинско и овнешко, прясно откъснати зеленчуци. Хората ядяха, сякаш никога преди не се бяха хранили, нито щеше да им се случи в бъдеще. Децата получаваха подаръци — дребни подаръчета, разбира се, но те и не знаеха повече. Щяха да пеят и танцуват...

Той пропускаше всичко това. Страхът му започна да се стопява и беше заместен от негодувание. Какво толкова беше направил, просто зададе въпрос. Да, нечувано беше. И грубо. Но да пропусне празненството!

Един от войниците приближи към него.

— Ставай — нареди той. — Последвай ме.

Той го хвана за ръката и го поведе към шатрата, в която Разказвача беше влязъл само преди миг.

— Слушай сега — прошепна в ухото му той. — Говори само щом те заговорят. Отговаряй на всички въпроси. Не се опитвай да се правиш на интересен или да остроумничиш. Разбрано?

Никога досега не беше попадал на такова място. Шатрата беше голяма почти колкото къщата му, имаше богато надиплени завеси, които се спускаха над конструкцията и прикриваха факта, че не е истинска постройка. Свещи — восъчни, не лoени — осветяваха пространството, бяха поне десет. Още завеси прикриваха кът, който той предположи, че е мястото за спане. Имаше импровизирано бюро, застлано с покривка и отрупано с листове, а зад него седеше Разказвача и гледаше пронизващо Джей, застанал нервно на входа на шатрата. Беше говорил почти цял час, беше разказал историята, като я беше превърнал в прекрасно представление и поука, беше ги зарадвал с гласа си, в който се долавяха различни мелодии и скрит смисъл, плод на дългогодишни упражнения. Изтощително, изцеждащо преживяване, защото беше изключително важно и не биваше да се допускат никакви грешки. Историята трябваше да се предаде без колебание или каквито и да е съмнения.

— В ъгъла има стол. Вземи го и седни.

Той се подчини, след това седна безмълвно, както го бяха посъветвали, а Разказвача го огледа внимателно.

— Как се казваш? — попита накрая той.

Гласът му беше тих, но пресипнал от усилията.

— Джейрамал, син на Антус и Антуса.

Възрастният човек изглеждаше едва ли не ядосан от отговора. Хвърли лист хартия на бюрото.

— Много добре — отсече той.

— Всички ме наричат Джей.

Разказвачът направи рязко движение, щом той добави тази напълно ненужна информация. Джей се прокле. Говорй, когато те заговорят. Отговаряй на въпроси.

Разказвачът се канеше да стане и да го пусне да си върви. Джей беше сигурен в това. Сега беше вбесен, вероятно объркан.

А може и да не беше така. По-скоро изглеждаше предпазлив, угрижен. Не ядосан. Джей копнееше да задава въпроси; напиреха вътре у него.

— Вчера работи ли на полето, Джей?

Джей кимна, но за всеки случай не каза нищо.

— Отдалечи ли се от полята по някое време? Да напълниш вода например?

Джей кимна отново, но този път по-предпазливо.

— Разкажи ми.

— Изкачих хълма, налях вода и отново се върнах.

Джей беше уплашен и се досещаше, че му личи. Не знаеше нищо за света и законите му. Но щом можеше да попадне в беда за това, че е задал въпрос, какво ли щеше да му се случи, ако разкаже истината? И все пак, не можеше и да излъже. Беше достатъчно умен, за да е наясно с факта, че ако го разкрият, ще бъде сурово наказан.

— Разбирам. Нещо друго?

Джей запази мълчание.

— Не си измил лицето си във водата например?

— Аз... аз... да. Може би.

Откъде можеше да знае за това? Не беше казал дори и на майка си.

— Денят беше горещ, разбира се, че си го направил. Може да си чул нещо? Ти си любознателно момче; всички, с които говорих през изминалия час, казаха, че любопитството ти няма граници. Ако си чул шум, сигурно си отишъл да огледаш, нали? Недей да ме лъжеш. Разговарях с майка ти и с останалите. Сега искам да го чуя от теб. Само ти си бил там.

Старата вдовица, помисли си Джей. Той знаеше, че майка му би излъгала, за да го спаси, знаеше и че старата вдовица би казала истината само и само да го вкара в беля. Беше в капан. Не знаеше какво да прави. Продължи да мълчи.

— За теб ще е най-добре да ми разкажеш точно какво си правил. С всички подробности. Не съм ядосан, Джей. Няма да бъдеш наказан за това, че си ми казал истината. Истината е свещена, знаеш това. Дори наказанието на убийците се намалява, щом кажат истината.

Беше странно. Тонът му не се беше променил. Изражението му си беше същото. Не беше помръдвал, но нещо у него действаше успокояващо. Не съвсем; но достатъчно. Джей започна да разказва. Призна си, че наистина е чул шум, как е заобиколил стърчащите скали и е видял светлина, а после и фея. Разказвачът слушаше пасивно, не каза и дума, докато Джей не приключи разказа си.

— Да не би сега да ми казваш, че може да е било илюзия? Че е възможно да си заспал и да си сънувал? Готов ли си да признаеш, че си си измислил всичко?

— Не — заяви решително Джей. — Не, не съм. Тя беше там. Беше също толкова истинска, колкото сте и вие.

— Малко по-слабичка, надявам се?

— О, да, дори много.

Джей го беше направил отново.

Разказвача вдигна поглед към тавана и заговори тихо:

— „Усмихна се още веднъж с озаряваща ангелска усмивка, която върна топлината в тялото му. Вдигна ръце, което Джей възприе като знак за мир, а после направи крачка назад и изчезна.“ Дали такова описание би било достоверно?

Джей затвори очи, за да избегне погледа на мъжа.

— Откъде знаете това?

— Откъде наистина? Добър въпрос, макар да съм сигурен, че са те предупредили да не задаваш въпроси. Подчинението и мълчанието не са сред силните ти страни. Но какво да те правим сега?

— Казахте, че няма да бъда наказан. Обещахте.

— Така ли? — той се изправи, отиде до входа и повика войника, който пазеше отвън. — Това момче трябва да остане тук тази нощ. Налага се да обсъдя разни неща със семейството му. Постарай се да не напуска шатрата. О... би ли му донесъл и малко храна? Предполагам, че е гладен.

Джей се изправи, схванат и разтреперан. Бяха го излъгали. Беше повярвал на Разказвача — беше се доверил на гласа му — и беше предаден.

— Джей.

Той се извърна. Разказвача се беше надвесил над него, но не застрашително.

— Защо ме прекъсна?

— Аз... просто исках да знам отговора. Трябваше да разбера.

— Ти попита как нещо може да бъде и лед, и пустиня в същото време?

Джей кимна.

— Това е добър въпрос. Правилен отговор ли искаш, или истински? Двете неща невинаги са едно и също.

— Искам истинския.

— Ще ти кажа тогава. Не знам.

Джей се втренчи в него озадачен.

— В живота има много въпроси и твърде малко отговори. Искат ли ти се да ми помогнеш да намерим част от тях?

* * *

На следващата сутрин преди зазоряване Джей — който беше спал на пода, увит в дебелото одеяло, дадено му от войника — беше грубо събуден от нечий ботуш.

— Ставай. Потегляме. Пази тишина.

— Къде отиваме?

— Никога ли не млъкваш?

— Ами майка ми? Семейството ми?

— Няма повече да ги видиш. Поне още дълги години.

6.

Щом сложи последната точка за писането си същата вечер, Литън остави писалката и се облегна в стола. Правеше това твърде церемониално; набързо надрасканите бележки или употребата на химикалка, което категорично беше проява на лош вкус, не бяха в стила му. Той ползваше стар „Паркър“^[1] със златно перо, някога принадлежал на дядо му, с особено лилаво-кафяво мастило, което забъркваше сам. Почеркът му беше изящен, достоен за възхищение, извивките бяха широки, а буквите елегантни. Всеки лист старателно се попиваше, преди да бъде обърнат. На спретнати купчинки върху бюрото, облечено с кожа — беше го наследил от баща си, — беше подредил бележници, пълни със записки на мисли и спомени, даващи информация за събития чак до годините на неговата младост. В тях Антеруолд се беше оформил малко по малко и сега той го описваше като един друг свят. Беше изпратил Джей в Осенфуд и беше вкарал живота на селото, важността на Историята.

Докато обмисляше сцената на посещението, която беше написал няколко дни по-рано, той осъзна какво е направил. Беше откраднал сцена от Луис и я беше променил — представяше я от гледната точка на човека, който има видението, не от тази на човека, погрешно смятан за такъв. Освен това бързо се отърва от дразнещата склонност на Луис да представя всичко тъй ужасно провинциално.

Литън беше убеден, че подходът му определено е по-добър. Всеки, който се сблъсква със свръхестественото, би се ужасил, изненадал или ахнал от възхищение. Бернадет от Лурд^[2] беше реагирала така, както също и повечето хора, предразположени да вярват в неща, които в действителност никога не са виждали, били те богове или летящи чинии.

Бедата беше, разбира се, че Луис боравеше с простичък свят, където, колкото и да бе странно, свръхестественото нямаше място с изключение на онзи негов досадник лъва^[3], вероятно най-безинтересното създание в литературата. Това бе крайно

неудовлетворително. Ако някой плъх заговореше (въпреки извънредно неадекватния му вокален механизъм и оскъдния мозък, непригоден за друго освен цвърчене), героите му не оставаха ни най-малко изненадани. Ако бобър предложи чай, единствената ви реакция би била да уточните с колко бучки захар да бъде. Луис се беше опитал да измисли цял свят, но бе създал само английско предградие за средната класа плюс няколко меча.

И все пак, след като Литън беше решил да пише за привидение, та да покаже как ще реагира човек при появата на някоя фея, трябваше да признае, че сам си е създал проблем. Как щеше да продължи сега? Една от възможностите беше да напише първото, което му хрумне, но той подозираше, че ще трябва да измине по-дълъг път. Освен ако не успееше да прокара религията в основната идея, както и мястото ѝ в различните общества. Можеше да изчака и да размисли, но беше сигурен в едно. В историята му нямаше да има феи. Поне не истински.

Настъпваше мракът на английската есен; лятото беше провело достойна битка тази година, но сега се предаваше пред неизбежното. Навън студената нощ вече щипеше с по-сериозен зимен студ; беше този момент от деня и годината, в който хората спускаха завесите и се изолираха от външния свят, докато отново настъпи утрото. Момент за комфорт и чай и малко от пандишпанените сладкиши, изкушението му в събота вечер, приготвено специално за него от госпожа Морис, която кой знае защо се беше нагърбила с тази задача преди няколко години.

В действителност не харесваше влажните пандишпанени ивички с тънък слой ягодово сладко. Но те носеха радост на госпожа Морис и тя щеше да се засегне, ако той не ги ядеше. Затова пиеше чая си в тапицираното кресло край камината и от време на време се поддаваше на изкушението да скрие сладкишите под канапето, докато тя си отиде, след което можеше спокойно да ги изхвърли.

Беше леко изненадан от написаното до този момент; определено не беше възнамерявал да се отклонява в дебрите на мистичното, поне не толкова скоро. Беше се впуснал в представи за нещо, което наподобяваше религия. Съзнаваше, че трябва да обрисова определени вървания, но не искаше те да завладяват по-голямата част от разказа му.

Досещаше се откъде беше дошло всичко. Роузи беше попитала — със странна настойчивост, сякаш беше важно — за привиденията и

въпросът на момичето го беше накарал да разсъждава по него, особено след като вече беше нахвърлил идеята си, в която представяше учените като авторитетните фигури. Всички общества пазеха вярвания за свръхестествени явления, но естеството на привидението говореше много за хората, които го бяха видели. Механизираните общества се плашеха от механични неща, духовните общества се плашеха от духовни неща. Системата на вярвания в Антеруолд трябваше да се изгради внимателно.

Роузи, господ да я поживи, беше все още — и то на границата — в онзи невинен етап, в който във въображението ѝ още имаше място за духове и феи. Това без съмнение нямаше да трае дълго. Скоро щеше да се тревожи за дрехи и ухажори. Всъщност вече се забелязваха тревожни признаци за това.

Той харесваше момичето, което притежаваше невероятен дух и невзрачни родители. Роузи ги беше запознала веднъж, когато се бяха срещнали на улицата. Майка ѝ беше глупава и дребнава жена; баща ѝ — скучен традиционалист. Как изобщо бяха създали момиче като нея, умът му не побираше. Можеше единствено да предполага, че е станало объркване в болницата и са си дошли у дома с чуждо бебе. Те всичките изглеждаха почти еднакви на тази възраст, затова никак не беше изключено. Лесно би могло да се допусне грешка.

Семейство Уилсън живееше на съседната улица, отвъд един от онези невидими, но с голяма власт вододели, които пресичат повечето английски градове. Литън притежаваше занемарена викторианска къща, с малък преден двор на улица с дървета покрай тротоара. Семейството на Роузи живееше в занемарена викторианска къща без останалото. Едната улица беше запазена за хора от академичните среди, адвокати и бизнесмени; другата беше населена със собственици на магазини и банкови чиновници. На никого от тях не би хрумвало да си позволи да живее в чуждата територия. Това не беше правено досега, а Англия беше място, където, щом нещо не е правено, то придобиваше много по-голяма сила от който и да е закон.

От време на време група момчета минаваше край къщата на Литън на път към парка, където щяха да играят футбол, а един път крайно безинтересният по-голям брат на Роузи беше ритнал топката в градината му. Беше твърде уплашен да дойде сам и Роузи беше изпратена да я прибере. Литън ѝ я подаде мрачно и поприказваха

малко за времето само заради удоволствието да накарат момчетата да почакаат.

Няколко дни по-късно се поздравиха на улицата и отново си поговориха; тя видя Професор Дженкинс изтегнат до един отворен прозорец — рядък случай, в който се беше изложил на свеж въздух — и го погали. Литън я предупреди, че котаракът може да бъде зъл, но Дженкинс се изправи и дори се показва игрив. Постепенно тя започна да се отбива и малко по малко станаха добри приятели дотолкова, доколкото можеха да бъдат петнайсетгодишно момиче и петдесетгодишен мъж с малко общо помежду си. Роузи започна да се грижи периодично за Дженкинс, а Литън ѝ даваше малко пари за благодарност.

Беше дарил своето привидение с нейното палто и лице. Тя беше хубаво момиче и лицето ѝ беше подходящо за такова на фея, стига да не беше нелепата ѝ подстрижка. Палтото, от друга страна, беше ужасно. Червено, найлоново и лъскаво. Модата на подрастващите.

* * *

Специалността на Литън беше сър Филип Сидни, фаворит на кралица Елизабет, придворен, учен, поет и човек на действието. Нищо чудно, че беше загинал в битка срещу испанците през 1586 година. Романтичен персонаж; елегантен, красив, от добро потекло, макар способностите му да не бяха толкова невероятни, колкото си беше въобразявал. Имал бе амбиции за ключова позиция в правителството, но Елизабет, с присъщата си мъдрост и далновидност, го беше държала на една ръка разстояние. Великата кралица бе приемала изключително подозрително всякакви прояви на екстравагантност и разточителство, освен когато не бе опирало до нея.

Той бе компенсирал това със сътворяването (или поне започването — така и не беше довършил нищо) на най-великата любовна история, писана на английски език. Почти никой не е чувал за нея сега, което е жалко, защото ако съвременните вкусове отстъпят на заден план — ако не държите на сюжет, действие, събития, етични норми, структура или ритъм, ако не ви безпокоят абсурдни съвпадения или нелогична мотивация, ако твърде протяжните маловажни

отклонения не ви дотягат, — тогава неговата „Аркадия“ притежава много на брой прекрасни качества. Героите му не правят много, трябва да се признае; единственото наистина забележително събитие в цялата книга е съблазняване, но Сидни го е отрязал при пренаписването от страх да не го сметнат за вулгарен.

Останало е някакво зачатъчно повествование, пълно с толкова абсурди, че е най-добре да бъде игнорирано — аристократи, облечени като селяни (когато не се предрешават като жени), влюбени в други селяни (които също са аристократи) и дегизирани по не особено съществени причини. Много от сюжетите на Шекспир са в този дух, макар и по-кратки.

Освен това за Сидни сюжетът е само повод за приказване. Вместо да правят нещо, персонажите говорят такъв прекрасен език, че е трудно да му се устои. Думите създават въображаеми пейзажи на съвършенство, нежен блян за топли вечери с ромолящи поточета и пъстра слънчева светлина, която се прокрадва през листата в гората.

Смъртта и опасността имат своето място, но само за да подчертаят съвършенството на настоящето. И други са постигали подобен ефект — сцената от „Великият Молн“^[4], в която Молн отива на парти в стил Вато на изискано имение, пълно с елегантни жени в коприна и мъже в костюми на Пиеро. Карнавалът във Венеция, където реалността отстъпва място на фантазиите и те изпълват целия град. Всички тези образи и впечатления се бяха загнездили в съзнанието на Литън в младежките му години, тайно избавление от реалността в сивата индустриална страна, изпълнена с размирици и помрачена от облаците на поредна война.

Литън никога не позволи въображението му да превземе реалността. Сидни беше човек, когото той изучаваше; Молн — герой от книга; Венеция — град, който бе посетил. И все пак с годините неговите спомени и проучвания бавно се пренареждаха в съзнанието му до момента, в който Антеруолд започна да се оформя, особено териториите на Уилдън, централната точка, от която започна цялата история, също както светът на Сидни беше произлязъл от владенията на сестра му, графиня на Пембрук.

[1] Марка луксозни пищеви средства, основана през 1888 г. в САЩ. — Б.ред. ↑

[2] Историята на пещерата Месабиел в Лурд се свързва с легендата за Бернадет, която, водена от напътствията на Богородица, открива извор с лечебна сила. — Б.ред. ↑

[3] Лъвът Аслан е герой от фентъзи поредицата „Хрониките на Нарния“ от К. С. Луис. — Б.ред. ↑

[4] Единственият роман на френския писател Ален Фурние. — Б.пр. ↑

7.

Докато войникът — същият, който се беше държал човечно с него — не свали покривалото и не отправи жест към него, Джей пътува почти в пълен мрак. Никой дори не му беше продумал. По време на придвижването им у него се бяха загнездили противоречиви чувства. Страх, разбира се. Отегчение. Негодувание. И накрая, изгарящо отчаяно любопитство. От другата страна на платното имаше чудеса, каквито не беше виждал преди. Дървета, гори, къщи, планини — кой знае какво още можеше да се види? Той се опита да дръпне донякъде покривалото, за да надникне, но то беше твърде плътно и стегнато. Копнееше да събере кураж да избяга, но беше безсмислено.

После се озова сред избледняващата светлина на ранна привечер и свеж полъх за разлика от вонята и непоносимата жегата в каруцата, където бе заобиколен от тягостна тишина.

— Ела, седни до мен и дръж устата си затворена — нареди му войникът.

Джей побърза да се подчини, за да не би мъжът да размисли и се сви край впечатляващото му тяло. Огледа се наоколо и ахна. Не от изумление и почуда, а от недоумение. Нямахше нищо различно за гледане от това, което беше у дома.

— Къде сме? — попита.

Войникът поклати глава.

— Казах ти да мълчиш. Това означава да не говориш. Дръж си устата затворена. Не казвай нищо. Тишина. Разбираш ли?

Джей кимна.

— Аз ще говоря. Ти — не. Ясно?

Джей кимна отново.

— Хубаво. Защото не разполагаме с много време. Ще пристигнем след около час. Уплашен ли си?

Джей отвори уста да отговори, видя изражението върху лицето на войника и кимна за трети път.

— Знаеш ли какво ще се случи с теб?

Той поклати глава.

— И аз си помислих, че не. Жалко е да се боиш без причина. Ще ти кажа каквото чух. Става ли?

Поредно кимване.

Войникът изръмжа.

— Виждаш ли? Можеш, щом се опиташ. Добре. Отиваш в Осенфуд да станеш ученик.

Джей го изгледа с любопитство.

— Дори не знаеш какво е това? Много добре. Ученик е някой, който учи. Какво ще научиш, зависи от учителя ти, но отнема години наред, а най-добрите стават Разказвачи.

Джей не можеше да се сдържа повече.

— Разказвач? Аз?

— Казах най-добрите. Разказвачите посвещават години да усвоят дисциплина, невероятни познания и интелигентност. Те трябва да запазят всичките спомени и да бъдат способни да ги извикат, щом им потрябват. Те са пазители на миналото и творци на бъдещето. Това има ли нещо общо с теб?

Джей поклати глава.

— Точно така. Може да станеш пазител на притчи или нещо подобно. По-нисше, но все пак важно. Това е по-вероятно. Работата е там, че беше избран. От самия Разказвач. Името му е Хенари. Това е много необичайно.

— Защо?

— Обикновено не се прави така. Докато Посетителите и Разказвачите обикалят страната, се оглеждат за хора. Млади, податливи на обучение. В повечето случаи са им препоръчани. Когато са изключително умни. Забелязани са от кмет или старейшина. Задават им се въпроси, провеждат се тестове. След това ги избират. С теб не се случи така. Трябва да си казал или направил нещо — и не питай мен какво, защото аз бих ти хвърлил един хубав пердах и бих те изпратил обратно при майка ти, — което е накарало Хенари да повярва, че си точно такава хлапе.

— Но аз не умея да правя нищо. Знам мъничко за коването.

— Ще бъдеш научен. И не си мисли, че ще бъде много забавно. Дълги часове упорит труд, седене на чина по цял ден, всеки ден. Ще ти се иска да си обратно на полето. Повечето хора не могат да издържат.

Аз категорично не бих могъл. Имай си всичката власт и слава, щом за това е нужно да станеш съсухрено полусляпо създание с превит гръб. Не е за мен.

— Кой си ти? Съжалявам, но наистина не знам много.

— Просто войник. От Уилдън съм, на около три дни път оттук. Всяко населено място праща войници за известен период да пазят учителите. Скоро ще приключа и ще се върна отново да работя в гората. Твърде сложно е за обяснение. Постепенно ще разбереш. Ще знаеш повече от мен и аз ще съм този, който задава въпроси.

— Съмнявам се.

— Аз се съмнявам, че ще ми отговориш.

— Защо?

— Защото вие не го правите. Хората като вас.

„Хората като вас.“ На Джей му прозвуча странно. До преди три дни до него да стои войник щеше да бъде нещо невъзможно и безкрайно важно. Човек, към когото Джей би се обръщал със „сър“ и поклон. И въпреки това, ето че беше тук и разговаряше с него почти като с равен. Вече чувстваше още по-голяма промяна; но младото му съзнание засега не можеше да разбере какво точно означава.

— Ще ти отговоря. Как се казваш?

— Калан. Син на Перел.

— Значи Калан Перелсън. Когато те срещна, какъвто и да съм станал, ти ще си мой приятел и ще отговоря на въпросите ти.

Калан изглеждаше трогнат от неговата наивност.

— Благодаря. Ще ми простиш ли, ако ти кажа, че не ти вярвам?

— Не — отвърна Джей малко тъжно. — Не, няма да ти простя.

* * *

Джей никога преди не беше виждал град, а Осенфуд, където живееха учителите, беше доста голям. Там живееха приблизително шест хиляди души през по-голямата част от годината, макар броят им да се променяше според сезона. Намираше се край река и до него водеха четири пътя, по един в посоката на всяка стрелка на компаса. Необичайното бе, че имаше сгради, пръснати край тези пътища на около километър и половина извън територията на същинския град.

Толкова много къщи, толкова много хора, друскането на каруцата по пътищата, павирани с камък, всичко караше Джей да трепери от вълнение. Още по-тревожно беше, когато спряха пред огромна сграда с невъобразимо великолепие.

— Е, пристигнахме — съобщи весело Калан. — Дом, свиден дом. Ист Колидж, където е и учителят Хенари, където ще бъдеш и ти, докато завършиш или докато те изхвърлят оттук.

Той стъпи на земята и зачака.

— Ако си мислиш, че ще ти нося багажа, сбъркал си — подвикна.

Джей се озърна за жалката си мешка, в която беше побрано всичко, което притежаваше на този свят: две ризи, два чифта панталони, чифт налъми, едни обувки, негова гордост и радост. Също и парче дялано дърво, което чичо му беше дал веднъж. Нищо друго. Поне торбата беше лека.

После и той скочи долу и откри, че Калан разговаря с млад мъж, който беше спрял да зяпа. Джей се зачуди дали е признак на добри маниери да избърза и да се присъедини към тях, но за по-сигурно се отказа. Въпреки това се заслуша напрегнато.

— Изненадан съм да те видя тук — каза Калан.

— О, по работа е. Някой трябваше да дойде и аз предложих. Срецу дребно заплащане, нали разбираш? — той посочи към Джей. — Какво си имаш тук?

— Хенари го откри. Помоли да го доведе.

Младият мъж го повика с пръст и Джей послушно се приближи.

— Откритие на учителя Хенари? Ти си късметлия. Надявам се, че го осъзнаваш?

Той беше висок и изискано облечен млад мъж, може би десетина години по-възрастен от Джей, но десетилетия напред по отношение на обноски и самочувствие. Джей забеляза, че разговаря с прошарения войник фамилиарно и дори шеговито, сякаш му оказваше благоволение. Джей се почувства още по-объркан.

— Е, няма да те задържам. Надявам се, че службата ти скоро ще свърши и ще се върнеш в родното си място, Калан Перелсън. Дърветата ни ужасно са се затъжили за теб.

— И аз съм се затъжил за тях. Ще се върна съвсем скоро.

Младият мъж кимна и се отдалечи. Калан изръмжа.

— Кой беше този?

— Племенникът на лорд Теналд. Опасна работа, не мислиш ли? Всъщност не е лош младеж, но е донякъде твърде самонадеян. Поне притежава честност и приличие, което е ценно в наши дни.

Джей не разбра и думичка, а Калан се разсмя на озадачаването му.

— Ще трябва да се научиш по-добре да прикриваш невежеството си, млади човече. Помни: учителите знаят всичко, дори да не знаят нищо. Търговците са честни, дори и да са мошеници, а владетелите на области са справедливи, дори да са пълни негодници.

— Ами лесничеите?

— Прекрасни хора до един — отсеке той. — Хайде. Стисни зъби, успокой нервите и ме последвай.

Джей направи каквото му беше казано и на следващия ден започна новият му живот.

8.

Преговорите на Хенари с родителите на Джей минаха сравнително леко; те не само бяха горди от идеята да имат ученик в семейството, но и баща му беше радостен, че ще му види гърба. Хенари правеше услуга на всички; момчето имаше склонност лесно да си намира белята, ако не е в подходяща среда, а Хенари можеше да му предостави такава. През следващите няколко години от живота си щеше да работи по-усърдно, отколкото някога си беше представял, че е възможно.

Щом натовариха момчето и войниците в каруцата, той и Посетителя яхнаха конете си и потеглиха. И двамата бяха изтощени. На Хенари му се искаше спътникът му да няма желание да говори по целия път. Младият мъж, един от студентите му, беше Посетител за пръв път. Беше нервен и Хенари беше решил да го държи за ръка, да го напътства. Сега беше въодушевен от облекчението, че всичко беше преминало, без да се стигне до катастрофа. Той беше твърде нетърпелив и обичаше да се перчи. Хенари беше до него, за да овладява вълнението му. „Спокойно, момчето ми. Какво ги е грижа за прецедентите? Ще ти повярват. Не е нужно да им изнасяш и лекция. Животът им и бездруго е труден.“

Беше се справил добре, беше се вписал в ролята си. Само след три седмици беше добил достатъчно увереност и по-рядко поглеждаше към Хенари за съвет или да търси прикритие в помпозността. Беше доказал, че е разумен и щедър. Хенари беше удовлетворен.

— Имам свободно място за ученик, а той предизвика интереса ми — обясни Хенари, щом младият мъж попита за Джей. — Ако не е подходящ, ще разбере преди да е изтекъл шестмесечния пробен период и ще го отпратя у дома му.

Накрая разговорът замря. Хенари нямаше желание да се впуска в повече обяснения и в крайна сметка дискусиата беше прекратена, щом отминаха остър завой и се озоваха пред скромна делегация на сред пътя. Хенари изръмжа:

— О, не. Моля, не! — простена той. — Стига ми толкова.

Задълженията си бяха задължения. Двамата спряха да чуят какво ще им каже групичката. Хората бяха разтревожени. Отшелник на име Жаки се беше появил преди няколко месеца. Бил в делириум и бълнувал, но те се грижили за него, докато се излекувал. Оттеглил се на около километър и половина от селото и се настанил в стара колиба. Няколко деца му помагали, а той им се отплащал, като им разказвал чудни истории. Помагал при жътвата и имал известни лечителски умения. Щом някой се разболеел, той го посещавал и присъствието му отпъждало демоните, които се скупчвали край сериозно болния. Помагал при раждания, допирът му бил чудодееен.

— Какво искате тогава от нас?

Тъй като Жаки можел да пише и да чете, селяните знаели, че трябва да е бил учител или ученик и искали да се уверят, че не е отлъчен.

Хенари въздъхна.

— Аз ще отида — предложи ученикът му.

— Не, не. Аз ще го направя. Ти работи достатъчно през последните седмици. Ти продължавай. Аз ще погледна, ще пренощувам и после поемам към Уилдън.

Много намусено той обърна коня си и примирено се остави селяните да го поведат на изток. Когато стигнаха селото Хук, беше приветстван, а после го упътиха към полята.

— Ехо! — провикна се той, щом стигна до колибата. — Търся отшелника Жаки.

— Търсите на грешно място — чу глас зад гърба си.

Хенари се обърна и видя мъж, застанал на няколко крачки зад него, подпрян на тояга. Видът му беше занемарен, имаше дълга и мазна коса; очите му бяха със странна форма, а погледът — див. Приличаше на някой, който може да бъде опасен.

— Бях помолен да поговоря с вас. Аз съм Разказвач от Осенфуд.

— Не съм сторил нищо лошо.

Мъжът говореше със странен акцент.

— Селяните са притеснени, това е всичко. Не ви мислят злото, нито пък аз.

Жаки беше особен. На първо място беше силен. Не беше твърде стар, а също така не притежаваше екстравагантния изказ на мнозина от

своето съсловие. Лицето му беше странно и Хенари се усети, че го проучва внимателно.

— Откъде си? Родно място и семейство?

— Нямам родно място и семейство.

— Казаха ми, че можеш да пишеш и да четеш.

— Нямам нищо за четене освен това, което сам съм написал.

Може да са просто драсканици върху листовете.

— Нека ги погледна и ще ти кажа.

— О, не, Разказвачо. Това не мога да направя. Вероятно ще откриеш, че са безсмислици и ще ме разочароваш. Защо не си вървиш? Аз не се меса в твоите истории. Не се интересувам от тях, а и теб не те интересуват моите, вече го знам.

— Как може да го знаеш?

— Говорих с един учен навремето, такъв като теб. Той ми задаваше въпроси. Споделих с него знанията и мислите си, но той не се заинтригува.

— Как беше името на този човек?

— Итъран. Познаваш ли го?

— Беше мой учител. Почитах този човек най-много от всички.

Почина преди няколко месеца.

Жаки бавно кимна.

— Съжалявам за това. Беше добър човек. Имах надежди за него.

— Ти си нагъл.

Жаки се изсмя.

— Мисля, че говорихме достатъчно — додаде Хенари. — Не ми се виждаш особено опасен. Но те съветвам да внимаваш какво приказваш.

— Кой си ти, учен? Знаеш името ми, а аз не знам твоето.

— Името ми е Хенари, син на Хенари.

— Какво правиш тук? Толкова ли известен съм станал, че да ме посещават Разказвачи от Осенфуд? Итъран ли ти е разказал за мен?

— Нищо подобно — отговори Хенари. — Пътувам към Уилдън за Пиршеството.

— Какво е това?

— Празненство по случай седмата година от властването на Теналд. Приятел съм на съпругата му.

— В такъв случай съм поласкан, че отдели от времето си за мен. Убеден съм, че лордът и дамата няма да са толкова очаровани.

— Вероятно Теналд няма да е — каза Хенари. — Макар че, като познавам лейди Катрин, с радост би те приела. Съдиш твърде прибързано.

Той се замисли над чутото, сякаш беше ужасно важно твърдение.

— Е, вероятно е така. Но аз съм просто човек, живееш в колиба и мога да правя каквото си пожела. Сега би ли ме оставил, моля те?

* * *

Тази експедиция беше последната, която Хенари предприе извън Осенфуд по повод на официално Посещение за много години напред. Имаше си своите науки и преподаването си, а след като Теналд почина, малко след запознанството му с Джей, той започна да пътува до Уилдън доста по-често, за да дава съвети на вдовицата му. Харесваше живота си, ако не се брояха прекъсванията. Новият му ученик беше представен в Осенфуд и научи достатъчно, за да премине пробния период без особени трудности.

Най-после Хенари започна да пише и историята на Итъран, като примерен ученик се захвана с нещо, за което учителят му така и не беше намерил време — да хроникира спомените си, които да бъдат изложени в Залата на историята на Осенфуд редом с тези на останалите учени. Смъртта на Итъран беше разтърсила всички; най-великолепният човек, когото бяха познавали. Най-големият аскет сред учителите, никога не пиеше алкохол, не преяждаше, спеше на сламеник като най-обикновен ученик. Ставаше на зазоряване и четеше, докато падне нощта без почивка. Освен това беше и безкрайно великодушен, способен да превърне и най-скучния пасаж в магия благодарение на ентузиазма и уменията си.

А после умря. Една нощ беше излязъл тихичко от малката си къщурка и на следващия ден беше открит мъртъв в полето. Проведоха се разследвания, но не прекалено, тъй като хората се бояха паметта му да не бъде осквернена. Самата съпруга на Хенари беше прегледала тялото.

— Нека кажем просто, че е починал от разбито сърце — каза тя. — Ето това е цялата истина...

Хенари се зае със задачата да опази паметта на своя учител и приятел с пълното съзнание, че ако не го направи, неговите мъдрост и знания също ще бъдат погубени.

Беше обичал човека и искаше добре да свърши работата си, да извлече значимото и ценното дори от последните му работи, когато беше станал невъздържан и неуравновесен в твърденията си. Това означаваше да опита да открие всички онези неща, които никога не беше узнал и да ги претвори в разказ, обхващащ живота му. И лошото, и доброто щяха да бъдат там; постиженията му като учен, по-значими, отколкото беше предполагал; смъртта, по-тъжна, отколкото се бе опасявал.

Итъран се беше побъркал, мислеше той. Беше започнал да оспорва Историята, но без сам да може да отговори на въпросите си. Лоялността и любопитството бяха влезли в убийствен конфликт и сърцето му се беше пръснало от напрежение. Затова приносът му беше също изучаване и извинение за това, че Хенари се беше дистанцирал от Итъран през последната година. Беше обвинил учителя си, че оглупява заради толерантността и доверието, с които подхождаше към ирационалното, че подкрепя презиращите интелектуалната логика. Хенари смяташе това за безотговорно.

Ужасен урок и, докато пишеше — отдели си достатъчно време, тъй като мъртвите не бързаха заникъде, — често си мислеше за Джей, който в известна степен напомняше за Итъран, беше също така нетърпелив да зададе въпросите си и се изкушаваше да навлиза в опасни територии. Джей често получаваше мъмрене и наказания, но това оставаше без резултат. Имаше основа за спорове: теза; доказателства от историята, в повечето случаи примери, представени в различните Нива; контрааргументи, подкрепени по съответния начин; имаше също и заключение, в което бяха изложени най-съществените цитати и примери. Съвсем простичко, без съмнение.

Повечето хора възприемаха това като капитулация, но не и Джей. Той беше добър ученик, а Хенари беше доволен да отбележи, че учи бързо и развива нужния усет към Историята. Във всички отношения, освен в едно, той показваше, че Хенари е направил добър избор. И все пак изключението беше тревожно — на Джей му беше трудно, дори

болезнено да следва стила на трактата, характерен за добрия учен. Как да докажеш, че железните колела не са толкова добри като дървените? Беше проста задача, поставяна на всички ученици след петгодишно обучение, след като са овладели езика и писането. Трябваше само да цитира примера на Ярдел от Ниво I: каруцаря, който построил колите, откарали пътиците на юг, след като отсякъл тисове, нарязал и издялал колелата, така че да бъдат здрави и да се движат леко. Какво повече бе нужно?

Джей пренебрегна историята на Ярдел, защото беше отишъл за гъби в гората по време на лекцията по тази тема. Вместо това беше отишъл да поприказва с каруцар и ковач и беше описал как желязото може да се строши при прекомерно напрежение. Правилно заключение, грешни аргументи. Учителят му (не Хенари в този случай) не знаеше дори откъде да започне.

— Джей, следващия път просто се придържай към текста — беше го посъветвал Хенари уморено, след като в продължение на един час беше слушал оплакванията на учителя. — Можеш да откриеш всичко в Историята. Върви и опитай отново.

Виж докъде докараха Итъран подобни неща, можеше да добави. Но беше лоялен към паметта на своя наставник, а също и към потенциала на Джей. И двамата притежаваха пламък, който вещаеше чудеса и страховити бедствия. Затова той използва случилото се с Итъран да илюстрира подобна лудост и същевременно нуждата тя да се овладее. За да събере доказателства за случая, той се насочи към Залата на Историята, където се съхраняваха документите на Итъран и се опита да разбере как се е променило съзнанието му и кое е довело до срыв.

Тогава отново се натъкна на отшелника Жаки.

Срещата им се състоя една вечер, когато интересна гледка би привлякла вниманието на всеки присъстващ на главния площад в Осенфуд. Една сянка се спусна и се сгуши край стените на сградите, проправи си път през централната зона, където всеки вторник беше пазарен ден. Спря се край отвор в огромната стена, която ограждаше от едната страна Залата на Историята, чу се леко подрънкване на метал и тихо скърцане от превъртане на ключ в ключалка.

В този момент Хенари наруши всички правила. Беше навън след мръкване, което беше строго забранено дори и за старшите учени.

Влизаше в Залата на Историята извън предвидените за това часове. Внасяше вътре светлина без да има придружител, който да следи за възникване на пожар. За щастие беше твърде високопоставен, за да му задават въпроси и щом влезе в полумрака, се наслади на аромата, атмосферата, рафтовете с кутии, които се издигаха край боядисаните в бяло стени, пълни със скъпоценни свитъци или книги. Целият свят беше в тях; Хенари напълно съзнаваше, че се намира в самия център на вселената и това, както обикновено, му вдъхна усещане за дълбоко смирение и душевен покой.

Документите, които търсеше, бяха групирани в три пакета и той откри каквото му трябваше в третия: листове хартия със съвсем различен почерк сред впечатляващите бележки на наставника му, което само по себе си подсказваше, че целта е била да останат завинаги скрити.

Имаше само две писма. Хенари ги мушна в джоба на плътното си наметало, внимателно подмени ръкописите, духна прахта върху масата, за да не заподозре никой, че е бил там, и също така тихо, както беше дошъл, се плъзна през огромната къртяща зала, през малката странична врата и обратно на алеята.

* * *

Писмата описваха срещата между Итъран и Жаки и макар това да беше само половината от кореспонденцията, оставяше впечатлението, че този беден учител безмълвно се е поддал на порой от безсмислени обиди.

— Ти ми казваш, че Историята съдържа всичко, а аз ти казвам, че си глупак, Итъран Мъдри. Не мисли, че предпочитам глупави истории и слепи убеждения. Как някой като теб е смятан за интелигентен? Какви трябва да са колегите ти, щом аплодират празноглавец като теб?

— Как може тази История да е събрала всичко? О, казваш, че това е само потенциалът ѝ и смисълът ѝ ще бъде разбран, щом Изгнаника се върне и я довърши. Очевидни глупости. Безсмислено бръщолевене.

— Какво имаш предвид с това, че съдържа всичко? Всяка птица, всяко листо или насекомо? Що за жалки създания сте! Чакате края си

като говеда и той ще настъпи, повярвай ми. Ще се изпарите, сякаш никога не сте съществували; точно това заслужавате.

— Всичко е свързано с великаните. Но кои са те? Не знаете. Тук сте заради великото завръщане от Изгнанието. Какво е било това? Не ви е грижа. Всичко, което правите, е да сравнявате една история с друга; да забелязвате, че определена фраза, използвана в една част от Историята, е приложена и в друга част; да откривате, че едно поколение мъртви учени е било в противоречие с друго поколение мъртви учени. Това ли наричате учение?

— „Щом Историята приключи, ще се слее със света и всеки ще погуби другия.“ Един от вашите цитати. Кога? Как? Всеки може да проповядва грандиозни безсмислени фрази. И аз мога. Какво ще кажеш за това: „Светът ще свърши в петия ден от петата година.“ Това по-безсмислено ли е от нещата, които цитирате с такова преклонение? Не. Само че това, което аз казвам, е истина. Почакайте и ще видите.

Не се знаеше кое е предизвикало подобен изблик на лунатични твърдения, тъй като Итъран не беше направил копия на собствените си писма. Хенари можеше единствено да гадае. През последната си година Итъран беше обсебен от истории за Края, когато Господ ще се върне, за да съди творенията си. Глупави истории, пренебрегнати от сериозните учени, но Итъран беше тревожно завладян от тях. Това беше и причината за отчуждаването на Хенари от наставника му.

Онова, което поразя Хенари, не беше само съдържанието, но и фактът, че бяха написани така плавно и с лекота. Интересна лудост, помисли си той. Не намираше смисъл в нищо от това и не се сети повече за отшелника Жаки, докато не дойде моментът Джей да помисли за защитата си.

9.

Ключовият проблем, върху който работех, беше причинен от компютърна симулация по нареждане на Ханслип в една от настройките за сигурност. Тя беше внимателно създадена, за да извършва две функции: първо, да установи степента, в която курсът на историята ще бъде променен при замяна на дадено събитие, и второ, да проверява различни теории за естеството на историческата еволюция. Трябваше да бъде предварително проучване относно практичността на променянето на паралелни вселени с цел създаване на подходящи условия за експлоатация.

Проблемът беше, че събитията бяха опростени, за да може необходимите изчисления да се извършат в разумни граници по отношение на времето и бюджета; Ханслип винаги се стараяше да пести. Също така всичко беше анонимно; програмата за оценяване не беше наясно кой от сценариите е реален, в случай че естествените предразсъдъци от своя страна повлияят на решенията.

В първия сценарий беше заложено, че президентските избори в Съединените щати през 1960 година са спечелени от кандидата на републиканците Ричард Никсън, който побеждава опонента си, мъж на име Джон Кенеди. По-сериозната проникателност и познания на Никсън надделяват и той печели изборите с малка преднина. Резултатите са неизбежни; докато Никсън притежава сериозен опит и качества, Кенеди не е добре запознат с правителствените дела и е известен с репутацията (жестоко извадена на показ по време на кампанията и потвърдена от горчив развод през 1965 година) на плейбой. Опитът на Никсън го подтиква да отмени опит за нахлуване в Куба през 1961 година. Това от своя страна дава повод на враговете му да го обвинят в слабост, която той се опитва да опровергае, като изпраща войници във Виетнам на следващата година.

Никсън печели изборите през 1964 година срещу Линдън Джонсън, но на този етап всички ресурси са вложени във война. През 1968 година е заменен от Джонсън, който умира от възпален апандисит

през 1971 година и на свой ред е заменен от Джими Картър, озовал се в крайна сметка в затвора за злоупотреби в особено големи размери. В крайна сметка актьорът Роналд Рейгън, вицепрезидент на Никсън от втория му мандат и човек с невероятен опит, става президент през 1980 година.

Дотук добре. След това компютърната програма се насочи към втория сценарий, в който на изборите през 1960 година изборите печели Кенеди, а не Никсън. Резултатът е с много малка разлика между кандидатите, но неизбежен заради репутацията на Никсън на нечестен човек. Кенеди е елегантен, млад, красив и свеж. Това става явно в телевизионен дебат, където Кенеди е блестящ и уверен, а Никсън — небръснат, раздърпан и колеблив.

Истинският потенциал на Кенеди остава непознат до убийството му през 1963 година. Той извършва нескопосан опит за нападение на Куба през 1961, но изкупва грешката си, като предотвратява кубинската ракетна криза през 1962. След убийството му мястото му е заето от Линдън Джонсън, който съсипва мандата си като разпорежда, а след това губи с пълен крах войната във Виетнам. Джонсън е заменен от Никсън в момент на политическа драма след убийството на брата на Кенеди и други високопоставени фигури. Никсън също съсипва мандата си, този път заради нелегални операции. Следва Джералд Форд, който решава да се оттегли, въпреки че има шанс да спечели, след това Джими Картър, който се проваля поради друго зле замислено нападение над чужда територия. Накрая Рейгън е избран през 1980.

Ханслип беше леко обезкуражен, тъй като симулацията показва категорично, че макар индивидите и дребните събития да влияят на курса на историческо развитие, въздействието върху по-значими фигури е строго ограничено. В дългосрочен план изглеждаше изключително трудно миналото да бъде променено, ако не се приложи сериозна намеса. Ако някой индивид не се роди, например, ще бъде заменен от друг, сходен на него.

И все пак дори тук предупредителните сигнали би трябвало да бъдат забелязани от хората, провеждащи експеримента. Например, програмата сама промени параметрите на задачата си, за да постигне така наречената драматична правдоподобност. Освен това пресъздаде събитията според получените резултати и беше настроена така, че да не се съобразява със съвпадения. И ето че промени добрата репутация

на Никсън, основаваща се на квакерската му принадлежност, в такава на двуличен и безпощаден човек. Ожени Кенеди за старомодна и благочестива жена, вместо за очарователна и красива, за да обясни иначе нелогичното му женкарско поведение.

* * *

Възраженията ми — изразени категорично в меморандум, който беше напълно пренебрегнат — бяха, че основният проблем се изразява в скъперничеството на Ханслип. Програмата беше инструктирана да взема предвид единствено вътрешната политическа динамика. Външните действия — като решения, взети от други страни, например — останаха пренебрегнати, което ми се стори изключително неразумно, макар и по-евтино.

Ясен знак, че нещо напълно се е объркало, дойде от малката контрола, която бяхме създали. В името на обективността програмата анализира и двете истории — реалната и алтернативната — без информация коя коя е. Тя заключи, че втората поредица от събития е статистически толкова невероятна, че на практика не може да се случи.

Особено силно подчерта, че има твърде много случайни събития, чиято цел сама по себе си като че бе да върне историята в пътя ѝ. Историята се върна към това, което според програмата беше нормалният път през 1980 година, чрез абсурден механизъм, който дори някой автор на романи от онзи период би отхвърлил като пресилен и твърде зле скалъпен.

Цитирам заключението: „Трябва да приемем: а) че женкар, повлиян от упойващи вещества, твърде неопитен католик, здраво свързан с престъпни организации, може да победи най-опитния политик в страната и че тревожното му здравословно състояние и съмнителен характер могат да се опазят в тайна. Освен това, че би могъл да проведе изключително успешна дипломация през 1962 година под въздействието на коктейл от обезболяващи и стимуланти; б) че президент, брат му и още няколко души биха могли да бъдат убити в кратък период от време от побъркани стрелци, всеки от които е действал самостоятелно без ясно изразена причина. Също така, че Кенеди би могъл да бъде застрелян от човек, за когото е известно, че

поддържа връзка със Съветския съюз, без никакви последствия; в) че офисът на Никсън ще бъде обект на безсмислен обир по време на предизборната кампания, която така или иначе е предопределен да спечели, и че човек с такъв опит ще губи контрол над всеки нищожен политически скандал, възникнал в резултат; г) че през 1980 година Съединените щати ще изберат за президент застаряващ актьор без почти никакъв опит, с боядисана в оранжево коса.

Нито един от тези варианти не звучи особено смислено. Всъщност вторият сценарий би довел до атомна война в определен момент от разглеждания период, но в този случай историята със сигурност не би се върнала към нормалното през 1980 година.“

Единственият значим продукт от този иначе безполезен експеримент беше преценен като грешка в програмата. Впечатлението, че при определени обстоятелства не само бъдещето, но също и миналото могат и трябва да се пренаредят, така че да съответстват на събитията, беше необичаен извод, който се загнезди в съзнанието ми най-вече заради това, че беше твърде невероятен.

* * *

Тази симулация беше направена само седмица преди да си тръгна и нямах и най-малко съмнение, че никой и пукната пара не даваше за моите възражения. Отговорът — че щом историята не можеше да бъде променена с малко, вероятно беше нужно да се използват по-сериозни средства — демонстрираше колко слаба беше вече позицията ми и засили убеждението ми, че полетът беше единствената възможност пред мен. Затова направих точно това. Изгоних всички от сектора, заключих се и се залових за работа.

Това не означаваше, че с радост си тръгнах, никак дори, тъй като се озовах в Германия през 1936 година. Определено не беше най-доброто място или пък време по една или друга причина. Но отпътуването ми беше набързо и предвид обстоятелствата мисля, че постъпих доста добре, макар че за беда не бях заредила вестниците за този период. Бях го направила само от 1960 нататък, тъй като мислех, че само те ще ми трябват. Нямах толкова пространство в главата си.

През първите девет месеца това беше без значение, тъй като ги прекарах в клиника за душевноболни. Не беше най-доброто навлизане в новия ми живот, въпреки че ако наистина искаш да разбереш дадено общество, поглеждането през очите на умопомрачен може да доведе до истинско просветление. Поне научих, че процесът на трансмисия си играе интересни игри с мозъка, макар да подозирах, че ефектът се дължи по-скоро на церебралните импланти, отколкото на неизбежни последици от преместването. За още по-голяма беда бях взела няколко халюциногенни таблетки преди пътуването, за да се подсиля; бях направила голяма част от настройките ръчно, затова ми беше нужна всичката възможна помощ. Както вече казах, справих се доста добре, но се появих от другата страна, бълнуваща несвързано. Малкото смислени фрази, които успявах да изрека, само убедиха хората още повече, че съм напълно побъркана.

Бях се прицелила към Сан Франциско през 1972 година; това, че се озовах в малко селце на около пет километра южно от Мюнхен през 1936 година беше доста добро попадение. Няма да описвам изживяването от приземяването в свят, толкова различен от всичко познато за мен, така жесток и отровен в много отношения. Достатъчно е да кажа, че беше странна история. Новата реалност така те поглъща, че бързо забравяш обстоятелствата от собственото си минало; осъзнах, че посвещавам малко време на мисли за предишния си живот, който твърде бързо доби усещането за сън, разграничен от настоящото ми съществуване.

Но имайте предвид, че никак не ми беше по-лесно; дори след като си върнах здравия разум, вероятността да допускам грешки и да привличам вниманието беше огромна. Като начало социалните нрави бяха напълно различни. Сдобиването с пари беше странна работа, а също и отношението към останалите — в зависимост от възрастта, пола, благосъстоянието, образованието, местоположението и убежденията — беше невероятно сложно. Всъщност бях много доволна, че разполагах с достатъчно време, за да свикна с всичко това. Възстановявах се, затова реших, че мога да го правя поне по приятен начин. Бях се спряла на сърф и кола „Тъндърбърд“, но след като се преместих във Франция през 1937 година, открих че там има повече от достатъчно удоволствия, с които да запълвам дните си за известно време.

Бях заминала с пълен куфар с импланти, което много улесни живота ми. Например свободно говорех немски и се справях също толкова добре с още двайсет и три езика. Притежавах необходимите умения да работя като висококвалифициран адвокат или хирург; бих могла да спечеля няколко Нобелови награди, като просто отпечатам работата на други хора малко преди тях. Според стандартите на времето бях също и забележително красива и здрава и с лекота бих могла да стана първокласна филмова звезда. Разбира се, не направих нито едно от тези неща, тъй като не желаех да привличам внимание, за всеки случай.

Липсата на вестници обаче причиняваше известно неудобство; помнех, че скоро ще започне война и в най-общи линии знаех кой ще спечели, но нямах представа какво ще се случи утре повече от всеки друг. Несъмнено глупаво, но аз бях физикоматематик, чиято специалност е времето; събитията бяха епифеномен, който никак не ме вълнуваше. Бях леко разтревожена от новините за дефицит на стоки (исках простичък живот, но не оскъден простичък живот) и от факта, че мога да обеднея, но съвсем скоро открих, че пресмятането на движението в цените на стоките е абсурдно лесно. Елементарни математически способности и обикновена звездна карта ми бяха напълно достатъчни.

Затова прекарах няколко месеца в Париж, докато умножа дребна сума пари по най-приятния начин, по който би могла да го направи една жена в онези дни, а също така изработих и формула за предвиждане на пазарите. След това подредих финансите си и се установих на тихо местенце в провинцията, където овладях ексцентричността си — в действителност поведението ми беше много странно и ми бяха нужни години, за да се науча как да се държа правилно и без да будя подозрения — защитена от любопитни очи, докато бъда готова да се впиша.

Появих се по време на войната, тъй като ако не правех нищо, бих привлякла повече внимание, отколкото ако вземах участие в ставащото около мен. Освен това се преместих в Англия, тъй като Франция не обещаваше особено много развлечения вече. Тогава бях свободна да се захвана с работата си. Колкото и да е странно, открих, че най-голямото ми предимство беше отсъствието на помощници. Съзнанието ми можеше спокойно да блуждае, освободено от оковите на стандартните

процедури, можех да подхождам към проблемите от напълно различен ъгъл. Беше прекрасно.

10.

Годините минаваха, а Джей работеше, учеше и растеше. Когато стана почти седемнайсетгодишен, той се беше превърнал в млад мъж, по-самоуверен и някак по-добре успяващ да прикрие естествената си склонност да се съмнява в авторитетите, да оспорва заповедите и да върши нещата така, както на него му се струваше, че е най-добре. Имаше приятели, макар да не беше известен като един от буйните и общителни ученици. Все още беше труден характер, но като цяло това се ограничаваше до работата и само в редки случаи се отразяваше на държанието му, което беше любезно и внимателно. Истина бе, че често го мъмреха за отсъствие от лекции, но притчите, които пропускаше, сякаш бяха целенасочено избрани. Тези, на които редовно не присъстваше, бяха само най-досадните. Според Джей да седи край реката и да се взира замечтано в небето, беше много по-ценно и поучително и доста често на Хенари му беше трудно да не се съгласи.

Успешно преминаваше нивата на обучение и без значими инциденти; знанията му се увеличиха, а разбирането му — още по-бързо. Остана единствено липсата на дисциплина; рано или късно раздражението от незададен въпрос избликваше на повърхността. Някои от съвременниците му го наричаха „Господин Да, но“.

— Знаеш ли — беше го попитал Хенари след един урок, — че част от обучението ти е да напишеш своя собствена дипломна работа?

Джей кимна. Знаеше също, че съвсем скоро ще трябва да се изправи пред комисия и да обяви каква ще е темата. Повечето избираха някой стар учен, чиито трудове не са четени от поколения, изравяха ги от лавиците и ги анализираха. След това те отново потъваха в забрава.

— Имаш ли идеи вече?

— Мислих по много въпроси. Но всички са толкова...

— Отегчителни? — вметна небрежно Хенари. Джей се изчерви. — До голяма степен си прав. Много от коментарите са напълно безполезни, освен да те приспят вечер. А пък истински добрите се разглеждат отново и отново.

— Ласло за времето — промълви унило Джей.

— Прекрасен труд, а и много полезен за моряците. Какво друго можеш да предложиш?

— Феред за кражбата?

— Тогава в крайна сметка ще станеш адвокат. Добра професия, несъмнено, но не пасва толкова добре на твоето място в живота. Не си достатъчно прецизен.

— Иска ми се да се захвана с нещо, свързано с Олтара на Изгнаника. Да събера различни писания и да ги сравня, разбираш. Чел съм много за него.

— Твърде сложно за някого на твоята възраст.

— Какво тогава? Кой?

— Имам една идея. Не е нужно да я приемаш, но ако го направиш, ще трябва малко да попътуваш. Може също да се наложи да ми направиш малка услуга и да идеш да се видиш с някого.

— С кого?

— С човек на име Жаки. Отшелник.

* * *

Два дни след техния разговор, въоръжен с писмо за представяне пред старейшините на Хук, Джей се отлъчи от уроците си и потегли от Осенфуд към Големия западен път. Той беше наясно, че водеше към градове и поселища, пръснати из Антеруолд, къдри надолу към морето на юг и на запад към планините. Самият той беше приток, така да се каже, на други пътища: Гарлдън беше създал карта на тях много поколения по-рано и се беше опитал да обясни защо са такива, каквито са, макар теорията му да беше толкова аматьорска, че никой никога не я беше чел. Но картите — с пояснения и корекции от пътешественици, открили грешки — бяха най-добрите, които можеха да се намерят.

Според Гарлдън го очакваха трийсет и два километра пеша по пътя, а след това трябваше да се отклони още четиридесет километра на север, за да стигне до село Хук.

Когато Хенари даде предложението, Джей го изгледа почти презрително.

— Отшелник?

— Да. Много странен човек. Предполагам, че още е жив. Той е интересен образ. Струва ми се, че можеш да помислиш за дисертация на тема рисуване. Доста интересна е по мое мнение. Винаги разсъждаваме за Историята чрез думи, но в безброй случаи са приложени и рисунки. Карта, план или някаква скица в полетата. Никой не се е вглеждал в приноса им към Историята като цяло. Ще откриеш изумителни примери за разказ в картини в Хук.

— Какво общо има това с отшелниците?

— Нищо. Това е нещо, което да свършиш за мен. Преди да тръгнеш трябва да прочетеш труда на Лардли за отшелниците. Неособено известен и рядко четен текст, но твърде добър. Занимава се с проблемите на познанието. Отшелниците често са известни със своята мъдрост; въпреки това, цялата мъдрост се съдържа в Историята, за която те не знаят нищо. Истинска загадка, както виждаш. За беда Лардли така и не си е направил труда наистина да разговаря с отшелник.

— Значи няма да е от голяма полза.

Хенари го погледна.

— О... не. Предполагам, че не. Но може да ти е от полза за срещата с Жаки.

— Защо искаш да направя това?

— Е, ще видиш — отвърна по-възрастният мъж. — Жаки е интересен човек. Не е образован, но може да пише. Искам да знам какво пише и как пише. Искам да донесеш някои от ръкописите му.

— Ще ми ги даде ли?

— Нямам представа. Няма да те виня, ако не успееш с него. Но ще има какво да правиш и може да си спечелиш услуга от своя наставник. Говоря за себе си, между другото, и съм сигурен, че съзнаваш: най-важното е да остана доволен от теб.

* * *

Пътуването не беше особено успешно, защото срещата с отшелника така и не се състоя. Когато Джей пристигна в Хук, той почука на портите на селото, обясни по каква работа идва и беше отведен до група сгради, които формираха комуналния сектор. Там му

наредиха да чака, докато пазачът на портата отиде да доведе някого, с когото да разговаря. Накрая се появи една жена, която се представи като член на съвета на селото и пазител на историите на поселището.

— Името ти, млади човече? — попита тя; изглеждаше доста заинтригувана от посещението на ученик по техните земи.

Джей се представи и разказа за интереса си към рисунките.

— Искам също да се видя и с човек на име Жаки, отшелник, който живее наблизко.

— Боя се, че си закъснял. Жаки ни напусна неотдавна. Не знаем защо. Имаше всичко, от което имаше нужда и което искаше.

— Много жалко.

— Той често изчезваше за кратко, но този път каза, че няма да се върне.

— Моят учител го е срещнал преди няколко години. Поиска от мен да му задам някои въпроси.

— Това трябва да е ученият Хенари? Помня добре посещението му. Донесе добро и на него, и на селото ни.

— Вярвам, че и аз ще направя същото. В противен случай се надявам да ми кажете, за да променя това, което казвам и върша.

— Добре казано, млади човече. Ала се боя, че пътуването ти е напразно. Поне можем да ти покажем залата си.

— Благодаря — каза мрачно Джей.

Знаеше, че ще трябва да стои в студената сграда и да изслуша дълга лекция за историята на селото, пълна с цял куп имена, които никога не е чувал, и събития, за които не го беше грижа. Бяха важни за селото, разбира се, но няколкото съществени изречения неизбежно щяха да са съпътствани от дълги разкази за семейства и полета.

Той послушно последва жената, която го поведе край дървените постройки към Залата на Историята. Джей каза, каквото беше редно, щом я видя.

— Чудесна сграда, създадена с любов — оцени я той. — Поздравления към селото ви за неговата отдаденост.

— Благодаря. Гордеем се с нея. Построяването е отнело много години, но историите разказват, че не е използвана външна помощ. Всичко е плод на нашите труд, пот и изобретателност.

Джей беше виждал и по-лоши примери, но също и по-добри. Дори не се доближаваше до величието на залите в Осенфуд например,

но не беше и дървена боядисана колиба, каквито беше виждал на някои места. Беше от тъмнокафяв камък, грубо иззидан в кръгла форма, с диаметър около дванайсет метра, на два етажа, с конусовиден покрив, покрит с плочи. Приличаше на гигантски гълъбарник, само дето единствено четири малки отвора отгоре позволяваха на въздуха да циркулира и на светлината да влиза. Встрани имаше още една малка конструкция, в която се помещаваше вечният огън.

Вътрешността от своя страна се оказа истинска изненада. Джей дори възкликна, щом влезе и очите му привикнаха. Пазителката широко му се усмихна.

— Тук е... очарователно. Приятно — каза той.

Наистина беше така. Подът беше от разноцветни камъни, подредени в шарка, която съответстваше на конструкцията на тавана, така че едното отразяваше другото. Стените бяха измазани в бяло, а дебел банд беше оставен непокрит на нивото на очите и върху него имаше подредени кутии с книги. Беше изрисуван със сцени от живота на селото, радостни и необичайни картини на мъже и жени, на полета и птици.

— Небеса! Не е ли наистина забележително? Значи това е искал да видя Хенари.

— Старо е — отвърна с гордост тя. — Поправяме го, когато е необходимо.

— Радвам се да го чуя. Трябва да е единствено в целия свят. Поне аз не съм чувал никога за подобно нещо. Много зали са с ефектни подове, а знам, че в някои има и рисунки. Но никога не съм чувал за нещо толкова красиво. Радвам се, че дойдох. Можеш ли да ми кажеш какви са тези картини?

Сега тя беше в изключително добро настроение, възхитена от това, че Джей е доволен и горда от предизвикания интерес у ученик от Осенфуд.

— Започва оттук, с основаването на селото. Виждаш ли тези фигури? Това са първите семейства, от които произхождаме всички ние. Следват разделянето на земите и построяването на първата Зала на Историята — изгоряла е, затова най-ранните разкази са изгубени, с изключение на онези, които са запомнени и могат отново да се запишат. Втората Зала на Историята, ето тук...

Джей гледаше втренчено.

— Кой е рисувал това?

— Някой от отминали поколения. Нямам представа.

— Той присъства ли в историите от този период?

— Може и да се споменава.

— Как се е казвал?

— Не знам. Бил е известен като Фортуна^[1], тъй като хората са вярвали, че носи добър късмет.

— Бих искал да разбера повече за него. Ако получа позволение да се върна отново...

— Ще трябва да се отнесем до съвета, но с моята препоръка съм сигурна, че ще бъдеш приет като почетен гост.

В този момент Джей си спомни за задачата да се грижи Хенари да е доволен.

— Преди това трябва да се върна в Осенфуд и да докладвам за неуспеха си да открия Жаки.

— Преди време — заговори тихо тя и го погледна, за да види реакцията му — Жаки дойде при мен и ме помоли да остави нещо в Залата на Историята.

Очевидно беше преминал някакъв тест.

— Наистина ли? Написал е своята история? Болен ли е бил?

— Не, но той смяташе, че е важно и се боеше да не бъде унищожено или изгубено. Беше необичайно, но съвсем скоро преди това беше помогнал на най-голямата ми дъщеря при трудно раждане. Дължах му услуга в отплата и той ме помоли за това. Беше пакет, опакован плътно в хартия и здраво вързан. Каза, че принадлежи на този, на когото ще бъде от полза. Съмнявам се да е истински ценно или пък важно. И все пак Жаки беше малко смахнат. Научихме се да не обръщаме внимание на тези периоди, но той крещеше и говореше с различни гласове, строполяваше се на пода и ридаеше. Не буйстваше, но страдеше, а в това нямаше логика. Мисля, че в тези моменти е писал.

— В такъв случай и написаното няма да има смисъл.

— Може би не.

— Може ли поне да погледна?

— Моля, настани се на някоя маса. Ще ти приготвя пакета.

И така, Джей седна и събра мислите си, а жената се върна, остави пакета на бюрото пред него и след това се отдалечи. Джей не й

каза нищо, тъй като не беше редно да се говори в присъствието на чужди спомени.

Бавно развърза канапа, с който беше вързан пакетът и го отвори. Той съдържаше книга, подвързана с кожа, с прекрасен дизайн и изработка.

Отгоре имаше лист хартия с написана на ръка бележка, с абсолютно четлив почерк, колкото и шокиращо да беше това.

„Чети, ако можеш, и проклет да бъде този, който няма да разбере. Нека и него го сполети лошата ми участ.“

Ужасен, Джей нададе вик, който отекна из прекрасната зала.

— Не приближавай — нареди той на жената, която затича към него. — Пакетът е прокълнат.

Тя се отдръпна бързо.

— Добре ли си?

— Засега.

— Какво смяташ да правиш?

— Не знам.

Той прочете проклятието още веднъж и се замисли върху думите.

„Чети, ако можеш...“ Добре, той можеше да чете, макар че проклятие, което няма да бъде разбрано, би имало малко сила. Проклет, ако не разбереш. Дали означаваше проклет, ако не разбереш, или проклет, ако откажеш да разбереш? Ами ако просто не може да разбере, защото текстът е безсмислен? Нямах да го разбере, но не защото отказва да го направи. Освен това проклятието можеше да се отнася до текста, който вече беше прочел, а не за съдържанието на книгата. Обмисли всички възможни значения на прочетеното.

Джей се замисли, претегли всички варианти, а после се пресегна към книгата.

— Всичко е наред — провикна се той. — Обезсилих проклятието. Не може да ми навреди.

— Поне така мисля — добави той приглушено, щом я отвори.

Книгата беше около четиридесет страници, изписани от двете страни с хубаво черно мастило, което изобщо не беше избледняло, макар да беше трудно да се определят годините му. Той се загледа внимателно; очевидно беше съставена от писма, но малко от тях му се виждаха смислени. Прехвърли страниците една след друга с надежда някъде да срещне нещо разпознаваемо, но ръкописът не му помагаше.

Нямаше и никакви пояснения, които да го улеснят да разтълкува значението. Трябваше да го занесе на Хенари. Той може би щеше да го разбере.

[1] От англ. *fortune* — късмет. — Б.ред. ↑

11.

— Какви са онези неща долу, професоре? — попита Роузи, която след няколкодневно отсъствие, без обяснима причина, се беше отбила за чай и да си поприказват.

— А? О, всичко това принадлежи на госпожа Миърсън — отговори той. — Защо питаш?

— Просто се чудех. Слизах долу да търся Дженкинс. Коя е тя? Ваша приятелка?

— Анджела? Много стара приятелка, да. Живее предимно във Франция и е складирала тук тези неща, докато си ги прибере там, при все че не ми се вярва да го направи. Наследих ги от Толкин. След като се пенсионира, му трябваше пространство за библиотеката му.

— Кой е той?

— Друг приятел. Тя ги държеше в неговия гараж и не знаеше какво да ги прави, след като той се премести, затова ѝ предложих да ги сложи в мазето. И без това никога не го използвам.

Литън изгледа Роузи с любопитство, но не продължи.

— Е, а какво ще правим с Професор Дженкинс? Признавам, че съм доста разтревожен за него.

Мистериозната афера с изчезналата котка си беше тревожна. Подобно поведение беше повече от необичайно. Не беше ясно дори как е излязъл от къщата.

— Загадката на заключената стая — изрече Литън. — Някой е проникнал, откраднал е котката, внимателно е заключил вратата, щом си е тръгнал, но в такъв случай защо няма писмо за откуп? Или пък котката се е научила да лети и сама е хвъркнала през комина. Или — в този момент се вирам настойчиво в теб и изтръгвам признание — ти си била, Розалинд Уилсън, ти си откраднала котката и си измислила правдоподобна история, с която да ме разсееш. Средства, възможност.

— Но не и мотив — отвърна момичето. — Сериозно говоря, професоре? Кой изобщо би пожелал котката ви?

— Самата истина. Никой, който притежава здрав разум, не би пожелал господин Дженкинс. Ето какво излиза, когато говорим със сюжети от книги. Животът, уви, все предлага нови и различни неща и доста по-сложни. Вероятно търсим някой побъркан. Или пък глупавото животно просто е решило да се разходи, изгубило се е и сега стои безпомощно под някоя мебел и не може да се измъкне, тъй като е твърде дебело или го мързи да измяука — като Мечо Пух в заешката дупка. Несъмнено ще почака да заспя и ще започне да вие, докато го спася. Котките са нощни животни.

— Моля?

— Шекспир, мила моя. „Похищението на Лукреция“^[1].

Роузи се изчерви.

— Чудесна поема, макар и не най-добрата. Основана е на римска легенда. Знаеш ли историята? Често се използва като назидателен разказ за последствията, когато хора с власт биват главозамаяни от положението си...

Това даде на Литън възможност да се отклони от темата — докато направи на момичето чай, заговори за Овидий, а после превключи на Шекспир и Хогарт и накрая спомена опера, която гледал наскоро и никак не харесал.

— Ние сме своето минало, мила моя, и ако искаш да узнаеш бъдещето, трябва първо да разбереш онова, което вече се е случило. Миналото е навсякъде у нас. Дори в дребните неща като имената. Вземи своето за пример.

— Какво за него?

Роузи не харесваше името си. Беше от имената, каквито носят бабите. Тя предпочиташе нещо по-модерно. Като Сандра.

— Ти си кръстена — дали случайно или нарочно, не мога да кажа — на най-съвършената героиня в английската литература.

— Наистина ли?

— Така е. Розалинд от „Както ви харесва“ е най-доброто, сътворено от Шекспир. Тя е дръзка, духовита, интелигентна, мила, красива и никак не е безинтересна. В повечето случаи жените са или глупави, или нетърпими. Розалинд е великолепа във всяко отношение до такава степен, че, убеден съм, трябва да е била жена, която е познавал и на която изключително много се е възхищавал. Затова,

скъпа моя, ти някога си била възлюбена на Шекспир. Малко млади момичета могат да се похвалят с нещо подобно.

— Склонна съм да се съглася — отговори тя, видимо силно впечатлена.

* * *

Когато получи съобщение няколко дни по-късно, в което се казваше, че на Литън неочаквано му се е наложило да замине и я моли да наглежда Дженкинс в негово отсъствие, тя се зарадва. Беше разтревожена за котката, но и развълнувана, защото това означаваше, че спокойно ще може да се разходи из мазето му. Сериозно се беше уплашила в къщата на Литън. Не ѝ харесваше да бъде уплашена; това се случваше доста рядко и сега тя беше обзета от изгарящо любопитство. Беше лежала будна през нощта и си мислеше. Взираше се в тавана, а пред очите ѝ танцуваха спомените от мазето — усойно, мрачно, мизерно, миризливо и прашно. А после — птиците, лекият ветреца, красотата...

Колкото повече мислеше, толкова повече се съмняваше в здравия си разум. Психическо разстройство, така го беше нарекъл професорът. Но как би могло да се случи все пак? Тя беше разумно момиче и се беше опитала да открие разумно обяснение, макар да бе затруднена от нежеланието си да сподели с някого какво е видяла.

Единственото логично нещо, което ѝ идваше на ум, беше, че Литън имаше в мазето си — или тази госпожа Миърсън имаше — нов и изключително умен киноапарат или някакъв нов модел телевизор. Въпреки това беше сигурна, че нито едно от двете не беше овладяло изкуството да те накара да почувстваш вятъра или да вдъхнеш уханието на боровите иглички в горещината, да не говорим за момче, което предлага услугите си.

Не. Това беше или илюзия, или реалност. Първото вероятно означаваше, че се е побъркала, а това би разстроило родителите ѝ, затова тя се чувства длъжна да открие истината. Както самият Поаро обичаше да казва: бяха необходими повече доказателства, за да бъде разрешена мистерията.

Първата възможност се появи два дни след пристигането на бележката от Литън. Тя каза на майка си, че планира да остане на допълнителна репетиция на хора, което звучеше напълно достоверно. Роузи пееше добре, а тази година щяха да изпълняват „Свещеникът Задок“^[2] (във вариант, който учителите смятаха за модернистичен) и няколко закачливи композиции от „Кралят и аз“^[3] за финал. Роузи, чийто развиващ се вкус се отдалечаваше все повече от бродуейските мюзикъли, но все още ценеше добрата мелодия, с радост пееше всичко. Обикновено репетициите се провеждаха в четвъртък, но извънредни не бяха предвидени. Това ѝ осигури два допълнителни свободни часа, в които да разреши проблема с мазето веднъж завинаги.

Времето, което беше посветила на четене на детективски романи, се отплащаше. Не беше нужно да влиза с взлом, тъй като вече разполагаше с ключ, но трябваше да се увери, че мазето е празно и да организира предупредителна система, в случай че мистериозната госпожа Миърсън се появи. В кухнята на професор Литън тя опъна канап с празни консервни кутии пред вратата на височината на глезена, невидим в тъмното. Никой не можеше да влезе, без да се спъне и да вдигне шум. Роузи щеше да разполага с две минути предизвестие, ако някой се появеше в къщата.

Щом приключи с приготовленията, тя отвори вратата към зимника и тръгна на пръсти по стълбите. Увери се, че мястото е празно и се насочи към ръждясалата метална конструкция в ъгъла. Категорично си беше там; това не си беше въобразила. Не знаеше какво искаше да се случи при това положение. Може би щеше да е безопасно, ако всичко се беше оказало илюзия. Поне щеше да има обяснение. Всичко щеше да се изчерпа с две стари лопати и метална кофа. Щеше да се посмее, да се почувства глупава, а след това да се прибере у дома доволна, че не го е споменала пред никого.

Но на нея всъщност не ѝ се искаше да греши. Не искаше да губи време в чудене дали наистина вижда реалност всеки път, щом забележи нещо необичайно или неочаквано.

Пристъпи към завесата, затвори очи за разочарованието и я отметна.

Внезапно през затворените ѝ клепащи проникна светлина и това беше достатъчно да се увери, че не е изгубила разсъдъка си. Предишния път беше видяла величествена гледка към долина, окъпана

в слънчева светлина, а сега пейзажът беше горски; предимно дървета на групички и клони, нямаше нито река, нито долина. Все пак изглеждаше слънчево; виждаше малки бели облачета на иначе безукорно синьото небе. Имаше съвсем лек полъх, съдейки по начина, по който се мърдаха клоните и листата.

Тя пое дълбоко дъх и пристъпи напред.

Приличаше ѝ на пролетен следобед, но много по-топъл и сух, отколкото беше свикнала. Листата по дърветата бяха малки и още не се бяха разгърнали добре. На стотина метра разстояние имаше туфа дивизюмбюли и тя знаеше, че това е символ на пролетта, макар да не разбираше много от растения.

А сега какво? Беше установила, че е реално. Сега, ако беше разумна, щеше веднага да се върне през желязното нещо — което от тази страна изглеждаше като бледо светло петно, сякаш го гледаше през изпотено стъкло. През него се виждаше доста добре, но образът беше някак размазан. Щеше да постъпи точно както предния път, щеше да огледа, а после да се върне за по-сигурно. Тя беше предпазливо и разумно момиче, каза сама на себе си.

Миризмата на усойната кухня, хладната есен навън и перспективата за овчарски пай за вечеря, последван от домашно по английски и поредица от неправилни френски глаголи, не я примамваха особено. Кой би предпочел да учи наизуст монолог от „Юлий Цезар“^[4], след като можеше да разгледа слънчева гора? Кой не би искал да узнае кое е това място и какво е? Не изглеждаше опасно, никак дори.

„Ето какво ще направя — каза на себе си тя. — Просто ще огледам наоколо.“

И тъй като беше практично момиче, свали палтото си и го метна върху един храст, за да може да намери обратния път по-лесно. Бръкна в джоба си и извади шепа бонбони. Като Тезей в лабиринта^[5], помисли си. Пускаше бонбони, за да маркира пътя си. Не беше особено надеждно или предпазливо.

„И така — продължи тя разговора със себе си. — Къде се намирам? Очевидно в гора. Но не е обикновена гора. На първо място е топло. Освен това се намира в мазето на професор Литън. Може би е вълшебно?“

Това беше сложен въпрос. Ако трябваше да отговори на него преди година или две, Роузи със сигурност щеше да каже да; щеше да бъде първото обяснение, което ѝ хрумне. Ако я попитаха догодина, презрително би отказала дори да обмисли подобна глупава идея. Но тя се намираше на тази благословена граница между категорични твърдения, затова остави въпроса без отговор.

От дясната ѝ страна имаше пролука, която макар да не беше точно пътека, поне ѝ даваше възможност да се промуши край храстите без да одере краката си на къпините. Тя вървеше и поглеждаше назад, докато не стигна редица дървета, от които едва виждаше палтото си. Седеше си там, закачено на клоните и изглеждаше малко странно в заобикалящата го обстановка. Беше чела за горите като малка. И Червената шапчица имаше червена наметка и ето какво едва не я сполетя. Роузи вървеше възможно най-тихо, проклинайки нежеланието си да се присъедини към момичетата скаути. Беше сигурна, че откриването на следи и приближаването до определени неща незабелязано е част от обучението им. Но тази униформа! И всички онези противни песни! Никога.

Пътеката правеше остър завой наляво, а след това се откриваше друга поляна, много по-голяма от първата.

Роузи се закова предпазливо на място и притихна разтревожена.

В средата на поляната се издигаше ниска каменна стена, която ограждаше обширен овален участък, покрит с трева. В другия край имаше каменна конструкция, приличаше на един от по-големите паметници в гробището, където ходеше веднъж годишно, когато майка ѝ оставяше цветя на гроба на дядо ѝ. Но не това беше причината за предпазливостта на Роузи. Тя спря с разтуптяно сърце, тъй като млад мъж се беше навел към въпросното нещо и проследяваше с пръст буквите, изписани отстрани. С един крак беше стъпил върху голям камък, а в другата си ръка държеше дълъг прът. Облеклото му беше най-странното у него; носеше светлосиньо наметало, което изглеждаше доста старо и протрито, а отдолу се виждаха къси панталони, туника и сандали, каквито Роузи никога не беше виждала до този момент, с равна подметка и ремъци, праметнати върху стъпалото и после кръстосани и вързани на глезените, за да ги закрепят.

Не изглеждаше опасен, но беше толкова странен все пак... Роузи се премести съвсем леко, за да вижда по-добре и ето че глупостта да откаже да се присъедини към момичетата скаути се доказва за пореден път. Беше стъпила върху клонка, която се прекърши на две със силно пукане.

Младият мъж се обърна по посока на звука и я забеляза.

[1] Поема от Шекспир, посветена на легендарната римска императрица Лукреция. — Б.ред. ↑

[2] Британски химн, написан от Хендел за коронацията на крал Джордж II през 1727 г. През 1992 г. Тони Бритън прави нов аранжирмент, който и до днес се използва като химн на Шампионската лига на УЕФА. — Б.ред. ↑

[3] Мюзикъл от Ричард Роджърс по мотиви от книгата на Маргарет Ландън от 1944 г. „Ана и кралят на Сиам“. — Б.ред. ↑

[4] Трагедия от Шекспир. — Б.ред. ↑

[5] Препратка към легендата за борбата между Тезей и Минотавъра. За да го убие, Тезей влиза в лабиринта, създаден от Дедал, като пуска кълбо прежда, за да намери обратния път. — Б.ред. ↑

12.

Хенри Литън, мъжът, който чинно обучаваше студентите си и се славеше с репутацията на човек, съсредоточен дълбоко в познанието на елизабетинския пасторал, някога беше имал по-бурни преживявания. Преди всичко той беше от хората, които владеят езици и имат способност да анализират текстове. Беше научил френски и италиански с лекота в много ранна възраст; друго негово постижение през месеците, които беше прекарал на легло като дете, бяха приличните познания по немски, който беше учил сам от речници, граматика и том на Шилер, който баща му притежаваше, и той се упражняваше върху него.

Училището го научи на малко неща с изключение на изкуството да оцелява, но баща му беше решен да го окуражава и редовно го пращаше на пътувания из Европа, за да възмъжава. Там изглади говорните си умения и научи много за хората, чиито езици вече владееше до съвършенство.

Такива способности бяха рядкост и през 1939 година спасиха Литън от някои от очевидните неприятности на войната. Беше твърде ценен, че да бъде застрелян; щом го мобилизираха, веднага беше зачислен към тайните служби — неправилно именувани при започването на военните действия — където в началото прекарваше времето си в превеждане на засечени комуникации, нахлуващи в ефира. След това дейността му се разшири и го изпратиха във Франция — приземи се с парашут в департамента Корез, за да осъществи връзка с разпръснатото движение на Съпротивата. След като свърши работата си, беше отново прикрепен към армията при навлизането ѝ в самата Германия и остана там няколко години.

Напусна веднага щом му се удаде възможност; това, което беше видял и вършил през тези години само затвърди разочарованието му от действителността, така че избяга, върна се отново към книгите си в момента, в който му беше позволено да го стори. Но той беше твърде ценен, за да го забравят напълно. Не само че познаваше много хора,

които останаха в службите, но запази и необичайния си нюх към документите — какво пише в тях, какво означава и какво подсказват за автора и получателя си. Това беше част от миналото му, така че остана и част от настоящето му. Няколко пъти беше решавал повече да не се занимава с това; всеки път, когато Портмур, вече началник на службите, го призоваваше и му казваше с обичайния си съжалителен тон: „Все още имаме нужда от теб Хенри. Твой дълг е.“

Никога не успяваше да откаже. Портмур беше от онези хора, чийто патриотизъм и саможертва бяха така изключителни, та всеки друг изглеждаше малко нечестен в сравнение с тях. Беше приемал най-опасните мисии по време на войната, беше ранен, пленен, измъчван и въпреки това не се беше отказал. Не можеше да разбере как е възможно някой да не е готов да отдаде целия си живот на страната си, да не се наслаждава на играта на котка и мишка с достойните си противници без значение дали те са германци, руснаци или — както беше според разбиранията му — американци. Портмур беше този, който назначи Литън, обучи го, съветваше го, напътстваше го и го защитаваше. Той беше бащинска фигура, модел и вдъхновение. Единственият човек, на когото Хенри се възхищаваше, но компанията, в която се движеше не беше никак добра. Приемаха този мъж като най-сериозния си актив, той беше способен да работи с еднакви умения и успех с Белия дом, и Балканите; единственото притеснение беше какво ще се случи, след като най-после се оттегли и остави на тях ръководната си позиция. От старите си контакти беше научил, че и други се чудят същото и дискретно се наместват на подходящи места.

Ето защо Хенри никога не отказваше да се отзове, беше завинаги задължен; Портмур притежаваше странната способност да кара всеки да се чувства незаменим, сякаш бъдещето на империята — или това, което беше останало от нея — зависеше единствено от него. От време на време някой се появяваше пред входната му врата или звънваше телефонът, а от другата страна прозвучаваше познат глас, който го канеше на обяд в Лондон. „Съвсем малка задача, виж дали ще можеш да ни помогнеш...“

Литън неохотно оставяше живота си, като си обещаваеше, че ще е за последен път. Понякога предлагаше на обещаващ студент да поговори със свой познат, който работи за правителството. В

действителност не можеше да разбере защо подтиква млад човек да жертва живота си за нещо, което на самия него му беше омразно.

Разбира се, не провеждаше разговор с никого. И тримата души, с които продължаваше да се вижда редовно в кръчмата, бяха преживели бедствието, наречено „война“; това означаваше, че бяха видели и правили неща, които биха травмирали повечето мъже без значение от поколението. Бяха сторили всичко по силите си, за да запратят изживяванията си в някое далечно кътче на съзнанието си и да забравят за тях. Това не беше важно за живота им в момента, а и се бяха превърнали в хора, които умееха да владеят емоциите си, да не ги показват. Литън беше заминал на война весел, екстровеертен, пълен с оптимизъм. Върна се затворен в себе си. Само няколко души забелязаха, но никога не заговориха за това. Не беше тяхна работа.

Миналото може да бъде скрито, но никога напълно забравено и Литън също беше наясно с това. Именно на това разчиташе и историята му, колкото повече напредваше. „Ние сме нашето минало“, беше казал на Роузи. „Рано или късно, то се връща при нас.“ Ето защо единственото неочаквано нещо в позвъняването на входната врата в десет вечерта няколко дни след този разговор беше часът. Литън със сигурност не показва никакъв признак на изненада, щом отвори вратата и в бледата светлина на верандата съзря плътно увита в тъмно пардесю фигура с шапка, нахлупена ниско над лицето.

— По какъв повод си тук?

— Официална вечеря. Перспективата за пудинг ми се стори непоносима, затова реших да се отбия. Да се видя със стар приятел, нали разбираш. Надявам се да не те вдигам от леглото?

— Точно натам се бях се запътил — отсече Литън. — Върви си.

— Добре. Не искам да те безпокоя. Вир-вода съм и ми е студено. Имаш ли бренди?

Сам Уинд свали връхната си дреха, праметна я върху ръката на Литън, сякаш беше закачалка и се запъти забързано към малката масичка до камината в кабинета, върху която стояха две стъклени гарафи.

Наля си сам щедро количество, избута неоценените есета от свободното кресло, настани се с въздишка, протегна дългите си крака към огъня и размърда пръсти, за да ги стопли. Беше ъгловат мъж с прошарена коса и меланхолично лице, върху което напоследък се беше

настанило изражение на перманентно разочарование. Имаше деликатни ръце с кокалести пръсти, които тревожно пукаше, дрехите му бяха скъпи, но намачкани, а ръчно изработените му обувки не бяха лъскани от седмици.

— Времето навън е отвратително — отбеляза той. — Все пак още не е зима. Мразя тази страна.

— Мислех, че работата ти е да я обичаш, да ѝ се прекланяш и да я защитаваш с цялото си сърце и душа.

— Само в часовете от девет до пет и от понеделник до петък. През останалото време съм свободен да презирам това мърляво бунище.

— Радвам се да те видя, Сам — каза Литън, — но наистина се канех да си лягам.

— Убеден съм, че е така. Но ме познаваш достатъчно добре, за да осъзнаеш, че не съм вървял километър и половина в мразовитата нощ само за да те посетя.

Той вдигна очуканото кафяво куфарче, което беше пуснал до креслото, извади запечатан плик и му го подаде.

— Какво е това?

— Как бих могъл да знам? Изглежда задача за теб. Нарездания от най-високо място, от самия Господ. Аз съм само куриер.

— Как е Портмур тези дни?

— Процъфтява, процъфтява. Как го прави, нямам представа. Има този притеснителен навик да изглежда все по-млад и жизнен за разлика от всички нас. Изпраца ти поздрав и иска да свършиш своето. Да прочетеш, разбереш и да ни кажеш какво мислиш.

— Ами ако не искам да го направя?

Сам го изгледа със съмнение.

— Ще го оценим, ако си готов по някое време другата седмица.

— Много добре, Сам. Както наредиш.

13.

Излизането с Ханслип и отправянето към тънката ивица пясък, която отделяше остров Мъл от морето, не беше знак за близост или услуга. Реалността беше много различна от блудкавата сцена, която се проектираше вътре в сградата. На първо място беше мразовито и точно по тази причина Джак Мур обикновено спортуваше, само когато е по-топло и вятърът е разнесъл смога, обикновено обгръщащ земното кълбо. Усещаше студа дори само докато се разхождаха; Ханслип, който беше започнал да трепери още в първите минути, при все че беше облечен със защитно облекло, очевидно също не беше там за удоволствие. Поне не беше мокро; беше видял в репортаж на новините, че е валило без прекъсване през последните три седмици и земята — в участъците, които не бяха покрити със защитен бетон, — беше подгизнала и кална и изпускаше миризма на загнила растителност.

— Това е едно от малкото места, на които съм сигурен, че няма да ни подслушват — поясни Ханслип щом минаха през двойната врата и се озоваха на открито. — Най-вече вятърът, но също и химикалите, които идват откъм морето, нарушават веригата. Трябва да се примирим с неприятните условия.

— Постоянното стоене вътре ме кара да се чувствам болен.

— Разбирам. Вероятно е резултат от енергичното ви минало.

— Предполагам... подозирам, че рано или късно ще си тръгна от тук и ще се върна към нормалния живот. Поне този, който смятам за нормален. Не искам да бъде поправян.

Забележките изчерпаха интереса на Ханслип към темата. Вървяха мълчаливо известно време. Джак гледаше към морето, а Ханслип старателно го игнорираше, докато по-възрастният мъж реши, че са стигнали достатъчно далеч.

— Какво знаете за нас?

Джак се опита да формулира смислен отговор.

— Знам, че този институт има посредствен статут, относителна финансова сигурност и наема непропорционален брой хора със съмнителни качества.

— Съмнителни качества? Какво искате да кажете с това?

— Някои са определени като неотзивчиви, а други са почти ренегати. Не са хора за операция от висока класа, нито могат да се ангажират с проучване, извършено с чувство.

— Искате да кажете, че не бива да сме придирчиви, след като събираме остатъците, които никой друг не иска, така ли?

— Ами...

— Разбира се, че е така. Съвсем прав сте. Наистина сме второразредна организация — Ханслип се усмихна. — Забити сме на този отвратителен остров в покрайнините на нищото. Никой не ни приема ни най-малко за важни и никой не обръща особено внимание на това, което вършим. Ето защо е толкова тревожно онова, което се случи.

— Какво правите в такъв случай?

— Отключваме най-дълбоките тайни на вселената. Печелим достъп до невъобразими светове, дори отвъд мощта на самата наука. Покоряваме това, което не съществува.

Джак се замисли върху тази злокобна забележка.

— Ще споделите ли какво точно имате предвид?

— Да, макар че се налага да ви напомня колко много е нужна дискретност. Щом ще търсите Анджела Миърсън, трябва да сте наясно, дори само за да добиете представа колко важно е това и колко е спешно да я откриете.

Ханслип заобиколи самотна купчина водорасли, поглеждайки я с отвращение.

— Знаете не по-зле от мен, че договорът ми тук изисква най-високо ниво на дискретност и лоялност. Затова ми плащате.

— Точно така. Открихме средства за достъп до паралелни вселени. Само една за момента, но щом разберем процеса добре, ни очакват потенциално безкрайно много на брой. Пространството и ресурсите, които могат да станат достъпни за човечеството, ще бъдат изумителни. То се знае, научното откритие също е от изключителна важност.

В действителност нямаше особено какво да се каже, затова Джек се задоволи да подхвърли:

— Сериозно?

— Това ли е най-доброто, на което сте способен?

— Поздравления, тогава.

— Официално, както сам казахте, ние сме нищожно малка организация, която се опитва да повиши качеството на излъчваните мощности. През последните няколко години негласно се бяхме посветили на този страничен проект. Анджела забеляза странна аномалия, докато провеждахме експеримента. Получавахме повече енергия, отколкото влагахме. Само по себе си това е невероятно откритие: с необходимото оборудване само един ват електричество би могъл на теория да захрани цял град с милиони жители. След това подобрихме технологията и открихме, че ако направим това в строго контролирана среда, на практика сме в състояние да местим физически обекти.

— И как стигнахте до предположението за съществуване на паралелни вселени?

— Това вероятно надхвърля вашите способности за асимилиране — отговори Ханслип леко надменно. — Прехвърляме материята — започваме с електрони и ги надграждаме за по-сложните обекти, а след това ги възстановяваме. Анализите доказват, че материята е отсъствала по-продължително, отколкото я е нямало, ако разбирате мисълта ми. Единственото смислено научно обяснение е, че материята съществува в различно състояние или реалност. Следователно, в друга вселена.

— Можете ли да го направите? Електроните са едно, но...

— Можем. Правила сме го. Вече имаме три апарата. Първият беше оперативен в продължение на четири години и е в състояние да се справя с молекули. Вторият беше готов преди около шест месеца и може да поеме до двеста килограма; това ни даде всички необходими потвърждения.

— А третият?

— Все още се работи по него. Той ще има капацитет петнайсет тона. Създаден е така, че да може да мести метал. Потреблението на енергия ще бъде колосално; много по-голямо от това, което можем да си позволим в момента, и дори повече от това, което употреби Анджела.

Джак разбираше какво има предвид мъжът, като каза, че ще му разкрие нещо необичайно и важно. Въпреки това остана скептичен. Какви са шансовете на малка, незначителна организация да направи такъв невероятен скок, до какъвто останалите още дори не са близо?

— Надявам се, не предполагате, че тази ваша математичка е избрала сигурен начин за бягство и се е скрила в друга вселена? Това би било самоубийствена лудост, не мислите ли?

— До голяма степен. И макар Анджела да е луда, не е самоубийца. Затова съм сигурен, че не е направила нищо подобно.

— Тогава...?

— Анджела е физикоматематик — каза Ханслип. — Тя работи, като възпира емоциите си, за да има сили за изчисленията си и допълнително ги засилва чрез употреба на мощни стимуланти. Това е високоспециализирана техника, но хората са установили още преди векове, че много хора могат да правят математически изчисления чрез форми и цветове. Нещо като контролирана лудост, която в правилните ръце може да победи всеки компютър въз основа на интуиция. Интуицията на Анджела би трябвало да се конвертира в традиционни изчисления, разбира се, но тя е свършила невероятна работа. За беда този процес я прави емоционално нестабилна. През последните няколко месеца беше обсебена от идеята да представи теория, която беше толкова нечувана, че нямаше вероятност да бъде истина и до такава степен се влюби в нея, та разви склонност към ирационални действия, за да я защити.

— Значи е побъркана?

— Понякога. Реакцията ѝ към нейните изчисления буквално може да се сравни с тази на майка, която брани детето си. Когато е в някое от тези състояния, е способна да умре или да убие, но да защити това, върху което работи. Беше ѝ хрумнала нова идея и искаше да спре цялата програма, за да я проучи. Не приемаше не за отговор и не беше в състояние да се вслуша в разума.

— Защо работи по този начин?

Ханслип се замисли как да отговори, прокашляше се периодично заради замърсения въздух.

— Тя винаги е била изключително талантлива, но в допълнение към това преди осемнайсет години беше подложена на процедура.

Беше поставена в изкуствена кома и беше предизвикана бременност. Бяха дефинирани и овладени сложните емоционални реакции.

— Отвратително. Доброволно ли беше?

— Не — отвърна равно Ханслип. — И нямаше нищо общо с мен. Това беше години, преди да дойде да работи тук. Процедурата сериозно засили способностите ѝ, но също така я направи толкова своенравна, че беше почти невъзможно да бъде наета на работа.

— Защо ми казвате това?

— Трябва да я откриете, а е добре да вземете предвид нейната непредсказуемост. Освен това хората, включени в този експеримент, пристигнаха тук вчера. Възможно е това да е предизвикало реакция у нея и да е изпаднала в паника.

— И не е възможно просто да е склонна към самоубийство?

— Съмнявам се. Не би поела риск да лиши човечеството от нещо толкова важно като себе си.

— Толкова ли е суетна?

Ханслип кимна.

— О, да. Лично аз винаги съм смятал, че това е най-сериозното доказателство за съществуването на множество вселени. Една не е достатъчна за нейната суета.

— Нещо друго?

— Може би. Отказах да променя конфигурацията на експеримента по начина, по който искаше, затова тя избърза и го направи сама. Започна да отделя време и ресурси от официалната програма за свои цели.

— Затова ли я отстранихте?

— Нямах избор, но за Анджела това може да е било равносилно на изтръгване на новородено от ръцете ѝ. Длъжен бях да се уверя, че няма да навреди на експеримента или на себе си. Трябва да сте наясно, че тази програма сериозно надхвърля ресурсите ни. Съществува потенциална възможност това да е най-големият изследователски проект, предприет някога. Сега навлизаме в етап, в който имаме нужда от по-официални уговорки и по-добре подсигурен откъм ресурси партньор.

— Кой е той?

— Олдмантър.

Джак подсвирна.

— Зофани Олдмантър контролира най-важните и мощни институции на планетата. Той притежава ресурс да развие делото ни по най-подходящия начин, така, както ние не бихме могли. Това е разумен и необходим ход. Преговорите вървяха много добре, докато не открих, че Анджела пренасочва ресурси. Знаех, че има вероятност да разпространи неверни слухове за проекта, за да унищожи вероятността за сътрудничество.

— Разбирам. Тя знаеше ли за това?

— Може да е обяснение за действията ѝ. Въпросът е, че трябва да я открием. Въпреки всичките трудности около нея тя е невероятно способна и е единственият човек, който наистина разбира дълбоката наука в основата на всичко това. Не искам тя да се превърща в мой съперник, но не искам също да плаши хората с недоизяснени теории. Освен това... — той направи пауза, очевидно не му се искаше да признае степента на бедствието, което тази жена беше предизвикала. — Освен това изглежда е изтрила цялата информация преди заминаването си.

— Каква информация?

— Всичко, свързано с проекта за шест години назад. Цялата първоначална документация, всички копия, резервни файлове. Ако не успеем да ги възстановим, това ще ни върне цяло десетилетие назад, а нищо чудно дори да унищожи целия проект. Апаратът може да бъде използван още два пъти. Тогава ще трябва да се калибрира отново, а ние не сме в състояние да го направим.

— Защо?

— Много е деликатен. Прототип, който изисква постоянни настройки, тъй като в противен случай ще стане твърде ненадежден. Анджела работеше по стабилизирането му, но тази информация е изчезнала заедно с нея. Ето защо ако не си върнем данните или Анджела, всичко е опропастено.

— Къде може да е отишла?

— Възлагаме деветдесет и седем процента на вероятността тя да се крие сред ренегати. Доколкото съм наясно, това е била ваша експертна зона преди идването ви тук.

Джак кимна.

— Бях в Социалната служба за защита. Наблюдавах активността на Отстъплението.

— Съществува вероятност 2,94 процента да е изгубила ума си и да е използвала апарата и в този случай не е по силите ни да стигнем до нея. Мисълта, че е възможно да се е трансформирала в хиляди трилиони частици, пръснати в многобройни вселени, е очарователна, но не е задължително да е върна само защото би ме удовлетворила.

Джак направи бързи сметки.

— Ами останалите 0,06 процента? На какво отговарят те?

— На голямо преувеличаване. Това е шансът да е била права.

— За какво?

Ханслип махна пренебрежително с ръка.

— Не е възможно да е била права. Затова вървете и я намерете.

* * *

Основната задача на Ханслип беше да проследи евентуална възможност за изтичане на информация, а съществуваше една огромна дупка в отбраната на института, която бродеше наоколо с безизразна физиономия. Това беше Лушън Грейндж, изпратен от великия Зофани Олдмантър, за да преговаря за партньорство в използването на откритието на Анджела. Ханслип с безпокойство съзнаваше, че неочакваното му пристигане може да е бил поводът, тласнал Анджела към ръба. Това силно беше навредило на позицията му в преговорите; заради Анджела той беше изпуснал от хватката си технологията, която му беше нужна. Е, да, разполагаше с машината. Но само Анджела в действителност беше наясно с нея.

Първата му задача беше да се увери, че Грейндж не осъзнава това и да не допусне да бъде направена връзка между института и катаклизма, настъпил в Северна Европа. Новините ставаха все по-лоши; Ханслип спря да ги гледа, когато броят на жертвите достигна девет хиляди, а призивите на хората за откриване на виновниците прераснаха в истерични писъци. За щастие инстинктът на всички първоначално ги тласкаше към предположението, че това е работа на терористи, ренегати, посветени на саботажи в добре действащото общество. Беше дадено обещание за наказание, ревностно подкрепено от съобщение от страна на Ханслип, в което се отбелязваше, че токовият удар е причинил сериозни повреди на финия

инструментариум в института му и той настоява за компенсации. Щеше да проработи за известно време, но не и задълго.

Беше бесен, че Грейндж се беше появил тъкмо сега. Предвиждаше, че Анджела ще създава трудности, но бе сигурен, че в крайна сметка ще успее да я убеди за сътрудничество с Олдмантър. Пристигането на Грейндж беше дискретно според разбиранията на Олдмантър — без обичайните хеликоптери, въоръжена охрана или колони от автомобили, които да оповестят пристигането на важен учен — дори строго секретно. Познавайки Анджела, тя едва ли изобщо го беше забелязала.

Проблемът се коренеше в крайната ѝ непрактичност. Интересуваше я чистотата, елегантността на проучването. Не я беше грижа, че парите свършват и осигуряването на редовни доставки става все по-трудно. Не я интересуваше, че само след шест месеца щяха да останат без никакви средства. Когато това се случеше, тя нямаше да има друг избор и трябваше да се съгласи да приеме условията, които е могъл да уговори. Затова той деликатно ухажваше Олдмантър, изкушаваше го с намеци и предположения, позволяваше му да види част от работата, да усети възможностите. Той знаеше всичко за откритието — с изключение на това как работи. Най-лошото беше, че Олдмантър беше заинтригуван и ентузиазизиран и колкото повече растеше интересът му, толкова по-сдържан ставаше Ханслип. Беше споменал, че може би няма да му е нужен партньор. Че води разговори и с други. Беше изиграл (по свое собствено мнение) лошите си карти брилянтно.

Козът му беше Анджела. Само тя разбираше науката истински и докато контролираше достъпа до нея, той беше недосегаем. Беше я държал в неизвестност и настрана, докато сделката станеше факт и имаше време да я придума да приеме ситуацията. Сега тя не само беше съсипала внимателно съставения му план, но заплашваше да обърне целия институт с главата надолу.

Ако Грейндж откриеше на какво се дължи токовият удар, силите за сигурност щяха да пристигнат до двайсет и четири часа. Затова за начало щеше да се заеме с първостепенната задача. Първо Грейндж, после Анджела. Щеше да има място за маневри.

* * *

Два часа по-късно Грейндж беше доведен в кабинета на Ханслип под конвой. Докато сядаше, се оплака, че пред вратата му имало охрана. Не му било позволено да излиза навън, било му забранено да комуникира с външния свят. Беше извън кожата си. Това ли беше начинът за изграждане на доверието, нужно за работно сътрудничество?

Ханслип го гледаше внимателно и чакаше възмущението му да се уталожи малко. Не беше впечатлен повече, отколкото по време на някоя от другите им срещи предишните дни. Гневът изглеждаше изкуствен и неестествен — поведение, което целеше да го сплаши.

— Ужасна грешка — каза той. — Не мога да си представя какво си е въобразила охраната, че прави. Разбира се, поднасям извиненията си.

— Съзнавате ли как би могло да се тълкува подобно нещо?

Ханслип кимна.

— Разбира се. Намираме се в криза, както вероятно сте забелязали, и е настъпил проблем в системата за сигурност. Сигнали са до извода, че има съвпадение между пристигането ви и изчезването на Анджеа Миърсън...

— Чух за това.

— Знам. Разследваме възможността да сте отговорен за нейното отпътуване. Среца ли сте се с нея?

— За кратко. Тя ме потърси.

— Значи си е спомнила за вас?

— Вероятно.

— Разбирате ли защо питам? Тя има твърде високо мнение за собствената си важност. Смята, че тази технология ѝ принадлежи; няма да позволи на никого да я вземе и никога няма да се откаже от нея. Майчинско закрилничество. Би трябвало да сте наясно; вие я пратихте тук. Обгрижвах я години наред, а после вие се появявате и само след дванайсет часа тя губи своята уравновесеност и изчезва. Естествено, основното ни притеснение е, че може да потърси защита от някого от съперниците ни.

— В такъв случай може би трябва да се задействаме малко по-бързо? Ако успеем да финализираме бързо договорката, ще можем да придобием законно притежание преди който и да е друг. Друга организация може да си въобрази, че може да пренебрегне вашите претенции, но се съмнявам, че някой ще бъде толкова глупав да се опита да ограби нас.

— Законно притежание?

— Дошъл съм с първоначално предложение. Смятаме, че ще са необходими много повече инвестиции, отколкото предполагате. А след като финансирането за това идва от нас, разбира се, ще настояваме за по-висок залог.

— Колко по-висок?

— Осемдесет и пет процента.

— Бяхме се разбрали за делба петдесет на петдесет — възрази Ханслип.

— Това беше миналата седмица — отвърна с усмивка Грейндж. — Преди да настъпи пробив в сигурността ви, преди да изгубите основния си изследовател, преди да убиете близо десет хиляди души и да причините щети за почти седемдесет милиарда долара, както и преди да бъдете въвлечени в криминална конспирация, за да прикриете намесата си.

— Изобщо не разбирам за какво говорите.

— А аз съм сигурен, че е точно обратното. Ще подпишете споразумението, което ви поднеса, и това ще се случи още тази вечер, преди да си тръгна — той се усмихна и се изправи. — Ще продължим със или без вашата математичка.

— Това ще е доста трудно.

— Ще се справим. Това е краят на дискусиите. Боя се, че ще трябва да го приемете или да понесете последствията от отказа. Този свят е твърде жесток, за да останеш без приятели, но пък с могъщи врагове. А сега — продължи ведро той, — след като онази жена Миърсън вече я няма, предполагам, че не сте толкова отчаян, та да ме държите далеч от лабораторията, в която е работила. Бих искал да видя тази ваша машина. Ако ми я покажете, ще бъде възможно да подпишем документите и аз ще си тръгна по пътя.

* * *

Когато Ханслип беше ядосан, за разлика от Анджела, не крещеше, нито почервеняваше и хвърляше предмети. В течение на много години се беше научил да фокусира гнева. Навлезе в състояние на хладнокръвие. Докато вървеше с Лушън Грейндж към лабораториите, всъщност кипеше от гняв.

Бруталното излагане на фактите от страна на Грейндж го докара до граница, от която можеше да направи само два рационални избора: да се подчини или да възрази. Знаеше също, че мисленето му далеч не е рационално. Беше уморен, а и буквално разтърсен. Беше подкрепял и понасял Анджела с години. Наградата му беше абсолютно и пълно предателство, а Грейндж се готвеше да нанесе финалния удар. Дали бяха действали заедно? Да не би Анджела да беше купена от Олдмантър? Дали вече не организираше новата си лаборатория в някой от изследователските му центрове? Малко вероятно, но Ханслип вече беше готов да обмисля всякакви варианти, колкото и да бяха неприятни.

Можеше да подпише или да откаже да подпише. Или пък можеше да се държи, както би се държала Анджела на негово място. Не разумните сметки го накараха да реши, щом отвори вратите на лабораторията и се изправи пред трети вариант. Просто се бунтуваше пред идеята да бъде ограбен.

Машината беше в пълна мощност, готова да опита да повтори симулацията, която вероятно беше избрала Анджела. Ханслип разведе Грейндж наоколо, показва му контролната зала и се съсредоточи върху полупрозрачната сфера в центъра на внимателно оградената с щитове стая. Опитваше се да бъде интересен, да запази малкото достойнство, което поражението му беше оставило.

— Това е самият трансмитер. Малък е, знам, но е достатъчен в него да се побере човек. Направихме и един доста по-голям, но все още не е готов за употреба. Този всъщност не е предвиден за хора. Основно за предмети. Новият ще има доста по-голям капацитет.

— От какво е направен?

— Просто форма, създадена от магнитни полета. Ако влезете вътре и легнете по гръб, ще ви вдигне на няколко сантиметра от пода.

Усещането е много странно, почти като в безтегловност. В един момент си мислехме, че можем да го предлагаме на пазара като средство за развлечение или може би като легло. Опитайте, ако искате. Невероятно удобно е и напълно безопасно.

Лушън се наведе и се изтегна.

— Да — каза приглушено той, — много приятно.

— Някои от доброволците го намират за толкова успокоително, че се отбиват да подремнат.

— Как да изляза?

— Трябва да се освободи заобикалящото ви поле. Това може да се направи единствено отвън или ако токът автоматично се спре.

— Много интересно и, както казахте, извънредно успокояващо — извика той. — Въпреки това ми беше достатъчно, затова бихте ли ме пуснали да изляза?

— Боя се, че не.

Ханслип, както Грейндж забеляза, щом извъртя тялото си, за да го види по-ясно, беше сам с него в залата. Двамата техници се бяха изпарили. Директорът се наведе, така че лицата им да бъдат на едно и също ниво.

— Не ми е приятно да бъда мамен или заплашван.

— Не ставайте смешен — отвърна Грейндж. — Бизнесът си е бизнес, а вие имате нужда от закрилата ни. Сега ме пуснете да изляза.

Ханслип се усмихна.

— Много добре. Само момент.

Той остави Лушън Грейндж да се рее странно във въздуха в полутъмното помещение и премина през следващата врата в контролната зала. Всичко работеше; настройките изискваха много хора, но щом системите се включеха на автоматичен режим, това вече не беше необходимо. Той постави дланта си върху матова черна повърхност и почувства как информацията, която му беше нужна, преминава през нервите към мозъка му. След двацет секунди той смени първоначалната програма; след това включи допълнителните мощности, които му трябваха, и завъртя брояча, за да увеличи докрай скалата на трансмисията. После контролният панел замръзна, тъй като автоматичната трансмисия се задейства.

След част от секундата всичко приключи. Този момент винаги носеше разочарование. Нищо не се промени, нищо не се случи. Според

Анджела беше така, защото нищо не се променяше. Материята в известен смисъл все още беше в камерата. Чак когато полето се разградеше, реалностите се сливаха. Дотогава нейното съдържание беше едновременно тук и още не беше там. Оставаше в състояние на латентно несъществуване завинаги.

Ханслип за кратко обмисли този вариант, но реши, че е лоша идея. Беше твърде крайно. Освен това машината му трябваше.

Направи си труда да изтрие записите и да подмени данните, за да демонстрира, че само са тествали оборудването. Увери се, че няма начин да се разкрие какво се е случило, а после извика техниците да изключат системата.

— Благодаря ви, господа — каза той. — Нашият посетител остана крайно въодушевен. Трябваше да видите изражението му.

14.

Алекс Чън бродеше из улиците на Оксфорд потънал в унес от връхлетелите го усещания. Сега имаше само една мисъл в главата си. Имаше нужда и непреодолимо желание да спи. Беше по-уморен, отколкото му се вярваше. Каквото и да го бе сполетяло, беше изтощително. Или може би просто не беше спал от дълго време.

Къде можеше да го стори? Вече захладняваше, а небето помръкваше. Какво щеше да прави? Потърси насока в съзнанието си, но там нямаше нищо. Трябваше просто да легне, това беше всичко.

Препъва се още няколко часа в опит да стимулира някаква реакция, но без резултат. Накрая не издържаше повече. Щеше да падне, да се удари или да бъде убит от някое от преминаващите превозни средства, които се движеха и бълваха дим само на сантиметри от там, където ходеха незащитените хора. Изглежда бяха свикнали с това; просто пресичаха пътя на приближаващия трафик и се озоваваха от другата страна в пълна безопасност. Усещането им за време беше необичайно. Той стоя и дълго време наблюдава безразсъдното поведение на млади и стари, мъже и жени.

Настани се край един вход в края на малка алея. Беше спокойно; улиците бяха почти опустели и тази самота беше достатъчна да го уплаши сама по себе си. Беше разбрал достатъчно, за да съзнава, че спането на открито е необичайно и вероятно опасно. Нужно беше огромно доверие или пълно отчаяние. Скри се възможно най-навътре, където се надяваше да остане незабелязан и придърпа колене към гърдите си. Беше студено и неудобно. Никога нямаше да успее да се унесе в...

Спомените нахлуха в сънищата му в мига, в който заспа, а количеството информация, преминаващо през съзнанието му, беше поразително. Твърде много или твърде малко; това беше без значение. Защо все не успяват да направят правилните настройки? И кои изобщо са те? Знаеше достатъчно, за да разбере, че не е сглобил картината, но щом се събуди след няколко часа — скован, премръзнал и гладен, —

почувства, че поне има някакъв напредък. Знаеше кой е; знаеше къде се намира. Сега трябваше да установи кога се случва.

Изправи се, протегна се и тръгна от скривалището си към улицата. По земята на това място бяха хвърлени какви ли не боклуци, в кофите също, без никаква мисъл за здравето. Хартията беше употребявана в огромни количества. Затътри се към една от кофите, без да обръща внимание на малкото минувачи, които го гледаха неодобрително. Откри нещо полезно. Голямо парче вестник с нещо, за което реши, че е мазен картоф, залепнал за хартията, с остра миризма, която определи като оцет. Отгоре имаше заглавие „Дейли Хералд“. Под него имаше дата. Осемнайсети октомври 1960 година.

Мигновено изникна друг спомен, беше нещо като награда. Очевидно паметта му работеше чрез асоциации. Щом нов стимул съвпаднаше с предопределен за това спусък, подходящата информация беше готова да запълни съответната празнина. „Ако всичко е преминало според плана — обади се глас в главата му, — ти се намиращ в Оксфорд през 1960 година.“

Изглежда е така, помисли си той.

Тонът беше лековат и това му се стори притеснително. Щеше му се който и да е това, да се придържа към фактите и да му спестява коментари. Не беше в настроение за празни приказки.

„Освен параноята и силния страх, това е време, в което няма особено от какво да се оплакваш; дори и бедните получават грижа, повече или по-малко. Поне в тази част на света никой не е умрял от глад. Същото не може да се каже за други места по света, но местното население притежава забележителна липса на интерес към всеки освен към себе си. В крайна сметка си плащат, но може да съумееш да избегнеш най-лошото...“

Много интересно, помисли си той. Как ще ми помогне това да си намеря нещо за ядене? Умирам от глад.

„Добре че попита. Опитай в някое кафе. Но първо ти трябва пари.“

15.

Територията на Уилдън се намираше на около три дни път на юг и запад от Осенфуд сред поредица от речни долини, забележителни със своето плодородие и зеленина. Територията беше нещо определено; напълно независима, но без в нея да има град или главно селище. Вместо това имаше многобройни ферми — големи и малки, — села, махали и една огромна къща, която даваше името на целия район. Всичко беше притежание на територията, а територията беше притежание на една личност.

Това беше Катрин, вдовицата, влязла в тази роля след смъртта на съпруга си Теналд. Подобно нещо беше необичайно; желанието за стриктно спазване на семейните права обикновено би означавало, че ще се предаде на някого по кръвна линия. Но един беше отхвърлен заради характера си, а друг — заради своята позиция. Теналд беше брутално убит от наследника си Памархон, който беше избягал и беше оставил учения Гонтал като следващ правопреемник.

Гонтал повече от всеки друг гледаше на тази перспектива като на истинско бедствие. Присъединяването на богатството на Уилдън към автономията на Осенфуд щеше да причини безпокойство в цялата страна заради създаването на непобедима сила. Хенари беше този, който отклони заплахата.

Той се намираше в Уилдън при настъпването на катастрофата и, естествено, съветът му беше потърсен. Смъртта на Теналд, каза той, беше чудовищно събитие без паралел. Може би това беше само началото. Вероятно в този момент бунтовниците се събираха в гората, планираха атаките си над обърканата територия, останала без водач. Уилдън спешно се нуждаеше от такъв. Трябваше да бъде избран сега.

Ами Гонтал? Хенари беше казал, че човекът трябва да си помисли. Гонтал беше учен, отбеляза той. Щеше ли да се откаже от тази чест само заради богатство и власт? Хората от Уилдън бяха обмислили аргументите му и само след час бяха избрали Катрин, която познаваше територията, която вече я беше управлявала и която вече

беше спечелила по-голяма популярност, отколкото съпругът ѝ някога би успял. Направиха добър избор.

Само Гонтал остана недоволен, когато пристигна твърде късно на следващия ден.

— Скъпи мой приятелю — беше му казал Хенари, — аз, разбира се, предположих... Да не би да съм сбъркал?

— Разбира се, че не — отвърна му той през стиснати зъби. — Самият аз бих казал същото.

* * *

Тъй като беше една от най-могъщите личности в страната, а също така беше неомъжена и без деца, мнението на лейди Катрин беше важно и учените постоянно си търсеха поводи да я посетят, като оставяха на заден план редовните си задължения. Всички те се интересуваха от едно и също: какво щеше да се случи с Уилдън, в случай че тя умре?

Катрин намираще това едновременно за забавно и дразнещо. Веднъж отбеляза пред един особено неприятен учен, че вероятно ще бъде по-лесно за всички, ако пише ежеседмично писмо, в което уточнява здравословното си състояние и брачния си статут. Това щеше да им спести далечното пътуване. Тя възнамеряваше да задържи земите си до смъртта си и не бързаше да открие дали историите за задгробния живот са истина, или трябва да се приемат като алегии. Що се отнася до брак... имаше истории за увлечения, но всички, които бяха близо до нея, бяха твърде дискретни да говорят за това.

При нейното управление територията беше в разцвет. Винаги беше се славил с богатство, но сега в допълнение имаше и стабилност. Не беше нужно нищо от външния свят; земята осигуряваше всичко в изобилие — плодове и цветя, всякакви земеделски култури. Имаше прясна вода в множеството потоци и реки; хубава земя за паша на кравите и овцете; глина за теракотени плочи и камъни за сградите. Обширните гори бяха пълни с елени, а езерата и реките — с риба, небето — с фазани, гълъби и яребици. Така Хенари — макар и малко поетично — го описа на Джей, щом им останаха само два часа път.

За Джей това беше невероятно приключение. Хенари неочаквано го беше изтръгнал от уроците му без обяснения и му каза да си събере багажа. Джей беше доволен; много малко ученици напускаха Осенфуд освен по времето за жътва, а още по-малко бяха водени като придружители на такава официална визита. Трудно прикриваше вълнението си и досаждаше на Хенари с въпроси през цялото пътуване.

— Мястото е прекрасно, макар това да се дължи най-вече на характера на лейди Катрин. Тя е слънцето, което поддържа земята плодородна и пълна. Усмивката ѝ кара цветята да разцъфтят, а щом се намръщи, плисва дъжд.

Джей напрегна съзнанието си.

— Ниво 1, 17?

— Близо си. Ниво 2, 14. Темата все пак е същата. Тя е изключително способна жена, много повече от онзи невежа, съпруга ѝ, който щеше да докара територията до разруха ако тя не го беше спряла — и ако той не беше починал така навременно. Не гледай шокирано, момче. Говоря самата истина. Жалко, че няма да се срещнеш с нея. Или поне да видиш Олтара на Изгнаника, който категорично е най-забележителното нещо в територията.

— Какво? Аз мислех...

— Тя не обича неканени гости. Е, толерира учените, разбира се. Но тъй като си още само ученик, боя се, че ще трябва да останеш отвън.

— Защо ме взе тогава? — възмути се Джей.

— Мразя да пътувам сам. Така уморително е.

— Това е толкова нечестно.

Хенари погледна почти озадачен, при все че беше по-ангажиран да не показва, че е развеселен.

— Нечестно? Защо? Аз ти давам нареждания, ти се подчиняваш. Какво място има честността тук?

— Нечестно е, защото ме подлъга да очаквам нещо, което знаеше, че няма да получа.

— Аз ти предоставих информация и компанията си. Какво повече би могъл да желаеш?

На Джей му се искаше да избухне от възмущение, но не можа. Вместо това потъна в мрачно мълчание.

Когато стигнаха, Хенари го остави пред самата граница. От двете страни на малък път имаше по един каменен стълб с птица, издялана във всяка страна. Това, обясни Хенари, бил знакът на нейните земи и стоял на това място от толкова отдавна, че никой не помнел откога. Който го премине, трябва да се подчинява на нейните закони, а ако някой го направи без покана — тук той изглежда настоятелно Джей, — можеше да бъде обявен за натрапник.

— Знаеш какво означава това — каза той. — Позор и робство. Смятай се за предупреден. Заеми се с разпъването на палатката край онзи поток и поработи отново по четвъртата тема. Може и да си забравил, но аз не съм, след две седмици трябва да произнесеш тържествена реч. Можеш да излагаш себе си, но няма да излагаш мен.

Той се качи на малкия си кон, сбогува се с младия си спътник и изчезна в гората, която се простираше точно зад каменните маркери.

Джей го наблюдаваше как се отдалечава. Само един човек ги следваше, беше взет от кухните за случая, тъй като не беше нужно да се поддържа достойнството на колежа. А и Джей все още не беше в позиция да има кой да върши всичката работа вместо него. Ако само се опиташе, щеше да получи единствено намусен поглед вместо отказ, както и лоша репутация, когато се върнеха. Освен това той не притежаваше съзнание за високопоставеност. Никога не му се беше случвало да не помогне.

— Хайде, нека опънем палатката. Можеш да започнеш да приготвяш храната, а аз ще събера дърва за огъня.

Вече беше съставил план. Той знаеше — Всички знаеха — за Олтара, където беше погребан Изгнаника, след като ги беше довел обратно от заточение преди безброй поколения. Беше чел за това; пасажите как тялото на стареца е положено за Вечен покой бяха сред най-красивите и трогателни в цялата История. Да дойде толкова близо и да отхвърли подобно изживяване, беше прекалено. Трябваше да го види лично. Освен това беше работа, каза си той: да сравня описанието с действителността. Никой нямаше да узнае, никой нямаше да го види; Хенари нямаше дори да заподозре.

Той и кухненският помощник — който беше на не повече от десет години — разпънаха палатката и Джей отчасти чакаше с нетърпение лукса да прекара нощта сам в нея. За пръв път щеше да има истинско легло и завивки и всичкият комфорт, който би могъл да пожелае един млад човек. Поне беше направил малко проучване. Наистина, дори и Хенари да беше опитал да събуди любопитството му, нямаше начин да се справи по-добре. И все пак трябваше да бъде дискретен. Не искаше кухненският помощник да се забърка в някоя неприятност, както не го искаше и за самия себе си.

Беше събрал дърва, докато момчето приготви храната, но умишлено беше взел достатъчно само за готвенето. До сутринта щяха вече да са свършили. Можеха да се справят и без дърва, разбира се; само най-взискателните имаха нужда от нещо повече от студена вода за миене, а закуската при всички положения щеше да бъде само хляб или малко студена овесена каша. От друга страна, щяха да са им нужни още дърва, след като Хенари се завърнеше.

— Аз ще отида — предложи момчето.

— Не. Настоявам. Грешката беше моя.

Момчето не продължи да спори; с радост щеше да седне на земята и да мечтае за каквото мечтаеха десетгодишните.

И така, Джей се отдалечи, тръгна наляво и се придържаше извън границите на територията, докато се виждаше палатката. След това набързо погледна назад, за да се увери, че никой не го наблюдава и сви рязко надясно, премина невидимата граница, която разделяше територията на лейди Катрин от Уилдън от общите земи отвъд нея.

* * *

Околността не беше забележителна с нищо, макар всъщност да не знаеше какво да очаква. Повървя десетина минути през гората и откри, че е залесена със съвсем обикновени дървета. Прекоси поток, който си беше съвсем обикновен поток и при все че имаше много птици, в по-голямата си част бяха съвсем обикновени. Нямаше смисъл да продължава да нарушава правилата — и да рискува да получи кой знае какво наказание — само заради оскъдното удоволствие да погледа дърветата. Реши да продължи още мъничко и после да се върне. И все

пак след още десетина минути стигна до поляна, която го накара да промени решението си.

Беше повече от стотина метра дълга, покрита с мека трева, а дърветата се издигаха край нея и оформяха кръг. Вероятно животните идваха да се разхождат тук, пиеха от потока, който я пресичаше, ромонеше и бълбукаше, водата течеше и падаше от около метър височина, образувайки естествен, макар и миниатюрен водопад.

Всъщност това, което го накара да спре на поляната, беше друго. Втори, по-малък кръг, образуван от камъни, поставени в центъра, всеки от тях покрит с мъхове и лишей. В този кръг се издигаха шест високи кръгли колони. Любопитството му нарасна, но беше и малко уплашен. Да не би да бяха поставени тук от ръцете на гиганти, онези мистични създания, които присъстваха само в приказките край огъня?

После осъзна: това беше Олтарът на Изгнаника, славата на Уилдън. Но колко впечатляващ беше само! Беше спокойно и тихо, разбира се, но той си беше представял нещо огромно, нещо което те поглъща със своята грандиозност и величественост. Вместо това беше просто поляна, оградена с камъни, подредени в кръг. Осъзна, че надгробната плоча на Водача не беше нищо повече от занемарен заоблен камък. Беше едно от най-известните места в цял Антеруолд, а можеше спокойно да го подмине, без да се заглежда особено.

Разхожда се по периметъра известно време, не се осмеляваше да влезе вътре от страх, че ще го сполети магия, но накрая любопитството надделя и той не успя да устои. Първо протегна дланта, а след това и ръката си над границата. Нищо не се случи, затова той пристъпи напред и се насочи към центъра.

Щеше му се Хенари да е с него; несъмнено би получил наказание за неподчинението си, но щеше да си струва да чуе разказите му, той със сигурност знаеше много неща за това място.

Но трябваше да има мярка. Беше задоволил любопитството си и беше потиснал онова дразнещо усещане у себе си, което се появяваше всеки път, щом се въздържахше от нещо, което искаше да направи. Влезе в Уилдън, видя Олтара и сега беше време да се връща. Хвърли последен поглед на кръга и пое по пътеката, която щеше да го отведе отвъд границата. Съзнанието му беше празно, просто се радваше, че е навън на слънце и беше доволен, че е видял нещо интересно. Не обръщаше внимание на нищо; не чу пукането на съчки зад себе си,

нито шумоленето на листата отпред. Всъщност не забеляза нищичко, докато не зави зад един плавен завой и не видя трима въоръжени мъже наскре пътя. Бяха високи и силни и очевидно не се радваха да го видят.

— Нарушител! Арестуван си и свободата ти е отнета. Предай се без съпротива — извика единият.

Стомахът на Джей се сви. Дърветата растяха плътно покрай пътеката; нямаше начин да избяга през гъсталака и да се измъкне. Погледна назад, но видя, че още двама войници са се промъкнали незабелязано; трябва да го бяха следвали през цялото време. Нямаше начин за бягство, дори мъжът с лъка да беше слаб стрелец. Не възнамеряваше да пробва.

Вместо това вдигна брадичка и изрече отбранително.

— Кого наричате нарушител? Аз съм ученик от Осенфуд. Не съм дошъл с лошо.

— Можеше да си и най-великият учен в страната и пак нямаше да имаш право да влизаш в територията на господарката без нейно разрешение. Ще се предадеш — дали с мир, или не, нас не ни е грижа.

— До каква степен?

— До каква степен? — чу се подигравателен отговор. — До степен, млади ученико, в която ще бъдеш изправен пред трибунал. Ти нахлу в кръга, най-скъпоценната част от територията ѝ. Влезе в земите ѝ без нейното позволение. Ще бъдеш наказан за това.

Джей вече го знаеше; Хенари си беше направил труда да му обясни. Величината на глупостта му сега се стоварваше върху него. Нищо не можеше да го спаси от... какво? Хенари щеше да бъде унижен; да има ученик, който се беше изложил така, щеше да остави петно върху репутацията му, което никога нямаше да бъде забравено. Името на самия Джей щеше да бъде изтрито от училищния свитък, историята му щеше да бъде заличена от паметта. Как беше могъл да извърши подобна глупост?

Докато си мислеше всичко това, един от войниците се беше приближил към него, праметна въже около шията му и го стегна — не много, но достатъчно, че да не може да се изхлузи бързо. Сега нямаше шанс да избяга и да бъде свободен.

— Добре. Има два начина да направим това. Мирно и кротко или с ритници и викове. Кой от двата предпочиташ?

— Ще бъда мирен — отговори Джей. — Не ме е страх. Когато учителят ми научи за това...

— Ще получиш най-големия пердах в живота си — довърши войникът вместо него.

— А след това ще се изправиш пред трибунала — добави друг.

— Стига приказки — прекъсна ги един, който според Джей беше нещо като старши сержант на малкия взвод. — Трябва да хванем и другия натрапник.

— Какъв друг натрапник? — попита Джей. — Няма никой друг. Съвсем сам съм. Оставих прислужника в лагера ни, извън владението. Не го закачайте.

— Тишина. Вие двамата — той посочи към двамата войници, които се бяха появили зад Джей, — обратно по местата. Свирнете, щом чуете нещо.

Десет минути по-късно сред дърветата се разнесе подсвирване.

16.

Ден след изчезването на Анджела различните групи за намаляване на щетите представиха откритията си пред Ханслип. Беше постигнат известен прогрес в заличаването на всички предположения, че унищожителният електрически срыв е причинен от тях. Никакъв, от друга страна, не беше постигнат с анализите на машината на Анджела и установяването дали е използвана.

— Защо не, по дяволите? — процеди Ханслип.

Напрежението от последния ден започваше да взема връх. Беше такава рядкост за него да показва каквито и да е емоции, че случайната жертва на раздразнението му млъкна.

— Това беше моментът на срива — обади се колебливо друг.

Електричеството беше протекло през системите им, беше изгорило защитите и не само, че беше изтрило всички данни, но беше заличило и всички следи, които показваха дали машината е използвана. Преди да е повредило самата машина, беше насочено към външния свят, където беше предизвикало опустошение.

— Има и още нещо — каза вторият мъж. — Прекарах половин ден в проверяване на записите в компютърния отдел. Изглежда всички данни са копирани предния ден по обед. Затова предполагам, че копието все пак съществува някъде.

— Защо би направила нещо подобно? Информацията беше вече в главата ѝ.

Не последва отговор. Ханслип се отвърна отвратен от тях.

— Значи знаем с какво си имаме работа. Това е тероризъм от най-висок мащаб. Може би някой е способен да каже нещо, което да е от помощ? Господин Мур? Вие открихте ли я?

— Ограничен съм от факта, че вие не искате никой да знае, че я търсим — отговори Джак. — Ако не промените заповедите си, не мога да вдигна обща тревога, нито мога да проверявам регистрите, за да разбере дали се е настанила някъде, или е купила нещо. Не мога да проуча материалите от наблюдението. Ако можех да го направя...

— Не. Колкото по-малко хора знаят, толкова по-добре.

— Тогава ще трябва да действам по заобиколния начин. Възнамерявам да замина на юг, за да мога да се свържа със стари приятели от охраната и да отправя неофициално запитване. Планирам да тръгна възможно най-скоро.

Ханслип кимна. Поне някой мислеше инициативно.

— Нещо друго?

— Да — отвърна Джак и подаде лист хартия, който помощник на Анджела беше пхнал в ръката му на път към срещата. — Бях помолен от господин Чън да ви предам това. Той не беше в състояние да си уговори среща, тъй като е недостатъчно квалифициран да разговаря директно с вас.

Ханслип го изгледа с любопитство и го разгъна.

На него пишеше „1960“.

* * *

Ханслип извика Чън в мига, в който срещата свърши; той трябваше да изчака отвън, докато всички си тръгнат и остане единствено Джак Мур. Директорът размаха листа хартия пред него:

— Е? Какво означава това?

— Има следа в историческите данни за 1960 година, които съответстват на Анджела Миърсън. Затова реших, че е важно да ви кажа.

Говореше с тона на човек, който може би допускаше огромна грешка. В действителност, беше стреснат от факта, че се намира в същата стая с човек, когото беше виждал единствено от разстояние.

— Някой поиска ли от теб да направиш проучването?

Чън леко се изчерви.

— Господин Мур ме помоли да проверя дали ще мога да открия нещо. Анализът на данни е моята специалност, разбирате ли, а техниките се прилагат към исторически досиета също толкова лесно, както към всичко друго. Затова си помислих...

— Разбирам. Как стигнахте до това заключение?

— Може би заключение е твърде силна дума — отвърна той. — Просто експериментирах. Познавам теориите — нейните теории, ако

разбирате какво имам предвид, — и просто исках да проверя дали наистина е отишла в паралелна вселена. Ако се беше появила някъде, бих могъл да я открия, но очевидно не беше.

— И?

— И така, започнах с предположението, че не е променила името си; трябваше да започна от някъде. Затова направих проучване на всички данни за хора с това име в периода след 1700 година.

— Защо точно него.

— Тогава данните стават достатъчно достоверни. Бяха идентифицирани 1639 индивида. След 2034 година, когато глобалната биологична идентификация е станала задължителна, беше доста лесно да се установи, че някои от данните не са нейни. Елиминирах и всички, които са починали, преди да навършат двайсет и пет, както и жените, които имат деца, тъй като тази възможност ѝ беше отнета преди осемнайсет години, и накрая премахнах онези, починали от заразни болести, които не би могла да прихване. Останаха двайсет и един души.

— Един от тях се открие. През 1960 година има бележка към статия, в която гласи само: „Както обикновено благодарим на Анджеला Миърсън за помощта с преводите.“ Това е всичко, но езиците, които се споменаваха, бяха сърбохърватски, финландски и синхалски, което е много необичайна комбинация. Анджеला е взела пълен набор от езици със себе си, включително тези три.

— Забележителното по мое мнение е, че няма други следи за този индивид. Няма акт за раждане или смърт. Няма родители, нито братя или сестри. Никога не се е разболявала. Никога не е ходила на училище, не е плащала данъци. Може да е сменила името си, за да не бъде проследена, но няма данни да се е женила — по онова време жените са приемали името на съпруга си.

— Защо?

— Нямам представа. Въпросът е там, че би трябвало да има голям брой следи. И така, изглежда, че някои лични документи за хората, които я споменават, все още съществуват, така че предлагам да проучим тях. Нямах достатъчно време да се уверя напълно.

— И аз нямам време — прекъсна го Ханслип. — Това са безсмислици. Занимаваш се с тези глупости за пътуване във времето, от които беше обсебена. Знаеш много добре, че Анджеला не бива да

бъде слушана, щом изпадне в някое от нейните състояния. Тя ли ти поръча да ме заблудиш, да ме разколебаеш? Това ли се случва тук?

— Разбира се, че не.

Ханслип го изгледа кръвнишки, а после се успокои.

— Ще обмисля думите ти — заяви той по-спокойно. — Ела в офиса ми след час.

* * *

Мур чакаше в коридора, когато още по-изплашеният Чън се появи, както му беше наредено. Не беше доволен. За него беше очевидно, че усилията за прикриването на краха след изчезването на Анджела стават изключително незаконни и рисковани. Не обичаше да бъде въвличан в чужди катастрофи.

— Второразреден служител в охраната и младши изследовател с петно в досието — отбеляза Чън. — Положението трябва да е наистина лошо.

— Ако нещо се обърка, ще му е много удобно да обвини хора като нас. Как ти звучи световна популярност като терорист, лидер на престъпна група?

— Става ми по-добре.

— Изумително е как еретичността на индивидуализма излиза наяве пред перспективата за затвора.

— Не се притеснявайте, господа — проехтя зад тях гласът на Ханслип и той приближи към тях по коридора. — И двамата сте твърде полезни, за да бъдете захвърлени с лека ръка. Може в крайна сметка да изпълните тази роля, но все още не.

Поведе ги към кабинета си и ги покани да седнат.

— Благодаря и на двама ви за усилията. Боя се, че не ви познавам много добре, господин Чън — продължи той, сякаш изследователят имаше някаква вина за това. — Тук сте от около година, така ли е?

— Да. Аз бях...

— Просто отговаряйте на въпросите. По времето ви като ренегат, за дълго време сте били лишен от електронна подкрепа?

— Да. Беше много странно в началото.

— Не сте изпитали неприятни последствия? Не сте страдали от загуба на разсъдъка или делириум? Никаква умствена нестабилност?

— Определено бях дезориентиран. Усещането е много странно, да не чуваш нищо в главата си, да спиш, без в съня ти постоянно да се появяват съобщения. След като свикнеш, може да бъде доста приятно.

— Ами вие, господин Мур?

— Веднъж. Получих нараняване. Усещането не ми се понрави.

— Разбирам. И така, господин Чън. Вие базирате заключението си на един-единствен ред от текст, така ли е?

Алекс кимна.

— В статия писана от човек на име Хенри Литън, живял в Оксфорд. Роден е през 1910 година, починал през 1979 година. Вече разполагам с копие от документа, ако желаете да го видите. Тук се казва, че е публикуван през 1960 година.

— И няма други доказателства?

— Не бива да забравяте, че голяма част от документите от онзи период са изгубени. Открих този по невероятно добро стечение на обстоятелствата.

— Изглежда е така — отговори сухо Ханслип. — Какво пише в статията?

— Още не съм я чел. Казва се „Розалинд като универсален идеал: «Както ви харесва» по широкия свят“.

Ханслип го изглежда безизразно.

— И аз нямам представа — каза Чън. — При всички положения Шекспир е бил много популярен.

Ханслип бързо го прекъсна.

— Тогава трябва да проучим следата ви, не е ли така? Нямаме кой знае какви други варианти.

— Разбира се. Мислех си, че ако отидем в Хранилището...

— Господин Мур може да направи това. И все пак, само визуално потвърждение може да реши проблема окончателно.

Последва дълго мълчание, тъй като и двамата мъже се опитваха да разберат какво всъщност казва той.

— Солидни доказателства — обясни Ханслип. — Някой трябва да иде и да провери.

— Какво? Кой?

— Вие, разбира се. Кой друг?

— Аз? — възкликна Чън малко по-силно, а в тона му се долавяше паника. — Как?

— По същия метод, който вярвате, че е използвала тя. Чрез машината. Или бихте искали да се отметнете от откритията си?

— Ами, не. Имам предвид, че връзката съществува.

— Добре. Харесвам мъже, които стоят зад позицията си, без значение от последствията.

— Изказването на предположения е едно...

— Освен това не ви питам. Сметнах, че имам властта да ви наредя да направите това, което приемам за редно. Работили сте с нея, така че вероятно ще ви се довери. Ако все пак тази следа води до нея, значи точно вие сте човекът, който да я открие и да се свърже с нея.

Чън не показва почти никаква реакция; Джак го изучаваше внимателно, а Ханслип продължи да говори. Не беше уплашен, макар да имаше повод. Изглеждаше по-скоро притеснен от нуждата да говори с Ханслип, отколкото от перспективата да бъде използван по този начин. Той не каза нищо, затова Ханслип реши, че проблемът е разрешен и премина към следващия въпрос.

— Името ви е в графика за поставяне на импланти след час. Ще се постареем да бъдете добре подсигурен. Не се тревожете за това.

* * *

След срещата Джак продължи разследването на изчезването на Анджеа и прекара следобед в малкия си офис в преглеждане на файлове и записи. Беше скучна и неплодотворна работа; вечерта си взе почивка и отиде отново да се види с Алекс Чън. Откри го в манипулационната за импланти, седеше край една маса и изглеждаше развълнуван.

— Добре ли си? — попита го.

Чън се усмихваше заради упойката, която използваша при пробиването на малка дупчица в черепа му.

— *Assez bien, mais j'ai pas dormi*^[1] — заговори той, а после спря.

— Моля? — отвърна Джак, а на лицето на мъжа се изписа тревога. Той отвори уста, а после пак я затвори.

— Нови допълнения — прошепна техник, застанал зад него. —
Още не са добре абсорбирани.

— О, разбирам. Усещаш ли бръмчене в главата? Спомням си го
от ъпдейтването на правния кодекс.

— *Ja, es ist sehr argerlich.*^[2]

— Това вероятно са инструктажите — продължи техникът. —
Заредихме всичко, с което разполагаме. Малко прибързана работа.
Може да те боли глава от време на време, докато всичко си дойде на
място — каза той силно в ухото на Чън. — Приложихме пълен пакет
европейски езици, но ще трябва да се научиш да ги контролираш.
Опитай се да говориш на английски. Иначе ще превключваш случайно
от един на друг език.

— Това ли е проблемът?

— Дали сме ти репортажи от новините, карти, пътеводители,
различни технически ръководства. Селекцията не е подробна, боя се,
но би трябвало да ти помогне достатъчно. Всичко е в паметта ти, така
че можеш да си го спомниш, щом ти потрябва. Просто си намисли
въпрос и отговорът ще се появи. Така мисля. Нямахме време да го
изпробваме както трябва.

Чън поклати глава.

— Объркан съм — каза той. — Много странно усещане. Какво
беше? Беше нещо важно.

— Е?

— Дайте ми час. Може съзнанието ми да се проясни дотогава.
Трябваше да говоря с... как е името му? На началника.

— Ханслип?

— Точно той — Чън стисна решително устни. — Точно така.
Трябва да се видя с него. Открих още нещо. Важно е. Имам предвид,
че цялата тази идея...

— Има и друго — добави техникът. — Щом те изпратим, има
вероятност да си дезориентиран. Поне мухите месарки, с които
експериментирахме, напълно се побъркаха за известно време, а
симулацията по всяка вероятност ще доведе до загуба на паметта,
объркване и дори временна лудост. Затова сме свързали някои от най-
съществените ти спомени с друга част от мозъка, за да сме сигурни, че
ще си спомниш кой си и защо си там. Ти трябва само да ги откриеш.

Спомените се асоциират с храна. Ето защо веднага щом пристигнеш, ще изпиташ нужда да хапнеш нещо. Разбра ли?

* * *

Два часа по-късно Чън се среща с Ханслип за трети път в рамките на двайсет и четири часа и веднага подхвана финалния разговор.

— Въпросът е — заговори той с леко отчаяние в гласа, — че събрах всички публикации на този човек Литън, които можах да открия, за да видя дали и другаде се споменава Анджела Миърсън. Мислех, че ако успея да открия нещо, ще се уверите, че не целя да ви подведа.

— И откри ли? — попита Ханслип.

— О, не. Нямах нищо.

— Каква изненада.

— Всъщност имаше статия озаглавена „Почерка на Дявола“, публикувана през 1959 година. Става въпрос за древен ръкопис, вероятно средновековен, макар авторът, този Литън, да е смятал, че е фалшификат. Историята гласи, че мъж на име Лудовико Сполетано призовал дявола и го помолил да отговори писмено на въпрос. Писалката била вдигната „от невидима сила, която я понесла във въздуха“.

Ханслип му хвърли бърз поглед, затова Чън се забърза, преди търпението му да се е изчерпало.

— Този текст бил невъзможен за разчитане, оттам идва и названието му. Имало хора, които предполагали, че е старо иберийско писмо.

— Господин Чън? — напомни му Ханслип. — Започвате да ме уморявате.

— Въпросът е в това, че има илюстрация.

Чън потърси в папката, която стискаше силно в ръка, извади няколко листа и ги подаде нервно на Ханслип, който първоначално им хвърли един поглед, а после наведе глава и се зае да ги изучава подробно.

— Колко впечатляващо — каза тихо Ханслип, щом приключи.

— Може ли? — намеси се Джак.

Ханслип му подаде листовете.

— Текстът — обясни той, — може да не ви е познат, но представлява три реда математика в системата символи ЦЗОУ.

— Какво е това?

— Метод за компресиране на информация, който не се различава много от начина, по който китайските знаци успяват да съберат многосрични думи в две чертички. Всеки символ е съставен от много различни елементи, които могат да се разделят така, че да образуват по-традиционна система от символи.

— Това е интересно.

— Убеден съм, че господин Чън се опитва да ни подсказва, че системата ЦЗОУ е измислена едва преди шейсет години. Статията, към която е публикувана тази илюстрация, датира отпреди повече от двеста — Ханслип се втренчи в Чън. — Така ли е?

— Да. Споменаването на Анджела е от 1960 година; статията, в която са включени ЦЗОУ символи, е публикувана през 1959 година.

— Предполага се — вметна Ханслип.

— И какво означава това? — попита Джак.

— Е, това е много добър въпрос. Какво наистина? Или е нещо наистина старо, или е умишлена заблуда, предназначена да ни накара да мислим така. Поредният опит да ни пратят по грешна следа, така да се каже.

— Сега, струва ми се — продължи целеустремено Чън, — със сигурност е по-добре да се съсредоточим върху това, вместо да преследваме Анджела Миърсън.

Ханслип го погледна въпросително.

— Продължавайте.

— В текста се казва, че целият ръкопис е притежание на автора. Това е Хенри Литън. Открих, че документите му би трябвало да се намират в Националния архив. Най-логично би било първо да отида и да проверя. Истински или фалшив, ако този документ е там, ще можете да възстановите цялата информация, която сте загубили и откриването на Анджела Миърсън няма да е толкова важно.

— О, разбирам! Опитвате се да не се подчините на заповедите ми — изрече с театрален патос Ханслип. — Боя се, че няма шанс за това. У мен не съществува и капка съмнение, че ако ви пусна, ще се

върнете обратно при ренегатите и никога няма да видя нито вас, нито информацията, дори и тя да съществува. Съжалявам, господин Чън. Вие сте изключително ненадежден за подобна задача. Господин Мур може да проследи така полезната ви следа. Заповедта към вас остава. Моля, не си мислете, че не съм признателен.

— Но какво се очаква от мен?

— Ще се опитате да откриете Анджела, а после да я накарате да се върне обратно тук.

— Но как ще го направи? Тя няма машина...

Ханслип го прониза с поглед.

— Ако я познавахте толкова отдавна, колкото аз — каза той, — щяхте да знаете, че не бива никога да я подценявате. Тя също така ще бъде единственият ви път за връщане, така че го приемоте като стимул и направете каквото ви е казано. Освен това съм ви дал и съобщение, което да ѝ предадете.

— Какво е то?

— Ще си спомните, щом я срещнете.

* * *

С изключение на лабораторните техници Джак беше единственият човек, който видя да вкарват Чън — макар и пребледнял и тревожен, но хладнокръвен заради седативите, които му бяха дали, за да не създава проблеми, — в електрическата сфера. Беше пожелал на странния, а сега и донякъде жалък човек късмет. Със сигурност щеше да му е нужен.

— Все още не знам как се очаква да направя това — каза той, докато седеше облечен в костюм от съответното време в съседната чакалня.

— Открий Анджела Миърсън, ако изобщо може да се намери — каза Джак. — Накарай я да се върне, ако това е възможно. Или ни уведоми по някакъв начин.

Чън изглеждаше неуверен.

— Предполагам, че бих могъл да пусна обява във вестник, която да оцелее. Но само ако предположим, че тя е там, където отивам аз. Постарай се да провериш.

— Защо Ханслип така се разстрои от идеята ти? Мислех, че ще се зарадва при възможността да бъде открита.

— Той си мисли, че го подвеждам. Ако стандартната теория е правилна, ще попадна в паралелна вселена и комуникацията помежду ни ще бъде невъзможна освен чрез тази машина. В случай, че Анджела е права, машината може просто да ни премести в различно време в същата вселена. Пътуване във времето, на практика. Точно затова се караха. Той копнее да се окаже, че Анджела греши. Ако я открия и успея да ви съобщя, значи тя е права.

— Знам, че вие учените си фантазирате за такива неща, но...

— Не е нещо абстрактно — прекъсна го Чън. — Ханслип се има за някой конкистадор, който ще открие нови светове и ще ги колонизира. Но ако Анджела е права, машината може да се окаже прекалено опасна, за да се използва, тъй като ще е невъзможно да се предвидят резултатите. Това означава, че Ханслип ще трябва да се прости с лелеяните мощ и слава или поне ще му струва значително по-скъпо. По-важното е, че никой не би инвестирал в това. Такива бяха аргументите на Анджела, а Ханслип очевидно мислеше, че вземам нейната страна.

— Така ли беше?

— Не. Не съм достатъчно добър, че да имам мнение.

— Изглежда приемаш това изключително спокойно, ако мога да кажа.

Чън се усмихна набързо, защото видя техника да приближава.

— Готови сме за вас, сър — каза той.

— Това е първият случай, в който някой ме нарича сър — отговори Чън със слаб глас. — Това е наистина притеснително.

* * *

Джак докладва лично на Ханслип, че където и да се намираше Чън сега, не беше в сферата.

Ханслип не му обърна внимание, докато не довърши доклада, който четеше.

— Благодаря ви, господин Мур.

— Мога ли да попитам, какви според вас са шансовете му за успех?

Ханслип се намръщи озадачено.

— Никакви — заяви.

— Защо го изпратихте тогава?

— Вас какво ви интересува?

— Ще е от полза да разбере какво точно правя и защо. В момента съм много объркан.

— О, много добре. Заключениета на господин Чън несъмнено са също толкова фалшиви, колкото и изчезването на Анджела. Поведението му беше доказателство за това.

— Как така?

— Първо, той извърши изключително сложно търсене сред огромен брой записи, без да има нужния опит за това и получи резултат само след няколко часа, което е толкова необичайно, че буди подозрения. Второ, твърдеше, че е открил следа от Анджела, след като всъщност почти след два века научна работа е установено, че това е невъзможно. Трето, щом заявих, че планирам да го изпратя в машината, той на мига извади ново доказателство, изфабрикувано с цел да покаже, че е безсмислено. Анджела може и да е скрила информацията сред стари исторически документи. Вие ще проверите, но съм сигурен, че ще бъде намерена да се крие сред ренегатите. Точно затова ваша основна задача е да откриете нейната дъщеря.

— Нейната какво? — попита Джак с искрено изумление.

— В резултат от процедурата за засилване на способностите ѝ се появи дете. По-точно дъщеря, която сега се подвизава под името Емили Странг. Тя също е крайно интелигентна, но доказва, че е негодна за членство в елита. Получи подходящо за потенциала си ниво на образование, но напусна на петнайсетгодишна възраст след дълъг период на разрушителност и липса на сътрудничество. Дори и големи дози упойващи вещества не повлияха на поведението ѝ и накрая системата си изми ръцете от нея. Тя стана ренегат и сега живее в района на Отстъплението на юг.

— Имала ли е отношения с Анджела?

— Доколкото ми е известно, не. Анджела знае за съществуването ѝ, но процедурата отклони всичките ѝ способности към нейната работа. Тя не изпитва нищо към момичето. Или не изпитваше.

Възможно е трудностите напоследък да са нарушили равновесието ѝ. Ако е така, съществува вероятност да е създавала връзка между работата и дъщеря си. Поне това ми обясниха психиатрите; консултирах се с местните специалисти. Те мислят, че има голям шанс да я откриете, ако проследите детето.

— Ами ЦЗОУ символите, които донесе Чън?

— Това е много малка извадка от работата ѝ — отвърна Ханслип.

— Тогава вероятно откриването на останалото трябва да е основният ни приоритет?

— Подозирам, че ако откриете едното, ще стигнете и до другото. Още веднъж, дъщерята е ключът. Тя е така наречен историк. Тези ренегати се занимават с окултното, със сигурност сте наясно с това; всички са обсебени от нещо безсмислено, на което придават мистичен смисъл. Емили Странг изучава миналото. Не намирате ли за забележително съвпадение факта, че този документ е скрит точно в Националния архив, след като тя е един от малкото хора, които могат да го открият? Аз не вярвам на съвпадения, господин Мур — Ханслип махна с ръка, за да го отпрати. — Разберете. Ако дъщерята знае нещо, арестувайте я и я доведете тук.

Джак стана да си върви.

— Ето — добави Ханслип. — Новите ви документи. Докато приключите, вие сте първокласен учен. Тази самоличност ви дава всички привилегии. Можете да ходите навсякъде, да говорите с всеки без да срещате пречки. Имате достъп до централната ни финансова система. Не е нужно да отговаряте пред никого, освен пред повисшестоящите, а те не са много.

Джак внимателно огледа документите, които му даде Ханслип, дипломите, образователния профил, резултатите от психометричния тест, всичко сочеше, че е впечатляващ.

— Изглеждат истински.

— Защото са. Като повечето организации, и ние пазим няколко призрака за всеки случай.

Джак се изправи.

— Още нещо — каза той. — Чън ме разтревожи точно преди да бъде прехвърлен.

— Е?

— Не беше притеснен. Предстоеше му да попадне в неизпробвана машина и пред вероятността да се изпари, а не беше притеснен.

— Предполагам е бил дрогиран.

— Не чак толкова. Мисля, че беше наясно как функционира. Използвана ли е и преди?

— Не с хора.

— Сигурен ли сте?

Ханслип се замисли над тази забележка известно време.

— Ще проуча това, докато ви няма. Но има и още нещо, което трябва да знаете. Прекратих преговорите с Олдмантър, тъй като не беше възможно да стигнем до подходящо споразумение за момента. Много е възможно да опита да се добере до технологията чрез други средства.

— Той знае ли какво се е случило тук?

— Не. Нямам и желание да разбира. Нещата лесно биха могли да се извъртят така, че да не изглеждат добре.

— Да, вярно е.

— Никой не бива да узнае какво правите, щом си тръгнете. Ако ситуацията стане неприятна, притежанието на тази технология ще бъде основната ни защита. Внимавайте с кого и какво говорите и не се проваляйте. Разбрано ли е?

[1] По-скоро добре, но не съм спал (фр.). — Б.ред. ↑

[2] Да, това е много досадно (нем.). — Б.ред. ↑

17.

В мрачните години след срещата му с Калан Перелсън и младия ученик на улицата в Осенфуд Памархон често си спомняше за онзи ден, почти последния път, когато се беше чувствал безгрижен и в безопасност. За три месеца се беше превърнал в беглец, преследван за убийството на собствения си чичо.

От символ на гордост името му беше станало знак за смъртна присъда и той се беше превърнал в скитник, човек без име. Беше пътувал в търсене на сигурност и я беше намерил, но никога не откри покой. Падението ужасно му тежеше. Малко по малко и други, всичките бездомници, мъже и жени, изпълнени с негодувание или такива, които не можеха да намерят мястото си, дойдоха и се присъединиха към него. Във всяко общество има несправедливости и хора, които не приемат тези несправедливости. И така, около Памархон се събраха хора, замесени в престъпления, млади и необуздани, дръзки и с приключенски дух, жени, които бяха копнели за нещо различно, макар често да не знаеха за какво.

Те не можеха да виреят сред други хора, затова пътуваха на групи, живееха из горите, настаняваха се в обширни пространства, които покриваха пейзажа. Малко хора ги забелязваха, а и дори те трудно можеха да ги открият. Мнозина вече не искаха да се крият и да живеят в страх, нито да се местят непрестанно. Други предпочитаха никога да не спират на едно място.

Памархон стана техен водач, тъй като разбираше и двете групи и съчувстваше и на двете, макар да се чудеше колко ли дълго може да продължи това неустановено положение. Беше в състояние да прекрати споровете им, да ги накара да останат заедно и да се научат да си помагат взаимно. Те разчитаха на него, а и той започна да разчита на тях. Сред тези хора намери приятелства, каквито не беше срещал в годините на богатство и безгрижен живот. Накрая скитничеството им ги отведе близо до мястото, където беше започнал дългото си пътуване, до мястото на неговото падение. Установиха се в горите на юг от

Уилдън, построиха лагер, разчистиха, изградиха зона за готвене, изпратиха хора да разузнават и други да ловуват и търсят храна. След това, тъй като беше станало част от природата им, те се сляха с дърветата и зачакаха да видят дали пристигането им ще бъде забелязано. Никой не се появи. Сякаш изобщо не бяха идвали. Започнаха да се отпускат и отново заживяха живота си.

Памархон беше зает през онези първи дни, устройваше лагерите, проверяваше дали всички са осигурени, обсъждаше най-добрите места за постове, разпределяше задълженията. И една чудесна сутрин той осъзна, че не му е останало нищо за вършене. Можеше да остави лагера на Антрос, най-близкия му приятел, и да се шляе, да мисли и премисля.

Винаги му носеше радост и безкрайно удоволствие да броди край величествените дървета, да слуша безкрайните песни на птиците. Знаеше, че крие намеренията си дори от самия себе си. Щеше да се върне обратно в Уилдън. Щеше да посети Олтара на Изгнаника и да отправи молитва. Щеше да влезе в кръга с надеждата да му се яви сън, който да внесе яснота във всички натрупани познания, а също и какво да прави по-нататък.

Отне му няколко часа по заобиколния път, който избра, но накрая стигна до поляната, заобиколена от камъни, обрасли със зеленина и цветя. Беше пуста. Той се изправи, прекрачи каменното заграждение и приближи монумента. Знаеше, че човек трябва да прокара пръсти по резките отстриани и да си намисли желание.

— Дай ни спокойствие и безопасност и нека нищо лошо не произлезе от моите желания — изрече тихо той и се наведе леко, за да изпълни простия ритуал. — Знаеш какъв съм, какво съм сторил и какво не съм. Нека получа заслуженото, каквото и да е то. Ела и ми помогни в този момент на нужда.

Той затвори очи, за да се съсредоточи и думите му да имат повече сила, а после внезапно се спря. Зад него се чу шум. Беше оставил пазача си назад и сега си плащаше за това. Нищо не можеше да се направи; имаше нож, но нищо друго, с което да се отбранява. Пое дълбоко дъх, изправи се и се обърна да посрещне врага си.

Пред него стоеше девойка, зяпнала от изумление, и го гледаше с обезпокоителна настойчивост. Беше облечена странно, създание, каквото не беше виждал никога досега. Но лицето ѝ беше прелестно.

Имаше магическо излъчване. Той се почувства, сякаш сърцето му ще изскочи само ако погледне към нея.

Не знаеше какво да прави. Костюмът ѝ беше екзотичен и притеснителен, както и озадаченото изражение на лицето ѝ, докато се взираше напрегнато в него. После помръдна, но само защото край главата ѝ кръжеше муха; отмести се инстинктивно, за да я прогони.

Това развали магията; фея или друго свръхестествено същество не би се притеснило от някаква си муха. Насекомото се насочи към нещо истинско за част от секундата и Памархон усети, че мъничко си отдъхва. Отдалечи се от каменния блок и тръгна напред. Момичето още стоеше сковано на място, макар да не го съзнаваше. Не беше ужасена, просто объркана.

Дълго време се изучаваха взаимно. Момичето нервно прехапа устна. Отмести косата от челото си, а после кръстоса пръсти и отпусна ръце край тялото си. Той пусна нещата си, хвърли ги на земята, без дори да поглежда къде падат.

Приблужи се още малко, а тя вдигна поглед към лицето му.

— Здравей.

Не беше кой знае какво начало, но поне тя започна.

Той се уплаши за миг, но после отвърна:

— Здравей.

И двамата потънаха в мълчание, сякаш способностите им да говорят се бяха изчерпали от усилието.

— Кой си ти? — макар да ѝ беше трудно да разговаря със странен полуоблечен мъж, много по-възрастен от нея самата, беше по-лесно, отколкото на него му се виждаше задачата да се обърне към нея.

— Името ми е Памархон — каза той. — Ти коя си?

Той говореше бавно, сякаш не беше съвсем сигурен какво казва.

— Роузи. Това е името ми. Роузи... Розалинд... Уилсън.

— Не изглеждаш като нечий син — заключи сериозно той.

— Какво?

Той се протегна напред да докосне бузата ѝ и тя отскочи стресната.

— Прости ми.

Тя вдигна ръка и докосна неговата. Бузата му потрепна, щом тя прокара пръст надолу.

— Значи и двамата сме истински — прошепна тя отчасти на себе си. — Това е поне някакво облекчение.

Не беше ясно дали успокоява него или себе си.

— Поне ти ми изглеждаш такъв — добави тя. — Все пак трябва да е доста объркан сън. Мисля, че съм заспала. Денят е дълъг. Имахме много уроци, разбираш ме. Също и хокей. В дъжда. Мразя хокей. Ти играл ли си някога?

Той нямаше представа за какво говори тя.

— Вестител ли си? Жалба ли носиш?

Въпросът беше разумен, тъй като беше често явление духовете на умрелите да се връщат на земята да се жалват или да дадат информация, макар облеклото на момичето и фактът, че беше от плът и кръв да не отговаряха на описанията от приказките. Нито пък думите ѝ.

И Роузи не го разбираше по-добре, отколкото той разбираше нея.

— Не мисля така, макар малко да се изгубих — направи пауза, все още очарована. — По-добре да си вървя — каза тя. — Ще закъснея за чая. Мама все се кръсти, щом закъснея.

Направи няколко стъпки, а после погледна назад.

— Защо не дойдеш и ти? Сигурна съм, че ще можем да си поделим порцията ми овчарски пай, а за десерт към вечерята ще има хлебен пудинг с масло. Винаги има това.

— Стой! Не си тръгвай. Каж ми, ти от домакинството на господарката ли си?

Глулав въпрос, изречен само за да не си тръгне тя.

Момичето се изкиска.

— Не ми е известно някой досега да е наричал мама господарка. Все пак тя е доста мила. Предполагам, може да се каже, че съм част от домакинството.

Колкото повече говореха, толкова по-малко се разбираха. Затова Памархон, който не искаше тя да си тръгва, бързо се изравни с нея, щом закрачи обратно към гората.

— Оттук — каза тя, — а след това през подобното на пагода чудо на госпожа Миърсън. Ще отнеме само няколко минути. Не си особено подходящо облечен. Ще ти бъде ужасно студено, но съм сигурна, че може да заемеш старото палто на професор Литън.

Той рязко спря.

— Чу ли това?

— Кое?

— Шум. Наблизо има някой — той се заслуша по-внимателно. —
Това капан ли е?

— Кое?

Даваше си сметка, че го изрича твърде често.

— Коварна жена — просъска той неочаквано.

Обърна се и побягна, изчезна в гората, сякаш никога не беше съществувал.

* * *

Роузи гледаше с изумление как атлетичният силует безшумно се плъзна между дърветата, след като внезапно беше проявил такава грубост към нея. Вече беше напълно разтърсена не само заради изживяването, че се намираще в гора в мазето на професор Литън — интересно, но това беше почти последното, за което мислеше, — а по-скоро от чувствата, които преминаха през нея при срещата с този странен млад мъж. Беше почувствала докосването му като електрически удар върху кожата си; ръката ѝ — беше го видяла съвсем ясно — трепереше, когато се протегна и го докосна. Беше почувствала, че остава без дъх, че е объркана, разстроена и въодушевена. Никога не беше изпитвала нещо подобно преди.

Помисли си за миг да извика след него, може би да го догони, но здравият разум надделя. Сега най-малко от всичко ѝ трябваше да се загуби. Много внимаваше да е сигурна, че знае къде точно се намира. Трябваше само да следва пътечката от бонбони и щеше да си иде у дома. Беше ходила веднъж на училищна екскурзия в гората и се изгуби. Спомни си какво унижение преживя, когато я откриха разплакана и уплашена. Беше ѝ направило голямо впечатление и споменът предизвика мисли за по-нататъшни приключения в съзнанието ѝ. Беше време — и още как — да се прибере у дома.

Тя продължи да върви, без да вдига поглед от земята, следваше цветните дражета, вдигаше ги и — не искаше да ги похабява — ги ядеше, докато крачеше. Хрупкавата глазура и вкусът на шоколада вътре ѝ върнаха увереността. Това място, каквото и да беше то, я беше

обезпокоило. Нямаше начин контрастът, създаван от познатите дражета да е по-голям. Щеше да се върне, да иде до магазина на ъгъла и да си купи още една опаковка. Вероятно и малко желирани бонбони с аромат на грозде за успокояване на нервите. Награда, че не беше прекалено глупава. Повече никога нямаше да се връща тук. Това беше просто гора все пак, без значение на какво странно място. Дори започваше да си мисли нетърпеливо за домашното по английски.

Зърна последното бонбонче, лапна го и взе да си проправя път през шубрака към мястото, където я очакваше светлината. Знаеше, че е на правилното място. Видя палтото си да виси на клоните, където го беше оставила.

Само че светлината не беше там. Размаха ръка точно на мястото, където беше сигурна, че трябва да е, направи няколко крачки, а после затича напред и назад в опит да я открие, призоваваше я да оживее. Не стана нищо, а тя беше останала. Нямаше път към вкъщи.

Спря и изпадна в недоумение, не можеше да проумее какво се беше случило, нито да осъзнае какво означаваше това.

Беше толкова погълната, че дори не чу тихото шумолене на стотина метра от нея в листата. Не обърна внимание и на усилващия се шум от стъпки, приближаващи откъм гората.

* * *

Въоръжените мъже, които изскочиха шумно откъм дърветата с извадени мечове, разбира се, очакваха, че ще се справят с ареста бързо и успешно, както и предния път. Все пак това беше само младо момиче, което със сигурност щеше да бъде ужасено. Бързо се отърсиха от тази заблуда. Вместо да се подчини на силата и авторитета им, новата им познайница напълно ги пренебрегна. След като ѝ извикаха, тя излезе от унеса си и се обърна гневно към тях.

— Какво сте направили? — питаше тя и дори тропаше с крак. — Къде е? — те не отговориха нищо. — Е? — продължи тя. — Нямате ли езици в устите си? Отговорете ми. Какво сте направили?

Шокираното изражение — и това, което лесно би могло да се приеме за страх, — по физиономиите на войниците едва не я накараха да се изкикоти. При дадените обстоятелства на никого не му се видя

странно, че единствено момчето, което бяха заловили и водеха с въже около врата, успя да продума.

— Простете ни милейди, но за какво говорите? — останалите бяха едновременно впечатлени и благодарни, че той може да приказва с нея.

Те не разбираха и дума от това, което им беше казала.

Двамата се взираха един в друг.

— Ти! — извикаха едновременно те.

— Какво е станало с теб? Изглеждаш по-възрастен. Или пък имаш по-малък брат? Това си ти, нали?

Той кимна предпазливо.

— А ти никак не си се променила, при все че минаха повече от пет години, откакто те зърнах. Трябва да си фея.

— Не съм фея. Не ставай глупав. Аз съм Роузи. Освен това беше миналата седмица, а не преди пет години. Кой си ти? И кои — продължи тя, като махна пренебрежително с ръка към войниците — са тези кретени?

— Името ми е Джей. Те са войници, които...

— Много добре — прекъсна го тя. — Какво сте направили с моята светлина, Джей?

Джей разбираше думите, но не и смисъла. Изглежда, че неговата фея беше малко побъркана.

Сержантът реши, че е крайно време да възстанови авторитета си, макар да се чувстваше напълно унижен от реакцията на момичето.

— Какво казва той? — попита Роузи. — Кои са тези хора?

— Казва, че си арестувана като нарушител.

— Абсолютно сигурно е, че не съм. А ти можеш да им кажеш от мое име, че ако искат да ме арестуват, могат да го направят на английски.

Нова размяна на думи.

— Наредено им е да те отвежат при господарката и си арестувана. Всъщност, аз също съм арестуван.

— Ще видим тази работа — отвърна Роузи. — Дръж си ръцете далече от мен! — нареди тя и размаха предупредително пръст пред един войник, който тръгна към нея. — Знам си правата. Само ме докосни и ще пиша до своя представител в парламента.

— Изглежда наистина ги уплаши. Аз не се справих така добре. Но те са решени да изпълнят заповедите си, така че е по-добре да правиш каквото ти казват. Те са тези с мечовете.

Роузи въздъхна презрително. Тя огледа отново войниците — възвръщаха си самообладанието след първоначалния шок — и пое дълбоко дъх.

— О, щом трябва — промърмори троснато.

* * *

Един мъж ги чакаше да излязат от гората към права пътека, която водеше до билото на нисък хълм в далечината. Беше топло, на всички им беше горещо, а войниците бяха мълчаливи и необщителни. Поведението на Роузи ги ядоса. Трябваше да бъде уплашена, примирена, да моли за милост. Сълзите биха били задоволителни. Вместо това тя ги беше унизила и го беше сторила на стария език. Не бяха разбрали какво им говори, но твърде добре бяха схванали смисъла. Момичето беше много по-важно, отколкото ги бяха информирали.

Забавиха ход, щом видяха мъж на средата на пътя, който държеше бяла пръчка в ръка. Той се приближи и дълбоко се поклони.

— Почитаема гостенко, посрещам те от името на лейди Катрин, владетел на тези земи. Бъди добре дошла и се наслади на престоя си тук.

Това беше приветствие на най-високо ниво в земи, където имаше строга йерархия; дори учените обикновено биваха посрещани с по-малко уважение. Войниците погледнаха камерхера^[1], а след това затворниците си и се зачудиха дали не са допуснали ужасна грешка. Също така забелязаха, както и Джей, че обръщението беше в единствено число и женски род. Роузи беше посрещната с почести. Джей не беше и забелязан. Изражението на камерхера не им подсказа нищичко, когато щракна с пръсти да ги отпрати.

— Тя ви благодари за помощта — каза окуражително той. — Можете да си вървите. Моля — каза той, като се обърна към Роузи и Джей. — Ще бъдете ли така любезни да ме придружите? Подготовката за Празненствата е в ход, а господарката желае лично да ви поздрави.

— Не бихме могли... искам да кажа, че не сме облечени — възрази Джей, който сега беше по-изплашен, отколкото когато си мислеше, че е арестуван.

— Не се тревожете. Вашият учител ви очаква и са пригответни дрехи и баня.

— Дали има възможност да хапнем нещо? — попита Роузи. — Не съм яла почти нищо от сутринта.

— Разбира се — отговори камерхерът, след като се замисли за дълго. — Каквото пожелаете.

Той говореше така, сякаш думите са му чужди.

— Отлично.

Поеха след него, а той закрачи бързо напред, като на всеки няколко крачки потропваше с жезъла си по земята. Шумът привлече вниманието на хората в близост. Мъжете спряха работата си на полето и свалиха шапки. Жените оставяха на земята каквото носеха и правеха реверанс. Децата им гледаха ококорено.

— Джей — прошепна Роузи. — Какво е това? Къде се намирам? Какво става?

— Не знам — промърмори в отговор той. — Заплашваше ме ужасяващо наказание преди да се появиш. Затова мисля, че е нещо, свързано с теб.

— Защо някой ще прави нещо подобно за мен? Как някой изобщо би могъл да знае, че съм тук? Какво е това място? Коя е тази господарка?

— Ще ти кажа по-късно. Но определено не бива да я ядосваш.

— Кой е този твой учител?

Джей ѝ изшътка.

— Не знам. Нищо не знам. Ще трябва да почакаме и да видим.

Влязоха във владенията като тържествена процесия, минаваха през малки вътрешни дворове, а после през по-големи и накрая се озоваха пред самата голяма къща. Навсякъде изникваха хора, които Роузи смяташе, че трябва да са прислужници, които се кланяха ниско на новопристигналите. Джей отвърщаше с поклон на всяка група; Роузи реши, че трябва да следва маниера му. Това беше посрещнато с тихо сумтене от страна на Джей.

— Какво има?

— Прави реверанс. Ще си помислят, че им се подиграваш.

— Не знам как се прави реверанс. Никога не съм го правила. Не и сериозно, така да се каже.

— Гледай от другите. Свиваш колене, опъваш ръце и накланяш глава.

Тя се постара и до четвъртия двор, по свое мнение, вече се справяше доста добре. Джей от своя страна изглеждаше изключително притеснен.

— Грешно ли го правя?

Той поклати глава и не отговори.

Бяха въведени в сградата в помещение с напълно бели стени и под от разноцветни камъни. Беше хладно и тъмно в сравнение с отвън; прозорците със сини рамки бяха малки и пропускаха съвсем малко от бляскавата светлина.

Още поклони, още безмълвни поздрави; след това с голяма церемониалност се отвори двойна врата и те минаха през нея. След това още една и още една и всяко помещение беше по-пищно обзаведено от предишното — с лампи, висящи от тавана, и гоблени по стените. Роузи ги гледаше; не можеше да разбере какво изобразяват.

В третата зала Джей простена нещастно. Този път до една от стените стояха четирима прислужници — покланяха се и правеха реверанси — а край другата бе изправен човек, облечен в кремава роба.

— Професоре! — извика радостно Роузи. — Толкова се радвам да ви видя! Защо сте с такива смешни дрехи?

Тя се втурна към него, готова да го прегърне.

Реакцията беше необичайна. Внезапно двама от прислужниците пристъпиха пред нея, за да препречат пътя ѝ; мъжът изглеждаше в шок, а Джей нададе тревожен вик.

— Може би трябва да ни представиш?

Джей се окопоти, бързо се поклони, макар и малко разсеяно.

— Естествено. Разбира се. Мое огромно удоволствие и чест за мен и семейството ми е да представя тези две изтъкнати личности за пръв път помежду им и да бъда посредник на срещата им. Представям ви — тук той се поклони на Роузи, а после отново се обърна — Хенари, син на Хенари, учен от Ист Колидж в Осенфуд, Разказвач от първо ниво и мой учител.

Хенари на свой ред се поклони на Джей, а след това и на Роузи. Тогава Джей повтори процедурата в обратния ред.

— Мое огромно удоволствие и чест за мен и семейството ми е да представя на вас, учителю, Роузи — тук той направи пауза, а по лицето му се изписа тревога. Хенари помръкна. — Роузи, дъщеря на... ъъ...

Устните на Роузи се изкривиха неконтролируемо, докато се стараше да не избухне в смях. Удаде ѝ се. Но само толкова.

— Боя се, че нямахме време да се представим подобаващо — заговори тя, — тъй като бяхме арестувани от войници, а Джей имаше въже около врата. Това донякъде съкращава любезностите, не мислите ли?

Лицето на Хенари изразяваше пълно изумление, когато тя заговори.

— Името ми е Розалинд Уилсън. Много ми е приятно да се запозная с вас. Поне така мисля.

Хенари погледна въпросително Джей, а след това ѝ се поклони.

— Огромно удоволствие е да се запозная с така изискана и образована жена, лейди Розалинд.

— Е, много мило от ваша страна — отвърна Роузи.

— Мисля, че с теб трябва да си поговорим, Джей, не си ли съгласен?

Джей безмълвно кимна. По изражението му Роузи разбра, че не гори от нетърпение. Не беше съвсем сигурна какво беше направил Джей — това беше едно от многото неща, за които не беше сигурна, — но трябва да беше нещо наистина много лошо.

Тя гледаше безпомощно как отвеждаха Джей. После процесията потегли отново.

[1] Висш дворцов сановник. — Б.ред. ↑

18.

Всички събития се разпределят към двете времеви посоки едновременно и равномерно. Величината на разпределяне е право пропорционална на размера на събитието — втори закон на Миърсън.

Аз формулирах това в една библиотека през 1949 година — Библиотеката Мазарин в Париж, доста приятно местенце за четене. Бях разработила донякъде математическата основа, преди да замина, но беше твърде спекулативна и не особено разбираема дори и за мен. Докато все още движенията ми бяха ограничени, прекарвах годините в четене — имам предвид истинско четене, в библиотеки, на дървено бюро или свита на канапето край светлината с книга в ръка, прелиствайки страници с чаша бренди пред топло огнище. Прочетох „Братовчедката Бет“ на Балзак^[1] (която също препоръчвам) и бях поразена колко убедителни бяха и образите и ситуациите, които описваше той. Чудя се дали Балзак ги е създал като еманация на лични наблюдения и просто е променил действителни герои и обстоятелства, така че да отговарят на целите му.

Тогава ми се изясни, бе толкова вълнуващ момент, че си го спомням и до днес. Разбира се, че беше правил точно това; беше прехвърлил реалността във въображението си. Но — и точно това беше голямото ми прозрение — трябва да е прехвърлял и въображението си в реалността. Очевидно в безкрайната вселена всяка възможност трябва да съществува, включително и тази на Балзак. Да си измисли братовчедката Бет, да ѝ вдъхне живот, макар и само потенциално. Вселената е само количество информация; да си представиш измислен герой не означава да прибавиш към това количество — не е възможно по дефиниция, — а леко да го реорганизираш. Вселената на Бет не съществува материално, но първоначалната идея на пропития с бренди мозък на Балзак се разпространява; не само сред онези, които четат книгите му, но и по индукция, назад и напред. Представата за братовчедката Бет създава също така нейни потенциални предци и

потомци, приятели, врагове, познати, нейни мисли и действия и тези на всички останали в нейната вселена.

Приготвих се за дълги нощи, които да изкарам на домашно приготвено LSD и (отдавайки почит на Балзак) на кафе с бренди. Великолепна комбинация, а резултатът беше неподправено удоволствие, макар и да платих цената с неопишуемо главоболие, щом ефектът отмина. Така простичко. Всичко се свеждаше до това да превключа цялото си прозрение на вълна математика, а до голяма степен много от нещата си бяха вече там, само не в нужната последователност. Чувствах се изцедена и изтощена, щом приключих след петдневен делириум, но по-удовлетворена от всякога през живота си.

Беше прекрасно. Елегантно, стилно и така очевидно точно, че съжелявах единствено заедно нямаше с кого да споделя. Никой не би могъл да разбере. Щеше да се наложи много поколения физици и математици да свършат своята работа преди някой изобщо да схване какво съм постигнала. Би било същото, ако Айнщайн беше представил труда си през Средновековието. Извън контекста, без опита от работата на други хора в продължение на период от два века дори само идеята за това звучи безсмислено. Беше жалко, тъй като малко аплодисменти и похвали биха ми дошли добре.

Прозрението ми беляза момента, в който традиционното и аз се разделихме завинаги. Стандартният модел, който властваше от няколко века до моето време, предполагаше, че всичко минало, настояще и бъдеще съществува, както съществува и времето; на това се дължеше и упорството на Ханслип, че пътуването във времето е невъзможно. Ако променим събития в миналото, а миналото е строго определено, значи не можем да променим своето минало, а трябва да се преместим във вселена, в която се случва това, което правим. QED^[2]. Той дори открадна моята фраза за това: „Което е било, е.“

Симпатично. Но грешно. „Което е било, е. Докато вече не е.“ Не е така елегантно, признавам, но е по-точно. Вселената не залага на разхищението: защо са ни много вселени, след като и една е напълно достатъчна? По-лесно е да се предположи, че съществуват безброй много потенциални вселени, отколкото безкраен брой действителни. Така например вселена с братовчедката Бет в нея би могла да съществува, а не е така. Ако съществуваше, то тогава вселена без Бет

— каквато е нашата — не би могла да съществува. Едното или другото. Направете избора си.

Нещо повече, вече го бях доказала, преди да си тръгна. Просто не разбрах доказателството. Експериментът с мухите месарки даде категоричния отговор; опит да се проучи старият парадокс с времето, толкова много ядосващ всеки, който се занимава с въпроса. Не получи финансиране, тъй като никой не го прие сериозно; беше възложено на младши изследовател като тренировъчно упражнение и, разбира се, никой не обърна внимание на резултата.

Какво ще стане, ако се върнете и застреляте баба си, преди да сте се родили, така че да не можете да се родите и да не можете да я застреляте? Размишленията върху тази логична невъзможност породиха теорията за алтернативни вселени: можете да застреляте баба си, но не във вашата собствена вселена, така че в една съществувате като убиец, но след това не се раждате, а в другата сте родени, но изчезвате, щом преминете в различна, за да извършите престъплението.

Бяха проведени експериментални симулации, за да проверят хипотезата, но бяха преждевременно изоставени заради множеството грешки. Идеята бе проста: мухата месарка беше предизвикана да изяде собственото си яйце. Беше трудно, тъй като се предполагаше, че трябва да се случи в границите на самата машина, а техниците постоянно допускаха грешки. Резултатите бяха обърквачи и безсмислени; понякога мухата месарка просто отказваше да изяде собственото си яйце, което предотвратяваше създаването на парадокс; понякога контролната програма изменяше настоящето така, че дори насекомото да изяде яйцето, което са му дали, се оказваше, че е изпратено грешно яйце и отново няма парадокс. Но от време на време правилното яйце биваше изпращано и мухата месарка щастливо изяждаше себе си без никакви последствия.

Никой не можеше да разбере как толкова просто нещо може да се свърши така зле и в резултат на това бедният изследовател беше уволнен. Ала доста по-късно започнах да се чудя какво ли обяснение може да се даде, ако се приеме, че всичко е било изпълнено перфектно. Отговорът беше, че ако всичко е свършено както трябва, за да се създаде парадокс, тогава и миналото, и бъдещето трябва да се променят едновременно.

Очевидно това беше трудно да се докаже, защото не само всички документални доказателства щяха да бъдат променени, но също и всички спомени — изследователите не биха си спомняли, че са провели експеримента правилно, защото в мига, в който мухата забие противните си малки челюсти в собственото си яйце, всичко се променя, така че всъщност не се е случило. Идеята беше, че променянето на събитията се явяваше следствие от парадокса; в нито един момент, минал или бъдещ, парадоксалните действия не бяха предотвратени.

Нека се изразя така. С лекота приемаме идеята, че бъдещето е следствие на събитията в миналото. С малко усилия бихме могли да приемем идеята, че миналото е следствие от събития в бъдещето. Този пример показва, че нито едното не е съвсем вярно; по-скоро и двете са едновременно зависими едно от друго. Събитие, за което приемаме, че е в бъдещето, не става факт след или като единствено следствие от случки от миналото. Ако се отървем от тази илюзия, всичко става напълно разбираемо.

Хората по природа са толкова привързани към себе си, че приемат, че миналото трябва да води към тях. Имат такова голямо его, че не могат да си представят да се случи другояче. Също като едновременните биолози, които са си въобразявали, че цялата еволюция води до Хомо сапиенс, така че едва ли не се превръщаме в цел на еволюцията, или привържениците на религията, които вярват, че светът е създаден, само за да имаме приятно местенце за живеене, така и онези, които се интересуват от времето, залагат на идеята, че единствената цел на миналото е да произведе настоящето с нас като главни действащи лица в него. Този копнеж е толкова силен, че ние съзнателно потискаме всички доказателства, сочещи обратното.

Основната мисъл е, че, докато всички варианти на вселена съществуват в латентна форма, само една е актуализирана. Достатъчна е проста метафора; да речем, че реалността е парче канап върху гладка повърхност. Раждането е в единия край, смъртта в другия. От Големия взрив до Голямото фиаско, ако предпочитате. „Сега“ е във всеки момент помежду им. Канапчето на теория може да се мести навсякъде по повърхността, но може да бъде само на едно място в даден момент.

Ако го побутнете на което и да е място, канапчето от двете страни на пръста ви ще се отмести мъничко — от гледна точка на

времето и предишното, и следващото ще трябва да се нагодят. А сега преместете края — създайте различно бъдеще. Отново останалата част от канапчето ще се раздвижи. Съществуват безброй места, на които може да бъде парчето канап, но само едно, на което се намира в действителност.

Сега добавете още една илюстрация. Да кажем, че отношенията между бъдещето и миналото са като везни: събития в едното балансират другото; „сега“ е просто опорна точка. Промяна в отношението на двете променя баланса. Всяка страна може да провокира тази промяна или тя дори може да се осъществи извън равновесието, но страните реагират еднакво.

Колкото по-силно си представяме алтернативен свят, толкова по-реален става той — жизнен претендент за приемник на настоящето ни. Тогава събитията се превръщат просто във вероятности. Историческата еволюция, естествено, ще поеме по най-лесния път също както водата си намира най-безпрепятственото русло по склона на хълм. Мисълта ми е, че в моето бъдеще няма нищо специално освен в смисъл на вероятност. Нито пък (в по-широк смисъл) има нещо особено в миналото ми. Бедата беше, че компютърната симулация вече беше установила как като вероятност личната ми история е твърде нелогична и крайно нестабилна. Ако бъдеше побутната, разбира се, съвсем лесно би тръгнала в друга посока. Трябваше да съм по-внимателна в това отношение, отколкото бях.

И тъй на теория трябваше само да създам алгоритъм, който да увеличи вероятността Ханслип да не съществува, а законите на вероятностите щяха да се погрижат за останалото. Миналото и настоящето щяха да се променят, да поемат в нова посока, да стигнат до по-лесната дестинация. Компютърната симулация беше демонстрирала (макар иначе да беше безполезна), че е трудно историята да следва определени, макар и в широки граници, правила. Колкото по-драматична е промяната в бъдещето, толкова по-драматично различно би станало миналото. Но аз исках само малка промяна, за да се справя с дребните си трудности.

Пътуването във времето няма нищо общо с пътуване или с време. Терминът е просто нещастно недоразумение. Когато се озовах в 1936 година, не направих пътуване „във“ времето в истинския смисъл; в това няма смисъл. Вместо това правих малки настройки в целостта

на информацията, която формира вселената. Беше като изрязване на част от ръкопис и вмъкването му в по-ранен етап, което измества всичко останало. „Аз“ съм просто конкретен блок информация в рамките на много по-голямо цяло, което, доколкото ми е известно, изглежда като друго време и място. Версията на 1936 година без мен избледня и просъществува тази с мен. Преместих канапа, ако отново използвам моята метафора или, ако предпочитате, леко промених разпределението на събитията върху везните.

Сега исках да експериментирам по-целенасочено, за да проверя дали е възможно да реконструирам собствената си отправна точка, но с известни подобрения. Ако щях да се връщам, нямаше смисъл да го правя, само за да бъда арестувана и затворена, тъй като бях сигурна, че това ще се случи. От друга страна, необходимите за това изчисления не отговаряха на способностите ми в момента. Първо исках да експериментирам с по-голяма конструкция, за да увелича информацията. Затова ми беше нужен свят, така чужд, че да не си струва да се тревожа от вероятността да поставя сериозно предизвикателство, като променя собствената си реалност. Не исках да причинявам неприятен инцидент.

Доста простичко на теория. Твърде смело на практика.

* * *

Решението ми да отида в Англия по време на войната не беше просто желание да предпазя себе си. На този етап не се тревожех чак толкова от преследване; бях предположила, че Ханслип поне ще опита да изпрати някого по следите ми, но никой не се появи. Истина е, че бях прикрила местоположението си, а в машината беше останал съвсем малко живот, но си мислех, че ще може да направи нещо. Това, че не го стори, показваше, че е далеч по-глупав, отколкото дори аз предполагах.

Започнах да се отпускам. Повече или по-малко, бях водила живот на отшелник; имах само случайни познати, никой, който би могъл (например) да ме спомене в дневник или писмо, които случайно да оцелеят. Избягвах важни и значими хора и стоях настрана от длъжностни лица, доколкото беше възможно. Така или иначе бях

залепена за името си. Психиатърът го беше измъкнал от мен в делириума ми и беше твърде късно да го променям.

И все пак две години по-късно се чувствах по-сигурна и започнах да изучавам загадката на приятелството. Светът предлагаше много забележителности, а аз пропусках повечето от тях. Освен това ставах малко самодоволна и прибързана. Но с каква ли опасност бих могла да се сблъскам в Европа през 1939 година?

Един пролетен ден, докато шофирах из Колиур^[3], спрях да наля бензин и вода в радиатора на колата в малко селце. Харесвах тази част от света, не на последно място, защото когато я зърнах за пръв път, беше гола опърлена пустиня. Да я видя в цялата ѝ прелест — с боровете, растителността, маслините, лозята, морето все още синьо и живо — бе неописуемо великолепиe. Установих се там най-вече защото в съзнанието ми беше заседнала мисълта, че мястото е важно.

Този път, вместо да наблюдавам с интерес как човекът бавно пълни резервоара и радиатора и мие предното стъкло, се отправих към бара от другата страна на улицата, за да наляят нещо и на мен. Беше на пътя над железопътната гара.

Поръчах си чаша студено местно вино и хляб и щом ми ги донесоха, отпих и се огледах наоколо.

Там, на единствената друга маса в този пращен малък бар седеше Лушън Грейндж и четеше вестник.

Викът, който нададох от шока, трябва да е бил доста силен; ако не е било така, вероятно шумът от рязкото ми изправяне, бутането на масата и стола и разпиляването на купата с апетитни наденички по пода трябва да привлякоха вниманието му. При всички положения бях забелязана. Видя тревогата ми и самият той се изправи.

— Проблем ли има, мадам? — попита на перфектен френски.

— Не, много благодаря — отвърнах аз, все още разтреперана.

Огледах го внимателно, а после започнах да се отпускам. Беше много подобен. Същият нос, същите очи, същата уста. Но не беше той. В мига, в който успях да възвърна самообладанието си достатъчно и да се успокоя, знаех, че това не е той. Гласът му беше различен, силуетът приличаше на неговия, но не чак толкова...

— Простете — казах аз, когато сервитьорът се появи мърморейки и започна да разчиства бедствието, което бях предизвикала. — Много приличате на човек, когото познавах някога.

— Боя се, че няма как да съм аз — отговори той. — Не бих могъл да забравя, ако ви бях срещал.

Очарована? Разбира се, че бях; думите прозвучаха така красиво, а аз не бях привикнала с подобни реторични похвати.

— Вероятно сте ме помислили за ужасно непохватна.

— Точно обратното. Разнообразихте тягостното чакане на влака. Може ли да ви предложи нова чаша от питието ви?

Разбира се, че можеше. Направи го.

— Ще позволите ли да се представя? — каза той, след като ни обслужиха. — Името ми е Хенри Литън.

* * *

Предполагам, че точно Хенри събуди с пълна сила копнежа ми да проуча природата на човешките взаимоотношения и фактът, че той беше прародител (така подозирах) на някого, когото познавах, ме накара да се вкопча в него по непознат дотогава за мен начин. Не може да се каже точно, че го отвлякох, но е доста близо: отведох го в малката си къщичка сред хълмовете и той остана с мен три седмици. Накрая бяхме създали солидно приятелство. Той беше мил и любезен и ме търпеше: а това не беше лесна задача предвид огромния прилив на напълно първични и неконтролирани емоции, които изригваха от мен по онова време. Когато бях ядосана, бях способна на убийство; когато изпитвах привличане, това беше любов, непозната за което и да е човешко същество. Гладът ми не можеше да се засити, жаждата ми беше неутолима, а веднъж така се смях, че се наложи да отида за три дни в болница заради изтощение на мускулите. Научих се да избягвам да гледам анимационни филми на Уолт Дисни, тъй като отчаянието, което ме обзе заради жестокостта на ужасната вещица към Снежанка беше непоносимо и ми бяха нужни седмици, за да се възстановя. А що се отнася до „Ромео и Жулиета“...

Хенри ме заведе да гледам постановката в Стратфорд през 1941 година с Маргарета Скот^[4] в ролята на Жулиета; едва не умрях от преживяната мъка. На този етап вече бях доста овладяна, но едва потиснах желанието да се хвърля на сцената, да изтръгна ножа и да

пробода себе си, за да я спася. Възпря ме единствено мисълта, че ще засрамя Хенри.

Имам предвид, че беше нужно дълго да се упражнявам, за да мога да контролирам тези емоции, а Хенри, този мил мъж, ме научи на повече от всеки друг с любезност и доброта. Знаете ли, дори ми мина през ума да се омъжа за него? Но как бих могла да направя подобно нещо? Все пак планирах да се завърна у дома в някакъв момент, освен това остарявахме с различно темпо. Имах си навици (пиене, наркотици и най-вече работа), които той не можеше да разбере. Добрите приятели бяха лоши брачни партньори. Не мога да опиша колко много съжалявах за това. Едва не изоставих всичко в името на щастieto. Това беше първият случай в живота ми, когато обичах някого. Осъзнаването, че съм способна на това и необичайното въздействие в сравнение с химически предизвиканите емоции ме накараха дълбоко да се замисля. Наистина ли исках да се върна на място, където това беше незаконно, където хората се придържаха към определени и тясно ограничени норми на поведение?

Боя се, че нараних бедния Хенри, но мисля, че дори той осъзнаваше колко труден партньор бих била; определено беше видял достатъчно, за да се увери, че в най-добрия случай ще бъда нестабилна компания и не бих се вписала лесно в спокойния и съзерцателен живот, който си представяше той. От друга страна той така и не намери някоя, която да заеме мястото ми. Съжалявам също и за това; ако не се бях появила в живота му, той нямаше да води така уединено съществуване на стари години, макар че предвид любезните дистанцирани отношения на повечето от женените му съвременници, не съм съвсем убедена, че това му липсва особено.

Прекарвахме си доста добре в компанията един на друг, преди да започне войната, а и след това, когато се върнах във Франция, той ми гостуваше почти през всяка ваканция. Пътувахме с кола из Франция и Италия, отсядахме в малки хотелчета, хранехме се в ресторанти, угаждахме си, докато светът се възстановяваше от травмата си. Той ми разказа за Коледа и рождените дни, как се правят подаръци и комплименти. Все още се усмихвам, като си помисля за този период.

Освен това беше добър оратор. Стояхме до късно вечер и аз безмилостно го разпитвах за всичко — за живота, работата, семейството, образованието. За неговата страна, за книгите, които

харесваше, и за тези, които не харесваше. За музика, театър, поезия и кино. За французите, германците, италианците, американците и испанците. За политика и религия. За маниери, обичаи и нрави. Попивах всичко и се връщах за още. Той ме учеше на изкуството на водене на разговор, на присъствие в компания без определена цел. На удоволствието да пилееш времето си.

Не че не бях наясно с фактите. Знаех много от тях по-добре и от него. Просто не схващах какво означават и как пасват помежду си. Хенри не ми осигури всички отговори, но беше добро начало, а щедростта и милото му отношение бяха най-големият подарък от всичко. Той категорично ме промени и със сигурност към по-добро. Боя се, че аз не бях в състояние да направя същото за него. Но от този момент нататък започнах да поставям под въпрос много неща, които бях приемала за даденост.

* * *

Именно заради Хенри дойдох в Англия и отново заради него посветих голяма част от времето си на това да бъда част от британските тайни служби, макар и с далеч по-малък капацитет от неговия. Той дойде да ме спаси от Франция в началото на 1940 година, което беше изключително кавалерска постъпка от негова страна, и да ме отведе на сигурно място. Вече бях решила, че това е най-добрият вариант, но благодарение на помощта на Хенри, а след това и на препоръките му, си намерих работа, за да минава времето. Ако това звучи пресилено и невероятно, не беше така. Страната имаше отчаяна нужда от специалисти във всички области, а феноменалните ми езикови способности бяха от полза. Далеч по-добрите ми математически умения останаха неразкрити; добре подпийнала, бях в състояние да свърша цялата работа в Блечли Парк^[5] за времето, за което се пиеше чаша чай, но беше трудно да се обясни. Освен това нямах желание да го правя; вместо това ми се струваше далеч по-привлекателна перспективата да съм фермерка, да обработвам земята и да отглеждам зеленчуци за фронта. Зора, чист въздух, благородството на физическия труд и всичко от този род. Другарството в името на общата цел, пиянстването в кръчмите по цял ден. Много секс. Имах

особено романтична представа за работата във фабриките, членуването в профсъюз, оплакванията срещу потисничеството на капиталистическата класа.

Но не: заради Хенри работех за тайните служби, трудех се над полски, немски, норвежки, шведски, български, сръбски, гръцки и руски текстове със скорост, която шефовете ми намираха за особено впечатляваща. Работата беше отегчителна в по-голямата си част. Не бих възразила да ме пускат с парашут във Франция или да стрелям по хора, както правеше Хенри; звучеше доста забавно, но бях чужда на тази история и нямаше гаранция, че ще оцелея. Моралните решения също бяха сложни; трудно бих могла да убивам хора, тъй като от моята гледна точка те така или иначе отдавна бяха мъртви, но все пак щеше да е скъсяване на живота им и трябваше да изчислявам потенциалните последствия за всяка жертва. Твърде много труд. И все пак, още си мисля, че бих се справяла доста добре с това. Мислех си да предложа услугите си като някоя Мата Хари, да съблазнявам германски офицери, да комбинирам работата с удоволствието, но началникът на Хенри, милият Портмур, беше твърде праволинеен и смяташе, че не е особено подобаващо за една дама, а и не е достатъчно английско. Отбелязах, че не съм нито дама, нито англичанка, но и това не го умилостиви. В покъсен етап от войната подобни скрупули, разбира се, бяха забравени.

Имаше и добри моменти, макар в моя случай драмата да беше размита от факта, че знаех крайния резултат. Не споделях тръпката от страха при мисълта за поражение, нито забележителната приповдигнатост при осъзнаването на вероятното оцеляване. Свалих гарда само веднъж, през 1941 година, пред един приятел на Хенри — Сам Уинд, мъж, когото не харесвах особено. Тъкмо бях схванала отношенията между половете; мъжките приятелства ми идваха в повече, особено твърде странната им английска разновидност. Бях жизнерадостна — не се безпокойте, сигурна съм, че всичко ще бъде наред, — а Уинд ме скастри, каза, че нямам представа какви ги говоря. Щом Германия победи Съветския съюз, ще се обърне срещу нас...

— Не — прекъснах го аз и весело магнах с ръка. Бяхме в една кръчма, а аз пийвах уиски. — След Пърл Харбър и Сталинград...

Сам, който се държеше надменно и властно през по-голямата част от времето, изсумтя пренебрежително, но щом пристигнаха новините за изненадващата атака на Япония, той започна да ме гледа

странно. Мога да кажа само, че това беше единственият случай, в който направих подобна грешка.

[1] Един от най-популярните романи от Оноре дьо Балзак (1799–1850), разказващ историята на една неомъжена жена и упадъка на нейното семейство. — Б.ред. ↑

[2] Инициали на латинската фраза *Quod Erat Demonstrandum* — това, което е трябвало да се докаже. Традиционно тази абривиатура се е поставяла в края на математически и философски уравнения, посочвайки, че са решени. — Б.ред. ↑

[3] Малък град в Южна Франция, разположен на брега на Средиземно море. — Б.ред. ↑

[4] Английска театрална и телевизионна актриса, чиято кариера продължава над 70 години. — Б.ред. ↑

[5] Секретна военна площадка от времето на Втората световна война, където се е намирала Правителствената школа по кодиране и шифроване. Там е разбит шифъра на машината Енигма. — Б.ред. ↑

19.

Папката с документи, която Уинд беше дал на Литън, стоя неотворена в едно чекмедже до понеделник вечерта. В миналото Литън беше и адаптивен, и гъвкав, но не си беше поставял за цел да бъде добродетелен, затова сега следваше стриктно подреден режим. Това включваше никога да не работи в неделя. В десет и половина сутринта отиде на църква, не защото беше религиозен, а защото го намираще за успокояващо и още повече, точно това би трябвало да прави човек в неделя сутрин. Харесваше музиката, архитектурата и ритъма на церемонията. След това се прибра у дома и обядва. Студено месо, студени варени картофи, малко хляб и сирене. От време на време приемаше покана за неделен обяд. В останалите случаи прекарваше следобед в четене и писане, макар и никога свързани с академичните му задължения, още по-малко с поръченията на Самюъл Уинд.

Беше познавал Уинд през по-голямата част от живота си; като повечето мъжки приятелства в Англия и това се основаваше на леко презрение, примесено с дългогодишно познанство. Не харесваше този човек от толкова дълго време, че вече нямаше нищо против факта, че той говори основно за себе си, омаловажава грижите на всички за сметка на своите и демонстрира презрителното си отношение към почти всеки и всичко. Животът ги беше срещал твърде често; за кратко бяха посещавали едно и също училище, след това един и същ университет. Когато Портмур привлече Литън към тайните служби, Уинд някак намери начин да се присъедини към тях. Беше способен, беше амбициозен, но... какво? Литън така и не си направи труда да намери отговора. Просто бе твърде самодоволен и винаги беше на линия.

Накрая той се предаде; направи си сандвич, стъкна огъня, дръпна завесите и накрая взе малкото снопче с документи.

Не му отне много време да ги прочете. Имаше няколко германски документа от срещи, които не предизвикваха особен интерес. Останалото бяха безсмислена купчина листове, събрани от нечие

бюро, които не означаваха нищо. Един-единствен лист беше важен и на него имаше само едно изречение, не особено логично.

„Ще видя Разказвача в Рая.“

Отдолу имаше дата и час. Започва се, помисли си той.

* * *

Беше разсеян през останалата част от вечерта, опитваше се да нахвърля бележки за историята си, но често се взираше в нищото, а на лицето му заиграваше лека усмивка, щом се замислеше за Разказвача. Идеята беше така вплетена в целия му живот, че се беше загнездила и в съзнанието му. Затова ли му беше хрумнала, когато търсеше централен момент, който да обедини всичко в Антеруолд? Не искаше да пише за свещеници или крале, да не говорим за лъвове или магьосници, но всяко общество имаше нужда от авторитет. Ето защо беше създал Разказвачите, те можеха да бъдат по-спокойни от генералите и по-доброжелателни от политиците. Сами изникнаха във въображението му, така си беше помислил, но сега осъзнаваше, че са си били там през цялото време и са го чакали.

Разбира се, той беше Разказвача; това беше прякор, който беше получил през 1946 година. Докато следваше армиите, нахлуващи първо във Франция, а след това през Рейн и в Германия, неговата задача не беше да се бие, а да разпитва германските пленници, изоставени от собствените си армии. След това живя година и половина сред руините на Берлин, заобиколен от потиснатото и ужасено население. Официално беше свързочен офицер, предаваше съобщения, разговаряше на френски с французите и на немски с германците. Познаваше много от хората на съответна позиция от другата страна и сред тях беше известен като Разказвача. Може би се дължеше на факта, че веднъж на импровизирана вечеря в една от малкото неразрушени сгради в Берлин шестима души бяха започнали да си разказват истории. Идеята беше негова; беше споменал „Кентърбърийски разкази“ и как пилигримите на Чосър се развличали по време на дългото си пътуване с разправяне на анекдоти, а героите на Бокачо запълвали така времето, докато се криели от чумата. Беше предложил

да направят същото. Разкажете история. Истинска или измислена; всеки може сам да избере.

Той беше импресарио на тези странни вечери, на приятелството между хора, които знаят, че съвсем скоро ще бъдат врагове. След като руснакът беше разказал как е научил немски, французинът за живота в затворнически лагер, а американецът — как родителите му се добрали от Европа до САЩ и за своя път обратно към нея, Литън разправи своята история за крале и битки, като включваше достатъчно от фантастичните британски приказки и митовете на Средиземноморието, така че всеки от мъжете кимаше с меланхолично разпознаване над питието си и макар да бяха доста пияни, когато започна, бяха още по-пияни, щом приключи с разказа си.

Ако не това беше причината да го запомнят като Разказвача, може би имаше други, не така достойни за възхищение. Защото тихата война между Изтока и Запада вече започваше и Литън беше там, за да посее несигурност и недоверие. Беше свършил добра работа, преди да се откаже, отвратен от задачата и от себе си.

Сега беше повикан отново в този свят. Щеше да се срещне с въпросния човек в Рая. Точно в този момент нямаше какво толкова да прави, а и беше любопитен как ще се развият нещата. После можеше да измие ръцете си от всичко това.

Щеше да помоли Роузи да се отбива, за да проверява дали Професор Дженкинс се е върнал — ако изобщо това се случеше, животното щеше да е в лошо настроение, капризно и гладно. После щеше да вземе сутрешния влак до Лондон, да се консултира с главнокомандващите и да се заеме с нелицеприятната задача.

* * *

Когато пътуваше до Лондон, Литън избягваше влака в девет и трийсет, тъй като беше пълен с хора, които познаваше, и понякога не успяваше да избегне разговор с човек, чието име не успяваше да си спомни. Предпочиташе стандартния подход: кимвате си, усмихвате се, разменяте няколко думи, а след това се игнорирате до края на пътуването. И все пак понякога се намираше пътник, който не разбираше, че пътуването в сутрешния влак е време за съзерцание, а не

за празни приказки. За всеки случай Литън се качваше на влака в десет часа. Този път му се налагаше да го направи два пъти за два дни и беше разтревожен от загубата на време.

Първият ден беше отишъл да се види с Портмур. В тези моменти се чувстваше като ненаситен ученик, който очаква награда. Старецът искаше да чуе всичко до последната подробност, а Литън беше преценил, че е най-добре да разнищи малката операция докрай с него. Ето защо той изслуша внимателно разказите на Портмур, който с годините беше станал още по-словоохотлив за проведените от него мисии, малки и големи, скорошни и отдавнашни, преди възрастният човек да го подкани да продължи.

— Утре заминавам за Париж — каза Литън.

— Какво означава това мистериозно послание?

— Подозирам, че е от човек, когото познавам от едно време.

— Какво мислиш, че иска?

— Нямам представа. Да си поприказваме за миналото? Да ми предложи работа?

Портмур лекичко се усмихна.

— За какво са им на руснаците повече наемници тук? Вече си имат достатъчно. Какво показват твоите разследвания?

— Прегледах досиетата на седем от осемте души, които подозираш в предателство. Всички могат да бъдат оневинени.

— Значи остава Сам, нали? Оставил си го за последно?

Литън се поколеба, после кимна.

— Стига наистина да има предател, както смяташ ти. Сигурен ли си, че е така?

— Всеки път, щом се доберем до дезертър, той бива арестуван и застрелян на мига. Всеки път щом провеждаме операция, нашите хора са залавяни или следени. Контактите ни в Унгария са в затвора. Американците няма да ни кажат нищо повече. Сигурен съм, както вероятно и ти.

Портмур се облегна в стола и се протегна.

— Постоянно ми казват, че трябва да се оттегля, да предам поста на някой друг. Прави са. Но не желая да оставям Службата в това състояние. Посветих целия си живот на работата тук и няма да поема риска да предам ведомството в ръцете на предател. Има такъв, Хенри,

и ми е нужно да продължаваш да търсиш, докато го откриеш. Не можем да работим, ако ни нямат доверие.

— Ами ако не успея?

— Тогава ще трябва да отстраним всички заподозрени за всеки случай. Ще потърсим някой друг. Сецам се за някой, който ще свърши работа. Не е идеален, но не мога да рискувам.

Литън кимна. Това беше неприятна работа и той мразеше всеки един момент от нея. Но кой друг би могъл да се справи? Само той знаеше достатъчно много, а и само той беше извън подозрение, тъй като беше напуснал преди толкова много години.

— Много добре.

— Дръж ме в течение, ако обичаш. Аз ще бъда тук и ще чакам. Замини за Париж и си прекарай добре. Едва ли е нужно да ти напомням колко важно може да е това.

Литън много мисли за тази среща, докато се клатушкаше във влака в обратна посока, докато закусваше на другата сутрин и докато заключваше къщата и отново поемаше на път. Беше толкова умислен, че дори не забеляза мъжа, който стоеше на тротоара и го наблюдаваше как обръща велосипеда си и го буца по улицата.

* * *

Литън спря колебливо, щом зърна странния мъж, застанал по средата на пътя, втренчен в него. Изглеждаше уплашен до смърт.

— Мога ли да ви помогна? — попита той.

Никакъв отговор. Само леко налудничав поглед, който внезапно помръкна, щом очите се фокусираха в него.

— Не! — почти изкрещя той. — Разбира се, че не! Защо ви е да го правите?

— Добре тогава... бихте ли се отместили от пътя ми в такъв случай?

— О, съжалявам. Ужасно съжалявам — той отскочи встрани. Беше почервенял и нервен. След това отвори и затвори уста няколко пъти и накрая избърбори: — Вие ли сте Хенри Литън?

— Да — отвърна Литън. — Мога ли да ви помогна?

— Ха! — възкликна той, завъртя се на пети и побягна по пътя толкова бързо, колкото го държаха краката.

* * *

Литън пропъди случката от съзнанието си. Все пак Оксфорд беше пълен със странни типове, които не се отличаваха с особен усет към нормите за приличие. Човекът не беше по-странен, груб или побъркан от мнозина негови колеги, които се извъртаха засрамени, щом срещнат някого. Пърсимън например.

Във ферибота до Париж, тъй като беше сигурен, че ще го приспи, той чете последната му публикация. Какъв по-добър начин да отложи неприятните грижи? Всъщност, всичко би било по-добро, но беше обещал. Глава 12 от безкрайната тирада на Пърсимън величаеше добродетелите на Модерния научен мениджмънт. Или по-скоро от неговата научнофантастична творба, в която изглежда имаше твърде малко наука и никаква фантастика. Пърсимън, чийто ентузиазъм по отношение на плановата икономика го превръщаше в истинска напаст на масата за вечеря, а настойчивият кривоглед взор го правеше неприятна част от съботните разговори в кръчмата, пишеше толкова скучни истории, че всеки, който би се захванал да ги чете, щеше да поиска да се самоубие. Ако беше прав, че в бъдеще човечеството ще трябва да се съобразява със строго организиран научен ред, вероятно да се самоубиеш сега беше добра идея.

Пърсимън беше младолик мъж, слаб, неугледен и грубоват и вършеше всичко с притеснителна умереност. Никога не ядеше или пиеше твърде много. Никога не се смееше, а в редките случаи, в които се усмихваше, това сякаш му причиняваше болка. Тънките му устни едва се отваряха, за да процеди по някоя дума или да хапне нещо. През повечето време седеше мълчаливо, шареше с поглед между колегите си и дори и да заговореше, го правеше толкова тихо, че само мрачната прецизност на изговора правеше думите му разбираеми. Колегите му го търпяха, но никой не смяташе, че мястото му е там, а някои дори се чудеха защо изобщо го бяха избрали. И откога изобщо политиката бе тема за разговор? Новото поколение от сериозни хора изглежда имаше комплекс за малоценност за това, че никога не са били на война, по

тази причина залитаха към радикалната политика и отказваха да приемат идеята, че родителите им са направили света по-добро място. А може би не; може би просто Литън се чувстваше стар и изчерпан.

Беше грешка да му позволят да се присъедини към съботната група. Преди беше група от хора със сходни идеи, които общуваха лесно, пиеха бирата и пушеха лулите си, удовлетворени от преживяването и настройката си. Пърсимън промени всичко. Той искаше да наложи правила, да въведе предварително създаден дневен ред, да се увери, че всеки ще получи еднакъв шанс да се изкаже. Искеше председател да води това, което преди беше обикновен разговор и да го превърне в събрание. Без съмнение скоро щеше да настоява за секретар и водене на протокол. Пърсимън беше започнал да пристига в събота с все по-голям куп страници, прясно излезли от пишещата машина. Литън нямаше представа защо; така или иначе човекът не търпеше критика. Той беше там, за да ги учи, не да научи нещо от реакцията им. Беше страхливо от тяхна страна — страхливо, престорено и любезно, — че не му казваха да си върви и да ги остави на мира.

От време на време неизменната любезност на Литън предизвикваше такова вътрешно напрежение у него, че не можеше да се въздържа и планираше отмъщение. Щом го обземеше дяволито настроение, бе неустоймо лесно да се заяде с Пърсимън.

— Как е научната фантастика? — питаше невинно той.

— Не я наричаме така. Наричаме я спекулативна фантастика.

Разпалваше се и потапяше Литън в море от жестоки критики, изнасяше му лекции за фантастиката в служба на образованието и проучването на човешкия потенциал. Припомняше му за сателитите, за пръв път фантазирани в разказ.

— Защо тогава пишеш роман?

— Това е начин за образование на масите — отвърщаше Пърсимън. — Представяне на велика идея по достъпен начин, така че да могат да я разберат. Фантастиката не ме интересува. Но като дидактично средство има своите ползи.

— Не се ли боиш, че читателите ти могат да прозрат какво правиш и да предпочетат нещо, което не цели да им даде урок?

— Не. В крайна сметка ще се превърне в задължително четиво в училище.

— Не е ли факт, че винаги ще има бунтовници, бегълци от закона, поети и мечтатели?

— Възнамерявам да представя тези хора така, че контрастът между антисоциалната разрушителност и конструктивното поведение да е ясен. Нещата ще загрубят. Опитомили сме външния свят чрез наука. Защо да не можем да опитомим и вътрешния?

— Ами красотата и лудостта? И тях ли ще елиминираш?

— Категорично. Лудостта ще бъде елиминирана от живота ни чрез лекарства.

— Предполагам, че Платон би се съгласил с теб. Винаги съм смятал, че неговият свят е твърде страховит. Остава ми само да се надявам, че ще се взривим, преди да достигнем до твоето ниво на съвършенство.

Пърсимън си позволи да се усмихне.

— Точно затова контролът над технологиите трябва да е в ръцете на онези, които разбират от тях.

— Значи не в тези на политиците?

— Те ще бъдат отстранени и заменени от меритокрация, избрана заради способностите си, посветена на постигане на най-доброто за обществото.

* * *

Той поспа малко на ферибота, унесен от прозаичната творба на Пърсимън. В известен смисъл беше ласкателна, макар и малко тревожна. Пърсимън беше изслушал внимателно изложението на Литън за създаването на Антеруолд и беше решил да направи същото. Но поради необичайната логика на въображението си беше взел най-лошото от комунизма и най-лошото от капитализма и ги беше смесил в едно чудовищно цяло. Литън усърдно беше търсил, беше се надявал да открие поне бегла следа от шеговитост, от хумор, но такава нямаше. Беше му жал за учениците на този човек.

Тези мисли го занимаваха, докато леглото в спалното купе беше приготвено, после той легна в ленените чаршафи и заспа. На сутринта взе метрото до центъра на града, билетът му беше продупчен от същата жена, която беше там и при предишното му идване в Париж.

После се качи на античния дървен влак, изпълнен с миризми на чесън, пот и „Житан“^[1].

Предвид обстоятелствата беше странно, че не мислеше нито за причината, нито за обстановката наоколо. Париж беше мръсно място; сградите бяха изронени и почернели от липса на грижа, улиците бяха мърляви. Можеше да се види скелетът на някога изискана сграда, намек за прекрасна гледка, но като цяло беше тъжен и negliжиран, донякъде като Лондон, в който също се виждаха съсипани от мръсотията стени.

Срещата беше в мизерна стая в хотел „Дьо Паради“ в друга западна част на града близо до площад Де Вож; предишното великолепие сега беше помръкнало и заменено от разруха. Литън приближи предпазливо, възвръщаше старите си навици колебливо и неохотно. Не му беше приятно да си припомня как да се промъква незабелязано, как да проверява пътя напред и след себе си. Не се гордееше с уменията си, както човек не се гордееше със способността си да ходи или да диша. Беше просто начин на живот и начин за оцеляване.

Защо беше включил привидението в историята си и защо това продължаваше да го тревожи? Вероятно остаряваше и ставаше мързелив. Тази мисъл остана в съзнанието му, дори като се движеше тихо и се ослушваше за необичаен звук, докато изкачваше двете рамена на студените влажни стълби към стаята. Не се чуваха стъпки от другите стаи, нямаше нищо нередно или странно. Портиерът изглеждаше съвсем обикновен.

* * *

Разбира се, Литън знаеше с кого ще се срещне; с мъжа, който беше разказвал истории за вълци и гори и беше слушал напрегнато, докато той разплиташе нишката на свой ред. Защо? Защото мечтателният му поглед го правеше добър избор, само затова. Останалите бяха твърде праволинейни, твърде земни. Само мъжът, познат като Волков, щеше да приеме покана за среща от Разказвача. Веднъж Литън беше разговарял с него за Париж, за великолепието и упадъка му, за прекрасни хотели като „Риц“ и долнопробни и мизерни

като „Паради“. Намираше името за очарователно. Беше се изкикотил одобрително на идеята Раят^[2] да бъде пълен с проститутки. Де да беше така, беше казал през смях. Де да беше така.

Волков отвори вратата без колебание, нормално и спокойно. Неразумно; би трябвало да е по-предпазлив. Ами ако не беше Литън? Ами ако вместо книга държеше в ръка нещо по-опасно?

Стоеше там с боязлива усмивка на лицето, много различен от човека, когото Литън си спомняше, с късо подстриганата коса, масивното телосложение и тъжния поглед, който отправяше настоятелно, а после отместваше встрани. Лицето му беше гладко и свежо, сякаш беше водил напълно безгрижен живот. Литън си спомни и дяволитата усмивка на другия Волков, весела и темпераментна, същинска карикатура на руснак. Той покани с жест Литън да влезе, като отвори широко вратата, за да се увери посетителят му, че вътре няма никой.

Само важен руснак може да отиде сам в западен град; единствените други хора наоколо — освен пропадналите жени, които прогонваха самотата край арките на занемарения площад, — бяха онези сенки, които Литън беше почувствал, докато вървеше от своя хотел; беше ги почувствал, но не ги беше видял или чул. Нямаше руски охранители, но...

Той покани Литън да седне на паянтов стол.

— Да започваме ли?

— Непременно.

— Тогава — заговори той, присви очи и сякаш изрецитира думи, които повтаряше често — бих искал да дойда да живея в страната ви, да имам работа и сигурност. Моля за вашата помощ.

Направи пауза, после се усмихна широко на Литън.

— Как беше това за начало?

— Много добре — отговори Литън.

* * *

Волков не поиска гаранции, нито постави условия. Щяха да се уговорят както трябва, щом се върнеха в Англия. Дотогава беше по-добре да не казват нищо. Разумна предпазливост; разговорът беше

подбран внимателно, в случай че някой беше поставил микрофони в стаята. Малко вероятно, но възможно.

По тази причина не обсъждаха защо иска да избяга, да изостави страната, семейството и високия си пост на полковник в съветските тайни служби.

— Да кажем, че просто искам да видя катедралата в Солсбъри — каза той.

Беше неоснователно обяснение, придружено от лека усмивка, но беше достатъчно. Правителството на Нейно Величество щеше да получи най-новото си завоевание в сферата на разузнаването благодарение на мощта на английския език. Волков знаеше, че Англия не е онзи Уесекс, описван от Томас Харди^[3], но беше привлечен от страна, в която се създаваха подобни творби. Беше привлечен от илюзия, един беглец от реалността, не много различен от самия Литън.

По принцип отвеждането му в Англия не беше трудно. Само дето Хенри беше забелязал още една сянка на стената, когато погледна през прозореца, и си спомни звука от съвсем тихи стъпки, които беше чул на път към хотела. После се замисли за странния човек, който го зяпаше пред собствената му къща предния ден.

— Мисля, че е възможно да са ни забелязали — каза той и отново огледа улицата долу.

— Аз не видях никого — отвърна Волков.

— Може и да не е така.

— Не съм споменававал пред никого — добави той.

— Хммм!

Литън лекичко дръпна завесата още веднъж. Отново мерна едва доловимо помръдване под арките; едно от момичетата погледна встрани и се премести. Това беше достатъчно; повече не му беше нужно.

— Нека все пак сме внимателни. За всеки случай.

* * *

Предполагаемата лесна задача се беше усложнила, но той се беше справял и с повече и по-трудни неща в миналото. Не беше проблем да се измъкне от преследвачите си. Щом стана единайсет

часа, двамата с Волков се измъкнаха от задния вход на хотела, прекосиха вътрешния двор и взеха метрото до гара „Сен Лазар“, пътуваха по заобиколни пътища, чакаха на платформите, оглеждаха минувачите, качваха се във влаковете, а след това слизаха в последния момент. Никой не видя нищо, което да буди притеснения. Тогава се качиха на малък крайградски влак, който водеше до предградията и откриха хотел за търговски пътници точно зад гарата. На следващата сутрин Литън го качи на автобус за Рен, а след това на друг за Гранвил. Мъничко пристанище, пълно само с рибарски лодки. Литън откри една, която отплаваше същата вечер; щеше да достави поща и храна в Джързи късно през нощта, а на сутринта щеше да се отправи в откритите води на Западния Ламанш. С помощта на подходяща мотивация капитанът се съгласи да ги качи. Пристанищните власти в Джързи рядко си правеха труда да проверяват паспортите на рибарите, пристигащи от Франция, а тези в Англия рядко проверяваха плавателните съдове от Джързи.

В четвъртък — Литън съзнаваше, че е отсъствал по-дълго, отколкото беше възнамерявал — пристигнаха в Уеймът, а след това взеха влак, спиращ на всички гари до Солсбъри. Там се отбиха да пренощуват при негов стар приятел от училище, свещеник, който никога не беше имал каквито и да е контакти с разузнавателните служби. Добър приятел, който живееше в имота на катедралата Клоуз в студена и занемарена къща с много на брой свободни стаи. Волков можеше да остане тук, докато Литън реши какво да прави с него.

Литън беше удовлетворен от искреността му, но дали щеше да убеди Сам Уинд? Дали щеше да бъде преценен като измамник, подхвърлен шпионин или истинско съкровище? Това не зависеше от него. Преподобният Хорас Уилямс (с магистърска степен от Оксфорд) се съгласи да му бъде домакин и след като измъкна от него категорично обещание да стои в къщата и да се държи прилично, Литън остави Волков и взе влака за дома. Не по правилата, може би дори грубо, но ситуацията беше необичайна. Не можеше да каже на никого за своята награда от страх, че ще развали нещата. А сега, помисли си, докато вървеше сам към гарата, най-сетне малко спокойствие.

[1] Една от най-популярните марки френски цигари. — Б.ред. ↑

[2] Игра на думи; от фр. *paradis* — рай. — Б.ред. ↑

[3] Английският писател Томас Харди избира Югозападна Англия за място на действието в своите романи; нарича я Уесекс, както се е казвало кралството, което съществува по тези земи преди Норманското нашествие. — Б.ред. ↑

20.

След като Хенари остави сърдития Джей край пътя извън пределите на Уилдън, продължи пътя върху магарето си странно умърлушен. Надяваше се, че постъпва правилно. Не знаеше дори какъв развой иска. Дали му се искаше просто да прекара вечерта с лейди Катрин в дискутиране на приятни теми и да се върне на сутринта и да завари Джей все още в лошо настроение?

Ако се случеше така, от плещите му със сигурност щеше да падне огромно бреме. Алтернативата предполагаше трудности и мъка. През последните пет години беше посветил голяма част от времето си на този проблем; беше създал цяла концепция, чието развитие зависеше само от това дали Джей ще си позволи неподчинение. Но какво означаваше то всъщност?

Можеше да сподели идеите си само с няколко души и за щастие господарката на Уилдън беше една от тях. Беше ѝ преподавал неофициално преди брака ѝ и продължи да го прави и след това. Съветваше я след смъртта на Теналд, научи я на голяма част от нужното за управлението и властта. Макар малко хора извън света на учените да имаха познания, някои от високопоставените лица бяха доста образовани. Никой от тях не използваше знанията си за практически цели, но мнозина изучаваха историите и обичаха дълго да дискутират значението им. Някои със собствени усилия достигаха степен на разбиране, която се доближаваше до нивото на самите учени. Катрин беше една от тях.

Няколко от владенията наоколо бяха много стари и пазеха антични съкровища. На теория писмените материали трябваше да се дават на учените, за да бъдат направени копия и да бъдат запазени. Копието винаги се представяше на първоначалните собственици, за да се уверят в неговата стойност. Беше известно, че всеки документ, който можеше да обогати или разшири Историята, трябва да бъде проучен, каталогизиран и да бъде достъпен. Разбира се, имаше изключения, при които човешкият род не се придържаше към стандартите и

съществуваха куп документи и ръкописи, за които учените не знаеха нищо. Хенари беше открил някои от тях в Уилдън.

Ръкописите бяха стари, но изключително добре запазени. Шест от фрагментите и откъсите бяха изписани със знаци и беше нужен огромен труд за дешифрирането им. Дори и сега, след дългогодишно проучване, се беше справил едва с текст от трийсет реда.

Беше почти безсмислен и въпреки това предполагаше, че смисълът е в дълбочина, която Хенари не беше достигал до този момент. Думите бяха вълшебни; този, който ги разтълкуваше, щеше да овладее силата им. Правилно дешифрирани, дори тези няколко реда от символи можеха да хвърлят светлина в тъмнината, в забравените времена. Този, който разбираше мрака, щеше да разбере и Завръщането, защото началото и краят бяха едно и също.

Колегите му биха отправили сериозни критики, че го е запазил за себе си. Имаше причина да не се знае нищо за мрака и тя беше основно, че хората не искаха да знаят. Изгнаниците са се завърнали, установили са се и историята е започнала. Хората вярваха едновременно в две неща: че не е имало преди и че то е било епоха на гигантите.

Учените от своя страна се бяха съсредоточили върху Историята, която започваше от Завръщането. Всичко останало бяха митове и алегии, оставени на мистиците, аскетите, гадателите и побърканите. Имаше много такива, те вярваха в пророчества, знаци и скрити значения. Постоянно се водеше борба да им се попречи да пълнят главите на хората с глупави идеи за богове и бедствия. Ще настъпи краят на света; ще се появи Вестител и ще призове пратеника на божествената сила. Той ще отсъди дали Антеруолд ще получи опрощение, или ще бъде разрушен. Нужен беше извратен ум да разчита такива неща в текстовете, освен ако преднамерено не се цитираха извън контекста. Като скри документа, той го беше предпазил от изгубване в архивите или използване за насърчаване на невежите.

Беше се натъкнал на него, когато Катрин, още в периода на предана съпруга, подреждаше стаята с архивите, занемарена от съпруга ѝ. Основно правни документи, мемоари на отдавна починали членове на владенията, данни за добивите и други подобни, мръсна и неблагоприятна работа, която беше отнела седмици с помощта само на

шепа помощници. Ръкописите бяха в оловна кутия, поставена в дървено ковчеже с железен обков.

— Искаш ли да ги вземеш? — беше попитала Катрин.

Той беше поклатил глава.

— Още не. Не, докато не знам какво представляват.

— Но как ще узнаеш, щом не можеш да ги прочетеш?

— Работа, господарке моя — отвърна с усмивка той. — Потта на челото ми, трудът през годините. Постоянство и усилия. Щом аз не мога да ги разчета, никой не може. Ето защо не лишавам науката от нищо.

— Арогантен си! — заяви тя. — Дори и да си прав. Кажи ми защо е толкова важно.

Беше ѝ обяснил, а тя го изслуша с жив интерес.

— Откъде сме дошли? Кой сме? Кой са били гигантите? Съмнявам се, че това ще даде отговори, но може да загатне нещо.

— Ще се случи ли?

Той се усмихна унило.

— Как мога да знам? Досега успях да разплета само няколко кратки изречения. Разказва се за младо момче, което получило видение на върха на някакъв хълм. Името му е Джей. Най-дългият пасаж гласи: „Усмихна се още веднъж със сияйна небесна усмивка, която върна топлината в тялото му. Вдигна ръце — жест, който Джей прие като знак за мир, — после направи крачка назад и изчезна.“

— Какво мислиш, че означава?

— Не виждам никакъв смисъл. Очевидно има дълбоко религиозно значение. Споменаването на небесното и топлината в едно изречение предполага връзка между възвишеното и утехата. Обърни внимание на думите „който Джей прие“, внушават съмнение и скрита заплаха. Но това е само пасаж от голям текст, който остава неясен за мен. Има и още един, по-дълъг, но не мога да го прочета.

После проблемът си остана до деня, няколко месеца по-късно, когато по време на Посещение Хенари беше прекъснат от въпроса на дете. Щом разпита семейството за момчето, понесе най-големия шок в живота си.

— Моля да му простите, моля. Той не е на себе си. Днес на хълма претърпя голяма уплаха... казва, че видял момиче. Нали всички ние...?

— ... си измисляме разни неща. Вижда фея. После феята се изпарява и никой друг не успява да я види. Разбира се, че става така.

Но името не пасваше. До момента, в който разпита самото момче.

— Всички ме наричат Джей.

През онази нощ Хенари не беше спал. Как беше възможно? Какво означаваше това? Как можеше едно дете да възроди с такава точност изречение от античността?

* * *

Той трябваше да открие истината, но Джей не знаеше нищо. Затова Хенари беше взел момчето и се беше заел да го образова. Той се справяше добре; всъщност се беше оказал много способен ученик, който беше затвърдил репутацията на Хенари. Хенари грижливо криеше това от своя ученик. Разбира се, Джей знаеше, че е доста умен, но Хенари не искаше той да се възгордява, тъй като „гордостта размътва съзнанието и замъглява духа“. През цялото време чакаше, а всеки път щом отидеше в Уилдън, вадеше ръкописа и работеше още малко върху него. Момчето и момчето отново щяха да се срещнат, казаха му думите най-последно.

Хенари се разтревожи от това и от изкушението, което представляваше. Опитваше се да разтълкува документа като осветляване на миналото, а ето че той му предлагаше съвсем друг вид пророчество.

През цялата си кариера беше атакувал подобни неща. Всички мистични безсмислици, избърборени от умопомрачените му колеги, които той отхвърляше, методично оборваше теориите им, възразяваше на тях и на текстовете със силата на хладния разум. Историята беше истината, просто невинаги беше представена толкова директно. В нея със сигурност нямаше нито магия, нито пророчества. Тя обясняваше какво е било, а не какво предстои.

Но през последните си месеци дори Итъран беше започнал да се съмнява дали няма нещо вярно в думите на отшелниците и в интерпретирането на мистиците. Ето че сега този ръкопис, в който се разказваше за Джей и срещата му на хълма, разкриваше възможност да

изпробва силата на тези неща. Един ден Джей щеше да влезе без позволение в гората и момичето щеше да се появи отново близо до олтара на Предводителя. Такова беше предсказанието.

Много неща не бяха сигурни, тъй като не успяваше да дешифрира твърде много пасажии думи, но основната идея беше ясна. Щеше да заведе Джей в Уилдън и да види какво ще се случи. С удоволствие щеше да докаже, че всъщност ръкописът не е вълшебен. Не е пророчески. Щеше да представи случая в Осенфуд и да опровергае всички, които приемат сериозно подобни неща.

— Защо преследваш тази идея? — попита го Катрин.

— Защото трябва да знам. Това несъмнено е изключително съществен ръкопис. Не искам да бъде омаловажен, като се превърне в играчка на гадателите. Може да съдържа голяма мъдрост. Не искам тя да бъде изгубена, защото е била преплетена със суеверни приказки.

— Наистина ли вярваш, че видението ще се появи при олтара?

— Разбира се, че не.

— Ами ако се случи?

— Ще бъде странно.

— Твоят ученик знае ли нещо за това?

— Нищичко.

* * *

В текста нямаше информация кога или как. Ако момичето не се появеше, скептиците биха твърдяли, че ръкописът е измама, а мистиците щяха да спорят, че е трябвало да доведе Джей в околностите на Уилдън предишната година или шест месеца след това. Дълго време се беше тревожил, беше проверявал отново и отново. После беше решил. Ако не предприемеше нещо, със сигурност нямаше да постигне никакъв резултат. Заведете Джей до Уилдън, остави го извън него и го предупреди да не смее да пристъпва на територията му. После беше отишъл да чака.

— Всичко готово ли е, лейди Катрин?

— Мисля, че да. Наставленията ти бяха твърде оскъдни и се наложи да използвам почти всички хора, с които разполагам. Все пак, ако твоето момче влезе в земите ми, ще бъде забелязано и следено.

— Нали няма да го уплашите? Имам чувството, че го предам, а не искам да страда заради моята глупост.

— Дори косъм от косата му няма да бъде разрошен.

Хенари стоеше срещу нея до масата. Той затвори очи, сложи пръсти на устните си и отправи безмълвна молитва, а след това я погледна. Тя наистина беше забележителна жена.

— Между другото, не мисли, че не съм наясно със значението на това, което вършим — каза тя. — Знам много добре, че ако нещата се объркат и станат публично достояние, репутацията ми ще бъде съсипана. Гонтал ще бъде доволен да получи доказателства, че вярвам в духове и подобни безсмислици.

— Тогава защо ми помагаш? Дори ме насърчаваш?

— Защото ме завладя. Освен това, ако великият Хенари е решил да се прави на глупак, искам да видя това. Не се тревожи; резултатът ще бъде мое лично удоволствие. Има знания, които е по-добре да се пазят в тайна.

Тя се облегна в стола си — по-висок от неговия; харесваше подобни дребни демонстрации на власт.

— Сигурен ли си, че този ръкопис е толкова стар, колкото казваш?

— Нямам представа колко е стар, но със сигурност е античен. Мога да го докажа, ако желаеш, като ти покажа, че в пасажа, върху който работя, са използвани определени символи, граматически форми, думи, които иначе са непознати. С други думи, този текст може да ни разкаже за епохата на великаните. Ако се случи така, може да се окаже, че Историята е просто част от много по-голяма история и вероятно дори съвсем малка част. Ако има някаква сила, тя е заложена точно там.

— Все пак Джей е видял фея.

— Сигурен съм, че е съвпадение. Но ако се случи отново, разбира се...

— ... може да бъдат подкопани основите на обичаите и авторитета — каза тихо лейди Катрин. — Кой ще слуша учените, щом може да слуша пророците?

Настъпи дълъг момент на мълчание и всеки от тях се взираше напрегнато в другия.

— Опасни неща, учителю Хенари. Ще трябва да ги обсъдим по-късно — каза отсечено тя. — Но има и още нещо.

— Какво?

— Какво ще правим, за бога, ако някой се появи?

— Предполагам, че ще имате почетен гост.

Катрин се изправи и плесна с ръце.

— Извини ме — каза тя при появата на прислужница. — Трябва да се приготвя.

* * *

Почти три часа Хенари чака в агония с надежда, отчаяние и нетърпение. Няколко пъти си казваше успокоително, че нищо няма да се случи. Малко по малко пристигаха новини, а това събуждаше надежди, но после те отново се сриваха. Джей беше в палатката си. Беше отишъл да се разходи. Момчето, което го придружаваше, беше инструктирано да изпраща сигнали. Сърцето на Хенари спря за миг, но той просто беше отишъл да събере дърва за огъня. Нищо повече. Духът му се повдигна, а после отново посрещна унило новината, че се е върнал. След това беше преминал границата на владенията.

Хенари крачеше напред-назад с нетърпение и тревога. Войниците, които чакаха в гората, не го бяха открили. Един час. Нищо. Катрин се появи да го види как е и той се извърна рязко към нея.

Войниците го бяха открили. Беше арестуван.

— Е? — попита Хенари вестносеца, който предаде съобщението. — Някой друг?

— Не, никой друг — беше отговорът и той си отдъхна с облекчение.

Ръкописът беше излъгал.

После пристигна още един вестносец. Последният. Доведе го Катрин и го побутна напред. Той стоеше притеснено, останал без дъх.

— Е? — попита Хенари. — Какво има?

— Момиче. Появи се от нищото.

Хенари усети как стомахът му се свива от паника. Не беше възможно. Да не би Катрин да си правеше шега с него? Отправи бърз поглед към нея и се увери, че не е така.

— Коя е тя? Как е името ѝ? Какво казва за себе си?

— Нямам представа, сър. Тя говори на стария език.

— Ами Джей? Как реагира той?

— Изглежда, че я познава, сър.

Щом вестносецът си отиде, той се приближи до Катрин. Обгърна я с ръце и силно я стисна.

— Боже мой — промълви. — Какво сторих?

— Поздравления, учителю Хенари — отвърна тя, отдръпна се и направи лек реверанс. — Кой би си помислил?

Хенари поклати глава. Нямаше думи, с които да опише какво мисли или чувства.

— Значи имаме нова гостенка — заговори Катрин с практична нотка. — Струва ми се, че трябва да я посрещнем подобаващо, не си ли съгласен? Не приемаме често божи пратеници. Тя ли е вестителят на последните дни? Би било отегчително. Ти върви, поседни, събери мислите си и се върни, щом си в състояние да стоиш прав.

Хенари изръмжа, но съзнаваше, че има логика в думите ѝ. Съсредоточи се, припомни си, че е учен от първи ранг, човек с авторитет и сериозни познания. Че заслужава респект и почит. Беше трудно.

Все пак, когато беше готов, той влезе в залата и застана в единия край, за да не съсипе посрещането на Катрин. Сърцето му заби лудешки, щом вратата се отвори и процесията по посрещането се появи. Видя камерхера, после Джей, а накрая и момичето, за което беше мислил толкова дълго, което беше виждал в съзнанието си хиляди пъти.

Беше разочарован. Какво можеше да каже за нея? Определено не беше нито дух, нито фея. Описанието на Джей беше доста добро. Имаше къса коса, хубаво лице и изненадано изражение, дори леко раздражено. А той очакваше... какво? Как трябваше да изглежда небесното? У нея нямаше нищо особено, освен може би странното облекло.

Проучването не продължи дълго. Момичето огледа залата и очите му светнаха, щом го видя. Тя се усмихна широко и се втурна към него. Не долови първите думи, те не означаваха нищо за него, но разбра останалите. Тя говореше с такова умение и лекота, сякаш не беше никакво усилие за нея.

— Така се радвам да ви видя! Защо носите тези смешни дрехи?

21.

Като използва наличната информация, Чън се сдоби с малко пари и стая в хотел, за да пренощува. Операцията съсипа нервите му и беше стигнал до отчаяние. Имаше нужда от почивка и подслон. Не можеше да рискува отново да се храни пред хора, докато не започнеш да задържа храната. Не можеше да отиде на публично място, след като от вдишването на цигарен дим главата му се замайваше.

Какво му беше нужно? Място, на което да поспи, да се нахрани и да почисти дрехите си; цигари; вино, бира и уиски, за да се упражни. Илюстрирани списания и журналы, за да види как се обличат, движат и говорят хората.

Купи си и местния вестник, в който имаше обяви за имоти под наем и в който, разбира се, той от своя страна можеше да пусне съобщение дали е намерил Анджела Миърсън, или не. Проучи го внимателно. Печатно издание на хартия; представи си как хората са изработили ръчно всичко това, огромните преси се въртят, хартията се реже и сгъва, товари се на големи пакети в камиони, доставя се в магазините и се разменя срещу пари. Парите се предават от купувача на продавача, на компанията, след това на работниците, които отиват да купят...

Необичайна система. Толкова много усилия, за да открие, че тези две стаи (със собствена баня — гореща вода срещу пет шилинга допълнително) бяха налични за двацет и пет шилинга седмично. Нямахме представа дали е скъпо или не, но в момента изглеждаше, че му е по джоба, след като беше изпробвал теорията на престъпленията и прибра кутията с дарения от църквата „Сейнт Маргарет“, заложи сумата в полза на Файър Бой при осемдесет към едно в гонката в 2:30 в Донкастър. Гласът в главата му го увери, че печалбата му е в кърпа вързана.

На следващата сутрин той излезе. Беше по-малко уплашен от объркания живот. Всичко — пътища, сгради, коли и велосипеди — го очароваше. Вървеше бавно, избираше заобиколни пътища, докато

стигна до порутена къща с градина, която изглеждаше запусната от години. Прозорците бяха мръсни, боята се лющеше, но най-вече лъхаше на бедност.

Беше уморен. Не беше свикнал да върви дълго, а около него да крачат хора или да се движат велосипеди. Бяха стотици, дори хиляди. Голяма част от града беше в движение. Чън започваше да открива разлики — меки шапки и груби кафяви палта означаваха някакъв вид работници. Тъмни материи и твърди шапки характеризираха по-богатите.

Големите стари къщи изискваха грижи, а това струваше пари, затова много от обитателите даваха стаи под наем. Потенциалната му хазайка беше една от тях. Тъй като беше сама и самотна, обичаше да приказва. Не се беше спазарил за това. Няколко минути след като потропа на вратата, беше въввлечен в дълъг разговор. Всъщност за него беше първият истински и преживяването беше ужасяващо.

Беше изключително трудно, не само защото едновременно се обсъждаха няколко различни неща — преговорите за наемане на стая, но очевидно и какъв си и дали си честен или приятен. Дали си от хората, които могат да бъдат помолени да сменят електрическа крушка? Какви са интересите, миналото, вкусовете ти? Дали си — и това беше най-важното — уважаван; концепция така сложна сама по себе си, че беше трудно да се дефинира.

Известно време изобщо не се заговори за стаята; през повечето време му се съобщаваха неща, които не виждаше смисъл да знае. Тя му показва снимки на внуците си. Той й каза, че е пътувал в чужбина след скорошно боледуване.

— О, боже! Нищо сериозно, надявам се?

— Не, не — отвърна небрежно той. — Мозъчен тумор.

Шокираното й изражение му подсказа, че е допуснал друга грешка.

— Съвсем мъничък — добави колебливо. — Не беше нищо особено.

— Трябва да ми разкажете всичко — възкликна ведро тя и сърцето му се сви само като си помисли за това. — Вероятно искате да видите стаята си?

Чън закима нетърпеливо, беше готов на всичко, само и само да приключи с това изпитание и тя го поведе нагоре, а после още по-

нагоре. Докато следваше крехката ѝ фигура, той жадно попиваше всеки детайл от обстановката — кафявата боя, умоляващо лющещите се тапети, миризмата на влага, която лъхаше от килима. Ароматът на застояла храна, който се носеше във въздуха...

Имаше легло, бюро, малък отоплителен уред, два стола с изтърбушена тапицерна, мръсен жълт линолеум на пода.

— Като че ли трябва да се пребоядиса...

— Идеално е. Идеално. Точно каквото исках.

Тя изглеждаше доста изненадана от реакцията му.

— Е, щом сте сигурен...

* * *

Чън седна на старото легло, а краката му потропваха по студения линолеум. Откри, че това му помага да мисли. Усещаше тънка струя вятър, който свистеше през недобре прилягащата дограма на прозореца, и му стана студено. Седеше напълно неподвижно от много часове, смилаше и подреждаше информацията, от време на време се изправяше и се разсейваше, като пускаше и спираше кранчетата на малката напукана фаянсова мивка на стената.

До голяма степен беше сигурен, че всичко, което му е нужно, е възстановено; прехвърлянето беше изтрило паметта му и беше отнело време, докато информацията достигне в достъпно за него място. Отново беше на себе си и дори беше наясно какво трябва да направи.

Задачата му беше да открие Анджела Миърсън и трябваше да го стори, като се добере до Хенри Литън. Второстепенната му задача беше да намери и да вземе ръкопис, познат като „Почерка на Дявола“. После какво? Нямахше представа.

Направи малко дихателни упражнения, за да постигне нужното ниво на концентрация и бавно състави списък върху лист хартия. Все още не си спомняше съвсем добре. Той нахвърляше бележките си със скоростта, с която спомените му се завръщаха. Анджела. Хенри Литън. Розалинд от онази статия. Не беше много, тъй като писането се оказа невероятно трудно, но беше достатъчно да му помогне да си припомни подробности.

После излезе на пазар, което отне по-голямата част от следобеда, тъй като всяка от покупките се продаваше в различен магазин, а за всяко нещо трябваше да изчака реда си. Прибра се у дома с почти килограм и половина моркови, хляб, пакет захар и бебешка храна. Не беше идеално, но при всички положения не беше лошо като за пръв опит. Купи също и бутилка уиски, една бира, джин, две пури и пакет цигари. Бебешката храна беше вкусна.

* * *

Е, обърна се той към паметта си, кажи ми. Какво да правя сега?

Настъпи дълго мълчание, преди да се появи отговор.

— Би могъл да започнеш с откриването на Хенри Литън.

— Как да го направя?

— Попитай хазяйката си дали има телефонен указател и го потърси там. После мога да ти дам напътствия. Красив или бърз подход предпочиташ?

Искаше ли да се прибере у дома, мислеше си, докато вървеше предпазливо по улицата на следващата сутрин. Имаше ли начин да оцелее тук? Вероятно можеше да използва по някакъв начин познанията в съзнанието си, за да спечели малко пари и да се установи. Можеше да се впише. Да се ожени, да се присъедини към клуб по дартс или да играе снукър в петък. Да си купи кола и да я мие в събота сутрин. Да има деца и да се тревожи за тях. Да ходи на почивка на морския бряг всеки август. Би могло да е и по-лошо.

Той пресече улицата (един автобус едва не го бутна), а после с нарастваща увереност тръгна на север, докато стигна до Полстед Роуд, където живееше доктор Х. Литън според информацията в указателя. Беше почервенял и пухтеше от умора, но вървя, без да спира, докато не стигна до предполагаемата къща. Сега какво? Трябва ли просто да позвъни? Прието ли беше да направи подобно нещо без предварителна уговорка? Идеята го уплаши. Какво би казал на човека? Застана край входа на занемарения мъничък преден двор и се зае да обмисля всички възможности. Докато стоеше, вратата се отвори и отвътре излезе мъж. Чън се втренчи в него изумен. Беше среден на ръст, с оредяваща коса и стегната фигура. Съвсем обикновено лице. Носеше от онези странни

рипсени панталони и зелено карирано сако. Чън го наблюдаваше как се наведе и си сложи щипки за велосипед, след това хвана колелото и умело го забута към пътя, където стоеше самият той. Човекът го заговори, но Чън беше твърде нервен и не успя да го разбере.

— Вие ли сте Хенри Литън?

— Да. Мога ли да ви помогна?

Чън изпадна в паника и побягна.

22.

Въпреки всички мрачни страни на Втората световна война, аз я намирах за изключително полезна. Като стоях кротко, гледах и слушах, овладях изкуството да бъда дама от средната класа с неопределено минало. Научих се да изглеждам съвсем по английски и се посветих на отглеждане на цветя и носене на туид. Така беше, докато бях в Англия; изоставих всички тези неща, когато през 1946 година се върнах в малката си къщичка в Югозападна Франция, където прекарах голяма част от следващите няколко години в отглеждане на зеленчуци и готвене.

Във Франция (която предпочитах заради храната и времето) култивирах в общи линии бохемски дух, който удобно прикриваше пропуските ми. Освен това започнах да се занимавам със скулптура. Не защото копнеех да изразя креативността си в триизмерна пластичност, докато изучавам многостранната осезаемост на телата, разбирате ме. Бях свикнала да изразявам себе си в единайсет измерения и намирах трите за крайно недостатъчни. Но през петдесетте започнах да строя новата подобрена версия на моята машина и тъй като тя приличаше на произведение на абстрактния модернизъм, реших, че ще е добро обяснение, в случай че някой я види и вземе да разпитва.

След като я бях обмисляла цяло десетилетие, реших, че самата машина не е трудна за конструиране; вариантът, който бях създавала за Ханслип, беше твърде дизайнерски, тъй като се наложи да премине през много комисии, стана прекалено сложен, скъп и тромав повече от необходимото. Не ми бяха необходими трудни за набавяне материали и осъзнах, че необходимата мощ може да бъде намалена изключително много със съвсем малко модификации. Докато работех по тази идея (около 1957 година), ме затрудни потенциалната нужда от енергията на цяла електрическа централа, за да задействам проекта. След сериозно обмисляне редуцирах тази необходимост до количество, което можех

да получа от обикновен контакт, а това означаваше, че мога най-после да започна да строя както трябва, вместо просто да си играя.

Използвах желязна пергола като основа — градинско съоръжение от деветнайсети век, създадено за отглеждане на рози. Беше старо и покрито с ръжда, което му придаваше особен чар. Превърна се в подложка на внимателно поставени и оформени материали — от алуминий до цинк, — подредени така, че различните части на тялото да бъдат транспортирани по определен ред. В идеалния случай бих използвала масивен алуминий, но се наложи да използвам алуминиево фолио. Вместо листове чист графит използвах моливи и стари вестници. Други необходими неща бяха заменени с патентовани лекарства, съдържащи желязо, калий, натрий и всякакви други елементи. Не само че вършеха работа, но бяха и несравнимо по-евтини.

Резултатът беше повече от странен и беше нужна много работа, за да се получи добре, но първоначалните тестове бяха удовлетворителни. Нарекох го „Момент“ и казвах на всички, които го виждаха, че е остра модерна критика, която показва как културата на миналото (перголата) е омърсена и погълната от упадъка на консуматорския индустриализъм, заразил елегантната цивилизация с масовата си унификация. На практика беше едновременно радикална критика към капитализма и носталгичен поглед към традиционното общество. В същността на концепцията беше заложено вътрешното напрежение, което стоеше в основата на двете конкуриращи се визии. Обяснението, което звучеше доста по-добре на френски, до голяма степен беше посрещано с паника в погледа и бърза смяна на темата, а аз тъкмо това целях.

* * *

Устрои си база в Оксфорд през 1959 година. Дотогава работата ми беше сериозно напреднала и бях готова да оставя следи. Усещах удовлетворение, но се налагаше да проведе тестове, за да видя дали теорията е издържана.

Не се бях разделила с новите си навици за повишено внимание. Не исках никакви инциденти. За всеки случай първоначалното ми

намерение беше да създам нещо толкова далечно от истинското бъдеще, че в никакъв случай да не е действителна алтернатива. Ето защо реших, че един фантастичен свят ще бъде идеален, за да мога да проверя машината и да извърша всички теоретични изчисления без да се боя от неприятности. Дори подобно нещо беше достатъчно трудно на този ранен етап, но винаги можех да я изключа в случай на нужда.

Редно е да обясня как функционираше моето съоръжение. Работеше чрез манипулиране на етера, тази несъществуваща субстанция, за която физиците бяха заключили в своите теории на общо основание, че щом не може да бъде конвертирана в техните малки числа, просто няма как да съществува. Най-голямата грешка на Айнщайн. Това предположение беше спряло напредъка на човешките познания поне за век и половина напред. Събрания материал превърнах в сложни алгоритми, а след това ги проектирах в статично неутрално пространство, замислено като изкуствено.

Най-вече исках да проследя начина, по който въображението пречи на етера (наистина архаичен термин за универсалната цялост на информационните потоци). Щом го задействах правилно веднъж, можех (на теория) да накарам вселената да оживее с помощта на въображаемо изобретение, да проектирам информацията, която представя, в затворено пространство, а след това да ѝ позволя да се разпространи извън първоначалното пространство чрез логическа прогресия. За тази цел имах нужда от стабилни, но прости граници — свят на въображението, който макар и несъвършен, беше смислен, добре конструиран и — най-вече — възможен. Не само това, но трябваше също да бъде достатъчно различен от настоящата посока, така че вариациите да могат да бъдат измерени, а вредите избегнати. Предоставям достатъчно информация (а какво всъщност сме ние, ако не информация в странна обвивка?) и вселената се конструира сама чрез нещо като верижна реакция. Просто.

Във Франция не открих нищо, съответстващо на изискванията ми. Почти никой не притежаваше особеното забавно чувство към изобретателността, което ми трябваше. Модерните френски романи или се придържаха твърде много към мрачната действителност, или излъчваха обсебеност от трезвата медитация, посветена на безсмислено съществуване. Неколцината автори на научна фантастика знаеха твърде малко за науката, а детските книжки в огромната си част

бяха пълни с готварски теми. Обмислях варианта да видя какво ще се случи, ако проектирам свят с говорещи слонове, но реших, че нищожната вероятност за успех не си струва усилията.

Англичаните бяха нещо различно. Тъй като животът им беше доста тъжен и ограничен, творческият изблик на човешкия дух беше принуден да потърси убежище във въображението, където единствено можеше да просъществува, без да предизвика неодобрение. Там той разцъфтяваше като диво цвете през пролетта. Дори и така задачата ми беше трудна и разочароваща, докато Хенри не ме запозна със своя приятел Толкин. Един ден, когато той и семейството му бяха навън, поставих сензори в дома му. Информацията, която те бавно събираха, се преработваше и се изливаше в устройството, за да видя какво ще се случи.

Уви, беше страшно много. Едва не се убих.

* * *

Отне ми много време да разбера какво не е наред, но всеки път когато опитвах, цялата система изключваше. Първоначално си помислих, че причината е в магията, в драконите, орките, троловете и всички останали зверове, които използваше той. Затова ги редактирах, но отново не се получи — всеки път, щом започнех да тествам, вселената просъществуваше за кратко, функционираше привидно добре, а после внезапно целият космос избухваше навътре и оставаше единствено празнота.

Веднъж реших, че съм успяла. Бях стигнала до извода, че проблемът е във вълшебниците, които от време на време демонстрираха магическите си способности. Затова препрограмирах тези пасажи и ги превърнах в обикновени хора със смешни шапки. Светът без пръстени, хобити, джуджета, дракони, елфи, вълшебници и огромни орли беше още по-скучен, но в онзи момент вече се чувствах отчаяна, а се надявах в крайна сметка Средната земя наистина да просъществува. Посредством влизане в контролирано пространство виждах море, морско пристанище, настанено в заливче, и високи антични сгради, сгушени в толкова гъста мъгла, че едва се различаваха по склоновете на хълмовете. Виждах един-единствен странен плаващ

кораб, който съответстваше на стила на книгата, но не беше описан никъде в текста. Бях развълнувана. Съоръжението беше възприело параметрите на историята и беше продължило отвъд границите ѝ. За да създаде този кораб, трябва да е предположило историята на корабостроенето, на дърводелството, на мореплаването, на миналите поколения, които са усъвършенствали необходимите техники. Не беше идеално — сградите бяха обвити в мъгла, тъй като все още не бяха докрай дефинирани.

И все пак бяха там, при това достатъчно здрави, да докажат, че работата ми е била коректна в много отношения. Оставих нещата така няколко дни и отидох да празнувам, а картината се разрасна и остана стабилна. Ето защо се поддадох на изкушението, реших да огледам положението по-отблизо и много внимателно прекрачих границата.

Беше доста удовлетворително. Всъщност беше реално — имаше въздух, вятър, земя, ароматите на растенията, слънце в небето. Земята беше здрава и съвсем ясно дефинирана. Но нямаше животни — нямаше птици, нито помен от риби. Това ме обезпокои. Подобен свят не можеше да е стабилен: някой беше построил кораба. Ако хората не съществуваха, нямаше начин корабът да бъде построен, което очевидно беше опасно несъответствие.

С право бях разтревожена. Докато стоях там, почувствах промяна в температурата на вятъра — от умерен, до мразовито студен, а след това горещ — по начин, който в природата, без значение как е създадена, не можеше да бъде осъществен. Видях слънцето да променя цвета си, а после сякаш започна да се топи в небето. Сградите се превърнаха в нещо подобно на кал и се плъзнаха в морето, което вече не беше вода, а гигантско сияние, струящо от дълбините. Дори хълмовете сякаш се надигнаха и ръбовете им се размиха.

Побягнах. За късмет бях направила едва няколко крачки, но дори и така нямах и секунда за губене. Върнах се на безопасно място в гаража на Толкин на Сандфийлд Роуд и погледнах назад точно навреме, за да видя как цялата вселена се превърна в хаос, а после в нищо буквално пред погледа ми.

* * *

Бях се трудила упорито с години, а можех да се похваля единствено със свят, който продължи да съществува едва няколко часа. Нямах голям избор — изключих машината, прибрах я на сигурно място в малко селце на север от Оксфорд и изчезнах обратно във Франция да свърша много работа. Отне ми по-голямата част от годината, преди да реша, че съм преодоляла трудностите. Цяла серия от проблеми се бяха комбинирали, за да направят създаването на инспирираната от въображението на Толкин вселена невъзможно. За щастие, беше се случило така, защото всеки от елементите беше достатъчно нестабилен сам по себе си, за да доведе до срыв накрая. Имах късмет, че беше станало толкова бързо.

Първият проблем беше самият свят на Толкин. В него той в известен смисъл се шегува с религията. През повечето време историята се разгръща без божественото, но същевременно е част от истинска история. За човешка приказка, разбира се, това е нормално. Библията е едновременно мит и история, освен това не знаем дали древните гърци са вярвали в боговете на Олимп или са ги възприемали просто като легенди. Човешките същества могат едновременно да вярват и да не вярват. Физиците, уви, не могат, и изправена пред нерешителността на Толкин по този въпрос, моята машина се опита да призове боговете. Това беше малко отвъд нейните сили; тя беше в състояние да създаде вярването в тях, но не и самите богове. Ето защо моят свят беше празен. До момента, до който не правех друго, освен да го наблюдавам отстрани, всичко беше наред, но в момента, в който влязох в него, беше принуден да се противопостави на несъответствието и да изключи.

Друг проблем беше, че трябваше да се определи местоположението му (поне теоретично), някъде по линията между Големия взрив и края на света в Оксфорд през 1959 година. Не беше важно точно кога, но трябваше да бъде някъде. Светът на Толкин не беше нито в миналото, нито в бъдещето ни. Трябваше да съществува или той, или настоящето, за да бъде логична вселената. Оксфорд през 1959 година не можеше да се изпари, тъй като машината, която контролираше процеса, се намираще там, затова трябваше да изчезне светът на Толкин.

Провалът ме убеди, че този модел създава прекалено много грижи и го изоставих, макар и с огромно нежелание. Точно затова си

спомних как Хенри ми разказа веднъж, че страстта му към фантастични истории отново се е събудила. Веднага осъзнах, че заради неохотата му да стигне по-далеч от нахвърляне на бележки, неговият Антеруолд би бил идеален за моите цели.

* * *

Хенри се беше върнал към науката след войната и се беше заровил в идеалното минало на думите. Поезията се беше превърнала в негова реалност, а хората, които я пишат — в галерия на светците му. Знанията и въображението му се смесваха, за да създаде Антеруолд. За външния свят това може и да звучи тъжно, дори жалко, но не беше толкова необичайно. Много хора обгрижват собствените си пристрастия, които са още по-ценни заради това, че са лични. В същото време някои четат романи или рисуват; има и други, които работят в градината си или ходят за риба. Всички тези занимания са безполезни, ако ги дефинирате в чисто утилитарен смисъл. Но те са също и форма на съзерцание в един от последните моменти от човешкото съществуване, когато хората имат възможност да си помислят: „Нещастен е живот с много грижи, без време просто да погледаш“.^[1] Стихотворение, което Хенри веднъж изрецитира като обяснение за редицата рибари, които стояха мрачно под дъжда, а силуетите им се сливаха с мръсния и очевидно лишен от живот канал. Аз отбелязах, че шансът да уловят риба е просто нищожен и ще е много по-бързо, ако ги поведем към рибарницата; той ми отвърна, че те всъщност нищо не искат да хващат. Не затова са тук.

Историята му никога нямаше да бъде завършена, нямаше да бъде публикувана, нито прочетена. Тайното му място би си останало такова завинаги. Целта му беше да продължи да се променя, да се развива в съзнанието му и в безбройните бележници, в които нахвърляше мислите и идеите си. Във всеки случай той не опитваше да напише нещо банално като роман, нито се опитваше да зарадва друг освен себе си. Вместо това искаше да конструира свят, който функционира, подобно на онези хора, които се трудят в таванските си помещения и строят железопътни линии, които са по-добри (определено по-чисти и по-пунктуални) от истинските.

Оттеглянето му от активния живот със сигурност не можеше да се сравнява с монашество. Макар никога да не говореше за това директно, долових, че когато го повикат, все още се занимава с мръсните дела на разузнаването. Той преподаваше, присъстваше на партита, ходеше в кръчмата. Тези съботни срещи бяха станали жизнено важни, тъй като го насочваха, отклоняваха съзнанието му от невероятни фантазии, прибавяха пласт след пласт човешки познания и история, така че концепцията ставаше още по-богата и силна.

Щом се уверих, че Хенри прави усилия да приведе всичките си бележки и записки, с които се занимаваше близо двайсет години, в използваема форма, аз го помолих да ми позволи да складирам оборудването си в мазето му. Той нямаше представа какво е това, разбира се, и рядко слизаше да му хвърли поглед. Не се боях от манипулации; дизайнът му беше такъв, та никой не би предположил дори, че е машина.

Този път планирах много внимателно усъвършенстване. Щом пристъпих към действие — приключих с тестовете и включих машината на автономен режим през април 1960 година — просто чаках в продължение на седмици земята да се формира; не очаквах нищо подобно на хора или животни, преди да минат месеци, ако не и години. Графикът ми предвиждаше създаването на абсолютно статичен празен свят в продължение на дванайсет месеца, доказателства за съществуването на хора след около осемнайсет, а тогава — чак тогава — щях да рискувам да отида там и да проверя доколко е стабилен. Но само няколко секунди по-късно си помислих, че изпращането на животно може да е добро начало. Бях хвърлила око на онова ръмжащо и съскащо проклето създание на Хенри, което веднъж нахално ме беше одрало по крака. Да го изложи на опасностите на космическо унищожение ми се виждаше съвсем справедливо.

* * *

Допуснах грешка — огромна грешка — като не предвидих защита от задействане на машината. Хенри почти никога нямаше посетители и със сигурност никой не оставаше да пренощува там. Отхвърлих вероятността да влезе случаен крадец, тъй като беше епоха

на крайно ниска престъпност, а той просто не беше споменавал за съществуването на младо момиче, което е започнало да идва да храни котката. Освен това през първите няколко месеца нищо не се случи. Проклетото нещо само си стоеше там, от време на време бръмчеше, но иначе беше съвсем инертно.

После, съвсем внезапно, устройството превключи от абсорбиране към продукция. Свободна вселена (поне така предположих) беше започнала да се формира и развива с невероятна скорост.

Бях изключително развълнувана от това и не се тревожех особено от въпроса защо се беше задействала така изведнъж. Първоначално помислих, че подготовката някак е достигнала повратна точка, подобно на завирането на вода в чайник, която дълго време се е затопляла. Чак когато направих подробен анализ на напредъка, осъзнах, че се е случило нещо далеч по-опасно.

Някой беше влязъл в Антеруолд много преди да съм решила, че е безопасно, и той не само че беше запазил стабилност, но и беше започнал да расте с невероятна бързина вследствие на това. Докато моето влизане в Средната земя беше доказало нейната нереалност, тук се беше случило точно обратното.

Щом прегледах системите за сигурност, които бях инсталирала — неособено добри, признавам си, — видях момиче да слиза в мазето, да дръпва завесата, с която бях покрила перголата, да се визира в нея известно време, а после да я прекрачва и секунда по-късно да се препъва назад и да побягва панически нагоре по стълбите.

През следващите няколко дни трябваше сериозно да помисля и да свърша много работа. Не бях предполагала, че може да настъпи толкова мощна реакция и трябваше да разбера как точно се беше случило. Освен това се налагаше да реша голяма дилема. Или трябваше да предотвратя риска нещо лошо да се случи на момичето — тъй като ако влезеше втори път, не можех да бъда сигурна, че ще има същия късмет — и да изключа машината за известно време, или да ѝ позволя да премине отново и да наблюдавам много по-внимателно какво ще последва.

Реших да постъпя отговорно. Повярвайте ми, че бях поставена пред огромно изкушение; това беше демонстрация как ми беше повлиял неутилитарният морал на двайсети век. Ако си бях у дома,

потенциалното жертване на едно момиче в името на далеч повече познания нямаше да ме разтревожи ни най-малко. Отидох в дома на Хенри, спрях машината, събрах материали за четене и се прибрах у дома да ги прегледам старателно. Макар момичето да беше прекарало в Антеруолд едва няколко секунди, беше генерирало огромен поток от информация, която няхах търпение да анализирам. Почти целият ден беше минал, преди да забележа аномалия, която ме накара да осъзная, напълно шокирана, че е прекалено късно. Вече беше преминала отново. А аз я бях заключила там.

* * *

Естествено, първото което си помислих, беше да рестартирам машината, така че момичето да може да се върне, но не беше толкова лесно; тя щеше да се върне към изходна позиция, както се беше случило последния път. Според изчисленията ми малко след като изключих, за да взема обновените данни, тя се беше озовала на около осем километра югоизточно и пет години и два месеца по-късно. Това се дължеше предимно на факта, че не бях обърнала внимание; целта ми не беше да съм близо до предишното местоположение. Можех да се справя и по-добре, макар да се изискваше много работа. Дори и тогава дали бих могла да съм толкова прецизна, че момичето да успее да го открие?

Макар на теория да няхах нищо против някой да попадне във вселена, създадена от съзнанието на Хенри, определено съществуваха проблеми. Не знаех какъв ще бъде ефектът от формиране на толкова здрава връзка между двете вселени, но със сигурност съвсем скоро щях да откроя. Това трябваше да е неформален експеримент, просто проверка какво ще се случи, само малко повече от калибриране на машината. Проблемът беше, че щом изключих машината, а след това отново я включих, Антеруолд все още си беше там. Подозирах, че докато момичето е вътре, не може действително да се изключи. Възприемаше я като външна фигура и продължаваше да съществува. Трябваше да почакам, докато тя се върне, а ако не го направеше сама, щеше да се наложи някой да отиде там и да я доведе.

Откровено казано, в абсолютно никакъв момент дори не бях намеждала пред Хенри с какво се занимавам. Ако не броя клишетата, с които той щеше да посрещне обясненията ми — несъмнено повлияни от безумните романи и филми, които поглъщаше тайно, — шансът да ме разбере не беше особено голям. Също така съществуваше и бегла възможност да се обиди, че съм ползвала онова, което е в главата му, без да попитам.

Още по-лошо щеше да бъде да ми повярва и да настоява да иде и сам да види. Предполагам, че не са много хората, които имат и най-малък шанс да зърнат създаденото от тях в действителност. Хенри е убеден, че Шекспир е познавал своята Розалинд лично, но това е рядък случай. Сигурна съм, че Дикенс веднага би се възползвал от шанса да поседи в кръчмата с господин Пикуик. Без съмнение Джейн Остин би се насладила на вечер край огъня с господин Дарси, а защо не и Брам Стокър — на приказки и чаша какао с граф Дракула? Опасностите въображението на Хенри да се озове вътре в себе си са толкова очевидни, та едва ли има причина да бъдат излагани. Хенри би бил наясно всичко за този свят, в който се е озовал; мислите му и Антеруолд биха били едно и също. На практика той щеше да се превърне в господ. Не, по-добре беше да не знае.

* * *

Първото нещо, което трябваше да направя, беше да ида в дома на Хенри и да събера колкото мога повече информация — да проверя стабилността на цялото това нещо, да видя колко се е разраснало, да направя основни тестове за растежа и устойчивостта. Щом приключех, вероятно щях да започна да обмислям кого бих могла да изпратя да търси Роузи, в случай че тя не се върне. Колкото по-дълго останеше там, толкова по-силен щеше да стане Антеруолд. Ще се опра отново на антропоморфизма — бих казала, че на този свят щяха да почнат да му хрумват разни идеи за статута му; щеше да започне да разпраща свои представители, които да се опитат да свържат неговото минало и бъдеще, да ги натъкмяват, та да оправдаят и утвърдят съществуването му.

Извинявам се; няма да допусна да се случи това. То предполага известна съдбовност, някаква степен на тайно съществуване, което не е реално. Просто не знам как да се изразя по-точно. Най-грубо казано, колкото повече продължи, толкова повече би изместило моето бъдеще (или минало, каквото и да беше), така че да заеме мястото му. Бях доста уверена, че това няма да се случи, но се тревожех, тъй като всичко би било сведено до вероятност. Тъй като нямах представа каква е вселената на Хенри, не можех да изчисля дали е повече или по-малко вероятна от моята реалност.

Надявах се единствено къщата му да е празна, когато пристигна и се тревожех дали ще разполагам с един час в мазето му, без да бъда обезпокоявана. Беше по обед и то в средата на работната седмица, така че се съмнявах Хенри да е там. Паркирах на съседната улица, заобиколих пеша и за беда зърнах велосипеда му пред входната врата. Каква досада. Той беше прекрасен човек. Но не го исках точно в този момент.

[1] Строфа от стихотворението „Отдих“ от уелския поет Уилям Х. Дейвис (1871–1940). — Б.ред. ↑

23.

Роузи беше въведена през последната врата — беше убедена, че се въртяха в кръг, докато преминаваха през всичките тези помещения, — в огромна зала. Имаше голяма камина; прозорците не само бяха отворени, но и изглежда изобщо бяха премахнати, за да бъде светло и ефирно, а в дъното върху постамент имаше нещо, което можеше да бъде единствено трон. Прислужниците стояха край дървена балюстрада, разделяща пространството със съвсем малък отвор. Роузи също спря, но един от тях наклони глава, за да ѝ подсказе, че трябва да премине през него. Тя го направи, беше притеснена, чувстваше се, сякаш я водеха в съдебна зала — а прислужниците затропаха с крака по широките дървени дъски на пода.

Очевидно от нея се очакваше да продължи, затова тя отново закричи. Те прибавиха към шума и пляскане. Започнаха да викат и вият, както беше видяла да прави едно африканско племе по телевизията. Отвън чуваше и другите, допълваха шума, крещяха едновременно колкото можеха по-силно.

След това — тишина. Роузи вече беше объркана и разтревожена. Отвори се една врата и влезе жена — по-скоро се плъзна, — постави длани пред устата си и ѝ се поклони.

— Приветстваме ви и нека мир да цари през всичките ви дни, пътешественико — промълви тя с мелодичен глас толкова тихо, че Роузи едва успя да различи думите ѝ. — Приемете гостоприемството на дома ми, сякаш е вашият. Дано ви бъде удобно и се чувствате щастлива тук.

Роузи осъзна, че това е много официален и любезен поздрав, който вероятно изискваше също толкова официален и любезен отговор. Не знаеше какъв точно, но обикновеното „Здравейте“ не ѝ се виждаше особено подходящо.

— Благодаря за милото посрещане — отвърна тя с надежда, че е добре за начало — и за гостоприемството на прекрасния ви дом. Нека в него царят мир и щастие.

Не беше лошо. Никак не беше лошо. Очевидно не беше точно това, което трябваше да каже — леко слисаното изражение на жената го показваше съвсем ясно, — но изглежда беше приемливо, макар и не съвсем традиционно.

Жената плесна с ръце и другите незабавно започнаха да се изнизват. Последният затвори вратите и ги остави насаме.

— Добре — изрече с топлота тя. — Сега елате с мен. Имате нужда от малко грижи и внимание, преди пиршеството да започне.

Приблужи се до Роузи и внимателно я огледа с тъмносините си очи. Роузи направи същото. Тя беше красива жена, с деликатно лице и осанка — според Роузи — като на кралица с дългата ѝ права коса под тиара, обсипана с бляскави камъни. Беше облечена цялата в бяло със син пояс около кръста. Не носеше обувки, а на всеки от пръстите на краката ѝ имаше златен пръстен. Роузи реши, че стои доста добре.

— Простете, че питам — позволи си тя, — но коя сте вие?

— Казвам се Катрин, вдовица на Теналд, и двамата сме господари на Уилдън — отговори тя. — При все че етикетът изисква да не бъда представяна пред никого.

— Защо не?

Тя се замисли.

— Вероятно защото не е нужно.

— Вие ли сте тази, от която Джей така се боеше?

— Силно се надявам да е така — каза тя и лекичко се засмя.

— Не виждам какво толкова ужасно е сторил.

— О, изглежда знаете твърде малко. Младият Джей си е позволил неподчинение на директна заповед на своя учител. Пристъпил е в земите ми и е посетил без покана Олтара на Изгнаника. За първото може да бъде освободен от позицията си, за второто може да стане моя собственост, както и неговите деца, и децата на децата му, до след седемдесет и седем жътви. За последното би могъл да бъде прокуден от човешкия род за вечни времена.

— Това е нелепо.

— Така е. Неговият учител ще му се скара, а после ще му прости. Що се отнася до второто, става въпрос за закон, който не е въведен по моето време и не възнамерявам да го възраждам заради младия господин Джей. И без това не се е прославил особено.

— Значи всичко с него ще бъде наред?

— О, разбира се. Ако не броим пламналите уши, той ще се появи пред теб в идеално състояние. Сега, през тази врата...

Лейди Катрин поведе Роузи през една врата към доста по-малка стая, чиито стени бяха обточени с най-интересните етажерки, които Роузи беше виждала някога: имаше много квадратни дървени кутии, пълни с ролки хартия. Миришеше на восък, прах и цветя. Донякъде приличаше на офис, на мъничкия кабинет на баща ѝ, само че този имаше големи прозорци, отворени директно към вътрешния двор, и беше окъпан в светлина, докато този на баща ѝ беше винаги мрачен и миришеше на застоял дим от лула.

— Каква приятна стая — възкликна тя.

— Благодаря. Тук се пази историята на Уилдън.

Тя изрече тези думи по начин, който ги натовари с определено значение, макар Роузи така и да не схвана какво точно. Не беше кой знае какво да пазиш истории. Въпреки това кимна, сякаш бе разбрала и се опита да изглежда впечатлена.

* * *

Докато мистериозната посетителка се запознаваше с лейди Катрин, Джей си припомняше колко страховит може да бъде учителят му, когато е в лошо настроение. Беше извършил толкова много различни нарушения, че му беше трудно да си представи кое от тях е най-сериозното. Объркването при представянето беше последната капка, но какво можеше да стори? Момичето каза, че името ѝ е Роузи Уилсън, а ако беше казал това, всички щяха да избухнат в смях. Това, че я представи просто като Роузи, от друга страна, я накара да прилича на прислужница, като човек, който има само едно име. Затова се беше запънал и си беше измислил. Какво пък. Сериозно се беше постарал; не беше имал време да се подготви, а и посрещането, което им бяха устроили, беше толкова неочаквано, че се чувстваше горд, задето изобщо беше успял да каже нещо. Беше сигурен, че ще го хвърлят в затвора; вместо това бяха преминали през много нива на поздравления — за него бяха шест, толкова на брой, колкото би могъл да очаква учител, а Роузи получи дори повече. Всъщност влизането в къщата беше нещо, което само най-високопоставените биха могли да очакват.

Хенари го заведе в малка стая със стол и бюро и затвори вратата.
— Е? — започна той. — Откъде да започнем?

Джей поклати глава и отвори уста, за да отговори, но Хенари вдигна ръка, за да замълчи.

— Поне веднъж Джей... — каза той.

Хенари отпусна глава в ръцете си.

— Изглежда наистина си напълно неспособен да правиш онова, което ти е казано. Не мога да ти опиша колко съм разстроен, че не съм в състояние да те накажа подобаващо.

Джей внимателно го погледна.

— Господарката на Уилдън е подготвила голямо празненство, за да отбележи петата година от възкачването си на престола, част от което ще бъде почитаемата гостенка, която си открил. Като първия човек, който се е срещнал с нея, ти ще продължиш да я придружаваш през цялото време. Моля да не се усмихваш, говориш или да показваш какъвто и да е признак за удоволствие или ще ме предизвикаш до крайна степен.

Джей стоеше напълно неподвижно.

— Щом се върнем обратно в Осенфуд, ще съм измислил наказание, което ще ти струва много време, усилия и категорично няма да ти бъде приятно. Дотогава предлагам да не говорим повече за проблема, макар и да не вярвам, че ще ми окажеш честта да не ме мислиш за толкова оглупял, та да забравя нещо, което ще ми донесе удовлетворение, а теб ще направи нещастен.

Джей, който не можеше да повярва на късмета си, а също така не можеше да го разбере, кимна безмълвно.

— Разполагаш с няколко часа да се приготвиш, затова върви, изкъпи се и облечи дрехи, които няма да изложат Ист Колидж или пък мен.

— Но, учителю...

— Браво. Справи се много добре. Струва ми се че помълча близо две минути. Това вероятно е рекорд. Ако искаш да говориш, по-добре отговаряй на въпросите, вместо да ги задаваш. Това момиче. Значи името ѝ е Розалинд?

— Да.

— Откъде е? Коя е тя?

— Не знам. Тя разказа малко за себе си, но не успях да разбера всичко. Нямахме много време. Каза, че искала да се прибере у дома и не спираше да говори за някаква светлина, която вече не била там.

— Какво искаш да кажеш?

— Тя говореше само за светлина — отговори безпомощно Джей.

— Светлина? В гората?

— Не беше там.

— Да не би ти — или тя — да си правите някаква хитра шега с мен?

— Повярвай ми, не бих посмял в този момент.

— Разумен отговор.

— Що се отнася до нея — не знам. Не мисля така. Изглеждаше много притеснена и объркана. Трябва да я питаш. Много охотно отговори на малкото въпроси, които ѝ зададох. Просто не разбрах отговорите.

— Със сигурност ще го направя. Междувременно трябва да се отнасяме с нея изключително грижливо.

— Защо?

Въпрос. Хенари повдигна вежди.

— Защото, млади човече, тя може да се окаже ключът към познание от голямо значение. Не бива да я плашим, нито да я изгубим. Твоята задача — и причината наказанието ти да бъде отложено временно — е да се постараяш желанията ми по този въпрос да бъдат уважени. Вече я познаваш. Тя хареса ли те?

Джей се изчерви.

— Вероятно е така. Вероятно ти има доверие. Трябва да запазиш това доверие. Бъди много внимателен.

— Щом ѝ е нужна защита и трябва да бъде пазена от останалите, защо ще я показвате на фестивала?

— Фестивалът не е фестивал. Това е грандиозна церемония за утвърждаване на господарката на владенията. Етикетът е сложен и прецизен. Повярвай ми, ако можех да я скрия някъде, бих го направил, бих я запазил от лоши очи. Ако сме се разбрали, можеш да вървиш да се приготвиш, а аз ще отида да се видя с твоята фея.

* * *

— О, Хенари — каза Катрин и се обърна щом вратата се отвори.
— Как мина?

— Прекрасно — отвърна Хенари с усмивка.

— Добре. Двамата вече се познавате, затова не е нужно да минаваме през това. Хенари беше помолил да поговори с вас насаме за малко. Вярвам, че това е приемливо?

— Ами... да. Защо не? — отговори Роузи. — Стига да не сте били лош с Джей. В противен случай няма да ви кажа и думичка.

Хенари изглежда намираше този отговор за много удовлетворителен. Потърка доволно ръце.

— Ние сме много близки приятели — увери я той. — Всичките му крайници и органи са точно там, където им е мястото, и го изпратих да вземе дълга вана.

— Чудесно тогава. Какво искате да знаете? — попита тя.

Катрин кимна към двамата и се измъкна тихо от стаята.

— И така — отвърна Хенари, като ѝ посочи с жест да седне, изчака да го направи и той стори същото. — Бих искал да отговорите на един въпрос. Как така приказвате толкова добре?

Роузи се постара да е изчерпателна.

— Мама се опита да ме изпрати на уроци по дикция, тъй като смята, че една дама трябва да говори правилно, а разбира се, също така знаете, че рецитираме поезия в училище. Никога не печеля, но се справям доста добре.

— Значи сте учен?

— Какво? Аха, учен? — изглеждаше озадачена за миг от начина, по който той изговори думата. — О! Не. Всички знаят, че не съм достатъчно умна за това. Да не сте чужденец? Предполагам, че това би обяснило странното ви произношение.

— Винаги са ми казвали, че имам витиевата реч и перфектен изговор — сковано отвърна той. — Оу-чеен. Дифтонг, после издължена гласна, ударение на втората сричка.

Разговорът не протичаше така, както се беше надявал Хенари. Той се приближи към една голяма кутия в ъгъла и извади с любов ръкопис от предпазния калъф.

— Бихте ли дошли тук, моля ви? — Роузи покорно изпълни това, което я бяха помолили. — Кажете сега, можете ли да прочетете това?

Тя се протегна, за да го вземе, но Хенари хвана дланта ѝ.

— Внимателно!

Той бе така видно и искрено разтревожен, че Роузи веднага се извини, макар да не виждаше всъщност за какво трябва да се извинява. Изпъна шия и надникна над ръката му.

— Какво е това?

— Фрагмент от документ, върху който работя от много години.

— Ще започна. „В есента на своя живот — зачете бързо тя — Изгнаника събра всичките си последователи и им заговори: «Приятели мои, моето пътуване е към края си. Трябва да продължите без мен, като знаете, че за вас края също е близо. Това място принадлежи на всички мъже и жени еднакво. Повече няма да ви видя чак до края на времето.» Възрастният човек отпусна глава и издъхна. Беше на сто и двавет години, но очите му не бяха замръкнали, а силата му не беше намалала.“ Е? — каза Роузи и вдигна уважително поглед към Хенари. — Това е малко странно. Всички жени еднакво? Очите му не са замръкнали? Би трябвало да е „на всички мъже и жени поравно“ и „очите му не бяха помръкнали“. Трябва да е писано много набързо.

За своя огромна изненада тя забеляза, че Хенари я гледа с недоумение.

— Какво има?

— Знаете ли какво е това?

— Нямам и най-бегла представа. Звучи ми донякъде като Библията. Сещате се, Мойсей и Обетованата земя. Учим го в неделното училище. Идеята определено е същата. Възрастен мъж, който води хората си към нова земя и умира точно щом стигат до нея.

— Още не сте го прочели и вече откривате грешка.

— Не е трудно. Макар че почеркът е ужасен.

Хенари се усмихна смело.

— Трябва да поговорим повече — каза той. — Уви, вече е време да се пригответе за вечерта.

Гласът му леко трепереше.

* * *

Следващите няколко часа бяха според Роузи най-прекрасните в целия ѝ живот. Лейди Катрин се върна и я заведе в стая — по-скоро

цяла поредица от стаи, — където изобилстваха красиви вещи. Вани, дебели дрехи, шишенца със странни субстанции; беше топло и много удобно, с плътната струя гореща вода, която вдигаше пара в една от стаите и наситеният аромат на парфюм, който се носеше от други.

— Тук ще ви оставя отново — каза тя. — Ще бъдете в добри ръце.

— Какво ще ми правят? — попита тревожно Роузи.

— Ще ви приготвят за празненството. Не можем да допуснем почетен гост да изглежда като... е, не сте облечена особено подходящо. Ще бъдеш измита, подготвена и ароматизирана.

— Звучи сякаш съм пиле за готвене — отвърна Роузи. — Не сте вещица, нали? Имам предвид като в „Хензел и Гретел“?

— Като кого?

— Знаете. Тези от приказката. Момче и момиче, хванати от една вещица, която ги угоява, за да ги изяде, но те я бутват в пещта и избягват.

— За какво ви е вещица? Да не би да сте болна? Мога да повикам някоя от селото, ако нещо ви тревожи.

— О, не — отвърна бързо Роузи. — Не. Ни най-малко. Забравете, че съм го споменавала.

— Много добре — тя плесна с ръце и се появиха две жени, една съвсем малко по-възрастна от Роузи и друга, която беше на почти същата възраст като майка ѝ. Преминаха през ритуала по посрещане още веднъж.

— Ще се срещнем отново по здрач. Дотогава трябва да си починете и да отърсите съзнанието и тялото си от всякаква умора.

Тя си тръгна и те започнаха.

Дълбоко в съзнанието на Роузи мисълта, че това може да е хитър капан, все още я занимаваше — макар че защо някой би си дал чак толкова много труд? Може така да я приготвяха за човешко жертвоприношение — беше чела за такива неща. Или планираха да я изядат. Или може би нещо също толкова ужасно и неприятно.

Но бяха толкова мили и щом стана ясно, че нямат никакво намерение да слушат протестите ѝ — къпя се сама от шестгодишна, много ви благодаря! — Роузи прие, че няма друг избор, освен да се предаде.

Разговорът не протичаше много добре — Роузи се опита да им зададе някои въпроси, но те само се изчервяваха и се кикотеха — затова комуникацията беше ограничена до заповеди и инструкции, дадени със странен акцент, сякаш говореха на чужд език и то твърде ограничено.

— Дали ще имате добрината да се изправите, докато свалим...?

Докато правеха това, бяха далеч по-малко притеснени, отколкото самата Роузи, че тя остана съвсем гола; след това я изкъпаха и я настаниха върху маса, където получи първия си масаж, а той много ѝ се хареса, щом се настрои за него, макар в началото все още активно да си мислеше за канибализъм. Накрая така я бяха размачкали, че се беше отпуснала до степен да не я е грижа. Нека да я ядат! Не възразяваше.

Последва още една дълга сапунена вана, след това я подсушиха и я намазаха с масло от глава до пети. После я увиха в дебели хавлии и се заеха със стъпалата ѝ, като възклицаваха неодобрително. Изтъркаха ги и ги разтриха, а после оцветиха ноктите ѝ в яркочервено и нанизаха пръстени на пръстите ѝ. По един златен и два сребърни на всеки крак. Подобни бяха и грижите за ръцете ѝ.

Разресаха косата ѝ така, сякаш никога до този момент не беше ресана с четка, втриха в кожата на главата ѝ ароматни течности и тя настръхна. Подстригаха я — как за бога щеше да обясни това, щом се прибереше у дома... (ако изобщо успееше) — и я нагласиха в сложна прическа, която някак успя да се запази, след като приключиха. Никога не се получаваше, когато опитваше в стаята си.

Роузи беше почти заспала, благодарение на разнообразните усещания, затова не възрази, когато стигнаха до лицето. То беше подложено също на разтриване и масаж, веждите ѝ бяха оскубани, а зъбите почистени с ожесточение преди поставянето на грима. Майка ѝ не позволяваше и намек за грим — при все че останалите момичета на нейната възраст експериментираха — така че щеше да се ентусиазира, ако не беше толкова отпусната. Устни, бузи, мигли, вежди, нос, уши — всички те получиха абсолютно внимание до момента, в който Роузи вече изгуби представа какво точно ѝ правят. По-късно установи, че не само са подстригали косата ѝ, но също така са я боядисали. О, ще си имам неприятности, помисли си тя. Най-накрая донесоха странна перука, дълга и златиста, доста различна от собствената ѝ коса и

внимателно я поставиха на главата ѝ, като подпъхваха кичурите встрани. Беше изненадващо удобна.

После приключиха и — напрегнато и притеснено — донесоха огледало, за да се види.

Роузи ахна от изумление. От стъклото в нея се вириаше ококорено и учудено лицето на безспорно невероятна, великолепна, чудно красива млада жена, каквато никога досега не беше зървала в огледалото.

— Господи — промълви с благоговение тя. — Само погледнете!

Прислужниците се усмигнаха нервно, но като разбраха, че това е одобрение, широко се ухилиха.

* * *

Когато най-сетне беше напълно готова, Роузи беше отведена в личните покои на лейди Катрин в къщата, въведена през вратата, а след това оставена насаме с нея.

Вече беше толкова обърквана, че изобщо беше престанала да мисли. Нищо не ѝ се струваше логично. Би могла, разбира се, да се държи нормално — да тропа с крака, да избухне в сълзи и да настоява да я върнат у дома, — но подозираше, че не би постигнала нищо. Това беше твърде сложно, за да е просто шега. Твърде осезателно, за да бъде сън. Твърде странно, та да е каквото и да е друго освен реалност. Беше облечена, с маникюр и с по-сложна прическа от всяка дебютираща филмова звезда, отнасяха се с нея като с кралска особа и тя нямаше друг избор, освен да играе роля. Това можеше поне да ѝ помогне да разбере какво всъщност се случва. Междувременно можеше да се наслади на изживяването. Притесненията нищо нямаше да променят.

Представата ѝ за дворцово поведение идваше основно от романите на Джийн Плейди^[1] и от второразредните холивудски продукции, които гледаше в събота сутрин в „Одеон“. Не беше много, но изглежда, че мълчанието и бавните движения бяха в основата на грацията. Първото не беше силната ѝ страна, но достатъчно често беше упражнявала появата си в кралския двор насаме в мъничката си спалня. Можеше да направи каквото е необходимо.

За нейно леко разочарование не беше нужно, поне не още. В покоите си лейди Катрин беше освободена от задълженията си като господарка на владенията. Там — и единствено там — тя можеше да бъде естествена. Точно там приемаше Хенари например, когато искаше да поговорят както трябва. Там приемаше онези, на които вярваше и които харесваше, когато нямаше нужда от подкрепата на ранга си. Според стандартите на Роузи тя все още се държеше официално, но определено не беше толкова плашеща или странна.

— Седни, Розалинд, моля.

Лейди Катрин също беше пременена за празненството. Беше облечена с нещо, което според Роузи беше роба от златна тъкан, а на всички пръсти на ръцете си носеше пръстени, като се редуваха златен и сребърен, всички с камъни. Русата ѝ коса — която Роузи сега забеляза, че също е перука — беше поръсена със златна боя, която блестеше на светлината. Беше опасана с няколко колана, през гърдите, талията и бедрата. Резултатът беше доста странен, но Роузи призна, че е и атрактивен.

— Изглеждате много добре — каза тя.

Лейди Катрин се усмихна.

— Благодаря — отвърна. — Ти също изглеждаш доста променена.

— Така е, нали! Кой би си помислил! Ако мама можеше да ме види сега, мисля, че щеше да получи сърдечен удар.

— Дано не се случи. Майка ти болна ли е?

— О, не. Здрава е като бик, но не е от тези, които си падат по издокарването, ако ме разбирате. Особено що се отнася до мен. Мисли, че съм твърде млада.

— Твърде млада? Трябва да си поне на петнайсет, струва ми се?

— И три месеца.

— Не си ли омъжена?

— Не, разбира се.

— Значи сгодена?

Роузи се засмя.

— Не ставайте глупава — възкликна тя. — О, много се извинявам. Просто така се казва. Не. Не съм. Хората не се женят, докато не навършат поне дваисет. Имам предвид в нормалния случай.

Тя реши да не се впуска в примери като Ейми, на която ѝ се наложи да напусне училище внезапно миналата година.

— Ти идваш от много далече, нали?

Този въпрос беше зададен внезапно и доста по-сериозно.

Роузи кимна.

— Мисля, че трябва да е така.

— Знаеш ли нещо за Антеруолд?

Роузи я погледна със зяпнала уста.

— Антеруолд ли казахте? — попита недоверчиво тя. — Антеруолд?

— Да. Така се казва тази страна. Не знаеше ли?

— О, не — отвърна момичето, вече наистина притеснено. — Нищо не знам. Нито къде съм, нито как съм се озовала тук. Не знам как ще се прибера у дома. Когато успея, ще си имам сериозни неприятности. Нямам предвид вечно робство. Но ще има доста ограничения. Антеруолд? Вие сериозно ли говорите?

— Шшшт, мила моя, не се тревожи. Бихме искали да ти помогнем. Вероятно и ти ще можеш да ни помогнеш. Ще видим. Трябва да ти кажа, че в момента нищо не можем да направим. Ние също не знаем как си се озовала тук. Но Хенари...

— Да! Той! Той изглежда ужасно мил.

— Той е най-мъдрият и образован човек в страната. Ако някой може да ти помогне, това е той. Трябва да му се довериш, тъй като той ти мисли само доброто. Можеш ли да го направиш?

— Ще попитам Джей.

Лейди Катрин повдигна вежда.

— Вярваш на мнението на един ученик повече, отколкото на моето?

— Разбира се.

Усмихна се извинително.

— В такъв случай трябва да го попиташ. Той ще те придружава по време на празненството. Надявам се това да не те обижда.

— О, не! Защо, трябва ли? Кой е той все пак?

— Хенари твърди, че е един от най-надарените ученици, които е имал, макар самият той да не е съвсем наясно с това, затова моля те, не му казвай. Гордостта застава на пътя на учението. Един ден, ако се

научи да се подчинява и да изпълнява заповеди, което в момента изглежда невероятно, може да стане велик Разказвач.

— Това хубаво ли е?

Катрин изгледа момичето, което очевидно говореше напълно сериозно.

— Да — отговори тя. — Няма по-голямо постижение или чест на света.

— В такъв случай, трябва да е много по-различен свят от моя — заключи Роузи.

* * *

За разлика от Роузи Джей не беше третиран със специално обслужване, за което беше дълбоко благодарен. Всяко внимание, което би получил, със сигурност би му било неприятно и той още не можеше да повярва на невероятния си късмет, че се измъкна без наказание, макар и само временно.

Още повече той си имаше свои въпроси. Например, когато остави Хенари, беше срещнал прислужник, понесъл най-хубавите му роби. Според завишените стандарти на Уилдън те бяха твърде обикновени, дори и тези, които обличаше във важен ден в колежа, но бяха много по-хубави от нормалното му облекло. Хенари ги беше донесъл, но как е можел да знае предварително, че Джей няма да се подчини на заповедта му да остане извън владението? Дали е било предопределено, че ще сбърка, преди още да го е направил?

Неясен въпрос без очевиден отговор. Колкото и странно да беше, не тази мисъл изпълваше съзнанието му, докато намери пътя към банята (обща, никой нямаше да прославя неговото присъствие) и започне да се приготвя за вечерта.

Не, в съзнанието му беше само странното момиче, което отново се беше появило пред него. В главата му плуваха толкова много въпроси, че не можеше да се съсредоточи върху никой от тях достатъчно дълго, та да ги осмисли. Коя беше тя? Откъде идваше? Защо имаше толкова необичайно име, вид, дрехи, говор, поведение? Защо му беше възложено да я придружава тази вечер? (Обяснението на

Хенари не беше логично.) Защо ѝ устройваха такава посрещане? Коя (повтаряше си той за десети път) беше тя?

Когато отново я срещна, тъкмо започваше да се спуска здрач и той не можа да я разпознае. Стоеше в първия вътрешен двор и се чудеше как ли ще се развие вечерта, когато видя два силуета да приближават към него. И двете фигури се отличаваха с несравнима красота и елегантност, едната висока и руса, а другата малко по-ниска и с дълга златиста коса. И двете бяха облечени в най-изисканите дрехи, които някога беше виждал; на лицата си вече носеха блестящи богато украсени маски, които внушаваха загадъчност. Те нямаха нищо общо с него, помисли си той; неговата роля беше да стои в ъгъла, да ги гледа как го отминават и да им се възхищава от разстояние.

Но те вървяха към него, а по-ниската жена се усмихна. Точно усмивката ѝ го накара да осъзнае коя всъщност е тя, а също така и че създаването до нея трябва да е лейди Катрин. Той падна на коляно и направи дълбок поклон.

— Изправи се, господин Джей — нареди лейди Катрин. — Нямам намерение да те ям тази вечер. Може би утре за закуска?

Джей се изправи на крака, но не я погледна в очите, беше твърде смутен и засрамен.

— Или може би трябва да оставя това на твоя наставник, как мислиш? — добави тя.

— Мога ли аз да се заема с представянето? — попита Роузи. — Да видим сега; иска ми се да го направя както трябва. Изглежда, че е особено важно тук. Мое огромно удоволствие и чест за мен и семейството ми...

— Само удоволствие — поправи я Джей. — Само за господар е редно да се представя с огромно удоволствие. Всъщност в моя случай вероятно би могла да кажеш: мое задължение.

— Тази вечер гарантирано ще изпитате голямо удоволствие — намеси се Катрин. — Всъщност може би е по-добре да го направим едновременно, тъй като Пиршеството започва скоро. Ти си Джейрамал, син на Антус и Антуса, познат като Джей.

Той кимна.

— Тогава и аз ще те наричам така. Приветствам те в дома си, Джей Антусън; дано си щастлив тук, както и у дома си.

Джей остана безмълвен, което по изключение не беше добре. От него се очакваше да даде някакъв отговор. За щастие Роузи не разбра това и се намеси.

— Джей — заговори тя. — Не е ли просто фантастично? Ще има парти и ти ще си мой придружител. Лейди Катрин казва, че щяло да продължи цяла нощ. Никога не съм оставала през цялата нощ. С изключение на една Нова година, когато се измъкнах от леглото, докато всички бяха на долния етаж.

— Ще бъде моя огромна чест...

— О, ще престанеш ли, моля те, така няма да е забавно. След като не мога да помръдна оттук, реших да се забавлявам, а не мога да го правя, ако не спреш да ми се покланяш и да ме гледаш, сякаш току-що си глътнал сапун.

Лейди Катрин се засмя.

— Добре казано, лейди Розалинд. Джей, заповядвам ти да се подчиняваш на желанията ѝ и на тези на учителя си.

С тези думи тя се оттегли и ги остави сами.

Джей едва я погледна как се отдалечава; вместо това стоеше, втренчен в Розалинд.

— Какво? Какво има? Нещо не е наред? Какво съм направила пък сега?

— Нищо. Просто мисля, че изглеждаш прекрасно.

Тя се изчерви силно заради комплимента. Никой не беше ѝ казвал нещо подобно преди. Най-близкото, което беше чувала, беше изказването на Колин през втори гимназиален клас, когато измънка, че според него доста си я бива. Това сега беше далеч по-добре и тя не знаеше как да отговори.

— Наистина ли мислиш така? Или може би си задължен да го кажеш?

— Мисля го. Всяка дума — след това вдигна лакът и тя мушна ръката си под неговата. Той я нагласи така, че дланта ѝ нежно да застане върху неговата малко над китката и попита: — Би ли искала да обиколим наоколо?

Гостите пристигаха в отдалечен вътрешен двор и се пръскаха из градините. Всички бяха с най-хубавите си дрехи, всички говореха тихо. Само от време на време нечий смях се извисяваше над общото бърборене. После от отворен прозорец на втория етаж прозвуча силен

звук от тромпет и се надигнаха одобрителни възгласи, аплодисменти и подвиквания: Браво на тромпетиста! Лека нощ! Дано проспиеш утрото!

— Започнахме — заяви Джей. — Сега всичко е позволено до зазоряване.

— Всичко?

— Да.

— Тогава иди и покани лейди Катрин — или трябва да я наричам Кейти — на танц?

— Не бива да я наричаш Кейти. Може и да е разрешено, но не означава, че е разумно.

— Бъзльо.

— Признавам. Освен това, не искам нищо повече, освен да си говоря с теб. „Не бих избрал богатство, не и пред истинска любов.“

Беше цитат, разбира се, но не беше напълно съсипан от факта, че Роузи не забеляза. Всъщност Джей остана изненадан от това. Историята беше за прегладнял човек, който трябва да избира между прасе и красива, но глупава жена. Най-накрая след много терзания избира прасето, за да нахрани семейството си и изпраща жената с тези думи. Никак не е ласкателно.

— По какъв повод е това парти? Искам да кажа това пиршество.

— Празнуваме петата годишнина от управлението на лейди Катрин. Отбелязваме възкачването ѝ на престола.

— Всяка година ли е така?

— Би трябвало, но Хенари ми каза, че последните две години го е отменяла. Жътвата била лоша и казвала, че е по-добре да остане храна за тези, които се нуждаят.

— Браво на нея.

— Не всички мислят така. Някои го смятат за скандално нарушаване на традициите. Гонтал вдигна голяма врява.

— Ти прие ли го за скандално?

— Не знам нищо по този въпрос. Единствено това, което Хенари ми разказа едва преди час. Е, музиката скоро ще започне. Да се поразходим дотогава.

— Ами храната? Умирам от глад.

— По-късно.

* * *

Празненството беше вълшебно, надхвърляше всички представи. По-голямата част от терена беше заета от пътеки, осветени от фенери, които хвърляха мека успокоителна светлина върху живите плетове и храстите. Навсякъде имаше павилиони и тенти във весели цветове, които предлагаха храна, напитки, музика и танци. Някои бяха издигнати от гостите, тъй като беше особена чест да имаш своя тента за случая. В един момент висок мъж с маска се поклони ниско на Роузи и я остави в недоумение как е редно да отговори.

— Трябваше ли да направя нещо специално в този случай? — попита тя, щом отминаха.

— Трябваше да направиш реверанс. По-добре е да го правиш поне още малко. Този път пропусна и той несъмнено те помисли за надменна и горделива. Ти го унизи и единственото хубаво нещо беше, че никой друг не видя.

— О, толкова съжалявам! Нека се върнем, за да се извиня. Просто той ми напомни за онзи ужасен човек, когото срещнах в гората.

— Това прави нещата още по-зле. Какъв човек?

— Точно преди да срещна теб. Имаше един мъж. Поздравих го и поговорихме, но после той избяга. Не беше чак толкова важно, предполагам, но беше наистина грубо. Никак не го харесах. Нали знаеш как понякога просто не харесваш някого още в мига, в който го видиш? А какво имаш предвид, млади ми Джей, с думите „по-добре да го правиш поне още малко“?

— След като нощта се спусне съвсем и звездите изгреят, ако отвърнеш на някой мъж с реверанс, ставаш негова компаньонка през следващия час.

— Мили боже. За какво?

— Да правите каквото пожелаете. Не е обещание за женитба, ако това те безпокои.

— Радвам се да го чуя.

— По-добре го забрави засега. Обясненията защо не си му отвърнала могат да продължат през цялата нощ. Освен това трябва да бъда наблизо до теб.

— Така ли?

— Да. Хенари ми даде изрични инструкции.

— Така ли? Можеш да предадеш на Хенари, че не желая повече да ми избира компания. Подозирам, че ако не беше така, ти щеше да бъдеш с някоя друга. Съжалявам, че ти се налага да прекарваш времето си с мен. Вероятно го намираш за ужасна задача.

— Не, не, не. Скъпа Розалинд, не се сецам за нищо по-хубаво. Аз съм най-големият късметлия на света. Мислиш ли, че иначе бих имал възможност да придружавам толкова красива жена?

Тя издаде гърлен звук, леко успокоена от изчерпателното му извинение.

— Съжалявам. Много съм далеч от дома. Моля те, припомняй си това всеки път, когато направя грешка.

Известно време вървяха, без да говорят, докато Джей не се обади тихо, доволен, че може да промени темата.

— Виж, стигнахме до езерото. Да вземем ли лодка?

Бяха се озовали край малък кей пред обширно езеро, осветено от фенери, който беше разположен върху високи пилони във водата. В езерото вече имаше шест лодки, които отплаваха или бавно се подреждаха в средата. Имаха фенери в задната им част, покрити с блестящи цветни покривала.

— Младата двойка ще се присъедини ли към нас? — попита мъж, застанал прав в една от лодките. — Имаме място за още двама и с удоволствие бих приел още две ръце.

— С удоволствие, сър — отговори Джей и насочи Роузи към водата. — Възразяваш ли? — прошепна той.

Тя поклати глава и позволи да я качат в лодката, където седна до едра жена отпред.

— Пожелавам ви прекрасна вечер — поздрави ведро жената. — Какъв прелестен повод. Представям ви се като Рената от Цистър. Това е съпругът ми Белтан. Удобно ли ви е? Надявам се младият мъж да се справя с лодките по-добре от моя. В противен случай ще слезем на сушата залитайки и ще ни хване морска болест. Искате ли да се представите, скъпа?

Всичко това предизвика прилив на добро настроение, което напомни на Роузи за госпожа Хамилтън, възрастната дама, която държеше пансион за студенти в края на улицата. Тя също започваше разговор със задаване на поне двамадесет въпроса.

— Казвам се Розалинд — отвърна тя, все по-убедена, че цялото ѝ име май е по-подходящо. Това отново ѝ напомни за младия мъж в гората. За погледа му, за очите му и за чувството на обърканост, от което стомахът ѝ се беше свил. — Това е Джей — добави тя.

— Отлично! Млад, висок и силен. Точно такива ги харесвам. Господин Джей! Поемете руля и платете цената за своята младост, ако обичате.

Джей се засмя и направи каквото му казаха или поне се опита. В интерес на истината не беше много добър. Роузи, която беше ходила на няколко състезания по гребане и беше гледала учениците от брега на реката, изпитваше желание да скочи и да му покаже как се прави, но щеше да съсипе тоалета си, а и не беше сигурна дали е редно.

— Постарай се да насочиш руля бързо надолу и направо, иначе ще плаваш настрани.

Джей се изчерви.

— Просто съм виждала как се прави — обясни тя, сякаш се беше притеснила, че го е унизила пред непознати. — Опитай.

Може и да беше подразнен, но послуша съвета ѝ и скоро малката лодка се носеше по повърхността на водата, а Рената и Белтан ръкопляскаха от меко тапицираните си седалки.

— Браво, младежо — хвалеха го те. — А дали ще можеш да спреш?

Накрая Джей успя и те се установиха близо до нещо като понтон^[2] във водата. Там имаше само един човек и се чуваше звук, очевидно от музикални инструменти.

— Точно навреме — каза някой от друга лодка. — Музиката ще започне всеки момент.

— Кой ще пее?

— Алиена, ученичката от Рамбърт.

Белтан се засмя от изненада и удоволствие.

— Наистина ли? Това е прекрасно, прекрасно! — възкликна той. — Може да имаме време и да похапнем. Вържи лодката, млади човече, и ела да седнеш при нас.

Той потупа мястото до себе си, а след това се наведе напред и отвори кутията до краката си.

— Пиле! Хляб, вино, плодове и колбаси! Елате тук и яжте до насита! — възкликна той.

— Ниво 3, 47? — предположи Джей.

— Вероятно. Ученик ли си? Помислих си, че приличаш на такъв.

А имаш и умения в управляването на лодка.

Джей направи физиономия.

— А вие, сър?

— Чичо ми, който отдавна е покойник, беше ученик. Цитираше пред нас разни неща през цялото време и част от тях са се загнездили в съзнанието ми. Така и не стана Разказвач. Не сме имали такъв в семейството, доколкото ми е известно. Ами ти, прекрасна Розалинд, и ти ли си ученичка?

— Нещо такова — каза тя. — Сложно е.

За щастие не я разпитваха повече по темата, но тя остана доволна от себе си. Беше се концентрирала достатъчно, за да разбере казаното от тях и беше съумяла да даде отговор, който също да бъде разбран. Изглежда, помисли си тя, все пак говореха разновидност на английски. Макар и доста опростен, както говорят малките деца.

Възрастната двойка доволно се отпусна назад на меките възглавници. Роузи забеляза, че възрастният мъж палаво хвана пухкавата длан на съпругата си и я стисна. С другата тя извади ролца, пиле и странни на вид наденички.

Лодката им беше закотвена за пилон във весели цветове, а върху него имаше фенер, от чиято светлина вълничките в езерото блещукаха. Отвъд брега в далечината се издигаха хълмове, покрити с поля и гори, и все още се виждаха на бързо чезнещата светлина. Двайсет или трийсет лодки бяха закотвени наоколо, всяка осветена от фенери, а гласовете, приглушени под въздействие на красивата гледка, отекваха над водата. Макар да се спускаше вече нощ, все още беше топло и дори водата, в която Роузи потопи ръка, беше приятна за докосване.

Тя легна по гръб и се загледа в звездите, които започваха да блестят по-силно, отколкото някога беше виждала. Разпознаваше някои от тях. Не знаеше много за тези небесни тела, но то беше достатъчно, за да разбере, че където и да се намираше, те бяха едни и същи. Заслуша се внимателно, но нямаше шумове, нито характерни звуци, нито боботене на трафик. Само плискането на водата по стените на лодката, звукът от щурците на брега или някой писък на случайно прелитаща птица.

— Ето, пристигат — заговори Джей и наруши покоя ѝ. — Алиена приближава. Само я погледни!

Голяма лодка се движеше устремено по водата. В нея имаше шестима души, четирима гребяха, а двама стояха без да правят нищо сами в двата края на лодката. Мъжът отпред скочи на понтона, щом приближиха, и я върза. Гребците го последваха, а най-накрая дребната фигура в задния край тръгна внимателно напред и се остави да я отведа на плаващата сцена. След това се приближи друга лодка, неосветена, в която гребеше един-единствен наведен напред човек и спря изолирано встрани от публиката.

Тя беше облечена в тъмночервена роба, която изглеждаше още по-впечатляваща на слабата светлина от свещите, стоеше изправена неподвижно и се взираше в лодките отпред без да обръща никакво внимание на хората, които се настаняваха зад гърба ѝ, вземаха инструментите си и започваха да ги настройват.

— Не е ли прелестна? — попита Белтан с нотка на благоговение в гласа.

— О, да — отвърна Джей, а възхищението в тона му беше малко в повече за вкуса на Роузи.

— Изчакайте да запее — добави съпругата му. — Твърдят, че е ненадмината.

Звучите от настройването заглъхнаха и след миг тишина Алиена вдигна ръка и запя.

Това беше най-странното пеене, което Роузи беше чувала през живота си и ѝ беше нужно малко време, за да свикне с него. Не беше точно песен, нито пък опера; всъщност не можеше добре да определи какво беше, но продължи много дълго. В определени моменти беше разбираемо и мелодично, но те не продължаваха дълго. Не приличаше на песните, познати на Роузи, в които мелодията можеше да се повтори три или четири пъти. Вместо това се изпяваше веднъж, а след това певицата я променяше малко по малко, така че накрая се превръщаше в друга мелодия. Имаше части, които приличаха на песнопения, а други почти на говорене, но винаги присъстваше бърз мелодичен момент, така кратък, че съзнанието на Роузи едва го регистрираше, преди отново да се изгуби.

Преди всичко, впечатление правеха гласът на миниатюрната, но властна фигура, изправена пред тях, и силуетът ѝ с нежни движения в

ритъма на музиката, която изпълняваше. Звученето беше плътно като течено злато, наситено като тъмен кехлибар. Роузи се замисли за песните, които професор Литън ѝ беше пускал; в стил на пеене, в който музиката не е важна, гласът може да постигне всичко. Тази Алиена, макар със сигурност да беше много млада, имаше точно такъв глас. Придружен от хипнотична музика, съвсем скоро потопа Роузи — наред с всички останали от публиката — в транс.

При все че думите бяха странни. Нямаше „бъди моя“, нито „денонощни танци“. Вместо това се разказваше невероятно странна история за хора, които отиват някъде, палят огън и приготвят вечеря. В действителност това беше всичко, но пеенето поставяше ударение на определени места — вкусът на първата хапка се превръщаше в прекрасна (макар и кратка) мелодия. Щом всички отидоха да спят след това, имаше друга, която Роузи беше сигурна, че е чувала преди това.

После настъпи краят. Музикантите се оттеглиха и оставиха момичето да пее само последните две минути, докато и нейният глас се изгуби сред звуците на водата и вятъра и не остана нищо друго освен това, което вече и Роузи започваше да възприема като истинския свят. Нямаше аплодисменти; хората в лодките показваха възхищението си, като удряха гърдите си с ръце. Алиена отвърна със сключване на длани и сведен поглед, докато траеше шумът. Една по една лодките край понтона бяха отвързани и се понесоха обратно към брега, като оставяха жълтеникава светлина от фенерите зад себе си. Джей забеляза, че самотният гребец също се отдалечава, но в различна посока. Той видя, че Алиена хвърля поглед към него, а после ядосано отмята глава.

* * *

— Е, млади ученици, чували ли сте някога нещо подобно?

Това беше Рената, която заговори, докато Джей гребеше обратно към брега. Съпругът ѝ беше неспособен да каже и дума. Сълзите се стичаха по лицето му през цялото изпълнение и още притискаше носна кърпа до очите си и подсмърчаше от време на време.

— Тя беше прекрасна — отвърна с ентузиазъм Джей.

Доста пресилен според Роузи.

— Значи трябва да ѝ го кажеш. Чувала съм, че се обижда, ако не ѝ правят комплименти. А тя заслужава всичките, които можем да ѝ предложим.

Защото това бяха истинските аплодисменти. Певицата беше заела мястото си в самия край на кея и един по един зрителите слизаха от лодките, приближаваха я, покланяха се и си разменяха по няколко думи с нея. Роузи осъзна, че ще е един от онези ужасно официални моменти, в които всичко е предначертано чак до последното вдишване.

— Джей — прошепна тихо тя. — Какво трябва да кажа?

Той я погледна, изпаднал в паника.

— Нямам представа. Знам какво се очаква да каже мъж на певица. Знам и какво се очаква жена да каже на певец. Когато единият е по-млад или по-възрастен. Но нямам представа какво казва жена на друга жена, когато са на една и съща възраст, и то ако все още не са достигнали зрелостта. Рената?

Тя също погледна извинително.

— Твърде необичайно е момиче на твоята възраст да присъства на подобно изпълнение. А дори още по-необичайно е момиче на нейната възраст да пее на такава. Бих се придържала към обичайните реплики, ако бях на твое място, мила.

Това, разбира се, никак не помогна, а вече беше твърде късно. Бяха се изравнили с понтона, а Белтан се беше съвзел достатъчно, че да слезе и да подаде ръка на съпругата си, а след това и на Роузи. Джей ги последва и се подредиха, за да поздравят певицата.

Макар да беше съвсем мъничко по-голяма от Роузи, тя изглеждаше ужасно зряла и пораснала. Стойката ѝ беше властна, а изражението — лишено от емоции и студено; единствено миниатюрната ѝ фигура смекчаваше ефекта. Тя приемаше ентузиазиранияте благодарности и поздравления като императрица, само кимаше и едва поглеждаше към човека, който се обръща към нея. Белтан и Рената получиха същото отношение, както и Джей, който очевидно беше поразен от звездата и едва ли не трепереше от вълнение.

Това ужасно подразни Роузи, а също и мисълта, че всички тези безумни правила ще я накарат отново да се почувства като глупачка. Тя смяташе, че се справя прекрасно предвид тежките обстоятелства. Всъщност, дали някой беше попадал в по-трудна ситуация?

Затова, когато дойде нейният ред, страхът беше заместен от непокорство.

— Аз съм чужденка — заяви тя. — Не знам думите, нито какво е редно да кажа, но беше прекрасно. Наистина чудесно. Не съм чувала нищо подобно преди. А дрехите ви са просто невероятни.

Алиена потрепна, а след това се усмихна широко.

— Харесват ли ви? — попита тя. — Казаха ми, че изглеждат кичозно.

— Господи, не! Приличате на кралица. Стоят ви идеално. Кадифе, нали?

— Да. По-скъпо е от... ами... Беше скъпо.

— Мога да си представя. Кой ги уши?

— Аз сама, но шевовете не станаха много правилни — тя вдигна пояса около талията си и Роузи видя, че при срещата на две от парчетата платът е намачкан и неугледен. Много аматьорско.

Тя направи физиономия.

— Просто трябва да срежете бастите малко встрани — обясни тя. — Мама ми показва как се прави. Лесно мога да го поправа.

— Наистина. Ще можеш ли?

— Разбира се.

— Значи ще го направиш. Трябва. Може ли?

— За мен ще бъде удоволствие. На практика ще бъде жест на благодарност за удоволствието, което ми доставихте тази вечер.

Алиена се засмя.

— Чу ли финала ми? Добавих го само за да ядосам Рамбърт.

— Кого?

— Рамбърт. Моят учител. Той беше онзи, който беше сам в лодката с кисело изражение на лицето. Сериозно се скарахме днес следобед, затова реших да добавя нещо нетрадиционно, та да го разгневя. Предполагам, че ни предстои поредният скандал.

— На мен ми се стори много приятно — в този момент Роузи си спомни къде го беше чувала. Само намек за мелодия, почти неразпознаваема. — „Казабланка“^[3] — промълви тя. — Точно това беше. Знаеш. Макар да предполагам, че всъщност не знаеш — добави малко унило тя.

Роузи започна да тананика „И времето минава“^[4] — а после запя.

— Знаеш тази мелодия? Какви са тези думи?

— Разбира се, че я знам. Въпреки че не мога да пея много добре.

— Не. Не можеш. Изумена съм, че я знаеш. Знаеш ли и други?

— Много.

— Изпей ми нещо.

Това беше достатъчно съзнанието на Роузи напълно да се изпразни. В отчаянието си тя се замисли кое кара хората на възрастта на родителите ѝ да изглеждат щастливи.

— Знам. Ето една. Ще ви хареса — тя запя малко от „Отведи ме до Луната“^[5]. — Професор Литън ми я пускаше. Пеги Лий. Хубава е, нали?

Алиена я изпя, същата мелодия, но с напълно различни думи.

— Това е една от най-старите мелодии — каза тя. — Поне така ми казва Рамбърт. Използва се само за най-красивите и трогателни пасажии.

Роузи остана обърквана. Беше убедена, че не е стара.

— Ние не пеем по този начин — каза тя. — Обикновено могат да се използват всякакви стари думи.

— Това е отворително. За пощурели селяни.

— Съжалявам, ако съм ви обидила.

— Ти си чужденка, затова ще го отмина този път.

— Все още ли искате да поправа роклята ви?

Алиена беше разкъсана между достойнството си и чувствата си към тоалета.

— Да — отвърна най-сетне.

Роузи зачака напрегнато.

— Моля.

— За мен ще бъде удоволствие.

Роузи я остави там и забеляза, че Джей все още е омагьосан от младата певица. Щеше да бъде неточно да каже, че буквално стоеше със зяпнала уста, но според нея не се държеше съвсем подобаващо за неин компаньон.

Тя въздъхна пренебрежително, тръгна по брега на езерото сама и на тясната пътечка видя високия мъж, когото по невнимание беше обидила по-рано същата вечер. Физиономията му или това, което се виждаше изпод маската, изразяваше презрение.

С пресилен жест на ирония и неприязън той отново ѝ се поклонил ниско.

Роузи се изчерви, погледна набързо към Джей, който продължаваше да гледа със замъглен поглед Алиена, и със също толкова пресилено движение направи дълбок реверанс.

[1] Елиноор Хибърт (1906–1993) е английска писателка, която използва различни псевдоними за различните жанрове, в които пише. Известна е като Джийн Плейди с поредицата си исторически романи, описващи живота на кралските особи в Европа. — Б.ред. ↑

[2] Плавателен съд, служещ за поддържане на тежести над водата. — Б.ред. ↑

[3] Американски игрален филм от 1942 година, режисиран от Майкъл Къртис, с участието на Хъмфри Богарт и Ингрид Бергман. — Б.ред. ↑

[4] Популярна песен от филма „Казабланка“. — Б.ред. ↑

[5] Песен, написана през 1954 г., изпята през годините от различни изпълнители; най-популярното изпълнение е на Франк Синатра от 1964 г. — Б.ред. ↑

24.

Джак Мур пътуваше обратно към свят, който му беше познат и дори успокояващ след стерилния, мъртъв и подчинен на железен режим институт, простиращ се върху остров Мъл. Не разговаря с никого, когато се качи на стария ферибот с работниците, а после измина още осемдесет километра навътре в сушата до транспортната връзка. Стараеше се да бъде възможно най-незабележим, опитваше се да се изгуби сред масата от вонящи хора, които също като него пътуваха да работят на юг в необятния метрополис, простираше се на повече от двеста и трийсет километра и побираше толкова много хора, че никой не беше съвсем сигурен какъв точно е броят им. Повечето можеха да не помръднат, закотвени до живот на работните си места във фабриките, така че производството никога да не спира. Ставаха, работеха, прибираха се у дома и това ги правеше щастливи. Други пък, като онези, които го заобикаляха, бяха временни служители, възлагаше им се една или друга задача; подозираше, че има и такива, които са избягали и се надяват да се скрият така, че да останат незабелязани. Той осъзна, че се е отделил, че дори се чувства по-висш, макар да беше роден като един от тях в жилищно съоръжение за два̀сет хиляди души, занимаващи се с преработване на растителни храни — работата за препитание на семейството му от поколения. Джак я мразеше и се беше записал като доброволец в армията само за да избяга от там. След това се насочи към охранителната дейност, за да не бъде върнат отново. Дали времето, прекарано в института, му беше повлияло някак? Дали не започваше да свиква с дребните привилегии, с които се ползваше сега? Колко ли силно би се старал да ги запази, ако му се наложи да избира?

При всички положения беше невероятно странно поведение за човек като него, какъвто се опитваше да бъде — да използва обществен транспорт и да пътува до мърлявите бедни южни предградия. Освен това се придвижваше сам, без обичайното впечатляващо допълнение от охрана, за което някой с предполагаемото

му положение би настоявал за защита от завистта и опасността на масите.

Той разглеждаше изпитателно изнурените изражения на спътниците си по седалка, изопнатите лица, признаците на глад, умората и тревогата в погледа им. Всички те бяха незначителни консуматори, а не производители, бяха там, за да бъдат наблюдавани и контролирани по време на работа в името на великото благоденствие, макар и да нямаха представа какво всъщност е то. Не ги оглеждаше директно, а в стъклото на купето, запотено от силния дъжд навън. Огледа и собственото си лице и знаеше, че те го наблюдават с любопитство и известно подозрение. Беше твърде здрав, твърде добре трениран и самоуверен, не като тези около него.

Някои дори го оглеждаха по-втрещено, а след това отместваха поглед. Той не намираше никого от тях за прекалено заинтересован, нито пък някой го проследи, когато достигна крайната си дестинация. Но пък защо им беше да го правят? Камерите и без друго фиксираха всяко движение. Само дето бе готов да се обзаложи, че никой не си правеше труда да ги погледне.

* * *

През следващите два дни той се върна към старата си работа, обаждаше се на бивши колеги и приятели, които за разлика от него бяха останали в предните линии на сигурността и политиката, докато той беше напуснал с отвращение. Вече не виждаше смисъла от тормоза и наблюдението, от пътуването до сърцето на гигантски жилищен комплекс за прибиране на хора по тривиални обвинения. Арестите, разпитите, принудителните програми за превъзпитание имаха за цел единствено да напомнят на населението за силата на неговите пазачи. Хората като него трябваше да откриват и неутрализират ренегатите, престъпниците и онези, които създават неприятности, и да ги превърнат в порядъчни граждани, работещи за общото благо. Той категорично беше стигнал до извода, че това е загуба на време. Голяма част от тях бяха непоправими, а и все повече се съмняваше, че са голяма заплаха. Арестуваха по някого от време на време, за да сплашат останалите и да уверят масите, че някой се грижи за тях и сигурността

им. За разлика от тази работата при Ханслип определено не беше вълнуваща допреди няколко дни, когато му се наложи да се преструва, че върши нещо полезно.

Но старият му живот поне му беше осигурил приятелство, каквото вече нямаше, и изпита почти носталгия, когато мина през вратите и беше посрещнат от усещане за целенасочена дейност. Сградата беше също така порутена и съсипана, каквато беше в деня на напускането му преди три години; същите планини от папки, лющеща се боя по стените, претъпкани кошчета за боклук, вероятно дори същата мръсотия по осеяните с петна подове. И много от обитателите бяха същите; той разпозна няколко, но беше странно — и досадно — да разбере колко лесно е бил забравен. Един мъж, с когото преди години беше работил по сложен случай на контрабанда, мина край него в коридора, погледна го озадачено и каза:

— Здравей, Джак, нощна смяна ли беше?

Други — млади и нови — просто нямаха представа кой е той.

И така, в лошо настроение, до каквото може да те доведе усещането за собствената незначителност, Джак бродеше из сградата, докато стигна до офиса, който някога беше негов. Всъщност, беше го делил с още шестима работещи под прикритие. Имаше по-първични, не така подчинени на дисциплината, по-маловажни правила. Те знаеха как да запазят мнението си за себе си, подиграваха се на висшестоящите зад гърба им, докато лоялно им служеха. Налагаше им се да разбират тези, с които живееха, и често започваха да им съчувстват. Работата им беше да хващат бунтовниците; но нерядко ги защитаваха.

Той прекара цял час там в приказки за старите времена, разпитваше за стари познати, преди да премине на въпроса. Обясни, че има нужда от услуга. Става въпрос за изчезнала жена. Нищо официално. Без публично оповестяване, без обяви от типа „Виждали ли сте тази жена?“. Дискретно. Без шум.

— Спешно ли е?

— Много.

— Обяснение?

Той поклати глава.

— Още не.

Те не задаваха въпроси, не се пазариха, не поставяха условия. Щяха да помогнат, разбира се. Джак им даде основна информация за Анджела — всички идентификационни белези, номера и история, финансова информация, здравни данни.

— Снимка?

Той я подаде.

— Сладурана.

— Тя е на седемдесет и две и е физикоматематик.

— О! Побъркана.

— Изглежда, но е много интелигентна. По време на обучението си никога не е получила оценка, по-ниска от 99,9 процента. Освен това е екстравагантна, емоционална и обича рисковете. Никога не се е задържала на едно работно място за повече от две години, докато не се е озовала в института в Мъл, където е била достатъчно успокоена или упоена, за да действа.

— Криминални прояви?

— Не, доколкото ми е известно. Няма и прояви на насилие в миналото, ако не броим заплахата към свой подчинен със счупена бутилка, при все че от това, което знам за него, може да е било напълно оправдано. Изчезнала е и няма да бъде открита лесно. Възможно е да поддържа контакти с групи ренегати. Членове на Отстъплението. Оставете това на мен. Не ги приближавайте и не ги тревожете. Искам наличните привърженици на Отстъплението да са тук.

— Защо?

— В случай че нещо ми хрумне.

— Значи и сам можеш да свършиш работата. Знаеш къде са файловете. Повечето от тях не са докосвани, откакто си тръгна.

* * *

В продължение на четири часа той внимателно чете досието на Емили Странг и докладите на Отстъплението, в които беше регистрирана. Повечето работа беше рутинна. Отстъплението съществуваше от около трийсет години, беше се отделило от друга организация вследствие на борби между отделни фракции. Вероятно се бяха разроили на враждуващи групировки заради спор кой е най-

добрият начин да се опече хляб или нещо от този род, помисли си той. Малко групи на Отстъплението издържаха дълго, преди да се разпаднат заради маловажни разногласия. Толерираха ги по една-единствена причина — виждате ли до къде води свободата на изразяване? До хаос. Искате ли да бъдете като тези хора, които хабят силите си за безсмислени спорове за тривиални неща?

Не се споменаваха какво са направили точно тези, тъй като всички вероятни причини по подразбиране се приемаха за безпредметни. Единственият въпрос беше дали по някакъв начин са опасни. В този случай отговорът беше не. Нямаше нужда от повече приказки, а това беше жалко; щеше да е полезно да има някаква представа за вътрешната им философия, преди да ги доближи.

Затворниците представляваха обичайната смесица от най-различни типажки. Някои бяха родени в Отстъплението и едва ли знаеха какво пропускат; други бяха попаднали там по собствено желание след проява на егоистична индивидуалност — отказване на упойващи вещества, изказване на мнение, недоволство или други криминални прояви. За тренираното око на Джак никой от тях не изглеждаше нито забележителен, нито справянето с него щеше да представлява особена трудност. Едва ли хората със собствено мнение бяха по-добри от колективната мъдрост на най-добрите научни умове на планетата. Измамницата Силвия Глас била жена с перспективи за бляскава кариера в сферата на администрацията, докато един ден просто си тръгнала, след като била наказана, че си пее. Няколко други бяха обещаващи учени или мениджъри. Всички те се бяха разбунтували и бяха попаднали зад решетките, за да не се разпространи инфекцията и сред другите.

Що се отнася до Емили Странг, досието ѝ беше твърде обикновено, за да бъде убедително. Ако наистина беше дъщеря на Анджела Миърсън, очевидно някой беше прегледал сведенията много внимателно. Беше записана като дъщеря на двама ренегати, маркирана като незабележителна — и точно това беше най-интересната част, — но беше оценена възможно най-високо на тестовете, които се провеждаха сред всички бебета на шестседмична възраст. Казваха, че това е безпогрешен метод за определяне на интелигентността и бъдещата полезност за обществото. Емили беше попаднала в първо ниво, което обикновено означаваше незабавно приемане в

тренировъчната програма на елита. Би трябвало да е взета и настанена в специални училища, да получи всички комфорт и ресурси, нужни за развиване на уменията ѝ. Джак беше попаднал в ниво шест, а знаеше — тъй като беше проверил, — че дори самият Ханслип е получил оценка, която му дава статут едва за ниво две. Но ето, че тя се намираще в Отстъплението и нищо в досието ѝ не подсказваше, че е забележителна с нещо.

Джак приключи с четенето в удобната си стая, тъй като беше решил да се настани на място, подобаващо за новото му положение, просто да провери какво е. Пътуването от полицейския участък през мръсните улици и неизменната мизерия отне почти час, докато стигне до строго охранявания външен периметър на обитаване, който беше достъпен единствено след подробна проверка на идентификационните данни. Там се работеше безкомпромисно.

Стаята, която му дадоха, беше разкошна. Той беше впечатлен; никога досега не беше посещавал подобно място. Цареше невероятен лукс. Можеше да излезе на открито под огромния стъклен купол, който се простираше докъдето му виждат очите и да вдишва грижливо филтрирания и пречистен въздух — приличаше почти на естествен. Можеше да се движи без защита и без да се бои, че ще бъде застрелян или отвлечен. На пръв поглед дори не се забелязваше наблюдение. Пазачите бяха разположени дискретно, така че да не се виждат, нямаше билбордове или високоговорители, които да насърчават лоялността и усилията. Имаше трева и дървета. Почти никой не се впечатляваше от дърветата, но те бяха символ за простор, лукс и безопасност. Явно попадането в елита се отплащаше щедро. Той не беше сигурен дали охраната имаше за цел да предпази гостите или по-скоро да гарантира, че външният свят няма да има и най-малка представа какъв живот водят господарите им.

Той си поръча храна, взе душ и се отпусна. Реши да не обявява намерението си да посети Националното хранилище, в случай че някой подслушва, и приключи вечерта, задълбочен в четене за мястото.

Шансовете да открие там нещо без специални познания бяха минимални. Хранилището съществуваше единствено заради споровете между различни комисии от учени; едната искаше унищожаването на всички досиета от миналото въз основа на тяхната безпредметност, другата искаше запазването им по същата причина, по която се пазеха

планове, в случай че бъдещите поколения открият полза в информацията.

Когато всички библиотеки, архиви и музеи са били принудително затворени преди осемдесет години, цялото им съдържание е било преместено в една-единствена сграда с дължина трийсет и два километра, широчина шест и половина и висока дванайсет етажа. Всичко това беше представено като огромна загриженост от страна на правителството към световното културно наследство, макар истинската причина да беше, че така всичко ще бъде под строга охрана. Там трябваше да се пази всеки документ, всяка книга, всяка картина или печатно издание, които все още съществуваха на мястото, някога познато като Британските острови. Почти никой нямаше желание да ходи там. Само няколко ренегати, но сега дори за тях беше издадена забрана да не се появяват. Мнозина бяха на мнение, че съхраняването на всичката тази информация е похабяване на ресурси и настояваха Хранилището да бъде изгорено до основи. Без съмнение с течение на времето това щеше да се случи. Беше лесно да се подпали пожар, вината да се хвърли върху терористи, а след това те да бъдат пометени. Преди няколко години беше направено точно такова предложение; бяха съставени планове и дори Джак и другарите му бяха изпратени на обучение как ефективно да обградят толкова много хора. Тренировъчните лагери бяха подготвени, както и съдебните зали, в които щяха да се проведат масови процеси и да се раздадат осъдителни присъди.

Всичко това отшумя, както бяха предположили, че ще стане поциничните му другари. Орязани бюджети и загуба на интерес, политически игри, победи и загуби. И все пак през последните два месеца идеята внезапно се беше възродила отново; този път някой подхвърли, че властите били сериозни.

25.

След изпращането на Чън и Мур Ханслип се разходи бавно по частната си платформа за наблюдения, която му даваше ясна панорама към владенията му, и обмисли възможностите си. Да не прави нищо, а само да се надява на най-доброто, не беше една от тях. Рано или късно причината за токовия удар щеше да бъде проследена. Също така беше сигурно, че рано или късно някой ще започне да търси Лушън Грейндж.

Територията на института от близо сто шейсет и два хиляди хектара се простираше чак до водата; жилищните кули, които обитаваха подчинените му, бяха напълно защитени от външния свят; антените върху голите безполезни планини следяха всяко приближаване или възможна атака; ракетните площадки бяха предвидени, в случай че някой се приближи без позволение. Всичко това принадлежеше на него. Не беше нищо чак толкова грандиозно, мислеше си той. Не като някои от местата, които беше посещавал.

Остров Мъл беше изолиран и съвсем обикновен, но това да стоиш встрани, си имаше своите предимства. Той беше низш член на елита на научните изследователи, а сега си имаше собствена крепост. Беше посветил последните петнайсет години на построяването на това място, а последните пет — на прикриване какво върши от външния свят. Никога нямаше да е Нютон или Айнщайн. Въпреки това можеше да бъде лицето, под чието благоволение подобна личност процъфтяваше. Все пак не Айнщайн беше направил бомбата.

Четири години беше кроил схеми и маневри: вземането на Анджела, след като Олдмантър беше решил, че експериментът за засилване на способностите ѝ я е направил безполезна; осигури ѝ безопасна среда за работа, откри парите и хората. Беше толкова близо, почти беше достигнал момента, в който да разполага с толкова мощна технология, че да може да командва каквито ресурси си пожелае.

С това щеше да дойде и властта; позиция в Световния съвет, върховното дружество на технократите и учените, които властваха над

цялото земно кълбо. Щеше да бъде негово право, ако предоставеше тази възможност на общество, което се нуждаеше толкова отчаяно от нея. Можеше дори да предизвика самия Олдмантър; времето на стареца беше изтекло и властта му трябваше да премине у някой с нови идеи.

После щеше да започне програма за колонизация, преместване на излишното население във вселени, изчистени от обитатели. Тогава нямаше да има ограничения за разширяване или ресурси. Той все още не беше наясно как ще постигне това; първоначално беше замислил да открие светове, достатъчно отдалечени, за да бъдат необитаеми, но това се беше оказало трудно; до този момент бяха успели да достигнат само до един свят и той се надяваше Анджела да се появи с обяснение и решение. Междувременно той беше решил да достигне до свят, толкова далеч в миналото, че човечеството още да не се е развило там, но връщането с две хиляди години назад водеше до свои проблеми заради количеството енергия, което беше необходимо.

Точно затова се беше свързал с Емили Странг. Той не разбираше нищо от история и я беше убедил да го обучава. Беше го запазил в тайна, тъй като нямаше желание да го свързват публично с ренегатите, но беше оценил срещите като полезни.

Говореха по час или два всеки месец, а тя беше умишлено провокативна, задаваше му въпроси, целящи да го накарат да спори, вместо да се спира на прости заключения:

— Защо е нужно светът да бъде добре организиран като първостепенен приоритет?

— Ако правителството на един свят е толкова доброжелателно, защо са нужни такива огромни армии, които да държат масите под контрол?

— Какво разбирате изобщо под щастлив живот? Малко повече стоки и услуги?

— Защо мислите, че това общество ще просъществува завинаги? Мога да ви разкажа за много, които са се унищожили благодарение на собствената си жестокост. Например...

Тя имаше дори писмен материал по темата за него. Тоталното измиране би изисквало притежаване на средствата за унищожение и воля да бъдат използвани. Най-добрите примери бяха различни кризи, възникнали по време на Студената война, когато Съединените щати и

Съветският съюз са се предизвиквали взаимно с ядрени оръжия. Във всеки етап някакъв инцидент или неправилно интерпретирано доказателство биха предизвикали верижна реакция от последствия.

Ханслип беше достатъчно заинтригуван, за да направи свои собствени проверки. Беше наредил компютърна симулация, за да провери дали това, което твърди Емили е истина, или не. Светът всъщност беше стигнал близо до катастрофа, но симулацията показваше, че преминаването на границата не би било толкова лесно. Променяте събитията и много бързо историята се връща в нормалния път. Би била нужна изключително голяма промяна, за да се промени драстично курсът на историята.

Колкото повече мислеше за това, толкова по-отблъскваща му се виждаше идеята. Дори да не беше насочена към реални хора, включваше степен на насилие, която той не беше готов да приеме. Беше убеден, че съществува по-добър начин за поемане по този курс, такъв, който не предвиждаше масово унищожение. Той отхвърли концепцията като едновременно безсмислена и непрактична, както доклада ѝ и своите мисли.

Беше очарователен период на развиване на теории, но вече беше приключил. Анджела го беше съсипала. Ханслип отчаяно се беше опитвал да я държи концентрирана, но без резултат. Беше опитал да отхвърли притесненията ѝ, но я познаваше прекалено добре, че да го направи без известна резервираност. После Джек Мур беше споменал, че Чън не е бил разтревожен, сякаш е бил сигурен, че машината работи. Това го смути. Трябваше да провери всички възможности.

Отне му повече от ден, преди да открие това, от което се боеше. Всеки лист хартия в стаята на Анджела, всяка частица информация останала в компютрите — макар да не беше много, добре се беше постарала с изтриването — беше донесена в кабинета му и Ханслип се зае да прочете и последната сричка. Благодарение на усърдието си той забеляза частицата информация, тъй като тя се състоеше само от четири имена с отметка пред едно от тях. Гънтър. Това беше всичко.

Не означаваше нищо, докато не провери списъка на служителите. Първо учените, след това администраторите, после екипа по поддръжката и най-накрая приходящите. Единственият открит с името Гънтър беше чистач, напуснал работа преди шест месеца. Интересно, в досието пишеше, че е изчезнал, докато е бил на острова; системата за

сигурност блокирала и последното му пътуване от остров Мъл до сушата останало нерегистрирано. Това беше предизвикало — спомни си сега Ханслип — проверка на системите за сигурност, която не беше открила грешки или неизправности.

А ето че в стаята на Анджела имаше лист хартия с неговото име отгоре. Бяха нужни шест часа, за да стигне до дъното на тази история и накрая Ханслип беше изтощен, притеснен и дълбоко разгневен.

Третият техник, привикан в кабинета му, след като беше изправен пред най-сурови заплахи, беше казал всичко, което Ханслип трябваше да знае. Анджела, разказа той с треперещ глас, като почти се задавяше от страх, провеждала експерименти сама, без те да бъдат регистрирани, одобрени и определено без да уведоми някого. Не допускала намеса или критики и отказвала да чуе каквито и да е възражения. Беше избрала човек от помощния персонал, който нямаше близки и нямаше да липсва на никого. Беше го упоила и го беше изпратила с машината, за да види какво ще се случи.

Ставаше все по-лошо и по-лошо.

— Този човек знаеше ли какво се случва с него?

— Не мисля така.

— Тя какво си мислеше, че прави?

— Искаше да докаже, че теориите ѝ са правилни. Идеята беше да го изпрати една седмица назад и няколко метра встрани и да види дали ще се появи в нашата вселена или ще се изпари. Всъщност се оказа, че всички настройки са били объркани. Беше инцидент. Той така и не се появи повече, но тя накара Чън да провери данните и той откри възможно съвпадение през 1890 година. Отне известно време, но Чън смяташе, че той вероятно е станал свещеник нейде в Пиренеите. Анджела го изпрати да провери — без официално разрешение или проверки — преди шест месеца. Чън откри гроба на човека и тества костите. Имаше пълно съвпадение. Костите бяха действително стари. Искате ли да видите доклада?

— Той е написал и доклад? И никой не си е помислил да ми го даде?

Човекът кимна нервно и подаде няколко листа хартия. Ханслип го заплаши с жестоки последствия, в случай че дръзне да каже и думичка пред някой друг, изчака вратата да се затвори, пое дълбоко дъх и започна да чете.

* * *

Докато приключи с четенето, стратегията му за справяне с кошмара, който му беше причинила Анджела, беше станала на пух и прах, а също и мечтите му за бъдещето. Прекара часове в проучване на доказателствата и не успя да открие пробив в тях. Заключението беше неизбежно: костите, както каза мъжът, не лъжеха. Чистачът наистина беше попаднал в деветнайсети век, беше умрял там и беше погребан там. Анджела е била права. Съвсем сама беше преобърнала всички закони на физиката и беше демонстрирала, че теорията за безбройните вселени, приета от почти двеста години, е била погрешна. Пътуването във времето — истинско пътуване във времето, а не преминаване към аналог — беше възможно. Ханслип внимателно го обмисли, след това събра всички документи, свързани с изчезналия чистач, и ги изгори. Последното, от което имаше нужда, бяха още доказателства за незаконна дейност, ако някога бъде направена проверка.

Защо не беше споменала нищо за това? Вероятно защото е мислила, че експериментът с чистача може да бъде използван срещу нея. Което щеше да се случи, стига самият Ханслип да не се беше отървал от най-доверения помощник на Олдмантър по същия начин. Макар че може би тя щеше да му каже; беше си уговорила среща, беше казала, че е жизнено важно и спешно, в деня, преди да изчезне. Всъщност точно преди да се натъкне на Грейндж.

Това го накара да спре и да помисли. Сигурно това беше отговорът тогава, „Почерка на Дявола“? Не някой странен и неразбираем акт на измама; вместо това, трябва да е бил Грейндж. Още един час работа върху останалото от компютърните данни също го потвърди. Грейндж не беше дошъл да подпише договор за сътрудничество, а да го открадне. Беше влязъл без разрешение в компютърната система и си беше услужил. След това беше отишъл при Ханслип, за да му предложи условия, които знаеше, че той не може да приеме.

Машината беше твърде опасна за използване, а информацията за оперирането с нея и за построяването на друга такава съществуваше някъде. Можеше да бъде открита от всеки, ако Мур не успееше да изпълни заповедите си докрай. Ако Ханслип бе знаел колко много

зависи от успеха на Мур, никога нямаше да го изпрати сам. Клаузите за лоялност в договора му бяха изключително строги, но нищо не беше непоклатимо.

26.

Срещата на Памархон със странното момиче в гората същия следобед беше кратка, неопределена и обезпокоителна, но поне инстинктите му не го бяха подвели. Войниците — по-скоро горски пазачи — бяха добри, тихи и си знаеха работата, но неговият усет беше по-добър. При най-лекото пукване на клонка той беше наясно, че не е животно или звук от вятър в дърветата. Знаеше точно откъде идва и колко малко време има да избяга и да се скрие.

Дали беше капан, устроен за него? Дали означаваше, че някой е разбрал за пристигането на хората му и се налага да съберат нещата си и да си тръгнат? Коя беше тази млада жена, която говореше така съвършено, с лекота и увереност, които предполагаха много години тренинг? Защо беше казала тези странни неща. Звучеше като човек, подготвен да разговаря, за да го разсее и отвлече вниманието му, за да могат войниците да го обкръжат.

Не. Беше възможно, но не и убедително. Тя беше толкова необикновена. Толкова странно облечена...

Памархон заобиколи обратно и я наблюдаваше как спира, взема неща от земята и ги слага в устата си, а после стигна до малка полянка и нададе приглушен вик, който звучеше като разочарование. Видя я да се обръща, щом войниците се промъкнаха зад гърба ѝ. Бяха петима и младеж, който вероятно беше техен пленник, очевидно беше затворник. Гледаше с изумление как тя ги смъмри, така им се скара на стария език, че вместо те да уплашат нея, изглежда сами се бяха стреснали. Чу как пленницата всъщност говореше най-много от всички. Видя, че накрая тръгна с тях. Забеляза как един от войниците се осмели да я докосне.

Следва ги, докато се увери, че я водят в голямата къща, после се отклони и бързо се върна дълбоко в гората на коня си. Имаше много неща, за които да мисли, докато стигне лагера. Щом се озова там, той веднага потърси Антрос. С него се познаваха от години, дори бяха живели заедно като деца в огромните южни земи на

главнокомандващия на Кормел, и двамата изпратени там от семействата си, за да бъдат обучени и тренирани. Антрос беше по-млад с две години, но и двамата се бяха чувствали изгубени и сами в новия си плашещ живот. Памархон беше от по-добро потекло; Антрос беше син на счетоводител, човек, който беше обучен за учител и беше спечелил известни преимущества, но после осъзнал, че не е подходящ за такъв живот и започнал работа в собствения си град, където имало много търговци и прекупвачи. Памархон сам се беше определил за защитник на момчето, беше поставил началото на приятелство, продължило с години, така че когато настъпиха трудностите за Памархон и той беше обвинен в убийството на чичо си, Антрос без колебание застана до него.

Ето защо той се запъти право към стария си приятел. Памархон не беше почтителен човек, но старите му навици и годините тренировки го бяха моделирали. Като момче беше разигравал истории по хълмовете на Кормел, в които той беше героят, слушаше как старият им учител разказваше вечер, преди да заспят, пееше песни за велики дела и ужасни приключения. Думите бяха в душата му както заради тяхната красота, така и заради асоциациите с боя, който му се полагаше, ако сбърка някоя фраза или придаде грешен смисъл на определена дума.

Сега беше видял момиче, което говореше с такава лекота и умение, каквито знаеше, че никога няма да успее да постигне, дори и с години усърден труд и най-добрите учители.

Той описа срещата на своя приятел, който слушаше внимателно. Антрос притежаваше слънчево изражение, обичаше да се шегува за всичко, особено за най-сериозните неща, но беше също и изключително мил човек, проявяваше съчувствие и присъствието му носеше утеха.

— Как изглеждаше тя?

— Ах, беше прекрасна, нямам думи да опиша прелестта ѝ.

— Имах предвид на каква възраст? — отвърна му Антрос. — Чужденка ли беше? Как беше облечена?

— Говореше за неща, които не разбрах. Изглежда не беше съвсем наясно къде се намира. Очевидно лейди Катрин е знаела за пристигането ѝ, но защо ще я посреща с въоръжени мъже?

— Постави много въпроси. Не мога да отговоря на всичките вместо теб.

Памархон се изправи и се протегна.

— Знам. Просто исках да се уверя, че и на теб не ти звучи по-смислено, отколкото на мен. Трябва да узная повече, а има само един начин да го направя, струва ми се.

— Искаш да откриеш отговора или момичето?

Памархон въздъхна пренебрежително заради самата мисъл, а Антрос се разсмя и го посочи с пръст.

— Аха! — възкликна шеговито той.

— Нищо подобно. Трябва да разбере точно какво става, преди да направя ход, за да си върна Уилдън. И все пак спокойно признавам, че е най-очарователното създание, което съм срещал през живота си.

— Защо не попиташ самата лейди Катрин за какво е всичко това?

— Може и да го направя. Днес е денят на празненството, спомни си. Мисля да ида до реката и да се изкъпя. После ще намеря маската си.

* * *

Щом се изкъпа, Памархон се оттегли в шатрата си и отвори рядко употребяван сандък, в който бяха съкровищата му. Нямаше пари, нито злато, нищо подобно. Като повечето хора в Антеруолд той рядко използваше такива неща. Вместо тях сандъкът му беше пълен със свитъци и откъси от истории, които бяха свързани преди всичко със семейството му. Памархон можеше да проследи потеклото си чак до пътешествениците, хората, които бяха придружавали водачите на Великия поход, довел до основаването на Антеруолд. Всички можеха да направят същото на теория, разбира се, но малцина притежаваха документи, предавани от майка на майка, толкова много поколения назад във времето. Тези хора можеха да се преброят на пръстите на двете ръце и в резултат на това заемаха върхови позиции.

Длъжността обаче не даваше власт или богатство. Членове на такива семейства можеха да се срещнат във всички сфери на живота, висши и низши. Някои бяха учени, магистрати, творяха закони и в действителност успехът им в спечелване на такива постове не беше

пропорционален. Имаше също и мнозина, които бяха занаятчии или работници, важни само заради факта, че потвърждаваха продължението на човешкия род и истинността на Историята.

Първият цикъл покриваше напускането на северните земи и дългото пътуване до Антеруолд, приключило с велика битка, позволила на пътешествениците да се установят. Предшественикът на Памархон, Айзенуор, беше човекът, настоял пътуването да продължи, след като трудната зима беше отслабила духа и здравето. Повечето искаха да се върнат, но Айзенуор се присмял на страхливостта им и заявил, че той и семейството му ще продължат сами и ще засрамят всеки, който не е проявил куража на четиригодишната му дъщеря, а тя би предпочела да умре пред това да се върне в земя, отказваща им обич.

Той развърза текста и го прочете отново, търсеше същия този кураж, за да продължи. Искаше да се върне на полагащото му се място, така че истинският потомък на този човек да не бъде повече безименен аутсайдер. Негов дълг беше да постъпи като Айзенуор. Уилдън му принадлежеше по право; това право му беше отнето чрез хитрост. Дойде време да отвърне, беше чакал достатъчно.

Облече се така, че да не буди подозрение — нито твърде елегантно, нито твърде старомодно — и върза маска около врата си, която можеше да вдигне при нужда. След това тихо приготви любимия си кон, който беше оставил на половин час път пеша от Уилдън и започна дългото си пътуване. Знаеше, че ще са му нужни поне два часа дори и по прекия път. Щеше да рискува, тъй като никой нямаше да се вглежда прекалено много в добре облечен мъж на кон, който очевидно отива на Празненството на лейди Катрин.

Щеше да е проста задача да се смеси с тълпата и в момента, в който открие достатъчно, че да задоволи любопитството си за състоянието на владението, щеше да се измъкне отново, да намери коня си и да се прибере.

Ето, каза си той. Няма нищо общо с момичето.

* * *

Щом стигна до Уилдън, той се промъкна незабелязано и се смеси с множеството с маска на лицето си, за да огледа гостите. Съзря двойка, която се разхождаше самотно по една пътека. Младият мъж старателно придружаваше компаньонката си, но очевидно имаше малко надежди. Усмихна се; спомни си, че и той беше такъв. Тя несъмнено силно го превъзхождаше; той носеше роба на ученик, а тя категорично беше от най-висока класа, красива, елегантна, уверена. Дългата ѝ руса перука се спускаше по раменете, маската ѝ блестеше, украсена със скъпоценни камъни на светлината от свещите, а роклята ѝ беше истински шедьовър. Тя дори не отвърна на поклона на Памархон, а го изгледа надменно през маската си, сякаш беше изумена от дързостта му. Той издаде пренебрежителен звук. Как презираше такива хора сега, макар някога да беше един от тях.

Прекара следващия час в разходки сред празнуващите, хапна малко, разменяше тостове с непознати, водеше лековати, но безсмислени разговори. Всичко беше така, както трябва; той се поклони на дама, която му отвърна с реверанс и стана негова компаньонка за час за голямо облекчение на придружителя ѝ. Можеше да разбере защо; жената беше съпругата на аптекаря в близкия град и не спираше да говори. За мъжа си, за работата му, за семейството му, за децата си, за начина, по който лейди Катрин ѝ се поклонила. Толкова много думи, но някъде дълбоко Памархон усещаше любезност и доброта.

— Поздравихте ли я вече? О, трябва да я видите! Толкова е красива. Единствената жена, която може да ѝ съперничи, е гостенката ѝ, която трябва да е от изтъкнато семейство.

— Каква е тази гостенка?

— Всъщност — намеси се компаньонът ѝ, който с радост разнасяше клюките, — никой не е съвсем наясно, нали така? Знае се само, че е била посрещната с най-голяма церемониалност и че е прекарала цялото време оттам нататък в къщата, а също и че говори стария език така съвършено, че всички, които са имали привилегията да се запознаят с нея, са останали изумени.

— Това включва и вас, надявам се?

— О, не! — жената се изчерви. — Образованието ми е скромно. Знам много, разбира се, но не и езика. Него не го знам.

Тя изглеждаше натъжена.

— Предполагам, че съжалявате, задето се поклонихте точно на мен. Вие сте образован мъж, а сега трябва да прекараме един час заедно.

Той ѝ се усмихна съчувствено, тъй като я харесваше, въпреки нейната бързивост.

— Не — увери я. — Не съм съжалил. Нито за секунда. С риск да ви обидя с моята начетеност, ще ви предложа един цитат като подарък. „Най-личните може да са най-долни, а долните — най-лични, ако ги съдим по доброто им сърце.“

Тя сведе глава.

— Благодаря ви, сър — изрече.

Тогава моментът беше прекъснат; нейният компаньон се върна, часът беше изтекъл и беше негов дълг да я вземе отново под грижите си. Памархон се поклати на него, а после и на жената. Тя му отвърна с реверанс, погледна го за последен път и изчезна в нощта.

Той се разходи, обмисли клюките, които му беше разказала. Очевидно тези важни гости трябва да бяха същите като момичето, на което се беше натъкнал. Изглежда все пак не е била арестувана. Или пък лейди Катрин беше допуснала огромна грешка — което по-скоро беше в стила ѝ.

Но къде беше тогава този образец на знанията? Подобна ценност не би се шляла наоколо необгрижена, това беше сигурно. Вероятно приемаше посетители в специално подредена част от къщата или в прекрасна тента, издигната за нейно лично ползване. Сигурно пред нея се струпваха хора, чакаха да отдадат почит, преструваха се, че са попаднали там случайно. Той обикаляше вътрешните дворове и градините, но не можеше да открие ясни белези на подобно нещо.

Най-после забеляза групичка хора, които се изкачваха по малък хълм, насочваха се към почерпките и разговаряха развълнувано. Любопитството му се изостри, затова тръгна натам, за да види какво е пропуснал. Стигна до езерото и се възхити на хитрия начин, по който беше осветено, как улавяше шарките на фенерите, как те отразяваха проблясващите отгоре звезди. Поне дванайсет лодки, вече празни, стояха вързани, а последните хора се разотиваха.

Само една двойка беше останала в разговор с жена, за която той предположи, че е певицата. Беше истински шок да осъзнае, че другата беше онази, която се беше отнесла така пренебрежително с него по-

рано същата вечер. Очевидно не беше толкова хладна с всички; жестовете ѝ бяха забавни, смехът ѝ отекваше тихо над водата. Всички бяха хипнотизирани от нея.

Докато я гледаше, тя се обърна и го видя. Поклони ѝ се ниско за втори път, предостави ѝ възможността да го отхвърли отново, за да ѝ покаже, че не го е грижа.

За негово изумление, тя спря, хвърли бърз поглед на компаньона си и му отвърна с дълбок реверанс.

Двамата се гледаха, единият предизвикателно, а другият почти неспособен да прикрие изненадата си. Единственият звук беше сподавеният вик на младия ѝ придружител, който изглежда се беше разтревожил, щом видя какво се е случило. И двамата го игнорираха.

Мъжът подаде ръка, а новата му компаньонка след миг колебание постави леко своята върху неговата.

— Нека повървим — предложи той, — тъй като часът, с който разполагаме във взаимната си компания, е само кратък момент.

Той хвърли поглед към момчето, което току-що бе заменил, и я поведе встрани.

— За мен е чест да се запозная с вас — започна той.

— Е — отвърна тя, — аз ще трябва да преценя по-късно дали за мен е чест запознанството с вас. Ако си спомням правилно, а съм сигурна, че е така, тъй като имам много добра памет — по-рано вие ми наговорихте възможно най-неприятни неща. А след това побягнахте и ме изоставихте на милостта на банда войници. Едва ли имате право да ми се сърдите, задето не съм ви погледнала мило. По-лошо не бих могла да ви изгледам, макар да не знаех, че сте вие. Упражнявала съм се много пъти за подобен случай.

Той се загледа в лицето ѝ или поне в това, което можеше да се види зад маската; след това в дългата златиста коса, в дрехите ѝ. Тогава осъзна, че това е момичето, което се представяше като Розалинд. Нищо чудно, че лейди Катрин беше толкова доволна тя да е там. Самото ѝ присъствие щеше да очарова Уилдън.

— Моите извинения. Допуснах смъртна грешка.

— Уплашихте ме много неприятно. Идвам от много далеч, а това не беше добро начало. Всичко е твърде странно за мен.

— Така ли?

— Несъмнено. Защо всички така се суетят около мен? Защо са толкова любезни и официални през цялото време? Защо говорите на английски като на чужд език? Толкова е лесно да обидиш някого, като кажеш нещо погрешно. Не съм сигурна, че разбирам добре какво се случва.

— Убеден съм, че ще научите много бързо, ако останете тук. Възнамерявате ли да го направите?

— Надявам се, не. Трябва да се върна в училище. Родителите ми ще се побъркат. Ох! Нека не говорим за това. Ужасно ще се разстроя, а нищо не мога да направя по въпроса. Трябва или да правиш нещо, или да не го правиш. Притесненията са загуба на време. Не сте ли съгласен?

— Звучи доста разумно.

— А и прекарвам чудесно тази вечер. Стига да не мисля твърде много колко е странно всичко това.

— Лейди Катрин ли е домакинята? — попита Памархон.

— Да! Не е ли прелестна?! Толкова мила жена! Добре ли я познавате?

— Всъщност не.

— О! — изненада се Роузи. — Защо тогава сте тук?

— За да се видя отново с вас, разбира се — отвърна с усмивка той.

— С мен? — намръщи се тя. — Виждате ли? Точно това имам предвид. Защо аз, защо все аз?

— Надявах се вие да ми отговорите. Вие сте чужденка, а чужденците не са чести гости тук. Бяхте приета с огромни почести от лейди Катрин, което е още по-голяма рядкост. Говорите езика съвършено, а това също не се случва често. Още повече, вие сте най-красивата жена, която някога съм срещал в живота си.

Настъпи пауза, Роузи имаше чувството, че светът се срива. Беше се чудила насаме в стаята си какво би било някое момче да ѝ направи истински комплимент. Или поне да я забележи. Сега го бяха направили двама души и то в рамките на по-малко от час. Първият я беше зарадвал, но пък при коментара от този мъж едва не припадна. Тя се втренчи в земята с надежда червенината по бузите ѝ, силното задъхване и замаяност да останат незабелязани.

— Добре ли сте, скъпа лейди? — попита тревожно Памархон. — Да не би да ви обидих с нещо?

— О, о, да. Имам предвид не. Никак дори. Съвсем добре съм, благодаря.

Роузи беше убедена, че разговорът трябва да продължи; беше виждала как родителите ѝ се опитваха да разменят по няколко думи в компания и съзнаваше, че при подобни обстоятелства е по-добре да се каже нещо. Но съзнанието ѝ така жужеше, че не можеше да измисли нищо подходящо. Партието, музиката, нежното докосване на дланта на този мъж до ръката ѝ, всичко това ѝ пречеше да се съсредоточи.

— Често ли идвате тук? — попита отчаяно тя. — Къде живеете? В прекрасна къща като тази?

Той се изсмя.

— О, не. Малко хора живеят в къщи като тази. Аз определено не съм един от тях. Живея доста далеч, мястото се намира трудно без водач.

— Къде е все пак? В село? В някой от близките градове?

— Не. На нито едно от тези места. Живея в гората, под сянката на меланхоличните огромни клони.

— Защо меланхолични?

— Защото не ги делите с мен — отвърна с усмивка той, а Роузи отново се изчерви.

— Това беше цитат. Не се притеснявайте. Живея на часове път пеша от тук, където реките се срещат, а земята предлага всичко необходимо човек да е щастлив.

— И това ли е цитат?

— Да, но дава и доста добро описание. Кажете, как така говорите толкова добре, а в същото време знаете толкова малко?

— Всички ме питат това. Просто така си говоря. Това е всичко. Всеки говори на своя език. Това е моят.

— Но никой не го говори.

— Това е глупаво — отвърна тя. — Не разбирате ли? Глупаво е. Ние го правим. Много хора го правят.

— Не и тук. Това е езикът на най-образованите и изисканите.

— Щом казвате.

— Какво иска от вас лейди Катрин?

— Нямах представа, че иска нещо.

— В такъв случай — отвърна Памархон — не я познавате. С кого друг се запознахте тук?

— Ами... — заговори Роузи — с Джей, разбира се. Това е момчето, с което бях току-що. Хенари настоява той да ме придружава тази вечер. Изглежда се познаваме от известно време.

— Какво искате да кажете?

— Срецнах го преди седмица при първото си идване тук, но тогава той беше само на единайсет. Сега е почти седемнайсетгодишен — тя се усмихна извинително. — Не говоря особено смислено, знам. Съжалявам.

— Усмихнете ми се отново и ще ви простя.

Тя го направи и погледите им се срещнаха. Роузи усети как остава без дъх.

— Бихте ли желали да танцувате? Ще изречете ли отново името си? От устните ви се лее музика.

Роузи пое дълбоко дъх.

— Розалинд — каза тя. — Просто Розалинд.

* * *

Танцуването не беше просто обгръщане на партньора с ръка и движение (както в случая с родителите ѝ) повече или по-малко в ритъма на музиката. Мелодията, ако изобщо можеше да се нарече така, беше доста по-груба и далеч не толкова изискана като пеенето, което бяха слушали в езерото. И все пак беше доста сложна, ритъмът и темпото се променяха на съвсем случаен принцип. Въпреки това Памархон изглежда знаеше какво прави и водеше добре, макар че няколко пъти спираше и избухваше в смях, когато тя го настъпваше.

— Просто не мога да схвана как става.

Фразата го учуди, но той разбра смисъла.

— Уви, при всички положения нашият час приключи. Сега трябва да се разделим.

— О, не!

— Нима това ви е неприятно, лейди Розалинд?

— Да, да. Дори много.

— Благодаря ви. Поласкан съм.

— Какво предстои сега?

— Сега вие се връщате при вашия придружител, а аз се прибирам у дома. Всяко друго забавление не би могло да се мери с компанията ви.

Розалинд тропна с крак.

— Не е честно! — възрази тя. — Просто не е честно! Защо имате толкова много правила за всичко?

— Твърде сурова сте. „Нещата стоят така и винаги трябва да е така.“

— Е, това звучи умно. Но всъщност не е.

— Това е от Историята.

— В такъв случай е доста глупава история, след като толкова често ви спира да вършите това, което искате.

Сякаш го беше зашлевила по лицето. Чертите му мигом се изопнаха.

— Както кажете, милейди — изрече сковано той.

Поклони се, извъртя се на пета и бързо се шмугна в тълпата.

* * *

Розалинд беше ужасена. Отново го беше направила. Какво й имаше? Всеки път, щом заговореше с някого, рано или късно той биваше обиден. Тя знаеше много добре, че подобни неща се случваха не само на това странно място. И в училище я харесваха малко хора. Имаше съвсем малко приятели. Всички я смятаха за ужасна.

А тя не беше. Наистина не беше. Защо никой не забелязваше колко много се старае през цялото време? Беше прекарала чудесно последните два часа, защото беше помислила, че най-после започва да се справя. После беше съсипала всичко, а той беше толкова приятен. Толкова висок. Толкова...

Тя щеше да се извини. Щеше да се затича след него и да обясни. Щеше да го накара да я харесва отново.

Тя забърза след него. Но той се беше изпарил.

Пет минути по-късно се загуби. Беше тръгнала устремено в правилната посока и беше излязла от златисто осветената зона на Празненството. Сега беше тъмно и тя почти не можеше да вижда, но й

се струваше, че успява да различи тясна следа, съвсем леко по-светло сива от земята наоколо. Изчака очите ѝ да привикнат с полумрака — опита трика, на който я беше научил чичо ѝ, да поглежда само с ъгълчетата на очите си, за да вижда по-добре. Това трябва да беше, реши тя, пътят, по който беше изчезнал Памархон. Щеше да го последва. Тя направи няколко крачки, препъна се и спря. Нямаше начин да извърви нормално разстояние с тези обувки. Постоя, а после ги свали, вдигна шлейфа на роклята си, за да не го изцапа и — несъмнено изглеждайки малко нелепо — пое към гората, тъмна и малко зловеща, на няколкостотин метра пред нея.

Вървя двайсетина минути и решителността ѝ бавно изчезна. Не че се беше изплашила от гората, но захладняваше, а нейното желание да открие високия млад мъж, с когото ѝ беше така приятно, също избледняваше заедно с образа му в спомените ѝ. Толкова много неща се бяха случили през последните няколко часа, та беше трудно да повярва, че не е сън. По-скоро сън в съня. Но възможно ли е да сънуваш, че сънуваш?

Интересна, макар и безполезна мисъл, а и далеч по-маловажна от осъзнаването, че се беше изгубила. С изключение на бледата лунна светлина през надвисналите дървета, наоколо бе непрогледен мрак. Не се чуваше нищо, ако не се брояха звуците, издавани от бухали в далечината, и все по-притеснителното шумолене в растенията. Тя нямаше представа накъде трябва да тръгне, нито кое какво е. Роклята ѝ — красивата ѝ рокля, която дори не беше нейна, — постоянно се закачаше на къпините.

Стегни се, каза си тя. Мисли! Опита се, но нищо не се получи, освен че забеляза незначително движение от лявата си страна, придружено от тих необичаен звук. Без да мисли за роклята, тя се втурна през дърветата в правилната посока. Звукът се усилваше все повече и повече, докато пред един огромен дъб тя съзря мъглява четвъртита площ, малко по-светла от заобикалящата я тъма. Това беше пътят към дома.

Разбира се, че трябваше веднага да изтича през него; можеше да изчезне. Но да напусне това прекрасно място, където хората я смятаха за толкова интересна? Да се върне при дъжда и студа, при свинските пържоли и домашните си? Не можеше ли да почака поне още час или малко повече?

Ох, така се изкушаваше. Но още преди да е взела решение, тя чу жалостив звук. Разпозна го или поне ѝ се струваше, че е така.

— Дженкинс? — извика изумено тя. — Дженкинс? Това ти ли си? — от храсталака се разнесе нов вой и тя надникна там. — Дженкинс?

Това беше котаракът на професор Литън, но беше променен от предишния път, когато го беше видяла! Единствено отмъстителният му поглед я увери, че това наистина е Дженкинс, който хукна към нея и се сви в краката ѝ с видимо облекчение. Дори мъркаше. Розалинд се наведе и вдигна зверчето, гушна го, а то се разрази в буйна симфония на удовлетворение.

— Как си се променил! Толкова си отслабнал. Не се тревожи, вече си в безопасност.

Само че не беше, което се отнасяше и за нея. Внезапната поява на Дженкинс я накара да вземе решение. Неин дълг беше да го отведе обратно у дома. По някаква причина това ѝ се виждаше по-важно, отколкото да се прибере самата тя. Поне на него нямаше да му викат.

Все още прегърнала котката, тя тръгна към тънката светлина, пое дълбоко въздух и премина през нея.

27.

Докато крачеше бързо по Уолтън Стрийт на връщане от гарата, Хенри Литън не искаше нищо друго, освен да се прибере у дома, да спусне завесите и да се изолира от целия свят. Подпря стария си велосипед на стената около къщата, взе чантичката си от кошницата отпред и благодарно и блажено отвори входната врата. След това пусна всичко направо на пода в мрачното антре и отиде в кабинета си. Там откри Роузи, която седеше в креслото и се взираше в него.

— Небеса! Сърцето ми подскочи — ахна той. — Какво, за бога, правиш тук?

— Открих Дженкинс — отвърна тя. — Реших, че ще искате да го знаете.

Той се замисли, после отиде до кухнята, за да сложи чайника на печката и се върна отново.

— В моята кухня ли си яла?

— Бях гладна — каза тя, — а не ми се прибираще у дома.

— Защо не?

— Погледнете ме.

Литън я послуша; той рядко се заглеждаше в жените и точно в този момент изпита истински шок, осъзнавайки какво стои пред него. Когато замина, а то бе само преди четири дни, Роузи беше странно и непохватно момиче. Какво за бога се беше случило с нея? Косата ѝ беше по-къса и по-тъмна, веждите ѝ... оскубани ли бяха? Ноктите ѝ бяха лакирани, кожата ѝ изглеждаше като полирана. Дори стойката и движенията ѝ се бяха променили.

— Разбирам какво имаш предвид — промълви.

— Очаквам родителите ми да ме направят на нищо, така че си позволих нещо като бягство. Това беше единственото място, за което се сетих. А трябва да видите Дженкинс — добави тя. — Изглежда сякаш е прекарал дълга ваканция с преходи в гората. Едва го познах.

Литън каза мрачно.

— Трябва да ми го покажеш.

Роузи го поведе към допълнителната спалня, тя се използваше съвсем рядко, ако не се броеше сутрешната дрямка на Дженкинс. Очевидно и тя я беше използвала предишната нощ.

На леглото в цялото си великолепиe се беше изтегнал котаракът и доволно хъркаше.

— Господи! — възкликна Литън щом го видя. Дженкинс наистина беше съвсем променен, никога не беше изглеждал толкова слаб и стегнат, както е редно за всяка нормална котка. Той си мислеше, че котаракът си е затлъстял по рождение. — Как изобщо се случи това? Сигурна ли си, че е той? — приближи се да огледа зверчето, което се претърколи в съня си и неприятно изсъска. — Да, той е. Странно. Какво мислиш, че се е случило? По-важното е, какво се е случило с теб?

В този момент на входната врата се звънна. Наистина, обикновеният живот понякога му идваше в повече.

Той отвори вратата, разсеян от мислите си и леко подразнен, че е обезпокоен от облечена в туид, но все така прекрасна дама с пазарска чанта в краката.

— Колко се радвам да те видя! Минавах оттук — каза тя — и реших да се отбия.

— Анджела. Колко приятно.

— Като че ли не си особено радостен, че съм тук.

— Напротив, разбира се, че съм.

Той се опита да подскаже, че моментът не е особено подходящ, но тя не му обърна внимание, вдигна чантата и влезе.

— Дали не носиш мляко случайно? — попита Хенри. — Не бях тук няколко дни.

— Ще ми се да се беше научил да се грижиш за себе си по-добре, Хенри. Ще умреш от глад, ако няма кой да ти се притече на помощ. Имам мляко тук някъде. Ще го получиш, ако аз получа чаша чай в замяна. Нося и хлебчета.

Тя мина край него и се отправи към мрачната тясна кухня.

— Трябват ми някои неща от мазето, ако нямаш нищо против — провикна се тя през рамо. — Ти как я караш, скъпи?

— Добре. Наложил ми се да пътувам до Париж.

— Чудесно.

— Не съвсем.

Хенри Литън се обърна, тъй като чу движение зад гърба си.

— О! — промърмори. — Двете познавате ли се? Не, разбира се, че не.

Момичето и жената се запознаха и Литън си помисли, че се гледат особено. Някак егоистично, с известно чувство на притежание. И двете искаха да разговарят с него и нито една от тях не искаше другата да е там. Почувства се леко поласкан от магнетичния си ефект.

— Роузи, това е госпожица Миърсън.

— Анджела, мила. Наричай ме Анджела.

— Госпожица Розалинд Уилсън, която тъкмо ми върна котарака в необяснимо добро здраве.

— Котките обичат да скитат — каза мъдро Анджела.

— Не и тази — отвърна Роузи. — Доколкото разбирам, останала е през цялото време заключена в мазето. Странното е, че има вид на създание, което е бродило с месеци в дивата природа, не мислите ли?

— Да, какво държиш там, Анджела? Да не е велоергометър за отслабване? — попита сърдечно Литън.

— Просто джунджурии.

Поприказваха си неангажиращо през следващия половин час, като и двете посетителки игнорираха очевидния копнеж на Литън да си отидат възможно най-бързо. Накрая той се предаде и се качи на горния етаж с чантата си, за да се измие и преоблече. Когато се върна, двете седяха все така една срещу друга и излъчваха явно неудобство.

— Хенри — каза му Анджела, която го последва в кухнята. — Имаме малък проблем. Всъщност Роузи не е тук.

Литън почеса прясно избръснатата си брадичка.

— Защо?

— Има неща — отвърна загадъчно тя, — които няма нужда да знаеш. Неща, които засягат само жените. Сигурна съм, че разбираш.

Литън се усмихна нервно.

— Надявам се да не влизаш в подробности.

— Добри ми човече! — въздъхна тя. — Не си виждал Роузи. Нямах представа къде е и с кого може да е. Има някои неща, които трябва да се направят, преди да бъде върната на родителите си.

Литън се впусна в мисли за Студената война.

— Много е важно — продължи тя. — Аз ще се справя с положението, но ми е нужно малко време. В противен случай Роузи ще

си има сериозни неприятности. Родителите ѝ, репутацията ѝ... — заключи деликатно тя.

— Нищо не знам и не искам да знам. Вие двете правете каквото е нужно.

— Благодаря ти. Значи ми даваш дума? Дори ако дойдат родителите ѝ, приятели или полицията? Който и да е. Не си я виждал. Разбрано?

— Ами...

— Хенри!

— Много добре, щом настояваш. Но и ти трябва да направиш нещо в отплата. Нещо като приятел ще идва тези дни. Вероятно утре. Руснак. Чудех се дали ще можеш да ми превеждаш.

— „Нещо като приятел“ — повтори тя. — Пак ли старият бизнес, скъпи?

Литън кимна.

— Тогава с радост ще помогна. Само ми кажи кога и къде.

Анджела изтърси трохите от роклята си, слезе долу да вземе каквото ѝ трябваше, а след това си тръгна и поведе Роузи със себе си.

* * *

Ако Литън си мислеше, че изчезването на двете му посетителки означава, че може да си почине, тогава грешеше. Само след половин час звънецът на входната врата звънна и той отново се потътри да отвори.

— Какво? — попита ядосано той. — Не искам нищо.

Ужасна е тази страна, помисли си раздразнен. Ясен му беше човекът, който стоеше на верандата му. Не го познаваше, разбира се, но му бяха познати костюмът не по мярка, лошата кожа, зле подстриганата коса, стойката.

Животът е пълен с изненади. Мъжът извади малък бадж и му го показа. Детектив сержант Алан Малтби.

— Имате ли нещо против да вляза, сър?

Литън изруга. Не че приемаше полицията особено сериозно, но беше известно усложнение.

— Разбира се — отвърна той, отвори вратата малко по-широко и си придаде вид, за който се надяваше да вдъхва усещане за загадъчност.

— Докладвано е за изчезнало момиче, сър — продължи сержант Малтби. — Казва се Роузи Уилсън. До този момент няма причини да се смята, че става въпрос за друго, освен за младежка безотговорност.

— Бихте ли ми обяснили какво се е случило?

— Е, откровено казано, нищо особено, сър. Изглежда се е държала неприлично, скарала се е с родителите си и е излязла ядосана. Не са я виждали от вчера и родителите ѝ ни се обадиха. Подозирам, че по-скоро горят от нетърпение да я накажат, отколкото да са наистина разтревожени. Вярвам, че я познавате?

— Понякога се грижи за котката ми. В понеделник заминах за Франция и се върнах едва преди час.

— Значи не сте я виждали?

— Не — отвърна рязко той. Помисли дали да не добави известни подробности, които да попречат истината да излезе наяве, но реши да не го прави. Благодарение на опита си умееше да лъже безочливо. — Все пак съм сигурен, че е добре. Тя е добро и разумно момиче. Вероятно просто е излязла с приятели. Предполагам, че е нормално за днешните петнайсетгодишни.

— Всъщност е точно така, сър. Може ли да ви помоля за съдействие?

— Разбира се. Ако позвъни на вратата ми, ще ви се обадя или веднага ще я изпратя у дома.

— Много мило от ваша страна, сър. Разбирам, между другото...

Тук полицаят — Литън го беше допуснал само в тясното антре не от липса на любезност, а защото Роузи беше оставила училищната си чанта в кабинета му — се поколеба, сякаш знаеше нещо.

— Да?

— Разбрах, че сте сътрудник на правителството, сър — каза той.

— Такъв ли съм?

— Прикрепен съм временно към Специалния отдел, разбирате ли. Един ден в седмицата. Това е невероятна възможност за мен. Много е вълнуващо.

— Разбира се. Вие сте от онези, които тормозят синдикалистите. Поддривна дейност и шпионаж. Предполагам, че не се среща често

наоколо.

— Не, всъщност не — отвърна със съжаление той. — Вие сте в нашия списък, нали разбирате.

— Колко притеснително. Какъв списък?

— Не като човек, който се занимава с подривна дейност, сър, разбира се, че не. Нямахте да го споменавам, ако беше така. Ако някога се свържете с нас, ще имаме грижа за вас и ще бъдем наясно, че е добре да ви изслушаме.

— Изобщо не е редно да има такъв списък — посочи Литън. — Понякога се чудя кой термин е по-неподходящ „Тайни служби“ или „Разузнавателни служби“. Понякога и двете са неподходящи.

— Точно така, сър. Но ако някога имате нужда, разбирате какво имам предвид.

— Ще потърся точно вас, сержант Малтби. Ако това ще помогне, ще добавя също, че сте прекрасен човек.

— О, това би било много мило, сър.

— Всъщност — каза той, тъй като внезапно нещо му хрумна, — може да имам нещо за вас. Надявам се, че мога да разчитам на вашата дискретност. Малко преди да напусна Англия, забелязах, че един мъж наблюдава къщата ми. Видях го отново, когато ви отворих вратата. Стига да имате желание да погледнете през този прозорец...

Литън дръпна леко завесата и надникна.

— Аха! — възкликна Малтби и се наведе да погледне през тесния отвор. — Около метър и осемдесет и два, тъмна коса, без очила, праметнал палто през ръката си. Прилича малко на чужденец. За него ли става въпрос?

— Точно за него. Може и да е нищо, но ме притеснява. Бихте ли се заели да откриете кой е той, моля?

28.

Светлината проработи за Дженкинс, но не и за Розалинд. Когато преминаваше през светлия участък, тя изпита дискомфортно усещане, сякаш нещо метално раздираше цялото ѝ тяло. Беше толкова неприятно, че я накара да изгуби концентрация, при което залитна и убоде крака си на стар корен, стърчащ от земята. Разстроена и обърквана се хвърли с вик към светлината и падна. Лежеше на земята и вдишваше нежната сладникава миризма на гниещите листа. Все още беше в Антеруолд. Светлината вече не действаше. Тя беше блокирана тук.

Но Дженкинс се беше изпарил и тя забеляза, че светлината е избледняла силно, проблясваше като електрическа крушка, която всеки момент ще изгори. От другата страна успяваше да долови нечий неясен силует. Извика разтревожена, изправи се и отчаяно опита още веднъж, но светлината беше напълно угаснала.

Нямаше я. Никаква светлина. Нито Дженкинс. Сега наистина беше в беда.

Тя се свлече на земята. След като беше решила да се прибере у дома, осъзна, че отчаяно копнее да види майка си и баща си, а дори и брат си. Нещо повече, искаше ѝ се да се върне в училище.

Какво щеше да прави сега?

Странен звук я върна към действителността; нещо като вой, рев или писък. Определено беше човек и беше по-скоро ядосан и гневен, отколкото разстроен или ранен и идваше от малка група дървета зад нея. Розалинд помисли, а след това реши, че трябва да разбере. Който и да беше, можеше да знае нещо за светлината. Или поне как да се върне на партито. Каквото и да е, беше по-добро от това да стои сама в тази гора.

Тя тръгна на пръсти колкото можеше по-тихо по посока на звука и стигна до малка полянка. Не се виждаше друго освен проблясването на свещ точно край източника на шума. Стори ѝ се, че отзад се мярка колиба, но не беше сигурна.

— Ехо? — провикна се тя. — Има ли някой?

Хлипането и подсмърчането спряха на мига; настъпи пауза, след това се чу шумолене на дрехи и приведената към земята фигура се изправи в мрака и приближи. Към лицето ѝ се вдигна фенер. После шумно пое въздух.

Това беше Алиена. Розалинд веднага разпозна гласа, но вече не беше уверената, овладяна звезда от концерта. Сега беше просто разстроено момиче, макар и по-малко разстроено от Розалинд, която незабавно изпита съчувствие.

— Какво има?

Друг приглушен стон.

— Рамбърт. Моят учител. Мисля, че е мъртъв.

— Господи. Какво се е случило?

— Беше ми ядосан. Заради пеенето ми.

— Защо? Беше прекрасно.

— Беше. Наистина беше така. Очаквах поздравления.

Тя въздъхна горчиво.

— Не хареса интонацията ми в края на един от пасажите, реши, че вариацията ми на друг не била подходяща. Така и не каза „браво“ или „това беше наистина добре“. Започна направо с критиките. Как никога не съм била достатъчно добра...

— Съжалявам.

— Затова го ударих. Оттогава не е помръднал. Боя се, че може да е умрял.

— Не мислиш ли, че е по-добре да провериш?

— Твърде уплашена съм.

— С какво го удари?

— С тиган.

Розалинд се засмя нервно. Алиена я погледна и също се засмя.

— Падна като покосен. Трябваше да видиш изражението на лицето му.

— Все пак, ако си го убила... струва ми се, че това е сериозно.

— Ще идеш ли да провериш? Наистина не искам да се връщам вътре.

Розалинд също не гореше от нетърпение да види труп, но въпреки това кимна. Алиена ѝ показа пътя, предупреждаваше я да внимава, посочваше стъпалата и паянтовата дървена врата.

— Тук ли живееш? — попита Розалинд като се опита да прикрие изненадата си от бедната и примитивна обстановка.

— Да — отвърна Алиена. — Прелестно е, нали? — тя ѝ подаде лампата и посочи: — Продължавай натам.

Розалинд внимателно прекоси прага и вдигна лампата високо над главата си. На земята наистина лежеше дребен и слаб човек, който изглеждаше съвсем мъртъв. Розалинд хвърли поглед към Алиена и предпазливо коленичи до трупа, който звучно се оригна и към лицето ѝ се понесе облак от алкохолни пари.

— О, божичко! — ахна Розалинд и така рязко се отдръпна назад, че едва не се претърколи. — Не си го убила. Мъртвопиян е. Напомня ми за чичо Чарли.

Възвърнала самообладанието си, девойката приближи, като се опитваше да прикрие облекчението си.

— Колко жалко. Дали да не опитам още веднъж?

— Не, не е жалко и ти го знаеш. Все пак сериозно си го насинила.

— Нека да има нещо, с което да ме запомни. Стига ми толкова. Тръгвам си.

— Къде ще отидеш?

Алиена очевидно не беше помислила за това.

— Няма значение — заяви накрая тя. — Ами ти? Какво правиш тук?

— Търся някого — не беше нужно да влиза в сложни обяснения, помисли си тя.

— Кого?

— Всъщност не съм сигурна. Танцувах с него. Той е много... ами, много е мил.

— Много мил? — попита Алиена, като преправи гласа си доста добре. — Толкова мил, че да го преследваш в гората през нощта, облечена в най-хубавия си тоалет? Чак толкова мил?

Розалинд се изчерви.

— Аха! Харесах го.

— А той дали те хареса?

Лицето на Розалинд помръкна.

— Той откъде е?

Тя се смути още повече.

— Каза ми, че живеел там — посочи неопределено тя. — В тъмния лес.

— Никой не живее там. Точно затова го наричат тъмния лес. Иначе щеше да е просто гора. Знаеш ли поне името му?

— Памархон.

Алиена застина на място.

— Памархон? Влюбила си се в Памархон?

— Какво лошо има в това?

— Не знаеш ли кой е той?

— Разбира се, че не знам.

— Тогава нека ти кажа. Памархон, синът на Айзенуор, е най-опасният и търсен престъпник в цялата страна. Той уби чичо си, за да заграби Уилдън, а после се укри и сега ръководи банда главорези и убийци.

— Със сигурност не е така! — възрази Розалинд. — Има толкова прекрасна усмивка. През по-голямата част от времето. Той е много...

— Мил, знам. Вече го каза. Недей да си изграждаш романтични представи за него. Ако наистина е Памархон, той е много опасен.

— Има толкова нежен поглед и изискани маниери.

— Значи е изтъкан от противоречия. Ами ако го намериш и откриеш, че всъщност е нисък и глупав човечец с лош дъх и пристрастие към прерязване на чужди вратове? Цялата романтика е плод на светлините и музиката и Празненството. Кога го срещна?

— В мига, в който пристигнах днес следобед, а после отново на Празненството. Като че ли се отнесох изключително грубо с него. А след изпълнението ти...

— Аха! — обади се Алиена самодоволно. — Значи е мое дело. Пеенето ми превръща старите в млади, грозните в красиви, придава очарование на мъжете. Това е особеността ми талант — призна тя.

— Наред със скромността?

Алиена я погледна кръвнишки, но не сериозно. Беше в забележително добро настроение, тъй като вече знаеше, че не е убийца.

— Точно така, наред с това. Наистина ли искаш да го откриеш?

Розалинд се замисли.

— Да — заяви тя. — Искам. Няма вероятност да съм се объркала чак толкова. Трябва да има някаква грешка. Освен това, ако хората

решат, че наистина е убиец, вероятно се намира в опасност. Трябва да бъде предупреден и спасен...

Алиена извъртя очи.

— Милост, небеса! — възкликна тя. — Това няма да свърши добре. Все пак, ако искаш точно това, мога да дойда с теб.

— Къде?

— В тъмния лес, скъпа Розалинд. Ти искаш да откриеш мъжа на мечтите си, а аз искам да избягам от мъжа на кошмарите си.

— Само момент — прекъсна я Розалинд. — Не съм сигурна, че е редно. Имам предвид, че е грубо да си тръгна просто така, без дори да кажа довиждане. Освен това трябва да се прибера у дома.

— Мислех, че искаш да намериш този мъж.

— Искам.

— Тогава да вървим да го намерим. Лесно можеш да се върнеш у дома, след като установиш, че не го харесваш. Или той не харесва теб.

— Ами... — Розалинд беше изумена от самата себе си.

Защо изобщо слушаше това момиче?

— И двете трябва да се махнем от това място, а аз малко се притеснявах да тръгна сама — настоя Алиена. — Но ако съм с най-скъпата си и стара приятелка, какво лошо може да ни се случи?

— Ти каза, че гората била пълна с престъпници, които се крият от закона.

— О, не. Почти няма такива. Моля те, ела с мен. Можем да спим под звездите, да берем плодове от дърветата и гъби от земята. „Защото земята се грижи за добродетелните и винаги ще бъде така.“

— И това ли е един от вашите цитати?

— Разбира се.

— И наистина ще ми помогнеш?

— Естествено.

Розалинд се извърна назад към дърветата, към откритата площ, където беше видяла светлината; там нямаше нищо и тя осъзна, че и без друго мястото не е същото, на което беше пристигнала. Какъв беше смисълът да стои тук? Всъщност беше по-добре да предположи, че ще го намери. Че е затворена тук и очаква някакво чудо. Ако това беше истина, за пръв път в живота си не само беше свободна да прави каквото си пожелае, но беше и длъжна да се грижи за себе си. Не беше

сигурна дали това е плашещо, или прекрасно, но определено беше различно. От друга страна...

— С радост бих го направила — каза тя и посочи тоалета си. — Но не мога да бродя из дебрите облечена така.

— Разбира се, че не можеш! Освен това, ако грешиш за него, може посрещането да не е особено приятелско. Говори се, че отвличали хора и ги държали срещу откуп. Не искаш да ти се случи това. Махни перуката и маската и ще ти намерим нещо.

— Ти си нисичка.

Алиена се замисли, после се усмихна и посочи мъжа, който хъркаше на пода.

— Истина е, но Рамбърт е горе-долу колкото теб, струва ми се. Чистите му дрехи са там, в ъгъла. Знам го; налага ми се да ги пера. Няма да бъдеш особено елегантна, но ще ти е удобно и когато приключи с теб, никой няма да може да те познае, а това е важно.

29.

Лейди Катрин беше отишла да намери Хенари в момента, в който остави Розалинд в банята.

— Какво се случва с теориите ти, Разказвачо? — попита го тя.

— Съкрушен съм — отвърна той. — Възнамерявах да откроя железни доказателства, че пророчествата са пълна глупост, а постигнах точно обратното.

— О, горкият ти — подхвърли тя без никакво съчувствие. — Така мразиш да грешиш.

— Не е смешно. Това е тя — настоя той. — Името ѝ или по-скоро имената са там, в ръкописа. Облечена е странно, но описанието напълно съответства. Погълнат съм от случилото се. Все още не мога да го осмисля. Ти какво мислиш?

— Намирам я за изключително сладка.

Хенари направи гримаса. Току-що беше видял момичето да чете ръкописа, на чието дешифриране беше посветил няколко години. Тя беше показала, че той е един от най-важните пасажии в Историята, но много по-стар от самата История. Как беше възможно това? Беше го направила безпогрешно, сякаш не беше нищо особено. Не само се беше справила със смисъла, но небрежно беше посочила няколко грешки и беше предложила поправки.

— Невъзможно е — заяви той на Катрин. — Възрастни, които са учили с години, не могат да направят това. Бих оценил знанията ѝ по-високо от своите например.

— Имаш ли обяснение?

Хенари разпери ръце в знак на отчаяние.

— Тя беше толкова изумена от идеята, че е трудно, колкото и аз от тази, че е лесно.

— Утре ще я разпитаме както трябва. Не е като да няма желание да говори. Всъщност щом започне, не може да спре.

— Ще открием коя е и откъде е. След това ще се върнем в Осенфуд и ще я заведем в Забранената стая, ще ѝ покажем Рафта на

Недоумението. Можеш ли да си представиш какво можем да научим, щом може да прочете всичко, което е там? Какво може да ни каже? Пред прага на какви открития се намираме? Само да не беше твоето Празненство. Щеше ли да е важно, ако...

— Да, щеше. Знаеш го много добре. Щом войниците могат да я опазят, значи ще го направят.

— Надявам се да бъде предпазена от нещо много по-сериозно от мечове.

— И какво е то?

— Сърцето ѝ — отговори Хенари. — Ако този ръкопис наистина е вълшебен, твърденията в него са категорични. „И двамата остават задъхани, почти запъхтени, макар да не забелязват топлия ден; всеки от тях е заплепен от другия...“ Има и още, но не мога да го разчета и въпреки това е пределно ясно. Ръкописът предсказва, че тя се влюбва в млад мъж, когото среща в гората. Джей няма да остане с празни ръце.

* * *

За Хенари беше непоносимо трудно да се откаже и да повярва на ръкописа, на който беше посветил последните няколко години в опит да покаже, че е пълен само с глупави пророчества. Всичко това го караше да не иска да я изпускат от поглед дори и за миг, докато не разбере какво става. И все пак съзнаваше, че подобен подход е погрешен. Момиче и момче се срещат и се влюбват. Тя не може да се отдели от него. Така се казваше. Тъй като ръкописът беше демонстрирал силата си толкова ясно, той трябваше да му се довери.

В действителност беше ужасяващо. Беше предсказал, че момиче ще се появи на хълма пред погледа на момче на име Джей и момичето се беше явило. Беше предсказано, че тя ще дойде отново след много години и ще бъде пак на същата възраст — само по себе си невъзможно. И това също се беше случило. Че ще говори езика с изумителна лекота и това също беше така. Беше погледнала ръкописа, върху който се беше трудил с години, зърна най-неразбираемите пасажии и ги прочете, без да се замисли. Кое щеше да я изкуши да му помогне? Какво можеше да научи и разбере той?

Много пъти беше на косъм да повдигне темата за ръкописа в Осенфуд, но всеки път си беше прехапвал езика. Знаеше каква ще бъде реакцията — недоверие от страна на тези, отказващи да приемат каквото и да е, за което се твърдеше, че датира отпреди Историята, и ентусиазирана подкрепа от другите, които вярваха в магичното. Щеше да бъде отлъчен от дружеството наред с най-безумните и глупавите.

И тъй, утре щеше да разпита отново момичето и да го накара да прочете ръкописа в неговата цялост. Канеше се да открие коя е и откъде идва. Щеше да изчака, докато имаше такива доказателства, които да убедят и най-заклетите традиционалисти. Решен бе да действа внимателно и грижливо да изгради тезата си.

Каза си, че дотогава ще прекара времето по най-добрия възможен начин. Беше прекрасна вечер, приветстваха го топло, щеше да се забавлява невероятно, а и вече беше постигнал успех, за каквото повечето мъже можеха единствено да мечтаят. Гонеше го известна нервност, то се знае, но кой не би се чувствал по същия начин?

Момичето се беше появило и той беше пресметнал това благодарение на стария ръкопис. Давайце, мои скептични приятели! Как ще го обясните? — възкликна сам на себе си, докато отпиваше със задоволство от чаша студено бяло вино — подобрена реколта от прочутите лозя на лейди Катрин.

Той насочи вниманието си към възрастен мъж, който го наблюдаваше внимателно, несъмнено се възхищаваше на работата му на учен.

— Добър вечер, сър! — каза му и скоро потъна в разговор, който обичайно би приел за твърде досаден, но точно тази вечер му се стори странно успокоителен.

Внимателните грижи за доброто му настроение продължиха през цялата вечер до момента, в който видя изражението на Джей, когато се появи във вътрешния двор.

* * *

Емоциите, обзели Джей, докато гледаше Розалинд да хваща под ръка високия маскиран непознат, бяха много и непознати. Само да имаше повече опит, щеше да успее да ги разграничи. Първата беше

вина; знаеше много добре, че това нямаше да се случи, ако не беше така неспособен да свали очи от Алиена, която според него му се усмихваше доста окуражително. Втората беше изненада; не беше забелязал мъжа, застанал зад тях, а когато го зърна, не предположи, че той ще бъде така груб да повтори покана, която вече беше отхвърлена. Третата беше паника. Имаше инструкции да държи Розалинд близо до себе си, това означаваше да я пази. Тя трябваше да получи храна, забавления и после да бъде върната обратно при лейди Катрин и Хенари, които да се погрижат нататък за нея.

Всичко щеше да бъде наред, казал си бе той. Нямаше нужда да вдига тревога за нищо. Защо да си проси дворцово порицание без причина? Ала го мъчеха подозрения, че е взел грешно решение.

Джей последва надлежно двойката, докато се разхождаше, но наоколо имаше толкова много хора. Смехът беше като обида за него; музиката го дразнеше, искаше му се да прогони звуците на щастие като ято досадни мухи.

И взе, че ги изгуби.

Какво щеше да прави сега? Освен да чака и да се надява — да се надява в разумни граници все пак. Имаше основания да предполага, че след един час Розалинд отново ще се появи, а маскираният мъж ще изчезне и повече няма да го видят или чуят. Щеше да остане само като кошмар.

След като отмина час и половина, дори Джей осъзна, че това не е сън и е време да сподели проблема с по-висшестоящите. Той тръгна неохотно да търси господаря си, а притеснението му нарастваше при минаването от един в друг вътрешен двор, докато не чу да се извисява познат глас. Събра остатъка от куража си и се приближи.

— Направих всичко по силите си, наистина се постарах, но тя изчезна.

Хенари посрещна това с мълчание: а и какво трябваше да каже?

— Един мъж ѝ се поклони. Тя му отвърна с реверанс и тръгнаха заедно. Нямаше как да спра това.

— Предполагам, че не. Не би могъл да причиниш скандал.

— Опитах се да ги последвам от разумна дистанция, просто да се уверя, че всичко е наред, но не бях разтревожен. Тя беше под протекцията на Уилдън все пак.

— Продължавай.

— Не мога да ги открия. Търсих навсякъде. Той трябваше да я доведе до мястото, от което бяха тръгнали, но не го направи. Единият час отмина преди векове.

Значението на провала се стовари върху Джей чрез изражението на лицето на Хенари.

— Преди векове?

— Поне три четвърти час до този момент. Обикалях наоколо. Питам много хора дали са ги виждали. Тя просто се изпари.

— Беше ли разстроена или ядосана, когато те остави? Ти каза ли нещо, с което да я подразниш? Мислиш ли, че може да е решила да се върне при онази светлина, за която говореше?

— Вярвах, че си прекарваме много добре.

— Тя как се държеше с теб? Моля те, отговори внимателно. Това е изключително важно.

— Беше невероятно дружелюбна.

— Дружелюбна? Само дружелюбна?

— Да. Имам предвид, че тя беше... дружелюбна. Аз много я харесах и изглежда и тя ме хареса. Искам да кажа, не мисля, че съм бил груб с нея. Не като онзи.

— Кой онзи?

— Този, когото е срещнала в гората, преди да срещне мен. Все ми говореше колко ужасно се отнесъл с нея. Не го беше харесала и постоянно го повтаряше.

— Нека изясним този въпрос — настоя Хенари. — Тя е срещнала някого в гората преди теб? Преди ти да я видиш?

— Да. Аз бях обграден от войниците и арестуван, а малко покъсно тя се появи на поляната, където ме бяха заловили. Беше срещнала този човек, който побягнал, щом чул да приближаваме.

* * *

Джей разкри първите подробности около изчезването на Розалинд, като представи тъй злочесто и нещастно лице пред света, че то привлече вниманието на спътниците му в лодката от предишната вечер. Зората приближаваше, а фантастичният свят, създаден от лейди Катрин, избледняваше. Свещите догаряха, меланхолията, която винаги

съпътства подобен завършек, започваше да завладява онези, които бяха останали. В шатрите и вътрешните дворове селяните празнуваха, поглъщаха храната и питиетата, заделени за тях. Те от своя страна се отплащаха за добрината с шумни песни и танци, шеги и акробатични изпълнения, които прогонваха усещането за изисканост от предната вечер. През портите на неприлични забавления гостите се връщаха към ежедневието, където до един щяха да се отдадат на съня. Само Джей стоеше встрани от тълпата, Рената го забеляза и понечи весело да го поздрави, но бързо я обзе безпокойство.

— Какво има, какво се е случило? Изглеждаш толкова тъжен.

— Виждали ли сте някъде моята компаньонка? Не мога да я открия.

— Ах! — възкликна тя. — Добра причина да си тъжен, ако изобщо може да има такава. Все пак съм сигурна, че ще успееш да я откриеш.

— Ходих навсякъде — обясни Джей. — Нямам представа къде може да се крие. Претърсих всеки павилион, всяко кътче от градините.

— Тя не е в градините — отсече Рената. — Или поне не би могла да бъде там.

— Кое ви кара да мислите така?

— Видях я да тръгва по онази пътечка много отдавна.

Джей сграбчи ръката ѝ.

— Сигурна ли сте?

— Разбира се. Кой би могъл да сбърка подобна фигура и тези дрехи? Абсолютно сигурна съм, че беше тя.

— Не каза ли къде отива?

— Нищо не каза. Всъщност не обърнах особено внимание. Просто я забелязах.

Джей посочи.

— Натам, по тази пътека?

— Точно така — отвърна тя. — Беше с един мъж, който си тръгна и я остави сама. След няколко минути тя го последва.

От това Джей се почувства още по-зле.

— Благодаря — каза той.

— Недей да се целиш твърде високо, млади ученико — посъветва го мило тя. — Спомни си притчата за Гагари, който копнеел да докосне звездите и паднал на земята като огнена топка.

Джей не чу предупреждението ѝ. Вече следваше посоката, която му беше показала.

30.

Джак Мур беше уморен и в лошо настроение, когато стигна до Отстъплението, където живееше Емили Странг. Грешка беше да ходи толкова скоро; трябваше да изчака и първо да види дали търсенето на Анджела Миърсън ще пожъне успех. Но вземаше под внимание настояването на Ханслип да действа бързо, затова реши, че е нужен по-директен подход. Щеше да разпита момичето; ако не беше склонна да съдейства, той можеше да я арестува и да измъкне информацията, както си му бе редът. Старите му колеги щяха да му предоставят пространство, без да се говори много след това.

Последните километри минаваха през опасен участък; Отстъпниците бяха окупирали територия, която беше само няколкостотин метра широка и около километър дълга, между две населени зони. Едната определено беше от висока класа, тъй като прожекторите на охранителните кули по протежение на предпазния зид бяха насочени навън, за да се следи по-скоро за незаконно нахлуване, отколкото за криминални прояви вътре. Другият комплекс беше доста различен; постоянното преминаване на хеликоптери над него, дебелия бодлива тел, опъната над външните стени, бдителните пазачи, които патрулираха отвън, всичко това бяха белези за жилищна единица с нисък стандарт. Обитателите трябваше да бъдат наблюдавани, в случай че се опитат да вземат повече от онова, което им се полага, а Джак беше наясно, че то никак не е достатъчно.

Отстъплението изглеждаше още по-зле, почти непригодно за обитаване от човешки същества. Беше заобиколено от стена от бетонови блокчета и имаше ръждясала метална врата, която издрънча от удара на юмрука му по нея. С малко усилия вероятно щеше да успее да я отвори, като я бутне с рамо. От другата страна изляя куче, а след него и още едно. Той отново заблъска, спря чак когато чу приближаване на стъпки отгатък.

— Кой е?

Вратата не се отвори.

— Просто отвори, става ли?

Светна лампа от горния ръб на стената на около три метра над главата му.

— Само един — чу се глас от другата страна.

Вратата се отвори с пукане и друга ослепителна светлина беше насочена към лицето на Джак.

— Свали това — процеди той, вдигнал ръце, за да предпази очите си.

Прекрачи прага и вратата се затвори незабавно. Млад мъж спусна метално резе и застана пред него.

— Името ти?

— Не е твоя работа — отвърна Джак.

— Моя работа е. Никой не влиза, без да е регистриран. Противоречи на закона, а той не се престъпва.

Беше забравил за това. С неохота извади личните си документи и ги подаде. Младежът ги погледна незаинтересовано.

— Е, какво искаш?

— Да видя вашия водач. Не питай защо, нямам намерение да те информирам.

Мъжът, който имаше дълга неподдържана коса и изглеждаше, сякаш не се е бръснал от дни, се ухили срещу него.

— Ще съобщя, че си тук. Ако тя каже не, отиваш си. Разбрано?

Джак кимна.

— Ела с мен.

Той го поведе безмълвно към една от сградите, бутна някаква врата и се озоваха пред вонящо на мухъл бетонно стълбище. Комплексът някога трябва да е бил улица с магазини или нещо подобно, когато все още е имало магазини. Вероятно бе предвиден за събаряне с цел изграждане на повече жилищни блокове за постоянно нарастващото население, но беше нелегално завзет от самонастанилите се бунтовници. Когато настъпеше моментът, те щяха да бъдат изгонени и да идат другаде. Дотогава живееха тук, засаждаха цветя и дори боядисваха сградите в ярки цветове. Безсмислено, но поне ги ангажираше с нещо.

— Силвия — провикна се младежът. — Посетител! Качваме се!

Той пое нагоре по стълбите.

— Няма асансьор — подметна през рамо. — Не се глезим с такива.

— Предполагам.

Изкачиха три стълбищни рамена и Джак беше въведен в най-необикновеното помещение, в което някога беше влизал.

Беше просторно, с дължина около двайсетина метра и по-широко от обичайното жилищно пространство за хората извън елита. Нямаше мебели, а подът беше покрит с разноцветни шарени материи и възглавници, които предизвикваха замайване с изобилието си. От стените висяха още материи, покриваха всеки сантиметър от пространството. Всичко беше озарено от свещи в стъклени съдове, десетки на брой, поставени на различна височина, които излъчваха трепкаща жълтеникава светлина, така че стаята на моменти беше тъмна, а в други съвсем ярка. От тях се носеха и странни аромати, сладки и пикантни, такива, каквито не беше подушвал от години. Одобрително пое дълбоко дъх.

— Имплантите ви не функционират тук — чу се тих глас от другия край на стаята. — Сега сте съвсем сам.

Гласът не беше заплашителен; точно обратното, беше нежен и мек, почти приятен със своята мелодичност.

Джак чу шумолене на дрехи и приближаващи стъпки по пода. Възрастна, но красива жена изникна от мрака. Тя беше ниска, с късо подстригана бяла коса — побеляла от старост, не заради модата — и внимателно го огледа.

— Не се опитвах да осъществя връзка. Вдишвах ароматите.

— Мокър сте. Елате и седнете край огъня да се изсушите.

— Предпочитам да стоя прав.

— Аз предпочитам да седнете.

Силвия се загледа замечтано в огъня и игнорира Джак. Имаше повече търпение от него. Макар и неохотно, Джак седна. Или се опита; отдавна не беше сядал на пода и беше болезнено да заеме нужната позиция. Чувстваше се нелепо; престана да трепери и започна да усеща как топлината прониква през дрехите му.

— Благодаря — каза тя. — Не обичам хора като вас да стърчат прави над мен. Може да ви се струва глупаво, но и на мен някои от вашите привички ми се виждат глупави. Сега вероятно можете да дадете обясненията си?

— Дошъл съм да помоля за помощ.

— Това е много изненадващо. Наясно сте, че не вземаме участие в делата на вашия свят.

— Разбира се. Няма да моля за нищо, което не желаете да ми дадете доброволно. Моля просто да ми услужите с познанията на млада жена — Емили Странг. Казаха ми, че познава историята, наясно е със старите документи. Трябва да намеря някого.

— Предлагате ли нещо в замяна?

— Боя се, че не съм в позиция да предлагам нищо конкретно в момента, макар че мога да ви уверя, че всяка помощ ще бъде подобаващо възнаградена.

— Не е много изкушаващо. Несъмнено сте наясно, че кампанията по преследването ни е подновена. Стотици бяха арестувани, а десетки отстъпници затворени.

— Това няма нищо общо с хората, за които работя. Всъщност вероятно ще мога да ви предложа скромна защита.

— Ще ви изслушаме. Съветвам ви нищо да не премълчавате и да не лъжете. Ще ида да намеря Емили. Тя ще реши дали иска да ви помогне или не.

* * *

Беше посещавал подобни места в миналото, понякога за да арестува хора, но по-често да провежда разследвания и проучвания и никога не се беше чувствал комфортно. В някои случаи обитателите бяха враждебни или уплашени, при все че най-често отношението им бе снизходително, дори и когато пристигаше въоръжен и с подкрепление. Често пъти се държаша, сякаш го съжаляваха и отговаряха на въпросите му с готовност, като че се опитваха да направят живота му малко по-лек.

Беше усещал, че едва ли не харесва някои от тях, което беше нелепо. Те бяха самозвани пазители на идеи и практики, които нямаха цел или функция. Настройваха се срещу цялото общество и го отслабваха, като го пренебрегваха. Отказваха да бъдат щастливи, предпочитаха собственото си нещастие; отказваха да приемат комфорта, предпочитаха собствената си мизерия; отказваха също и да

са здрави, предпочитаха това, което намираха за естествен процес на стареене и тлен. Жената на име Силвия не беше на повече от петдесет; само един бърз курс с таблетки и отново щеше да е младо момиче. Защо някой би отхвърлил подобна възможност? На времето той беше открил много информация за Отстъплението, за подхода им, за онова, към което се стремяха. Голяма част беше неразбираема, без значение дали защото беше скрита, или той просто не можеше да я разбере, не знаеше.

И все пак бе наясно, че много от тях вярваха в нещо, което определяха като опазване на миналото, придържане към нещо, което е отлетяло, преди да е придобило някаква стойност. Никой друг не беше съгласен с това, поне преди да се появи Анджеела.

Той имаше бизнес план, възнамеряваше да изложи исканията си и да получи съдействието им или чрез убеждение или чрез принуда, както дойдеше. Не го вълнуваше много кой подход ще използва, стига да получеше каквото му трябва. Подготви се да започне, когато вратата се отвори и оглавяващата Отстъплението се върна с млада жена с изумителна външност. Това трябва да беше дъщерята на Анджеела, Емили. Приликата беше очевидна на пръв поглед, но се изискваха усилия, за да се открие подобие в чертите. Беше също толкова висока, колкото Анджеела, имаше същата костна структура, но, подобно на повечето от нейния тип, косата ѝ беше подстригана съвсем късо без стил или грижа, а халките на ушите ѝ, за да може лесно да бъде разпозната от властите като опасна, бяха грозни. За разлика от другите тя не носеше никакви допълнителни украшения. Кожата ѝ беше чиста, очите ясни, но тъмните кръгове под тях подсказваха липса на сън, както и на лекарства за прикриване на недостатъците. На последно място идваха дрехите, груби, безформени и раздърпани; бяха нужни големи усилия, та Джек да може да си представи как би могла да изглежда с мъничко грижа и ако живееше в друга среда.

И все пак в изражението ѝ имаше нещо, което го накара да се усъмни дали я преценява правилно. Докато Анджеела винаги изглеждаше напрегната и обзета от мощни емоции, тази притежаваше хладнокръвие и спокойствие, мина грациозно по покрития с килими под, седна с кръстосани крака до Силвия, изправи гръб и го загледа не с опасение, а с открито и безстрашно любопитство.

— Това е Емили — представи я кратко Силвия.

Емили кимна, но без да говори, изчака той да каже защо е дошъл, а след това вероятно щеше да си тръгне и да ги остави отново на мира.

— Нека започна, като попитам дали сте наясно със самоличността на своята майка — каза той.

Каквото и да бяха очаквали, със сигурност не беше това. Джак забеляза вниманието и предпазливостта, които предизвика въпроса му. Лицето на Силвия беше непроницаемо, докато момичето изрази лека изненада.

— Защо питате?

— Важно е.

— Наясно съм — заяви тя. — Тя е учен и името ѝ е Анджела Миърсън. Силвия ми го каза, когато дойдох тук. Не сме се срещали.

— Тя е изчезнала и имам нужда от помощта ви, за да я открия.

— Защо мислите, че мога да помогна с нещо? Не знам нищо за нея. А и не искам.

— Въпреки това е възможно да опита да се свърже с вас. Приемам, че все още не го е направила?

— Не. Защо ми казвате това?

— Тя работи в институт, който е разположен на остров Мъл, в северозападната част на Шотландия — обясни Джак. — Може да се приеме за сравнително безобиден, струва ми се. Повечето от изследванията се занимават с предаването на енергия. До голяма степен е невъоръжен. Избягва публични изяви и няма изразена позиция по отношение на третиране на ренегати като вас. Сигурен съм, че не сте склонни да приемете твърденията ми на доверие, но съм също толкова сигурен, че лесно може да проверите казаното от мен. Изглежда майка ви е направила важно откритие. Преди няколко дни просто изчезна, след като е унищожила цялата информация за проекта преди това. Трябва да я намеря, преди някой друг да го е направил. До момента изчезването ѝ не е публично достояние, но когато стане, много хора ще искат да се доберат до услугите ѝ, а част от тях не са приятни хора. Дойдох да помоля за помощ, а донякъде и да ви отправя предупреждение. Ако работодателят ми смята, че пътят до Анджела минава през вас, тогава и други биха могли да си помислят същото и няма да са любезни като нас. Забелязали ли сте признаци на повишено наблюдение през последните дни?

— Не.

Джак спря, за да провери как се справя. Беше невъзможно да прецени. Нито една от жените, които седяха срещу него, не показваше дори най-бегла емоция. Той предпочиташе да направят нещо, каквото и да е, за да може да прецени дали подходът му — честен, ако не абсолютно открит — беше правилен.

— Благодаря за предупреждението, господин Мур — каза Силвия. — Ще вземем каквито мерки за сигурност преценим. Желаете ли да ни кажете още нещо?

— Да. Вярвам, че майката на Емили може да е скрила копие от данните преди изчезването си. Може да е искала Емили да го открие.

Най-после постигна реакция, макар и съвсем леко доловима. Емили му изглеждаше изненадана и дори скептична по отношение на тази идея.

— Обяснете.

— Смятаме, че може да го е скрила в Националното хранилище.

— Защо, за бога, би скрила нещо точно там?

— Да, защо? Ако успея да го открия или да открия майка ви, тя може да даде обяснение. Моят работодател има две предположения. Едното е, че двете с нея сте в един отбор и сте го скрили.

— Вече ви казах...

— Другото е, че човек с вашите способности е сред малкото, които биха могли да се доберат до него. Не знам. Може да е изцяло погрешна следа, но тя е единствената, с която разполагаме до момента, и точно затова започвам търсенето от тук. Помощта ви ще бъде много добре възнаградена.

— Естествено, вашите хора обикновено пристигат с хеликоптери, спускат войници и вземат каквото поискат.

Думите на Емили бяха враждебни, но тонът ѝ — не; беше по-скоро въпросителен.

Джак се усмихна окуражително.

— Ние не разполагаме с армия, а службата ни за сигурност наброява малко повече от десетина души.

— Полицията?

— В такъв случай историята ще стане публична. Предпочитаме да открием информацията, преди някой да е разбрал, че липсва. Човек, който познава мястото, ще е от голяма полза.

— Наясно ли сте, че на хора като нас вече не е позволено да влизат в сградата? Не съм стъпвала там повече от година.

— Имам правомощия да вляза.

— Значи щом искате, може да влезете, да вземете документите, ако са там и това е. Още нещо?

— Тогава ще мога да се съсредоточа върху търсенето на майка ви.

— Трябва да разберете — намеси се Силвия, — че докато хората във вашия свят се съсредоточават върху цифри и факти, ние действаме с думи и емоции. Ние сме експерти в нашата област, както вие във вашата. Слушаме много по-внимателно от вас. Не ни лъжете, но премълчавате прекалено много, че да ви се доверим в този момент.

— Опитвах се да кажа, че всичко е свързано.

— Не става въпрос за повишаване на скоростта на влаковете, нали?

— Не. В погрешни ръце, тази информация може да бъде изключително опасна за цялата планета. Не се отнася за печелене на пари.

— Кога изчезна Анджела Миърсън?

— Преди три дни.

— Точно когато спирането на тока уби толкова много хора?

— Мисля, че да.

— Съвпадение, сигурна съм, но разберете нашата предпазливост. Хората вече ни обвиняват, опитват се да го представят като тероризъм, а не като некомпетентност.

— Не мога да кажа нищо по въпроса. Дойдох тук с проста задача и ясна молба. Ще ми помогнете ли, както помолих?

— Ще го обсъдим насаме, доктор Мур, след като си отидете.

— Нужно ли е да го обсъждате?

— Тук всичко има нужда от обсъждане — отвърна тя с лека усмивка. — Бъдете пред главния вход на хранилището утре в девет. Ако решим да ви помогнем, Емили ще бъде там. Ако не...

— Да?

— Няма да се срещнете с нея там, а ние няма да желаем да идвате отново.

* * *

Това беше. Джак си даде сметка, че няма какво повече да направи, освен да чака и да се надява молбата му да е постигнала някакъв ефект. Ето защо се върна в жилището си, поръча си храна и се настрои за спокойна вечер.

Покоят му не продължи дълго. По-малко от половин час след като се беше прибрал, на вратата се потропа. Беше минал по заобиколен маршрут и пристигна уморен, мръсен и мокър от мътния пороен дъжд, който не спря цял ден. Копнееше за дълъг душ и още по-дълъг сън. Беше разтревожен от факта, че по пътя беше мислил за момичето толкова много. Дали да се осмели да прегледа досиетата още веднъж, за да открие нещо за нея? Рисковано. Не искаше никакъв директен контакт да го свързва с нея или нейното Отстъпление. От друга страна нямаше причина да не може да изпрати запитване чрез някой от старите си колеги, за да прикрие следите. Тъкмо го беше направил и лампата на входната врата светна — индикация за посетител.

Той знаеше точно кои или по-скоро какви бяха двамата мъже, които стояха пред него, когато отвори вратата. Размерите им, увереността, зорките погледи, които го оценяваха. Изразът на лека изненада да се озоват пред някого, който се различава от членовете на екипа, които бяха срещали. На практика се доближаваше повече до тях.

— Доктор Мур?

— Да.

— Придружете ни, моля.

Е, любезни са, помисли си Джак, но щеше да бъде интересно да открие как ще реагират ако откаже.

— Тъкмо се канех да вляза под душа.

— Съжаляваме, сър. Заповеди.

— Чие е нареждането?

— Ще получите обяснения. Боя се, че става въпрос за мерки за сигурност.

Джак донякъде се зарадва на това „боя се“. Изразяваше примиреност, съжаление, беше обръщение към по-високопоставен.

Въпреки външността си очевидно нямаше да го бият.

— О, много добре — каза той. — Не искам да ви затруднявам. Влезте. Дайте ми пет минути. Сипете си нещо за пиене, докато се приведа във вид. Сигурен съм, че който и да е отговорен за всичко това, трябва да е ужасно важен. Не бих искал да се появя размъкнат.

Опит. Той знаеше точно как да ги накара да се отпуснат. Съдействай, улесни работата им, дай им нещо в замяна. Така ставаха нещата. Винаги е било така и винаги ще бъде.

— Надявам се, че не съм се забавил твърде много — каза той, щом се появи. — Ще тръгваме ли?

Но те все така не споделяха с кого ще се видят, нито защо.

31.

Щом си тръгнаха от къщата на Литън, Роузи и Анджела повървяха известно време заедно.

— Накъде си се запътила? — попита след малко по-възрастната жена.

— Трябва да се прибера у дома и да приема последствията, струва ми се. Родителите ми няма да ме пускат да излизам с месеци. Вие какво искате от мен? Защо професорът се съгласи на това, за което помолихте?

— Подозирам, защото предполага, че си прекарала последните два дни в оргии и поквара. Затова, разбира се, не иска да има нищо общо. Но най-вече защото те харесва и ми има доверие. Помислих си, че може да искаш да обядваме заедно и да се опознаем.

— Разбирам — отвърна Роузи; странно, но предпочиташе мисълта, че я подозират в нещо наистина пошло. Още по-странно беше, че професор Литън го намираше за правдоподобно.

Повървяха още малко, преди Роузи да събере кураж.

— Дженкинс. Той изглежда така заради нещото в мазето.

Анджела се разсмя лековато.

— О, със сигурност не може да е така.

— Глупости. Професорът не обърна внимание, но в мига, в който го споменах, вие изтичахте в мазето да проверите. След това започнахте да ми задавате въпроси.

— Доста пряма си. Не е особено привлекателна черта за млада жена.

— Зад завесата имаше гора. Също и хора, реки и мъже с мечове. И необичайно парти. Отрязаха косата ми и ме издокараха. Защо иначе смятате, че изглеждам така?

— Какво въображение имаш само.

Роузи бръкна в чантата си и извади от нея златна перука. Подаде я на Анджела. После седна върху зида на къщата, край която минаваха,

свали обувката си и показа трите блестящи пръстена на средните пръстчета на краката си.

— Много добре знаете, че няма нищо общо с въображението ми.

Последва пауза.

— Тези пръстени върху теб ли бяха? Когато се върна?

— Значи сега вече ми вярвате?

— Но не и в момента, в който си преминала натам?

— Не. Какво значение има?

— Метални ли са?

— От злато и сребро, струва ми се. Чувствам се ужасно виновна заради тях.

— Когато се върна, същото ли беше като предния път? — тонът на Анджеела се беше променил драматично. — Същото ли изпита? По същия начин ли се случи?

— О, разбирам — Роузи се замисли. — Не. Първият път беше като преминаване през врата. Усетих леко гъделичкане, но нищо особено. Този път започна така, но се усили, сякаш се опитвах да газя през вода. Като че ли беше по-плътно, ако разбирате какво имам предвид.

— И не остана заклещена?

— Не. Просто беше доста по-трудно. За момент изпитах странно усещане, сякаш съм замръзнала. Без да ми е студено, разбирате ме. Само сякаш спрях съвсем за кратко. След това преминах и всичко беше съвсем наред. Странното е, че щом пристъпих, изглежда наоколо нямаше никого, но щом се обърнах видях, че има.

— Кой?

— Нямам представа. Беше нощ. Успях да различа единствено сянка.

— Ах! — промълви тихо Анджеела. — Колко интересно!

— Какво става? Разтревожих ли ви с нещо?

— Наистина е много трудно да го обясня — каза тя. — Не на последно място, защото се съмнявам, че ще ме разбереш.

— Опитайте.

— Слушай, ще ми повярваш ли?

Роузи се разсмя.

— Съмнявам се.

* * *

Как възниква една вселена? Определено странен въпрос, а и не такъв — доколкото ми е известно, — на който някой е давал отговор. Всички светове съществуват, но само един е действителен във всички отношения; друг може да добие стабилност само ако върху него действа външна сила. Светът, проектиран от мислите на Толкин, съществуваше само потенциално, преди аз да го разгърна. В мига, в който надникнах през перголата, само участъкът, който попадна в полезрението ми, стана действителен. Щом пристъпих в него, той започна да се формира и веднага се изправи пред собствените си вътрешни противоречия. Естествените закони на физиката надделяха и той започна да се неутрализира сам с едва ли не фатални последствия за мен.

Антеруолд беше по-стабилен и това беше голям късмет, тъй като вместо да бъде реализиран с бавни темпове на растеж и всяко мъничко допълнение да бъде тествано за стабилност, той се формира с главоломна скорост. Детайлите у хората бяха генерирани от Роузи при двете нейни посещения: каквото и да беше направила, с когото и да беше разговаряла, незабавно означаваше, че тези хора, техните приятели и семейства, купувачи, вещи, предци — а всъщност и наследниците им — са преминали от латентно в действително съществуване.

Времето беше започнало да тече. Литън беше нахвърлил основите на функциониращо алтернативно общество и беше създал нещо застинало, непроменящо се, неподвижно; аз бях поставила граници, така че това състояние да се запази в случай на инцидент, но нахлуването на Роузи се оказа заплаха за разрушаването на тези граници и задвижване на всичко. От мига, в който тя стъпи в Антеруолд, и миналото, и бъдещето започнаха да се напасват и да си съответстват.

Това можеше да се окаже сериозен проблем. Съществуваше риск експериментът напълно да излезе от контрол, тъй като открих, че не реагира на опитите ми да го прекратя. На теория сега, след като Роузи и котката бяха излезли, трябваше да е възможно. Не можех да го разбера, докато не видях пръстените на пръстите на краката ѝ и тя не

спомена сянката. Поговорих с нея с част от съзнанието си, междувременно направих няколко бързи изчисления, а с мъничката част, която беше останала свободна, започнах да се тревожа.

* * *

Анджела поведе Роузи към страничната уличка, където беше паркирала колата си.

— Умирам от глад, можем да си поговорим, докато хапваме. Ходила ли си някога в „Рандолф“?

Роузи не беше. Всъщност не беше ходила другаде, освен в мазето на Литън. Анджела беше съвършено наясно с това и точно по тази причина беше отправила поканата. Реши, че момичето ще е много поподатливо, ако създадат връзка, а тя самата се подкрепи с една-две чашки. Ето защо подкара колата към центъра на града, заведе Роузи в хотела и поиска маса за двама в ъгъла.

— Предполагам — заговори тя, след като се настаниха удобно и си запали цигара, — че не мога да ти предложа шери.

— Мисля, че не — отвърна Роузи, — но бих искала една чашка — тя седеше напълно неподвижно и се оглеждаше наоколо. — Може да ми подежда добре. Тук е много приятно.

— Да, усилията са насочени към външния вид, но не и към значимото, боя се. Храната — довери й тя — е доста лоша. Бих искала да ти предложа хубава храна, но това не е възможно в Англия в този момент. Ще трябва да се примирим с очарованието.

— Много ли сте пътували?

— Би могло да се каже.

— Разкажете ми.

Анджела направи точно това и стопли момичето, което гледеше със замъглен, изпълнен с копнеж поглед, докато му разказваше за планини, малки ресторантчета на селски площи, за топлото слънце и синьо небе, за видовете храна, които беше опитвала на различните места, които беше посетила.

— Ах, звучи толкова прекрасно — въздъхна Роузи.

— Някога била ли си в чужбина?

— Не знам — отвърна предпазливо Роузи. — Предполагам, че точно затова сме тук сега. Можете да продължите да се държите мило с мен, докато отговоря на всичките ви въпроси. О, нямах намерение да съм груба — добави бързо тя, щом зърна изненадата върху лицето на Анджеला.

— Не, не. Съвсем права си. Всъщност аз бях груба. Отнесох се с теб като с някое глупаво момиченце, каквото очевидно не си. Мисля, че шерито е доста добра идея. И един голям джин за мен. Много голям. Така се радвам, че още не са въвели забраната за пиене и шофиране.

Пийнаха и поприказваха малко, докато им поднесат граховата супа, сипана в чиниите им от голям посребрен супник. Келнерът им обърна голямо внимание, тъй като бяха единствените гости.

— Е, коя от нас ще започне? — попита Анджеला, след като опита супата, направи гримаса, но упорито хапна малко от нея. — Ще ми разкажеш ли какво се случи от другата страна на перголата? Или аз да ти разкажа какво представлява? Бих предпочела първия вариант. Тогава ще мога да обясня втория много по-добре. Трябва да разбереш, че всъщност не съм съвсем наясно какво има там. Давам ти тържествено обещание, че ще изпълня своята част от сделката.

Роузи хапна една лъжица от супата.

— Само отговорете на един въпрос преди това — настоя тя. — Това машина на времето ли е?

— Добро предположение — отвърна Анджеला. — Но не точно. Преместила те е някъде. Дали в миналото или в бъдещето, нямам представа. Но не в нашето минало или бъдеще, надявам се.

— Съществуват различни минало и бъдеще?

— Не. Само едно. Това е проблемът. Поне единият от двата, които забелязах.

— Кой е другият?

Анджеला прехапа устни.

— Ами, това, че си носела пръстените, когато си заседнала при връщането, и сянката, която си видяла.

— Какво означава тя?

— Не знам. Работя по въпроса и точно затова няма да крия нищо от теб. Имам нужда от помощта ти. Трябва да разбере какво се е случило. Положението е много по-рисковано дори от ситуацията с родителите ти, макар и тя да е сериозен проблем. Освен това не бива

да казваш на никой друг. Е, какво правеше в онова мазе? Имам предвид първия път.

— Търсех Дженкинс. Мислех, че може да се е заклешил някъде там. Отметнах вехтата завеса, в случай че е зад нея.

— Разбирам. Тогава си преминала.

— Само за миг. Видях онова момче, то ми се поклони и аз се върнах. Това беше всичко, наистина.

— Това беше Джей?

— Узнах го по-късно. Вие откъде разбрахте?

— После си преминала още веднъж. Кога? В четвъртък?

— В сряда. Този път останах там до късно през нощта, но тук се оказа до сутринта.

— Ах! — Анджела изглеждаше много заинтригувана. — Продължавай. Какво видя този път?

— Прекрасни неща! Всички бяха толкова мили с мен. Държаха се така, сякаш съм изключително важна. Имаше страхотно парти, а аз бях нещо като почетен гост.

— Кой беше домакин?

— Лейди Катрин. Тя е господарката на Уилдън и е ужасно богата — Роузи я погледна през масата. — Малко приличаше на вас, само че беше по-млада и носеше перука. Беше прекрасна.

— Поласкана съм.

— Все пак беше странно. Всички припадаха по къщата ѝ, но всъщност тя беше много обикновена. Красива и голяма, но обикновена. Всички те се прекланяха пред неща като чашите и посудата ѝ, а те бяха стари и надраскани, голяма част от тях изглеждаха, сякаш са от местния супермаркет. Имаме по-хубави в училище.

— Разкажи ми за партито.

— Имаше храна, която според тях беше невероятна, но също беше доста простичка. И всички питаха защо не съм омъжена. Музиката беше от най-странните, които съм чувала. Освен това срещнах онзи наистина красив мъж на име Памархон.

— Изчервяваш се.

— И всички ме наричаха лейди Розалинд и се държаха сякаш фактът, че мога да чета и говоря английски е нещо изумително.

— Как говореха те?

— Повечето от тези, с които си приказвах аз, говореха английски, но като чужденци. Другите... не знам. С времето започнах да различавам отделни думи, дори успях да кажа някои неща. Съвсем първична реч, ако ме разбирате. Не като френски или латински. Приличаше на английски, но доста деформиран. Или като зле настроено радио, от което отчасти долавяте какво се говори.

— Изглежда си имала интересна вечер.

— Беше вълшебна. Прекрасна. Танцувах, всички ми се възхищаваха, беше невероятно.

— Радвам се, че си прекарала добре. Изненадана съм, че се върна.

— Тръгнах през гората да догоня Памархон. Бях го ядосала, макар да не знам как успях и исках да се извиня. Като че ли се загубих, а след това открих Дженкинс и видях светлината. Видях светлината. Това звучи глупаво. Все пак разбирате какво ви казвам. Реших, че е по-добре да се възползвам от шанса, докато все още съществува. Последния път беше изчезнала.

— Вината беше моя. Съжалявам за това. Изключих я, за да не може някой да премине през нея. Нямах представа, че ти вече си го направила. И така, решила си да зарежеш красавеца в името на домашното по английски. Що за невярна любовница!

Роузи поаленя.

— О, не говорете такива неща! Моля ви! Какво ще си помислят хората? Между другото, това цитат ли беше?

— Звучиш притеснена.

— Те все цитират разни неща. Малко е дразнещо.

— Какво цитират?

— Историята. Изглежда е някаква смесица между Библията и Енциклопедия Британика. Онова, което наистина ме разтревожи, беше фактът, че наричат мястото Антеруолд.

— Е, така е редно.

— Но професор Литън...

— Точно така. Изградих го от неговото съзнание.

— Сериозно?

— Сериозно.

Роузи се замисли за кратко върху това изненадващо твърдение.

— Продължавайте тогава. Какво е това? Имам предвид сериозно?

— Това е машина, която изобретих, проектирах и построих. Тя е начин за получаване на достъп до различни реалности. Както споменах, в момента води до свят, създаден от въображението на Хенри.

— Той знае ли?

— Не и бих предпочела да не му казваш. Може да се обиди.

— Какво имате предвид под различни реалности?

— Означава, че на всяко дадено състояние на вселената съответстват безброй други възможности. Например, дойдохме в този ресторант и ти си поръча пиле. Можеше да си поръчаш риба. Вселена, в която си поръчваш риба, е възможна алтернатива на тази. Такава, в която си поръчваш печен бронтозавър, е доста по-отдалечена и по-трудно достъпна.

Роузи присви очи.

— И?

— Антеруолд е един от тези варианти. Доста отдалечен, надявам се. За да се стигне до него, броят на събитията трябва да е гигантски. Точно затова го избрах. Не исках никакво объркване в линията на събитията, които водят оттук до моето бъдеще. В противен случай би било трудно да се изследва добре. Обърка ли се?

— Много. Особено в частта с „моето бъдеще“. Сериозно ли го казахте?

— Да. Аз съм родена — забележи, че не казвам „ще бъда родена“; има съществена разлика — след малко повече от двеста години. Надявам се да не кажеш, че съм побъркана.

— Все пак съм била в изобретението ви — отбеляза Роузи. — Но не гарантирам за останалите.

— Може би си права. По тази причина не искам да споменавам нищо от това на Хенри. Тайна между момичета. Ще бъде много по-лесно да повярваш на думата ми. Също както бъдещето е определено от миналото, миналото е определено от бъдещето. Аз идвам от бъдещето и искам да си остане така. Още не ми е ясно какво всъщност е Антеруолд.

— Какво е сега, тогава? Настоящето.

— Ах! — въздъхна небрежно Анджела докато размахваше вилицата си във въздуха. — Нищо.

— Нищо?

— Математически казано. Абстрактна концепция. Сега просто лежи между вчера и днес, както нулата лежи между минус едно и едно. От гледна точка на бъдещето настоящето е минало. От позицията на...

— Да, схванах идеята — прекъсна я Роузи. — Но не е нищо. Наистина е сега.

— Същото е с понеделник сутрин и събота вечер.

— Сега ям парче пиле. В понеделник сутринта се успах, а в събота вечер, един господ знае какво ще правя.

— Пак ще правиш същите неща. Освен ако нещо не се промени, така че в понеделник сутрин да не се успиш, а сега да си някъде другаде. Ако решиш например, да не се връщаш...

— Но аз го направих.

— Да. Направи го. Но дали ще го направиш?

— Наистина сте много дразнеща, знаете ли?

— Не. Не съм. Съществуването е такова. Вината не е моя.

Анджела си наля чаша от неособено доброто червено вино, което беше поръчала след джина, и отпи замислено. Интересно ѝ беше да си говори с това момиче. Все пак ѝ се беше налагало да държи всичко в себе си почти трийсет години. Сега обясняваше на прост език, на възможно най-прост език на младо момиче, което слушаше невероятно сериозно какво ѝ говори. Единственият човек на света, с когото можеше да разговаря, защото знаеше, че поне действа.

— Виж, нека изясня положението. Аз съм математичка и се въвлякох в ситуация, в която ми се наложи да свърша многогодишен труд само за два дни. Единственият начин да се справя беше да изляза от времето, така да се каже. Затова дойдох тук. Пристигнах през 1936 година.

Роузи изглежда приемаше това много добре.

— А сега сте заклецена тук и искате да си идете у дома.

— Нещо такова. Трябва да направя някои модификации преди това. Искан да открия нещо фундаментално за реалността. Шефът ми искаше — или иска — да направи много пари по начин, който смятам за опасен. Трябва да го спра.

— Наистина ли е опасен?

— Да. Най-опасното нещо, което е изобретявано някога. Атомните бомби могат да унищожат настоящето. Това може да унищожи също и миналото, и бъдещето. Ако разбираш какво ти говоря, намирам го за лоша идея.

Роузи сдъвка парче пиле.

— Наистина ли е вярно, че в бъдещето имаме много пари и никой не работи, защото машините вършат всичко и всеки е щастлив? Видях го по телевизията.

— Никога не подценявай способността на човечеството да обърка нещата. В света има трийсет и пет милиарда души и повечето от тях водят живот, който смятам за нещастен и безсмислен. Или преди мислех така. Сега не съм толкова сигурна. Всичко се ръководи от малък елит от специално подбрани експерти. По-голямата част от планетата е ненаселена. Всички животни, с изключение на нас и това, което ядем, са били изпратени за унищожение. Демокрацията е отменена поради неефективност, всички се проследяват автоматично във всяка секунда от живота им, а мечтите са заменени от съобщения. Все пак повечето хора са щастливи. Медикаментите в храната се грижат за това, изключение прави малка група хора, които отказват да ги вземат. Те наистина са нещастни. Наричаме ги ренегати и обикновено ги пращаме в затвора.

— Затова, че не са щастливи?

— За престъпления срещу Обществото. Обикновено организират шествия, на които скандират „Радваме се, че сме ядосани“. Пращат ги в затвора или им изтриват съзнанието.

— Не това ни беше обещано — опълчи се Роузи. — Вие от кои бяхте?

— Аз бях член на елита.

— Тогава трябва да се засрамите.

— Все по-често ми се случва. Навремето ми се струваше съвсем естествено, а и в моя случай нямаше какво особено да направя. Един човек не може да промени света. С изключение на това, че сега мога.

— Какво искате да кажете?

— След като приключа с тестовете и съм уверена, че планът ми работи, мисля че мога да променя някои неща. После мога спокойно да се върна заедно със знанията си. Изключително сложно е; ще ми отнеме поне още десет години.

— Тогава няма ли да сте малко стара?

Анджела я погледна озадачено.

— Ще ме бива поне още осемдесет години — рече сковано тя, — щом приема още един курс на терапия. Едва на деветдесет и три съм.

— Баба ми е на деветдесет и три. Изобщо не изглеждате като нея.

— Надявам се, че не.

— Ами Антеруолд?

— О, беше ми нужен само да калибрирам машината.

— Какво ще се случи с него тогава?

— След време ще го изключат. Машината ще ми е нужна, а не може две вселени да съществуват едновременно завинаги.

— Ами приятелите ми? Джей, Памархон и Алиена? Ами лейди Катрин и Хенари?

— Ще си бъдат както преди. В латентно състояние.

— Ще се изпарят ли? Ще бъдат унищожени?

— Антеруолд съществува само в границите на машината, както знаеш. Той не е истински, нито ще стане такъв.

— Изглежда ми доста по-приятно място от това, от което идвате вие.

— Видяла си съвсем малка част от него. Аз нямам представа какво е в действителност. Не че има значение. Няма шанс да постигне постоянство.

— Защо не?

— Защото... защото аз казвам така.

Роузи я изгледа с подозрение.

— Така казва и майка ми, когато няма представа за какво говори. Сигурна ли сте, че знаете какво правите?

— Малко е сложно в момента. Не можем да спра, защото ти беше там. Това създаде някакво фалшиво постоянство.

— Хубаво — каза Роузи.

— Не беше хубаво и всичко беше по твоя вина.

— Не бяхте поставили надпис „Не преминавай“. Какво мислехте, че ще стане, ако някой види гора в мазето на професор Литън?

— Определено не мислех, че някой ще се промъкне в чужда къща и ще тършува из вещите му, а след това ще се присъедини към парти, на което не е поканен. Твърде голямо любопитство от твоя страна.

— Проявили сте небрежност, а сега предлагате да унищожите приятелите ми. Нямам много такива.

— Моля те, не започвай да се самосъжаляваш. Непристойно е. Трябва да имаш приятели тук.

Роузи поклати глава.

— Всъщност не.

— Умна съм, но не чак толкова. Щом хората в Антеруолд мислят, че си чудесна, вероятно е, защото наистина си такава. А това означава, че няма причина да не те преследват така пламенно и тук, както те е преследвал Памархон там.

— Той бягаше от мен. Аз го преследвах.

— Дребна подробност.

— Чуйте. Това място съществува ли, или не?

Анджела въздъхна.

— Това е безсмислен въпрос. Както казвам аз, зависи от гледната точка.

— Казахте, че не сте могли да го изключите, защото аз съм била там.

— Така е.

— Сега съм тук.

— Така е.

— Когато отидохте в мазето преди около час, успяхте ли да го спрете?

Анджела погледна малко уклончиво.

— Не — призна тя.

— Аха! — възкликна триумфиращо Роузи.

Анджела остави чашата си.

— Дразниш ме.

— Нямате представа какво става.

— Ще те заведа у вас, ще помисля през нощта и ще разбера. Сутринта ще отида в къщата на Хенри и ще направя нов опит. И без това трябваше да му помогна за нещо.

* * *

Щом върнах Роузи в дома ѝ — и тя мина през вратата като някой от грешниците на Данте, готова да понесе наказанието си, — бях свободна да се захвана за работа. Преди всичко имах нужда от цялата информация, която можех да събера. Имах идеи; интуицията ми работеше много добре; контекстът и цялостната рамка бяха това, което ми липсваше.

Можех да направя предположения, но не ми се искаше да се оставям дълго на това; винаги ме караше да се чувствам леко неуравновесена. Всичко, което можах да сторя на практика, беше да се върна при машината и да проведе тестове, за да извлека основната информация, която ми е нужна. След това да седна, да установя кое не е наред и да намеря начин да дръпна щепсела. Беше истински късмет, че бях обещала на Хенри да отида на следващия ден и да му превеждам. За какво ли ставаше въпрос? Искрено се надявах да не пилее времето си с безсмислици, след като има фантазия, която да обгрижва.

Проблемът беше, че вече знаех какво става. Инстинктите ми бяха достатъчно добри. В Антеруолд все още имаше чуждо тяло, което произхождаше оттук. Трябва да беше това; нямаше начин да има друг достъп до него или пък друга причина светът да бъде блокиран в съществуване. Единствено котаракът и Роузи бяха ходили там, а и двамата се бяха върнали, затова по логиката на елиминиране, можеше да има само едно странно обяснение.

Странно, но не и невъзможно. Трансмисията не означаваше действително физическо преместване на всички молекули, атоми и електрони, които определят материята. Само прехвърлянето на информацията е било достатъчно за макар малка реорганизация на вселената в мига на пристигането. Както е известно на всеки, който някога е използвал компютър, има няколко прости задачи при копирането на информация. По време на прехвърлянето тялото е конвертирано в информация, която машината запазва — поне голям дял от нея, честно казано, но принципно е проста задача. След това я проектира на ново място. Копието се запазва за връщането, тъй като е по-лесно и по-бързо да се модифицира набор от данни, отколкото да се създаде изцяло отново. Машината е настроена така, че да отхвърли каквато и да е материя, за която няма запазено копие, за да се предотврати влизането на хора от Антеруолд в мазето на Хенри. Бях

задала инструкции да игнорира дрехи и други несъществени материали, защото в противен случай някое мъхче би могло да създаде проблеми, но само толкова. Подозирах, че Роузи е объркала машината при завръщането си с онези пръстени. Беше я отхвърлила и я беше оставила в Антеруолд, тъй като не я беше разпознала. Същевременно я беше пуснала, защото я беше разпознала.

Резултатът беше дублиране. Ако бях права, сега имаше две Роузи, а в такъв случай аз си бях навлякла огромно главоболие. Бях притеснена и за голяма моя изненада основният фокус на моята загриженост беше самата Роузи. Трябваше да обърна по-голямо внимание. Чувствах се закрилнически настроена. Харесах компанията ѝ, въпросите ѝ, нейната самоувереност и критиките ѝ. Изпитвах много по-силна привързаност към нея, отколкото беше редно, предвид факта, че я познавах едва от два часа, а тя вече ми беше създавала проблеми.

32.

Не беше трудно да се открие какво се беше случило с Розалинд след изчезването ѝ; пътеката минаваше през декоративна гора, оформена и подкастрена, която представляваше външната част на градините на Уилдън. Тя се виеше и криволичеше, така че пред човек постоянно да изникват прелестни гледки към къщата или навън към хълмовете от другата страна. Беше много приятна и грижливо измислена; в действителност беше част от далеч по-мащабен план, който изцяло обграждаше къщата с колони във всеки ъгъл, фонтани или малки изкуствени пещери, подредени символично, така че да внушават усещане за стабилност във владението и неговата значимост в разгръщане на Повествованието.

Не че Джей имаше време или търпение за подобни неща, дори и да ги забелязваше. Знаеше само, че е просто пътека, тя минаваше край малка порутена колиба, а на стъпалата ѝ стоеше мъж, присвил тяло и стиснал главата си в ръце.

— Ехо! — провикна се Джей. — Добро утро, сър.

Мъжът бавно вдигна глава и изгледа Джей с такова болезнено изражение, че Джей се запита дали не е побъркан. Често се случваше богатите собственици да дават стаи на такива хора; и селяните постъпваха по същия начин — като с отшелника Жаки например. Глупавите и тези, които не бяха добре с главата, заслужаваха подаяния, а грижата за тях беше проява на добрина.

— За мен утрото не е добро — отвърна той. — Всъщност никога не е било по-лошо.

— Ранен сте! Какво ви се е случило?

Наистина беше така. Старецът — може и да не беше чак толкова стар, но излъчваше такава умора, че беше лесно да го вземат за дъвен — беше мъртвешки блед; ръцете му бяха кокалести, косата рядка и мазна. Лицето му жълтееше като на болен и недохранен човек, но най-впечатляващо беше огромното мораво петно, което се простираше върху лявата му буза.

— Имате нужда от помощ — настоя Джей. — Кажете ми къде имате вода и кърпа.

Той не отговори, но Джей беше непоколебим. Намери кърпа и я накваси с прясна вода от извора, а след това я постави на бузата на човека. Той потрепна и стисна напрегнато зъби, но не възрази.

— Познавам ви! — заговори Джей, без да спира работата си. — Видях ви снощи на лодка в езерото. Името ви е Рамбърт, нали?

— Точно така. Бях там и слушах как онази моя безумна котка убива музиката по начин, на който само тя е способна.

— Да не би да говорите за Алиена? Според мен беше прекрасна.

— Не се и съмнявам. Изглеждаш ми като пълен глупак.

— Какво толкова е направила? — попита Джей, решен да не се обижда.

На практика Рамбърт не беше по-лош от някои от учителите му през последните години.

— О, невероятна беше — изрече горчиво Рамбърт. — Останаха очаровани от нея, нали така? Високите тонове, красивият глас. Толкова нежен и трогателен. Подозирам, че някои от слабоумниците дори са се просълзили.

— Ами... да.

— Не може да устои и да не си поиграе с публиката. Като че ли има значение. Тя унищожава, пренебрегва традицията. Изкривява красотата на формите, които се отразяват в небето и не могат да бъдат променяни. Толкова е вгълбена в себе си, та си мисли, че правилата са само за другите. Тя, великата Алиена, може да прави каквото поиска. Затова прибягва към евтините си номера, слабите и необразовани хора като теб я аплодират и окуражават, а великата музика се съсипва. Всеки път, щом отвори уста, се принизява, сякаш е на селско увеселение. Но тя се стреми единствено към аплодисменти и обожание. Не я е грижа какви щети оставя след себе си.

Той се обърна към Джей и присви едното си око от болката, причинена от синината.

— Ти си ученик. Как ще се почувстваш, ако някой промени историята само за да угоди на слушателите? А? Точно това прави тя.

Той беше толкова отчаян, че Джей не можа да измисли какво да каже.

— Как се сдобихте с тази синина?

— Паднах.

— Не мисля така. Кой ви нападна?

— Не мога да кажа — отвърна той. Изглеждаше леко разколебан.

— Беше тъмно, а аз бях много уморен.

— Яко са ви фраснали — отбеляза Джей. — Нещо откраднато ли е?

— Откъде да знам? Едва ли. Аз нямам нищо.

Джей стана от стълбите и влезе в малката колиба, която беше мръсна и разхвърляна. Навсякъде имаше купчини музикални инструменти — много ценни за човек, който може да свири на тях, — но доколкото виждаше, нищо не беше взето. В основното помещение на колибата имаше маса със столове и голямо огнище за готвене и отопление. В малък долап бяха прибрани тенджерите и тиганите на Рамбърт. Като че ли нищо не липсваше, макар в този безпорядък да беше трудно да се прецени.

Малка врата водеше до ниша, в която на пода лежеше натъпкания с памук дюшек на Рамбърт. В дъното имаше друг, по-малък, който очевидно беше на Алиена. Кожата на Джей настръхна.

Върху леглото беше хвърлена рокля, несравнима по богатство и красота, в златистосиньо, което проблясваше на ивиците светлина, процеждащи се през капациите на прозореца. Нямаше никакво съмнение. Това беше роклята, с която беше облечена Розалинд предишната вечер.

* * *

Откритието привнесе усещане за неотложност, тъй като обстоятелствата, с които го свързваше Джей, подсказваха, че тя може да е в сериозна опасност. Младежът — все още уплашен от наказанието, но поне изпълнен с увереност, че върши нещо полезно — беше изтичал в къщата с доказателството в ръце и откри Хенари и лейди Катрин вгълбени в разговор. Той вдигна роклята пред себе си.

— Откъде взе това? — попита лейди Катрин.

— От една колиба в гората. Рамбърт живее там. Бил е нападател снощи. Няма и следа от Розалинд. Видели са я да влиза в гората след мъжа, на когото е партнирала.

Хенари и лейди Катрин се спогледаха.

— Роклята е съблечена доста грубо — отбеляза Катрин. — Вижте, разпорена е в долната част отстрани. Не е много, но очевидно е свалена набързо. Човек очаква повече грижа към нещо тъй ценно. Сигурен ли си, че Рамбърт казва истината? Той описа ли нападателя си?

— Каза, че не е видял никого. Мисля, че е бил твърде пиян. Що се отнася до роклята, казва, че няма представа как се е озовала там.

— Как оценяваш твърденията му?

— Според мен не ми каза всичко — отговори Джей. — Но очевидно не излъга. Интересуваше се най-вече от ученичката си. Тя също е изчезнала.

Лейди Катрин — която, както забеляза Джей, беше поела контрол над разговора, докато Хенари стоеше тихо до нея, — стисна устни.

— Значи си имаме работа с мистериозен непознат, който е нападнал Рамбърт и вероятно Розалинд или може би Рамбърт е нападнал нея.

— А може да не е нито един от двата варианта — добави Хенари. — Разполагаме само с последствия от събитията. Знаем, че трябва да са свързани помежду си, но не знаем как. При всички положения е твърде притеснително.

— Изключително.

— Трябва да действваме бързо. Редно е да предложи да се събере добра група за издирване и мисля, че е добре да задържим Рамбърт засега. Бих се разтревожил, ако човек с неговото положение е извършил толкова неприятно престъпление, но всичко е възможно.

— Не. Никой освен мен не бива да влиза в гората два дни.

— Но лейди Катрин...

— Наясно си с причината.

За миг Хенари изглеждаше готов да спори. После раменете му леко провиснаха.

— Все пак ми се иска да ги търсим още известно време.

— Това е извън моите възможности. Трябва да се отправя към Унижението.

— Но ние трябва да направим нещо. Тя може да е в опасност — настоя Джей, след като разочарованият Хенари се беше оттеглил. Той

наистина не разбираше какво се е случило, но съзнаваше, че каквато и да е причината, търсенето на Розалинд е отложено. — Следата все още е топла. Ако изчакаме дори само час...

За пръв път Джей беше насаме с господарката на Уилдън, а тревогата му беше надделяла над предпазливостта. Тя се взираше замислено през прозореца в група хора, които събираха масите, отнасяха купи, чинии и чаши, останали от предишната нощ. Джей знаеше, че няма право да казва нищо, но беше изумен от липсата на действие. Лейди Катрин се обърна хладно към него.

— Щом казвам, че не е възможно, означава, че е точно така. Проблемът е приключен.

Джей си даде сметка, че е прекрачил границата, но въпреки това не успя да се спре.

— Защо? — попита той. — Със сигурност е по-добре...

— Днес е денят на Унижението — обяви тя. — Не разбра ли каква е целта на вчерашните празненства?

Джей поклати глава. Нямаше и най-бегла представа за какво говори тя.

— Ела с мен — каза тя, а Джей веднага разпозна, че това е команда, застана послушно до нея и тя го поведе извън къщата към малка група овощни дървета — джанки, праскови, сливи и ябълки — и по пътеката към по-отдалечена градина. — Аз съм господар и господарка на Уилдън. Позицията ми е много висока и притежавам огромна власт. Да вземем теб за пример. Ти нахлу в земите ми. След залавянето ти можеш да те обявя за роб. Можеш да наредя да те бичуват. Или пък да отрежат ръцете или главата ти. Не е нужно да се допитвам до никого за нито едно от тези решения, нито да отговарям пред някого след това.

Джей реши, че ще е по-мъдро да замълчи.

— Обикновено възлагам подобни решения и наказания на съд, събран от местни мъже и жени. Трима мъже и три жени. Така ли е и при вас?

— Не съвсем. В моето село старите мъже съдят жените, а старите жени — мъжете. В Осенфуд всеки колеж решава за себе си.

— Добре, тук авторитетът съм само аз. Съдът решава дали ще даде присъда или милост. Само аз мога да отменя решението му. Обикновено не го правя.

Джей не разбираше накъде върви разговорът, но кимна. Беше интересно, а и никога не беше срещал човек, който може да даде заповед за смъртта на друг. Нито пък беше очаквал такъв човек да изглежда като лейди Катрин.

— Знаеш ли откъде произлиза силата ми?

Той поклати глава. Тя щеше да му обясни, така че нямаше смисъл да отгатва.

— Идва от хората, които съдя. Те ми дават цялата власт, а аз я предавам на съда. Умно, не мислиш ли? Разбира се, има и още много. Моята власт определя стойността на данъците, признаването на право на наследство, разпределянето на свободните земи, грижи се за отношенията на владението с външния свят, решава кои пътища трябва да се поправят, кои потоци да бъдат почистени. Аз притежавам мелниците в името на всички, а също и житниците, фермерското оборудване. Лесно е да се опияниш от подобна власт, не е ли така?

— Наистина нямам представа, господарке. Никога не съм имал никаква власт.

— В такъв случай ми повярвай. Нужен е само кратък момент на слабост и всеки мъж или жена може да си помисли, че властта му принадлежи, че е по-добър от хората, които управлява. Оттам започва тиранията, а ние сме я срещали много пъти в историите. Изучавал си ги, нали?

— Част от тях.

— Коя година от обучението ти е това?

— Шестата.

— Значи не си ги изучавал.

— Всъщност не.

— Никога не ме лъжи, Джей. Прощавам невежеството, но не и суетата. Ако не знаеш нещо, признай свободно. Хенари никога ли не ти го е казал?

Джей кимна.

— Много пъти. Той ще потвърди, ако го питате. Все пак съм чел много от тези истории по свое желание, при все че не сме ги учили официално.

— А сега?

— Господарке, аз съм бедно фермерско момче. Ученик, който знае, че знае малко. През последния ден едва избегнах робството,

срещнах фея, присъствах на чудно празненство, чух музика, каквато не бях чувал до този момент, изгубих момиче, чиято важност не разбирам, а сега се разхождам на слънце с жена, известна с най-невероятната власт и красота в Антеруолд. Правя всичко по силите си.

Лейди Катрин избухна в неудържим смях.

— Да, така е. Може би Хенари е прав за теб. Не бях мила с теб и се извинявам. Какво ще кажеш да започнем отначало и да бъдем приятели?

Джей смело се усмихна.

— Нека тогава да продължа с дългата си отегчителна тирада — каза тя и отново тръгна по алеята, оградена от дървета. — Моите предшественици са били съвсем наясно с безумията на човешкия род и склонността към изтъкване на собствената значимост. Затова поставили белези, които да напомнят на хората в тези земи, че не са роби, а владетелите не са вездесъщи. Знаеше ли, че най-простите работници във владението могат да ме изхвърлят от мястото ми?

Той поклати глава.

— Могат. На теория. Могат да направят оплакване срещу мен в собствения ми съд и този съд може да ме призове за изслушване. Ако прегрешението е достатъчно сериозно, могат да свикат среща на всички съветници по тези земи и да ми отнемат властта и позицията. Никога не се е случвало. Все пак това би означавало просто да заменят владетеля с някой друг. Но през няколко години се провежда церемония, която напомня, че подобно нещо е възможно. Започва след час.

— Какво ще се случи?

— Най-добре ще е сам да видиш. Казвам ти тези неща, защото ще имам нужда от теб. Трябва ми някой от обед до здрач, от здрач до здрач. Два дни и половина. Да наблюдава и докладва, че понасям унижението си с достойнство, а унижението съответства на традициите. Този човек трябва да не е зависим от мен и да не е зависим от хората. Обикновено задачата се изпълнява от Разказвач, но на Хенари му се струпа много днес.

Джей почувства как го обзема паника.

— И така, искам ти да се заемеш със задачата. Ти, Джей, ще бъдеш ли свидетел на церемонията на Унижението?

— Нямам и най-малка представа какво трябва да правя.

— О, нищо. Просто ще гледаш. Ще се постарая всички да се държат подобаващо. Ще се усмихваш лъчезарно и ще гледаш скръбно, когато е нужно. Сега трябва да ида да се облека.

33.

През следващите два дни Чън се опита да събере куража, нужен му за да се приближи отново до Хенри Литън. Няколко пъти минаваше по улицата и гледаше къщата. Веднъж дори натисна звънеца с разтуптяно сърце. Никой не отвори. В друг случай му се стори, че вижда как завесата помръдва, но ако прозорците бяха тъй зле уплътнени, както в квартирата му, вероятно не означаваше нищо.

През това време той свикваше с новата ситуация и дори го изпълваше оптимизъм. Може би се дължеше на факта, че започна да спи нормално, необезпокояван от кошмари или тревоги, причинени от цялата странност на положението. Щом станеше сутрин, настаняваше се на малката масичка до мивката и чакаше водата в чайника на котлона да заври. След това слагаше лъжичка нескафе в чаша, заливаше с водата и слушаше звуците на живота през прозореца, опитваше се да отдели всеки от тях и да го идентифицира.

Беше рано, не повече от седем часа, но от стаята на долния етаж, където пъпчивият млад мъж, служител в галантерията, ставаше от сън, се носеше шум. Той чу топуркане на крака, като отиваше към банята в края на коридора, загърнат в халата си. Чаткането на конски копита от каруцата на млекаря на улицата; звънецът на велосипедите на първите, които се бяха отправили за работа в града.

Тогава регистрира необичаен шум. Входен звънец; отварянето и затръшването на външната врата; стъпки — тежки стъпки, които приближаваха по стълбите; пауза пред вратата; силно продължително тропане, такова, което не можеше да се отмине просто така.

Той облече халата си и тръгна към вратата. Не очакваше нищо, тъй като не знаеше какво би могъл да очаква: нямаше приятели, нито познати; никой не знаеше къде живее, нито пък някой го беше грижа; никой нямаше повод да го посещава, още по-малко в седем часа сутринта.

— Да?

— Бихте ли ни придружили?

Двама мъже влязоха в стаята. Единият беше едър и мускулист, доста по-едър от Чън; другият беше по-слаб. Изглежда, той беше началникът.

— Кой сте вие? — попита той мълчаливия.

— Детектив сержант Малтби. Специален отряд.

— Означават ли това, че сте полицаи?

— Не. Аз съм чистач на прозорци.

— Чудесно. Прозорците са ужасно мръсни. Едва се вижда през...

— Много смешно. Сега елате с нас.

— Но след като сте чистачи на прозорци, тогава...

Малтби го хвана за ръката.

— Просто престанете, моля ви. Не ми усложнявайте живота допълнително. Не бихме искали да вдигаме шум около нещо, което може да се окаже обикновено недоразумение.

Чън порови в паметта си, но там нямаше нищо, което да му подсказва какво може да става. Знаеше, разбира се, за случаи с почуквания по вратата, но му бяха казали, че са свързани с по-ранен период или с други държави. Наясно беше за служителите на полицията, но мислеше, че носят униформи.

— За какво става въпрос?

— Ще ви обясним по-късно.

Не изглеждаха заплашителни. Въпросът беше, че не се държаха като хора, които се канят да го убият, нападнат или нещо подобно, но Чън разполагаше с твърде оскъдна информация, че да стигне до логично заключение. Просто все още не беше подготвен за толкова сложни взаимоотношения. У него се прокрадваше тревога и знаеше, че полицаите са я забелязали.

Затова направи усилие.

— Супер! — отвърна възможно най-ведро. — Ще ми предложите ли закуска?

— Просто се облечете, сър — стояха и го наблюдаваха, докато се подчини, а след това тръгнаха по стълбите, като единият слизаше пред, а другият зад него.

* * *

— Името ви?

— Александър Чън.

— Дата и място на раждане?

— А... двайсет и осми юни, 1930 година, Уганда.

— Къде сте учили?

Той отново се поколеба; беше подготвен за обикновен разговор, но не и за подробен разпит. Този Малтби щеше да го разходи из целия му живот — предполагаемия му живот — и нямаше да му бъде трудно да открие огромни пропуски. По време на краткото пътуване до полицейския участък паметта му бързо се беше фокусирала върху биографичните спомени, но резултатът не беше окуражителен.

— Мисионерско училище, ръководено от баща ми.

— Къде?

— Местех се на различни места с него.

— Къде?

— Не си спомням.

— Не си спомняте къде сте живели като четиринайсетгодишен?

Или петнайсетгодишен?

— Не.

— Посещавали ли сте университет?

— Не.

— Кога пристигнахте в Англия?

— Пристигнах преди около седмица.

Това при всички положения беше самата истина.

— Как?

Пауза.

— С кораб.

— С кой?

— Не помня.

— На кое пристанище слязохте?

— А... Ливърпул.

— От кое пристанище тръгнахте?

— От главното. Разбирате...

— Главното пристанище в Уганда?

— Да.

— Намирам го за изненадващо.

— Защо?

— Уганда няма брегова ивица.

— Защо ми задавате всички тези въпроси?

Седяха в малка сива стая в полицейското управление. Чън беше съпроводен надолу по стълбите и натикан в кола. При нормални обстоятелства би се развълнувал: никога не се беше возил в кола и беше въодушевен от преживяването.

— Роувър, нали? — заговори той. Не получи отговор. — Четирицилиндров двигател с вътрешно горене. Дизайнът е на Гордън Башфорд. Табло от африкански орех. Не особено успешно според мен. Харчи галон бензин за трийсет и шест километра, ускорява до сто километра в час за дващсет и две секунди. Произведени са по-малко от шест хиляди бройки, преди моделът да бъде спрян.

— Тъкмо го представиха.

Той отвърна с мълчание. Дотук с неангажиращия разговор. Не давай сведения, не поемай инициатива. Главата му беше пълна с информация, която можеше да извика, щом пожелае. Ако се беше наложило, можеше да даде пълна спецификация на колата, да я сравни с други модели, да цитира статии от вестници, отразяващи представянето.

Всички тези данни му бяха известни. Това, което не знаеше, беше собствената му биография. За това не беше останало време. Напълно съзнаваше, че казаното от него е изтъкано от противоречия и граничи с абсурдното. Дори седемгодишно дете би изпитало подозрение към човек, който не може да каже къде е роден, къде е учил, не говори открито за работата си и не може да назове макар и един приятел, познат или роднина, който да се застъпи за него. Как е влязъл в страната без паспорт? Добър... не, отличен въпрос. Защо беше стоял пред дома на Литън предишната вечер? Още един добър въпрос.

Двамата полицаи отидоха да му донесат чаша чай, което беше мило от тяхна страна, помисли си. През краткото им отсъствие той сканира данните за разговори.

— Да лъжа — изрече на глас с надеждата никой да не го чуе. — Трябва да лъжа. Научи ме бързо.

Не бих го направил на твое място, беше отговорът, който се появи. За начало, подобна концепция е доста несигурна тук. Намираш се в култура, в която неяснотата е издигната до много високо ниво.

Нека дам пример: в зависимост от изговора, обстоятелствата, израженията, движенията на тялото, интонацията и контекста твърдението „Обичам те“ може да означава обичам те; не те обичам; мразя те; искам да правя секс с теб; всъщност обичам сестра ти; вече не те обичам; остави ме на мира, уморен съм или съжалявам, че забравих рождения ти ден. Човекът срещу теб веднага разпознава смисъла, но може да реши да му придаде съвсем различно значение. Лъгането е социален акт и естеството и значението на лъжата зависят от ефекта на неизреченото съгласие между двете страни. Моля да обърнеш внимание на факта, че това описание не дава дори бегла представа относно концепцията за задълбочените лъжи, при които говорещият едновременно казва нещо, което съзнава, че не е истина, и искрено вярва в обратното: политиците са особено добри в това.

Опитвам се да обясня, че лъгането е необичайно трудно лингвистично упражнение. В твоето положение е по-добре да кажеш истината, макар да е възможно отново да се стигне до нежелани последици.

Това е положението, гласеше финалът на наставленията. Помогна ли?

Не, помисли си той.

Докато Чън се опитваше да открие нещо полезно в пороя от информация, Малтби се върна с чая, подаде му го и се настани на отсрещния стол. Прекъсна ги мъж, който донесе голям хартиен плик.

— Това е всичко — каза и си тръгна.

Детективът извади съдържанието и Чън видя, че са листови хартия от стаята му, предимно опити да пише, което още му беше трудно. Беше прекарал часове, стиснал химикалката в ръка и драскайки; опитваше се да овладее лек, умел и четлив почерк, което повечето околни сякаш постигаха напълно естествено. Беше опитвал с английски, след това на кирилица и арабски. Откри, че кирилицата му е най-лесна и започна да прави записки, за да тренира все още непостоянната си памет. Реши, че е подходящо упражнение.

— Тук има няколко думи на руски — каза мъжът. — Каква е причината?

— Просто бележки — отвърна той.

— Говорите ли руски?

— О, да.

— Наистина? И как синът на мисионер в Африка се е научил да говори руски?

— Научих се сам.

— Защо наблюдавахте къщата на Хенри Литън?

Чън започна да се поти.

— Не съм.

— Тогава как бихте обяснили това, сър?

Малтби вдигна лист хартия, взет от мъничкото бюро на Чън. На него бяха изписани три имена. Хенри Литън. Анджела Миърсън. Розалинд.

— Литън. Наблюдавали сте дома му. Миърсън? Коя е тя? Ами Розалинд? Младо момиче на име Розалинд е изчезнало преди два дни. Родителите ѝ са убедени, че е била прелъстена от по-възрастен мъж. Тя е едва на петнайсет. Би могло да се окаже сериозно престъпление.

В съзнанието на Чън настана паника.

— И така — продължи Малтби. — Приключихме с вас.

— Наистина? Слава богу.

Малтби се усмихна студено. Час по-късно Чън беше качен в кола и закаран до къщата на Хенри Литън.

34.

Хенри го нямаше, когато стигнах до къщата, но разполагах с ключове и влязох сама. Сложих чайника на котлона и слязох в мазето да погледна машината. Беше успокоително тихо, а тя приличаше просто на ръждясала пергола, покрита тук-там с алуминиево фолио, и ме изпълни мигновен прилив на надежда, че внезапно и чудотворно малкият ми проблем сам се е разрешил. Внимателно изпълних рутинните операции, необходими за активиране на машината, гледах как електричеството започва да тече през нея и преминава през пръстите ми по доста ненаучен начин, докато чаках.

Нямах късмет. Картината бавно се разгърна пред мен; мрачната гледка към голата сива стена избледня и беше заменена от много по-прекрасен изглед от върха на хълм към брега на море. Летяха птици, а вълните се разбиваха в примамлив бял пясък.

Защо проклетото нещо просто не вземеше да изчезне? Беше ми хрумнала идея през нощта; препоръка, която се появи в съзнанието ми, когато изчисленията бяха почти завършени. Защо да не върна настройките до момента преди първото преминаване на момичето? Да върна нещата преди първата ѝ среща с момчето и може би щях да я разблокирам.

Струваше си да опитам. Затова я изключих, рекалибрирах за шест месеца преди момента, в който смятах, че Роузи е преминала първия път, и изпълних стартиращата процедура отново. Моля те, помислих си. Моля те, недей да работиш...

Оформи се друга гледка, а след това доби стабилност, този път речен пейзаж. С патици. По някаква причина патиците сериозно ме разстроиха. Но все пак не те бяха най-сериозният проблем.

В този момент телефонът иззвъня. Оставих машината включена в напразна надежда да се поправи сама и изтичах горе да отговоря. Сериозен глас с мидландски акцент попита за Хенри. Каза, че бил детектив сержант Малтби. Представих се за негова сътрудничка и го уверих, че може да говори спокойно.

— Имам пълни правомощия и съм наясно с всички въпроси — допълних претенциозно.

— Става въпрос за мъжа, който е наблюдавал къщата му — обясни Малтби. — Арестувахме го.

— Наистина ли? — отвърнах. — Добра работа. Какво ще кажете?

Няма нищо по-подходящо от неясни въпроси, за да разберете за какво ви говори някой.

— Несъмнено е ексцентричен. Един от най-лошите лъжци, които съм срещал някога. Очевидно е чужденец, освен това говори руски. Мисля, че може да е... сецате се.

— Опишете го.

— Изглежда на около трийсет. Кафяви очи. Здрав на вид, с бледа кожа. Малко прилича на китаец, но твърди, че не е. Казва, че се казва Александър Чън.

— Така ли? — отговорих, като се постарях да звуча дистанцирано и незаинтересовано.

— Работата е там, че открихме документи, които сочат, че иска нещо от професор Литън и се опитва да открие Анджела Миърсън. Възможно е да има и връзка с момиче, което наскоро изчезна. Нямаме представа какво означава всичко това, но не звучи добре. Името Анджела Миърсън говори ли ви нещо?

— Нищо — отвърнах аз.

— Какво да правя с него?

— На ваше място, просто бих го застреляла.

— А... не. Това не е работа за полицията.

— Ще ви кажа какво — казах аз. — Можете ли да го доведете тук, да кажем в единайсет часа? Ще го разпитаме и ще стигнем до дъното на тази история. Бива ни в тези неща.

Затворих телефона. Александър Чън? Човекът, който проследи чистача от моя експеримент? След толкова много време? Не ми се струваше убедително. Може да беше съвпадение. Направих си чаша чай и се върнах долу, докато Литън пристигна с такси в компанията на човек, за когото предположих, че е посетителят му. Скоро ги последва мъж, когото не бях виждала от близо петнайсет години.

— Сам Уинд! — възкликнах аз и го прегърнах сърдечно. — Колко приятно е да те видя отново!

Никога не го бях харесвала.

— Анджела, дълго време мина — отвърна Сам Уинд. — Много мило от твоя страна да помогнеш. Странна ситуация. Как е руският ти?

— Добър както винаги. А как е твоят руснак?

— Нямам представа. Още не съм се срещнал с него. Хенри го откри — отвърна Уинд. — Бях уведомен едва тази сутрин. Възнамерявах да се занимавам с градината. Ами да. Какви неща правим за тази страна само, нали? С твоя помощ можем да разберем какво е довлякъл Хенри.

— Не знаех, че продължава да се занимава с тези неща. Мислех, че се е отказал още преди години.

— Така е, но този не би се доверил на никой друг. Очевидно се познават от войната. И ето че старият боен кон се измъкна от пенсията, за да помогне. В доста неприятно настроение е заради това. Не е мъжът, когото познавах някога.

— Е, всичко се променя.

— Не и ти. Изглеждаш прекрасно и си невероятно запазена за жена на твоите години. Трябва да се засрамиш. Е, ще започваме ли? Със сигурност после ще можем да си побъбрим. Много вода изтече, както се казва.

Насядахме, за да може разпитът на Дмитрий Волков да започне.

* * *

Бях превеждала много пъти; това беше и причината да бъда въведена в света на Хенри и Уинд. Наистина бях много добра в това; дотолкова, че хората, за които работех, умишлено търсеха послания в рядко срещани езици, просто за да открият някой, който не знам. Внимателно експериментиране установи, че знам няколко от азиатските и африканските езици и имам известни пропуски в исландския, но иначе мога да се справя почти с всичко.

Портмур ме беше поканил да остана след войната, но аз отказах дори да обмисля идеята. Бях свършила своето, отбелязах, и отчаяно копнеех да се оттегля на тихо и спокойно местенце. Освен това исках да се върна към по-нормален климат, а подозирах, че малката ми градинка в Южна Франция е обрасла дотолкова, че ако не ѝ се обърне

спешно внимание, къщата ми може да бъде завинаги погълната от гората.

Беше странно да видя как Хенри отново се възплъщава в старото си аз и вече не е облеченият в туид леко отнесен академик, а разпитва отсечено, задава внимателно подбраните си въпроси, подготвя капани за няколко хода напред, като мислено отбелязва всяка дума и жест, дава повече тежест на премълчаното, отколкото на изреченото. Беше роден талант. Студентите му вероятно се ужасяваха от него.

* * *

Много покорно Волков беше пристигнал на гарата в Оксфорд, придружен от домакина си, видимо доволен да му види гърба. Литън беше дошъл да го вземе; сериозно се беше постарал да не казва на никого кога пристига или къде.

Взе такси обратно до къщата си. Волков седеше тихо до него, таксито зави по Бомонт Стрийт, а след това се отправи на север.

— С кого ще се срещна?

— С мъж на име Сам Уинд. Готов ли си за това?

Не изглеждаше нервен от перспективата; в действителност беше напълно спокоен. Литън — не.

— Бъди в къщата ми в десет — беше поръчал на Уинд. — Имам нещо за теб.

— Сериозно? Какво?

— Може да ти се стори интересно.

Но не беше казал нищо повече. Само с Портмур беше напълно открит.

— Ще го заведа в къщата си за предварителен разпит, а след това ще ти го предам.

— Защо не го пратиш направо тук?

— Ще повикам Сам да дойде, за да видя как ще реагира. Ще гръмна с един куршум два заека, ако ме разбираш.

— Разбирам. В такъв случай внимавай как действаш.

* * *

Уинд беше доволен, щом пристигна и Литън му предаде всичко набързо в резюме.

— Колко прекрасно! Нямам търпение. Ако той е такъв, какъвто твърди, успехът ще бъде сериозен. Имаш ли представа — попита той, — откога не сме имали приличен предател? Напоследък прибираме само остатъците.

— Искаш ли да остана с вас, или предпочиташ да говорите насаме?

— Разбира се, че трябва да присъстваш. Все пак той е твой.

Литън кимна.

— Имай предвид проблема с разбирането. Ние говорим немски, но ти определено не го владееш, а честно казано той също. Помолих Анджеа Миърсън да дойде и да помогне.

— О, мили боже! Тази лунатичка.

— Реших, че ще бъде полезна.

— Винаги ме е карала да се чувствам малко неудобно. С какво се занимава сега?

— С нищо. Живее обикновен живот. Забавлява се с разни артистични неща, с които жените убиват времето, струва ми се. Събира всякакви странни неща; част от тях като че ли си останаха за постоянно в мазето ми. През по-голямата част от времето живее във Франция. Истински късмет е, че успях да я ангажирам.

Уинд се озърна в мрачното антре.

— Не ти ли омръзва да живееш тук?

— О, не — отвърна с усмивка Литън. Леко тъжна усмивка. — И защо да ми омръзне? Тук са колегите ми, студентите, които ме развличат, а също и приятели, които ми дават сили да продължа. Знам точно какво ме очаква всеки ден, седмици напред. Всичко наоколо е спокойно и предвидимо, освен ако ти не се появиш. Какво повече може да иска човек? Ти се тревожиш дали ще настъпи Армагедон или революция. Аз ще си блъскам главата над някои интригуващи реплики в „Както ви харесва“. Твърдо вярвам, че моята работа е по-важна.

— Много си се променил, да знаеш.

— Не — отвърна Хенри. — Същият съм си. Всъщност светът се е променил. Мога да кажа същото и за теб. Знаеш, че всичко това е само глупава игра. Вчера ме посети полицаи от Специалния отряд, всички са се захванали да търсят хора, които се занимават с подривна

дейност във фабриката на Морис. Няма такива. Дори и да има, твърде некомпетентни са да направят нещо. За какво е всичко тогава?

— Бомбите са истински.

— Така е и ще бъдат използвани или не, без значение дали правя нещо, или седя и кротко си чета книгата. Е, ще започваме ли?

* * *

— Мисля, че за начало ще е добре да ни разкажете историята на живота си. Да пуснем топката в игра, така да се каже — каза Уинд.

Намираха се в кабинета на Литън, голямата стая в предната част на къщата, стоята, която щеше да бъде дневна, ако това беше семеен дом, с огромните си еркери прозорци, висок таван и орнаментирана викторианска камина. Книгите покриваха почти всички стени, бяха натрупани по пода и мебелите и прикриваха факта, че стените не са боядисвани, нито е чистено както трябва поне от година.

Английският на Волков беше лош, немският — приемлив, но беше необходимо разговорът да се води прецизно. Точно обратното, обичайният принос на Анджеला беше пунктуален, ефикасен и безгрешен; тя някак успя да предаде превода толкова добре и така бързо, че останалите забравиха, че всъщност е там.

— Роден съм на двацет и трети април 1917 година в Северна Осетия и съм — или по-скоро бях — офицер на редовна длъжност в Главното разузнавателно управление. Бих искал да помоля за убежище, като ще платя за това с всичката информация, с която разполагам.

— Защо избрахте нас? Защо не американците?

— Опитах да се свържа с американците миналата година. Не получих никакъв отговор. Подозирам, че прямият ми подход ги е накарал да си помислят, че е заложен капан. Ето защо реших, че трябва да се свържа с някого, който ме познава.

— Ще разберете, сигурен съм, че и ние имаме същите предположения като американците.

— Без съмнение ме смятат за много по-хитър, отколкото всъщност съм.

— Разбирате, че в последствие ще стигнем до доста по-конкретни подробности. Засега не виждам причина да не третираме

разговора ни като такъв между колеги.

— Както желаете. Знам много истории. Коя от тях искате?

— Истинската.

— Те всички са истински.

— Тогава споделете ги всичките.

— Много добре. Първата е, че кариерата ми се намира в застой. Затова бягам от огорчение и тревога. Много пъти заслужавах да получа повишение до много по-висок чин от полковник, но бях изместван от чиновници и политици, хора далеч по-малко способни от мен. В подходящия момент ще ви дам имената на тези, които познавам в Главното разузнавателно управление според йерархията, ще ви кажа какво правят и как го правят, за да си отмъстя.

— Това е добра причина.

— Не. Не е — отговори Волков. — Много хора са в същото положение, не е ли така? Предполагам, че дори в МИБ има служители, които се оказват победители или победени. Тревожите ли се всеки път, когато някой бъде повишен, че изгубилите ще избягат в Съветския съюз? Разбира се, че не. Това не е причина. Всеки, който дойде при вас с подобна история, ще е или глупак, или лъжец.

— Предложете ни друга тогава.

— Любов. През трийсетте години се влюбих в прекрасна жена, забавна, интелигентна, приятна. Тя беше всичко за мен. Щяхме да се оженим. Само че един ден тя каза нещо погрешно на грешния човек. Изчезна. Наложих ми се да се преструвам, че не я познавам. Ожених се за друга, но никога не им простих.

— Разбирам.

— Не, не разбирате. Това се случи почти преди двацет години. Кой би чакал толкова дълго? Тогава ще ви дам трета причина. Изгубих вяра. Не вярвам в предопределеността на историята. Не вярвам, че пролетариатът ще триумфира. Казано по друг начин, ако Съветският съюз е абсолютният израз на бъдещето на човечеството, аз не искам да бъда част от него.

Усмихна се леко.

— Добра причина, нали? Такава, която ще ви хареса, щом сте патриотични англичани? В такъв случай може да изберете нея. Все пак е истина. Ето: аз остарявам и искам да направя нещо значимо, за да може, ако светът ме запомни, да бъде с добро. Нямам Бог и нямам

убеждения. Искам да дам подарък на бъдещето. Вие сте единствените, които ще имат полза от него.

Наведе се напред.

— Приближава опасност. Знам го. Няма много време.

— Продължавайте. Изненадайте ни.

Волков посочи към Анджела.

— Не и докато тя е в стаята. На теб, Хенри, ти вярвам, а на теб, Уинд, трябва да вярвам. Но не и на тази жена. Не я познавам.

— Анджела? — обади се Уинд. — Имаш ли нещо против да се оттеглиш? Ще може ли да останеш в къщата все пак, в случай че се оплетем?

— Разбира се — каза тя и се изправи. — Господин Волков. За мен беше истинско удоволствие. Радвам се, че се запознахме. Надявам се да се установите добре тук — тя се обърна към двамата англичани. — Ще ида в кухнята да направя сандвичи, в случай че имате нужда от мен. И — тя вирна глава, щом чу позвъняване на входната врата — ще отворя вратата вместо теб. Какъв ангажиран живот имаш, Хенри.

* * *

Щом тя напусна стаята, Волков се усмихна и потупа слепоочието си с пресилен жест.

— Тук, приятели, точно тук имам такива тайни.

— Чувствайте се спокоен да споделите някои от тях — отговори Уинд.

Поговориха около час на смесица от лош немски и накъсан английски, а после спряха да си починат. Уинд и Литън оставиха Волков и се оттеглиха в неприветливото антре на Литън.

— Е? — попита Литън, след като Уинд набързо надникна в кухнята, за да провери дали ще може да уговори Анджела да направи чай. — Какво мислиш?

— Ако казва истината, имаме огромен обрат, а всички останали са в огромна криза. Истина или не, най-добре ще е да прехвърлим всичко на американците и да ги оставим те да се занимават. И без друго те командват — допълни мрачно той.

В продължение на час Уинд беше седял отпуснат в креслото, гледаше леко отегчено и от време на време прекъсваше с някой саркастичен въпрос. През по-голямата част от времето беше оставил разпита на Литън. Но в мига, в който вратата на дневната се затвори, липсата на интерес се изпари и беше заменена от съсредоточен и напрегнат поглед.

Със спокойното съобщаване на подробности, дати, имена и места, Волков беше взривил западната им стратегическа логика. Всичко, което каза, не съвпаднаше. Съветският съюз не беше силно изостанал в развитието на балистични ракети, каквото беше широкото схващане. Съветското висше командване не вярваше, че Западът се стреми към невраждебен прогрес. Бяха уплашени и бяха решили първи да нанесат удар. Трябваше само да приключат подготовката си — Волков каза „да я довършат“; сериозно наблегна на този момент. Няколко седмици, каза той. След няколко седмици щели да бъдат готови.

— Възможно ли е американците така да са се объркали? — попита Литън.

— Няма да им е за първи път — отговори Уинд. — Лесно може да се провери. Другото ме тревожи.

Литън разбираше какво има предвид. Щом Анджела излезе от стаята, Волков се беше навел напред на стола си.

— Между вас има предател — каза той с лукава усмивка. — Искате ли да знаете кой е? Мога да ви съобщя.

После беше отказал да каже повече. Знанието си има цена, беше ги уверил. Колко биха искали да разберат? Да му направят предложение и той щял да ги осведоми за каквото искат. Всичко с времето си.

— Мислиш ли, че си измисля?

— Разбира се, че си измисля — отвърна Уинд, макар Литън да усещаше колебание в гласа му. — Опитва се да ни направи смешни пред американците. Или е зеленчук, страда от пълна липса на информация.

Уинд изведнъж придоби измъчено изражение.

— Все пак мисля, че е по-добре да го приемем. Отхвърлим ли го, мигом ще иде при американците и ще им подшушне, че сме изправени пред проблем от едно или друго естество. Или Волков казва истината,

което ще е катастрофално, или руснаците играят толкова хитра игра, че не мога да разбера правилата — той въздъхна. — Кой звъня на вратата?

— Нямам представа.

— Все пак ще подготвя своите хора за Волков. Ще се обадя на вана. Ще кажа на Андже́ла, че всъщност не искаме чай.

35.

Имаше много церемонии в Осенфуд и Джей беше участвал в голяма част от тях. За мъртвите, за началото на годината, за началото и края на ученето през всеки от дните, за пристигането на храна. Церемонии за всеки сезон и за жътвата. Всеки колеж си имаше собствени ритуали, а градът имаше и още. Малко преди обед Джей беше повикан от пратеник и получи инструкции да се яви на входа на големия вътрешен двор. Зае мястото си тъкмо навреме, за да види как огромните врати към главните покои се отварят. Хенари вече беше там. Бавно изникна впечатляваща и зрелищна процесия, в която се бяха включили всички, които работеха или живееха в къщата, като част от тях носеха лейди Катрин на украсен златен стол. Звучаха тромпети, зрителите тропаха с крака. За Джей това беше невероятен израз на власт и благосъстояние, най-малко защото лейди Катрин излъчваше цялото великолепие, подобаващо за позицията ѝ, покрита с бижута от глава до пети, облечена с най-невероятните одежди, които някой може да си представи и с най-прекрасната си перука.

Те изминаха пътя до края на градините, а Джей, Хенари и много други ги последваха. Очакваше ги малка групичка зле облечени хора, очевидно изпитващи неудобство и притеснение. Най-нервен беше мъж, който носеше голяма брадва, облечен с кафяви работни дрехи и обут с тежки кожени ботуши.

— Коя си ти? — извика със силен глас той, след като човекът до него го сръчка в ребрата, за да го подкани.

Процесията спря и златния стол беше оставен на земята. Лейди Катрин се изправи и излезе на няколко крачки пред антуража си, който се отдръпна да ѝ направи място.

— Аз съм лейди Катрин, господар и господарка на земите на Уилдън по право и ви нареждам да се подчинявате — заговори тя властно и надменно.

— Това е грешен отговор.

Двама от придружителите му пристъпиха напред и започнаха да свалят бижутата ѝ, като първа беше огромната тиара на главата ѝ, след това колието, инкрустираните колани, пръстените от ръцете и краката ѝ, докато не остана без никакви украшения. Тя стоеше пасивно и допусна това да се случи. Всеки елемент беше предаден на придружител, който внимателно ги подреждаше в голяма дървена кутия.

— Коя си ти? — въпросът беше повторен.

— Аз съм лейди Катрин от Уилдън и настоявам за покорството ви.

— Това е грешен отговор.

Тримата мъже отново пристъпиха напред и този път започнаха със свалянето на перуката, разноцветните кадифени дрехи, украсяващи тялото ѝ, докато не остана по обикновена рокля.

— Коя си ти? — беше потретен въпросът.

— Аз съм лейди Катрин от Уилдън.

— Това е грешен отговор.

За трети път мъжете излязоха напред. Свалиха роклята ѝ и тя остана само по долни дрехи. Блъснаха я и тя падна на колене на земята с наведена глава.

— Никой мъж или жена не е по-висш от друг мъж или жена. Три пъти отрекохте това.

Мъжът с брадвата, разтреперан излезе напред, стиснал кожен ремък. Застана до нея, прехапа устна и замахна с ремъка към гърба ѝ, а ударът изплющя звучно. Все пак не удари много силно. Джей забеляза, че се постара да замахне възможно най-леко. Въпреки това повтори действието си още два пъти и в резултат на гърба ѝ останаха три отчетливи червени резки. Лейди Катрин не трепна.

— Коя си ти?

— Аз съм Кейт.

— Това е правилен отговор. Какво притежаваш?

— Нищо.

— Какво искаш?

— Искам да живея.

— Какво ще дадеш в отплата?

— Каквото бъде поискано от мен.

— Тогава ще си на най-ниското стъпало сред хората, докато не си спечелиш правото да си повече. Приемаш ли това?

— Да.

— В такъв случай се изправи, Кейт, и ме последвай.

Тя се изправи, изтупа прахта от себе си и Джей забеляза, че едрият мъж шепне тревожно в ухото ѝ. Не го чу, но реши че я пита дали всичко е било както трябва. Тя бързо кимна и след секунда вторият мъж приближи, облече я в груби работни дрехи и ѝ даде тежки обувки с дървени подметки.

— Всеки, който иска да види, че се подчинявам на законите и традициите в Уилдън, по-добре да пристъпи напред — каза мъжът.

Настъпи мълчание, чуваше се само шумолене на дрехи от събралото се множество, хората се споглеждаха в очакване. Тогава Джей осъзна, че лейди Катрин се взира в него. Той излезе напред.

— Аз искам да видя — заяви той.

— Тогава ще бъдеш мой гост и придружител.

В този момент церемонията приключи. Събраните хора избухнаха в аплодисменти и Джей усети, че напрежението изчезва. Процесията се разпръсна, празният стол беше вдигнат високо и придворните се оттеглиха.

Едрият мъж, Джей и лейди Катрин останаха сами.

— Е, през следващите два дни аз съм твоята прислужница Кейт. Това е Джей, представител на Осенфуд, който благородно предложи да проследи, че всичко ще бъде направено по реда. Казано другояче, че няма да ми бъде спестено нищо и няма да получа специално отношение, нито че ще бъдеш незаслужено груб или жесток. Правил ли си нещо подобно преди?

— Не, не съм.

— Е, аз да, но няма да получиш съвети от мен. Как е името ти, между другото?

— Казвам се Калан, госпо...

— Какво си планирал?

— Сечене и събиране на дърва. Ще бъде трудна и уморителна работа. Ще идем в гората и ще сечем дънери. Или поне аз това ще правя. Твоята задача ще бъде да ги събереш и подредиш. Ако ни остане време, искам да запаля огън за въглища. Ти ще готвиш, ще миеш съдовете, ще ми оправяш леглото и ще спиш върху листата.

— Какво се очаква от мен? — попита Джей.

— Нищо. Ти само ще гледаш.

— О, трябва ли? — попита Джей. — Като малък горях възглед с чичо ми. Много ми харесваше. Позволи ми да върша нещо полезно.

Калан погледна добродушното му младо лице и се засмя.

— Господарка и учен — каза той. — Какво повече му трябва на един дървар? Господар, може би, но това ще е трудна работа!

* * *

Калан следваше правилата много внимателно, не помагаше с нищо на никого от тях. Тръгна напред и ги отведе дълбоко в гората, не спря близо три часа за храна или почивка, нито забави крачка. Дори Джей, който имаше опит с обикалянето на игрищата в Осенфуд, се умори, а и беше загрижен, че лейди Катрин — Кейт, напомни на себе си той — не е свикнала с подобно натоварване. Босите ѝ крака вече бяха издрани от клоните, късата ѝ коса се беше заплела, ръцете ѝ бяха мръсни. Тя изглежда не възразяваше и приемаше всичко добросърдечно.

— Мислеше, че съм те забравил, нали, Калан Перелсън? — заговори след време Джей.

Калан се усмихна.

— Така е.

— Помня те много добре. Беше добър с мен.

— Не повече, отколкото заслужава малко уплашено момче.

— Мислех, че си войник.

— Аз? Не. Просто отбивах службата си. Три години марширувах, стоях на пост и не вършех нищо значимо. Това ми беше достатъчно. Липсваше ми моята гора. Животът в градовете ме разболяваше. А и тези хора...

— Значи сега си отново щастлив?

— Не и днес — той извърна глава по посока на Кейт, която го следваше чинно. — Можех да мина и без това.

— Защо го правиш тогава?

— Бях избран. Никой с капка здрав разум не би пожелал доброволно това.

— Какви са правилата?

— Тя трябва да прави каквото ѝ кажа. Трябва да работи. Ако откаже, ще бъде бита.

— Ще биеш господарката на Уилдън?

— Надявам се, че не. Дори и да го направя, никой няма да разбере. Не може да казва какво се е случвало с нея. Нито пък аз, а на теб ти е позволено само в случай, че някой от нас наруши правилата. Наясно си с това, нали?

Джей поклати глава.

— Не. Нищо не знам.

— Значи не си се променил.

Повървяха още малко и Калан остави мешката си на земята.

— Време е за почивка — обяви той. — И за хапване. Кейт! В торбата ще откриеш малко хляб и сирене. Пригответи ги.

Кейт приближи, поклони се и се захвана за работа.

* * *

Джей беше забравил колко е трудно да вдигаш и носиш дънери, да ги подреждаш на спретнати купчини. Не започнаха преди дългото им бродене из гората да е приключило. Дотогава трябва да се бяха отдалечили на близо двайсет километра от Уилдън, бяха минали край безброй дървета, прекосяваха поточета и реки, а от време на време ливади, разчистени за овце и кози. Веднъж дори се качиха на разклонен дъб; Калан реши, че е чул диво прасе. Той стоя на пост долу, а Джей и Кейт — и двамата не ги биваше много за бой, прецени той — се покатериха на дървото и се държаха за клоните.

— Помисли — прошепна Джей на Кейт. — Ако глиганът дойде, ще убие Калан и ще го изяде. После ще легне да спи. Семейството му също ще се присъедини. А ние ще останем приклепени тук. Какво ще правим?

— Винаги ли си толкова оптимистично настроен?

Подобно бедствие не ги споходи. Щом слязоха на земята, Джей се сети, че очакваните беди обикновено не те сполитат. Случваха се такива, за които дори не си помислил. Кейт не му обърна голямо

внимание, но прие с благодарност десетминутната почивка в клоните на дървото, преди Калан да ги увери, че могат да слязат.

— Нямаше да възразя срещу малко месо за вечеря — каза той. — Следващия път, Джей, тръгни напред, за да вдигнеш шум и да ги привлечеш.

— Стига ти да уведомиш Хенари, че ученикът му е загинал.

— Аз бих го направила — намеси се Кейт. — Той би разбрал и би преживял загубата. Хенари не е човек, който може да понесе липсата на храна.

Походът вървеше добре. Калан се отнасяше с Кейт, както господар се отнася с прислужницата си, а тя от своя страна също играеше ролята си добре. Джей, чийто респект първоначално бе замъглил съзнанието му, си даде сметка, че мисли за неща, които никога не би се осмелил да помисли за господарката на Уилдън. Дори без своята власт и изисканост тя си оставаше прекрасна жена, която изглеждаше доста по-млада, след като тялото ѝ беше освободено от тежки дрехи и корсет. Като че ли се забелязваха леки бръчици около очите ѝ, но кожата ѝ беше чиста и свежа, а погледът — ясен. Очевидно животът в лукс не я беше изнежил; вървеше неуморно, а щом се хванеше на работа, мъкнеше и подреждаше дънерите със старание и упорство.

Беше вече тъмно, когато Калан обяви края на работния ден. Той и Джей се настаниха на едно одеяло, докато Кейт стъкне огъня, който Калан в ролята си на господар запали. След това тя започна да приготвя храната им.

— Прости ми въпроса, но можеш ли да готвиш? — попита Джей.

— Разбира се, че мога — отвърна му тя. — Правех го с удоволствие. Мога да приготвям пресен костур със сос от сметана и киселец. Телешка глава с мед и оцет. Сладка и всякакви зимнини. Какво имаме?

— Хляб, сирене, бира, осолено месо и овесена каша за закуска — отвърна развеселен Калан.

— Е, тогава е лесно.

Тя можеше и да пие, а освен това ѝ се полагаше, след като беше мъкнала двете тежки делви с бира. Щом вечерята беше готова, Калан отпрати благословия и сипа бира в три очукани канчета.

— Може и да е в противоречие с правилата, но в моето село прислужниците се хранят със семейството. Затова седни, прислужнице Кейт, и хапни с нас.

Той вдигна чашата си, щом всички се настаниха край огъня.

— За здравето и продължителния живот на двама от най-непохватните дървари, които съм срещал някога.

Засмяха се на това и отпиха.

— Твой ред е, господарю учен! — заяви Калан, след като изядоха част от храната си.

— Искам да вдигна тост за времето — каза Джей. — Не е твърде горещо, което щеше да попречи на работата, нито пък е студено, което щеше да е неприятно. Нека и утре бъде така благосклонно към нас, а и през идните дни.

Последваха нови одобрителни възгласи и ново отпиване.

— Сега ти, прислужнице Кейт. Тази вечер си една от нас и също трябва да вдигнеш тост — настоя Калан.

Кейт, която се беше излегла подпряна на лакът и ядеше ябълка, се изправи и вдигна чашата си. Надникна вътре, за да провери дали ѝ е останала бира.

— Аз — започна тя, а след това спря и се замисли, — аз — продължи след малко — искам да вдигна тост за онези, които се вслушват в доброто от Историята и загърбват лошото. Които никога не се отклоняват от вършенето на добрини и знаят откъде произтича истинското удовлетворение. Искам да вдигна тост за добрите господари и добрите приятели — тя чукна чашата си с тези на другите двама и отпи голяма глътка.

Те последваха примера ѝ, а след това ръкопляскаха ентузиазирано.

— Браво, прислужнице! — похвали я Калан. — За награда може да разчистиш чиниите и да оправиш леглата. Щом приключиш, ми се вижда жалко да пропилеем шанса, че имаме Разказвач сред нас.

— Но аз не съм Разказвач — каза Джей. — Никога не съм разказвал.

— Глупости — обади се Кейт, за миг се върна към естественото си поведение, но после си спомни. — Съжалявам. Изплъзна ми се.

— Тя е права — каза Калан. — Може и да не си разказвал истории, но какво по-добро начало от опит под топлото нощно небе

пред признателна и... — тук той погледна Кейт — леко подпийнала публика? Какво по-подходящо място и време би могъл да намериш? Освен това никой няма право да каже и дума за този фарс, така че ако се изложиш, никой никога не ще узнае.

— Освен нас — отбеляза доволно Кейт.

— Хайде, Джей — настоя Калан. — Моля те. Не забравяй, че ми дължиш тази добрина. Докато се подготвиш, нашата отлична прислужница ще разчисти, а аз ще сложа малко дърва в огъня и щом приключиш, заспиваме.

Докато те вършеха работата си, Джей се успокои с дихателните упражнения, които беше научил, застана неподвижно и отпусна мускулите си, пое контрол над диафрагмата си, а после събра длани и издиша, за да прогони страничните мисли.

Щом се подготви, доколкото му беше възможно, започна.

* * *

Имало един Разказвач, който бил познат като най-мъдрият човек на своето поколение. Бил добър с учениците си и справедлив в оценките си. Мисълта му била толкова мощна, аргументите му толкова силни, че всички на мига приемали думата му. В продължение на двайсет години редовно обикалял за посещения, слушал, обмислял и вземал решения. През цялото време нямало нито едно оплакване от начина, по който е отсъдил, а отношенията с придружителите му били идеални.

Често по време на пътуванията си из страната той спирал на върха на някой хълм и се взирал в красотата на долината в подножието. Друг път минавал край руините на престара антична сграда и се питал на глас каква ли е била историята ѝ. След време някой си спомнил как в библиотеката прокарвал пръст по кожената подвързия на стар ръкопис с изражение, което трудно можело да се разгадае.

Един ден отишъл в град, където срещнал труден за разрешаване проблем. Кметът бил оженил дъщеря си за благородник, който живеел на повече от петнайсет километра разстояние. Бракът бил сключен, споразумението за зестрата направено, но възникнал спор. Благородникът казал, че момичето има лош нрав и е мързеливо е

неприятно. Няма да я изгони, но искал още пари, за да я задържи. Кметът отказал, тъй като вече се били споразумели. Тогава благородникът я изпратил у дома ѝ, но задържал зестрата, сякаш все още била негова жена.

Разправията създавала напрежение в града и околностите. Разменяли се ругатни, фермерите били обиждани, щом идвали на пазара. От учения се очаквало да разреши спора в първия ден от пристигането си. Той изслушал (това му било навик) замесените страни, а също и много други хора без никакво отношение към проблема. Задал въпроси за доизясняване и решил, че всички са еднакво виновни. Репутацията му и тайната му гордост били, че също така не слушал придружителя си, а вземал решенията сам.

Ето какво отсъдил той: момичето наистина било грубо и нападателно към съпруга си, но само защото той бил тъп и добронамерен, но и глупав. Бащата на момичето го научил да бъде суетно, да вярва, че красотата е най-важна и тя не търсела доброто у хората. Благородникът, от своя страна, бил неспособен да забележи какво прекрасно създание е тя и недостойно я отхвърлил като своя съпруга.

Всички трябвало да се извинят. Бащата трябвало да плати допълнителна зестра, но да я даде на бедните в околността, а и съпругът трябвало да плати същата сума.

Кметът на града бил хитрец. Престорил се, че приема присъдата и похвалил мъдростта на учения, но вътрешно беснеел от яд. Поканил го в дома си и му предложил храна и вино. След това донесъл невероятно съкровище, малка картина с безмерна древност. Казал, че е негово притежание и се предава в рода от толкова десетки години, че никой не знаел точно откога.

Ученият се почудил на предмета, който бил по-красив от всяко нещо, сътворено от човешка ръка, и от всичко познато му досега, а кметът знаел, че ученият ще пожелае красивата вещ за себе си.

— Ваша е, благодарение на мъдростта ви — заявил кметът. — Или по-скоро, щеше да бъде. Тъй като сега ще ми се наложи да платя допълнителна зестра за дъщеря си, ще обеднея и ще трябва да я продам на този, който даде най-висока цена.

На следващия ден ученият обявил присъдата. Тя била в полза на кмета, а благородникът бил порицан за поведението си. Той взел

картината, прибрал я в багажа си и напуснал града.

Но се оказало, че тя не била на кмета и той нямал право да я даде. Била най-ценното притежание на града и щом липсата била открита, настанало голямо нещастие. Хората от града претърсили багажа на помощника на учения, открили картината и го арестували.

Ученият веднага се върнал и признал какво се е случило. Обяснил, че помощникът му не е виновен и че той е получил картината като подарък.

След това си тръгнал от града и започнал да се скита, но вече не като учен, а като просяк, чак до деня на смъртта си.

* * *

Джей беше направил добър избор; накрая беше нужно малко време преди публиката — скромна, но признателна — да излезе от атмосферата, в която разказът я беше потопил. Вместо да се самоизтъква, беше избрал проста история, такава, която беше преведена на разговорен език, разбираем за Калан. Не беше мястото за виртуозни изпълнения. Не беше предание от първа категория, нито от втора и дори трета; всъщност, не принадлежеше към никоя от познатите му категории.

Не така си беше представял първото си разказване. Беше си мислил, че ще бъде във формална обстановка след седмици подготовка, наставления и репетиции, за да бъде сигурен, че всяко ударение и интонация са правилни, че движенията на ръцете и тялото му отговарят на изречените думи, че набляга, без да разсейва. Трябваше да се състои в голяма зала, предварително оповестено, видно от приятелите и учителите му — както и от онези, които трябваше да го оценят. От това щеше да зависи бъдещата му репутация. Мнозина се проваляха от нерви, други се разболяваха преди това, а трети се сриваха, щом приключи. Казваха, че било най-ужасяващото събитие.

В този случай нямаше как да е по-различно; той седеше, вместо да стои прав; публиката му се състоеше от двама вместо от двеста души. Те искаха да чуят историята, а не да търсят грешки. Накрая дори не беше нужно да аплодират. Много му хареса, щом нервността

отмина. Тонът му беше по-скоро като в обикновен разговор, вместо да декламира, само в определени моменти надигаше глас, а в други почти прошепваше думите. От време на време си позволяваше по няколко изречения на стария език, но само когато значението бе очевидно. Харесаха думите, харесаха историята, харесаха него. За пръв път в живота си Джей почувства какво означава да те уважават, да използваш уменията си, за да заличиш самотата в живота. Той сам се превърна в историята и достигна до публиката си, като инстинктивно отговаряше на реакциите им.

Никой не заговори дълго след като той приключи, а се взираха замечтано в огъня, усмихваха се от време на време, щом си спомнеха определен пасаж.

Най-после Калан се надигна.

— Да спим, приятели — каза. — Утре ни чака тежка работа и възнамерявам да ви накарам да запомните какво е наистина тежка работа.

— Ще остана още малко, ако не възразявате — отговори Джей. — Скоро и аз ще си легна.

Кейт беше приготвила постеля на Калан малко по-настрани; беше казал, че не обича да спи край огън, а и никога не чувствал студ. Той се отдалечи и остави топлината на изнежените домашни обитатели. Джей дори не усети кога си е отишъл. Не обърна и много внимание, когато тя седна до него и внимателно разтри раменете му. Не каза нищо, просто подпря глава на рамото му и той почувства косата ѝ по врата си.

— Сега разбирам какво вижда Хенари у теб.

— Какво имаш предвид?

— Тази вечер няма значение. Трябва да си починеш. Гората променя всички ни, не е ли така? Аз съм слугиня, ти — Разказвач, Калан — господар. Съвсем скоро отново ще бъда властната благородничка, ти обикновен ученик, а той отново ще стане горски. Магията ще избледнее. Тогава ще трябва да поговорим. Но не сега. Сега твоята прислужница Кейт ще те успокои, за да заспиш. Легни си, господарю Джей, и си почивай.

Той легна, а Кейт обви ръцете си около него и го притисна към себе си, галеше косата му, целуваше челото му, докато сънят на забравата го погълна.

36.

Тримата, които се бяха събрали на верандата на Литън, представляваха странна групичка и изглежда никой от тях не се чувстваше особено удобно въпреки ентузиазираното посрещане.

— Заповядайте! Радвам се да ви видя!

— Вие ли сте дамата, с която разговарях по телефона?

— Точно така. А вие трябва да сте сержант Малтби?

— Да, госпожо. Това е въпросният човек.

— Нали не възразявате да почакате, докато разменя няколко думи с него?

— А, не. С радост ще помогна.

Тя кимна на новия си посетител, който се взираше в нея по начин, който много хора биха определили за груб. Заведе го в кухнята, в задната част на къщата, затвори вратата, направи му жест да седне, сама се настани от другата страна на масата, подпря лице на дланите си и започна спокойно да го изучава.

— Така, така, така — заговори тя. — Александър Чън. Каква изненада! А и след толкова много време. Какво те води насам?

Тя виждаше, че той все още се намира в шок. Разпознаваше я, но тя беше доста по-възрастна; не го беше предвидил.

— Дошъл съм, за да ви търся, разбира се, госпожо Миърсън — отговори той.

— Наричай ме Анджела. Тук няма нужда от излишни церемонии, нали?

— Имате ли представа в какви проблеми сте се забъркали?

— Не и в такива като твоите.

— Какво имате предвид?

— Арестуван си по подозрение, че си съветски шпионин — отговори тя. — Кога пристигна?

— Преди около седмица.

— Какво прави досега?

— Събирах си ума. Не осъзнавах...

— Да, досадно, нали? Не бях с ума си почти цяла година. Заради имплантите е. Без тях ще си по-добре. Защо сега? Омръзна ми да чакам години наред.

— Защо някой би си помислил, че съм съветски шпионин?

— Просто извади невероятно лош късмет. Няма смисъл да обяснявам; няма да разбереш усложненията. В момента се чудят дали да те пратят в затвора, дали да не те бутнат случайно под някой влак или да те върнат обратно в Съветския съюз. Това несъмнено ще бъде огромна изненада за руснаците, които могат просто да те застрелят — за всеки случай. Отговори на въпроса ми. Защо сега?

— Това беше единствената връзка, която успяхме да открием. Споменаването ви в статията.

— Каква статия?

— Онази, която Литън е писал за Шекспир.

— Не знаех нищо за това — каза Анджела.

— Бях изпратен да проверя. Имаха трудности с използването на машината ви.

— Използването на машината ми? — учуди се тя. — Те не могат да я използват.

— Могат, ако открият къде сте скрили информацията.

Анджела се замисли дълго.

— Струва ми се, че трябва да стигнем до малко споразумение.

— Моля?

— Малко помощ от твоя страна и малко помощ от моя.

— Вие ще заличите следите ми, а аз ще залича вашите — каза гордо той.

— Не съвсем — отвърна тя.

* * *

Вратата се отвори и влезе Литън. Погледна новопристигналия, изръмжа и го игнорира.

— Половин час — каза ѝ той. — Ще дойдат да го отведат. При това положение няма да имаме нужда от чай.

Чън погледна разтревожено, щом Литън отново изчезна.

— Разпит — Анджела се усмихна и поклати съчувствено глава.

— Звучи зле.

— Мъчения, бой. Вероятно и болезнена екзекуция. Прекарвал ли си дни наред в непоносима агония?

— Не.

— Недостатъците на епохата — обясни тя. — Не могат просто да поровят в съзнанието на хората, затова се налага да прибегват към жестокости. Електроди, закачени към чувствителни части на тялото, неща от такова естество. Клещи. Нямаме много време, така че трябва да действаме. Използват машината ми, казваш. Не могат. Изтрих всичко.

— Спряхте тока в почти цяла Европа и убихте почти десет хиляди души.

— Така ли? Не съм искала. Бързах.

— Не звучите много разстроена.

— Какво мога да променя? Ще поправа нещата в движение.

— Можете ли?

— Така мисля. Не че в момента има значение. Не могат да използват машината. Както казах, изтрих информацията.

— Не.

— Да.

— Не. Открих две страници от работата ви в ЦЗОУ код. Човек от охраната беше изпратен да се опита да възстанови останалото.

— Това просто не е възможно.

Чън се усмихна.

— Разтревожихте се, а? Истина е. Беше скрит в статия, публикувана от този човек Литън миналата година. Също и препратката към вас, която открих в друга статия...

— Това е абсурдно.

— Ето че съм тук. Вие също.

— Казваш, че е възможно все още да съществува?

— Да. Ханслип предполага, че сте прибегнали до ужасна измама. Все още си мисли, че се криете сред ренегатите и сте скатали информацията някъде там. Бях изпратен за всеки случай, а човек от охраната на име Джак Мур беше изпратен да търси данните.

— Мур? Помня го. Висок, силен, далеч от стереотипа. Мрачен и опасен. При все че не съм напълно убедена.

— В статията се казва, че документът бил известен като „Почерка на Дявола“ и датира от осемнайсети век. Има вероятност да се намира сред книгата на Литън, които са изпратени в някаква библиотека след смъртта му.

— Кога умира той?

— През 1979 година.

— О, бедният Хенри! Поне ще пропусне госпожа Тачър. Никак не би я харесал — тя се замисли за миг над чутото до момента. — Използваха ли машината? Ако не броим твоето изпращане.

— Мисля, че не. Струва ми се, че не могат да го направят. Някой каза, че трябва да се калибрира наново, след като изпратят мен, а не са в състояние да го направят без данните.

— Чудя се — каза тя след минута, — дали това има някаква връзка с трудностите, които имам с вселената в мазето.

— С кое?

— Създадох вселена в мазето — каза тя и скромно се изчерви. — Прототип, малко повече от най-обща идея, но доста добра. Само че не мога да я изключа. Предположих, че е бъг, но може и да не е.

Тя подчертано се загледа в часовника си.

— О, миличък, времето почти изтече. Започват с ноктите на ръцете, разбираш ли — обясни любезно тя. — Затова са им клещите. Не е много приятно, но е по-добре от онова, което следва.

— Доктор Миърсън...

— Анджела — напомни му тя. — Или пък може да се скриеш в Антеруолд.

— Какво е това?

— Моята вселена. Наистина ми е нужно някой да открие какъв е проблемът. Вероятно да върне и момичето. Би могъл да стоиш настрана известно време; докато брегът е чист, както казват тук.

Устата на Чън се отпусна.

— Не мога отново да премина през това — каза той. — Не и толкова скоро. Просто не мога. Дори не ми предлагайте.

— Ръждиви са — добави Анджела. — Имам предвид клещите, които използват. Ще трае само няколко часа. Според времето тук. Там може и да е малко по-дълго. Освен това не забравяй: работиш за мен.

— Какво точно искате?

— Трябва да разбере каква е връзката между Антеруолд и тук. Какво стои между тях в исторически план. Е, какво решаваш? — тя отново погледна часовника си многозначително.

— А после какво?

— Просто искам да разбере дали защитата ще издържи. Създадох света така, че да бъде статичен. Нищо не би трябвало да се случва, тъй като събитията всъщност са причина и следствие. Ето защо поставих ограничения. Искам да знам дали все още функционират, или момичето ги е повредило.

— Какво момиче? За какво говорите?

— Роузи. Приятелка на Хенри. Влезе случайно и все още е там. Нещо такова. Ужасно интересно е. Точно тя е причината да съм сигурна, че ще си в пълна безопасност.

— Искате да я върна обратно?

— Съмнявам се, че ще имаш тази възможност. В момента машината е настроена за няколко години по-рано и нямам време да я променям. Не искаш да оставаш дълго, предполагам.

— Определено не.

— Тогава иди, огледай и се върни обратно. Не мога да я изключа, докато не върнем Роузи, но можем да се заемем с нея по-късно. Можеш да продължиш да работиш за мен. Стига да имаш желание. Ще ми е нужна помощ. Не можеш да си представиш колко забавно може да бъде тук, щом свикнеш с мястото. Какво ти става, за бога?

Чън изведнъж придоби болнав вид. Лицето му преbledня, след това се зачерви, избиха му петна и дишането му се затрудни.

— Аз... — заговори той със странен глас, приличаше на човек, който е глътнал нещо твърде голямо. След това гласът му напълно се промени. — Анджела — каза той. — Робърт Ханслип е. Наистина трябва да се върнеш тук. Боя се, че Олдмантър ще накара Емили да плати висока цена, ако откажеш. Убеден съм, че знаеш какво означава това.

След това млъкна и лицето му си върна нормалния цвят.

— Съжалявам — каза той. — Съзнанието ми се отнесе някъде.

— Какво каза току-що?

— Казах, че не искам да оставам дълго.

Анджела остана неподвижна за кратко.

— Говореше като Ханслип — каза тя.

Чън леко сбърчи нос.

— Така ли? Той каза, че ви изпраща съобщение. Трябваше да се появи, ако ви открия. Може да е било то. Беше ли полезно?

— Не.

Настъпи кратко мълчание, тъй като Анджела — за първи път толкова неспокойна — се затвори в себе си.

— Е, това не променя нищо — каза накрая тя. — При всички положения трябва да открия какво става, а на теб ти предстои да намериш къде да се скриеш. Много е просто, не като с другата машина. Да кажем, че ти трябва тоалетна и слезеш на долния етаж. Ще видиш желязна пергола при отсрещната стена. Просто мини през нея. Ще я отворя пак там след шест дни. Твое време, не според времето тук. Върни се на същото място, на което си пристигнал и не се проваляй. Ако нещо се обърка...

— Какво например?

— Не знам. Просто се застраховам. Не искам да изгубя още някого там. Ако го пропуснеш, иди до Олтара на Изгнаника в Уилдън. Това ще ми даде насока за мястото. Определянето на времето е трудно. Цели се към вечерта на петия ден от фестивала в Уилдън по случай петата годишнина. Вече съм направила нужните изчисления.

— Нямам представа какво означава това.

— Има празненства по случай годишнината от възкачването на тамошния владетел на власт. Доколкото ми е известно, това е най-добрият начин за пресмятане на датата. Те нямат рационална система за определяне на времето. Хенри така и не е измислил такава, а аз запазих липсата ѝ за по-сигурно. Едно от нещата, които искам да проучиш, е отношението им към времето.

Чън отвори уста, за да зададе още въпроси, но тя бе спасена от затруднението да отговаря заради повторното отваряне на вратата.

Уинд надникна към тях.

— Кой сте вие? — обърна се той към непознатия мъж. — О, няма значение. Просто исках да те уведомя, че ванът ще пристигне всеки момент. Аз също ще тръгвам.

Той хвърли бърз поглед към другия човек в помещението, който сега беше вдигнал ръка като непослушен ученик.

— Трябва да, ами...

— Ами какво?

— Да отида до тоалетната.

Уинд изръмжа пренебрежително.

— Браво — заяви той. — Мисля, че е на междинната площадка, ако това те интересува.

— Не трябва ли да идеш с него? — попита Анджела високо.

— Защо, за бога, бих поискал подобно нещо?

— Просто си помислих... о, няма причина — каза тя. — Ти решаващ, разбира се. Съжалявам.

Уинд се втренчи в нея. Странна жена, помисли си, докато слушаше стъпките, отиващи към мазето на Литън.

37.

Късно на следващата сутрин случайно минаваща лисица спря, подуши въздуха внимателно, а след това тихо смени посоката си, за да избегне малка група дървета дълбоко в гората на Уилдън. Трябва да беше различила съвсем бегло миризмата на нещо необичайно там. Любознателният звяр прилегна свит върху безупречното одеяло от сухи листа: две фигури легнали на една страна бяха прегърнати в поза на абсолютно приятелство. Едната, по-ниската, похъркваше тихо. Другата, по-високата, мърмореше в съня си, изживявайки впечатляващите събития от последните двайсет и четири часа.

Щом слънцето се издигна в небето, една муха кацна на носа на по-високата и бавно, след миг на внимателен размисъл, реши да изследва възможността за откриване на храна горе към лявата ноздра. Натрапването предизвика реакция. Момичето седна и плесна собствения си нос, а това я накара да викне от болка и изненада. Стресната от неочаквания звук, приятелката ѝ се изтърколи, простена, а после отвори око.

— Спя — каза тя.

Розалинд не отговори; беше твърде заета да провери, че нещото, пропъзляло в носа ѝ, си е отишло. Увери се, че е така, но вече се беше разсънила напълно и се изправи. Чак тогава осъзна, че е сънувала, а след това сънят, в пълно противоречие с нормалното, беше продължил. Само че беше облечена като мъж и очевидно беше прекарала нощта в гората с певицата, която беше срещнала предишната вечер в напълно невероятна страна, също толкова истинска като мухата в носа ѝ. Шокът беше толкова голям, че алтернативата — би трябвало да има двоен час по френски — изобщо не мина през ума ѝ.

Вместо това седна на земята и избухна в сълзи.

Придружителката ѝ беше по-скоро обърквана, отколкото изпълнена със съчувствие, макар и тя да започваше да осъзнава гигантските последици от присъствието си там. Беше избягала от учителя си, след като се беше опитала да го убие. Караниците и

физическото насилие бяха едно; но да го изостави беше съвсем друго. Този път беше стигнала твърде далеч. Интересно, но ни най-малко не съжеляваше. Какво толкова можеше да се случи с някой така красив и даровит като нея? Беше изгубила учителя си. Щеше да намери друг. Нямаше да умре от глад, а и сега можеше да пее както иска, а не както Рамбърт твърдеше, че е редно. Беше свободна.

Също така беше и гладна. Както всъщност и Розалинд, установи го след петминутен непрестанен рев, а придружителката ѝ не беше направила абсолютно нищо, за да я успокои.

— Приключи ли? — попита Алиена, щом хлипането утихна напълно.

Тя кимна.

— Добре. Ужасен шум.

— Разстроена съм. Не виждаш ли?

— Разбира се, че виждам. Но какво очакваш от мен?

— Редно е да ме развеселиш.

— Много добре. Развесели се.

Алиена изтърси листата от дрехите си, изправи се и се протегна.

— Искам си закуската.

— Аз също.

Точно в този момент един овчар — тръгнал да търси изгубена овца, заинтригуван от звуците, идващи от близката група дървета — ги откри.

Изглеждаше добре по негов си начин, с открито лице, заякнал и почернял от живота на открито, с мускулести ръце и гърди. Приблужи се, видя двойката и след кратък съзерцателен размисъл се усмихна широко.

— А, млади влюбени! Добро утро и на двама ви, добри ми господине и госпожо. Прекрасен ден да се събудиш по този начин.

— Какво? — викна Розалинд в пълно изумление, най-малкото защото за пръв път разбра голяма част от казаното.

Овчарят намигна.

— Трябва да сте били на празненството на господарката — каза той. — „Където любовта разцъфтява, а чистото привличане избуява“, както се казва.

Розалинд го гледаше със зяпнала уста. Ясно ѝ беше какво означава намигането. Тя остави Алиена да отговори.

— Точно така, но казват също: „Любовта невинаги посреща с радост светлината, нито погледите на непознати.“

— Определено е така, млада госпожице. Но онова, което остава скрито, често е най-ценно.

Алиена кимна одобрително.

— Вие сте много образован овчар.

— А вие сте изискана дама, но какво му има на безмълвния ви придружител? Да не би да е толкова изтощен от нощен труд, че не може и да говори?

Той намигна още веднъж, което Розалинд намери за обидно. Алиена от своя страна като че ли се забавляваше.

— Ах, добри овчарю, „добродетелите му не се крият в думите“ — заяви, при което овчарят се засмя от сърце.

— „Който се труди, огладнява“ — отвърна той. — В такъв случай трябва да ми позволите да ви предложа нужната ви подкрепа, на вас и вашия младеж. Къщичката ми е малка и порутена, но е удобна и гостоприемна за всеки с добро сърце. Има овесена каша и прясно издоено мляко; хляб и масло, мед от кошера. Всичко, за което кой да е мъж или жена може да копнее. Или почти всичко — добави той и отново намигна.

— Води ни тогава, добри ми човече — отвърна Алиена с реверанс. — Ще имаме честта да приемем гостоприемството ти.

— Както за дома ми ще е чест присъствието ви в него — отговори той.

Подсвирна на кучето, което скачаше и душеше новодошлите, а после тръгна. Алиена сръчка Розалинд в ребрата.

— Не беше ли това истински късмет?

Розалинд не се беше отърсила от възмущението.

— Но той помисли... той помисли... Намигна ми.

— Облечена си като мъж все пак. Косата ти е къса, а тези дрехи идеално прикриват формите ти. Разбира се, че ще намигне. Не ти ли се струва забавно?

— Не.

— О, скъпа Розалинд, не бъди такава! Прекрасна сутрин е, в гората сме, ще се нахраним. Какво повече може да иска една жена (или мъж в твоя случай)?

— Нямах и най-малка представа — отвърна Розалинд.

— Можем да поговорим за това по-късно. Междувременно трябва да хапнем и да платим за храната си.

— И как ще го направим? Аз нямам пари.

— Нито пък аз. Ще трябва да платим със забавления. Ще трябва да ти измислим име, което да подхожда на мъжествеността ти.

— Защо?

— Как ще прекрачиш прага на къщата, без да бъдеш представена на домашните духове?

— О, колко съм глупава — промърмори Розалинд.

* * *

Храната в горската колиба ѝ се стори дори още по-възхитителна от тази в голямата къща. За разлика от мизерната барака на учителя на Алиена, тук беше свежо, чисто и просторно, приличаше по-скоро на заслон, отколкото на къща, беше открито, имаше маса, поставена под навес от пълзящи растения, от които деликатно се спускаха лилави цветове с лек, но ясно доловим аромат. Бяха представени в къщата като госпожица Алиена и господин Ганимед — това беше името, на което Алиена импулсивно се спря — и закуската беше сервирана, макар настроението на Розалинд да беше помрачено от постоянните тостове на овчаря с пожелания плодът на слабините ѝ да бъде як. Но храната беше проста и много вкусна.

— Как правите всичко това? — попита тя щом приключиха с яденето. — Всичката тази храна? Откъде идва?

— Моите приятели ми я дават в отплата, че се грижа за стадото, разбира се. Имам дълбока хладна дупка, в която пазя продуктите свежи; сам си доя млякото, сам бера плодовете. Водата в потока е студена. Какво повече мога да искам от това, което ми дава природата?

За миг Розалинд се съгласи, но след това се замисли за новата пералня на майка си, за удобното ново канапе, за ютията и радиото... дори нямаше смисъл да споменава за тези неща. Най-малкото щеше да ѝ се наложи да обяснява как функционират.

— Не е ли студено през зимата?

— О, аз не оставам тук през зимата, млади господине. Връщам стадата на техните собственици, а самият аз си почивам при тях

подред, докато отново не настъпи пролетта. Единствено през снежните месеци е наистина трудно да стоиш на открито.

— Ами ако се разболеете или нещо подобно?

— Ще се оправя, а ако не, ще умра — отговори простиичко той. — Как другояче може да бъде?

Розалинд нямаше отговор на този въпрос, макар инстинктивно да чувстваше, че може да се поговори още по темата, затова потъна в мълчание и остави Алиена да води разговора. Започваше да свиква с начина, по който говореха обикновените хора, но все още полагаше усилие да разбира, а още по-голямо да може да казва нещо. Усети как мислите ѝ се отнасят и се загледа в сенките, танцуващи по земята, почувства топлия въздух. Щеше да е горещо днес. Би трябвало да е уморена, но усещанията ѝ бяха толкова живи, не се чувстваше изтощена, само леко унесена, беше в състояние, в което съзнаваше всичко, но само като страничен наблюдател. Дори престана да се чуди в коя част на земята се намира. Ако изобщо беше на земята.

В един момент чу Алиена да казва, че е време да тръгват, че достатъчно са злоупотребили с гостоприемството. Овчарят сякаш не бързаше; Розалинд имаше чувството, че не се радва на много компания в гората и беше доволен да се разнообрази.

— Къде отивате?

— Всъщност не знаем — каза Алиена. — В гората. Трябва ни... време. И усамотение.

Тук тя го погледна лукаво.

Той кимна с разбиране.

— Ясно. И аз някога бях млад. Естествено е да искате първо да се опознаете. Но не може да ходите в гората. Опасно е и вие го знаете. Добър приятел е на тези, които приема, но не е безопасна за никого друг.

— Нямаме голям избор.

— Предлагам ви колибата си.

— Не можем — заяви Розалинд и съжали на мига.

Физиономията на човека посърна, разочарованието ясно пролича.

— Трябва да го извините — бързо се намеси Алиена. — Той е чужденец и не е запознат с нравите ни. Мисли само за неудобството,

което ще ви причиним и колко недостойни сме за такава любезност. Не че къщичката ви не е приемлива за нас.

Тя изгледа настойчиво Розалинд.

Лицето на човека светна.

— Няма никакво неудобство. Днес ще поведе стадата нагоре по хълма, за да ги настаня за лятото и няма да се върна няколко седмици. Що се отнася до това, че сте недостойни, отнася се за мен в много по-голяма степен.

— Няма да спорим за подобни неща — отвърна Алиена. — И двамата приемаме любезността ви с огромно удоволствие и чест. Не е ли така, Ганимед?

— О... да. Разбира се, поласкани сме. Много — избърбори Розалинд.

* * *

Два дни и две нощи Розалинд и Алиена живяха в пълно щастие в колибата, готвеха, спяха и си говореха. Розалинд беше доволна; никога преди не беше имала истинска приятелка, с която да си бърби без задръжки, да клюкарства и размишлява. Алиена приличаше на нея в едно нещо: все още беше във възрастта, в която можеш да повярваш на всичко, стига да е казано от приятел.

Затова Розалинд ѝ разказа за дома и живота си. За перголата в мазето на Литън. За учудването си и леко шеметното усещане от това да е в свят, който Алиена приема за даденост.

— Въпросът е там — каза тя, — че го наричате Антеруолд.

— Така се казва?

— Да, но много прилича на нещо, за което един човек ми разказа преди време. Всъщност, може всичко това да е просто неговата история...

— ... какво е училище? — прекъсна я Алиена.

— Колежа ли имаш предвид?

— ... хоккей?

— ... газов котлон?

Алиена слушаше, питаше и не се съмняваше в нищо.

— Ще ми се да бях донесла грамофон — каза замечтано Розалинд. — Има един от баба ми на тавана. С фуния е, така че би трябвало да работи. Можехме да направим парти и да поканим всички.

Тя започна да пее „Бих танцувала цяла нощ“^[1], Алиена я слушаше внимателно, а след няколко строфи се присъедини. Двете момичета седяха на верандата на овчарската колиба и изпълняваха бродуейска класика.

— О, Рамбърт така ще се изненада, щом ме чуе — заяви щастливо Алиена. — Ще се откаже от мен. Ще ме отлъчи. Ще умре от разрив на сърцето, от шок и отчаяние. Нека отново изпеем последното.

И те го направиха.

— Разкажи ми за онова момче Джей. Женен ли е?

— Надявам се, че не. Би било много подло от негова страна. Защо?

— О, просто се чудех.

— Хареса ли го?

— Не, разбира се.

Малко по малко осъзнаха, че този благословен момент беше точно това — момент. Бяха избягали в гората, без да се замислят особено. Сега трябваше да решат какво ще правят там. На втората сутрин Алиена стана.

— Трябва да идем за малко съчки и прясна вода. Ако искаш да ядеш днес, това е положението. Затова ела, моя странна приятелко от друг свят, ако наистина си такава, нека се поразходим. Аз ще се погрижа за водата, а ти за съчките. После трябва да обсъдим какво ще правим.

* * *

На няколкостотин метра навътре в гората двете момичета се разделиха, Алиена тръгна надясно към потока с два големи кожени мяха, а Розалинд — наляво с платнена торба, отворена от двата края, така че да побира пръчки с различна дължина. Трябваша й сухи и къси съчки, но нямаше много такива; започваше да научава, че горите не са просто пораснали наблизко дървета.

Продължи напред, като оглеждаше внимателно, докато не съзря пред себе си голяма красива група високи и клонести дъбове, подредени почти в идеален кръг наред храстите. Изглеждаше почти непристъпна заради гъсталака наоколо, но следващата група дървета беше малко по-отдалечена, а на нея не ѝ се искаше да мъкне ненужно дълго дървата. Пообиколи с надеждата да открие пролука и да се промъкне през нея.

От другата страна намери една и се спря. Съвсем очевидно беше умишлено оформена. В зеленината зееше дупка, а от двете страни се издигаха две каменни колони. Между тях минаваше пътека, а покрай нея се трупаха купчини мухлясала храна, разпръсната от птиците и зверовете. Макар колоните да внушаваха грандиозност, остатъците и бъркотията караха мястото да прилича на бунище. Кокали стърчаха от разложени меса и изядени до половина пилета и дребни животни. Зеленчуци и плодове се въргаляха на лепкави купчини, покрити с мухи и мравки.

Розалинд се наведе и надникна в тъмната дупка, която водеше навътре, но не можа да види нищо. Почувства се объркана. Искеше дърва, а това беше най-подходящото място, където да ги намери. Беше любопитна защо остатъците са разпръснати наоколо, но я изпълваха най-различни опасения.

Нямаше предупредителен знак „Не преминавай“, нито бариера или ограда, но въпреки това идеята не ѝ се виждаше добра. От друга страна беше просто група дървета и несъмнено щеше да си достави нужните съчки. Освен това чудовища не съществуват.

Розалинд пристъпи напред, мина между двете колони и се послуша. Не чу нищо освен обичайните горски звуци. Направи още няколко стъпки и отново спря. Нямаше издйническо пукане на клони, причинено от някой, който я следи. Нито пълзящи змии. Никакво ръмжене на хищници. Малко се отпусна и направи още няколко крачки.

Наведе се и вдигна първата съчка, сложи я в торбата на овчаря, а после зърна друга няколко крачки напред и отиде да вземе и нея. Щеше да ѝ отнеме само няколко минути да събере колкото може да носи. Вперила поглед в земята, тя продължаваше напред, все по-навътре, съвсем забравила предишната си тревожност.

Стигна до тъмна поляна в самия център и продължи, за да вземе последното клонче, идеално за подпалка. Щом приключи, се изправи.

И изпищя. И пищя, и пищя, изпусна торбата с внимателно събраните дърва и побягна, препъваше се в дървета и шипки, преди отново да излезе, хлипаща, във външния свят.

[1] Песен от мюзикъла „Моята прекрасна лейди“, изпълнена за първи път от Джули Андрюс през 1956 г. — Б.ред. ↑

38.

Джак вървеше по коридорите, придружен от двамата мъже, и си мислеше, че ако някой като Емили беше там, можеше да му изнесе дълга лекция за церемониалностите през вековете. Можеше да му опише различни начини, по които папи, императори и президенти са използвали даден ритуал, за да предизвикат благоговение, да превърнат равните в нищожества, а смелите в разтреперани просители. Без значение дали в тронна зала или овален кабинет, кавалкада или кортеж, целта беше спорът да се спечели още преди да е започнал чрез внушаване на страх.

Великият научен елит не се различаваше. Целият последен етаж на резиденцията беше ангажиран; през няколко крачки бяха разположени охранители; Джак минаваше от стая в стая, оглеждаха го или напълно го игнорираха хора с по-голяма важност. Най-сетне стигна до светая светих, свещената зала, подредена старомодно с удобни столове, където имаше огромни прозорци, а завесите бяха спуснати, за да не пропускат светлина.

Вратата зад него се хлопна и Джак остана, както първоначално му се стори, сам в празното помещение. Щом очите му привикнаха към сумрака, осъзна, че не е така. Дребен мъж, хилав, наподобяваш елф, седеше на един от столовете. Не помръдна, продължи да седи, скръстил ръце в скута си, гледаше го с любопитство, следеше реакцията му при наложените странни обстоятелства.

— Седнете моля. Вие сте доктор Мур, предполагам.

Джак се сепна от изненада. Очакваше гласът да отговаря на външността, тънък и слаб като фигурата му, но вместо това се оказа плътен баритон, ясен и прецизен.

— Да. А вие кой сте?

Той изглежда леко се озадачи.

— Не ви ли казаха? О, обичат да бъдат загадъчни, не е ли така? Простете ми. Аз съм Зофани Олдмантър. Седнете моля. Не обичам да вдигам поглед към хората.

Трябваше да се сети. Но Олдмантър беше толкова различен от всичко, което си беше представял, че той се настани срещу така беззащитния на вид, но с толкова страховита репутация мъж и се зае да го изучава с подновен интерес. Нищо чудно, че не го беше познал; никъде нямаше снимки. Олдмантър никога не се появяваше публично; никой освен най-приближените му не го беше виждал от години, от десетилетия. Той се олицетворяваше с репутацията си и с невероятната си мощ. Беше много стар. Беше прекарал целия си живот в трупане на ресурсите на безброй компании, огромни територии и стотици милиони хора, всички служители в лабораториите му бяха контролирани с желязна хватка. Никога не беше заемал мястото, което му се полагаше в някой управителен съвет, предпочиташе да постига своето по неформален начин — молба тук, натиск там. Говореше се, че армията му е най-добре оборудвана в целия свят, също и най-безскрупулната към всеки, който се изправи срещу него.

Сега седеше насреща сам, без никаква охрана. Джак можеше да се наведе напред и да прекърши врата му с едно движение.

— Но няма да го направите — каза Олдмантър почти извинително.

— Моля?

— Да прекършите врата ми или нещо друго, което ви мине през ума.

— Четете мисли?

— Не ми е нужно. Подозирам, че е твърде досадно. Не; всички си мислят едно и също при първата среща с мен — усмихна се унило. — Преди го намирах за притеснително.

— Защо съм тук?

— Не споменахте каква чест е за вас да сте в моята компания.

Джак сви рамене.

— Добре. Мразя раболепието. Съвсем просто е. Искам обяснение за жалкия хаос, който изглежда е настъпил в лабораториите на Ханслип — каза Олдмантър. — Един от съветниците ми е изчезнал. Доктор Ханслип отказва на опитите ми за комуникация. Миналата седмица имаше катастрофален инцидент, който причини масов хаос, а Ханслип отчаяно се опитва да хвърли вината върху ренегатите. Освен това научих, че е изгубил видната си математичка.

Направи пауза.

— Не съм особено загрижен по въпроса, но съм много развълнуван от етапа, на който се намира проектът на доктор Ханслип.

— Сигурен съм, че не мога да кажа...

— Сигурен съм, че можете.

— Обвързан съм с клетва за конфиденциалност.

— Наясно съм с вашата лоялност и ви уважавам заради нея. Въпреки това обстоятелствата се промениха. Операцията на Ханслип скоро ще ни принадлежи, както и всичката прилежаща информация.

— При това положение със сигурност ще е по-добре да се изчака дотогава.

— Бих го направил, ако не бях убеден, че положението още повече ще се влоши. Какво търсите?

Джак се поколеба за момент.

— Защо мислите, че търся нещо?

— В апогея на кризата вие заминавате на юг. Стараете се да се уверите, че няма да бъдете проследен от мига, в който стъпвате на континента, до мига, в който пристигате тук. Разбира се, ние наблюдаваме института ви. Стандартна процедура при водене на преговори за придобиване на собственост.

Тъй като човекът изглежда знаеше много, нямаше да спечели нищо, ако се преструваше, че е другояче.

— Станахме обект на опит за саботаж и кражба. Бях изпратен да извърша разследване. Основната ми задача е да проследя Анджела Миърсън, която, както сам споменахте, е изчезнала.

— Кражба на...?

— Информация.

— Постигнахте ли успех?

— Едва започвам.

— Разбирам. Наясно сте, че с ресурсите, с които разполагам, мога да проследя Миърсън много по-бързо от вас.

— Съмнявам се. Ще вдигнете прекалено много шум и тя ще бъде нащрек. Както вероятно ви е известно, тя е много интелигентна и почти параноична по отношение на доверието си към другите.

— Имате ниско мнение за способностите ни.

— Така е. С времето съм научил, че колкото по-голяма е една организация, толкова по-тромава става. Ще я открия по-бързо и по-ефикасно, отколкото можете вие.

Олдмантър се замисли за миг върху забележката, а след това каза:

— Не ми казвате цялата истина, разбира се.

— Разбира се, че не — отвърна Джак с усмивка. — И все пак е истината.

— Много добре. Имайте предвид, че искам да осигуря контрол върху тази технология за доброто на човечеството. Ханслип не притежава нито въображението, нито ресурсите, за да я развие както трябва. Аз — да. Помощта ви ще бъде оценена и възнаградена, ако и когато я получим.

— В момента не мога да ви предложа нищо полезно.

— Тогава настоявам да си спомните думите ми, когато нещата се променят.

* * *

Джак пое бързо, щом си тръгна от покоите на Олдмантър. Първата му задача беше да напусне резиденцията незабелязан. Смяташе, че има известно предимство; ако Олдмантър наистина мислеше, че той е учен от висок ранг, както подсказваше и любезният му тон, никой нямаше да предположи, че притежава нужните умения да се укрие. С малко късмет можеше да изчезне, преди дори да са се усетили.

Реши, че може да мине и без да напуска стаята си по официалния ред. Вместо това пое през врата, която водеше до обслужваща зона, пълна с хора, които Олдмантър вероятно само бегло подозираше че съществуват — готвачи и чистачи, трудещи се невидимо в недрата на сградата. Там тръгна по виещи се, усукани коридори и зае кафявото палто на метач, окачено на кука край един шкаф. След това отиде до платформата за зареждане, където пристигаха доставките с храна и откъдето изнасяха боклука. Не беше трудно да се качи в един от камионите, беше убеден, че може да разчита на подозрителността и неотзивчивостта от страна на тези хора, които да действат в негова защита. Видяхте ли нещо необичайно тази сутрин? Не. Нямаше жива душа... Много пъти се беше изправял пред подобни пречки. Това беше първият, а често и последният отговор на всеки въпрос.

Излезе на натоварено кръстовище, където имаше само много на брой платна, но никакви пешеходци. Никой не му обърна внимание, на слизване благодари на шофьора с плесване по рамото и продължи. Мъжът дори не се обърна да го погледне, само изръмжа и затръшна вратата. Прекара следващия час в кръстосване на района, производствена зона с много фабрики и цехове за преработване на растения, заобиколена с високи блокове за работниците, които отиваха там, връщаха се в блоковете и отново отиваха, и отново се връщаха. Остави портфейла с парите и документите си на една пейка, където знаеше, че със сигурност ще бъде намерен и неизбежно откраднат. Щом ги използва веднъж, местоположението му щеше да бъде проследено, където и да отиде и преследвачите му щяха да се впуснат в безрезултатно преследване, убедени, че знаят къде точно е.

В действителност не беше повярвал на Ханслип, когато го беше предупредил да внимава, преди да замине. Но щом Олдмантър се намесваше лично, значи положението беше наистина сериозно, той не беше човек, който се занимава с подробности. Разполагаше с десетки хиляди души, които можеха да дойдат и да го разпитат. Сега знаеше, че институтът беше под наблюдение и Олдмантър смята технологията на Анджела за толкова важна, че трябва да се заеме лично. Това вече не беше разчистване след пропуск в сигурността и притеснителен инцидент.

Трябваше да изчака да мине цяла нощ, преди да може да влезе в Архива. Беше студено, той беше мокър и нямаше никакви пари. Изведнъж животът беше станал доста по-неприятен.

* * *

В мига на пристигането си следващата сутрин пред обезсърчаващия метален портал, който водеше към главния вход, той осъзна, че ако Емили не се появи, няма шанс да намери нещо сам. Мястото беше гигантско. Огромна сграда, толкова висока и дълга, че краищата ѝ се губеха в мъглата, стени без прозорци от мръсен бетон, мрачни и неприветливи, заобиколени с ограда от бодлива тел. Щеше да е като търсене на лист хартия в цял град, дори и мястото да беше педантично подредено, а той подозираше, че няма да е така.

Само това му трябваше. Беше премръзнал и нещастен от скитането по улиците цяла нощ. Нямаше къде да се седне край пътя, всичко беше осеяно с боклуци и мръсотия, нямаше откъде да си вземе нещо за хапване или пиене, дори и да имаше пари, насреща му беше само мрачна широка магистрала с много платна, която не водеше наникъде. Започваше да унива и се почуди какво ще прави, ако Емили Странг не се появи. И защо ѝ трябваше да го прави?

Чу някой да вика зад него. Обърна се и му олекна, не само защото сега имаше шанс да успее със задачата си. Щом я видя да приближава, облечена в дебело палто, праметнала чанта през рамо, да се усмихва и да му маха, духът му живна. И все пак у нея няма нищо чак толкова забележително, напомни си той. Просто ренегат, който демонстрираше природата си чрез свободната си походка и показната раздърпаност на дрехите си.

— Закъснях, съжалявам — каза весело тя. — Мили боже! Какво ви се е случило? Изглеждате, сякаш сте прекарвали нощта на някоя пейка.

— Прекарах я на пейка, но не съм спал. Снощи имах среща. Реших, че ще е добра идея да се прикрия.

— Защо?

— Срегнах се със Зофани Олдмантър. Лично.

— Това не означава ли, че сте важен?

Дори тя беше чувала за него. Всъщност, разбира се, че беше чувала. Олдмантър беше основен провокатор в провеждащата се кампания срещу ренегатите.

— Ако разбере, че вчера съм бил в Отстъплението, няма да му е нужно много време да разбере при кого съм бил.

— Тогава и аз ще имам възможност да се видя с него.

— По-скоро с някой от грубияните му.

— Разбирам. Започва да ми се иска никога да не ви бях срещала, доктор Мур.

— Най-добре ще е да го накараме да изгуби интерес към вас. Сигурна ли сте, че не сте осъществили контакт с майка си?

— Вече ви казах. Не я защитавам. Нищо не ѝ дължа.

— Може ли да влезем? Замръзвам тук. Колко добре познавате мястото?

— Много добре. Идвах тук често. Сигурен ли сте, че не искате да си вземете нещо за хапване преди това? Наистина изглеждате плашещо.

— Не ми е за пръв път.

— Хм. Определено сте доста нетипичен учен — каза тя. — Е, ако сте сигурен, нека да влизаме. Вътре е пълна бъркотия, а огромна част от материалите са изгубени или унищожени, но все още съществуват някъде там. Ако знам къде трябва да търся, вероятно ще открия онова, което ви е нужно. Ще трябва да ми дадете следа.

— Открихме електронна препратка, която вероятно е част от статия, публикувана през 1959 година. Копието, което получихме, съдържаше текст, наречен „Почерка на Дявола“. Всъщност беше нещо с названието ЦЗОУ символи, които са били измислени едва преди половин век. Оказва се, че е част от работата на майка ви. Споменава се, че пълният документ, част от архива на преподавател, починал през 1979 година, се намира тук някъде.

— Сериозно ли говорите?

— Да — отвърна той, леко подразнен от недоверчивия ѝ въпрос.
— Защо?

— Просто не съм чувала по-безумна история в целия си живот.

— Само с това разполагам.

— Значи сте напълно отчаян.

— Какви са шансовете документите на онзи човек да са там?

— Нямам представа — призна тя. — Дори и наистина да са съществували, не мисля, че някой някога ги е търсил, защото нещата, които са преглеждани, се унищожават. Никой не си прави труда да ги връща по местата им. Намирането може и да ни отнеме известно време, но единственият начин да разберем е да влезем и да потърсим.

— Тогава нека започваме — каза той.

* * *

Посветиха цял ден на задачата и въпреки уменията и знанията на Емили останаха с празни ръце. Джак се съмняваше, че някой е в състояние да открие нещо, дори да разпердушини всичко. Как го правеше тя, по каква логика се придвижваше от едно подземно ниво

към друго, подминавайки сякаш километри незнайни полуосветени редици с папки, от време на време измъкваше по някоя, оглеждаше даден рафт, а после издаваше недоволен звук и продължаваше, на него не му беше известно. Все пак тя създаваше впечатлението, че знае какво прави и колкото повече я следваше, толкова по-силна увереност го изпълваше. Имаше нещо в действията ѝ, което му носеше успокоение.

Дори когато много часове по-късно прозвуча оглушителна сирена и тя силно изруга, той не се почувства обезкуражен.

— Свършва ни времето — каза недоволно тя. — Ще трябва да спрем и да се върнем утре.

— Откри ли нещо?

— Всъщност — отвърна тя — установих, че документите са съществували преди петдесет години, което е доста добре. Стесних зоната, в която може да се намират. Така че отбелязахме известен прогрес. Все пак има нещо, което ме озадачава.

— И то е?

Вървяха бързо към изхода, а стъпките им тракаха по бетонния под. Джак чакаше с нетърпение отново да се озове навън; времето не беше хубаво, но неприятното усещане в сградата беше още по-лошо.

— Няма белези някой някога да ги е преглеждал. За да може някой да скрие нещо между листовите, би трябвало първо да ги намери. В такъв случай би останал запис, че някой ги е търсил. Наистина ще ми е много полезно да разбере повече — каза тя.

— Боя се, че аз...

— Страшни тайни, за които ренегатското ми ухо не е достойно?

— Нещо такова. Освен това колкото по-малко знаете, толкова по-безопасно ще е за вас.

Последва дълга пауза, всеки от двамата се чувстваше обиден от отношението на другия. Джак пръв отстъпи.

— Мога ли да ви предложа нещо за хапване? Ядене? Трябва да има нещо наоколо.

— Мислех, че сте останали без пари — отбеляза тя.

— Така е.

— Можем да ви предложим гостоприемството си, ако го приемете. Няма да е толкова удобно и хигиенично, както сте свикнали,

но не изглеждате като човек, който може да си позволи да бъде много капризен. А и малко понамирисвате.

* * *

Той прие поканата; и без това нямаше избор, не беше изкушен от идеята да прекара поредна нощ на открито на улицата. Не би възразил през лятото, но в тази част от годината беше прекалено студено. Освен това беше уморен и притеснен. Чувстваше се полумъртъв до момента, в който го заведоха в гола стая, обзаведена само с просто легло, след бързо, но изненадващо приятно хапване. Строполи се върху леглото, още преди Емили да го е оставила сам в стаята. Докато потъваше в забрава, със сигурност чу тихо хихикане. Не го беше грижа, стига всички да го оставеха на мира.

Щом най-сетне се освести, беше окъпан в пот и не можа веднага да си спомни къде се намира и защо е там. Единствено миризмата на възглавницата, несъмнено използвана от много хора преди него, без дори да е пъхната в стерилна калъфка, го върна към реалността. Бавно и отчаяно той се надигна и седна на ръба на леглото за малко, преди да тръгне да търси душ.

Баните бяха невъобразимо примитивни; просто тръба с дюза, от която върху него се изливаше гореща вода. Поне отми за малко мислите от съзнанието му, които продължаваха да го заливат една след друга, неоформени докрай, докато се подсушаваше.

Дрехите, които бяха намерили за него, бяха друг проблем; напомняха му за миналото твърде много. Налагаше му се да се облече като хората, които беше свикнал да наблюдава и контролира. Панталони, кремава риза и светлосиньо яке. Край умивалниците имаше огледало и той се огледа старателно, щом приключи. Не се беше бръснал и с тези дрехи изглеждаше много различен. Не беше вече лъскав член на елита, но не внушаваше убедително и някаква друга принадлежност. Изглеждаше нелепо.

Емили не беше съгласна.

— Много по-добре. Не изглеждаш толкова самодоволен.

— Благодаря. Ще го приема като комплимент.

Беше едва шест часът сутринта, но пътят до Архива беше дълъг, особено предвид факта, че Джек настояваше да минат по заобиколен път и да вървят пеша последния километър и половина. Не беше съвсем сигурен защо се тревожи, но Емили беше доста оптимистично настроена, а на него не му хрумваше друго в момента.

— Шансът е доста нищожен — каза той, като я последва в поредния слабо осветен проход, образуван от купчини изгнили кашони.

— Тръпката от преследването — отвърна тя и изпъна врат, за да погледне няколко метра напред в полумрака. — Никога не съм претърпявала поражение тук и няма да ми се случи днес.

Затова, когато тя най-сетне нададе победен вик и се покатери на стълбата, а после издърпа стар кашон, като го посипа с прахоляк, той се изненада и почувства истинско облекчение. Преди всичко изпитваше гордост, че изобщо си е направил труда да я потърси. Съмняваше се някой друг да успее да се справи така успешно в тази адска дупка, натъпкана с антики.

Тя внимателно свали кутията и духна още повече прах от капака ѝ.

— Вижте.

Той видя надпис върху почти разлепен и пожълтял от времето етикет. „Литън, Хенри. Документи. 1982/3346“.

— Какво означават числата?

— Стара и вече напълно безполезна каталожна система. Имаме късмет. Ако етикетът беше паднал, никога нямаше да успеем да го открием.

— Браво. Сега нека хвърлим един поглед и да си тръгваме.

Тя се засмя.

— О, боже, няма да е толкова лесно.

— Какво имате предвид?

— Там горе има още осем кашона. Може да е във всеки от тях. Все пак и най-дългото пътешествие започва с една-единствена стъпка — добави весело тя и го поведе към бюро в тъмен ъгъл. — Вие огледайте този, а аз ще започна да свалям останалите. И така, какво точно търсим?

— Възможно е да е електронен носител с информация. Или печатно копие. Като че ли е най-вероятно.

— Действайте, тогава.

Той направи каквото му беше казано. Малко по малко извади листовите от кашона, настани се и опита да чете, макар само защото Емили беше започнала да върши същото. Не искаше тя да разбере, че четенето му е трудно, че отдавна не го е правил. Заниманието беше търпимо само заради факта, че от време на време хвърляше поглед към младата жена, която стоеше срещу него и правеше същото, смръщената ѝ съсредоточеност придаваше на прашното ѝ лице особена привлекателност.

Имаше едва ли не хипнотичен ефект и му беше трудно изобщо да се концентрира върху нещо. Дори бегло започна да разбира тези хора, съществуването им и настойчивото им желание да се занимават с естествени безсмислени дейности.

Наред с това изпитваше и нарастващо раздразнение. Какви бяха тези неща, тези кашони със стари влажни тетрадки и смачкани хартиени пликосе? Всичко беше написано на ръка, а той никога не беше виждал подобно нещо другаде, освен в музеи. Беше впечатлен от старанието, но прочитането на всяка дума му костваше големи усилия и дори тогава смисълът не му беше особено ясен.

Имаше десетки тетрадки, папки, пакети с хартия, част от тях изписани ръкописно, други само с по няколко нечетливи драсканици. Той прекара половин час над стар пожълтял трошлив лист и внимателно анализира всяка дума, събираше ги в едно, след това изваждаше изреченията, но пак не му говореха нищо. „Ще се срещна с Разказвача другата сряда“, дотолкова беше изгубил контекста, че нямаше никаква надежда да разбере смисъла, дори и да имаше такъв. Друг текст, напечатан на примитивна пишеща машина, доста по-лесен за четене, беше също толкова проблемен — „Господин Уилямс е на работа от три години и се е издигнал от некомпетентен до нелеп. Той е изключително подходящ за кариера в банката ви.“

След три часа Емили го откри, но само защото пренебрегна инструкциите му и прегледа абсолютно всичко. Наградата не беше каквато беше очаквал. Не беше малък пластмасов или метален предмет. Нито прясно отпечатани листове със символи. Вместо това беше заровена на дъното на голяма кутия с хартия и никак не изглеждаше свежа. Беше малко по-голям от дланта му бележник и се състоеше от петнайсетина страници, облечени с кожена подвързия.

Отвори го и кихна от прахоляка. Вътре се редяха страница след страница странен текст, който не означаваше нищо за него и който според Ханслип само машина беше в състояние да разбере.

Проучи го отблизо. Беше писан на ръка с мастило, което не изглеждаше избледняло. Само първата страница беше с нормални символи. Пишеше „Почерка на Дявола“. В долната част имаше лепенка с надпис в черно, който гласеше „Тъдмор Корт“.

— Трябва да е това — заяви той. — Добра работа.

— Не е ли каквото очаквахте?

— Не. Кажете ми, изглежда ли като нещо наскоро добавено тук?

Изглеждаше повече от странен начин за скриване на нещо. Кашонът и съдържанието му имаха вид сякаш не са докосвани много дълго време: прахта, миризмата на гнило, мишите изпражнения, всичко.

— Ако е така, значи е било скрито от някой, който знае какво прави. Аз бих казала, че е тук от доста време. Вижте — каза Емили и вдигна друга книга. — Виждате ли този белег? Това е очертанието на тетрадката. Върху корицата е останало леко петно. Това се случва само след дълъг период. Освен това малко беше залепнало за горните листове. Това също обикновено отнема години.

Тя го взе от ръцете му, огледа го отблизо, а след това го вдигна към лицето си и го подуши.

— Ако се интересувате от моето мнение, на мен ми изглежда автентично. Истински осемнайсети век.

— Какво имате предвид? Как така осемнайсети век? — попита остро той. — Не е ли двайсети?

— Не. Хартията, почеркът, миризмата...

— Това не е възможно.

— Тогава ще трябва да прегледаме внимателно целия материал. Да видим дали има други препратки, които ще дадат обяснение. Фалшифицирането на документ е трудно, но фалшифицирането на няколко би било почти невъзможно. Може да направим тестове на хартията и мастилото.

— Нека първо опитам нещо друго. Може ли да повикате дежурния служител?

Емили изтича нагоре по стълбите и се върна няколко минути по-късно с уредника, възрастен човек, който пренебрежително махна с

ръка, когато пристигнаха и ги остави да бродят на воля.

— Някой някога разпитвал ли е за тези книжа? — обърна се към него Джак. — Знам, че няма официални данни. Но неформално?

— Тези? Защо питате?

— Отговорете на въпроса.

— Никой не е идвал да ги гледа. Официално и неофициално.

Той погледна встрани, съвсем леко, по начин, който накара Джак да бъде нащрек. Той хвана Емили за ръката и я дръпна към себе си.

— Мисля, че трябва бързо да се махнем оттук — каза той. — Не през главния портал. Има ли друг изход?

Тя кимна.

— Последвай ме.

39.

Джей се събуди сам на следващата сутрин; Кейт вече приготвяше закуска, а Калан подостряше лопатата си, така че да може да загребва пръстта, да оформя могилка върху горящите клони и да направи въглища. Щяха да ги подготвят и да ги оставят; въглищарят щеше да се появи по-късно и да се грижи за тях през следващите три дни.

Той беше спокоен и щастлив, докато спомените не заляха съзнанието му. Всичко това истина ли беше? Със сигурност не, но всеки един беше кристално ясен. Споменът за топлото ѝ тяло до неговото, примесен с представата за помръкналата физиономия на Хенари, щом чуе новините. Удоволствието, което беше изпитал, докато разказваше историята, преплетено с представата как му казват, че никога повече няма да му бъде позволено да разкаже история. Това от своя страна избледняваше, щом си спомни допира на косата ѝ, когато положи глава на гърдите му.

Може всичко да е било фантазия. Никой от останалите не се държеше различно. Калан си подсвиркваше, Кейт търкаше тенджерата, косата ѝ беше прихваната с клонка от лоза, за да не ѝ влиза в очите. Той се надигна предпазливо. И двамата го поздравиха. Нищо в думите или израженията им не подсказваше, че се е случило нещо нередно.

Докато ядяха, Калан изложи плана си за деня. Да запалят огъня, да съберат още дърва, да изминат половината път до Уилдън, да спрат да поправят моста над реката, тъй като не е поправен добре. След това да прекарат още една нощ в гората.

Работата започна; Кейт приготви съчките, а Калан ги подреди в триъгълници с височина около метър, а след това намести по-дългите около тях и отгоре, като остави само малка дупчица, за да излиза димът. После дървената конструкция беше покрита с листа и торф, за да не се просмуква въздух, и най-накрая засипана с пръст. Щом приключиха, пуснаха жарта в дупката, нагласиха конструкцията и я оставиха да гори бавно, така че дървото да тлее, без да се похаби. Това беше трудната част, за която се изискваха въглищарски умения.

Спомените от детството за прекараните с чичо му ноци в гората близо до селото накараха Джей да забрави по-скорошните събития. Той се потопи в работата и му беше приятно да разбере колко много всъщност си спомня — режеше къси клони и пръчки, така че пасваха идеално, запечатваше конструкцията и се стараеше възможно най-много дърва да изгорят.

Като попривършиха, се опомни. Бяха почти готови за жарта, когато Калан се изправи и се протегна.

— Тази сутрин беше добра за работа, млади ученико — каза той. — Изненадан съм.

Джей се усмихна.

— И нея си я бива. Мислех, че ще отбие номера, но и тя поработи здраво. Погледни я! Сега дори прилича на фермерско момиче. Ако можех да я задържа няколко месеца, щях да я превърна в истински лесничей.

— Струва ми се, че на нея й беше приятно. Трябва да е тягостно да имаш такава власт.

— Е, може и така да е, но тя бързо ще се върне в своя свят, струва ми се.

Джей веднага разбра какви мисли блуждаеха в главата на войника.

— Когато това стане, всичко останало също ще се върне към нормалното. Наясно си с това, нали, млади Джей? — усмихна се мило той.

После изведнъж падна на колене с изненадано изражение на лицето и се строполи на тревата.

Джак избяга ужасен, щом съзря дебелата стрела, пронизала Калан и стърчаща от другата страна на тялото му. Кръвта се стичаше обилно и от двете рани и той остана хипнотизиран от гледката, но чу писък откъм гората. Беше Кейт, бореше се с двамата мъже, които я бяха сграбчили. Без да се замисля за опасността, тя се отърва от нападателите си, забърза към Калан и коленичи, за да огледа раната. С каменно лице и побесняла, тя се изправи лице в лице с трима мъже, които дотичаха с извадени мечове и приготвени лъкове.

— Какво сторихте? — процеди тя. — Защо го направихте? Донесете ми малко вода, бързо.

Те забавиха крачка, но изглежда нямаха намерение да изпълнят нареждането ѝ, докато един от тях — висок и як, с вид, сякаш може да я вдигне с една ръка — изръмжа с плътен, почти неразбираем глас:

— Направете каквото ви каза тя.

— Намерете ми нещо, което да ползвам вместо превръзка.

Той изгледа кръвнишки един от мъжете, който носеше лък.

— Ти. Връщай се в лагера. Не си ми нужен тук. Достатъчно вреда нанесе.

Едрият мъж се приближи до потрепващия и стенещ Калан и се наведе над него.

— Ранен си. Ще трябва да се извади стрелата, иначе ще умреш. Ще боли, но знам какво правя.

Калан кимна и стисна зъби от болка. Мъжът се наведе още повече, здраво стисна стрелата с две ръце и счупи върха с лекотата, с която Джей можеше да счупи някоя клечка. Хвана го и го обърна ловко.

— Извади стрелата — каза кротко той. — Ще можеш ли да го направиш?

Кейт прехапа устни нервно.

— Едно бързо дръпване, внимателно и рязко. Това е единственият начин. Готова ли си?

Тя се приготви, хвана стрелата с две ръце, затвори очи и дръпна с всичка сила. Излезе отведнъж, а викът на Калан отекна в гората и прогони птиците.

— Знаеш ли как да превържеш рана?

Тя кимна безмълвно.

— Тогава ще го държа неподвижно. Изплакни дупките със студена вода и после ще го превържем. След това ще го отнесем в лагера, за да се погрижим добре за него.

— Ще живее ли? — попита Джей с разтреперан глас.

— Не знам. Ще го бъде, ако аз се заема с него.

Докато вървяха през гората, настроението сред малката група беше мрачно. Макар Калан да беше едър мъж, гигантът го понесе на ръце, сякаш изобщо не тежеше. Немало време за носилка, беше казал той, а и не било далеч.

Сега задачата на Джей, единствено негова, беше да защити подарката на Уилдън, попаднала в ръцете на мародери. Какво можеше да направи срещу мечове, лъкове и ножове? Проблясваше

единствено надеждата, че не проумяваха величината на наградата си. Бяха заловили учен и прислужницата му. Ако успееха да запазят заблудата, вероятно имаха слаб шанс. В противен случай щяха да настояват за награда срещу освобождаването им. Ако отсъствието им продължеше твърде дълго, в земите на Уилдън можеше да настъпи хаос, който да засмуче и външния свят. Уилдън беше балансиращата сила в страната; беше изпълнявал тази роля в продължение на поколения и славата му никога не беше целила да наложи властта си над други. Но какво щеше да стане, ако останеше без управление?

Той я стрелна с бърз поглед, вървеше смирено зад него, навела глава, както подобава на прислужница. Върху дребното ѝ тяло, на крехките ѝ рамене лежеше мирът в Антеруолд. Поне сега наистина изглеждаше като слугиня, с разчорлена коса, размъкната рокля и боси крака. „Дори има вид на фермерско момиче“, беше казал Калан малко по-рано...

— Ще трябва да бъдеш Кейт малко по-дълго — каза ѝ тихо той.
— Знаеш ли кои са тези хора?

— Не, надявам се. Готов ли си да бъдеш заложник на мое място?

— Разбира се. Бих умрял за теб.

— Да се надяваме, че няма да е нужно. Но благодаря все пак.

— Спрете да приказвате — извика един от похитителите им, мъжът, който беше изстрелял стрелата.

— Защо? — попита Джей. — Какво ти пречим?

— Пре...

— Остави ги на мира — намеси се огромният мъж, който беше останал без дъх от носенето на Калан, но се стараше да прикрива умората си.

Джей лесно забеляза, че случката не е била планирана.

— Къде ни водите?

— При водача ни. Той ще реши какво да правим с вас.

— Защо трябва да правите нещо с нас? Ние просто минавахме през гората.

— Защо? Това е наша територия. Наша гора. Наша земя. А вие идвате да разузнавате и шпионирате.

— Не сме правили нищо подобно.

— Учен на всичкото отгоре. Какво става? Да не би да е заговор? Да не би учените да искат да настроят Уилдън срещу нас? Такава ли е

работата?

— Не — отвърна Джей искрено изненадан. — Дори и да е, никой не ми е споделял подобно нещо. Аз съм само ученик.

— Учениците нямат прислужници.

— Тя всъщност не е моя прислужница — каза бързо Джей. — Принадлежи на моя учител. Не може ли просто да я пуснете да си ходи? Тя не е важна.

— Може да работи. Ще се отнасяме с нея добре. А и може да доведе войниците на господарката тук. Още не сме готови за тях.

* * *

Памархон обикаляше външния периметър на лагера, за да провери сигурността, преглеждаше оръжията, броеше наръчните стрели, уверяваше се, че има достатъчно бинтове и илачи за неизбежните наранявания ако решише да прибегне към дълго планираното и често отлагано нападение. Щом се върна откри, че имат нови пленници, току-що доведени в лагера. Единият беше ранен. Той изслуша гневно обясненията за обстоятелствата, при които се беше случило. Винаги се беше опитвал да предотврати точно такива ситуации. Съществуването и безопасността им зависеха от добрата воля на тези, които срещаха. Репутация на насилие и жестокост рано или късно щеше да доведе до предателство. Не за пръв път същият човек беше демонстрирал липса на самоконтрол, какъвто той се опитваше да внуши у всеки от тях през годините.

— Ти — обърна се той към гневния мъж с бледо лице, който беше пуснал стрелата. — Можеш да напускаш лагера само с придружител и ако не си въоръжен. Как може отново да се случва? Колко пъти трябва да повтарям...? Колко зле е ранен?

— Зле е. Но може и да оживее — отговори грамадният мъж.

— Ще ида да го видя. Ами останалите?

— Младо момче и прислужница. Момчето е от Осенфуд.

— Доведете ми го.

* * *

— Е, учителю. Водачът ни иска да те види. Ставай.

Джей седеше на земята и чакаше. Беше сам; когато пристигнаха в лагера, беше оставен в самия му център и му беше поръчано да мирува. Бяха му показали колко много трябва да тича, за да избяга, бяха му показали също колко много хора носят оръжие. Нямах шанс, гласеше посланието. Той се вслуша в съвета.

Стоя около час, преди да бъде отведен под голяма шатра, квадратна и напълно отворена в четирите посоки, така че светлината да влиза. Подът беше покрит с платнища и възглавници; в единия край имаше импровизирана маса, а в другия — навит на руло матрак. Останалото обзавеждане се свеждаше единствено до дървен шкаф. Беше простичко и не особено удобно.

Ала дъхът му секна, щом зърна високия мъж, седнал на пода. Беше същият, който отведе Розалинд по време на Празненството. Джей разбра много добре, че самият той също е бил разпознат.

— Оставете ни сами — каза той и покани Джей с жест да седне до него. — Напоследък взе да ми се струва, че светът е изненадващо малък.

Лицето на Джей се изкриви в подобие на усмивка.

— Когато ми казаха, че са заловили част от съгледвачите на господарката в гората, изобщо не предположих, че си един от тях, учителю Джей. Името ти е Джей, нали така?

Той кимна.

— Не съм съгледвач. Нито пък Калан. Не биваше да го ранявате. Той е добър човек и е мой приятел.

— Калан казваш? Лесничейт?

— Да.

Той наведе глава.

— Тогава искрено съжалявам. Навремето го познавах и много го харесвах. Добър човек е. Ако бях там, това нямаше да се случи. Ще се помирят с него и, ако се наложи, със семейството му. Ще получи най-добрите грижи, които мога да предоставя. Ако може да бъде спасен, ще бъде сторено.

— Кой си ти?

— Името ми е Памархон, син на Айзенуор, син на Айзенуор.

— Айзенуор?

— Да. Произхождам от род от първо ниво. Не си ли чувал за мен?

— Не. Защо и твоето име не е Айзенуор?

— Брат ми носеше това име, но той умря. Децата ми също ще го носят, така че то ще се продължи.

— Дано желанието ти се изпълни.

Той кимна.

— Благодаря.

— Защо живееш тук? С име като твоето...

— Идваш от Уилдън и не знаеш нищо за Памархон и злите му дела? Изненадан съм, макар вероятно да не бива. Сигурен съм, че името ми е изтрито заради позора.

— Нищо не знам — увери го Джей. — Дори не знам защо искаш мен за затворник. Нито прислужницата ми.

— Каква прислужница?

— Е, може и да не е моя. Тя служи на моя учител, но аз съм отговорен за нея. Той много ще се разстрои, ако нещо ѝ се случи.

— Твоят учител е...?

— Хенари, син на Хенари, учен от първи ранг.

— Онази забележителна млада жена, Розалинд — рязко смени темата Памархон, — коя е тя? Прекарах в компанията ѝ един час и щом се разделихме, знаех съвсем малко повече за нея, отколкото когато се запознахме.

— Не си единствен — отвърна Джей. — Нямам представа коя... или какво е тя. Сам можеш да си изградиш мнение за нейната красота и очарование. Откъде идва, нямам представа.

— А Хенари има ли?

— Възможно е. Ако е така, не е споделил информацията с мен.

— Но несъмнено е споделил с лейди Катрин.

— Не съм наясно с техните разговори. Защо говориш за нея с такъв тон?

— Господар и господарка в едно. С какъв тон говоря?

— Враждебен и изпълнен с неприязън.

— Предполагам, че я намираш за очарователна и великодушна.

— Да.

— Може би аз я познавам по-добре.

Джей го погледна с недоумение.

— Сигурно...

— Нямам желание да обсъждам този въпрос. Искам да знам причината да бъдете в гората. Нас ли търсехте? Шпионирахте?

— Погледни ме — каза Джей. — Отговарям ли на представата ти за шпионин?

— Не ми казваш истината.

— Напротив. Срегнах Калан в деня, в който бях избран. Подготвям защитата си, а тя се отнася до пасаж за връзката между човека и гората. Хенари ми уреди да прекарам няколко дни с него.

— Кой пасаж?

— Ниво 3, горните шейсет.

Памархон присви очи.

— Това са истории за чудовища. Определено необичаен избор.

— Впечатлен съм от знанията ти.

— Дошли сте в гората, за да срещнете чудовища...

— И срещнах вас — довърши студено Джей.

Памархон се изправи.

— Прави каквото ти се казва, не бъди глупав и ще си тръгнете невредими — той тръгна към входа на шатрата. — Съжалявам за Калан — каза той. — Наистина. Можеш да го видиш, ако искаш, и можеш да си получиш прислужницата обратно. Ти ще бъдеш отговорен за благополучието и поведението ѝ, а също така и за нейната сигурност. Ще бъдеш свободен да се разхождаш наоколо, ако дадеш дума, че няма да избягате. В противен случай, боя се, че ще трябва да бъдете оставени на място, от което няма мърдане. Съгласен ли си с това?

Джей беше толкова доволен, че дори не се поколеба.

Разбира се.

* * *

Кейт белеше картофи, когато Джей я откри, и предвид обстоятелствата се справяше доста добре. И все пак беше изтощена от грижите за Калан, както и в шок от случилото се. А и не беше много запозната с беленето на картофи все пак. Сега седна със смръщено лице и нож в ръка до огромна камара прясно извадени картофи,

изцапани с пръст, достатъчни, за да се хранят всички в лагера дни напред. Хвърли един в тенджерата до себе си, протегна се и разтърка гърба си, за да облекчи болката от седенето в една и съща поза.

— С радост ще разбереш, че си върнах прислужницата — обяви Джей, приближи се и седна до нея. — Работата ти отново е да се грижиш за всяка моя нужда. Също така и за Калан, стига да можеш и искаш. Никой не те подозира.

— Добре — каза тя.

— Тогава остави това и ела с мен.

— Не. Ще довърша.

— Не е нужно.

— Започнала съм, ще довърша. Това си е истинско изкуство, да знаеш. Защо не вземеш един нож да помогнеш? Тогава ще приключа по-бързо и ще можем да поговорим, без да ни прекъсват. Действа ми успокояващо след всичко, което се случи.

Идеята беше чудесна, ако не се брояха картофите, но през следващия час те се трудиха заедно и предизвикаха любопитни погледи у всички, които ги виждаха.

Джей настоя за повече подробности за състоянието на Калан. Не бил добре, каза тя. Раната била лоша. Стига да не развие треска, можело да оживее.

— Е? Какво става? — попита тя.

— Бих могъл да задам същия въпрос — отвърна той. — Името на похитителя ни е Памархон и е човекът от Празненството, за който ти разказах. Говори така, сякаш те познава добре и не те харесва особено. Боя се, че ще имаш проблеми, ако разбере коя си. Защо те мрази?

Кейт довърши картофа и го хвърли в тенджерата.

— Много е просто. Той уби съпруга ми — заяви тя. — Сигурна съм, че би убил и мен, стига да имаше възможност. Знаеше ли за това?

— Знаех, че съпругът ти е починал. Хенари не ми каза нищо повече.

— Необичайна дискретност от негова страна. Памархон е, или по-скоро беше, племенник на съпруга ми. Вторият син на по-голямата му сестра и негов най-близък родственик. Беше смятан за наследник на Уилдън и очакваше да го получи, преди Теналд да се ожени за мен и да се появи перспективата за наследник. Памархон не се забави с действията си. Теналд беше пронизан смъртоносно в гората, а

Памархон доказва вината си, като избяга. Уилдън бързо избира мен от страх, че той ще се върне и ще атакува. Бях най-подходящата на разположение.

— Какво прави той тук тогава?

— Какво прави тук? Изпълнен с озлобление, склонност към насилие и изглежда, със стотици въоръжени последователи, едва на няколко дни пеша от Уилдън?

Джей затаи дъх.

— Ти знаеше ли за това?

— Знаех, че има известно движение. Нямах представа кой е или защо, нито че разполага с толкова много хора.

— Значи не си постъпила особено мъдро, като си се изложила на такъв риск.

В изражението ѝ за миг проблесна твърдостта на лейди Катрин, но бързо изчезна.

— Вероятно си прав. Но в момента не съм в опасност и съм по-добре информирана, отколкото бях. При всички положения трябва да се върна в Уилдън и то скоро. Изглежда, ще трябва да подготвя защитата ни.

40.

Щом Сам Уинд научи, че докато са разговаряли в кабинета с Волков, полицията е довела в къщата предполагаем съветски шпионин и че той беше изчезнал, изпадна едновременно в гняв и паника. Волков беше натъпкан от вратата във вана, извикан от Сам, и откаран набързо. Самият Сам остана, а маската му на пълна безучастност напълно падна.

— Как се случи това, по дяволите? Чия идея беше?

— Предполагам, че Хенри го е поискал — отвърна смирено Анджела. — Полицаят каза, че го били заловили и попита какво да го правят сега. Не знаех нищо по въпроса, а не исках да прекъсвам...

— Затова му предложи чай в кухнята? Чай?

— Не искаше кафе. А и какво трябваше да направя с него? Реших, че вие сте наясно.

— Той какво каза? Кой беше?

— Не каза много.

— Как избяга?

— Отиде до тоалетна и така и не се върна. Как мога да знам?

Уинд издаде гърлен звук и пое надолу към мазето на Литън. Литън и Анджела го последваха.

— Какви са тези боклуци? — попита Уинд, докато разглеждаше покритите с прах вехтории и надничаше презрително през ръждясалата желязна конструкция до стената, покрита със стари консервени кутии и фолио.

— Казва се „Моментум“ — заяви Анджела. — Това е скулптура, мое дело е. Гордея се с нея. Представлява преоценка на традиционните нрави и е метаморфоза, причинена от непрестанното въздействие на консуматорското...

— Какво?

— В действителност е просто викторианска желязна пергола. Дори май е френска, а не наистина викторианска. Изящно изделие от края на деветнайсети век, ако предпочиташ, макар да не мога прецизно

да определя възрастта му. Поставя се в градината и върху него се отглеждат рози. Все се каня да го отнесе обратно във Франция. Но някак...

Тя не довърши. Уинд и без това не го беше грижа. Интересуваше го единствено кой е бил онзи мъж. Как беше избягал. Какво означаваше това. Не откри отговор на тези въпроси в мрачното и влажно мазе.

— Кой беше той, Хенри? — попита Уинд. — Защо си се интересувал от него?

— Наблюдаваше къщата. Помислих си, че не е зле да бъде проверен.

— Какво имаш предвид с това, че е наблюдавал?

— Каквото и повечето хора. Първия път беше застанал по средата на алеята ми и зяпаше с отворена уста. После се разхождаше нагоре-надолу по улицата. Друг път стоеше от другата страна на пътя. Опитваше се да изглежда равнодушен, но не се справяше особено добре. Последният път беше вчера. Показах го на полицаия, който дойде заради изчезналото момиче.

— Какво изчезнало момиче?

— Не е изчезнала — отвърна кратко Литън.

— Нищо, за което да се безпокоиш — добави Анджела.

— Може ли да не се отклоняваме от темата, моля? — попита Уинд. — Щом е бил руснак, трябва да са разбрали, че Волков е тук — той пое дълбоко дъх. — Това сочи, че Волков е истинската причина, разбира се. Защо го пусна да се измъкне?

— Не съм го пуснала — отвърна натъртено Анджела. — Отиде до тоалетната.

* * *

— Това беше вълнуващо — заяви Анджела, щом Сам най-сетне се отказа и в къщата останаха само тя и Литън. — Сам Уинд смутен. Никога досега не съм виждала подобно нещо. Между другото, съжалявам, ако съм сбъркала с нещо.

Литън беше на телефона и не й обръщаше никакво внимание.

— О, така мисля, Портмур — каза той. — Волков каза, че има нужната информация за идентифицирането на човека, когото търсиш. Не, още не е споделил. Тръгнаха преди час. Ще го заведат на обичайното място... Там е, нали...

— Не, нямаш вина — увери той Анджела, щом затвори телефона. — Нямахме как да знаеш. Може би си спомняш, че Сам постоянно се тревожи да не изглежда лош. По правило предателят изглежда лош. Всъщност ако американците чуят за това, ще се смеят. За мен няма значение, но Сам ще се щура наоколо през следващите няколко дни и ще се чуди върху кого да хвърли вината. Толкова отчаяно се стреми към висока длъжност, а това може да съсипе шансовете му.

— Ох, момчета — въздъхна Анджела. — Май никога не пораствате, нали?

— Явно не. Предвид обстоятелствата, мисля, че чаша уиски е добра идея.

Той донесе две чаши, духна ги, за да се увери, че не са прашни и наля щедро количество във всяка от тях, преди да се настани в старото си кресло.

— Този мъж наистина ли не каза нищо интересно? — попита той Анджела, която се беше върнала на канапето. — Има ли име, между другото?

— Каза, че било Александър Чън.

— Китаец?

— Не и според вида му. Може и да има нещо. Съвсем малко, все пак. Беше изключително нервен — допълни тя. — Повечето от нещата, които каза, биха ти се видели като безсмислици. Между другото, някога споменава ли си ме в статия, която си писал преди година или две?

Литън примигна объркано. Понякога ѝ беше трудно да се придържа към темата, но това беше странно дори според нейните стандарти.

— Статия за „Както ви харесва“. Струва ми се, че ти благодарих за помощта. Имам предвид превода. Може ли да не се отклоняваме?

— Този човек я спомена като доказателство, че се интересува от работата ти. Събирал кураж да ти зададе въпроси за „Почерка на Дявола“. Знаеш ли какво е имал предвид?

— Предполагам, че е визирал малка статия, който публикувах миналата година. Темата беше ръкопис, купен от един от предците ми. Бях убеден, че абсолютно никой не я е чел, предвид липсата на какъвто и да било отзвук. Беше нещо съвсем дребно.

— Какво представлява?

— „Почерка на Дявола“? Нещо, изписано с неразбираеми символи, които хората през осемнайсети век са мислели за дело на Дявола. Моята теория беше, че е по-скоро лош фалшификат.

— Къде се намира сега?

— В Тъдмор; величественото име на семейното имение. В действителност е почти съборетина, но пралеля ми все още живее там. Не спирам да се тревожа какво ще се случи, щом старото момиче умре. Сигурен съм, че съм споменавал за това и преди.

— Кой го е купил?

— Смяя да кажа, че изглеждаш изключително заинтригувана. Бил е придобит от Чарлс Литън, основоположникът на рода ни. Бил е единственият, движен от някаква амбиция, и май е изразходил семейния запас от нея за следващите три века. Никога ли не съм ти показвал портрета му?

Анджела поклати глава.

— Ела да го видиш, ако искаш. В спалнята за гости е. Никой друг не го пожела.

* * *

Последвах го на горния етаж до спартанската задна спалня. Поочукано месингово легло, нощно шкафче, голи подове и тънки мръсни завеси, които не можеха да спрат нито светлината, нито студа. Никога не можах да разбера защо англичаните не се откажат от навика си за неудобство. Мисля, че е свързано с училището.

Все още бях в шок. Внезапно да чуя гласа на Ханслип от устата на Чън определено беше страховито. Самото послание също беше страховито. Защо би си помислил, че това ще ме засегне? Знаех кого има предвид, разбира се. Не се бях замисляла за дъщеря си дори и за миг, докато не видях Грейндж и той не събуди спомена, а сега и това. Познавах Ханслип добре. Не би си направил труда да ми прати

подобно съобщение, ако не беше напълно сигурен, че ще постигне нужния ефект. Е, каква реакция се очакваше от мен? Реагирах ли? Знаех само, че съм безкрайно неспокойна от ситуацията.

На всичкото отгоре, ето че той стоеше пред мен; човекът, отговорен до някаква степен за това, макар и доста променен в сравнение с мъжа, когото си спомнях. Нямахте съмнение, щом успях да се абстрахирам от напудрената перука и глупавите дрехи. Това беше Лушън Грейндж на около седемдесетгодишна възраст. Хенри беше негов потомък, а не прародител. Никога не бях обмисляла тази възможност. Дори и така останах леко скептична, докато не проучих портрета по-внимателно.

— Не е много добър, нали? — заговори Хенри, надничайки зад рамото ми. — Не го пазя заради художествената му стойност. Всъщност и аз не знам защо го пазя.

Отговори на въпросите ми с известна изненада, че изобщо се интересувам. Този Чарлс, обясни той, бил истински глава на семейството. Настоявал децата му да имат сериозно образование (и момичетата, също като момчетата) и имал изключително напредничави възгледи по отношение на религия и политика. „Жена без мозък е като сандвич без плънка“, заявил той на един от кандидатите за женитба. Това се оказа следа, когато проверих етимологията на думата „сандвич“. Освен това бил също и изключително дълголетен, това беше друга следа. Надживял децата си, две съпруги и част от внуците си и най-после починал през 1753 година, на сто и седем годишна възраст, след като бил прегазен от кон с карета на Пикадили.

След това преживях още по-голяма изненада. Картината беше стандартен за осемнайсети век портрет, ужасно стилизиран и от тези, при които често пъти на модела е придаван твърде сериозен и образован вид. Седеше в стол и гледаше изучаващо лист хартия — което целеше да прикрие факта, че беше направил състояние като предприемач чрез строене на бързо ликвидни паянтови сгради в бързо разрастващия се Лондон. Огледах внимателно текста върху хартията и притаих дъх.

— Хенри — извиках. — Какво е това?

— *Qui moderatur tempus intelligit omnia*. Семейното мото. Побезсмислено е, отколкото повечето хора си мислят. Никой няма и най-малка представа какво означава.

— Какво означава?

Латинският беше сред малкото езици, които не бях взела със себе си. Не предполагах, че ще ми бъде нужен. Разпознах единствено третата дума.

— „Този, който контролира времето, разбира всичко.“

— Боже — възкликнах аз.

— Подозирам, че е имал слабост към метафизичната поезия. Веднъж се опитах да открия произхода му. Трябва да е препратка към някой класически автор, но така и не успях да го проследя.

Внимателно се взирах в Лушън, докато Хенри се потътри надолу по стълбите.

— Е, това усложнява нещата, нали?

* * *

Сам Уинд се върна с друг човек, точно толкова анонимен, колкото натрапчив беше Уинд по-късно същата вечер.

— Хенри — каза той, щом влязоха направо в кабинета му и си наляха още от уискито му, а после и двамата се настаниха на канапето.

— Заповядайте. Искате ли питие?

Денят на Литън не беше минал леко. Тъкмо беше изпратил Анджеела и копнееше за малко спокойствие.

— Боя се, че не. Волков е в болница.

— Моля? Какво му се е случило?

— Някой стреля по него. Водехме го към обичайното място близо до Йеовил. Ванът взе завоя точно преди селото, помниш колко опасен е той, така че доста намали. И — бум. Един изстрел.

— Зле ли е ранен?

— Ще оживее. На косъм. Уцели го в гърдите, но шофьорът — с похвален апломб трябва да кажа — го дръпна на земята и настъпи газта. В противен случай, сигурен съм, че щеше да има и друг изстрел.

Литън потъна в мълчание. Лоша работа. Неочаквано. Не биваше да се случва така. Той внимателно се загледа в изражението на Уинд. Досега всичко беше почти на игра. Всъщност никога не си беше мислил...

— Къде е той сега?

— Откараха го във военната болница в Сейлсбъри Плейн. Охранява го половин танков взвод, така че би трябвало да е в безопасност.

— Горкият приятел! Трябваше да се погрижим по-добре за него. Ами нападателят?

— Не открихме дори гилза.

— Някой, който е знаел какво прави.

— Да. Проблемът е там, че...

— Проблемът е там, че някой е искал да го застреля. Някой, който е знаел, че ще бъде във ван, на който ще се наложи да намали на завоя. Това ли ми казваш, Сам?

— Да.

— Бих искал да задам няколко въпроса, ако не възразявате.

Това беше другият мъж, тъмнокос, сериозен и леко нервен.

— Кой сте вие?

— Извини придружителя ми — обади се Уинд. — Има си име. Като на някое графство беше. Дорсет? Девън? Внимавай какво му казваш все пак — Уинд дразнеше с престорената си конспиративност. — Виждаш съм го да си води записки, когато си мисли, че никой няма да забележи. Вероятно ще се окажеш герой в трилър някой ден.

— Много интригуващо, но защо е тук?

— О! Той е младши дипломат, временно назначен в новия ни отдел по контраразузнаване. Само временно. Извеждам го на разходка от време на време, за да не се побърка от досада. Сега. Този мъж. Тази сутрин. Мъжът, който никога не е съществувал.

— С Анджела решихме, че вероятно е чуждестранен преподавател. Казал й, че се интересува от труден за дешифриране ръкопис, собственост на семейството ми.

— Силно се съмнявам в това. Доказателствата на полицията са доста очевидни. Чужденец е, разбира се, но няма паспорт, нито данни как е влязъл в страната. Свободно е говорел руски. Познавал е Анджела Миърсън и е искал да те намери.

— Явно тя не го познава.

— Така казва тя. Колко добре я познаваш в действителност?

— Анджела? Толкова добре, колкото познавам и всеки друг.

— Кой са родителите й?

— Нямам представа. Никога не ги е споменавала.

— Каква е нейната националност? По рождение?

— Английска? Френска?

— Именно. Кога се запозна с нея?

— През 1939 година. Във Франция.

— А, да. Близко до границата с Испания, която по онова време гъмжеше от републиканци, подпомагани от Съветския съюз. След това благодарение на теб тя пристигна в Англия и започна работа с нас.

— Само като преводач. Справяше се блестящо. Много добре знаеш, че е така.

— Да. Непогрешима. Дори забележителна.

— Какво имаш предвид?

— Спомням си един разговор с нея. Бях унил заради войната. Тя не се развълнува особено и каза, че след Пърл Харбър всичко ще бъде наред.

— И беше права.

— Беше. Само че разговорът се проведе три месеца по-рано.

— Кой знаеше за Волков, доктор Литън? — отново се намеси притеснителният човек. Много любезно. Вероятно минаваше през някакъв обучителен курс. — Казахте ли на Анджела Миърсън, че той ще дойде?

— Не. Помолих я да дойде и да превежда предишния ден. Не обясних защо.

— Казахте ли ѝ, че ще заминавате за Франция?

— Не. Не е нужно. Тя има ключ, в случай че ѝ потрябва да вземе нещо от мазето.

— Била ли е сама в дома ви, след като господин Уинд ви е доставил пакета?

— Вероятно.

— Да или не?

— „Вероятно“ е често срещан английски израз, който изразява несигурност. Ако знаех, щях да използвам друга дума.

Той се изправи и си наля ново питие. Стара техника. Да поеме управлението в този момент. Да наложи своя ритъм. А също и удобен начин да си спечели време, за да помисли.

— Нека да обобщим — предложи Литън, щом се върна до стола си. — Да видим дали съм схванал правилно накъде бие въпросът ви. Вече сте убедени, че историята на Волков е правдоподобна. Смятате,

че този човек е руснак, изпратен да го открие. Започвате да подозирате заговор между него и Анджеела. Това би означавало, че тя е дългогодишен агент на Съветския съюз и ме е използвала, за да се внедри сред нас като шпионин по време на войната. Открила е документи на бюрото ми, разбрала е какво означават и се е втурнала при началниците си. Те изпращат онзи странен мъж, който в последствие изчезва, и после стреля по него.

Той изглежда заплашително двамата.

— Глупости. Пълни безсмислици. Сам? Нали не вярваш на тези небивалици? Хващаш се за сламки, само и само да не приличаш на кретен.

— Тя поне трябва да отговори на някои въпроси. Да изясни нещата.

— Плашиш се от нищо.

— Волков е в болница с куршум в тялото. Това не е нищо.

* * *

Щом си тръгнах от Хенри, поех към малкия си дом в Бартън, където живеех, откакто бях преместила дейностите си в Англия. Беше очарователна къщичка, новоизградена, от времето на следвоенния бум на гражданско строителство, с малка градинка, живописни съседи и извор на нестихващ интерес, особено след затварянето на кръчмите в петък вечер. Бях я обзавела грижливо, като използвах реклами в списания за модел, така че беше напълно в унисон с естетиката на шейсетте. Много линолеум, ламинат и завеси с ярки шарки. Останах извънредно удовлетворена, седях на датската си модерна маса за хранене и се възхищавах на цялостния ефект. Имах две легла, по едно във всяка стая, една за спане и една за работа; винаги бях смятала разделянето на дейностите за особено важно. Тази вечер планирах да използвам втората, тъй като ме чакаше сериозна умствена дейност, налагаше се да включа внезапното нахлуване на Чън, Грейндж и Емили в изчисленията си. Броят на променливите изведнъж беше нараснал драматично, а аз, разбира се, бях възпрепятствана от факта, че нямаше как да разбере какво се опитва да направи Ханслип. Към

вече и без друго сложните изчисления трябваше да прибавя и фактора на неизвестното и непознаваемото.

Очаквах с нетърпение моята нощ на забавления и ако звучи странно, вероятно е редно да обясня защо беше така. Преди време хората бяха преодолели своята обсебеност от механични калкулатори и достигнаха до по-добър и по-ефикасен начин за справяне с нещата, а именно способности, постигнати посредством малки импланти и пренасочване към части от мозъка, които иначе не функционират с пълния си капацитет в ежедневието. Бяха проведени много експерименти, за да се открият най-добрите страни; някои хора например, бяха постигнали подобрения, свързани със сектори в мозъка, които контролират физическите упражнения, така че за да започнат да функционират те, трябваше да предприемат дълги разходки и да генерират нужната стимулация. Други, доста по-странни, го бяха прикрепили към чувството си за хумор и за тях би било трудно да се мотаят наоколо и да се кикотят, докато правят сложни изчисления.

В моя случай естествените ми възможности бяха толкова добри, че не можеше да се прикрепя към толкова ограничена зона. Вместо това аз предпочетох способностите ми да се захранват от зоните в мозъка ми, които отговарят на удоволствието. По-късно беше добавено и подобрение, което обхващаше копнежа за майчинство въз основа на факта, че това е най-моцната сила в човешката психика. Без да влизам в по-потресаващи подробности, убедена съм, че можете да видите възможностите, разкривани от първото. Докато все още бях във Франция и се борех с особено сложен проблем, открих, че най-доброто решение е да задам изчисленията, а след това да ида в близкия ресторант („Дом“ в Монпарнас беше особено подходящ) и да се усмихна по определен начин на един от младите самотни мъже, които често се отбиваха там. Не само че свършвах работата си, но сделката включваше и безплатна вечеря.

Не използвах допълнителните подобрения твърде често; емоционалният шок след това беше твърде голям. Вместо това се дистанцирах от тази своя страна и не обръщах внимание на факта, че имам дете. Какво от това? Беше естествената ми реакция, като се замислех по този въпрос. След като бях живяла повече от две десетилетия в свят, където чувствата бяха позволени, някак се

промених; отношението ми към Роузи беше далеч по-емоционално и придружено с по-силна привързаност, отколкото съществуването ѝ предполагаше. Държах се покровителствено с нея и за пръв път изпитах подобно усещане. За моя изненада беше доста приятно.

Сега се налагаше да отключа тази неизползвана част от способностите си докрай и щях да получа шанс да разбера усложненията, които сега ме озадачаваха. Подготвих се старателно, извиках всичката информация, която бях натрупала, за да разбера с какво си имам работа. След това прибавих и нея към изчисленията.

* * *

Едно от нещата, за които осъзнах, че мисля, беше паниката на Уинд. Това доведе до момент, в който обикновено съвпадение може да се окаже сериозен фактор в развитието на събитията. Ако Чън не се беше появил точно тогава...

Което ме върна към притеснението ми. Защо се беше появил точно тогава? Защо точно в този момент? Защо не предния или следващия ден например? Дали беше чиста случайност или се градеше на план, който все още не виждах? Шекспир, разбирате ли, интерпретиран от Хенри Литън. Колкото по-голямо е съвпадението, толкова по-голямо е значението на скрити причини.

Притеснението ми беше, че се намирах тук от доста години и по всяка вероятност щях да остана още близо седемдесет. А Чън се появява точно в момента, в който тестовете ми излизат от контрол. Честно казано, нямаше абсолютно никаква вероятност той или някой друг да е знаел за това. Затова основният ми въпрос беше: дали фактът, че тестовете излязоха от контрол, беше причина той да се появи? Дали пристигането му беше причина Розалинд да влезе в мазето на Хенри и да предизвика бурното развитие на Антеруолд? Или беше станало обратното? Или пък имаше и друг фактор, който за момента ми убягваше? Беше ли съвпадение, че днес за пръв път чух за прародителя на Хенри и видях неговия портрет, а той ми напомни за момичето, на което бях дала живот? Имах чувството, че ако успея да разбера едно от тези неща, ще разгадая и останалите.

Трябваше да поработя върху машината си и имах нужда от помощ. Съществуваше само един човек, който можеше да ми я осигури, затова с известно колебание отидох до дома на Роузи и потропах на вратата. Подозирах, че ще е затворена в стаята си в немилост или нещо от сорта. Със сигурност киселото изражение на майка ѝ, когато оставих Роузи предния ден, не ме изпълни с очаквания за особено веселие в дома на Уилсън. От друга страна това обясняваше защо момичето намира Антеруолд за толкова впечатляващ.

41.

Антрос беше готов да убие сърната, която търпеливо преследваше повече от час. Беше спряла да пийне от тесния поток и му се удаваше шанс за чист изстрел. Беше на по-малко от петдесетина метра, лесна мишена, нямаше начин да я изпусне. Стрелата беше на място и той бавно опъна тетивата, докато почувства стрелата до ухото си. Прицели се много внимателно, притаи дъх — и загледа безпомощно как сърната тръгна, побягна, зави и се скри в храстите, разтревожена от смразяващ кръвта вик, отекнал в гората.

Той проклинаше отново и отново. Отчаянието и ужасът в писъка уплашиха колкото него, толкова и сърната. Дори вероятно него повече, тъй като беше наясно, че това е човешки глас. Той скочи на крака — коляното го заболя от дългото подпиране на земята — и отново се послуша. Бързо, но предпазливо затича по посока на звука. Стискаше здраво лъка, а стрелата все още беше на мястото си. Можеше да му потрябва.

Не забеляза нищо опасно. Насред мръсотията видя фигура, дребно момче, седнало превито на земята. Ранено? Не изглеждаше да е така, но хлипането подсказваше, че е разстроено.

Антрос не бързаше. Беше живял достатъчно дълго в гората, че да е предпазлив. Момчето не умираше. Антрос се снижи зад един храст и загледа. Не видя капан, нито някой друг. Наблизо беше Горичката, но никой не би се осмелил да се крие там. Нямаше съмнителни звуци, нито движение, което да го държи нащрек.

Изправи се и заобиколи, така че да стигне до момчето откъм гърба му; не изглеждаше опасно, но в гората бяха умирали хора заради липса на внимание. Щом приближи на няколко метра от него, той отново опъна тетивата и прицели стрелата право в гърба на момчето, а след това го стресна.

— Кой си ти?

Момчето вдигна глава и Антрос видя бледото му лице и сълзите, стичащи се по бузите му. Отдъхна си и отпусна тетивата на лъка си.

— Какво става с теб, млади приятелю — попита той. — Да не би да видя дух?

Момчето дълго го гледа, а устните му трепереха.

— Как се казваш? — попита кротко той. — Не се бой.

— Казвам се... казвам се Ганимед.

— Защо си толкова уплашен? Изгуби ли се? Къде са родителите ти, близките ти?

— Не знам. Сам съм тук. Отидох сред онези дървета и... и...

— Бил си в Горичката? Защо? За какво? Не знаеш ли какво има там?

— Не. Но е ужасно. Ужасно.

— Крайно опасна и неразумна постъпка. Нападнаха ли те?

— Там няма хора.

— Нямах предвид хора. Изправи се. Нека те огледам.

Антрос започна да го оглежда, да наднича в очите и ушите му, а после отстъпи крачка назад.

— Виждаш ми се добре — заяви. — Кой си ти? Откъде си?

Поклащане на глава.

— Моля ви, не ми задавайте въпроси. Моля ви.

Антрос почувства сърцето му да омеква, но не допусна да си проличи. Трябваше да се зададат много въпроси, преди момчето да получи съчувствие. Вместо това каза навъсено:

— Тогава по-добре ела с мен.

— Не. Не мога.

— Трябва. Трябва да се махнеш оттук. Опасно е за теб. Трябва да тръгваме. Хайде, момче. Направи каквото ти се казва.

— Със сигурност ще откажа.

Той се втренчи в него.

— Тогава направи каквото те моля.

Момчето се предаде.

— Е, добре.

* * *

Розалинд се чувстваше обърквана, докато вървеше до младия мъж, който я беше спасил и беше поел контрол над ситуацията. Какво

трябваше да направи? Нямахте представа кой е, нито какво иска. Беше съвсем сама на този свят и нямаше никаква защита. Можеше да откаже да тръгне с него, но не ѝ се искаше да рискува, като го провокира, в случай че не е така доброжелателен, както изглеждаше по тона му. Бяха я предупреждавали в училище за странни мъже. Честно казано нищо не ѝ бяха казвали за броденето сред пуста гора с въоръжен с лък и стрели мъж, но беше сигурна, че смисълът е същият. Ако се намираше в опасност, не искаше Алиена също да бъде заловена. Розалинд беше сигурна, че може сама да намери обратния път до овчарската колиба. Поне се надяваше, че е така.

Мислите ѝ се отнесоха към момента, в който така лекомислено беше навлязла в центъра на онази горичка от дъбове. Моментът, в който беше вдигнала глава и беше осъзнала какво всъщност представляват формите, полускрити от мрака, потънали в листата и каква е сладникавата миризма.

Беше пълно с трупове, полуизядени и гниещи, разкъсани от птиците и животните, разложени, влажни, покрити с ята мухи и други насекоми. Бяха десетки, ако не и стотици, разпръснати по земята. Преди да побегне, погледът ѝ се спря на трупа на малко дете, още почти бебе. Кожата му беше зелена, плътта му изядена, а през едното му око бяха изникнали гъби. След това я погълна и миризмата, сладка и не неприятна, докато не разбра всъщност каква е; звуците, невинните горски звуци, докато не осъзна защо са толкова силни и настойчиви.

Тя се срина на земята и изпадна в конвулсии. Повърна обилно цялата си закуска, всичко в стомаха си, освободи се докрай, а образите и звуците се загнездиха в мозъка ѝ. Притисна стомаха си и избълва повторно, а след това и трети път.

Беше се задъхала, изтощена от неволното усилие, усещаше тръпки по гърба и главата си, изпотени от напрежение, неприятния вкус в устата си, който поне беше по-добър от спомените ѝ. Търкулна се на тревата и затвори очи, усещаше топлото обедно слънце по тялото си. Дори и така, все още трепереше, изпаднала в шок и стрес.

Придружителят ѝ не спря, докато не стигнаха отдалечена група дървета и се увери, че са сами, а след това седна близо до нея. Щом тялото ѝ се успокои и тя отвори очи, той ѝ подаде плоска манерка с вода.

— Изплакни си устата няколко пъти; оправи си вкуса. Ако у теб са останали духове, трябва да се постараш да се освободиш от тях.

Тя направи каквото ѝ беше казано, а след това попи потта от челото си с ръкава на горната си дреха.

— Благодаря — каза му.

— Лесно те пуснаха. Явно намеренията ти не са били лоши.

— Кой ме е пуснал?

— Духовете. Не биваше да ходиш там. Не е за живи хора. Било е натрапване. Имаш късмет, че не те обладаха или не се побърка.

Розалинд си издуха носа.

— Струва ми се, че не е нужно. И без друго не съм с всичкия си. Какво е това място все пак?

— Наистина ли не знаеш...?

— Не! — кресна тя. — Наистина не знам. Не знам. Не можеш ли просто да отговориш на директен въпрос?

Антрос отстъпи изненадан, особено заради факта, че вместо да съжали, тя го гледаше предизвикателно, сякаш си е позволил да я порицава.

— Всъщност — каза той, — да.

— Какво да?

— Да, мога да отговоря на директен въпрос. Това е място на мъртвите. Поне едно от тях. За хората от Уилдън. Когато някой умре, тялото му се оставя там, за да бъде върнато на гората. Това е свещено място, защитено от духовете. Живите не влизат там без основателна причина. Ти прекрачи границата и затова духовете влязоха в теб и те разболяха. Надявам се намеренията им да се изчерпват с това.

— Това беше адреналин.

— Не ги назоваваме с имена — отговори той. — За нас те са просто духовете на гората.

Розалинд въздъхна.

— Както кажеш.

— Трябва ти пречистване. Ще те отведе при Памархон. Той ще знае какво да прави.

— Памархон? — учуди се тя и рязко вдигна поглед към него.

— Не се бой. Той не е такъв, какъвто го описват. Настоявам да дойдеш с мен.

— О — промълви тя, а настроението ѝ рязко се промени. — Щом настояваш.

Антрос отново беше сварен неподготвен. Беше очаквал да му се наложи да води момчето насила.

— Добре. Насам, моля.

* * *

Вървяха около час — а може да са били и десет минути; тя не обръщаше внимание. След малко чу гласове в далечината. До носа ѝ достигна мирис на пушек, а след това и аромат на готвена храна. Чу смях — добър знак. Веселите хора не прибъгваха до грубост.

Беше лагер, но изглеждаше доста различно от тези, които беше виждала. Не че някога беше лагериувала. Родителите ѝ не си падаха по такива неща. Обичаше родителите си, наистина. Но те не разбираха какво е да си млад. Всъщност Розалинд подозираше, че никога не са били млади. И все пак беше наясно как изглежда един лагер — еднакви кафяви или сиви палатки, лагерен огън и друга конструкция вместо тоалетна. Спретнати редове. Въже с пране.

Тук не беше така. Като начало беше хаотично, колибите бяха във всички посоки. Ако изобщо можеха да се нарекат колиби. Бяха направени от най-различни материали. Имаше такива, изградени от клони, покрити с пръст и трева. Имаше големи, имаше и малки. Някои издигнати направо върху земята, а други — окопани в нещо като канавки. Имаше и такива, които дори бяха изградени от камък, издигаха се високо и бяха поставени върху трупи. Наоколо също цареше безредие. Деца тичаха и пицяха, криеха се сред възрастните и отново се показваха, играеха си и се гонеха. Жени кръстосваха наоколо с кани с вода или миеха косите си. В далечината мъже тренираха бой с мечове, а други цепеха дърва. Навсякъде хората си говореха високо и весело, а край тях се разхождаха крави, овце, пилета и също толкова на брой котки и кучета, които не им обръщаха никакво внимание.

Тя се огледа и спря със зяпнала уста. В пълно изумление гледаше Джей, който стоеше на около двайсетина метра от нея и разговаряше с някаква жена, седнала с кръстосани крака на земята, белеше картофи и ги хвърляше в метална тенджерка до себе си. Канеше се да иде и да го

поздрави, но в този момент Антрос се върна и я хвана за ръката под лакътя.

— Пленници — процеди той. — Не ги приближавай.

42.

Когато Чън премина през желязната конструкция в мазето в света от другата страна, не може да се каже, че времето спря; беше наясно, че е преминал, просто не знаеше какво означава. Вече не знаеше каквото и да било относно себе си или обкръжението си; беше гладен, но нямаше идея как да се нахрани; беше жаден, но му отне дни, докато му хрумне, че трябва да пие. Пълзеше в делириум без лични характеристики, спомени или усещане за собственото си съществуване. Препъваше се, падаше, често се озоваваше в някоя локва или гъсталак, затова кожата му беше издраскана и разкъравена, а дрехите му — раздрани и мръсни.

Чу гласове да мърморят, но не разбираше какво казват. Усети как го вдигат и го стоварват в каруца. Взираше се нагоре в синьото небе, докато каруцата се клатушкаше, без да знае къде отива, нито защо. Редно беше да се страхува, но не можеше да почувства дори и това.

Отведоха го някъде, поставиха го да легне. Някой махна дрехите му и го изкъпа. Нахраниха го с някакъв бульон; погрижиха се за него. Той спа дни наред. Докато спеше, спомените му отново се върнаха, но само частично. Сега имаше само объркани безсмислени фрагменти.

* * *

След много време Чън осъзна колко тежко е увреждането. Ефектът, даде си сметка той, се беше натрупал, объркване след объркването. Единственото, което можеше да направи — а и то му струваше огромни усилия, — беше да изключи висшите функции на мозъка си, онези, захранвани от различни импланти, и да действа повече според природните дадености — отгатване, памет и интуиция. Беше отчайващо трудно.

Това беше Антеруолд, беше създаден от Анджела и щом започна да се осъзнава и да го наблюдава, трябваше да признае, че

постижението ѝ беше наистина впечатляващо. Не за пръв път беше поразен от способностите ѝ. Всяко листо, клонче и насекомо бяха съвършени. Климатът и растителността си съответстваха, растителността на дивия живот, дивият живот на обществото, което беше възникнало в него. Не му харесваше това примитивно и мръсно място с първобитните удоволствия, липсата на движение и безразличието към всичко, но не можеше да отрече, че функционираше.

Нямаше друг избор, освен да остане с хората, които го бяха открили. Дадоха му име — Жаки; нарекоха го така, защото очевидно им напомняше на героя от някаква история. Те, не той, решиха, че е отшелник. От него се очакваше да говори безсмислици, а те бяха готови да интерпретират обърканото му бърборене като мъдрост. Хората започнаха да му задават въпроси и да кимат разбиращо на безсмислените му отговори. От време на време виждаше някоя очевидна глупост и не можеше да се въздържа. Набързо установяваше връзка със спомените си, за да постави диагноза за някое заболяване и да провери как се лекува. Плащаше си за това със силни главоболия, но и тази негова слабост се възприемаше едва ли не като нещо свято. Други го питаха за съвет: трябва ли да се оженият? Ще бъдат ли здрави децата им? Той винаги им отвърщаше с въпрос: какво искаш ти? Това му спечели репутация на мъдрец, каквато не заслужаваше, и мило отношение, към каквото не се стремеше. Искаше да го оставят на мира, затова се премести в изоставена овчарска колиба извън селото, където да живее необезпокояван. И все пак те продължиха да идват и да му задават въпроси, а в отплата го хранеха и се грижеха за него. Той осъзна бавно какъв късметлия е. Беше му позволено да се държи странно; очакваха го от него. Нямаше да умре от глад, нито да попадне в затвора.

Но трябваше да избяга; минаха седмици, преди да успее да възстанови последния си разговор с Анджеला и да осъзнае, че шансът му за завръщане отдавна е отминал. Тя му беше дала шест дни. Беше ги пропуснал. Не знаеше къде беше пристигнал, така че не можеше дори да се върне там с надежда, че светлината ще се появи.

Единственият му шанс беше аварийно завръщане. Петият ден от петата година в Уилдън. Какво означаваше това, за бога? Местните бяха чували за Уилдън, но не и какво означават инструкциите ѝ. Щом

този момент отминеше, Анджела щеше да се опита да изключи цялата система. На теория не можеше да се получи, ако онова момиче все още е там, но я познаваше достатъчно добре, за да не я подценява. Може би щеше да открие начин. Той не искаше да бъде тук, ако това се случи.

* * *

Чън се натъкна на учения Итъран, след като беше прекарал три месеца там. Беше си тръгнал от селото Хук, което го беше осиновило като техен талисман и беше тръгнал да се скита, за да се опита да разбере какво представлява Антеруолд. Беше срещнал Итъран, когато спря в една крайпътна странноприемница и помоли да го приютят през нощта. Ученият видя как собственикът поклати глава в отрицание.

— Няма стая — беше казал той. — Съжалявам.

— Може ли да помоля да размислите? — беше се намесил ученият. — Изглежда има нужда от почивка.

Любезността го стопли и той отговори на последвалите въпроси. Откъде си? Защо си отшелник? Не приличаше на никого от тия, които Чън беше срещал до този момент на това статично и непроменящо се място. У него проблясваше независимост, която знаеше, че трябва да проучи. Скоро той беше този, който задаваше въпросите, настояваше, за да провери дали защитата на Анджела ще устои. Можеше ли Итъран да започне да се променя, да мисли, да му хрумват нови идеи?

Потърси отговори и откри, че човекът е тревожно отзивчив. Беше слаб като върлина, имаше дълги ръце и пръсти и методично потъркваше брадичката си, докато слушаше. Но в очите му проблясваше интерес; смееше се радостно, щом не можеше да отговори на нещо. Изглежда познанството му беше приятно.

Итъран дори го потърси, щом той се върна в Хук. Чън умишлено опита да го провокира, за да провери колко далеч ще стигне. Но дори и когато срещаше безразличието му, дори когато Чън успяваше да го прави на глупак, Итъран му отвръщаше със свои въпроси и даваше несигурни и объркани отговори.

Беше изключително странно преживяване; Итъран беше образован и интелигентен, но имаше много неща, които просто не можеше да разбере, както далтонист не би разбрал обясненията за

синьото на небето. Какво се беше случило, че да бъдат изпратени всички хора в изгнание, което за хората в Антеруолд беше началото на времето? Първата реакция беше озадачение, а след това осъзнаване, че този въпрос никога не им беше хрумвал.

Итъран беше погълнат от идеята, че съществува и друга полезна информация освен Великата история на Осенфуд. Че камъните и керемидите на сградите могат да разкажат нещо, което тя не може. Изражението на лицето му щеше да бъде комично, ако Чън не долавяше усилието, което му струваше, и не се досещаше за опасността, ако се опиташе да отхвърли оковите на неподвижността.

Засега той остави нещата така, но през следващите няколко седмици и месеци Чън поговори още с него, а после му писа писма, ласкаеше го и го окуражаваше, огорчен и подразнен от обратите, умишлено се опитваше да го докара до повратната точка.

С течение на времето Итъран започна да излага свои собствени идеи.

— Възможно ли е — предположи той, — да се направи сбор на управленията на различните господари и да се използват за датиране на събития? Третата година или двайсетата година от нечие управление?

Щом идеята се роди у него, започна да се разраства. Ами да, биха могли да се използват и архивите за раждания, сключване на брак и други събития. Само като си помислеше човек какво може да научи по този начин... Това беше последното му посещение. Два дни по-късно Итъран замина, а главата му преливаше от нови идеи. Но усилието му дойде твърде много. Тъкмо когато започна да разбира, внезапно умря, съвсем сам, и всичките му идеи бяха изгубени.

Защитата на Анджела беше удържала. Чън научи това от друг учен. Този човек, Хенари, беше доведен от хората на Хук да го види и да провери дали е опасен. Интересна среща; ученият беше изпълнил дълга си, беше задал въпроси, но очевидно не беше заинтригуван. Не искаше да причинява на отшелника никакви трудности, а Чън нямаше желание да експериментира и с него; Итъран му беше предоставил всичката информация, която му беше нужна. Ето защо той го държеше на една ръка разстояние, най-малкото защото не проявяваше голямото любопитство на Итъран. Хенари беше по-мрачен, не толкова лесен за разгадаване персонаж като цяло.

Срещата им премина без особена значимост, докато Хенари не му каза за смъртта на Итъран. Чън почувства тъга и облекчение едновременно. Почти се беше привързал към слабия, ненаситен за знания човек, възхищаваше се на невероятните усилия, които полагаше, за да направи пробив в свят с нови разбирания. Но това не можеше да бъде постигнато. Сърцето на Итъран беше отказало, вместо да му позволи да направи следващата крачка. Това беше хубаво, но Чън почувства как го пронизва вина, сякаш Итъран беше истинска личност.

Чак накрая Хенари му даде повод за размисъл. Бил на път за Уилдън, каза му той. Седмото Празненство на Теналд...

* * *

След няколко дни Чън замина, за да направи разследване. Извади късмет; само след ден минаваща каруца го качи за по-голямата част от пътя, в замяна на пътуването предложи компания. Човекът се казваше Калан и се връщаше към дома.

— Разкажи ми за Уилдън.

Уилдън, увери го Калан, бил най-доброто място, най-красивото и плодородно в света. Дърветата били най-зелени, горите най-здрави, птиците най-тлъсти от всякъде другаде. Чак когато се заговори за господаря на владението, лицето му помръкна.

— Е — каза той, — Теналд е горд човек. Предполагам, че има с какво да се гордее.

— Вероятно ще умре от старост?

— Не и той. Млад и здрав е, има телосложение на бик.

— Дарен ли е с деца?

— Дано го споходи подобна благословия, но е женен вече от година, а още няма знак. Прекрасна жена и по-умна от него според мен.

Чън размишлява върху това, докато спа на пода в колибата на войника същата вечер. Какво да прави? Възможността да се върне щеше да настъпи на петия ден от петата година на управлението на владетеля на Уилдън, така беше казала Анджела, а настоящият владетел беше такъв вече седем години и щеше да остане такъв чак до

смъртта си. Значи щеше да му се наложи да чака дотогава, а после и още пет години? Ами ако Теналд живее още двайсет години?

Обмисли въпроса допълнително, щом зърна Теналд от разстояние и осъзна колко силен и здрав е. Седна и претегли възможностите си — беше отвратен от едната и отчаян от другата.

43.

Церемонията на Унижението беше отличително събитие за Уилдън и беше едновременно впечатляващо и странно трогателно. И на други места се провеждаха подобни ритуали, разбира се, но не така завършени и дори брутални в израза си. Хенари беше потънал в мисли, докато малката групичка се изгуби от поглед и макар да знаеше много добре причината да тръгнат, все пак изпита възмущение. Не можеше ли да почакаат един ден? Или поне няколко часа, докато се разбере какво се е случило с Розалинд? Не, трябваше да бъде точно в този ден и този час, в който лейди Катрин беше заела поста на управляваща Уилдън. Да кажеш, че не е чак толкова съществено, че има и по-важни дела, би предизвикало негодувание. Това щеше да разклати властта ѝ и да отслаби позициите ѝ.

Поне преди да изчезне в гората беше наредила да се проведе старателно издирване. Подчинените и прислугата ѝ претърсваха земите, но Хенари имаше малки надежди, че ще открият нещо. Античният ръкопис му беше казал. Момичето се е влюбило и той беше сигурен, че е тръгнало след мъжа, на чиито чувства се надява. Не беше заставена или принудена. Не беше отвлечена. Почти му се щеше да беше.

Щеше ли издирването да постигне нещо? Ръкописът не казваше. Фрагментите, които беше разчел, говореха за нея; останалото беше прекалено трудно за него.

Какво да прави? Нямахте право да се меси в делата на Уилдън; сега, когато Катрин беше освободена от властта, тя беше в ръцете на нейния камерхер. До завръщането си тя сякаш беше мъртва, а появата ѝ щеше да бъде приветствана като прераждане. И все пак дотогава оставаха два дни.

Хенари беше разговарял с камерхера само един или два пъти и го намираше за твърде... праволинеен. Прекалено много внимаваше да каже точно каквото се иска от него. Беше полезен и лоялен, нямаше

съмнение в това; племенник на Гонтал, който на свой ред беше най-вероятно да наследи владението след смъртта ѝ.

— Как е властта? — попита Хенари, докато вървяха обратно към главната къща след церемонията.

— Върша това, за което съм помолен — отговори кратко той. — Същото се очаква от всички нас в службата ни.

Остроумните разговори не бяха силната му страна.

— Е, в случай че имате нужда от помощ. Изчезването на онова момиче...

— Това е проблем на Уилдън. Не е за посетители. Редно е учените да пазят умовете си за по-възвишени цели, ще се съгласите, сигурен съм. Ще се постарая да се уверя, че мислите ви няма да бъдат обезпокоявани.

С други думи, гледай си работата.

— Залата на историята е изцяло на ваше разположение. Сега трябва да се включи в задачите на владението. Извинете ме...

Той се оттегли с поклон, като отдаде на Хенари дължимото на учен и пристъпи първите няколко крачки заднишком, но безизразно, което обезценяваше почитта като преструвка. Камерхерът не го искаше тук. Е, може и да имаше право, помисли си Хенари и послушно се отправи към своите задължения.

Поне предложението му да стои настрана беше добро. Хенари посвети следващите няколко часа на онова, което му носеше най-голямо удовлетворение — четенето; бавно се опитваше да дешифрира текста, от който беше обсебен. Имаше още много други неща за преглеждане; в чантата си беше донесъл книга, свързани с Итъран, които беше взел от Залата на историята и беше копирал, както и книгата, която Джей беше донесъл от Хук. Всички те до известна степен внушаваха порицание; излъчваха сарказъм, напомняха му колко крехки са знанията му. У тези, които успяваше да прочете, не откриваше смисъл, а останалите не можеше да прочете. Но дори неведението и объркаността носеха свой собствен покой.

На следващата сутрин Хенари стана по-късно от обичайното и се нахрани спокойно, докато се настройваше за работа. Имаше свободно време до завръщането на лейди Катрин и Джей, когато всичко щеше да тръгне по обичайния ред. Щеше да има церемония по посрещането ѝ — благословено кратка този път, надяваше се — и Катрин отново

щеше да заеме мястото си с аплодисменти. Останалото, което предстоеше, му убягваше; нямаше и следа от изчезналото момиче или пък го държаха настрана.

Затова той работи спокойно и ползотворно, докато не настъпи моментът отново да отиде до мястото, където се срещаха градината и гората и да чака завръщането. Имаше малка компания за посрещане, както и по-голяма група прислужници и работници, семействата и приятелите им, събрани на известна дистанция, за да присъстват на пристигането, развълнувани от предстоящия звук на тромпети, както и от почерпката със сладкиши и вино.

— Трябва да са тук всеки момент — обърна се Хенари към камерхера.

— Точно така, учителю — отвърна той. — Лейди Катрин се слави с усета си към детайла. Ако закъснеят дори и секунда, бих започнал да се тревожа. Но трябва да призная, че бих се разтревожил също толкова, ако подранят дори и секунда.

— Предполагам, че не е прието да прием или ядем нещо преди появата ѝ? — попита Хенари.

Беше работил дълго и усилено и беше огладнял.

— О, разбира се. Вървете да си вземете. Вие сте просто зрител. Може да ядете и пиете до насита.

И ето че Хенари прекара оставащите моменти с прекрасен сладкиш с ядки и мед в едната ръка и чаша вино в другата. Но никой не се появи. Все пак, помисли си той, обед е неясно понятие. При всички положения обхващаше поне няколко момента. А и не е толкова лесно да бъдеш точен, ако си заобиколен от дървета.

След малко той отново отиде при камерхера.

— Не трябваше ли вече да са тук?

— Сигурен съм, че има някакво обяснение. Не се тревожете.

— Аз — не, но вие се тревожите. Виждам го в изражението ви.

— Не, не. Това не е ли...?

Но не беше; просто порив на вятъра разклати шубраците.

Минутите минаваха. След като нищо не се случи, Хенари попита отново:

— Ами сега?

— На теория или на практика?

— И двете.

— На практика продължаваме да чакаме, докато тя не се появи. На теория... ами, всъщност това е малко по-сериозно.

— Как така?

— Церемонията включва липсата на владетел. Лейди Катрин пристига, а аз питам дали желае да приеме поста. Тя декларира съгласието си. Аз питам дали някой е готов да я предизвика. Тук се очаква мълчание. След това обявявам, че тя е господар и господарка на Уилдън по свое съгласие. Ако не се появи, тогава най-късно до полунощ трябва да задам въпроса. Ако никой не отговори, трябва да закрием церемонията с най-близкия в семейството по кръвна линия, трябва да го поканим да се представи.

— О, каква глупост. При всички положения тя ще се появи. Сигурен съм. Дори и да не го направи, тя пак е следваща в семейството.

— Не е. Трябва да е най-близкият по кръвна линия на починалия съпруг. Тя няма кръвна връзка. Стана владетел преди пет години заради изключителни обстоятелства. Най-близкият кръвен роднина е Гонтал, както ви е известно, но вие отказате от негово име, когато Теналд почина. Ако този път приеме, той ще стане приемник, а не тя. След съвсем кратко време трябва да обявим това публично.

* * *

Понякога, когато се боиш от най-лошото, то идва. До полунощ нито лейди Катрин, нито Джей се появиха и камерхерът — който действаше необичайно спокойно, — премина през предначертаната процедура без никаква емоция и извърши онова, което заяви че трябва да бъде сторено. Обяви мястото на владетеля за свободно и обясни, че то ще бъде заето от следващия член по семейна линия от Уилдън. Новият господар, изрече той с висок глас, в който се усещаше съвсем леко треперене, бил Гонтал, учен от Осенфуд, стига той да приеме. Изложи как той трябва да се представи; да оповести намеренията си; и владението, още с пристигането му, да го обяви за владетел.

Хенари не можа да спи. Събитията се бяха развили толкова бързо и така катастрофално, че не можеше да ги възприеме докрай. Бедствието щеше да разтърси целия Антеруолд. Ако Осенфуд поемеше

властта над Уилдън, щеше да се превърне в господстваща сила в страната. Колкото и странно да беше, Хенари харесваше Гонтал. Но само когато не притежаваше власт, когато се жалваше от периферията и се оплакваше от мързела на всички. Когато получише възможността да промени с нещо това, от което се оплакваше, вероятно нямаше да е особено приятен колега.

Трябваше да има и друг начин. Всичко, което се случи, следваше сценария, прочитане на закона така, както беше написан. Беше сигурен в това. Но законите предлагаха и вратички, изключения, различни интерпретации. Трябваше да открие някоя, и то бързо. Трябваше да спечели малко време на Катрин.

Търси в продължение на много часове. Преди изгрев сънят така и не го беше споходил, той седеше на мястото си, от време на време отиваше до някоя от кутиите, подредени на редове по стените, вземаше книга или свитък с прецеденти или обичаи и се опитваше да открие нещо в дългата история на Уилдън, което можеше да послужи. Работеше по начина, по който го беше правил винаги — с дисциплина, култивирана през годините. Единствената разлика този път беше, че концентрацията му беше абсолютна. Нищо не прекъсваше подхода на съзнанието към проблема му.

Но дори и той не можеше да заглуши природните потребности. До ранния следобед беше гладен и жаден.

Стана и отиде за малко хляб и вода; тъкмо си хапваше, когато чу шум в двора, който представляваше лицето на Уилдън пред света, там, където като протегнати ръце постройките насочваха новодошлите към главния вход и усилваха многократно звука от ехото между стените.

Хенари се приближи до прозореца. В двора имаше голяма група войници и ездачи, наобиколили една-единствена карета. Грандиозна карета, от тези, които рядко биха могли да се видят; Хенари я разпозна. Вратата се отвори, а Гонтал слезе и се протегна. Беше пристигнал да вземе каквото му се полага с невероятна скорост.

По-важното беше как бе успял да го направи? Уилдън беше най-малко на два дни път от Осенфуд. Гонтал трябва да бе тръгнал с последователите си дълго преди вестта за изчезването на Катрин да е достигнала до него.

— Пътувах на юг, когато се натъкнах на един пратеник — обясни Гонтал пред Хенари, щом той му зададе въпроса. — Затова пристигнах

направо тук.

— Има ли някаква нередност на юг, че пътуваш с такава охрана? Колко хора те придружават? Двайсет?

— Нали знаеш, говори се за противозаконна дейност в гората...

Той отиде да се съветва с камерхера, като остави Хенари тревожен и угрижен.

Но тревогата не върши работа, както гласеше поговорката. Скоро той се върна към заниманията си. Имаше време до полунощ, преди процесът да започне. Не беше много. Малко преди уречения час Хенари се надигна и пое надолу към двора за церемонията. Всичко беше готово. Камерхерът стоеше до вратата, през която щеше да влезе новият господар. В долния край на няколкото каменни стъпала, водещи до нея, се бяха събрали хората на Гонтал, вече подготвени. Беше чакал много години този момент и сега беше на ръба. Трябва да беше щастлив, помисли си Хенари, докато гледаше дебелия добродушен човек, осветен от фенерите. Не е нужно да изглеждаш опасен, за да бъдеш такъв, разбира се.

Тогава прозвуча камбана и малката група се събра нетърпеливо.

— Нека бъде известно на всички, че властта в Уилдън трябва да бъде поета за доброто на всички нас — обяви камерхерът с предварително заучена фраза. — Няма господар и това, което трябва да бъде направено, ще бъде направено. Само един човек е от семейството на Уилдън и само той ще бъде господар. Ако твърденията ми не отговарят на обичая, моля, кажете. Ако не отговарят на истината, кажете. Ако твърденията ми не отговарят на нуждата, кажете.

Последва пауза и сред зрителите се надигна нетърпелив шепот. Камерхерът се огледа, но нямаше шанса да започне със следващия етап от церемонията.

— Бих искал да посоча нещо — изрече Хенари със силен глас, който пазеше за най-заплашителните моменти от разказването на истории. — Ще отбележа, че не казвате истината. Не изпълнявате обичая и не изпълнявате нуждите на всички нас.

Настъпи тишина, абсолютна и породена от шок. Хенари едва мерна с периферното си зрение застиналото и гневно изражение на Гонтал. Каквото и да се случеше, току-що беше загърбил приятелство от разстояние, траяло с години.

— Не казвате истината, защото този човек тук не е най-близкият кръвен роднина. Не казвате истината, защото съществуват други прецеденти, които правят тази церемония несправедлива. Не казвате истината, защото атакувате чистотата на Историята и я омаловажавате заради изкушението от властта.

Последното беше най-шокиращо от всичките му твърдения, но Хенари знаеше, че е меко казано съществено. Трябваше да се спазва законното родство. Не разполагаше с много. Но беше сигурен, че има достатъчно, че да разгроми камерхера за известно време.

— Щом този мъж не е най-близкият, кой тогава е?

Хенари направи пауза.

— Памархон, син на Айзенуор, син на Айзенуор. Осъден за убийство и избягал, но така и не е бил наказан, а следователно не е преотстъпвал правото си, нито е бил прокуден от семейството. Докато това се случи, той е законен престолонаследник, в случай че съветът не избере друг, както се случи преди пет години. Памархон е по-подходящ и не можете да посочите друг, който да има по-големи права над този пост. Ако го направите, ще извършите злодеяние. Ще навлечете позор на всички, ако пренебрегнете думите ми, тъй като аз говоря от името на учен от първи ранг и така отсъждам.

Няма връщане назад, помисли си Хенари.

* * *

Церемонията прерасна в хаос, а гневът на Гонтал щеше да бъде унищожителен, в случай че Хенари не беше по-високопоставен от него във всяко отношение и стига Гонтал да не беше свършено наясно с това.

— Какво си мислиш, че правиш? — попита той с леден тон, когато двамата учени се изправиха един срещу друг. — Правото ми е ясно и абсолютно. Не смей да поставяш предизвикателства. Аз съм истинският господар...

— Не си — заяви Хенари. — Случаят е ясен, а не твоите права. Цяла нощ преглеждах закона. Не би могъл да си стабилен и щеше да дадеш възможност за оспорване и недоволство.

— Как така? Та аз вече...

— Вече си направил проучване? На базата на съвсем нищожния шанс да се случи?

— Разбира се, че не. Като отдавна безспорен престолонаследник съм проучил своята позиция.

— Естествено. Сигурен съм, че четеш правилата добре. Но не вземаш под внимание настроенията. Хората. Живота.

— Какво общо има това? Не разбирам какво ми говориш.

— Трябва да предположим, че след като я няма, лейди Катрин...

— Катрин. Името ѝ е Катрин. Няма пост, следователно няма и титла.

— Трябва да предположим, че не е мъртва. А ти цитираш правила, които важат при смърт на владетеля. Още повече, двама души трябва да удостоверят, че е мъртва. Доколкото ми е известно, още никой не е бил изпратен да търси. Тя е харесвана и уважавана и ако използваш технически подробности, за да я отстраниш като владетел, ще си спечелиш всеобщо недоверие. Може и да не те е грижа, но би трябвало. Важно е. Второ, твърдението ми беше коректно. Докато не бъде прокуден от семейството, Памархон е престолонаследник. Не може да бъде отлъчен, ако не е произнесена присъда. Докато е жив и не е заловен, твърденията ти са неоснователни. Можеш да постъпиш като Катрин и да се надяваш да бъдеш избран от съвета. Но не можеш да се възползваш от правото си, нито от друга презумпция, която може да бъде оспорена.

— От теб, предполагам?

— От всеки, който реши да го направи. Имай търпение. Трябва да се кандидатираш за избиране, както всеки друг. Освен това, както вече казах, няма алтернатива. Помни, аз те превъзхождам. Моята дума е по-силна от твоята.

Физиономията на Гонтал изразяваше раздразнение, гняв, обърканост и пресметливост. Накрая той се усмихна мрачно.

— Е, учителю, Хенари, ти винаги си наоколо, за да направиш живота малко по-труден. Нека да бъде по твоemu. Нека изпратим групи за издирване. Нека свикаме съвета. Нека направим всичко правилно, за да бъдеш доволен. Но имай предвид, че когато аз стана господар на Уилдън, както ще се случи, ще помня това. Съветът ще се проведе след два дни, тъй като трябва да е на петия ден от обявяване на позицията за свободна. Мога да почакам дотогава.

Петият ден, помисли си Хенари. А Катрин управляваше Уилдън от пет години.

44.

Щом Джак Мур си тръгна, Олдмантър, останал сам, взе да премисля малкото, което беше узнал. Определено беше твърде неприятно. Загубата на Анджела Миърсън беше огромна спънка. Познаваше я от повече от половин век, а я беше забелязал още когато беше млада. Видя изключителния ѝ потенциал, но съзря и липса на дисциплина. Беше се усъмнил дали ще може да измъкне най-доброто от нея, особено след като способностите ѝ бяха изкуствено засилени. Интервенцията, за която беше платил, подейства, но я направи дори още по-неконтролируема. Веднъж се беше опитал да я привлече, но тя категорично отблъсна предложението. Репутацията му се беше оказала недостатък.

Вместо това се местеше от второразредни към треторазредни организации, все предизвикваше полемики и си тръгваше, а веднъж дори напусна, преди още да се е появила, за да заеме поста си. Може и да беше гений, но повечето хора отдавна бяха стигнали до заключението, че никога няма да създаде нещо значимо, че ще остане сред тези, които са могли да постигнат нещо в науката.

Може и така да бе; но Олдмантър, чийто успех се дължеше най-вече на вниманието му към детайла, проследи променливия ѝ прогрес до момента, в който се озова в организацията на Ханслип. Жалък край все пак. Ханслип никога не беше показал, че е нещо повече от посредствен. Липсваха му умения, възгледи, устрем, за да постигне нещо повече от нищожна операция. Единствено суетата му беше огромна.

И все пак, някак беше позволил на Миърсън да разцъфне. Беше я оставил на мира и скоро до гигантската разузнавателна операция на Олдмантър достигна информация за плода на усилията ѝ. Работата по трансмисията на енергия, ранните ѝ експерименти. Теоретичната база. Така и не се добраха до подробности, но натрупаха достатъчно данни, за да са сигурни, че нещо наистина интересно се случва на остров Мъл. После самият Ханслип се беше свързал с тях и беше пояснил

какво точно е направила Миърсън. Искаше партньорство и си въобразяваше, че притежаването на технологията се равнява на ресурсите на Олдмантър.

Трудно. Олдмантър нямаше партньори, нямаше и сътрудници. Дързостта на Ханслип заслужаваше жесток урок, за да му се напомни кой в действителност управлява света. Все някога щеше да му се наложи да предаде технологията. В замяна щеше да получи всичко, което е вложил, а то вероятно не беше много.

И все пак това, което му представи, беше изумително. Голяма част от науката в момента беше посветена на изцеждане на допълнителни ресурси, откриване на съществени подобрения и ефективност. Човечеството не можеше да достигне звездите. След няколко века усилия човешката изобретателност не беше стигнала доникъде. Пространството беше твърде голямо, а и никой не искаше да предприема пътуване, което пра-пра-пра-внуците му ще оценят като съмнителна награда срещу живот, прекаран върху мъртво парче скала на милиарди километри разстояние.

На всичкото отгоре идиотите от ранния период на изследвания бяха запълнили пространството в близост с толкова много отломки, че бяха създали нов астероиден пояс, през който беше невъзможно да се премине. Човешкият вид беше затворил пътя си във от собствената си планета благодарение на пълната липса на ред. Същевременно нищо не спираше постоянния му растеж. От време на време войните го забавяха до известна степен. Гладът, масовите екзекуции, контролът над раждаемостта във всички тези сфери бяха правени опити и те се бяха провалили. Мястото за живеене отесняваше, тъй като Земята се задъхваше, а населението продължаваше да расте; в момента имаше повече от трийсет милиарда души, натъпкани в свят, който ги поддържаше и изхранваше чрез непрестанните усилия на елита, а той организираше и контролираше всичко чрез ефикасност на съзнанието. Така беше редно, в противен случай всичко щеше да рухне вследствие на настъпилия хаос. Често се даваше ход на програми за елиминиране на безполезното население; понякога дори биваха задействани. Така и не дадоха резултат. Само възникнаха недоволства, ренегатите привличаха повече симпатизанти, а гражданското неподчинение нарасна до точка, в която управляващите бяха на границата да изгубят контрола.

Както обясни Ханслип, Миърсън беше решила всичко с един въпрос — защо да изцеждаме още малко от това, с което разполагаме? Защо да не изцедим още от всичко? Беше разкрила поглед към безкрайност и вечност. Милиарди години и милиарди вселени за превземане. Дори Олдмантър, който беше свикнал с огромна власт, не можеше да си представи нещо толкова грандиозно. След като вече го бе сторила, той знаеше че единствен може да извлече истинска полза от него. Искаше го, затова беше решил да го вземе.

Освен това, продължаваше да разсъждава той, какво би се случило, ако откритието попаднеше в неподходящи ръце? По света имаше милиони ренегати, чиито апетити за разрушение нямаше начин да се задоволят. Често и дълго беше спорил, че трябва да се изтребят, но те продължаваха да изникват като трева и като че ли никой не го беше грижа за това. Те бяха тези, които се отдръпнаха и критикуваха отстрани, подлагаха на съмнение и презрение усилията на управлението, използваха всяко бедствие или провал като повод да омаловажат благосъстоянието на обществото в света. Те стояха зад бунтовете, тероризма, стачките, те правеха саботажи във фабриките, за да достигнат някаква саморазрушителна граница на свобода и независимост. Като че ли хората искаха да бъдат свободни и гладни.

Ами ако те успееш да се доберат до тази технология? Какво щеше да стане, ако я задържаха, докато не постигнеха исканията си? Нямаше ли да е още по-лошо да разпространят глупостта си подобно на някой вирус из всички вселени? Откритието трябваше да се пази в подходящи ръце. Трябваше да се провери дали колонизаторите са склонни към подчинение. В такъв случай Олдмантър можеше да види в съзнанието си невероятните възможности за свят след свят, всеки от тях с огромни неизчерпаеми ресурси и търговията помежду им посредством канали, които организацията му щеше да контролира и таксува. Всеки от тях щеше да се специализира в дадена област и щеше да произвежда ефикасно в неограничени количества. Но само в случай, че управлението е в най-добрите ръце и населението върши точно каквото му се казва. Запазването на контрола щеше да е трудно. Сигурността щеше да е най-тежката задача и щеше да има нужда от най-големи инвестиции.

Искаше да даде един последен огромен дар на човечеството. Беше работил и правил схеми в продължение на години, десетилетия,

за да създаде ред, да се увери, че дори тези, които не можеха да видят или разберат интересите си, все пак се ръководят от тях. Понякога по време на съвет или среща, той действаше чрез убеждаване. В други случаи със съперниците си и с масите използваше по-директни методи.

Невинаги успяваше да се наложи, разбира се, че не. Но пораженията му рядко бяха окончателни. Преди трийсет години беше предложил да се сложи край на толерантността към ренегатите и дисидентите. Единна и старателна политика за елиминиране на наличието на хора, които произвеждаха малко, допринасяха още по-малко и консумираха твърде много административно време. В полза на мнозинството малцинството трябваше да си иде. Претърпя поражение; една от малкото му загуби. Сега му се искаше да преразгледа проблема. Всички критики и дисиденти трябваше да бъдат премахнати, преди тази нова възможност спокойно да бъде представена, иначе нищо нямаше да се случи. Щеше да има възражения, предложения за промяна на плановете му, твърдения, че и друг трябва да има думата.

* * *

Щом му беше докладвано, че програмата на Анджела се приближава до фаза на тестване, Олдмантър беше започнал да търси начин да установи контрол над технологията, открита от нея, но за негова изненада това се оказа ненужно. На практика Ханслип сам дойде при него, правеше намеци и предложения, говореше за други заинтересовани страни, които също наддавали. Е, той го остави да вярва, че се справя гениално с преговорите, това щеше да го зарадва и да го направи по-отстъпчив. Важен беше единствено резултатът, а той бавно се наместваше в скута му. Присъства на безкрайни срещи, но най-после изгуби търпение и извика Лушън Грейндж.

— Върви на Мъл и вземи онова нещо, ако обичаш. Не мога да понасям повече приказките на онзи човек.

— Какво искате?

— Всичко. Целия институт. Така можем да крием от какво всъщност се интересуваме, докато не бъдем готови. Не искам Световният съвет да настоява да кажа как е било придобито. Искам да

съм сигурен, че никой не е чувал нищо за него, докато не стане твърде късно да ме призовават. Има една жена на име Миърсън. Може да си я спомняш. Постарай се да си осигуриш услугите ѝ, без значение дали доброволно или не. Тя е жизнено важна. Запази екипа ѝ, отърви се от всички останали.

— Ами условията? Говорехте за делба петдесет на петдесет. Все още ли е така?

— Разбира се, че не. Ако можеш, не давай нищо на Ханслип; така ще се научи да не ми губи времето. Имаш информацията, която е необходима за достъп до компютрите; копирай съществената документация, поemi правната собственост и го изритай.

* * *

Това беше последният път, когато някой беше виждал Лушън Грейндж, ако не се брой кратко съобщение седмица по-късно, в което се казваше, че е събрал нужната информация и се връща на другия ден. Следващото, което беше известно на Олдмантър, беше, че в Северна Европа е имало мощен токов удар, който е причинил хаос. Сред последвалите гняв и объркване, никой не беше по-гневен и объркан от Ханслип, който с изненадваща скорост ядосано обяви, че настоява отговорните за това да бъдат заловени и наказани незабавно. Интересно. Олдмантър се опита да се свърже с Грейндж, за да провери какво става, но — нищо. Не отговори на съобщенията му, не можеше да бъде проследен, а щом Олдмантър прати запитване до института на Ханслип, му беше отговорено, че Грейндж си е тръгнал от остров Мъл и вече не е тяхна отговорност. След това приемането на обаждания беше преустановено.

Проследяващите устройства показваха, че Грейндж не е напускал острова, но в същото време нямаше доказателства, че е още там. Просто бяха спрели да функционират, което беше невъзможно. Нямаше логика и Олдмантър изпрати хора, които да държат острова под наблюдение. Те забелязаха Мур да заминава набързо на юг. Мур потвърди, че Анджела е изчезнала, а информацията е изгубена. Затова той го проследи и видя как Мур отива в Отстъплението. Не беше нужно кой знае какво разследване, за да разбере защо. Щеше да се

свърже с детето на Анджела Миърсън, резултатът от подобренията, които Олдмантър беше направил по нея преди осемнайсет години.

Олдмантър имаше едва бегла представа какво означава това и все пак му беше достатъчно, за да разбере, че трябва да поеме управлението на ситуацията в свои ръце. Обяви Ханслип за заподозрян по случая с токовия удар, сериозно намекна, че той е в сътрудничество с терористи ренегати и настоя контролът над института да бъде предаден на него. Даде му три часа да се съобрази с исканията му и мобилизира войниците си, които беше разпръснал сред световната общност, за да изкоренят всяка възникнала опасност. Ами ако атаката над Северна Европа е била само първата вълна от атаки, беше попитал той колегите си от Съвета? Процесът започна преди още да е било повдигнато истинско обвинение.

В същото време следеше внимателно за Джек Мур като връзка между института и терористите. Беше разкрил чудовищен план за предателство и се беше зарекъл да накаже отговорните за това. Ако някой се беше съмнявал, че е добре Отстъплението да се помете, със сигурност това подло престъпление щеше да изтрие подобни колебания веднъж и завинаги.

45.

— Изглежда владенията на Уилдън ни заливат с излишък от хора. Открих още един нечакан гост, боя се — каза Антрос на Памархон, когато се върна в лагера, влачейки след себе си изгубеното момче.

— Още един? Кой е този път? — Памархон беше развълнуван.

Пристигането на затворниците и прострелването на един от тях му внушаваха усещането, че не държи положението толкова изкъсо, колкото трябваше. Ако не може да се довери на хората си, че изпълняват заповедите му и внимателно, и разумно...

— Странен. Говори така, както каза, че говори онази дама. Мисля, че може да я познава.

— Наистина ли? — осведоми се Памархон със засилен интерес. — Той ли каза така?

— Не. Беше в шок и не съм го разпитвал. Беше се залутал в гората и влязъл в горичката на мъртвите.

Памархон направи гримаса.

— Нямам представа, че е забранено — допълни Антрос. — Реших, че трябва да го доведе тук.

— Да. Постъпил си правилно — въздъхна Памархон. — Антрос, скъпи приятелю, трябва да ти кажа нещо.

— Какво?

— Влюбен съм.

— О! — отдъхна си облекчено Антрос. — Това било значи. Забелязах. Помислих, че се каниш да отмениш плановете ни или нещо също толкова сериозно.

— Това е сериозно. Наистина ли забеляза?

— Боя се, че да.

— Моля те, не се смей. Бях поразен в мига, в който я зърнах. Не можех да продумам, дори зрението ми се замъгли, целият се разтреперих. Никога досега не съм изпитвал подобно нещо. Осъзнах, че след Празненството не мога да мисля за друго освен за Розалинд.

Знам, че е редно да се тревожа за други неща, но оттогава не съм спал, нито съм ял. Боя се, че ме е омагьосала или прокълнала.

— Мислиш ли?

— Не, това са само мои глупости, но не мога да се отърся от тях. Какво да правя?

— Нямам абсолютно никаква идея — отвърна Антрос, като се стараеше да не избухне в смях. — Каквото е редно. Можеш да се самоубиеш като Вател от Ниво 3. Или да бродиш из страната облечен в дрипи като Хипергал. Или можеш да идеш и да я отвлечеш като...

Памархон вдигна ръка.

— Спри! Аз съм отчаян човек и не е нужно и да ми се присмиват. Мога да приема опасностите и обвиненията. Мога да разчитам на разума си и да поведе хората си в битка. Но нямам идея какво да правя в този случай.

Антрос се замисли.

— Поговори с момчето тогава — предложи той. — Щом си влюбен, както казваш, най-добре е да разбереш в кого си влюбен, нали?

* * *

Памархон отиде да провери нощните пазачи, а Антрос обясни на странния младеж, че ще вечеря с вожда им, за да бъде подobaващо посрещнат и разпитан. Реши, че поне приятелят му ще се разсее. Най-много обичаше да разговаря с образовани, а в лагера му се откриваха малко възможности за това. Беше събрал добри и здрави хора край себе си, но разговорите им бяха съвсем простички.

И така, щом слънцето започна да залязва, той отведе момчето на име Ганимед в зоната, която Памархон беше запазил за себе си — на огромен дъб беше закачен навес, а на полянката пред него беше поставена ниска маса, заобиколена с възглавници за сядане. Храната вече беше поднесена, а наоколо бяха пръснати фенери, пръскащи слаба светлина. Прислужницата на ученика също беше тук, за да налива питиета и да сервира храната. Една от големите странности на момчето беше, че първоначално ѝ заговори, сякаш и тя е гост.

Памархон покани момчето да седне срещу него и докато разговаряха, от време на време бяха прекъсвани от други, живеещи извън закона — от най-близкото обкръжение на Памархон, — които се появяваха.

— Това е Джон — представи той огромния мъж, донесъл ранения Калан в лагера. — Добро сърце има, свестен човек е — добави, след като едрият мъж шляпна момчето с гигантската си длан.

По някаква причина то се отнасяше скептично към тях.

— А твоето истинско име вероятно е Робин Худ?

— Не. Защо реши така?

— О, няма значение.

— Тази жена, тази Розалинд — промени той темата на разговора при първа възможност. — Трябва да я познаваш. Може би си част от антуража ѝ? Роднина? Признавам, че има прилика между вас, макар тя да е много по-красива.

Момчето се намръщи, сякаш не знаеше как да отговори на това, и замълча.

— Хайде, момчето ми! Не се срамувай! Вече сме почти приятели, а след като си от хората на лейди Розалинд можеш да бъдеш два пъти по-спокоен, тъй като бих жертвал живота си в нейно име, за да те спася от всяка опасност.

Момчето отвори уста, после пак я затвори и най-после каза с известно колебание:

— С нея определено сме свързани. По роднинска линия. Може да се каже, че съм най-близкият ѝ довереник. Близък съм ѝ като роден брат.

— Чудесно! — зарадва се Памархон. — В такъв случай тя спомена ли, че се срещнахме на Празненството в Уилдън?

— Спомена много хора. Запознала се е с толкова много, че е невъзможно да си припомни всичките.

— Прекарах цял час с нея като неин ескорт.

— Ах, значи те е споменала. Накратко.

— Хубави неща ли каза за мен?

— Не чак толкова.

— Не?

— Маниерите ти са ѝ се видели малко странни. Ексцентрични дори. Ето защо, естествено, не би могла да е твърде благоразположена

към теб. Грубо си я изоставил и се е обидила. Струва ми се, че това е бил вторият случай, в който си ѝ обърнал гръб.

— Това жестоко ме наранява — заяви разбойникът.

— Боя се, че не можеш да се мериш с нея — отвърна тъжно гостът. — Маниерите и нравите ѝ са съвсем различни от твоите, а след като не си наясно с тях, тя сигурно ще избере някой от другите си ухажори.

— Тя ли ще избира? Ами семейството ѝ?

— Те нямат думата по този въпрос. Тя е вироглава и няма да търпи намеса в нещо, което засяга щастието и благополучието ѝ. Може да не избере никого, а да реши да има любовници вместо това.

Чу се трясък, прислужницата беше изпуснала една чиния.

— Съжалявам, господарю мой — каза тя и сведе глава, видно засрамена, а косата прикри лицето ѝ.

Памархон беше забравил, че тя е там.

— Върви си. Можеш да се върнеш да почистиш по-късно. И не ме наричай „господарю мой“. Не съм такъв.

След това отново насочи внимание към госта си.

— Моля, продължи младежо — каза той щом прислужницата се оттегли. — Трябва да те попитам честно. Как мога да я спечеля?

* * *

Останали сами, Памархон се облегна на възглавницата зад гърба си и се загледа в звездите. Момчето се приближи към огъня и леко потрепери.

— Искаш ли наметало?

— Не. Добре съм.

— Сега, след като сме наистина насаме, бих искал да говориш свободно.

Момчето сръчка огъня с пръчка.

— Как можеш да я спечелиш? Какъв въпрос само — каза той след известно време. — Зависи какво имаш предвид под спечелване. Да отидеш при някоя като нея и да кажеш: ще дойдеш ли да живееш в колиба в гората до края на живота си? Искам да кажа, че няма да прозвучи особено добре, нали?

Памархон не отговори.

— Тя е свикнала с учтиво поведение, а ти живееш като човек извън закона, вземаш затворници, държиш хора против волята им. Обграден си от същинска армия. Това не е особено привлекателно.

— Живея според обстоятелствата и както ми се налага.

— Да вземем за пример жената, която ти поднася храната. Коя е тя?

— Не знам. Прислужницата на ученик, когото открихме да броди в гората.

— Те по своя воля ли са тук?

— Не. Подозирам, че шпионират в полза на господарката на Уилдън.

— Значи са пленници?

— Засега. Няма да им се случи нищо лошо, стига да се държат добре.

— И все пак държиш като пленник когото поискаш. Това не е много благородно.

— Налага се. Нямам избор.

— За втори път споменаваш, че не живееш тук по свое желание. Вероятно човек, който по-добре контролира живота си, ще е по-привлекателен. За нея ти си просто недодялан тип, който живее извън закона. Вероятно дори престъпник, лъжец и измамник. Може би жесток и агресивен. Защо някой би искал такъв любим? Макар и да е красив — добави той.

Памархон изглеждаше разстроен.

— Да, тя те намира за красив. Не си изправен пред невъзможна задача. Не всичко е загубено. Далеч не. Дори бих казал, че би могъл да я спечелиш, ако искаш.

— Да! Повече от всичко на света.

— Тогава трябва да ми обясниш някои неща. Какво правиш тук, защо живееш така? Каж ми всичко, а аз ще ти дам своя съвет. Нищо не обещавам. Поговори с мен, сякаш говориш с нея и помни, че усеща лъжата отдалеч. Ако успееш да спечелиш мен, вероятно ще спечелиш и нея.

— Искаш приказка? Много добре. Ще ти разкажа една.

Гостът вдигна ръка.

— Това е лошо начало. Предполага се, че говориш пред дамата, която обичаш повече от самия живот. Не бива да звучиш сърдито. Опитай отново.

— Добре — каза той. — Живея в гората, защото преди пет години бях несправедливо обвинен в ужасно престъпление. Бях нарочен, че съм убил чичо си Теналд, господар на Уилдън, за да завладея земите и положението му. Не беше истина, но нищо не можех да направя; присъдата беше издадена бързо и трябваше да бъда убит. Избягах и оттогава бродя из страната като скитник и човек извън закона. Около мен се събраха хора и сега съм достатъчно силен, за да спечеля справедливост за себе си и тези, които са ми се доверили. Ето защо се надявам, че съвсем скоро ще мога да предложа на лейди Розалинд всичко, което би могла да пожелае жена с нейното положение. В допълнение ще предложа своята лоялност и отдаденост и ако се съмняваш в тях, можеш да попиташ всеки тук, тъй като съм помогнал и съм се грижил за всеки един.

— Говориш с дързост и решимост. Не е непривлекателно. Всъщност съм убеден, че всяка жена би го приела като изкушение, дори като нещо, на което не може да се устои. Почти невъзможно би било. Докато не се замисли за следното: доколко може да вярва на думите ти? Предполагам, че в тази страна има съд и закони. Признат си за виновен според тях. Забогатяването често е предполагаема причина за убийство. Срещал съм го в много от книгите, които съм чел. Можеш ли да докажеш, че си невинен?

Памархон се протегна и хвана ръката на момчето.

— В момента не мога. Всичко, което мога да направя сега, е това — каза той и се доближи. — Да я хвана за ръка и да се закълна в живота си, че всичко, което казвам, е истина, че по-скоро бих умрял, отколкото да я излъжа. Но ти добре ли си? Трепериш.

— Аз... студено ми е — промълви момчето, останало без дъх. — Просто захладня, това е всичко. Нощният въздух... сецаш се. Няма нищо друго, уверявам те.

— В такъв случай, настани се по-близо до огъня. Сега по-добре ли е?

— Много по-добре, благодаря — отвърна той и преглътна мъчително. — Защо не седнеш там, малко по-далеч... още малко по-далеч... и не ми разкажеш какво се случи?

Памархон се увери, че момчето е добре загърнато в одеялото и започна отново.

— Много добре. Ето цялата история, щом така искаш. Както споменах, чичо ми беше господар на Уилдън и се ожени за лейди Катрин малко преди неприятностите ми да започнат. Дотогава аз бях единственият наследник. Бях щастливо момче, обучавано от господаря на Кормел. Приключих учението си на шестнайсет години.

— На колко години си сега?

— На двавет и четири.

— Двавет и четири! Сериозна възраст. Всъщност лейди Розалинд е доста по-млада. Не смяташ ли, че е проблем?

— На колко години е?

— На петнайсет.

— Е, преминала е възрастта за омъжване. Ще бъде жалко да остане стара мома.

— А... И така, какво казваше?

— Умеех да чета и пиша, да яздя кон, да разговарям с много хора, да върша всичко, което е нужно. Бях, смея да кажа, популярен сред връстниците си и имах малко грижи на този свят. Тогава, тъй като и двамата ми родители бяха починали, отидох в Уилдън да живея с чичо си и да науча какви са задълженията на един владетел. Бях усърден; учих за посевите и за хората, за животните, за строителството, макар да не ми бяха съвсем по вкуса. Единствената трудност, която срещнах, беше Теналд, тъй като беше жесток човек. Бяха тежки дни за всички; беше непоколебим по отношение на правата си и го радваше единствено измислянето на някое ново. Налагаше отдавна забравени данъци и безмилостно ги събираше. Вземаше пари от онези, които искаха да се оженят; които искаха да мелят царевица. Намираше причини да лиши хората от собствеността им. Беше изпълнен с подозрения и отмъстителен. Боеше се да не бъде нападнат от неоправданите. Наемаше все повече и повече войници, за да се предпази, а за това му трябваша още и още пари. Войниците бяха разпращани по всяко голямо или малко село на негова издръжка, а той имаше грижата да намери най-бруталните хора за целта. Правех каквото мога, но знаех, че ако му се противопоставям, няма да мога да оказвам и малкото помощ, която ми беше по силите, като си мирувах. Така или иначе, имаше перспектива той да умре и да излекувам раните,

които той е нанесъл. Затова си мълчах и това беше грешката ми. Трябваше да го предизвикам, но зад гърба му стояха учените от Осенфуд.

— Защо?

— Защото им даваше пари. Поне аз така си мислех. Всъщност изобщо не е възнамерявал да остави владението на мен. Канел се е да го даде на един от колежите. Те щяха да продължат деспотичното управление над страната, да забогатеят и да разпрострат властта си над целия Антеруолд.

— Сега ти слушай — прекъсна го момчето. — Това е много различно от всичко, което чух до момента. Останах с впечатлението, че тези учени са доста миролюбиви, не ламтят за пари, а са посветени на учението...

— Предполагам, че има и такива, но само защото градовете или владенията ги държат под контрол. Много от тях са алчни за власт. Гонтал, братовчедът на Теналд, е точно такъв. Чичо ми не можеше да разговаря с някого, без да го предаде. Беше обещал Уилдън на мен и на Гонтал, а след това се ожени за Катрин. Тя, както сам си забелязал, е красива и интелигентна, но също се е доказала като амбициозна и безскрупулна. Теналд беше омагьосан от нея, макар да се съмнявам, че тя някога е изпитвала особено уважение към него. Смятах поне, че ще е покорна съпруга и ще го дари с деца, но я подцених. След няколко месеца чичо ми беше мъртъв, убит в гората.

— Спри. Как беше убит?

— Излязъл на лов. Беше открит няколко часа по-късно, смъртоносно пронизан.

— Няма ли вероятност да е било инцидент?

— Трудно е да понижеш случайно човек на кон.

— Така е.

— Само след час бяха погнали мен и всички твърдяха, че аз съм го сторил. Ето защо започнах да се крия.

— И не си го направил ти?

— Не бях наблизил, макар да не мога да го докажа. Ако бях там, щях да спася живота му дори с цената на своя. Не го харесвах, но той беше от моите хора, от семейството ми. Не бих могъл да посегна на живота му, както не бих могъл да посегна и на своя.

— Значи си заподозрян, защото е нямало да наследиш Уилдън, в случай че на него и лейди Катрин им се роди бебе, а и не си го харесвал. Все добри причини да изглеждаш виновен.

Той кимна.

— Добра причина да започнат съдебно изслушване и да вземат решение, преди да са чули моята версия.

— Предполагам, че изчезването ти им се е сторило като потвърждение на вината ти.

— Те бяха решили да ме обявят за виновен. Иронията е, че не исках Уилдън. Никога не съм мечтал за него. Събиране на данъци, присъствие на сватби и погребения. Изслушване на жалки кавги и оплаквания. Кой би искал подобни неща, кой би живял така? Бих го направил, все пак е мой дълг, но също така пожелавах на чичо си дълъг живот, тъй като означаваше свобода за мен.

— Какво мечтаеше да правиш? Да скиташ наоколо и да си играеш?

— Не — тук той се усмихна тъжно, почти се засрами. — Исках да бъда пътешественик. Да видя неща, невиджани досега. Да достигна далечни места дори през морета. Да открия странни земи и непознати хора. Да разбере кои са и как живеят. Сигурно ме мислиш за глупак.

— Точно обратното. Аз... искам да кажа, че лейди Розалинд харесва съвсем същите неща.

— Така ли? Наистина?

— О, да. Още от съвсем малка искаше да замине на дълги морски пътешествия. До Америка и Индия. Да види пирамидите, лъвовете в Африка, Големия бариерен риф. Да види залеза в Тихия океан, да зърне снега на Хималаите...

— Никога не съм чувал за тези места. Но, о, скъпо момче! Накара ме да се почувствам още по-зле. Накара ме да я заобичам още по-силно.

— Каж ми, какво би направил, ако реши да избере теб.

— Бих събрал група приятели. Добри и надеждни хора, на които мога да разчитам. Бих построил кораб, с който да предприемем плаване. Тя, аз и те. После бих поел на юг, за да потърся населени места по земите там. Ще разберем дали от другата страна има море, за да отпътуваме към него. Бихме спирали всяка вечер, за да лагеруваме на пясъка на брега. Да разговаряме с онези, които сме открили. Ще

вземем някой, който умее да рисува, за да прави скици на сградите и хората, които сме видели. Ще се къпем в морето и ще пируваме.

— А когато приключите? После какво?

— Никога няма да приключим. Да не мислиш, че светът е толкова малък? Ще продължаваме все по-напред и по-напред, от изгрев до залез, докато бъдем твърде стари за пътуване. Ще остареем заедно, тя и аз, свободни от дълг и правила.

— И ето че преминахме на „Одисей“.

— Моля?

Момчето изпусна дълга въздишка.

— Нищо. Наистина звучи прекрасно! Ами чудовищата? Враждебните местни племена?

— Ще убием първите и ще се сприятелим с вторите.

— Храна и дрехи?

— Ще вземем със себе си каквото можем и ще купим каквото е нужно. Можех да имам пари. Само ако...

Лицето ѝ отново посърна.

— Само ако не бях преследван беглец, останал без пари.

— Мислиш, че лейди Катрин е отговорна за това?

— Кой друг? Тя получи най-голямата власт в Антеруолд, когато аз бях съсипан.

— Какво ще правиш сега?

— Искам си името обратно. Никой няма да ми го даде, затова трябва да си го взема.

— Това не звучи добре.

— Ще стане, каквото има да става.

— А това пък е направо безсмислено.

Той хвърли ядосан неодобрителен поглед, а след това изражението му се смекчи.

— Струва ми се, че не разбираш. Тази вечер няма да се случи. Късно е. На мен ми се спи, а и ти се прозяваш. Ела, остани при мен, ще си поделим леглото ми.

— Какво? Категорично не.

— Какъв е проблемът?

— Не мога. Не. Ужасно лоша идея. Наистина. Ужасно лоша. Няма да мога да мигна.

Памархон изглеждаше озадачен.

— Както желаш — каза той. — В такъв случай ще извикам прислужницата да ти намери друго място.

* * *

— Това е мой скъп гост — заяви Памархон, щом тя отново се появи. — Погрижи се за него, както би се погрижила за мен или за господаря си. Дори по-добре. Заслужава голяма почит, колкото и да е млад. Заведи го някъде, където да се наспи добре.

— И къде по-точно?

— Съвсем забравих, че не познаваш лагера. Боя се, че ще трябва да те помоля да делиш подслон с другия ни посетител. Утре ще направя по-добра организация.

Прислужницата се поклони.

— Насам, млади господарю. Лека нощ, сър. Желаете ли да се върна?

Памархон се усмихна.

— Не, жено. Късно е, а ти достатъчно се умори. Върви да се наспиш. Нека сънят донесе и на двамата ви наслада и отмора.

Вечерята приключи, а Памархон знаеше, че няма да успее да заспи. Разговорът беше объркал духа му. Беше страхливец; още в мига, в който това момче Ганимед седна срещу него, той знаеше кой е всъщност. Разбираемо беше, че Антрос не се беше досетил; той никога не я беше срещал, а и тя беше добре дегизирана. Но още в мига, в който я зърна, той почувства познатия трепет в сърцето си.

Беше запазил самообладание, тъй като се съмняваше, че ще може да говори пред нея така открито и свободно, ако тя беше признала директно коя е всъщност. Ето защо той беше излял сърцето си и беше попитал дали има някакъв шанс да прояви благосклонност към него.

Тя беше отговорила, че има. Беше казала, че би могла да го заобича. За миг Памархон си позволи да се надява и си представи себе си с нея, застанал на носа на огромен кораб, плаващ по морета...

После се върна на земята. Той беше, както тя каза, човек извън закона, който се спотайва в периферията на обществото. Тя беше права; това беше продължило твърде дълго. Настъпило бе време за действия.

Той тихо приближи до колибата на Антрос и надникна вътре.

— Антрос, приятелю — заяви. — Взех решение. Започваме утре. Предупреди мъжете, които ще са ни нужни и ги подготви да получат инструкции сутринта. Джон ще е водачът; ще избере още трима. Те трябва да отидат в Осенфуд и да се скрият там. Ако дотогава не сме готови тук, след пет дни те ще изпълнят плана ни за Залата на историята.

46.

Обясненията на Анджела по време на обяда разстроиха Роузи. Да изключи Антеруолд? Каза го така, сякаш не беше нещо повече от това да изключи телевизор, само че хората в телевизора не бяха живи и дишащи. Какво щеше да се случи с тях? За пръв път започна да се чувства затънала в невероятната сложност на своята ситуация. Каква щеше да бъде нейната отговорност, ако просто стоеше настрана и допуснеше това да се случи? Съучастничество в убийство в огромен мащаб?

Защо не можеше Антеруолд да бъде оставен на мира? Не причиняваше нищо лошо на никого. Дали наистина беше разумно да вярва дотолкова на тази жена? Тя предполагаше, че Анджела казва истината и действително идва от бъдещето, тъй като това даваше възможно най-доброто обяснение за всички принадлежности в мазето на професор Литън. Но историята, че се наложило да избяга от някакви лоши хора... тя не звучеше толкова правдоподобно. Ами ако Анджела беше лошата, а онези хора, които я преследват — добрите? Ами ако се доверяваше на опасен престъпник? Или дори на пълна лунатичка? Как можеше да направи разлика? Що за човек би могъл така спокойно да говори за унищожаване на цяла вселена?

Какво искаше Роузи Уилсън? Интересно. Докато беше в Антеруолд, всичко ѝ се струваше напълно естествено, а животът ѝ тук у дома беше само като неясен сън. Сега, след като се беше върнала, тук ѝ изглеждаше по-истинско. Антеруолд беше избледнял като спомен от лятна ваканция. Лежеше в безформеното си легло у дома и не можеше да си представи да остане там до края на живота си, повече, отколкото на плажа в Девън. Памархон беше като... какво? — ваканционен романс, изживян с пълното съзнание, че ще продължи само седмица. Разменяте си адреси, обещавате да си пишете, но така и не го правите.

* * *

Връщането от ваканция може да причини известен шок и Роузи си даваше сметка, че ще ѝ се наложи да плати висока цена за удоволствията си. Щеше да получи наказание в училище и щеше да е истинска късметлийка, ако не я изключеха, защото беше излъгала, че е на допълнителна репетиция на хора, а всъщност се беше шляла с момче. Не го беше направила наистина, но това беше най-логичното обяснение за краткото ѝ изчезване. А и родителите ѝ; не беше нужно да отгатва тяхната реакция. В мига, в който беше влязла през вратата — издокарана, с маникюр и прическа, — те бяха подскочили до тавана. Майка ѝ крещя, баща ѝ заплашваше с колана си. Дори брат ѝ, който не се славеше с особена лоялност, се беше застъпил за нея, никога преди не беше правил нещо подобно.

Също за пръв път Роузи отстояваше позицията си. Категорично отказа да каже къде е била. Заплаши със сериозни последствия, ако някой посмее да я пипне дори с пръст. Смъмри ги за липсата на доверие и за склонността им да мислят най-лошото. Те ѝ крещяха, а тя им отвръщаше с викове. Те взеха да я заплашват, а тя им размаха пръст и хвърли една чиния. Бяха изумени от начина, по който им се опълчи и историята приключи с мрачните предсказания на родителите ѝ за вероятния развой на живота ѝ. Роузи отвърна, че както и да се развие животът ѝ, няма да е толкова отегчителен като техния и този неин коментар даде ново начало на спора им.

Най-сетне тя се оттегли триумфиращо в стаята си, а родителите ѝ отидоха да мият чиниите в кухнята и мърмореха, че няма да ѝ се размине току-така.

Разбира се, че не; вече се бяха обадили в полицията, бяха я обявили за изчезнала и организирали издирване. Сега искаха да извикат полицай, който да я уплаши с разкази за пропаднали жени. За щастие полицаят беше сравнително спокоен, когато все пак се отби на следващата сутрин. Е, така или иначе Роузи се беше появила, отбеляза той, и очевидно не се беше сблъскала с истински проблем.

— Изглежда не е пострадала — беше заявил сержант Малтби успокоително. — Често вършат подобни неща, знаете. Младите хора не са каквито бяха преди. Ще направя проучване да видя дали не се е забъркала в нещо, ако желаете, но предлагам да я оставите, докато е готова да говори.

Макар че, помисли си той, ако имах такива родители и думичка не бих им казал.

* * *

Роузи беше доста удовлетворена от кавгата с родителите си и неочакваната победа. Беше притеснена, че ги е разстроила, но си каза, че всъщност не е направила нищо чак толкова лошо и нямаше смисъл да обяснява. И все пак не гореше от желание отново да се кара с тях, затова не остана особено доволна, когато звънецът на входната врата звънна на следващата сутрин и майка ѝ пусна вътре Анджела Миърсън.

Тя се опита да отпрати посетителката, обясни, че Роузи е неразположена и не бива да я безпокоят, но Анджела я избута.

— Няма абсолютно никакво значение — заяви важно тя. — Трябва да я разпитам.

— Не можете. Невъзможно е.

— В такъв случай ще повикам полиция.

Това свърши работа. Майката на Роузи се замисли над перспективата да пристигне още една полицейска кола и Роузи да бъде изведена пред цялата улица.

— Въпросът е сериозен — настоя Анджела. — Сега вървете и я доведете.

След пет минути Роузи се появи изключително подозрително настроена, уморена и сърдита, много различна от уверената млада жена, която беше завела на обяд предния ден.

— Госпожице Уилсън, наредено ми е по силата на закона за официална поверителност да ви отведа за извършване на оценка на състоянието ви.

— Какво?

— Идвате с мен.

— Не искам. Стига ми толкова.

— Няма значение. Помощта ви е жизнено важна. Държавни дела. На най-високо равнище.

Роузи се намръщи и кимна.

— Добре. Ще дойда.

На тръгване Анджела кимна на майка ѝ, която ги гледаше със странно изражение.

— Надявам се да не сте останали с грешно впечатление — каза строго тя. — Гледате неодобрително и критично, а това с нищо не помага на външността ви, която и без друго не е забележителна. МИБ силно се възхищава от тази млада жена, чиято служба на страната ѝ е известна на хората от значение. Съдейки от киселата ви физиономия вероятно си въобразявате какви ли не нелепи неща. Е, нека ви изясня положението. Това е строго секретен въпрос и Роузи няма да го обсъжда с вас, а вие няма да я разпитвате. Не сте на нейното ниво на надеждност. Разбрахте ли?

* * *

— Ужасно съжалявам, ако имаш неприятности с родителите си — каза след малко Анджела. — Предполагам, че е така. Въздухът у вас може да се реже с нож. Убедена съм, че вината е изцяло моя, ако не броим проблемите, причинени от безразсъдното ти любопитство.

— Това не звучи много като извинение.

— Нямам голям опит с подобни неща. Но направих всичко по силите си, за да помогна.

— Мама беше като вцепенена. Идеята за благодарността на нацията я заплени.

— Предлагам, ако ти задават въпроси, да се държиш потайно, да потупваш носа си многозначително и да мърмориш, че не е нужно да знаят. Сега имам нужда от твоята помощ.

— Не съм сигурна, че искам да помагам. Не съм разстроена заради родителите си. Разстроена съм заради вас.

— Защо?

— Искате да изключите Антеруолд. Така казахте. Мисля, че това е ужасно намерение.

Анджела изръмжа.

— О, стига! Роузи, няма време за това. Нещо лошо се случва и може да се наложи самата аз да отида, за да оправя нещата.

— Мога ли да дойда и аз?

— Не. Ти вече си там. Точно това имам предвид.

— Но аз съм тук.

— Да. А също и там. Вероятно.

Роузи присви очи.

— И на двете места едновременно?

— Уви.

— Надявам се да сте забелязали колко спокойно реагирах на това?

— Справяш се много добре. Щом се върна, дадох си сметка, че пръстените, които носеше, са объркали машината, тъй като профилът ти не е отговарял на този при влизането ти. Не е знаела дали да те пусне или да те остави там, затова е направила и двете. Това си е истински късмет, тъй като ако беше решила да не направи нито едното, кой знае какво щеше да стане с теб. Ето причината за лепкавото усещане, което беше изпитала. В този момент те е дублирала. Една от версиите — ти — се върна обратно. Другата остана в Антеруолд. Докато си там, не мога да го изключа.

— Добре.

— Не е добре. Все още не знам какво точно е Антеруолд, но в крайна сметка логичните резултати от събитията ще го свържат със сега. Тук. Когато това се случи, могат да последват цял куп неприятни последствия.

— Защо неприятни?

— Цяла вселена, развихрила се наоколо като бик в магазин за порцелан, едва ли е нещо приятно. Всичко, което не пасва, ще бъде изтрито.

— Уверихте ме, че знаете какво правите.

— Може и да съм проявила малко повече оптимизъм — отговори тя крайно неохотно. — Не прибавих теб към изчисленията си. Както и още няколко неща. Какво знаеш за произхода на Антеруолд? Откъде се е взел?

— Нищо. Хората там говорят за гигантите. Но на практика никога не споменават нещо, което предхожда завръщането им от изгнание и нямам представа какво е представлявало то или откъде са дошли.

— Струва ми се, че Хенри е бил вдъхновен от дорийските гърци. И те не са знаели откъде идват. И не ги е било грижа.

— Може да има подсказки в Историята. Джей казва, че неговият учител Хенари е най-мъдрият от мъдрите, така че може да попитате него. Разбира се, може да попитате и професор Литън. Все пак всичко е измислено от него.

Анджела спря.

— Знаеш ли, че тази идея изобщо не ми беше хрумнала? Благодаря ти.

— Какво все пак ви е нужно да знаете?

— Първо, дали е в бъдещето или миналото в сравнение с тук.

— Ами това е лесно — отвърна Роузи. — Бъдещето, разбира се.

— Откъде знаеш?

— „Казабланка“. Мислят че песента от „Казабланка“ датира от прастари времена, а професорът ми каза, че е написана преди двайсетина години. Същото се отнася и за други песни.

— Можеше да го споменеш и по-рано.

— Не сте ме питали. Не виждам защо да е толкова ужасно, ако Антеруолд оцелее.

— Би било катастрофално.

— Защо?

— Една от причините е, че няма да бъда родена.

Роузи се втренчи.

— Леле — възкликна.

— Моля?

— Чувала съм за суета, но не и от такава величина.

— Нямах предвид... — заговори възбудено Анджела. — Поне не смятам, че материалното съществуване би се подобрило, ако съществуват две мои версии.

— Хубаво. И една забърка достатъчно голяма каша. Помислете какво биха постигнали две.

— Глупаво момиче.

— Не съм — отвърна решително Роузи. — И не смейте да ми говорите така. Не смейте.

— Не излизай от добрия тон.

— Не го правя.

Двете се изгледаха злостно.

— Появявате се и решавате да разбърникате цялата история, защото искате да дадете урок на някого.

— Не е така.

— Е, точно така изглежда. Освен това заявявате, че цял куп наистина мили хора ще бъдат затрити, просто защото вие сте решили така?

— Не разбираш. Не съм те молила да ходиш там долу и да си вреш носа.

— И вие не разбирате. Не знаете какво се е случило, нито какво ще се случи или защо се е случило. Нали? Убедете ме в обратното.

Анджела се намръщи. Никой не ѝ беше говорил така от много отдавна и усещането не ѝ хареса.

— Знаех си — заяви триумфално Роузи. — Нямате и най-малка представа.

— Не. Нямам — каза тя. — Просто се страхувам.

— Това ли е единствената причина? И аз нямам представа какво предстои. Никой не знае. Не е редно.

— Както предпочиташ. И все пак, може да има само едно бъдеще. Или историята на Хенри, или реалността ще трябва да си иде.

— Откъде знаете, че вашето е реалността? Може и то да е история.

Анджела игнорира забележката и продължи да върви. Едва след няколко крачки осъзна, че е сама. Роузи стоеше неподвижно на сред тротоара.

— Какво има сега?

— Всички онези хора са просто марионетки? Разиграват книгата на професора?

— За беда не. Ако беше така, нямаше толкова да се безпокоя. Всички те имат напълно свободна воля като останалите. Прилича донякъде на калвинизма, ако щеш. Само защото изборът ти е предопределен, не означава, че нямаш право на свободен избор, преди да го направиш. В случая с твоите приятели там, например, те реагират на теб така, както искат.

— Би било интересно да срещна себе си.

— Това е лоша идея. Освен това какво ще стане, ако се възприемеш, както възприемаш себе си? Би ми станало неприятно, ако проблемът се реши, като едната убие другата. Как бихте разделили гаджето си там? Не мисля, че Хенри е предвидил полигамия в представата си за този свят. Ще трябва да се примириш, че друга ще го

получи. Само си помисли в какво трудно положение би го поставило това. Има и още нещо. Причината да съм притеснена е, че не бива да правят нищо. Хенри не е написал история, а само бележки. Той никога нищо не довършва. Антеруолд би трябвало да представлява просто моментна снимка. Създаден е така, че нищо да не се случва. Няма причини, няма ефекти, нито последствия. Но започна да се размърдва заради теб и нямам представа накъде върви. Освен това — заключи тя, — ако ще се почувстваш по-добре, признавам, че и аз не знам дали моят свят също не е измислен. Ако беше наясно с ужасните усложнения, до които може да доведе, нямаше да ме гледаш толкова самодоволно. Хайде, да вървим.

* * *

Анджела отвори входната врата на къщата на Литън, влезе в антрето и спря да се ослуша за знак, че той е там.

— Добре — каза тихо тя, щом се успокои, че са сами и пое тихо по старото стълбище към мазето. — Хайде, тогава — каза тя и свали палтото си. — Ако имаме късмет, всичко ще стане лесно. Сега, ако ме извиниш, ще настроя машината.

Беше ужасно странно, помисли си Роузи. Тя си беше представяла, че се завъртат ръчки, натискат се бутони и копчета. В пълна противоположност с това Анджела затвори очи, затананика и се завъртя наоколо няколко пъти, а после размаха ръце в странен екстравагантен ритъм. После престана и се втренчи в перголата.

— Проклятие — процеди тя, прехапа устна и се замисли за момент. — Колко съм глупава.

Тя наклони глава на една страна и бързо примигна четири пъти. В другия край на стаята бавно се появи слаба светлина, лъчите се процеждаха покрай краищата на завесата.

— Ха! — възкликна триумфално, после пристъпи напред и отметна завесата. — Адска прокоба — добави щом помръдна ръце и видя как светлината избледнява.

— Какво има?

— Той не беше там. Нещо трябва да му се е случило.

— На кого?

— Дълга история — тя си пое дълбоко дъх. — Защо напоследък всичко е толкова трудно?

— А какъв беше този сложен ритуал?

— Движенията настройват определени мисловни модели, които машината възприема като инструкции.

— Умно.

— Напълно рутинно. Сега ще включа и теб и искам следващия път да го направиш ти, да видим дали ще реагира правилно и на твоя мозък. Чайникът настройва годината и месеца, тиганите задават деня и часа, а двете чаши за чай местоположението. Точността не е до минути. Ето — тя подаде на Роузи лист хартия.

— „Коленичи на пода...“

— Трябва да го направиш, не да го прочетеш. Двете дейности използват различни части на мозъка.

Роузи я погледна колебливо, после се съсредоточи, отпусна се на колене на пода и преброи до шест. След това се приближи до прозореца и затананика със затворена уста. Завъртя се три пъти, вдигнала лявата ръка пред гърдите си, завъртя чайника шест пъти и накрая одраска дясното си коляно.

Светлината веднага се появи и отново избледня.

— Грешно ли го направих?

— О, не. Идеално беше. Това е само тест. Наистина е добре. Имаш вродена дарба. Трябва да е, защото си толкова млада. Съзнанието ти не е задръстено.

— Благодаря — отговори Роузи, доволна от комплимента.

— Нека тогава си върнем господин Чън.

— Какво?

— Убедих един човек да иде и да проучи мястото. Трябваше да остане там шест дни и е време да го доведем обратно.

Тя се зае с работата, направи още някои настройки, светлината се върна и този път се задържа. Гледката от другата страна беше сива и изглеждаше студена.

— Вали — каза Роузи.

И двете сезираха напрегнато, за да доловят някоя следа, но успяха да установят единствено, че е средата на деня. Най-после Анджела измърмори сърдито:

— Изглежда ще трябва да ида все пак. За беда Чън не е тук. Надявам се да не е срещнал трудности. По-добре да прибегна към резервния план.

Тя подхвана отново странния ритуал, а гледката се размаза и после отново се оформи. Беше странно за гледане. Сцената изникна от нищото; първоначално имаше само сива светлина, а после малко по малко се оформиха силуети, очертанията се засилиха и цветовете се промениха. Известно време картината беше мътна и размазана, но накрая започнаха да се различават трева, дървета и небе.

— О, вижте — ахна Роузи. — Това е Олтарът на Изгнаника. Виждате ли? Там, в далечината. Онзи камък.

— Познато ли ти е?

— Близо е до мястото, където пристигнах.

— Отлично. Точно това целях; ставам все по-добра. Значи сме наясно с мястото. Ами времето? Това е проблемът. Идеята е да е пет дни след твоето пристигане там. О, боже!

И двете едновременно зърнаха движение отляво. Първо един силует, все още не напълно оформен, а после и още. Машината започна да изчиства образа, очертанията станаха по-ясни, придобиха цвят и материя и изведнъж Роузи нададе радостен вик.

— Вижте! Това е Хенари. Сещате се, ученият.

Анджела го огледа внимателно.

— Изглежда като самия Хенри. Този дърт егоист.

— И Джей и... о, вижте! Ето го Памархон и...

— Махни се от тук. Бързо. Мърдай!

Анджела изведнъж излезе от образа на дама с чайник и грубо избута Роузи встрани. Беше силно разтревожена и имаше причина за това.

Там, в средата на картината, се виждаше самата лейди Розалинд.

— Стой настрана. Тя не знае, че съществуващ и ако разбере, изчисленията ми ще се разстроят.

В този момент двете чуха някой да вика от антрето горе.

— Анджела, ти ли си долу?

Анджела извъртя очи.

— О, не сега, Хенри, моля те — измърмори тя. — За бога! Защо не мога да остана на спокойствие? Какво прави той тук?

— Все пак къщата е негова.

— Анджела, би ли се качила горе, моля?

— Ще трябва да се отървем от него. Хайде.

Тя изключи перголата, пусна Роузи да мине и се качи по паянтовите стълби след нея.

47.

Доста след зазоряване на следващата сутрин прислужницата Кейт тръгна през гората към потока, за да отмие съня от очите си. Беше попитала къде да отиде и се беше постарала да се разбере, че намеренията ѝ са напълно невинни; не искаше да получи стрела в гърба заради недоразумение. Седна на един речен камък, започна да мие почернелите си мръсни стъпала и гледаше как пръстта се отлепва в ледената вода и отплава по течението, потапяше ръцете си сред вълничките.

— Добро утро — каза някой зад нея.

Беше Памархон; беше се промъкнал така тихо, че не го беше чула, докато не заговори.

— Ясно е, че живееш в къща — подхвърли той. — Бях шумен като търчащо прасе.

— Е, тогава бих искала да те видя тих някой ден.

— Може и да ме видиш. Не е кой знае какво умение, но се гордея, че го владеея.

Той седна недалеч от нея.

— Боя се, че не ти благодарих за службата снощи. Беше грубо от моя страна. Е — благодаря ти, Кейт.

Кейт се намръщи учудено.

— Няма защо — отвърна тя. — Правя каквото ми е наредено. Какво друго бих могла да сторя?

Той се засмя весело.

— Можеше да кажеш не. Тук нямаме прислуга. Признавам, че пропуснах да ти кажа.

— В такъв случай тази вечер отново ме помоли и категорично ще ти откажа, щом желаеш.

— Не бих го направил. По-скоро бих искал да те поканя да бъдеш мой гост. След няколко дни е празникът на рода ми.

— Празнуваш го? След това, което си извършил?

— И какво е то, моля?

— Знаеш не по-зле от мен. Чувала съм историите.

— Знам какво се говори, че съм направил. Живея само заради надеждата един ден да бъде признат за добър и честен син на баща си, какъвто сам знам, че съм. Ето защо празнувам. Имам право на това, макар семейството ми да е показало единствено жестокост към мен. Ще има празненство в чест на това, което те трябва да бъдат, и си поканена като мой гост. Ще дойдеш ли?

— Редно е семейните празници да се празнуват в семейния дом.
В Уилдън.

— Точно така — съгласи се той. — Така и възнамерявам.

Тя го погледна безизразно.

— Може би трябва да уведомя лейди Катрин за това?

— Как?

— Мога просто да изчезна в гората. Бих могла да го сторя, ако не се боях, че ще се изгубя.

— Би загинала. Лагерът е строго охраняван и никой не влиза или излиза, без да бъде забелязан. Дори да успееш да се промъкнеш край някой заспал пазач — и това се случва, — би имала твърде малък шанс в гората. Опасна е за хора, които не я познават.

— Добри причини — отбеляза Кейт.

— Освен това — продължи той, — твоят господар даде дума, че няма да се опитвате да бягате в замяна на това, че няма да бъдете държани като пленници. Защо иначе мислиш, че се разхождаш така свободно. Той не ти ли каза?

— Не — процеди през зъби тя. — Не ми каза.

— Е, направи го. Думата му е по-обвързваща от всяко въже или пазач. Затова, прислужнице Кейт, забрави намусеното изражение и мислите за дома засега. Прекрасна сутрин е. Недей да я разваляш с мрачни погледи и тъмни мисли.

* * *

Розалинд беше събудена от звук, както и от липсата на звук. Джей беше приятен другар, но хъркаше ужасяващо. Само защото беше много изморена успя да заспи, но когато силното грухтене, насечено от свирукане, утихна, тя се разбуди. Както и от слънчевата светлина,

нахлуваща през тънкото платнище, шума от миене на тенджери и тигани, пеенето и разговорите на висок глас. Птиците вдигаха голяма врява. Всичко това накрая я принуди да се обърне и да отвори очи.

Не; не продължаваше да сънува. Изръмжа и отново се извъртя. До нея нямаше никого, а на мястото на Джей имаше глинен съд, очевидно предназначен за нея. Докосна го; беше топъл и тя бавно се надигна. Листа. Във вряла вода. Чай! Помисли си тя. Не отново. Мента. Отвратително. Би предпочела чаша горещ шоколад „Кедбъри“^[1]. С лъжичка захар и много мляко. С хрупкави оризови бисквитки, седнала на масата в кухнята, с майка си наблизо, брат ѝ закъсняващ за работа, а баща ѝ — скрит зад брой на „Дейли експрес“, с риза и тиранти, от които се носи мирис на брилянтин.

Защо тази картина ѝ се беше струвала така неприятна, защо беше искала нещо различно? У нея ли беше вината? Беше ли си изградила някаква нереална мечта, описана в книгите? Онези, в които пожелаваш нещо неморално и започваш да остаряваш все повече и повече. Или пък голямо богатство и накрая умираш от глад, защото всичко, което докосваш се превръща в злато. Да не би да не е обмислила внимателно свое желание или не е прочела дребния шрифт? Беше желала единствено живот, който да бъде мъничко по-интересен. Но това беше прекалено; на път към колибата предишната нощ Катрин ѝ беше разказала всичко, което се беше случило — за битките, пленниците и церемониите. Не знаеше как да реагира, беше твърде слисана и уморена. Вместо това ѝ беше казала да я остави на мира до сутринта и беше отпуснала глава на земята с надежда всичко това да изчезне. Е, не беше изчезнало.

Тя остави настрана ментовия чай — оценяваше жеста, но не и вкуса — и неохотно се надигна на длани и колене, за да се измъкне навън. Джей и Кейт седяха на земята на няколко метра от нея.

— Знаеш ли какво е направил този глупак? — процеди Кейт, щом тя тръгна към тях.

— Добро утро и на вас — отвърна тя. — Разбира се, че не знам. Джей! Какво има? Изглеждаш, сякаш си готов да заплачеш.

Джей наистина се бореше със сълзите.

— Какво си му казала? — Розалинд се извъртя настоятелно към Кейт.

— Дал е дума, че няма да се опитваме да избягаме.

— И?

— Той няма право да дава дума от мое име.

— Няма ли да е по-добре, ако снишиш гласа си? — попита Розалинд. — Нямам представа за какво говорите. Не е имал предвид това.

— Разбира се, че това е имал предвид. Ако аз избягам, залогът ще е неговият живот.

— Значи ще го направите двамата.

— И да живеем с позора, че не сме удържали на думата си?

— Ами... да. Искам да кажа, че сигурно има и по-лоши неща.

— Глупаво момиче.

— Не съм — възрази категорично Розалинд. — Не смей да ми говориш по този начин. Не смей.

Двете жени се втреничиха гневно една в друга.

— Тя е права — измърмори Джей.

— О, замълчи, Джей — каза Розалинд. — Вече и без друго причини достатъчно беди.

Джей послушно потъна в мълчание, а те двете отново се счепкаха.

— Кое е толкова ужасно? И не ми излизай с глупавите теории за господарката на Уилдън. Тук може и да си ужасно важна, но не и там, откъдето аз идвам. Както виждам, в момента важи и за тук. Изобщо не ме е грижа. Дотегна ми от всички вас.

— Всичко е подчинено на честта. Не разбираш ли?

Розалинд поклати глава.

— Съпругът ти е бил убит, разбирам. Или ти, или Памархон сте отговорни за това. Всеки от вас с радост би убил другия, но се тревожите за едно обещание? Да не сте напълно побъркани?

— Нека обясня — намеси се Джей. — Разбери, всичко опира до първо ниво от Историята...

— Не ме е грижа за Историята — прекъсна го Розалинд. — Не ме е грижа. Толкова много, че почти боли. Мили боже, хора! Не спирате да завъртате всичко около някакви остарели приказки. Нищо чудно, че живеете в колиби, пътищата ви са кални, нямате централно парно. Искам гореща вана и препечени филийки. Имате ли История за това? Не. Затова не мога да си ги получа. Искам бял нарязан хляб с масло и сладко и чаша хубав чай, а вместо това ми говорят кое се

прави и кое не, какво се казва или не се казва в Историята. Не можете ли да пораснете?

Тя замълча, а Джей я зяпна с отворена уста; Кейт изглежда беше изпаднала в шок и също не продумваше.

— Вижте — заговори по-отстъпчиво Розалинд. — Разбирам, че е важно за вас, но не означава нищо за мен. Виждам единствено, че се намирате в безизходица, вероятно дори сте в опасност и не правите нищо по въпроса. Аз също съм в безизходица и искам да се прибера у дома. А не мога. А вие се тревожите единствено дали било правилно. По-зле сте и от майка ми.

Розалинд положи всички усилия, за да потисне собствените си сълзи и се отдалечи с отсечена крачка.

* * *

Стига да беше малко по-наясно със себе си, щеше да осъзнае, че първото, за което се беше замислила, когато се събуди, беше Памархон. Започна мислен спор и си каза, че Памархон би я разбрал. Щом изпита отчаяние, не й хрумна да потърси помощ от Джей или Кейт, а от човек, който живееше извън закона и беше признал пред нея любовта си предната вечер. Памархон. Висок и красив, с мил поглед и елегантна грациозна походка. Нежният му смях и ужасните танци бяха така приятни, че не се съмняваше в искреността му. Спомни си как докосна бузата ѝ в гората, сякаш за пръв път в живота си беше жива; вълнението, с което я държеше, докато танцуваха, притеснението му, когато я беше изоставил и си тръгна. Спомни си замайването, когато той призна колко е влюбен в лейди Розалинд...

Тя се запрепъва през гората, тъй като не искаше да допусне някой да види сълзите ѝ, беше достатъчно разумна, че да се отдалечи достатъчно, преди да се срине край ствола на едно дърво и да излее очите си с разтърсено от хлипането тяло.

Ами сега? В съзнанието ѝ се появяваше някой — за предпочитане Памархон, — за да я попита какъв е проблемът. Съчувствие, разбиране. Така се случваше във всички книги, които беше чела. Спря да подсмърча и се огледа наоколо. Нямаше никого.

Ако наистина основата беше историята на професор Литън, искаше ѝ се да се върне и да поработи още по сцените с влюбването.

Можеше да седи тук и да се самосъжалява, а кората на дървото да се впива в гърба ѝ; или да стане, да избърше очите си и да направи нещо. Розалинд се загледа в бръмбар, който се мъчеше да завлече някъде едно клонче. Какъв беше смисълът? Но той не се отказваше, стараше се с всички сили и тя се почувства засрамена. Бръмбарът нямаше кой знае колко мозък в главата си, но знаеше какво иска.

Тя се изправи, изтупа праха от себе си и пое устремено към лагера.

* * *

Памархон беше потънал в задълбочен разговор с приятеля си Антрос, когато гостът му от предната вечер влезе. Той се усмихна, щом го зърна.

— Имаш ли нещо против да изчакаш... момче? Изобщо няма да се забавим.

— Имам против да изчакам. Всъщност, няма да го правя. Имам да ти казвам нещо и то не може да чака. Моля те, помоли своя приятел да си върви.

Двамата мъже вдигнаха погледи, изумени.

— Сега?

Памархон отвори уста да заговори, но после размисли.

— Антрос, вероятно можем да продължим по-късно.

Щом младият лейтенант си тръгна, Памархон погледна размъкнатия, немит, но целеустремен младеж пред себе си.

— Получи каквото искаше. Моля, кажи как спа? Надявам се да си сънувал хубави неща и...

— О, я спри с тези глупости. Спах чудесно. Дали сънищата ми са били хубави или не, не мога да кажа. Тук съм да поговорим за тази, която наричаш лейди Розалинд. Снощи истината ли каза, или беше просто поредното безумие в цялата ваша многословност?

— Безумие? Многословност?

— Обичаш ли я?

— Като живота си. Нямам и капка съмнение. Никога не съм обичал нищо и никого...

— Достатъчно. Радвам се да го чуя. Имам предложение.

— И то е?

— Може да бъде твоя.

Памархон се ококори.

— Най-сетне остана без думи. Радвам се. Под твоя имам предвид да се ожениш за нея. Да я обичаш и почиташ в болест и здраве, в богатство и бедност, до края на дните ви. Да я боготвориш с тялото си, ако разбираш какво имам предвид. Проявяваш ли интерес?

— Аз... разбира се. Това надхвърля мечтите ми...

— Зарежи мечтите. Ще я обичаш ли и почиташ, ще ѝ бъдеш ли верен и така нататък? Без съмнения и колебания или отстъпление. Без забегки, когато не си пред погледа ѝ. Без да се заседаваш в кръчмата и да се прибираш пиян и сърдит.

— Всъщност нямам представа за какво говориш, но ще я направя най-щастливата жена на света.

— Дори да се окаже, че тя няма и пукната пара?

— Особено тогава. В такъв случай ще се отнася и за двама ни.

— Добър отговор.

Тя се усмихна, в началото колебливо, а после по-широко.

— Да знаеш, че бях наясно коя си — призна той.

— И аз така си помислих.

После той падна на колене и хвана ръката ѝ в своите.

— О, това е много мило — каза Розалинд, — но моля те, изправи се. Отново ще започна да се изчервявам.

Той се подчини и в първия момент и двамата се оглеждаха нервно, докато Розалинд не си спомни защо е дошла.

— Това ще трябва да почака — каза тя с подновена целенасоченост. — Моля те, повикай Джей и неговата прислужница. Искам свидетели.

— За какво?

— Направи каквото ти казах. О, извикай и онзи приятел, Антрос. И той може да чуе. Колкото повече, толкова по-весело. Може ли парченце хляб? Умирам от глад.

* * *

След около половин час пред колибата на Памархон четирима души седяха на земята, а един стоеше прав пред тях. Седналите бяха напрегнати, а правият като че ли размишляваше дали не е прибързал.

— Добре — обърна се Розалинд към останалите. — Ето какъв е проблемът. Памархон иска да се ожени за мен. Струва ми се добра идея предвид факта, че съм заклещена тук, а не искам цял живот да се спотайвам из горите. Аз няма да се омъжа за убиец, а той не може да се ожени нормално, докато е обвинен в убийство. Изглежда, че или той, или Катрин от Уилдън са убили Теналд. Всеки вярва във вината на другия. Правилно ли обобщих ситуацията?

Памархон кимна предпазливо. Останалите не помръднаха.

— Изглежда тук ужасно много държите на клетвите и честната дума. Точно затова поисках тази среща. Памархон. Отговори на няколко въпроса. Обичаш ли ме?

— Знаеш, че е така. Обичам те като...

— Да или не е достатъчно. Ако поискам услуга, ще я изпълниш ли?

— Всичко.

— Ако те помоля да защитиш някого с живота си, ще го направиш ли?

— Ще помогна с радост на всеки твой приятел.

— Ще се грижиш така, както би се грижил за мен?

— Да — отвърна поизгубил търпение той.

— В такъв случай, бих искала да се закълнеш пред всички присъстващи, че ще се грижиш за прислужницата Кейт. Няма да я тормозиш, да я нараниш, нито ще накараш или позволиш друг да я нарани. Ще се отнасяш с нея като с почетен гост и ще я защитаваш с живота си.

— Много добре — каза той озадачен.

— Заклевах ли се?

— Да, заклевам се в предците си и дори в самата История.

— Тази клетва си я бива, нали така?

Той се усмихна.

— Няма по-сериозна от нея.

— Отлично. Сега ще видим колко е сериозна — тя пое дълбоко дъх. — Изправете се, лейди Катрин. Нужно ли е по-подробно представяне?

* * *

Памархон беше едновременно унижен и объркан от онова, което му предстоеше. Джей се ужасяваше от възможните последствия. Катрин се почувства предадена.

Единственото общо помежду им беше гневът, който изпитваха към Розалинд.

— Спрете! — кресна тя. Всички тези обвинения, че е „предател“ бяха пълни глупости. Нямахте да ги търпи. — Спрете — повтори тя. — Памархон. Това е тя. Какво ще направиш. Не забравяй какво ще загубиш.

Той се взираше в лейди Катрин с неподправено отвращение, но най-накрая успя да процеди:

— Защищавам ви с цената на живота си и ви предлагам гостоприемството на дома си.

— Браво! — зарадва се Розалинд. — Не беше чак толкова трудно. Нещата твърде много се усложниха, така че е време да ги опростим. Приемам, че и двамата настоявате, че сте невинни?

— Аз съм — отвърнаха в един глас те.

— Откъде знаете, че не го е убил някой друг?

— Кой например? — попита надменно Катрин.

— Как бих могла да знам? Трябва ви добро разследване и процес. Прегледайте всички доказателства, съберете показания, проучете местопрестъплението. Такива неща.

— Вече имаше процес — заяви тя.

— Нужно е преразглеждане, което да се увери, че е проведен правилно.

— Не.

— Трябва да има начин да се реши. Очевидно и двамата не сте виновни, но не може и двамата да бъдете владетели на Уилдън.

— В момента нито един от нас не е такъв — каза Катрин.

Розалинд бързо се извърна към нея.

— Защо не?

— Ти не разбираш нищо, нали? В момента е периода на Унижението. Слязох от властта за три дни, след които отново да я поема. Но вчера те изтекоха. Сега мястото не е заето от никого, а следващият по ред е Гонтал, в случай че не се върна бързо. Онова, което двамата с Хенари съумяхме да предотвратим, когато този мъж уби чичо си, отново ни застигна.

— Не съм го убил — настоя Памархон, но никой не му обърна внимание.

— Какво сте успели да предотвратите?

— Антеруолд се крепи на крехък баланс между градовете, владенията, учените, търговците и фермерите. Никой не е достатъчно силен, че да завладее останалите. Но Гонтал е престолонаследник на Уилдън и ръководи съвета на колежите. Ще се възползва от двете заедно и ще превземе цялата страна. Хората отдавна живеят в страх от подобно бедствие. Точно затова трябваше да избягам. Това беше причина да действаме толкова бързо след смъртта на Теналд.

— Ето! — възкликна Роузи. — Основен заподозрян, ако питате мен. Гонтал очевидно има облага от смъртта на съпруга ти и от отстраняването на Памархон.

— Никой никога не е заподозрял Гонтал. Той е учен с най-висока репутация.

— Още една причина. Винаги е този, когото най-малко подозират. Доверете ми се. С колко време разполагаш?

— Вакантността на поста трябва да е била обявена снощи. Предполагам че ще минат няколко дни, преди Гонтал да чуе вестта. При все че ще бърза. Няма време за глупости като процес. Трябва да тръгна веднага.

— Гостоприемството все пак има граници — обади се Памархон. — Не мога просто така да ти позволя да си върнеш властта, дори пред риска Гонтал да я спечели. В момента сме равни. Ако си върнеш позицията, всяко преразглеждане ще се ръководи от теб.

— Все трябва да има някакъв начин да решим проблема честно — каза Розалинд.

— Няма, докато един от нас не си признае, а аз няма да го направя — заяви Памархон.

— Нито пък аз — отвърна Катрин.

— Е — каза Розалинд, — значи ще се цупите един на друг, докато светът избухва в пламъци. Какво?

Джей нервно размахваше ръка като ученик в клас.

— Не сега, Джей — отсече Катрин.

Но на Джей очевидно му беше дошло до гуша да го игнорират.

— Искам да кажа нещо. Всички вие говорите, но без да стигате доникъде. Никой от вас не знае какво да направи.

— А ти знаеш ли?

— Да. Тези караници са губене на време. Розалинд е права за това, но не знае нищо за нас. Тя омаловажава всичко и казва, че е глупаво. Не е. Историята ни дава всичко, което ни трябва, ако я тълкуваме добре.

— Е, как ни помага в този случай? — попита леко обидена Розалинд.

— Изгнаника — отвърна Джей. — Олтарът му е в горите близо до Уилдън.

— Виждала съм го. И?

— Изучавал съм го в стари части на Историята, които малцина познават добре. Има една история за двама мъже, които се карат за кон. Не могат да се споразумеят, затова молят за мъдростта на Изгнаника. Отиват край олтара и докато разговарят с хората, които да разрешат проблема им, един див кон се появява в оградения с камъни кръг. Те го приемат като дар от боговете; и двамата имат по един кон, затова няма за какво да спорят и разправията им е потушена.

— Не виждам с какво ни помага това.

— Създава прецедент. Има го в Историята. Всеки, който не успява да намери удовлетворение по някакъв друг начин, може да го помоли за решение. Не знам дали някога е правено.

— Не и по моето време — каза Катрин. — Но не виждам причина да не опитаме, ако и двете страни са съгласни.

— А после какво? — попита Розалинд. — Ще чакате за вест отгоре?

— Всеки ще разкаже своята версия — отговори Джей. — След това мъдростта на Изгнаника дава решение. Така се казва в Историята.

— Сигурен ли си в това? — попита Розалинд.

— Трябва да се направи под формата на дискусия — намеси се Катрин. — Мъдростта ще се предаде чрез волята на присъстващите.

— Искаш да кажеш, че ще гласуват? Всички?

— Всички присъстващи. Гениална идея. Бедата е, че ще спечеля предимството, от което толкова се страхува Памархон. Там ще бъдат моите хора. Памархон никога няма да се съгласи.

— Разбира се, че не би го направил — обади се Антрос. — Само глупак би се съгласил.

— Значи съм глупак — заяви Памархон. — Ако чакам Гонтал да поеме управлението на Уилдън, всичките ми надежди ще се изпарят завинаги. Той ще ме преследва до смърт или аз него. Винаги съм бил готов да се бия, ако се наложи, но няма да го направя, ако има дори нищожна алтернатива. Освен това — той се усмихна на Катрин, — в момента те не са твои хора. Вероятно мъдростта на Изгнаника вече е призована.

И така, решението беше взето. Час по-късно поеха към Уилдън.

[1] Марка захарни изделия, втората по големина в света след *Wrigley's*. — Б.ред. ↑

48.

— Сигурно са ме проследили до Архива — каза Джак. — Вероятно вече са наясно защо съм бил там и защо Емили е била с мен. Има ли къде да отидем?

Той разговаряше със Силвия в общата столова, която ежедневно се грижеше за изхранването на десетки хиляди работници. Лесно беше да се вмъкнеш незабелязано в огромното задимено помещение, а шумът правеше подслушването невъзможно. Като цяло хората идваха, хапваха за десетина минути и си тръгваха. На Джак и Емили им се беше наложило да чакат близо час, преди Силвия да се появи в отговор на спешното им съобщение.

— Има много такива места — отговори спокойно тя, — но вие така и не споменахте, че вършите нещо нелегално. Знаете колко нестабилно е положението ни. Не можем да си позволим и най-беглата...

— Не е нелегално — прекъсна я той. — Този документ е ценен. Бих казал дори безценен. Опитвам се да го върна на собственика му. Други искат да го вземат за себе си.

— Кои други?

— Зофани Олдмантър, подозирам.

— Дали има връзка с внезапното подновяване на кампанията срещу нас? Обвиненията в тероризъм?

Тя не изглеждаше нито изненадана, нито смутена от твърденията му.

— Възможно е — каза той след миг колебание. — Ако е така, притежанието на този документ може да помогне за намаляване на атаките към вас. Ако го върна на Ханслип, ще има предимство в пазарлъка.

— Може да помогне на него. Каква ще е ползата за нас?

— Ще застане зад всякакво уверение за сигурност, което ви предложи аз. Достатъчно е почтен, поне в това съм се уверил. Стига да означава нещо за вас, имате думата ми.

— Боя се, че не означава много. Ще ви помогнем, но само в случай че задържим документа, който Емили откри за вас като гаранция.

— Щях да кажа, че тя ще трябва и без друго да дойде. Свързването ѝ с мен, с документа и майка ѝ — това е повече от достатъчно, за да бъде арестувана.

— Не. Направихме премного за вас.

— Но трябва да разберете...

— Е, това е проблемът — прекъсна го Силвия. — Не разбираме, защото отказвате да обясните. Идвате в нашето Отстъпление, получавате помощ от нас и се оказва, че сме привлекли вниманието на Зофани Олдмантър. При това все още не знаем защо или за какво е всичко това.

Тя говореше тихо и Джак трябваше да се надвеси над масата, за да чуе какво казва. Той се огледа наоколо, за да се увери, че никой не ги слуша, но седналите наблизо хора бяха напълно погълнати от храната си, спираха единствено, за да отпият нещо.

— Анджела Миърсън — започна той, — майката на Емили, изглежда е открила начин за преминаване в паралелни вселени, макар да има известни спорове какво точно означава това. Тя изчезна, като преди това унищожи цялата информация. Подобно откритие очевидно е изключително важно. Човекът, който го контролира, може да постигне невероятна власт, а светът — да получи достъп до неизчерпаеми ресурси. Това е в най-общи линии.

— Значи истинският собственик на тази информация е Анджела Миърсън? Не е ли редно да бъде предадена на нея?

— Нямам представа. Ако успея да я открия, мога да я попитам, но я издирват от известно време и до момента няма следа. Вие знаете по-добре от всички, че избягването на засичане дори за малко повече от час е трудно. В мига, в който излезеш на улицата, купуваш нещо, докосваш нещо и оставящ следа. Тя буквално се е изпарила. Междувременно Олдмантър много иска документите. Няма време да се тревожим за подробности около правното им притежание. Ако той ги получи, всичко ще изгуби смисъл, а хората, за които работя, ще бъдат арестувани, както най-вероятно и вие.

— Разбирам. Тази книжка, която сте намерили днес. Това ли са данните?

— Вероятно. Ако е така, значи вие и Ханслип имате всички основания да назовете цена.

— Това откриване на Анджела Миърсън практически ли е, или чисто теоретично?

— Тя построи машина, за да я тества, но все още е в много ранен етап на развитие.

— Споровете. Защо я предизвикаха да изчезне?

— Тя смята, че откритието ѝ позволява пътуване във времето, а не до паралелни светове. Документът ще позволи изобретението ѝ да бъде използвано, а ако е стар — имам предвид наистина стар — може също така да отговори на въпроса дали тя е права. Доколкото разбирам, ако е права, може да е твърде опасно да се използва.

Силвия хвърли поглед към Емили, но тя само си взе парченце хляб и се загледа замечтано в другия край на залата, сякаш случващото се нямаше нищо общо с нея.

— В такъв случай — каза Силвия — мисля, че ще е по-добре да разберем. Емили? Би ли завела господин Мур в Уелс, за да се види с Кендред?

* * *

Джак и Емили изчакаха отвън на улицата, докато се появи антично возило, ръждясало и шумно, а после потеглиха с агонизиращо бавна скорост. През първия половин час Емили се взираше в останалите превозни средства минаващи наоколо, докато Джак периодично смъкваше прозорците и се вглеждаше в небето над тях.

— Мисля, че е чисто — каза след малко той. — Ако имаше някой, щяха да ни спипат в мига, в който излязохме през вратата.

— Сигурен ли си?

— Да.

Кракът ѝ от време на време се отъркваше в неговия. Беше трудно да се концентрира върху нещо друго.

— Не си член на елита, нали? — попита тя. — Знаеш твърде много за наблюдението, нямаш нищо против да спиш на някоя пейка, не се шокира при първото си посещение в Отстъплението. Освен това изглежда не знаеш нищо за науката. Е, кой си ти?

— Наистина ли искаш да знаеш?

— Без тайни. Те са лошо нещо между приятели.

— Преди работех в полицията. Под прикритие. Покварих се и вместо да премина през процес на пречистване, задължителен за връщането ми на длъжност, аз напуснах.

— Минало?

— Пето ниво на осведоменост. Поставен съм толкова ниско, тъй като в рода ми има следа от неподчинение. Един от прародителите ми е бил екзекутиран за неподчинение и трябва да минат още две поколения, преди да се приеме, че проблемът е изчистен.

— Какво искаш да кажеш с това, че си се покварил?

— Трудно ми беше да изпращам хора в света на масите. Започваш да харесваш тези, които трябва да наблюдаваш; започваш да ги разбираш, да им симпатизираш, да им намиращ извинения. В моя случай бях зачислен към екип за наблюдение на групи от ренегати и оценяване на степента на заплахата, която те представляват. Реших, че изобщо не представляват заплахата, но не беше отговор, който някой искаше да чуе. Казаха ми, че съм променил възгледите си, аз възразих и — ето ни тук сега. Край на историята. Накрая се озовах на остров Мъл, за да следя за хора, които крадат служебните химикалки. И все пак заплащането е добро.

— Как си могъл да направиш нещо подобно?

— Как можеш да поддържаш ред в безреден свят? Ти познаваш историята, знаеш колко хора са били убити през вековете, колко безсмислици и погубване е имало. Не мислиш ли, че си струва да опиташ да овладееш естествената склонност към насилие на хората?

— Ами естествената склонност към насилие на този Олдмантър?

— Той действа според закона.

— Лесно е, ако ти си този, който пише закона.

Беше се отместила, така че вече да не се допира до него.

* * *

Пристигнаха късно през нощта, след като бяха вървели през запустели земи, чукари, а след това хълмове и още по-високи хълмове. Емили се движеше с лекота и устременост, макар че носеше тежък

багаж. Джак с усилие поддържаше темпото. Беше в добра физическа форма, но не му се беше налагало да върви толкова дълго досега. Освен това Емили беше изцедила енергията му. Беше изключително любезна, но хладна. Това му се струваше странно обезпокоително. Искаше му се тя да го харесва.

Ето защо се зарадва, но беше и леко обезпокоен, когато на следващата сутрин тя дойде в студената стая, в която беше спал.

— Стори ми се, че те чух. Добре ли си?

Той кимна.

— Изглеждаш изтощен. Не поддържаш достатъчно физическата си форма.

— Знам.

— Съжалявам — каза изненадващо тя. — Вчера бях груба. Харесвам онова, което виждам у теб. Просто не си падам особено по нещата, които знам за теб. Това е всичко.

— Предполагам, че е разбираемо.

— Ето — каза тя. — Изпий това. Ще ти помогне.

Бавно и болезнено се надигна в седнало положение. Всяко мускулче го болеше. Това го тревожеше, особено предвид факта, че тя изглежда беше съвсем добре.

— Стар цяр — обясни тя. — Ще ти се стори силничко в началото, но е добре за нервите. Ще се върна след половин час да видя как си.

* * *

Щом се разсъни добре и се облече, той я откри да стои навън в студената сутрин с чаша с нещо горещо в ръка. Беше ясно и слънчево, макар че по земята се виждаше скреж, а тя бе опряла гръб на варосаната стена със затворени очи и глава, наклонена настрани. Изглеждаше много спокойна, дори щастлива. Щом го чу, отвори очи и се усмихна.

— Вече малко повече приличаш на човек — каза му тя. — Ела да се запознаеш с Кендред.

Тя го поведе по коридора към трапезарията, в която нямаше друг освен стар набит мускулест мъж с дебел врат и гола глава, нелепо

навлякъл раирана престилка за готвене.

— Това е Кендред — представи го Емили, а той протегна ръка за поздрав. — Моралистът и готвачът тук. А също и химик в предишен живот.

Джак вдигна вежди.

— Позволяваше ми се единствено да следвам заповеди — каза той. — Искях да изследвам какви ли не неща, но така и не получих разрешение. Точно по тази причина научното развитие почти е спряло според мен. Ръководи се от хора, които се интересуват единствено от свършването на своята работа. Тук съм незначителен човек, живеещ извън закона, но поне мога да правя каквото пожелая.

— Готвенето ми — продължи той, — е единственото посредствено, както ще се увериш. Но мога да беля зеленчуци и в същото време да мисля, а това ме прави особено продуктивен.

— За какво мислиш?

— Емили не ти ли каза? Издадена е заповед за арестуването ти. Въоръжен и опасен, терористична дейност, обичайните истории. На мен ми се виждаш доста безобиден, но бихме получили солидна награда, ако те предадем, и възможност да си купим имунитет за Отстъплението. Вероятно усещаш колко е изкушаващо, особено в този момент. Нови две хиляди души са били изпратени в изправителен лагер вчера.

— И какво е решението ти?

— За щастие, задачата ми е да задавам въпроси, а не да отговарям на тях.

— Ако предположим, че не ме предадеш, за да ме арестуват, как можеш да ми помогнеш?

— Запознат съм с тестовете за оценка на възрастта на предметите. Включително на хартията. Мога да те ориентирам до известна степен колко е стар този твой документ. Мисля, че няма да имаме много време, така че ако ми го дадеш, мога да започна да работя по него. Уверявам те, че по никакъв начин няма да го повредя.

Джак се поколеба, а след това бръкна в чантата си и извади тънък пакет. Гледаше как възрастният човек го оглеждаше, душеше го внимателно и наведе ухо към него, сякаш го слушаше, преди да го разтвори.

— О, мили боже — ахна доволно той. — Само погледни! Колко интересно! Ще е нужна малко работа. Никога досега не съм виждал подобно нещо — той вдигна поглед към Джак. — ЦЗОУ?

Джак кимна.

— Изписан на ръка, виждаш ли? Не мога да си представя защо някой би направил подобно нещо. Трябва да е отнело години.

— Можеш ли да го дешифрираш?

— Аз не. Трябва ти строго специализиран математик за тази работа.

Той излезе от стаята и Джак забеляза, че движенията му са малко по-енергични.

— Осмисли деня му — каза с усмивка Емили. — Опитва се да се впише, но безкрайно обича да се занимава с тестовите си епруветки.

Тя го отведе отзад, където той въздъхна одобрително.

— Покварен, а?

— Боя се, че да — отвърна той. — Опитвам се да прекарвам колкото мога повече време навън и затова ме смятат за странен.

— Тогава нека походим, докато чакаме.

Разходиха се из терен, засаден със зеленчуци с предпазно покритие заради сланата. Отстъплението се помещаваше в група разнебитени сгради, но все пак далеч по-привлекателни от тази, в която живееше Емили. По свой собствен начин — с растенията навсякъде наоколо, напуканите стари прозорци, отворени за проветрение, и ронещите се камъни, събрани и поставени по определен начин, за да оформят стените — беше странно успокоително.

— Е, с какво се занимаваш? — попита той. — Стоиш в Отстъплението, четеш стари книги, чакаш да ти се размине. Ти си в първо ниво. Всичко най-добро на този свят е било на твое разположение.

— Не ме устройваше. Не го исках. Исках нещо, което не можех да имам въпреки всичките привилегии.

— Какво беше то?

— Свободата да не правя нищо, ако пожелая. Да казвам каквото пожелая без последствия. Да мисля, както ми е приятно. След като майка ми вероятно прилича на мен в много отношения, не знам как е оцеляла, без да полудее.

— Възможно е да е станало точно така. Но какъв е смисълът от свободата? Мислиш ли, че можеш да промениш нещо?

— Разбира се, че не. Ние чакаме.

— Какво?

— Светът да се промени от само себе си. Това е една от истините на историята. Всичко приключва. Цивилизации, империи, без значение колко са мощни и силни. Рано или късно достигат до своя край. Щом това се случи, ние ще бъдем там с всичките стари идеи и мисли, запазени и готови да разцъфтят. Не сме настроени разрушително. За някой като Олдмантър дори само мисълта, че обществото ще рухне, вече е престъпление.

— Ще трябва дълго да чакате.

— Да. Много поколения. Докато някой не открие прекия път — тя замълча за миг, преди да продължи. — Рано или късно машините ще спрат, идеите ви ще се провалят и хората ще трябва да започнат отначало. Междувременно ние се задоволяваме да чакаме и да помним.

— Да помните какво?

— Всичко. Всички помним по нещо. Всеки си има задача да запомни важни, жизнено необходими познания в дадена сфера. Да ги пази живи и сигурни. Всяко поколение ги предава на следващото. Идеи за музиката и поезията, за свободата и щастието. История, философия, дори приказки. Всичко, което е било записано и обмислено. Един ден отново ще има шанс. Пазим ги, защото сме убедени, че един ден архивите и библиотеките ще бъдат разрушени. С много вече се случи. Ще остане само това, което е в съзнанието на хората и се предава от уста на уста.

— Как се вписва в тази картина интересът ти към историята?

— Всичко, което е забранено, е важно, а изучаването на историята е забранено от векове, ако не притежаваш необходимия лиценз. Не искат някой да си въобразява, че може да има алтернатива за положението.

— Точно така. Защо да изучаваш грешките от миналото?

— Учат те да разпознаваш слабостите. Едно наистина уверено и силно общество би ли се притеснявало от това? Би ли преследвало хора, които така очевидно са сбъркали? Всички тези институции и правителства, които злоупотребяват с властта си, рано или късно ще започнат битка за превъзходство. Винаги се е случвало така и скоро

отново ще се случи. Прекомерното демонстриране на власт не може никого да заблуди. В крайна сметка ще доведе до самоунищожение. На това ни учи историята. Благодарение на майка ми миналото може отново да стане важно.

Тя седна в сянката на високата стена, смесица от ронлив камък и тухли като мозайка, и му направи жест да се присъедини към нея. Той не знаеше как да отговори, затова не каза нищо. Тя беше заблудена, разбира се, но той намираше твърдата ѝ убеденост за впечатляваща. Толкова странно беше някой търпеливо да чака за нещо, което дори някога да се случи, ще е дълго след като той не е сред живите.

— Ами ако грешите?

— Тогава поне ще сме опитали.

— Знаеш ли, че може този път да са решили напълно да ви ликвидират?

— Разбира се. Ако не този път, следващия. От много години сме наясно, че този момент приближава. Кампанията им няма да успее, както не успяха и предишните. Подготвени сме, както виждаш. Ще изчезнем от погледите, ще се скрием и ще чакаме. Когато изгубят интерес, отново ще се появим. Наистина ли са толкова крехки, че няколко стотици хиляди като мен да поставят света им на колене? Ще ми се да можехме.

— Точно затова ви преследват.

— Хайде. Да се залавяме за работа.

— Какво ще правим?

Тя се усмихна.

— Ще вадим моркови, разбира се. Да не мислиш, че предлагаме гостоприемство без отплата?

* * *

След няколко часа Емили спря да си почине и остави зачервения лице Джак подпрян на лопатата си да си върне дъха, а след малко се появи с доволно изражение на лицето.

— Успяхме да установим контакт с доктор Ханслип от твое име. Решихме, че може да е от полза.

Джак я последва до главната сграда и любезно свали ботушите, които беше заел, за да не остави кални следи по излъскания каменен под на преддверието. После си позволи да поспре пред голямата камина, за да стопли ръцете си.

Емили посочи към него обвинително и се засмя.

— Слаб и негоден човек! — каза тя, но в тона ѝ се долавяше нежност.

Щом беше готов, тя го поведе по тъмен коридор към друга стая.

— Без съмнение ще се изсмееш самодоволно, ако ти кажа, че това е нашият комуникационен център — каза тя, отвори вратата и го покани с жест.

— Вероятно — отвърна той.

Нямаше друго освен стол, бюро и две антични машини, които изглеждаха, сякаш са изровени от някое сметище.

— Е, ето го и него — каза тя. — Присмивай ни се.

— Какво е това? — попита той и посочи нещото върху бюрото.

— Телефон. Преди доста време открихме, че територията на цяла Британия — вероятно и на целия свят — е покрита с медни кабели, преди технологията да ги направи излишни. Било е твърде скъпо да ги откопаят и да ги вадят, затова са си останали забравени под земята. Търпеливо маркирахме местоположението им и проверихме кои са годни за употреба и как да ги ползваме. Не се проследяват, тъй като отдавна не са от значение. За щастие в момента можем да използваме по-конвенционални средства. Телефонът вдъхва романтична нотка, но в действителност не работи много добре.

Тя се разсмя, щом видя облекчението на лицето му, после извади съвсем обикновен комуникатор и му го подаде.

— Ето.

— Ало? — заговори несигурно той.

— Да. Мур? — чу се прашене и отдалечения глас на Ханслип от другата страна. — Къде сте?

— Вероятно е по-добре да не уточнявам — отговори Джак. — Мисля, че Олдмантър е по петите ми.

— Наясно съм с това. Тук сме обкръжени и е издадена заповед за ареста ми.

— По какви обвинения?

— Има ли значение? По-нетърпелив е, отколкото предполагах. Няма да удържим дълго, ако реши да атакува.

— Имаше ли вече схватка?

— Още не. Само заплахи, но няма да продължат дълго. Имам нужда от информацията, господин Мур. Това е единственото отбранително средство, което може да ми предложи някаква защита.

— В такъв случай имам добри новини. Открих каквото търсех.

От другата страна се чу въздишка на облекчение.

— В момента проучват документа. Беше скрит изключително добре. Ако успея да открия как е направено, вероятно ще мога да разбера и кой е помогнал за това...

— Не си правете труда.

— Защо не?

— Ще откриете, че документът наистина е толкова стар, колкото изглежда. Не ми се иска да ви го казвам, но се боя, че Анджела е била права. Феноменът, на който се натъкнахме, наистина е пътуване във времето, а не транзитиране.

— В такъв случай, какво искате да правя с документа сега?

— Ако животът и свободата ми не зависеха от него, бих ви казал да го хвърлите в огъня.

— Искате ли да ви го донеса?

— Няма да успееш да преминеш през силите на Олдмантър. Пазете го на тайно място. Аз ще дойда при вас. Просто се постарайте в никакъв случай да не попада в ръцете на Олдмантър. Това е най-важното. Ако го използва...

— Защо би го направил, ако е толкова опасно, колкото казвате?

— Според ортодоксалното мислене е невъзможно.

— Имаме доказателство.

— Така ли? Колкото повече доказателства открием, толкова по-сигурен ще е, че са измама. Не мога да го виня. И аз реагирах по същия начин.

После заглъхна.

— Така, така. След всичко това?

— Какво? — попита Емили; тя беше застанала дискретно встрани по време на разговора.

— Едва ли не ми каза да изгоря всичко.

— И какво се очаква да правим сега?

— Да скрием документа на сигурно място — той се протегна и погледна през прозореца. — Има места, на които мога да ида, без никой да ме намери, а вие няма да бъдете свързана с престъпленията, които Олдмантър твърди, че съм извършил.

Тя кимна.

— Малко е късно да заминаваш сега. Остани тази нощ и ще тръгнеш сутринта. Можем да ти спестим част от пътя, ако искаш.

49.

Щом всички бяха готови да тръгнат за Уилдън, малката група се събра в края на лагера, за да се сбогува. Розалинд и Антрос — които бяха предложили да идат като заложници в замяна за Катрин, — бяха придружени от Памархон, заявил, че иска да се увери в безопасното им пътуване.

— Е — заговори той на Джей, който беше дошъл да им пожелае успех. — Когато се появи, не си представях, че ще изиграеш толкова важна роля в живота ми. Поздравявам те за намесата. Показа едновременно знания и мъдрост.

— Благодаря ти, но сега планът ми се струва пълна лудост. Няма начин да се получи.

— Струва си да опитаме. Аз не печеля нищо, ако Гонтал стане новия владетел. Ето защо ще хвърля зара. Нямам друго за губене освен собствения си живот, който не струва нищо, но ако спечеля, печеля...

— Уилдън.

— Не! Не, млади ученико, хиляди пъти не! Това означава още по-малко за мен. Искан да кажа, че ще си върна доброто име и свободата, но сега искам по-ценна награда.

— Наистина ли искаш да кажеш, че не би сграбчил Уилдън с две ръце, ако ти се удаде възможност?

— Не се сецам за нещо, което да искам по-малко. Прекрасен е, но не означава нищо за мен. Никога не съм бил щастлив там, нито пък пазя хубави спомени. Ако има някой — добър, надежден, искрен, — който би го поел вместо мен, с готовност бих му го предал и бих бил най-щастливият човек на света — той се усмихна. — Не ми вярваш, сигурен съм, затова няма да кажа и дума повече. Вероятно ще се върна утре следобед. Тогава ще трябва да се подготвя за онова, което предстои.

* * *

Антрос и още двама вървяха напред като съгледвачи, а Памархон и Розалинд изостанаха и така се заговориха, че почти забравиха къде отиват. Антрос няколко пъти се обръщаше и им правеше жестове да са тихи, тъй като гласовете и смехът им заплашваха да ги издадат. И двамата бяха омагьосани. Досега така и не бяха водили нормален разговор, не така открит и честен. Обичаха се — начинът, по който пърхаха сърцата им, го доказваше, — но не се познаваха. Памархон, който се беше научил да е внимателен и предпазлив, говореше свободно за пръв път, така, както не го правеше дори и пред Антрос. А Розалинд отговаряше, като вече не се боеше, че ще каже нещо погрешно или че няма да я харесат.

— Ще ми се да продължим така завинаги — каза тя. — Просто да се разхождаме из гората.

— Ще видя какво мога да уредя — отвърна с усмивка той.

— Какво правиш тук? Как живееш? Изглежда в този лагер има много хора.

— Около шестстотин — каза Памархон. — Ако се броят много младите и много старите. Полезните в битка са около двеста. Що се отнася до живеенето — живеем. Гората ни дава голяма част от това, от което имаме нужда. Наоколо има ферми...

— Крадете храна?

— Не. Така се говори, но не го правим. Купуваме я. Срещу злато, сърни, диви свине или срещу работа. Не крадем. Не го разрешавам.

— Каква работа?

— Ловим вълци или ги защитаваме от натрапници и крадци. Понякога работим на полето, грижим се за стадата, ловуваме.

— И никога не крадете?

— Само от хора, които имат повече, отколкото им е нужно. Има такива, на които им е недостатъчно. Заемаме за известно време.

— Значи следва „Шумът на върбите“^[1] — промърмори тихичко Розалинд.

— Трябва да разбереш, че всички ние имаме право върху тази земя. Други са я взели от нас и я използват. Вземаме онова, което бихме получавали, ако не бяхме прогонени. Нищо повече. Щом си получим всичко, ще бъдем доволни.

— Точно това исках да попитам. Как възнамерявате да си го върнете обратно?

— Чрез споразумение или със сила. Ще се справим така, както би го направила добра група от целеустремени хора с оръжия, след като не им е останала друга възможност. Уилдън или ще приеме нашите искания, или не.

— Не мисля, че лейди Катрин просто ще каже: добре, така е справедливо, ще си тръгна.

— Ще видим.

— Подозирам също, че ще повика въоръжени мъже.

— Може да повика и цял Антеруолд да ѝ помага. Много повече хора, отколкото имаме ние.

Розалинд подритна купчина листа, докато обмисляше въпроса.

— В такъв случай не възлагам големи надежди на успеха ви. Според мен Уилдън ще успее да се защити, а от уроците си по история съдя, че са ти нужни много повече хора, ако ще организираш нападение.

— Кой е казвал нещо за нападане на Уилдън?

— Ти.

— Не съм. Затова са нужни много хора и ще доведе до много смърт. Мога да спечеля победата си едва с шепа хора. Въпрос на смелост и умения е. Планът вече е разработен, при все че няма да имам нужда от него, ако спечеля процеса.

— Можеш ли?

— Не знам. Категорично не и без адвокат, какъвто все още нямам.

— Откъде можеш да го намериш?

— Това е нещо, което би могла да направиш за мен. Да потърсиш в Уилдън. Да намериш възможно най-добрия, тъй като иначе няма смисъл изобщо да се явявам.

* * *

— Ще спрем тук — каза Памархон, щом нощта взе да се спуска и вече не виждаха пътеката. — Вече сме съвсем близо. На сутринта Розалинд и Антрос ще продължат, а аз ще се върна в лагера.

Двамата мъже решиха, че е твърде рисковано да палят огън, който би привлякъл внимание, затова ядоха от храната, която носеха за

из път. Храниха се мълчаливо, изядоха всичко, с изключение на това, което Антрос — както винаги грижлив — беше настоял да заделят за сутринта.

— Сега да спим. Най-добре ще е да станем рано и да потеглим бързо. Все пак, ако ми отделиш малко време...

Той погледна към Антрос, за да му подсказе да пригответи леглата и да постеле одеялата, тъй като щяха да спят под открито небе.

— Оказвам ти голямо доверие, Розалинд. Прав ли съм, като го правя? Не питам заради себе си, разбери, а заради Антрос, най-стария ми и верен приятел.

— Възнамерявам да намеря учителя на Джей, Хенари. От думите на Джей съдя, че той има достатъчно власт да защити и двамата ни. Освен това залогът ми е голям.

— Какъв е?

— Ти, разбира се. Изгубих сърцето си в мига, в който те зърнах. Можеш да ме помолиш за всичко и аз ще ти го дам.

Очите на Памархон потърсиха нейните.

— Наблюдавах те, Памархон. Начина, по който се отнасяш с приятелите си, с пленниците. Слушах те как говориш. Не мога да открия нищо лошо у теб. Ще се закълнеш ли, че си такъв, какъвто изглеждаш?

— Да. Такъв съм. Кълна се.

— Тогава върви и си намери място за спане. Но помни, не знам нищо, без значение как ти се струва отстрани. Всичко, което съм ти казвала, всъщност е лъжа.

Той не продума повече, навдигна се и тя се загледа след него, докато търсеше място да се усамоти. Сърцето на Розалинд биеше лудо. Трудно ѝ беше да повярва какво правеше или за какво мислеше. Но дори и за миг не промени решението си. Имаше чувството, че ще се пръсне от копнеж.

— Моля — каза тя на себе си или на всеки, който би могъл да я чуе и да помогне, макар да говореше съвсем тихо, почти недоловимо за слуха. — Моля те това да е правилната постъпка.

Нищо не я насочи, нямаше глас, който да ѝ поръча да не става глупава или че е срамата да го желае толкова силно. Бумтенето в гърдите ѝ се засили още повече, а съзнанието ѝ се съсредоточаваше все

повече и повече върху нуждата, която беше ясна и неясна в същото време.

Краката ѝ трепереха от страх, цялото ѝ тяло се тресеше от нерви и тя се остави на съдбата. Приближи се бавно до мястото, където Памархон лежеше на земята. Той вдигна поглед към нея и протегна ръка.

[1] Детски роман от Кенет Греъм. — Б.ред. ↑

50.

Хенари се взираше в групите за издирване, когато тръгнаха; всички, отбеляза той, бяха от хората, които Гонтал беше довел със себе си. Малцина от тях изобщо имаха представа как изглежда Катрин, а никой не знаеше нищо за гората. Нито Гонтал, нито камерхерът планираха сериозно издирване. Нямахше да се опитат да я намерят. По-скоро щяха да се постараят за обратното.

Но къде беше тя? Беше абсолютно наясно колко е важно да се върне навреме. Трябва да се беше случило нещо ужасно, а щом се е случило с нея, Джей също трябва да беше някъде в огромната гора, мъртъв или ранен. Ако у него беше останала дори капка живот, той знаеше — момчето щеше да се върне при него.

Нямаше какво друго да направи. Беше откупил време за нея, но сам беше платил висока цена. Сега трябваше да чака и добре да построи аргументите си. Без значение дали ще спечели или изгуби, Гонтал щеше да повдигне обвинения срещу него. Трябваше да бъде готов да се защити. Можеше да започне, като отново прегледа случая на Памархон и убития господар на Уилдън, за да се увери, че криминалното обвинение е коректно.

Той се труди усърдно до късна утрин, когато прислужник — онзи, когото той смяташе за напълно предан и доверен на Катрин, — приближи към него.

— Онази лейди Розалинд. Върна се в компанията на човек извън закона. Настоява да говори с вас. Не сме споменавали пред учителя Гонтал за появата ѝ, но несъмнено скоро ще разбере.

Хенари бързо се изправи.

— Браво на теб. Благодаря ти. Как е тя?

— Мръсна, раздърпана, а видът ѝ — не знам как точно да го опиша.

— Опитай.

— Сияеща.

Хенари погледна мъжа изненадан, зачуди се за странния избор на дума.

— В такъв случай незабавно ме заведи при нея.

Прислужникът го поведе бързо из къщата през малки стаички, които Хенари не беше посещавал до този момент. Маршрутът, обясни той, намалявал вероятността някой да ги забележи.

— Тя е тук — каза той, когато стигнаха до врата към стая, в която преди време Хенари се беше карал на Джей.

Той си го спомни — почувства се леко виновен и влезе.

До прозореца видя ниската фигура на момиче, загледано в градините навън. Наистина изглеждаше странно. Косата ѝ беше разрошена; беше облечена в мъжки дрехи и обувки, но щом го разпозна, се усмихна. Хенари разбра че описанието на прислужника е било точно. Сияеща беше добра дума. Дори недостатъчна да я опише. За няколкото дни, през които не я беше виждал, тя се беше променила напълно. Самата стойка на тялото ѝ, лекотата, с която се движеше. Беше по-уверена, по-... каква? Властна може би. Нещо у нея му напомни за Катрин.

Тази мисъл го върна в реалността.

— Къде е тя? Къде е Джей? Те добре ли са? В безопасност ли са? — попита той в мига, в който вратата се беше затворила.

— Аз съм добре. В безопасност съм. Благодаря, че попитахте. Е, как трябва да ви наричам, господин Хенари? Професор Хенари? Учителю Хенари?

— Просто Хенари — отвърна той. — Приемам забележката, но виждам, че си жива и в добро здраве. От друга страна Катрин и Джей...

— И двамата са добре, макар лейди Катрин да беше малко намусена при последната ни среща.

— О, слава богу! — въздъхна той и се строполи на един стол. После хвана главата си с ръце и пое дълбоко въздух, опита се да преглътне риданието си, за да не го забележи тя. — Освободи ме от бремето на живота — каза накрая той. — Благодаря ти, мила госпожице. Хиляди пъти ти благодаря.

— Няма защо — отговори тя. — Бяха в известна опасност, но в момента вече не са. Гарантирах тяхната сигурност, така че никой няма да им навреди.

— Защо тогава не са с теб?

— И така — започна тя. — Историята си я бива. Искате ли да я чуете?

— Разбира се.

— Дългата версия или по-кратката?

— Дългата, разбира се, но първо ми кажи къде са те и защо не дойдоха.

— И двамата са навътре в гората и са пленници на Памархон, водач на горските обитатели.

— О, небеса! И ти не мислиш, че се намират в опасност? Изненадан съм, че все още не ѝ е прерязал гърлото.

— Твърде осъдително от ваша страна. По-добре престанете да го приемате за толкова зъл и помислете.

— За какво да помисля?

— Както казах, историята е дълга. Тя ще се върне утре сутринта, така че не се бойте.

Хенари направи пауза.

— Боя се. Проблемът е голям. Ситуацията вече е опасна.

— Знам. Чуйте какво измислихме. Но първо вие ми разкажете новините.

И така, Хенари започна да обяснява как мястото на владетел на Уилдън е било обявено за вакантно, а Гонтал бързо се е появил и мигновено е предявил претенции.

— Всичко това ни беше известно с изключение на последната част. Този Гонтал, той вече е тук?

— Да. В първия момент проявих подозрение. Уви, твърденията му се оказаха верни. Наистина е пътувал за другаде. Твърде лош късмет все пак. Трябваше веднага да поеме властта, но аз успях да го отложам — допълни мрачно Хенари, — като отбелязах, че истинският наследник е Памархон, докато не изтърпи присъдата си. Гонтал е свикал събрание, за да оспори идеята ми. Има шанс да успее, ако Катрин не се върне и не предложи себе си за кандидат. Имаме време до утре по здрач.

Розалинд слушаше внимателно, задаваше въпроси относно подробности и събития.

— Колко сложно — въздъхна тя, щом Хенари най-сетне приключи.

— Точно така. Аргументът ми беше необичаен и извадих късмет, че ми се размина. Не мога да открия в книгите друг прецедент, който да е от полза. А ти, как така си толкова спокойна, щом Катрин е в подобна опасност?

— Тя е под защита на добър човек. Той е също и мой бъдещ съпруг.

— Кой?

— Памархон. Затова се намира в безопасност.

— Този човек е убиец! — заяви Хенари. — Как можа да си толкова глупава?

— Не знам как е на това място, но там, откъдето идвам, е нормално да се изкажат поздравления, когато някой обяви годеща си — изрече надменно Розалинд. — Кога е щастливото събитие? Какъв подарък искате? Неща от този род.

Хенари се опита да измисли нещо подходящо, но не успя. На Розалинд ѝ домъчня за него.

— Доколкото разбирам — заговори тя, — всички се притесняват, че Гонтал ще поеме властта над Уилдън и ще я обедини с тази на учените. Нали така?

— Всички с изключение на Гонтал са ужасени от тази перспектива — каза Хенари. — Колкото и да е добродетелен един човек...

— Да, да. Ясно е, че не бива да му се позволява. Дори Катрин и Памархон са единомисленици по този въпрос. Проблемът е, че Памархон не може да получи поста заради малките си трудности със закона, а Катрин не може, защото Памархон няма да ѝ го позволи, докато името му не бъде изчистено. Ако не спрат с караницата си, длъжността ще бъде заета от Гонтал поради стечение на обстоятелствата. Ето защо трябваше да се споразумеят за провеждане на нов процес, преразглеждане или нещо подобно. Двамата ще отидат при Олтара на Изгнаника утре и изглежда са убедени, че по някакъв начин това ще реши проблема.

— Чия беше идеята?

— На Джей. Всички сметнаха, че е много умно от негова страна.

Хенари се справяше доста добре до този момент, слушаше внимателно и кимаше уважително. Но последната новина го зашемети напълно.

— Мили боже! — възкликна той. — Това е необичайно!

Розалинд беше изненадана и искаше да попита защо толкова се е развълнувал, но той изведнъж вдигна ръка, за да я накара да замълчи, отиде до вратата и надникна в коридора.

— Ще бъдем прекъснати — заяви той. — Гонтал пристига с антуража си. Вече е влязъл в ролята на господар. Трябва да е чул, че си тук и идва да те прецени. Щом го видиш, ще разбереш защо съм толкова разтревожен, че Уилдън ще попадне в ръцете му. Мислиш ли, че можеш да му разиграеш представление?

— Какво?

— Дръж се надуту. Говори за неща, за които не е чувал. Притесни го с обхвата на познанията си, както направи с мен.

— Притеснила съм ви?

— Определено.

Розалинд поклати глава.

— Ще направя всичко по силите си, за да помогна, разбира се. Но едва ли съм облечена подходящо, за да впечатля когото и да било.

* * *

Както предвиди Хенари, Гонтал влезе; не беше достатъчно просто да отвори вратата и да мине през нея; вместо това първо се появиха двама прислужници, отвориха двете крила на вратата, застанаха неподвижно и той пристъпи мълчаливо навътре. След това те излязоха заднешком, затвориха вратите и го оставиха насаме с Хенари и Розалинд. Той я изгледа с любопитство и известно подозрение. Реакцията ѝ, както се надяваше самата тя, показваше безразличие.

Гонтал беше нисък и дебел; малкото коса, която му беше останала, беше тънка и мазна, а лицето му — червено и лъщящо. Той правеше ситни стъпки и опитите му за величественост изглеждаха абсурдни.

— Чух доста за вас през последния ден, млада госпожице — заяви той с приятелска усмивка и се настани на един стол, — и за мен е удоволствие...

— Аз не съм чувала нищо за вас. Моля, представете се подобаващо — прекъсна го Розалинд и пренебрежително повдигна вежди — и не си спомням да съм ви давала разрешение да седате.

Със сериозна смесица от изненада и раздражение Гонтал се поколеба, а след това неохотно се надигна и посвети следващите няколко минути на представянето си.

Розалинд наклони глава настрани.

— Радвам се да видя, че сте дебел — каза разсеяно тя, загледана в огледалото на стената. — Както казва Цезар: „Нека имам край мен хранени хора; гладните мислят много: такива хора са опасни“. Познавате Шекспир, разбира се? Първо действие, втора сцена?

— Разбира се — отвърна бързо той. — Естествено.

— Добре — каза тя. — Мнозина не оценяват красотата на поезията му, нито пък силата на морала му. С нетърпение чакам да си поговорим за това в определен момент. Вероятно за Хамлет или за Елвис.

— Ще бъде удоволствие да поговоря с дама с такива познания — отговори нервно той. — Но аз дойдох само да ви приветствам в Уилдън и уви, нямам време за подобни дискусии в момента. Надявам се да мога да се извиня, тъй като имам уговорена среща.

— Ах — отвърна тя и неодобрително размаха пръст срещу него. — Никога не бива да започвате изречение с „Но“. Това е съюз, нима не знаете? Като такъв трябва да съюзява две части на изречението. Не може да стане, ако е в началото му и не изпълнява предназначението си. Не бива да казвате също „Надявам се да мога да се извиня“. Вие молите мен за разрешение, а не заявявате способностите си. Трябва да е „Надявам се да бъда извинен“, „бъда“ се използва като спомагателен глагол. И на последно място, не бива да завършвате изречение с причастие. Отвратително е. Трябва да кажете „имам уговорена среща, на която трябва да присъствам“. Както казва пралея Джеси: Има място за всичко и всичко си е на мястото. Отнася се и за граматиката, и за живота. След като имате крака, предполагам, че можете да вървите, и доколкото ми е известно, сте в състояние да го направите.

Щом се окопоти, Гонтал се изниза през вратата, двамата останаха насаме и настъпи дълго мълчание, преди Хенари да каже:

— Като казах да го притесниш, нямах предвид да уплашиш до смърт бедния човек.

— Не ставайте глупав. Говорех безсмислици. Сигурна съм, че и аз не съм разбрала цитата съвсем добре.

— Какво си ти, Розалинд? Откъде идваш?

Розалинд го погледна сериозно.

— Повече се интересувам какво сте вие — каза тя. — Нека се опитам да обясня. Джей казва, че вие сте най-мъдрият човек, когото познава, най-внимателен, разумен и мил. Катрин твърди същото.

— Много благородно от тяхна страна, макар и да се очаква да чуеш подобно нещо от ученик за учителя му.

— Не, той наистина вярва в това и мисля, че има право. Затова ще ви разкажа една история, която буквално ще ви разбие.

— Моля?

— Имам предвид, че ще ви се стори невероятна. Все пак искам да знаете, че ще ви кажа истината. Абсолютната, категорична и пълна истина. Ще можете ли да ми повярвате? Отговорете ми искрено, защото е наистина важно.

— Ще се постарая.

— Хубаво. Добре — започна тя, като си пое дълбоко дъх. — И така. Не идвам от този свят.

— Известно ми е — отговори Хенари. — Трябва да си пътувала много...

— Не. Нямам предвид това. Не знам дали изобщо съм пътувала. Говоря сериозно. Живея в град, населяван от петдесет хиляди души. В Лондон живеят осем милиона. Пътуваме с кола или влак. Някои хора пътуват по въздуха със самолети, летящи със стотици километри в час. Войниците имат огнестрелни оръжия, а не мечове. Купуваме храната си от магазини, всичко е запечатано в консервни кутии. Начело са кралица и министър-председател. Гледаме телевизия и слушаме радио. Имаме Коледа, рождени дни, Северен полюс. Времето е гадно. Караме велосипеди. Учим френски, а текстилната индустрия е съсредоточена в Манчестър. Нямаме История. Не разбирате ли? Съвсем различен свят е и стигнах до тук, като направих една крачка през стара желязна конструкция в мазето на един човек. Ако ви се струва зле, мога да ви кажа, че дори още не съм започнала.

— Продължавай тогава.

— Цялото това място, което наричате Антеруолд, сякаш е сътворено в нечия глава. Тази на професор Литън. Той ми е приятел.

Мисля, че той е измислил всичко. Съчетал е книгите, които е чел и готово. Има малко от „Робин Худ“, малко от „Одисей“ и бог знае какво още. Знаете ли, че при появата ми пред Джей, когато беше на единайсет, той ме помисли за фея?

— Да.

— Професор Литън го написа. Той го включи в историята си и ето, че се случи. Може и да е било обратното. Създал го е във фантазията си. Що се отнася до вас, знам, че Джей е прав. Знаете ли откъде знам? Защото и професор Литън е много мъдър. Знае много повече от останалите. Затова той написа в книгата си: „Хенари. Най-великият учен на своето поколение“. Той ви е създал, вероятно след няколко часа, прекарани в кръчмата с приятелите му. Дори приличате на него. Нека го кажа директно. Всички вие сте герои в книга.

Розалинд спря, почти останала без дъх, за да види какъв ефект е постигнала. Докато говореше, беше я спходило зловещото усещане, че това не е добър начин за печелене на приятели. Какво би изпитала тя, ако някой ѝ кажеше подобно нещо?

За нейно изумление Хенари падна на колене, покри лицето си с големите си ръце и захлипа така, че тялото му се разтресе.

— Ужасно съжалявам! — каза тя. — Беше много грубо от моя страна.

Хенари избърса очите си и бавно си върна самообладанието. Щом събра сили да заговори, той преглътна трудно и започна с цитат:

— „Щом Вестителят разкрие Историята, Историята почти е достигнала края си.“

— А?

— Написано е в Небивалиците, част от история, която никой не е успял да разгадае, затова е изключена от Канона на истината. Мистично пророчество или чиста лудост, никой не знае, макар да има различни мнения.

Хенари говореше като човек, който току-що бе преживял най-тежкия шок в живота си.

— Бедата е, че никога не съм вярвал на това; цял живот съм бил настроен срещу пророчествата. Но после открих ръкопис, в който се разказва за момче, срещнало фея. Същият, който те накарах да погледнеш. Не ми се стори повече от любопитно, докато не се натъкнах на Джей и не осъзнах, че описанието му пасва идеално.

После се казваше, че ще се появиш отново и точно така стана. Бях развълнуван. Разбира се, че бях. Реших, че ще ми помогнеш да отключа най-древните тайни. Сега се боя, че може да съм предизвикал края на света. Пророчествата се оказват истина.

— Ооо... — взе да го успокоява Розалинд. — Съмнявам се. Защо ще си мислите нещо подобно?

— Заради глупости и безсмислици, които никой образован човек не би взел под внимание — той замълча. — По-правилно ли е: „които не би взел под внимание никой човек“?

— Като че ли да. Но е малко встрани от темата.

— „Краят е предвещан от пристигането на Вестителя“. Една от историите в колекцията на Итъран.

— Вестителя на какво?

— На бог, който ни е създал, а след това ни е изоставил. Той се връща и съди творенията си. Ако бъдем оценени като недостойни, настъпил е краят на света. Всички истории си имат край. Той се връща и затваря книгата. Точно затова Уилдън е толкова важен. Това е мястото, където ще започне краят.

— Всичко това ми се струва малко вероятно. Искам да кажа, че професорът се опитва да прибави малко мистерия към нещата. Не е реално.

— Вестителят вече е разкрил Историята — продължи Хенари.

— Кой?

— Ти, мила госпожице.

— Дрън-дрън.

— Има и още нещо. Пророчеството на един отшелник. Светът свършва на петия ден от петата година. Катрин управлява от пет години. Петият ден е утре. Денят, в който трябва да сме при Олтара на Изгнаника и да призовем духа му, за да отсъди...

— Е, в такъв случай — заговори делово Розалинд — трябва да кажа, че не вярвам особено в пророци и феи. А и предвид факта, че аз самата съм такава, знам за какво говоря. Не че има някакво значение. *Que sera, sera.*^[1] Обзалагам се, че не я знаете.

— Не.

Тя запя мъничко.

— Означава, че ако има нещо да се случва, то се случва. Няма значение. Трябва да продължите, сякаш слънцето отново ще изгрее, а

светът няма да свърши. Доколкото виждам, имате ден да оправите всичко.

— Аз?

— Да. Вие сте най-мъдрият, не забравяйте. Сега забравете цялата тази бъркотия за малко. И без друго нищо не можете да направите. А има много работа. Трябва да си подготвите и реч. Памархон се съгласи единствено при условие, че ще получи най-добрия адвокат. Очевидно това сте вие.

Хенари поклати глава.

— Не мога да го направя.

— Просто ще ви се наложи. Вече е твърде късно. Иначе споразумението ще бъде нарушено, той няма да дойде и те ще започнат да се избиват помежду си.

— Но кой ще защитава Катрин?

— Тя каза, че ще се погрижи за това. Ще трябва да се примирите с решението ѝ. Също както Юлий Цезар заявява така красноречиво в последния ми урок по латински, *alea iacta est*.

— Моля?

— Вече е твърде късно. Да се захващаме.

[1] Популярна песен, използвана във филма на Хичкок „Мъжът, който знаеше прекалено много“ от 1956 г. — Б.ред. ↑

51.

За пръв път книгите не успяваха да го разсеят. Всеки път Литън губеше концентрация и мислите му се отнасяха към съмнението, посято от Сам Уинд. Възможно ли беше да пропуска нещо? Възможно ли беше Анджела да го е заблуждавала толкова време и така добре? Дали внезапните подозрения на Уинд биха могли да им се отразят?

Разбира се, че биха могли. Ето например стария Сауърби, класически случай. Женен от четиридесет години, а открива, че съпругата му е имала не един, а трима любовници едновременно и е спала с почти целия Оксфорд през десетилетията. Дали бедният човечец е имал някакви подозрения? Ни най-малко. А Сауърби е прекарвал повече време с жена си, отколкото Литън е прекарвал с Анджела. Откъде би събрала сили, представи си... Толкова кротка жена.

Лесно е да заблудиш останалите. По-трудно е да им казваш истината. Съзнанието му бе изпълнено от Анджела с всичките ѝ ексцентрични черти, за които никога не се беше замислял. Странните обстоятелства, при които се беше запознал с нея. Как непрестанно го беше разпитвала за Англия, за живота изобщо, сякаш не знаеше нищичко за него. Честите недоразумения като факта, че не разпознаваше елементарни сигнали — умението просто да поздравиш някого или да не забележиш, че някой се държи мило или пренебрежително. Постоянно се объркваше. Странните мнения, които изказваше. Необичайното ѝ невежество — като онзи момент, в който стана ясно, че наистина не си е давала сметка как повечето хора остават женени до края на живота си или че оставят притежанията си на своите деца.

Винаги изглеждаше не на място, където и да отидеше. Никога я нямаше у дома, все изчезваше за дълги периоди от време. Той не беше обръщал внимание и мислеше просто, че е прелестно странна. Беше очарован от нея. Беше безгрижен, без никакви отговорности. Дори да беше признала, че е комунистически шпионин, той нямаше да има

нищо против. Щеше да е допълнение към привлекателността ѝ. Симпатизираше на всеки с някакво чувство или човечност. Имаше избор. Русия или Германия. Но възможно ли беше все пак да е такава? Подготвена да застреля човек, за да запази тайната си? Може ли наистина да се е преструвала почти трийсет години и тихо, непрестанно и анонимно да е служила на страната си, като е предавала всички около себе си?

Глупости, повтори той. Анджела беше може би най-недисциплинираният и зле организиран човек, когото някога беше срещал. Беше почти напълно неспособна да контролира емоциите си. Нямахме никакви познания, нито интерес към технологиите. Не разбираше дори как да използва телефона, а се предполагаше, че е организирала мащабна кражба на най-сериозните ни тайни? Освен това беше сигурен в едно: Анджела не можеше да пази тайна, дори за да спаси живота си.

Трябваше да изкаже тази мисъл единствено наум, за да е сигурен, че е пълна безсмислица. Беше се заел със задачата да открие шпионина сред тях, а ето че Сам Уинд сочеше с пръст Анджела, насаждаше объркване, като градеше невъзможни мистериозни теории.

Сам Уинд беше последен в списъка на Портмур. Някой беше узнал за Волков; някой беше организирал следенето му в Париж. Някой беше наблюдавал къщата му. Някой беше стрелял по бедния човек.

Всичко се наслагваше. Заключение, каквото и да беше то, приближаваше все повече.

* * *

За да прогони мислите от съзнанието си, Литън се скри в Антеруолд или по-скоро в книгата си, загрижен за несъвършенствата. Както беше казал на Пърсимън, човешката природа е неизменна. Щеше ли Антеруолд да е достатъчно силен, за да се справи с мързела, измамите, насилието, егоизма и всички други малки недостатъци на човешкия вид? Доколкото виждаше, Пърсимън се справяше с проблема, като просто убиваше всеки, създавал известно неудобство. Онези, които поставяше начело на своя идеален свят, можеха просто да

кажат, че действат в интерес на човечеството и да елиминират всеки, изразил несъгласие. Литън искаше нещо малко по-добро.

Преди години той беше нахвърлил правен кодекс на криминалното правосъдие, който би работил също толкова добре, както през осемнайсети век в Англия, преди анонимността на големия град да беше наложила използването на полицейски сили. При него нямаше такива като Малтби. Говорители щяха да специализират като адвокати, а законите щяха да са заложиени в развитието на историята, така както прецедентите се криеха в основата на старите английски съдебни дела.

Дали бедните щяха винаги да бъдат сред тях? Вероятно, но тъй като богатите нямаше да бъдат толкова богати, щяха да бъдат незабележими. И все пак винаги щяха да съществуват криминално настроени, побъркани и мързеливи; затова щеше да има лъжци и измамници. Нужно ли беше да се справи с тях с грубост или пък с великодушие? Можеше ли Антеруолд да си позволи второто? Все пак повечето общества екзекутират престъпниците, защото поддръжката на затворите е скъпа. При всички положения предполагаше, че собствените им земи са подходящо място за лишаване от свобода.

Но какво отношение трябва да получи един предател? Трябва ли да бъде разбран и да му се прости, или да бъде жестоко наказан? Каква беше цената на предателството в този свят или в Антеруолд? Разбира се, че Сам беше най-вероятният кандидат. Точно затова Литън го беше оставил за последен, не искаше да открие отговора. Щеше ли един предател така публично да обявява какво не харесва в страната си, работата или колегите си? Или пък щеше да заяви колко много се възхищава на враговете и мрази и презира приятелите? В същото време кой предател би работил толкова безкористно за страната си, би подлагал толкова често живота си на риск? Вероятно много добрият.

Все пак Литън седеше на бюрото си и работеше по социалната подредба на нещо, което не съществуваше и никога нямаше да съществува. Запълваше времето си, признание за неговата неадекватност и безпомощност. Трябваше да изчака и да види как ще се развият събитията. Рано или късно Сам щеше да предприеме ход, който да доведе позорната му дейност до естествения ѝ край.

* * *

Той чете до зазоряване и се унесе само за няколко часа преди непрестанните и объркани мисли да го разбудят отново.

Стана, облече халата си — дълга червена фланела, която Анджела по причини, известни само на нея, му беше подарила за Коледа — и пусна водата да напълни ваната. След това, тъй като водата никога не беше достатъчно гореща, отиде да включи чайника, за да може да се избърсне както трябва.

Направи си кафе и го отнесе в банята, след което си позволи лукса да се потопи във водата. Лежеше си спокойно, докато не чу шум от долния етаж. Имаше някой в къщата. Трябва Сам да се е върнал, помисли си мрачно той. Ах, добре. Може да почака, докато съм готов.

Остана още петнайсетина минути, не му се искаше да се откаже от топлината и успокоението заради нещо, вероятно далеч по-малко приятно, докато звънецът на входната врата не иззвъня. Той не му обърна внимание, но се позвъни отново и отново. Затова се надигна, подсуши се, облече си халата и слезе да провери кой е. Отново.

* * *

Улицата изглеждаше по различен начин от последния път, когато я беше зърнал. Шест полицейски коли бяха паркирани една зад друга най-отпред. Дванайсетина униформени полицаи стояха на позиция, така че беше невъзможно който и да е да побегне и да им се измъкне. Два големи вана, като тези, които Сам Уинд използваше за транспортиране на своите чудовища, човекоподобните маймуни, на които по неизвестна причина позволяваше да носят оръжия, бяха спрели от другата страна на улицата и пречеха на коли, велосипеди и дори на пешеходци да преминават оттам.

На входната врата стояха Сам Уинд, сержант Малтби и младежът от контраразузнаването. Хенри се огледа, а после се наведе и вдигна бутилката мляко, оставена на стъпалото.

— Добро утро, Сам. Какво мога да направя за теб?

— Дошли сме за Анджела Миърсън.

— Тя не е тук.

— Напротив. Дойде преди двайсетина минути. С едно момиче.

— Наистина ли? Бях в банята. Малко грубо от тяхна страна да не почукат.

— Хенри, ще трябва да стоиш настрана и да ни оставиш да свършим с това, знаеш. Трябва да поговорим с нея.

Хенри почеса влажната си глава.

— О, много добре, Сам. Извърши злодеянието си.

Той отвори вратата широко и гледаше как тримата влетяха през нея.

— Това ли е всичко? Сигурен ли си, че не ти е нужна и парашутна дивизия за всеки случай? Избършете си обувките. Кални са, а чистачката ще дойде чак утре.

— Къде е тя?

— Анджела? Нямам представа.

Той приближи основата на стълбището и се провикна:

— Анджела? Долу ли си? Би ли се качила за момент, моля те?

Долу се чу някакво тупване, а после и глас от мазето.

— Само секунда? Веднага идвам.

Хенри се усмихна мрачно.

— Виждате ли? Само трябва да се помоли.

52.

— Бързо, донеси ми нещо за писане!

Джей изскочи от колибата, в която лежеше лесничият, а на лицето му бяха изписани паника и объркване. Беше прекарал голяма част от времето там, правеше компания на приятеля си. В това време Катрин влезе, седна до него и видя, че е преоблечен, а главата му е измита. Възрастният човек губеше сили въпреки грижите им, а треската, от която така се бяха страхували, го беше нападнала.

— Толкова ли е зле? — беше първото, което Катрин успя да разбере от казаното.

— Помоли ме да запиша историята му.

— Върни се вътре и остани с него. Ще се постарая да получиш всичко необходимо. Знаеш ли как се прави?

— Не. Всъщност не. Искам да кажа, знам че трябва да запиша думите му, а после да ги препиша както трябва. Само че...

— Остави го той да реши. Налагало ми се е да го виждам много пъти. Ти слушай. Недей да го прекъсваш или да настояваш за отговори. Не бива да се шокираш или разстройваш от нищо, което казва.

— Ами ако думите му са неясни?

— Можеш да задаваш въпроси, но не и да го притискаш. Това ще е начинът, по който би искал да бъде запомнен. Ти си само изпълнител на желанията му.

— Нещо друго?

— Ако той спре, спираш и ти. Ако продължава, продължаваш и ти, докато говори. Ти преценяваш как ще изглежда окончателната версия.

— Нещо друго?

— Пийни малко вода. Не е позволено да ядеш и да пиеш, докато записваш история. Може да отнеме доста време, а ти трябва да останеш докрай. Щом си сигурен, че е приключил, извикай ме. Ще поседя с него, ако краят му е близо.

— Бих искал аз да го направя.

— Не. Не е твоя работа. Онова, което трябва да свършиш, е далеч по-важно. О... още нещо, Джей...

— Да?

— Може да ти е трудно, но не го показвай. Ако има шанс, моля те, помоли го да ми прости.

— За какво?

— Той знае.

Джей кимна и отново се насочи към колибата. Вършеше твърде много нови неща. Беше прекалено бързо. Надяваше се да се справи добре.

След няколко минути му бяха доставени масичка за писане, хартия, писалка и мастило. Подреди ги внимателно, а после пое дълбоко дъх.

— Калан, син на Перел. Ти вярваш, че крайт на живота ти приближава и ме помоли да разкажа историята ти, за да остане, и паметта за живота ти да бъде запазена. Приет ли съм за писар на твоята история, която другите ще четат?

— Приет си, млади Джей — гласът на Калан беше тънък и дрезгав. На Джей му се наложи да се наведе, за да чува какво казва. — Не бих могъл да желая някой по-достоеен.

— Тогава аз съм готов, можеш да започваш да говориш.

Горският протегна ръка и го хвана.

— Не се тревожи. Знам как се прави — каза той със слаба усмивка. — Може да е по-страшно за мен, отколкото за теб.

След почти пет часа Джей се появи. Калан беше говорил толкова дълго, че се беше изтощил и рухна в безсъзнание. На Джей му се искаше само да може да го сполети същото. Откри, че Катрин е стояла наблизо през цялото време. Сега се изправи, скована от дългото седене. И двамата бяха в същото положение.

— Той спи. Няма нужда от теб.

— Добре ли си?

— Разбира се. Беше чест да го направя. Той се отнесе добре с мен.

— Значи тази добрина ще остане жива завинаги — отговори Катрин. — Не е утеха, нали?

Той поклати глава.

— Калан е изиграл своята роля в историята, а ти ще играеш своята още дълго занапред. Не се тревожи за него. Скоро ще бъде облекчен от грижи, макар да е невероятно силен. Може да поживее още малко. Ти ще трябва да понасяш теглото на живота доста по-дълго.

— Знам всички думи. Просто не вярвам на нито една от тях в момента.

— Справи се добре, Джей. Хенари би се гордял с теб. Ще се гордее с теб, мога да кажа. Запази тайната ми от Памархон, докато Розалинд не реши да се намеси — макар да не мога да кажа как така ни се размина. Ще бъдеш чудесен Разказвач. Ти изигра своята роля за Калан и твоя беше идеята да се обърнем към Изгнаника, за да предотвратим кръвопролития. Направи повече от достатъчно.

Той я погледна.

— Боя се, че още не мога да приключа.

— Защо не?

— Трябва да бъда твой адвокат при олтара.

— Не си обучен — отвърна пламенно тя. — Не си запознат с фактите, а може да ти се наложи да се изправиш пред някой, който ги познава добре. Изслушването е специално. Не можеш просто да се изправиш и да говориш, знаеш го. За селска кражба, може би. Не и когато е заложен живота на много хора, а и съдбата на Уилдън.

— Виж, Калан ми каза, че...

— Не! Не бива да казваш. Знаеш, че не бива, не и докато е жив. Би било ужасно нарушение на поверителността.

— Тогава просто трябва да го кажа отново. Назначи ме за свой адвокат. Каж ми всичко поверително — каза накрая Джей. — Ще мога да се освободя от дълга, който имам пред Калан, без да разкривам нещо, което ще те покаже в лоша светлина. Разбираш ли какво казвам?

Тя дълго се колеба, преди да заговори отново.

— Премислял си го?

— Да.

— Значи трябва да ти се доверя и да се оставя в ръцете ти. Готов ли си да чуеш историята ми?

— Да.

— Ще те помоля да не ме съдиш, докато не стигна до края.

* * *

— Както ти е известно, аз съм Катрин от Уилдън, вдовица на Теналд, с когото си подхождахме по произход и достойнство — започна тя. — Спечелих Уилдън след смъртта му благодарение на положението си. На човек с моето минало можеше да се има доверие да представлява владението и да се грижи за него, докато не бъде върнато на някой кръвен родственик, както би станало след смъртта ми. Не възразих. Властването ми беше потвърдено след първото Унижение. Заминах, върнах се и отново поех властта според всеобщо одобрение така категорично, че Гонтал дори не си направи труда да се появи. Във всичко и всякога съм печелила почитта на хората с поведението си.

Тя направи пауза и го погледна, а той кимна.

— За беда — продължи тя, — всичко е пълна лъжа. Не бях равна на мъжа си по произход и семейно положение. Получих съпруга си и Уилдън посредством измама.

Настъпи дълго мълчание, докато Джей осмисли чутото.

— Известна си из цялата страна като най-изисканата жена в Антеруолд — каза той. — Нищо от видяното от мен през последните няколко дни не противоречи на това.

— Трогната съм от комплимента, но все пак е истина. Няма да се впускам в подробности за произхода и детството си, но идвам от бедно място, много далеч оттук. В продължение на много години живях труден живот с трудни хора. Живеех също като тях, имахме само най-необходимото, а трудът беше безкраен. В земите настъпи мор. Управлявах ни жестоки хора, а малцина имаха нужния дух, за да протестират. Случва се по-често, отколкото предполагаш.

— Заминах веднага, щом можах, тръгнах си без дори да се сбогувам. Пристигнах в по-богати и благодатни земи и правех неизбежното: крадах, спях на твърдия под, работех за подслон и дрехи, срещнах други скитници, за пръв път си намерих приятели. Слушах историите им и останах пленена. Гледах останалите, момчета и момичета от много по-добри семейства. Мълчах си и попивах всичко. Учех какви са хората, как да изкушавам и да примамвам, как да решавам спорове и да запазвам спокойствие. Преди всичко се научих

да изслушвам, да разбирам какво искат да кажат хората. Сега това е най-големият ми талант. На едно от момчетата, които срещнах, му предстоеше да стане ученик, беше погълнат от Осенфуд и учениците. Затова и аз го последвах там. Вече оформях новия си вид, превръщах се в мистериозната красива Катрин.

— Хенари ме откри. Беше заинтригуван от младата жена, която седеше прехласната, докато той говореше, която сякаш не живееше никъде и не познаваше никого. Тогава вече бях навършила двайсет; закоравяла и натрупала опит от живота, но никога не го показах. Той ме разпитваше, сприятели се с мен и с радост ме напътстваше. Впечатлих го; бях се научила на много неща, а никак не го намирах за трудно. Той искаше да стана ученичка, но не можех; семейството трябва да изиграе ролята си; трябва да бъде уведомено за голямата чест, която му е оказана. Затова отказах, а една вечер му споделих това, което казвам сега на теб.

— Причината да обичам Хенари е, че за него това не беше важно. „Мислех, че си интелигентна, внимателна и красива жена, която се е възползвала от многото предимства, които ѝ е дало доброто семейство — каза ми той. — Сега мисля, че си още по-забележителна, тъй като сама си спечелила преимуществата си.“ Това го накара да ме цени още повече, но се съгласи, че малцина биха го приели. Обмисляхме въпроса, когато реших да ида на поклонение на гроба на Изгнаника. Там срещнах Теналд и той се влюби в мен.

— Не казваш, че ти си се влюбила в него.

— Защото не беше така. За мен той беше спасение. Отнасяше се добре, защото беше завладян от мен, но постепенно започнах да забелязвам, че с всички останали не е толкова добър. Силно вярваше в своите права и в задълженията на другите. Всичко трябваше да бъде каквото е било винаги и каквото ще бъде. Всяка промяна му се виждаше опасна и реагираше с насилие. Често се отнасяше безсърдечно към проблеми, които биха се разрешили с малко доброта. Подреждаше хората само според това дали са под или над него в семейството, а тези над него не бяха много, затова даваше вид на невероятно горд. Всъщност не беше такъв. Беше уплашен.

— А и беше мързелив, това беше най-изявеното му качество. Лесно поех управлението на домакинството, овладявах настроенията

му и започвах да се уча как да управлявам владението. Накрая щях да успея да го опитомя, но той откри коя съм в действителност.

— Така ли?

Тя кимна.

— Искаше да се свърже със семейството ми, разбира се. А аз дълго отлагах. Преди да се оженим, той беше изпратил Калан, без да ми каже, но Калан излъгал, казал, че семейството ми е заминало на поклонение и по никакъв начин никой не може да се свърже с него. Все пак Теналд се беше добрал до истината. Беше разбрал, че е излъган; вече не означавах нищо. Заяви, че ще се разведе с мен и ще се постарее да бъде прокудена по най-позорния възможен начин.

— Вместо това беше убит на следващия ден. Вместо да бъде прокудена, бях избрана да управлявам Уилдън.

— Хенари знае ли за това?

— Да. Той никога не ме е разпитвал, нито се е съмнявал в мен.

— А някой друг?

— Калан. Нима не спомена нищо за това, докато записваше историята му?

— Не мога да кажа. Наясно си. Все пак ми кажи; искам да чуя от твоята уста. Ти ли уби Теналд?

— Не — отговори категорично тя без никакво колебание. — Не съм.

— Прости ми че задавам толкова циничен въпрос, но защо не?

Тя избухна в смях.

— О, Джей! Защо не? Добър въпрос, но никога не съм мислила върху него. Защото вярвам в... как би го нарекъл? Съдбата, ако щеш. Докъде би очаквал да стигна, за да се защитя? Да убия Теналд и после да преобърна целия Антеруолд? Можех да нахлуя в Олтара на Изгнаника, да отмъкна Памархон далеч и просто да го убия. Бих могла да накарам Хенари, теб и Калан да замълчите завинаги. Моите хора щяха да ме последват. После да завладеят Осенфуд и да го подчинят, ако е нужно; със сигурност не е добре защитен. Но не искам; щом нещо подобно започне, никога не свършва.

— В такъв случай мислиш ли, че Памархон го е убил?

— Преди — да. Бях убедена, искрено вярвах, че той е отговорен. Никога не съм се съмнявала. Сега, след като го наблюдавам от три дни? След като го видях с Розалинд? Вече не съм толкова сигурна.

53.

— Здравейте, професоре — каза Роузи, щом се появи в горния край на стълбището и видя, че Литън не е сам. — Кои са тези хора?

А след това и Анджела.

— Сам! — възкликна тя. — Колко е приятно да те видя отново. Също и сержант Малтби! А кой си ти, млади човече?

— Боя се, че моментът не е подходящ, Анджела — обади се Сам Уинд с учудващо извинителен тон. — Трябва да ти зададем някои въпроси.

— Разбира се. Давайте.

— Не тук.

— Боя се, че днес съм заета. Имам да върша едно-друго.

— Налага се да бъда настоятелен.

— Налага се да откажа, Сам Уинд. Казах, че съм заета.

Уинд кимна на Малтби.

— Ако приемете тази чест, сержант...?

— Анджела Миърсън, арестувам ви по подозрение в нарушаване на закона за Държавната тайна.

Анджела спря, зяпнала от изумление.

— Наистина? Колко необичайно подбран момент. Сигурни ли сте, че не можете да дойдете пак утре?

— Не. Не е шега. Моля те, ела с нас без да правиш суматоха. Ще бъде много по-лесно.

— Уверена съм. Какви са обвиненията? Хенри? Да не би Сам да е изгубил ума си в последно време?

— Ако питаш мен, може и това да го е сполетяло — отвърна той. — От друга страна е довел малка армия, така че вероятно е по-добре да направиш каквото ти казват. Няма за какво да се тревожиш. Случва се на всеки рано или късно, ако това може да е някаква утеха. Аз бях призоваван за разпити в продължение на три дни преди... кога точно, Сам?

— 1954 година, струва ми се.

— Точно така.

— Ще ми се да имах твоята увереност — Анджела се обърна към Роузи, която стоеше изумена зад нея. — По-интересно е от ходенето на училище, нали?

Тя кимна.

— Боя се, че ще трябва да те помоля да поемеш нещата за малко. Малка демонстрация и разговор с Хенри. Разбираш ли какво имам предвид? После трябва да го отвориш по здрач. Шест завъртания на малкия тиган от мястото, на което сме в момента. Наистина е важно. По здрач. Готова ли си? Ще го запомниш ли?

— Струва ми се, че да — отговори тихо тя.

— Добре. Роузи е изключително момиче, Хенри. Искам да я изслушаш. След това ще трябва да те видя. При първа възможност, ако обичаш.

Тя се усмихна на Уинд.

— Води ме, Сам Уинд. Щом ще се почувстваш по-добре.

— Професор Литън, какво сте направили? — възкликна Роузи, щом видя как отвеждат Анджела, вдигнала високо глава към полицейската кола, как я настаняват на задната седалка и потеглят. Една по една и другите коли ги последваха и няколко минути по-късно улицата си върна обичайния вид, стига да не се брояха лицата, долепени до прозорците на съседските къщи.

— Роузи, трябва да идеш на училище или нещо подобно. В момента нямам време за разговори с теб, а и определено не е твоя работа.

Литън изглеждаше силно объркан от случилото се. Никога преди не го беше виждала такъв.

— Трябва да ви покажа нещо. Наистина е много важно.

— Не, Роузи. Съжалявам. Моля те, върви си. Знаеш колко много те харесвам, но не бива да си тук в момента, а и не искам да обсъждам този въпрос.

— Аз искам да го обсъдим.

— Върви си.

— Не.

— Наистина много ще ти се ядосам, ако...

Той така и не довърши помпозното си изречение. Роузи стисна устни и го сръчка в гърдите с пръст.

— Не ме поучавайте — каза гневно тя. — Всичко е по ваша вина, а Анджеела се опитва да оправи нещата. Затова ще ме чуете.

— Няма да...

— Долу. Веднага — заяви тя със силен и авторитетен глас.

Литън не беше чувал друг да му говори така след госпожица Бартън от началното училище, така че, естествено, замълча и се подчини.

— Продължавайте. Чак до долу.

Щеше да ѝ даде три минути, помисли си той, да доведе тази безсмислица до край. Харесваше момичето, но щеше да му се наложи да ѝ забрани да идва повече в къщата. На Дженкинс щеше да му липсва.

— И така, Хенри Литън. Ще ви покажа нещо. Нещо, построено от Анджеела. След това ще обясня какво представлява.

Започна с някакъв безумен танц, заставаше на коляно, въртеше се, играеше си със стария чайник.

— Роузи. Престани веднага.

— Ох! — въздъхна тя. — Нарушихте ми концентрацията. Ще трябва да започна отначало. Просто помълчете няколко секунди, може ли?

Изглежда го ядосано и започна отново да се върти да застава на коляно и да си припява. После надникна зад него и се усмихна.

— Ха!

— Много смешно — каза Литън.

— Погледнете — каза тя и посочи.

Литън измърмори, обърна се и се закова на място.

Пред него стоеше ръждясалата стара пергола, която Анджеела обявяваше за скулптура. Само дето от вътрешността ѝ струеше светлина, а той не можеше да види откъде излиза. Още по-странното беше, че светлината смени цвета си, а после започна да се оформя като картина. Получи се забележително убедителен образ на трева и дървета. Имаше ниска каменна стена, а в дъното се забелязваше нещо, силно наподобяващо олтар от картина на Пусен^[1] в Лувъра.

— И така — заговори Роузи. — Това не е шега, нито филм, нито телевизия. Виждате ли онези хора там?

Литън се загледа внимателно и в единия край се появиха няколко фигури.

— Джей, Памархон, Хенари, Катрин — продължи Роузи. — Всички те са абсолютно истински и...

— Онази там. Тя прилича на теб.

— Очевидно съм аз.

— Много хитро. Кога направихте това? Трябва да призная, че до голяма степен отговаря на фантазията ми. До голяма степен изглеждат така, както съм си ги представял. И пространството там. Олтарът на Изгнаника?

— Точно така.

— Къде сте го филмирали? Къде намерихте подобен климат?

— Изобщо не ме слушате, нали? Истинско е. Анджела го направи. От вашата глава.

Литън поклати въпросната глава, опитваше се да разгадае шегата. Тази сериозност на Роузи го тревожеше. Имаше голям опит със студентите и игричките им. Нейната настойчивост беше необичайно убедителна.

— Според Анджела — продължи Роузи — това е вселена. Различна от нашата. Мисля, че така каза. Но нямаме време. Определено не разбирам достатъчно, че да го обясня правилно, а виждам, че ще е трудно да ви убедя. Затова просто ще се наложи да идете и сам да се убедите.

Тя спря.

— О, небеса! Идвам насам. Вие останете там. Аз по-добре да се отдръпна встрани.

Тя бързо се скри встрани и остави Литън, загледан безизразно в различно облечената Роузи, която се появи край перголата. На вид същата личност, но...

* * *

— Професоре! — провикна се Розалинд от другата страна на перголата. — Толкова се радвам да ви видя!

— Роузи? — отвърна предпазливо той. — Наистина ли си ти?

— Да, да. Аз съм. Роузи, единствена и неповторима. Нямате представа какви неща ми се случиха през последните няколко дни. Тук наистина се нуждаем от помощта ви. Кой уби Теналд?

— За какво говориш?

— Теналд. Трябва да си спомняте. Катрин се омъжва за Теналд. Теналд бива убит и тя го наследява. Вие сте писали всичко това.

— Така ли? Спомням си, че реших, че умира, не помня да съм обяснявал какво точно му се е случило.

— Не, бил е убит. Кой го е извършил? Трябва да ми кажете. Важно е.

— Защо? Това е просто история.

— Там е въпросът. Не е. Случва се тук и е съвсем истинско. Всичко. А аз съм част от него. Чуйте, ще дойда и всичко ще ви обясня. И без това е време да се връщам. В училище сигурно са ми ужасно ядосани. Само момент...

— Не! — намеси се тази Роузи от страната на Литън. — Тя не знае за мен. Не бива. Спрете я.

Литън нямаше представа какво става, все още мислеше, че е просто хитра шега с необяснима цел, но тонът на Роузи изобщо не го предполагаше. Беше изпаднала в паника.

— Как бих могъл да я спра?

— Преминете сам и поогледайте. Не е опасно. Аз съм го правила. Е, и сам може да се уверите. Ако говоря небивалици, единствената опасност е да се блъснете в стената. Между другото, щом се озовете там, има само едно важно нещо, което да правите.

— Какво?

— Преструвайте се, че е пиеса. Че сте актьор в нея. Трябва да изиграете ролята си. Не ме гледайте така; знам какво говоря. Това е единственият шанс да не полудеете поне мъничко. Ще се справите. Все пак вие сте автор на въпросната пиеса. Мислете за себе си като за актьор-постановчик например.

Литън забеляза, че тя изглежда твърде сериозна. Очевидно не беше нужно да преминава през перголата, за да полудее леко.

— Безумие — промърмори отново той. После, решен да сложи край на тази безсмислица веднъж завинаги, направи каквото му беше поръчано.

[1] Френски художник и живописец, представител на бароковия класицизъм. — Б.ред. ↑

54.

Не бях влизала в затвор от една злочеста вечер в края на 1938 година, когато се замесих в разправия в един бар в Марсилия. Интерпретирах зле приятелското отношение на някакви непознати, нещата се навързаха и прекарах нощта в затвора. Накрая всички станахме добри приятели.

Полицаите, като служители на британската полиция, разбира се, се справиха много добре с ареста ми, но нямаха никаква представа какво да правят след това. Щял да се проведе разпит, казаха. От кого? За какво? Тримата стояха скупчени в ъгъла и си мърмореха нещо, от време на време хвърляха поглед към мен, а аз им се усмихвах лъчезарно и галех старата пазарска чанта, която бях донесла със себе си. С изправена стойка и събрани колене, бях истинско въплъщение на невинността, което си беше самата истина; нямах и най-бегла представа защо съм тук, но бях убедена, че не съм виновна. Най-сетне един от офицерите приближи.

— Боя се, госпожо Миърсън...

— Госпожица, госпожица — поправих го аз. — Искаха ми веднъж ръката, но така и не съм се омъжвала. Аз съм просто една стара мома, нищо повече.

— Далеч не, сигурен съм, госпожице. Боя се, че ще трябва да ви помоля да останете тук още няколко часа, докато господин Уинд се върне да ви разпита.

— Колко вълнуващо. Ще ме заключите ли в килия? Ще има какво да разказвам на момичетата на следващия официален обяд.

Прелестно. Приятна тиха килия и няколко часа необезпокоявана почивка. Накарах ги да ми донесат малко вода, взех още половин таблетка и се подготвих за сериозна работа.

* * *

Редно е да обясня как функционира това. На практика разопаковаш суровия материал и го прехвърляш в стимулираната зона на мозъка. Резултатът напомня донякъде на спомен от сън; символи и асоциации. Важното е да се отделят значимите образи, за да се разкрият детайлните изчисления, кодирани в тях. В този смисъл донякъде прилича на ЦЗОУ символите, но далеч по-малко очевидно.

Събрах информацията, с която разполагах, вложих проблемите си — пристигането на Чън, всичките данни от преминаването му, Роузи, трудностите с изключването на машината, Лушън Грейндж, Емили — и си легнах.

Резултатът, който получих, беше най-сложната работа, с която се бях сблъсквала до момента. Железопътни релси със стрелки и влак, който чака. Аз, Роузи и Хенри бяхме пътниците. Хенри крещеше нещо за Шекспир, но Уинд го удряше, приличаше малко на шоуто на Пънч и Джуди^[1]. На земята възрастен мъж четеше книга, дадена му от младо момиче, облечено като селянка. Той бутна един лост и влакът потегли. Минаваше през стрелките, а момичето се смееше, тичаше към влака и скачаше. Роузи се опита да слезе, но не можеше да отвори вратата на купето. Възрастният човек остана, а влакът се изгуби в далечината по пътя си.

Какво означаваше това? Виковете на Хенри за Шекспир бяха най-лесната част. Веднъж в Южна Франция ми изнесе разпалена беседа в защита на сюжетите на Шекспир, твърдеше, че скандалните съвпадения са по-естествени от внимателно планираните разумни действия.

Роузи също не представляваше трудност; не можеше да се върне. Бях настроила машината така, че да предотвратя преминаването на който и да е от Антеруолд в този свят. Роузи се беше върнала и сега машината приемаше, че копието принадлежи на Антеруолд. Подобна промяна би означавала построяването на цялата машина наново, а нямаше да има достатъчно време. Ако преминеше през нея, щеше просто да изчезне и от този свят, и от Антеруолд.

После се появи образът на влака. Възрастният човек сякаш триумфираше, докато местеше стрелките, а влакът тръгна отново напред по различни релси. Момичето скачаше във влака. В съзнанието ми приличаше малко на Роузи, но не беше тя.

Беше нужна сериозна работа, за да го разбере, а резултатът беше съкрушителен. Всички причини са балансирани от последствията, а всяка от тях е малко по-различна от другата. Взаимозаменяеми са като енергията и материята. Онова, което бях постигнала при създаването на Антеруолд, не беше просто причина за променяне на историята; беше също и резултат.

Няма разлика между причина и следствие. Това е илюзия, създадена от вярата във времето. Ако изпусна чаша, чашата се чупи. Изпускането е причина, чупенето е следствие, тъй като едното се случва след другото. Ако се премахне понятието време, нещата вече не стоят така. Всяко е необходимо условие за наличието на другото. Щом чашата се чупи, от мен се иска да я изпусна. Отново може да се даде пример с везните, където условията в едната купа определят състоянието в другата.

Обикновено подобни изчисления са относително лесни, тъй като има само една линия на съществуване. Все пак моят експеримент беше създал и друга и те се пресичаха. Не можех да изключа Антеруолд, защото Роузи беше там. Ако се върнеш, бих могла отново да установя контрол. Но тя се раздвои заради пръстените, които носеше на пръстите на краката си.

Същото се отнасяше и за „Почерка на Дявола“. Той съществуваше заради действия, които бях предприела в своето бъдеще. Но тези действия също така зависеха от неговото съществуване.

Точно това беше. Във видението ми нищо не беше направено от героите във влака. Те просто гледаха през прозореца. Основното действие беше външно, извършено от мъжа, който местеше лоста.

Очевидно това беше Олдмантър; никога не го бях срещала, нито бях виждала негова снимка, но подсъзнателно винаги бях проявявала слабост към игрите на думи. Момичето, което му казваше какво да прави, можеше да бъде само един човек. Точно затова бях разтревожена. Не водех битка с Ханслип, нито дори с Олдмантър; тях лесно можех да надхитря. Не бях убедена, че мога да надхитря дъщеря си. Бях виждала досието ѝ. Вероятно беше по-умна от мен.

От тази гледна точка беше сравнително лесно да скицирам потенциалната верижна реакция на събитията. Чън ми каза, че Ханслип знае за „Почерка на Дявола“. Ханслип щеше да предположи, че има причина този документ да е скрит на място, на което само

историк може да го намери. Затова праща Мур да се види с Емили. Разбира се, че прави точно това.

Мур заминава на юг. Олдмантър със сигурност го проследява; стана ясно от Грейндж, че той иска моя проект. Емили ще бъде привлечена от Мур — на мен ми се струваше доста симпатичен, а бихме имали еднакъв вкус в това отношение. А и нямаше как тя да не се заинтригува от връзката с мен.

Но как информацията стига до Олдмантър и защо той не предприема строги мерки, за да се увери, че е на сигурно място? Тук трябваше да се осланям на предположения, но единствената променлива, която ми остана, беше Емили.

Не си представях да се съгласи да помага за търсенето на информацията, ако не знае какво представлява всъщност; щеше да открие, че е не само ценна, но и опасна. Разбира се, че щеше да стане така; нямаше да се включи само заради спечелването на пари от някой институт. За да получи помощта ѝ, някой като Мур трябваше да ѝ каже, че откриването е важно за спасяване на планетата. Би разбрала на мига, че ѝ се предлага шанс да постигне нещо, за което се беше подготвила да чака с векове. Като ренегат тя вярваше, че светът на науката ще постигне собственото си разрушение; това щеше да е зрелищната демонстрация.

Вместо да се постарее информацията никога да не бъде използвана, щеше да хвърли усилията си в обратното. Но с цената на собствения си живот, както и на тези, които разсъждаваха като нея! Не и ако беше като мен. И как все пак би успяла? Този отговор ми убягваше. Не разполагах с достатъчно информация. Какво щеше да предприеме Олдмантър, за да промени стрелките на влаковите релси? Каква форма би приела интервенцията му?

Приближавах се, усещах, че е така, но се налагаше внимателно да проверя заключенията. Имах само най-общото, вместо да имам алтернативи; не беше достатъчно, че да се опра на него.

После този глупав човек Уинд се появи и ме прекъсна отново. По-лошото беше, че се намирах под дълбоко въздействие и не оставих особено добро впечатление.

* * *

— Имам нужда от някои отговори — каза той, когато влезе в килията на Анджела и седна. — Добре ли си?

Анджела седеше на пейка, сдвоена като легло. Очите ѝ бяха широко отворени, зениците разширени и потреперваше почти неконтролируемо, докато той ѝ говореше. Виждаше му се като изпаднала в паник атака. Вина или просто страх, чудеше се той.

— Идеално — отвърна тя. — Великолепно. И аз самата си задавам някои въпроси, така че не можеш да ме безпокоиш точно сега.

— Боя се, че се налага да съм настоятелен.

— О, в такъв случай нека да бъде твоето.

— Болна ли си? Изглеждаш много странно.

— О, не. Това е вид... — тя махна неопределено по посока на главата си. — Случва ми се от време на време. Нищо сериозно. Спомена, че искаш нещо?

— Трябва да те разпитам за мъжа, който изчезна.

Анджела разочаровано сбърчи нос.

— А? О, той. Външен фактор, в действителност не оказва влияние върху крайния резултат.

— Знаеш ли кой беше той?

— Не го бях виждала преди — тя се изкикоти. — Това е самата истина, тъй като „преди“ е толкова полезна дума. Струва ми се, че е от германски произход.

— Какви ги говориш?

— Съжалявам. Днес съзнанието ми е разпиляно.

— Прегледах досието ти.

— Нямах представа, че имам такава.

— Няма никакви данни за теб отпреди 1937 година. Не успяхме да открием кои са родителите ти, стари адреси, нищо.

— Значи не е особено пълно досие.

— Установихме, че информацията, която си дала, когато стана преводач през 1940 година, не е вярна. Училища, адреси и така нататък: нищо не се потвърди.

— Не говори много за разузнавателната ви система.

— Всъщност формулярът е попълнен от Хенри Литън, който е бил също и твой гарант, препоръчал те е.

— Заради езиците ми, както сигурно се досещаш. Беше военно време. Всички бяха запретнали ръкави.

— Освен това забелязахме, че между 1945 и 1952 година си идвала в Англия за кратки периоди, а после отново си заминавала — за Виена, Берлин, а веднъж за Стокхолм и Женева. Защо?

— Хенри искаше да доставя ръкописи от негово име. Нямаше доверие на пощенските служби, а искаше да възроди академичната общност. Помогнах му и се възползвах да си почина, докато съм там.

— Разбирам. Нека те попитам за вчера. Този загадъчен непознат. Поканването му в къщата е било твоя идея, така твърди полицаят. Каза ли защо е наблюдавал къщата на Хенри?

— Не съм го питала. Не беше моя работа.

— Как избяга той?

— Вие пазехте мястото. Е, имаш ли още въпроси? За това ли дойде?

Анджела се приближи към него. Очите ѝ се избистриха, тя го хвана за брадичката и го огледа, а после избухна във висок пронизителен кикот.

— О, разбирам какво целиш — пусна го, побутна го назад, а след това се облегна на стената. — Разбира се. Така може и да се получи. Толкова си глупав, Сам Уинд. Някой казвал ли ти го е досега?

[1] Популярно комедийно куклено шоу. — Б.ред. ↑

55.

— Трябва бързо да идем до кръга, за да посрещнем молителите — каза Хенари на Розалинд на следващата сутрин.

— Казахте, че някой трябва да председателства. Кой ще го направи?

— Духът на Изгнаника — отвърна с усмивка той, — но тъй като не е правено от много дълго време, не знам дали ще се получи. Прочетох каквото можах през последния ден, но нямаше много информация. Наистина гениално и крайно нетрадиционно, че Джей се е сетил за това. Подозирам, че ще се проведе под формата на обикновен процес, а това означава, че духът ще се прояви от името на най-високо квалифицирания. Боя се, че това ще трябва да бъде Гонтал, след като аз съм обвързан с Памархон.

— Това не е добре — каза Розалинд.

— Може и да не е чак толкова зле. Той има интерес и двамата да бъдат признати за виновни. Тъй като това не е вариант, няма да има друг избор, освен да бъде напълно честен. Всъщност той не е лош човек, макар да се е главозамаял и да копнее предимно за власт. Спасява го почитта му към Историята.

Двамата излязоха от страничната врата към вътрешните дворове, ползвани основно от конярчетата и кухненските помощници; Хенари се тревожеше Гонтал да не ги забележи и да не засече Памархон, преди да се е позовал на защитата на Олтара.

— Разкажете ми за този Олтар — заговори Розалинд, докато вървяха. — Защо е толкова специален?

— Това е гробът на Изгнаника.

— Този, за когото четох. Кой е бил той?

— Има различни теории. Някои вярват, че е бил просто смел водач, който ни е върнал от изгнание по тези земи. Други смятат, че е бил... че е... бог. Вероятно същият бог, който ни е създал, а после ни е изоставил. Според това твърдение той ще се върне, за да отсъди дали

сме живели достатъчно праведно, за да получим опрощение за греховете на прародителите си.

— Какви са тези грехове?

— Говори се, че са били толкова тежки, че са останали скрити, за да не се отчаем относно възможно изкупление.

Взеха един завой и се озоваха пред каменния кръг — по-скоро овал, помисли си Роузи — с монумента в средата, край който за пръв път беше видяла Памархон. Едва преди колко време? Пет дни? Струваше й се като цяла вечност.

Щом влязоха в кръга, в далечината се забеляза движение в храстите и три фигури приближиха към тях. Забързаха към свещената линия.

— Успяхте — каза единият. — Олекна ми.

Отнасяше се за всички. Джей, Памархон, Кейт и Хенари. Четиримата, които Розалинд осъзна, че харесва най-силно на света. Поне в този свят. За известно време всички бяха в безопасност.

Тя силно прегърна всеки поотделно, като остави най-силната прегръдка за Памархон за последна, а той я обгърна с ръце и допря глава в нейната.

— Толкова се радвам да те видя отново.

— Аз също.

Бяха прекъснати от дискретно прокашляне зад тях.

— О, да. Представянето. Ако не възразявате, ще ви спестя формалностите. Не ги харесвам особено, а и не съм в настроение. Памархон, син на... еди-кой си. Хенари, учен от Осенфуд.

— Добре дошла отново, господарке — каза Хенари. — Накара ни да изпитаме интересни емоции през последните няколко дни. Радвам се, че изглеждаш толкова добре.

Катрин показва своята признателност към Хенари с топла усмивка, а после се обърна към Памархон.

— Вече нямам нужда от защитата ти, Памархон, син на Айзенуор — заяви тя. — Примирieto ни е към края си. Когато се явих за пръв път пред теб, ти ме помисли за обикновена прислужница и въпреки това се отнесе към мен с уважение. Не само спазваше приличие, но и много повече. Осигури ми защита, съответстваща на положението ти. Поднасям ти благодарности. Онова, което трябва да се случи, не може да бъде променено. Но аз няма да бъда водена от омраза.

— Изглежда не ме бива много да съзирам истината в сърцата на жените, нито да вярвам твърде много на думите им — отговори Памархон. — За момент си помислих, че жената, която обичам най-много на света, е обикновено момче; помислих жената, която мразя най-силно, за обикновена слугиня. Едната обичам заради това, което е, а другата мразя заради това, което е направила. Раздели човека от делата му и омразата ми умира като растение, лишено от вода.

Розалинд въздъхна. Ей ги, пак започваха. Но останалите като че ли бяха доволни.

— Накрая човекът и делата ще бъдат разделени.

— Делата и тези, които са ги извършили, невинаги са едно и също.

— Един човек може да извърши много и все пак...

— Достатъчно. Престанете и двамата — прекъсна ги Розалинд.
— Знам, че ви доставя удоволствие, но нямаме ли по-неотложна работа?

Те ѝ възразиха, но Хенари я подкрепи.

— Тя е права. Трябва да призовем населението. Наясно си, Катрин, че времето ни е малко. Събранието започва по здрач.

— Ще се погрижа — каза тя.

— С какво право? Вече не си господар на това място. Нямах повече власт от прислужницата, която беше доскоро.

Катрин го изгледа, както се стори на Розалинд, доста злобно.

— Джей! Иди колкото можеш по-бързо при камерхера. Кажу му, че трябва да бие камбаната за процес. Кажу му какъв и къде и че трябва да започне след час. След това иди при Гонтал и уведоми и него. Няма да бъдеш добре приет, но се боя, че ще трябва да се примириш с това.

— После трябва ли да се върна тук?

— Както ти избереш.

— Просто ще ми е нужно време да се подготвя.

— За какво?

— Да защитавам лейди Катрин.

Сега беше ред на Хенари да се изненада.

— Чия беше идеята?

— Ние сме се разбрали — каза Катрин. — Кой е избран за Памархон?

— Аз. Нямах начин да откажа — отговори той.

* * *

Беше събрана набързо процесия, но доста голяма. Пръв дойде камерхерът, забързан през гъсталака само с няколко придружители. След това група прислужници от къщата, а после и още хора от близките полета, изоставили сечивата си да видят какво става, а също и жители на околните села. Най-накрая пристигна и Гонтал, повел войници със себе си. Малко по малко се събраха повече от сто души.

Никой освен Гонтал не се осмели да пристъпи в кръга.

— Какво точно означава това? — попита той, а след това спря, щом видя кои са всички останали. — Катрин, радвам се да те видя отново сред нас, с по-нисък ранг, но цяла-целеничка.

Тя го изгледа студено и не отговори.

— Изборът и провъзгласяването на новия владетел на Уилдън трябва да се извършат по здрач — каза Хенари. — Ще се представиш като следващия кръвен родственик, не се съмнявам в това. Един от тях двамата също ще го направи. Единият ще поеме вината, която лежи между тях, така че, изчистен от каквото и да е петно, другият ще предложи себе си. И двамата са заявили привилегията на Изгнаника, както е изложено в Историята, и желанието им не може да бъде пренебрегнато.

Погледът на Гонтал шареше между Хенари, Памархон и Катрин, опитваше се да отгатне дали има начин да спре това, което смяташе за нечестна игра. Изръмжа и бързо отиде до камерхера. Набързо си размениха няколко думи; лицето на Гонтал помръкна и той ядосано тропна с крак. После се върна обратно.

— Много добре — заяви той. — Предполагам, че ще трябва да бъда съдник в този процес.

— Категорично не — възразиха Памархон и Катрин в един глас.

— Кой в такъв случай? Кой има по-голямо право от мен? — той огледа самодоволно събралата се група хора. — Нека някой с повече власт да се представи и да реши проблема — провикна се силно той. — Заповядам му да излезе напред!

* * *

Би било твърде недостатъчно да се каже, че онова, което последва, предизвика ужас и хаос. Розалинд изтича до свободната част на поляната и я видяха как заговори умело и бързо, правеше властни и вдъхващи респект жестове. Говореше в нищото, но докато го правеше, беше осветена от бледа божествена светлина. Само Джей беше виждал нещо подобно преди; само Хенари беше чувал за нещо подобно. Знаеше достатъчно за Небивалиците, за да осъзнае, че най-ужасният му кошмар се сбъдва. Какво беше сторил? Не беше ли повярвал дори след разговора си с Розалинд? Любопитството му беше задвижило нещата. Сега нямаше начин да се спрат. Гонтал беше заговорил от кръга, беше призовал някого с по-голяма власт от него самия, някого с повече авторитет, с пълното съзнание, че на света няма такъв човек. Ето че зовът му получаваше отговор.

Не чуваше какво казва Розалинд; говореше твърде бързо и тихо и беше много далеч. Все пак чу последните думи.

— Моля, елате — изрече тя, а след това отстъпи назад.

Стомахът на Хенари се сви на топка в мига, в който се появи силует и доби ясни очертания. Чуха се плач и ридания; там, където преди имаше само слаба светлина се появи човешка фигура — мъж, загърнат в яркочервена роба и с властен поглед. Той не направи нищо, не каза нищо, само се усмихна на Розалинд. Почувстваха как силата на погледа му се разпростира сред тях.

Всички паднаха на колене в знак на почит; надигна се всеобщо стенание; някои пицяха или хлипаха от шока. Мнозина закриха очите си, а онези, които не го направиха, гледаха с благоговение Розалинд, която се оказа не само жена с огромна сила на духа, но вероятно и Вестител на Края и приближи духа без никакъв страх. Всички го бяха видели, беше се случило пред собствените им очи; нещо, което иначе биха приели за лудост.

Духът от своя страна изглеждаше мрачен, плашещ, авторитетен и гневен. Вдигна ръце, щом съзря тълпата, коленичила уплашено пред него и направи жест, който им се стори като заповед да се оттеглят. Хората се подчиниха, без да задават въпроси, не събираха смелост

дори да погледнат. Само Розалинд запази самообладание, отмести поглед чак когато светлината зад него примигна и после изчезна.

Гонтал трепереше, Памархон беше ужасен, а Катрин стоеше скована на мястото си. Хенари изглеждаше като тежко болен.

— Учителю — прошепна Джей, уплашен да не би духът да го чуе. — Какво става?

— Това е краят, Джей. Денят, в който Бог ни съди. Завръща се и или ни освобождава, или ни унищожава до един.

— Това е мит, алегория. Сам го каза.

— Грешах. Грешката е моя. Заех се с неща, в които не биваше да се меся. Онзи ръкопис предсказа всичко. Ти, на върха на хълма, пристигането на Вестителя, завръщането на Изгнаника. А после ще бъдем съдени.

— Розалинд? Тя е Вестителя?

— Пратеникът, който подготвя пътя за завръщане на Бог.

— Знаел си за това?

— Не. Исках да докажа, че е пълна глупост.

— Не е възможно — обади се Памархон.

— Защо не?

— Ами... Тя се съгласи да се омъжи за мен. Ако всичко мине добре.

— Кое трябва да мине добре?

— Процесът.

— Кой процес? Твоят процес или този на Антеруолд? Тя каза ли?

— Това не е част от Историята — възрази Гонтал. — Това са само суеверия. Няма текст, в който се споменава нещо подобно. Наясно си с това, Хенари. И ти си ги изучавал също толкова добре, както и аз.

— Това може да е по-старо от Историята — отговори Хенари. — Много, много по-старо.

56.

— Е? Какво мислите? — попита ентузиазирано Розалинд, докато изучаваше изненаданото му изражение.

Дълго време Литън не знаеше какво да каже. Ароматите бяха истински, топлината беше истинска. Светлината, преминаваща през високите дървета, беше истинска.

— Това е... много странно — отговори неуверено той.

— Може да се каже, че след известно време се свиква. Професоре, може ли да ми направите услуга? За мен е нормално да се запитам дали не сънувам при изживяването на нещо такова. Така и стана. Но за вас не е. Затова ви моля да се концентрирате върху важното. Може да останете тук известно време, тъй като светлината изчезна, така че не е зле да се заемете с нещо полезно.

Литън се огледа. Наистина, светлината, през която беше преминал, вече я нямаше.

— Анджела спомена нещо за отваряне по здрач. Къде се намирам?

— В Антеруолд сте. По-точно в Уилдън, в каменния кръг на Изгнаника. Спомняте ли си го?

— Разбира се. Замислих го като свещено място. При все че никога не съм му придавал чак толкова важност. Не съм се съсредоточавал особено в този момент.

— Играе ролята на светилище. Тук хората са освободени от закона. Оставят се на преценката на Изгнаника, самата мъдрост. Това сте вие.

— Аз?

— Кой друг може да се появи просто така по средата на собствения си олтар? Очевидно появата ви е предсказана още преди поколения.

— Но аз не съм той.

— Сигурен ли сте? След като сте тук, може да изиграете ролята. Имаме двама души, обвинени в убийство, и се провежда изслушване,

за да се определи кой е виновен. Естествено, те ще очакват вие да поемете нещата в свои ръце. Затова ми кажете. Кой е убил Теналд?

— Как бих могъл да знам? — попита Литън и продължи да оглежда сцената, в която току-що се беше намесил.

— Трябва да знаете. Вие сте го написали.

— Е, съжалявам, че ще те разочаровам, но никога не съм писал точно тази част. Нахвърлих идеята още преди години и бегло си я спомням.

— Трябва да си спомните, професоре — каза му отчаяно Розалинд. — Налага се. Ако нещата се объркат, ще последват цял куп ужасни събития. Може да започне война. Заобиколени сме от войници и хора, живеещи извън закона. Всичко е по ваша вина.

— Защо вината да е моя?

— Ваша е, защото така и не сте довършили историята. Пишете тази ваша книга от години, а сега ѝ е писнало да чака и се опитва да се допише сама. Казахте, че трябва да овладеете разпилените сюжетни линии. Агата Кристи го прави.

— Но аз не съм Агата... Чуй. До гуша ми дойде от тази история. Просто е абсурдно. Не вярвам на нищо от това.

— Няма значение в какво вярвате. В момента е важно в какво вярват те. Появихте се от нищото. Можете да се досетите как им изглежда. Думата ви е закон. Стига да не объркате всичко. И кой е Изгнаника всъщност?

— Нямам представа. Просто основна фигура. Нещо като законодателя Солон^[1] за Атина. Мистичен герой, който дава мотивация на действието.

— Според Хенари в Историята се казва, че той се явява и тогава започват да се случват най-различни неща. Като края на света. Съдите творенията си и ако ги сметнете за недостойни, ги унищожавате. Сега разбирате защо толкова се уплашиха при вида ви.

Литън изсумтя.

— Просто защото хората вярват в разни неща, не означава, че те се случват. А и не е нужно Изгнаника да е добър. Опитвам се да избягвам боговете. Проблемни персонажи са.

— По-добре им го кажете. Моля ви, ще помогнете ли, след като вече сте тук? Чуйте какво имат да кажат. Може спомените ви да се

събудят. Сам можете да видите, че са истински хора. Ако ги убодете, ще им потече кръв.

За пръв път Литън се усмихна.

— Имам ли друг избор?

— Да, може да избирате между това да приличате на бог или на пълен кретен.

* * *

С изражение, наподобяващо непроницаема маска, Литън се разходи в каменния кръг, около чийто ръб се събираха все повече хора. Приближаваха, сковани от страх. Бяха видели появата му със собствените си очи. Бяха ужасени от мисълта, че ако кажат или направят нещо погрешно, той ще вдигне ръце и ще стовари проклятието на небесата върху тях. Това беше денят на Съда. Всички знаеха, че е така.

Той внимателно огледа лицата им. Хубави, солидни лица, помисли си; добре хранени и здрави. Дрехите им бяха прости, но удобни и практични. Тези хора не бяха толкова бедни. Антеруолд се справяше добре; беше свършил добра работа. Прокашля се. Дори започваше да вярва в това безумие.

— Изправи се, човече — каза той на един коленичил мъж. — Не се страхувай.

Мъжът бавно се надигна, все още вперил поглед в земята.

— Погледни ме — настоя Литън. — Как се казваш?

— Белтан, ваша милост — изрече той, задавен от страх.

— Боиш ли се от мен?

— Разбира се.

— Тогава престани, моля те. Ако си спомням правилно, направих те шивач. Прав ли съм?

— Да, ваша милост. При това добър, надявам се.

— Имаш и прекрасна съпруга. Весела и мила. Рената, нали? Надявам се да си подходите добре.

— Много сме щастливи и винаги сме били, ваша милост.

— Отлично. Поздрави я от мен. Добре ли живеете, без да мамите никого?

— Да.

— Откъде си набавяш платове?

— Основно от околните градове и села. Понякога идват и търговци с чуждоземна стока.

— Разбирам. Откъде идват тези чужди търговци?

Върху червендалестото лице се изписа недоумение.

— Нямам представа.

— Тогава ти заповядвам да разбереш.

Литън отмина замислен, спираше и разпитваше случайни хора, чиито лица му се струваха интересни.

— Коя си ти?

— Казвам се Алиена, Ваше Светейшество.

— Не ме наричай Светейшество. Ти си певица, нали?

— Да.

— Струва ми се, че те дарих с най-красивия глас от поколения насам. Добре ли го използваш?

— Аз... опитвам се да следвам правилата.

— Силно се надявам да не го правиш. Би било много жалко. Пей от сърце, а не според някакви правила.

Мина доста време преди да се върне при Розалинд, която стоеше наблизко, в случай че той изпадне в паника и има нужда от окуражаване.

— Много странно — каза Литън. — Някои от хората присъстват в бележките ми, а други сякаш са се появили сами. И всички изглеждат съвсем истински.

— Казах ви.

— Как ти се струва това място?

— Мисля, че има нужда от леко разтърсване. Малко са статични в някои отношения. Можем да го обсъдим по-късно. Сега убеден ли сте?

— След като няма по-добро обяснение. Като да съм паднал по стълбите и да съм получил сътресение.

— Ще помогнете ли да оправим бъркотията, която сте причинили?

— Не разбирам защо да е моята бъркотия, да знаеш. Очевидно Анджела е отговорна, не аз.

— Анджела? Онази ваша приятелка?

Литън я погледна.

— Ти не се познаваш с нея, нали? Съвсем бях забравил. Да. Изглежда всичко е нейно дело. Не питай как или защо, тъй като нямам представа. Предстои ни сериозен разговор, щом я видя отново. Но все още не знам отговора на твоя въпрос. Никога не ми се е струвало важно кой е убил Теналд.

— Но сега е. Ако изслушате аргументите, може би нещо ще ви хрумне...?

— Предполагам, че е възможно. Кои са заподозрените? — попита той иронично.

— Катрин и Памархон. Той е моят годеник.

— О, мили боже! Определено не съм писал нещо подобно. Не си ли твърде млада?

— Тук не.

Той изръмжа.

— Да. Така е. Бях забравил. Тази моя памет. Е, поздравления в такъв случай. Не съм много сигурен, че майка ти... Какъв е той?

— О, прекрасен е, точно какъвто трябва да бъде. Освен ако няма някоя уловка, ако не сте го направили такъв, за да е последният, когото бих заподозряла.

— Не и съзнателно. Е, значи е Катрин?

— Не! Тя също е много мила.

— Коя е тя?

Розалинд я посочи.

— Небеса! Прилича малко на Анджеела. Предполагам, че онзи там е Хенари — Литън го погледна колебливо. — Той прилича ли на мен?

— Мъничко.

— Мили боже!

— Вие сте много по-красив — увери го Розалинд.

— Радвам се да го чуя. Ами останалите?

— Джей и Памархон.

Литън се загледа в по-високия мъж за момент.

— Да, добре. Във всяка история трябва да има и малко любов, нали? Ако си спомням добре, идеята беше твоя, тъй че не можеш да виниш мен. Красавец е все пак; разбирам какво те е привлякло. Много прилича на един от студентите ми от преди много години. Приятен

младеж. Мисля, че отиде в армията. Всичко това е невероятно странно. Ужасно много хора ми напомнят такива, които познавам или съм познавал преди. Има дори един, който прилича на някой, който наблюдаваше къщата ми. Виждаш ли го? Онзи там, до шивача.

— Може да сте заели това от „Магьосникът от Оз“. Крадете идеи отвсякъде.

— Така ли?

— Да. Тук има от всичко. Може ли да се съсредоточите върху основната задача?

— Нали разбираш, че не съм в най-добрата си форма? Все пак не всичко е... разбираш... нормално.

— Съвсем скоро няма да ви прави никакво впечатление. Защо сте облечен така?

— Това е халатът ми. Тъкмо си бях взел вана.

— Ето откъде идва този божествен аромат, който така впечатлява всички, както изглежда.

— „Олд Спайс“.

— Вписвате се в ролята — продължи Розалинд. — Те смятат, че сте призован, за да председателствате делото.

— Защо резултатът е толкова важен?

— Защото ако нещата се объркат, Гонтал ще получи Уилдън, ще го обедини с Осенфуд и...

— ... комбинацията е изключително силна и равновесието в цял Антеруолд ще се наруши. Да, да. Помня. Ето че е нужен някой, който да вземе Соломоново решение.

— Вероятно. Но разполагаме само с вас, а вие очевидно не можете да си спомните собствения си замисъл. Затова може ли само да слушате и да изглеждате сериозен? Поне ще спечелим малко време. Вървете и седнете на онзи камък там. Ще организирам церемонията, а вие ще играете ролята на дух с невероятна мощ.

— Все още ми се струва нелепо.

— Имате ли по-добро обяснение за факта, че стоите насред полето, заобиколен от поклонници, облечен в халата си за баня.

— Добре. Ще се постарая. Но не се отдалечавай, в случай че имам нужда от помощта ти.

* * *

— Ще отхвърли ли някой доказателството, което вижда със собствените си очи? Има ли някой, който да отрече, че Изгнаника се завърна, както беше предречено? — попита Розалинд, след като Литън вече се беше настанил върху надгробния си камък. — Някой ще отрече ли, че беше призван на това място и в този момент, с неясна цел? Има ли някой, който смята че е по-велик от него? Че има повече право да води процеса?

Никой не гъкна. Тя се втренчи в Гонтал, но той се престори, че не забелязва.

— Има ли някой съмнения, че ако волята му бъде престъпена, наказанието ще бъде толкова сурово, че от Антеруолд няма да остане следа?

Чу се тихо мърморене, което прозвуча като съгласие.

— Памархон и Катрин, обвиняеми. Джей, защитник, Хенари, защитник. Пристъпете напред.

Хенари пристъпи напред, по-притеснен дори и от ученика си. Отиде пред олтара и се поклони. Джей последва примера му. И двамата усещаха спокойния мъдър поглед, който ги изучаваше с любопитство и известна топлота.

Преди да е успял да каже нещо, Гонтал също излезе напред и застана пред фигурата върху олтара.

— Смирено моля за правото да говоря, за да предотвратя огромна несправедливост — изрече той.

— Ти трябва да си Гонтал — предположи Литън. — Вероятно най-високопоставен по тези земи, познат сред приятели и врагове като Гонтал Дебелия. Така ли е?

Гонтал пристъпваше от крак на крак.

— Каква е тази несправедливост, която толкова те тревожи?

— Хенари не може да защитава Памархон — заяви той. — Това ще опорочи валидността на процеса.

— Какви са основанията ти да мислиш така?

— Той е близък приятел на Катрин. Всички ще бъдат загрижени, че няма да защитава Памархон достатъчно добре, в нейна полза.

— Какво предлагаш ти?

— Процесът да бъде отложен, докато не се открие по-подходящ адвокат.

— Идеята ти е добра, Гонтал... Да, много добра. Не си ли съгласен, Хенари?

— Ще говоря така, както изисква дългът ми — отсече Хенари.

— И ще бъде твърде неприятно за всички засегнати, ако разбирам правилно. Гонтал не иска да бъдеш поставен в неблагоприятна позиция. Много мило и разумно от негова страна. Браво, уважаеми.

Той кимна одобрително към Гонтал, който сега се усмихваше.

— Напълно прав си, Гонтал. Не е редно Хенари да защитава Памархон. За щастие подходящ адвокат е на разположение, така че не е нужно да отлагаме процеса.

— Кой е той?

— Ти, човече. Ти. Знаеш много добре, че през последните няколко години си посветил всяка минута да следиш работите му, проучил си всеки дребен детайл от обстоятелствата, с надежда да откриеш нещо, което да ти позволи да изместиш Катрин от мястото ѝ. Стоиш буден по цяла нощ и репетираш речта, която ще държиш, за да бъде прокудена. Сега е твоят шанс! Какъв късмет, а?

— Боя се, че ще се наложи да откажа.

— Боя се, че няма да имаш този шанс — последва гръмкият отговор.

Гонтал се взираше в този, който изглежда, знаеше всичко за него.

— Ще защитаващ Памархон. Няма какво повече да говорим.

Гонтал се поклони и се оттегли.

— Как беше това? — прошепна Литън на Розалинд.

— Доста добре — отговори тя. — Идва ви отвътре.

[1] Древногръцки законодател (638–558 г. пр.н.е.), писал елегии и ямбове на политически и социални теми. — Б.ред. ↑

57.

Литън силно се надяваше участниците да говорят колкото може повече. Роузи, онази в къщата, му беше казала, че Антеруолд съществува, но той си беше помислил, че говори глупости. Ето че въпреки това седеше и слушаше хората, които разиграваха собствената му книга. Само дето не беше така. Беше нахвърлил бележки за смъртта на Теналд, но само като средство за обясняване появата на Катрин. Не беше възнамерявал да проучва тази повествователна линия в дълбочина. Беше изградил съвсем бегла връзка между Памархон и въпросната смърт, отново като обяснение за съществуването му в гората; беше го използвал като повод да опише младите и онези, които живеят извън закона. Дори и за миг не си беше помислял да обедини отделните нишки и да ги вплете в убийство. Не пишеше детективски роман, дяволите да го вземат.

И все пак това... нещо... това изобретение, това, каквото и да представляваше изобщо, беше предизвикало невероятна криза в цялата история. Само няколко случайни бележки и възможни развои на събитията бяха прибавили подробности, за каквито никога не се беше замислял. Този процес, например. Законовото право, каменния кръг, престъплението, участниците. Празни разсъждения се бяха преплели помежду си по начин, по който никога не беше предполагал, че е възможно. И ето че бяха там. Гонтал говореше, наставляваше Катрин, а Джей стоеше отстрани с каменна физиономия, очевидно угрижен какво точно да отговори. Катрин и Памархон стояха един срещу друг от двете страни. Хенари очевидно имаше чувството, че е предал всички. Нямаше представа какъв късметлия е всъщност.

Ако беше творба на Шекспир или Сидни, всичко щеше да бъде лесно. В „Както ви харесва“ богинята се появява и оправя нещата. В „Сън в лятна нощ“ действието се контролира и напътства от Оберон. Омир също, щом среща трудност, изпраща богове от Олимп да се намесят. Съвременните автори на романи разчитаха по-скоро на внезапната поява на човек, държащ оръжие в ръце. Но, разбира се, в

действителност се случваше точно това. Той беше съвпадението, божието проявление. Беше се явил от нищото и се предполагаше, че има вълшебна пръчица, с която да оправи всичко. Той беше Омировата Атина или дори самият Поаро. Проблемът беше, че не притежаваше вълшебна пръчица и нямаше представа как да оправи положението, а и мозъчните му клетки не бяха в най-добрата си форма тази сутрин. Не му беше останало време дори да допие кафето си.

Изслуша речта на Гонтал, но тя ни най-малко не му помогна.

Гонтал почти не засегна въпроса кой всъщност е убил Теналд. Литън се надяваше на подробности, доказателства, история, нещо, което да го насочи. Не получи нищо подобно. Гонтал защитаваше Памархон, като едва се обръщаше към него. Мъжът започна с мотива, не спираше да повтаря, че Катрин е спечелила най-много от смъртта на съпруга си. Това беше най-добрата причина да я смятат за виновна. Че не е имала друг начин да се добере до Уилдън и никога не би го получила, ако съпругът ѝ и Памархон не бъдат отстранени, за предпочитане и двамата. Че всъщност самата тя е чудовище, несравнимо по своето двуличие.

Твърденията определено не се основаваха на каквито и да е доказателства, но бедата беше в това, че Гонтал дори не се придържаше към линията на аргументите. Вместо това избираше маловажни подробности, след това ги свързваше с определена част от Историята и се впускаше в обширни литературни критики. Идеята очевидно беше да открие най-близка по смисъл история. Колкото повече паралели, толкова по-сигурно доказателство. На практика цялата реч на Гонтал представляваше сложно упражнение, целящо да подмами публиката, че убийството на Теналд най-много напомня история, в която проклетата мащеха краде от съпруга си и хвърля вината върху сина му.

— Каква е целта на убийството, ако не кражба или лъжа? — попита преднамерено мрачно Гонтал, за да подчертае връзката между двете истории.

Той завърши с положителни и обширни цитати, като мелодраматично повишаваше глас с вдигната дясна ръка. Литън знаеше откъде идва това. От изпълнение на Расин^[1] във Франция, когато беше млад и статичен, непохватен, претенциозно декламиращ, с маниерен и претрупан език. Да, точно така беше и очевидно постигаше

невероятен успех, също както се беше случило и в Комеди Франсез^[2]: публиката буквално изпитваше страхопочитание. Гонтал се обърна със самодоволно изражение към Литън и Памархон, а после и към хората, които се взираха в него с безмълвно възхищение към уменията и знанията му. Гонтал се чувстваше сигурен, смяташе, че е победил. Как можеше седемнайсетгодишен ученик да има някакъв шанс пред подобна безмерна ерудираност?

Литън погледна слабото момче и сви пръст, за да го повика.

— Виждаш ми се уплашен, младежо.

Джей кимна.

— Подозирам, че съм те направил малко импулсивен. Съгласен ли си?

Джей нищо не каза.

— Има причина да те направя такъв. Използвай даровете ми. Не се опитвай да бъдеш второразреден Гонтал, а следвай чувствата си. Помни — твоята задача е да убедиш мен, а не някого друг и никак не ме интересуват външни литературни алюзии. Ако трябва да изтърпя още една толкова скучна реч, ще стигна до извода, че съм създал най-отегчителния възможен свят, ще го изтрия докрай и ще започна отначало. Твоя задача е да възродиш това място. Разбираш ли?

— Не, ваша милост.

— Бъди конкретен. Говори за света, за хората и делата. Не се занимавай с книги, прецеденти и цитати. Направи свое проучване, следвай сърцето си, не тръгвай по обратния ред. Бъди естествен, мило момче. Използвай това, което ти е известно.

Джей се поклони и се обърна към множеството. Пое дълбоко въздух и заговори.

* * *

— Жители на Уилдън — започна стандартно Джей. — Чухте учения Гонтал да изнася чудесна беседа, точно както е редно да се очаква от него. Той е велик учен, интелигентен и образован. Аз не съм. Не мога да се изкажа с такава мощ като него. Няма да изрека правилните фрази с нужните ударения и безупречна структура. Мога

единствено да говоря истината, просто и директно. Мога да се огранича до това, което се е случило, и това, което знам.

— Затова нека ви кажа просто, че той греша като казва, че Памархон е невинен, а Катрин виновна. Убеден съм, забелязали сте, че ученият Гонтал каза малко в защита на Памархон. Накратко ви уведоми, че той е невинен, но основната му грижа беше да настоява, че е така, само защото Катрин е виновна. С това се изчерпваше тезата му. Той опетни репутацията и на двамата.

— Не приемам заключението, нито метода му. Аз ще направя обратното и ще защита Катрин, като същевременно защита и Памархон. Моля ви да решите, че и двамата са невинни.

Той се обърна набързо, за да види каква е реакцията до момента. Розалинд му намигна окуражително; духът вдигна палец, като че ли одобрително, даваше му знак да продължи. Джей се опита да мисли за тях, а не за Хенари, за когото беше сигурен, че ще бъде ужасен от подхода му.

— Нека започна с няколко думи в полза на мъжа, който би трябвало да обвинявам. Памархон, който живее извън закона, бандитът, убиецът. Прекарах няколко дни с него и го видях сред много хора. Той ръководи бандата си справедливо и с грижа; не тормози хората, които живеят близо до него. Последователите му са с него от обич, а не от страх. Не проявява насилие над никой мъж, нито недостойно отношение към някоя жена. Помислете за дните, преди да бъде засипан с обвинения. Не се ли намесваше, за да охлади страстите на чичо си? Това поведение на насилник и убиец ли е? Съществува ли нещо, деяние или думи, които да ви навеждат на мисълта, че е способен на подобно престъпление? Ако има, кажете.

За щастие никой не го направи. Беше риск да се иска реакцията на публиката и да се разчита, че ще изберат правилната. Ако Гонтал разполагаше с повече време да подготви последователите си, цялата стратегия на Джей можеше да се срина на мига. Все пак късметът не му изневери.

— Виждам, че постигнах известен успех в подронването на собствената си защитна теза. Тъй като затегнах обвиненията срещу Катрин, а делото никак не е безобидно. Обичала ли е съпруга си? Вероятно не, но и никой друг не го е обичал. Действала ли е бързо, за да поеме контрола над Уилдън след смъртта му? Категорично.

Притежава ли интелигентността да направи подобно нещо? Съвсем сигурно. Тя е жена с изключителен ресурс, кураж и смелост. Тези, които я познават, го знаят по-добре от мен.

— Жестокостта не може да остане скрита. Тя не е нещо, което се появява веднъж, а после изчезва завинаги без следа. Жена, която е жестока, груба и хитра, притежава тези качества дълбоко в душата си. Те се показват отново и отново в действията, думите и мислите ѝ. Така е, защото „жестокостта завладява душата и променя волята на човека“.

— Къде е тази жестокост? По какъв начин я е показала господарката на Уилдън? В наказанията на прегрешилите? Не мисля; известна е със своята милост. В алчността ѝ за данъци? Известна е с щедростта си. А как се отнася с хората, които работят за нея? Всички я обичат и уважават, не е ли така? Е, къде се крие тогава жестокият звяр? Кажете ми кой е зървал някога остриите му нокти или е опитвал дългите зъби?

— Не. Трябва да потърсим другаде, за да разкрием смъртта на Теналд. Чуйте ме, ще ви го кажа право в очите.

— Преди два дни бях повикан край леглото на Калан, син на Перел, горски в Уилдън, известен на мнозина от присъстващите. Той беше на смъртния си одър и ме помоли да запиша историята му. Не ми е позволено да ви кажа какво сподели с мен той, известно е на всички ви. Въпреки това възнамерявам да го направя, тъй като Калан ми поръча да използвам казаното от него в подходящия момент. Не е нещо, което правя с лекота, но вярвам, че обичаите трябва да служат на истината, а не да ѝ пречат. Може да кажете дали съм постъпил правилно, след като приключача.

— Запознах се с Калан, когато бях единайсетгодишен; тогава той беше войник и ме заведе в Осенфуд. Беше малко преди смъртта на Теналд. Щом стигнахме в Осенфуд, той каза че се връща веднага в Уилдън. Не след дълго Теналд умря и интересно, Калан се върна бързо в казармите и се записа за нов период на служба, макар да мразеше войнишкия живот, макар да му липсваше гората. Не се прибра у дома в продължение на още три години.

— Когато записах историята му, той ми каза, че напуснал Уилдън от страх. Боял се да не бъде обвинен за убийството на господаря.

Последва пауза с подходяща дължина. Джей предостави на публиката време да осмисли чутото. Мнозина познаваха Калан и бяха шокирани от казаното.

— Точно ножът на Калан е причинил раните, неговият нож е прерязал гърлото на Теналд и е накарал сърцето му да спре. Случило се е в същата част от гората, в която живеел. Всички знаели, че Калан мрази Теналд заради безразсъдното изсичане на дървета без никаква грижа или старание, заради жестокостта, с която прилагал законите.

— Имал е шанса да го убие, имал е причина и необходимото оръжие. Той ми каза, че е извадил ножа от трупа, почистил го е и се е върнал в армията, докато не е преценил, че е в безопасност. Никога не е споделял за това пред никого. Ето го. Това е ножът, с който е бил убит Теналд.

Джей извади ножа и го вдигна пред себе си, а после обиколи в кръг. Всички гледаха като хипнотизирани ножа и момчето. Мнозина закимаха многозначително, когато Джей го сложи в основата на олтара.

— Би било лесно да спечеля делото, като кажа, че Калан е убил Теналд и го е признал пред мен на смъртното си легло. Бихте приели думата ми, тъй като съм обвързан с клетва, след като съм записал историята. Никой не би могъл да ми се противопостави. Няма да го кажа; Калан беше добър човек и мой приятел и аз няма да опетня паметта му като го обвинявам в престъпление, което не е извършил. Твърде много хора изстрадаха от това.

— Затова заявявам, че Калан е извадил ножа от сърцето на Теналд, но не той го е забил там. Кой го е направил тогава? Памархон? Не, Калан каза — да ме прости, — че го е видял да се прибира след час в къщата от свършено различна посока. Няма начин да го е извършил. Дали е била Катрин? Това не било престъпление извършено от жена, каза той. Само силен мъж би могъл да намушка Теналд в гърдите. Тогава кой? Дали не е бил... ученият Гонтал, може би?

Джей посочи към Гонтал. Жестът му сякаш казваше: Ще бъда също толкова безскрупулен като теб, ако трябва.

— Калан каза, че не знаел името на мъжа, но не бил учен. Бил чужденец, не от тези земи, питал за пътя към Уилдън. „Нахраних го, позволих му да спи в колибата ми. На следващата сутрин беше изчезнал заедно с ножа ми. Никога повече не го видях.“

— Как е името му?, попитах. Той не знаеше. Мъжът казал, че няма такава. Нито име, нито фамилия. Затова го попитах, след като е знаел кой е бил, защо е избягал? Отвърна, че било просто. Срамувал се. Допуснал Памархон да поеме вината от страх, че самият той ще бъде обвинен; мислел, че никой няма да повярва на историята за мистериозния непознат, който откраднал ножа му. Все пак никой друг не познавал този човек, не го бил виждал дори. Каза, че се боял да не би хората да си помислят, че си фантазира, че си търси извинение за прикриване на вината. Може ли някой да заяви, че не би постъпил като Калан при същите обстоятелства?

— Той е пазил този нож чак до приближаването на смъртта си и ми го даде вчера, като отплата, че записах историята му и с надежда да мога да поправа грешките, които е допуснал.

— След това моят приятел, добрият лесничей, запази мълчание — вероятно завинаги. Разполагам с историята му; ако ви лъжа сега, съвсем скоро може да разберете. Но помнете: човекът, който е знаел истината за това престъпление, беше готов да даде и последния си дъх, за да ми каже, че и Катрин от Уилдън, и Памархон, син на Айзенуор, са напълно, абсолютно и изцяло невинни за смъртта на Теналд. Помислете за това, преди да сте готови с присъдата, умолявам ви.

* * *

Джей толкова се беше отдалечил от традициите, че никой нямаше представа какво да направи, след като той се оттегли встрани, разтреперан от усилието. Джей със сигурност нямаше идея. Отказът му да изгради тезата си според изискванията дотолкова наруши процедурите, че в крайна сметка целият процес се срива. Според обичайния ред той би приключил с речта си; обвинените — в този случай и двамата — щяха да произнесат кратки слова, коментар на цитатите, използвани от другия; представителят на властта щеше да направи някои забележки; събралото се множество щеше да гласува.

Очевидно сега нямаше да се случи така. Никой не знаеше какво да прави или за какво трябва да гласува, а в този случай — след като самият Изгнаник се беше явил сред тях — дали изобщо се очаква да гласуват. Ситуацията даде възможност на Гонтал да се окопоти.

— Жалка реч, разбираемо е за някой толкова млад, предполагам. Очаквах нещо по-впечатляващо от най-добрия ученик на Хенари. Какво? Нито едно обръщение към властта? Толкова нищожен случай, че не може да се намери паралел с нищо в цялата Зала на Историята? Разкриване на разказана история, докато разказвачът е още жив? И аз можех да се отклоня от общоприетото, ако бях толкова непокорен и мързелив. Можех да кажа, че Памархон и Катрин са действали заедно в сговор. Със сигурност сянката тегне над двамата. Моля още веднъж този въпрос да бъде отложен. Уилдън спешно се нуждае от владетел, но не може да бъде избран някой, който дори най-бегло е свързан с престъпление. А има и вероятност все пак и двамата да са виновни; речта на ученика Джей не даде никаква яснота. Готов съм да приема, че никой от тях няма да бъде осъден и по тази причина няма да настоявам да им бъде наложено наказание. Но докато истината не бъде разкрита, имате ли смелостта да изберете един от тях за ваш господар?

* * *

Литън се замисли за положението. Как функционираше това? Дали нещо се превръщаше в истина веднага щом го е казал? Дали реалността се нагаждаше според мислите му или сега мислите трябваше да се нагодят според реалността? Изключително странен въпрос, дилема, каквато не беше предполагал, че ще трябва да разрешава.

— Роузи? Какво да правя сега?

— Нямам представа. Все пак е по-добре да побързате — каза тихичко тя. — Не ми харесва изражението на Гонтал. Прилича ми на човек, готов да изпита дали сте дух с помощта на стрела.

— Сериозно? Какъв страхливец.

Литън се подготви да използва тона, с който изнасяше лекции, шлифован с течение на годините, така че да бъде ясен и въздействащ. Гордееше се с уменията да събуди задрямал дипломант от трийсет крачки, когато беше в настроение.

— Призовавам Антрос, приятел на Памархон — обяви силно той.

Антрос беше шокиран и пристъпи напред крайно неохотно.

— Аз съм под специалната защита на Уилдън — предупреди той отбранително, щом приближи.

Литън се усмихна.

— Много се радвам да го чуя — каза той. — Бих искал да те помоля за услуга, ако може. Подозирам, че хора от веселата ви банда са се разпръснали внимателно наоколо в случай, че нещо се обърка, така ли е?

Антрос не отговори.

— Моля те, иди и ги подготви — заръча тихо той. — Гонтал е в лошо настроение, а съвсем скоро то може още повече да се развали. Можеш ли да ми кажеш кой е най-добрият ви стрелец с лък? Добре ще е да имаме някой, който е хладнокръвен и подготвен, наблизко.

— Аз съм най-добрият — каза Антрос. — По-добър съм дори и от Памархон.

— Значи ти си моят човек. Сега искам да си готов за всякакъв развой на събитията. Настани се удобно в онези храсти — Литън посочи от лявата си страна. — Скрый се, но дръж лъка в готовност.

— За какво?

— Сам знаеш как да го употребиш. Само не се страхувай и се довери на инстинктите си. Върви сега.

Антрос се поклонил и бързо се оттегли от кръга. Разговорът беше обезпокоил хората и Литън прецени, че са нетърпеливи, дори подразнени. Беше време да поеме контрол подобаващо.

— Тишина! — нареди внезапно той, а гласът му разтърси поляната като гръм.

Литън се изправи и разпери ръце, а червеното наметало се развълнува от движението.

— Хора от Антеруолд! Хора от Уилдън! Чуйте думите ми!

Възцари се абсолютно мълчание, а той се взираше в хората.

— Така не е добре — каза той. — Нямам намерение да крещя. Вие — той посочи към Катрин, Памархон, Джей и Гонтал, — елате и застанете ето тук. Всички останали, приближете се. Да, да. В кръга. Стъпете върху онези камъни. Те са просто камъни, нищо повече.

Дори и сега бяха колебливи. Но скоро един от хората пристъпи напред, осмели се, след това и останалите го последваха, а после се втурнаха напред, докато всички се скупчиха около паметната плоча и вдигнаха поглед към човека, застанал върху нея.

— Добре. Ще обявя решенията си. Те са окончателни, не са предмет на никакви въпроси. Ще се подчините на думите ми. Те са закон, непоклатим и вечен.

Той говореше величествено и авторитетно, сякаш обявяваше правилата за последния изпит пред зала, пълна със студенти, но въздействието беше много по-силно.

— Първо, престанете да ме гледате като стадо овце. Вярвате, че съм създал Историята на съществуването ви. Така е. Но целта беше да ви помогне, а не да ви пречи. Да отворите съзнанието си, а не да го затваряте. Бих искал да задавате въпроси, вместо да се подчинявате. Да се съмнявате, а не да се доверявате. Това е целта на Историята, но сте пропуснали този урок, ако Гонтал е имал нещо общо с него.

— Искам да знаете, че в нея се съдържа миналото ви, а не бъдещето. Него не съм го написал. Никой не е и отсега нататък вие ще сте единствените, които ще го пишат. Не разчитайте на думи, написани от някой, който отдавна е мъртъв, както направи Гонтал в речта си. Ерудицията не е предпоставка за мъдрост. Вземете доброто и полезното от историята, но не я приемайте като книга с правила. Сменете я, ако искате. Имате история, но имате и интелигентност и човечност. Използвайте всички дарове, които сте получили.

— Сега, Джей, ученико на Хенари, излез напред. Памархон, син на Айзенуор. О... също и Алиена, ученичка на Рамбърт. Нека видим и теб.

Това предизвика ново вълнение; никой не разбираше защо те са извикани, но Джей пристъпи напред, а след миг Алиена също изникна от тълпата и разтревожена застана до него.

— Нека първо се погрижим за злочестите влюбени^[3], нали? Това е цитат между другото. Розалинд ще ви обясни. И така, Памархон. Какво можем да кажем за теб? Въпреки усилията на учения Гонтал по отношение на защитата ти, не те признавам за виновен, при все че се изкушавам да накажа досадата, на която той ни подложи. Приемам бездействието за значителен твой провал. Беше свидетел на несправедливостите на чичо си, но не се осмели да направиш достатъчно, че да ги спреш. Подозирам, че някак нелепото ти уважение към фамилията все ти се изпречва на пътя. Престани да се съобразяваш с произхода си. Досадно е. Не казвам, че трябваше ти да убиеш Теналд, но аз ти предоставих всичко необходимо, за да му се

опълчиш, а ти се поколеба да го използваш. Чак след като ти се наложи да избягаш в гората, преосмисли положението. По-добре късно, отколкото никога, но не е впечатляващо. Надявам се да си научил урока си, тъй като, изглежда, ще трябва да ти предам Розалинд, прекрасна и забележителна жена с потекло от прастари времена. Тя носи име, принадлежало на най-велики хора в историята, гигант сред гигантите. В този смисъл е дъщеря на боговете. Не съм съвсем сигурен, че я заслужаваш, но тя твърди, че те обича, по причини, които ми убягват, така че се постарай да печелиш тази любов във всеки ден от живота си занаяпред. В противен случай ще си навлечеш сериозни неприятности, младежо. В случай, че си позволиш да се държиш с нея неподобаващо, ще разбереш какво означава в действителност божият гняв.

Памархон се поклони.

— Така. Приключих с теб. Сега, Алиена. Радвам се да видя, че си така хубава, както се надявах, или по-скоро щеше да бъдеш, ако не беше толкова спривава. Престани да удряш Рамбърт, момиче. Той е проявил добрина към теб. Гордее се с теб и те обича. Ти си най-голямото му постижение и той съзнава, че сериозно ще го надминеш. Приема го, а това не е малко за горд човек. Дължиш му признание, а най-добрият начин да му се отплатиш е като пееш с такава красота, каквато никой не е чувал досега. Той ще го приеме, ако престанеш да използваш уменията си да го нараняваш. Попитай Розалинд за Ела Фицджералд. Пред нея трябва да се прекланяте, не пред мен.

— В твоя случай, Джей, речта ти показва най-добрите и най-лошите ти страни. Прекрасно представяне, драматично и театрално; говори от сърце и пренебрегна стандартите. Браво. Но малко изпусна финала. Привлече вниманието на публиката — а след това позволи думите да увиснат. Нямахше заключение; нямахше драматично сваляне на маските в края. Ако ще произнасяш подобна реч, тя трябва да стигне до подходяща кулминация. Кой го е извършил? А? Доказателството е тук, знаеш го, макар да започвам да си мисля, че е възможно да не си наясно. И все пак, в бъдеще овладявай фактите, моля те, и чак тогава ги въвличай в реторика. Ще откриеш, че се получава добра комбинация. Подробности, момчето ми. Подробности. Сериозните теми винаги трябва да са обвързани с факти.

— По повод обвързването бях намислил за теб изключително приятно момиче от Хук, което щеше да срещнеш по време на

следващата си визита. Но сега си мисля, че тя не е подходяща за теб. Трябва ти някой, който да те напътства по-сериозно. Струва ми се, че двамата с Алиена сте сродни души. Предполагам, че може още да не го виждате, може дори да не се харесвате все още. Но ето ни тук. Вече съм го решил. Ще се окуражавате взаимно и всеки ще помага на другия да избягва небрежността. Имате нужда един от друг, а и ще се заобичате. Не бързайте все пак. И двамата сте млади. Няма за къде да бързате.

Хенри светна при вида на изумената двойка пред себе си.

— Започвам много да се забавлявам. Гонтал! Излез напред.

Гонтал, бедничкият, и без това беше преживял ужасен ден, беше видял как всичките му надежди се изцеждат между дебеличките му пръсти. Беше произнесъл речта на живота си, а единственият човек, когото искаше да впечатли, изглеждаше като че ли ще заспи. Беше изслушал глупостите, които изприказва Джей и гледаше как духът кима одобрително. И все пак властната атмосфера, която витаеше в кръга, го накара да пристъпи напред без никакво колебание. Приблужи се, направи поклон, без да обръща внимание на пренебрежителното отношение на Розалинд, застанала точно до олтара.

— На теб, Гонтал, се извинявам — заяви Литън. — Трябваше да ти дам повече плът. Не физически, тъй като си дебел за двамина, а по отношение на дух и характер. Направих те надут и самодоволен, но не те дарих с достатъчна задълбоченост. Проявих мързел; боя се, че никога няма да успея да го надмогна. Все пак съм ти дал достатъчно, че да можеш да продължаваш напред. Хенари те харесва, въпреки всичко, а той е човек, на когото може да се има доверие. Направих те забавен, заядлив и интелигентен. Все добри качества. Концентрирай се върху тях и недей да залагаш толкова на амбицията. Не ти отива и те изяжда. Не би бил добър владетел на Уилдън. Разбираш ли?

Гонтал се взираше с каменно изражение в земята.

— Върни се в Осенфуд и по-добре довърши проклетата си книга. От колко време се трудиш над нея?

— От двайсет години, господарю мой, но...

— Повярвай ми, разбирам. Трябва да приключиш, човече. О... също така не бива да пиеш толкова. Онези шишенца в стаята ти, докато никой не те вижда? — той размаха пръст. — Много лошо. Много лошо.

— Следващият! — подвикна весело той. — Катрин от Уилдън, ела тук. Хенари, също. Върви си, ако обичаш, Гонтал.

Настъпи тишина, докато Гонтал не се отдалечи достатъчно, че да не чува.

— Съвпадение — каза накрая той. — Вход отсам, изход оттам. Шекспир ги е разбирал тези неща. Но такъв е и този случай. Позвъняване на входната врата, случайна среща и всичко тръгва другояче. Започвам да си мисля, че подобни случайности са значими. Предполагам, учителю Хенари, че нямаш и най-бегла представа за какво говоря.

— Всъщност е точно така, господарю мой. Мъдростта ви надвишава съзнанието ми.

— Знам, че е така — отвърна той. — В момента надвишава и моето. Тогава нека разгледаме тази история и да се опитаме да извадим поука от нея, искате ли? Всичко е въпрос на баланс между героите. Защо съществуваш ти, Катрин? Защо те създадох? Защо те направих такава забележителна личност?

Катрин не каза нищо, затова той продължи.

— Всъщност не го направих — каза той с извинителен тон. — Боя се, че ти беше само фон. Маловажна фигура, която дава възможност на Хенари да си говори с някого. Това е всичко. И все пак се превърна в основен персонаж. Намирам го за объркващо. Пое живота си в свои ръце благодарение на силата на личността си. Поздравявам те за това, но то означава също, че създаваш известни затруднения. Подобна личност би могла лесно да замисли тъмни планове и кроежи, без дори да разбере.

— Хенари знае всичко за теб, разбира се, и точно затова беше така облекчен, когато го освободих от задължението да защитава Памархон, не е ли така? Какво щеше да направиш, Хенари? Щеше да организираш унищожителен процес срещу Катрин, както беше длъжен? Или щеше да си замълчиш и да предадеш доверието на своя довереник, като не осигуриш на Памархон защитата, която си способен да му предложиш?

Хенари пое дълбоко дъх.

— Сериозна дилема, нали? Катрин беше сама в суровия и безпощаден свят. Знам; аз го направих такъв, макар да не възнамерявах да стане така — той посочи към Хенари. — Ти знаеше, че тя не

разчита на нищо. На нищо. Нито на семейство, нито на положение, не беше високопоставена дама от знатно семейство. Всичко, изречено от нея, беше лъжа. Тя беше само това — измамница. Но със забележителен дух. Умна, одухотворена, пълна с потенциал. Всичко, на което ти се възхищаваш. Всичко, което ценя аз. Ти знаеше ли, че Теналд се е канел да я отстрани, преди да бъде убит? В речта си в защита на Памархон беше нужно единствено да представиш фактите.

— Е, не беше ли истински късмет, че Гонтал се опита да спечели преимущество? Че се съгласих с него и ти беше освободен? Честта ти беше пощадена. Кажи ми сега? Как би постъпил? Знаеш ли?

Хенари вдигна поглед към видението.

— Не. Не знам.

— Нека ти кажа. Щеше да си тръгнеш обезчестен от факта, че си се провалил при изпълнението на дълга си като адвокат. Щеше да се откажеш от честта и репутацията си в името на приятел. Както би постъпил всеки добър човек, поставен в невъзможна ситуация. Какво говори за теб това, учителю Хенари? Двете най-важни личности в живота ти, Катрин, една измамница, и Джей, чиято липса на дисциплина подрива Историята, тъй много ценена от теб. Ти се възхищаваш на другите, че правят неща, за които сам нямаш нужната смелост. Време е да се промениш. Итъран ти показва как. Наистина ли вярваш, че тази жена е убила съпруга си?

— Не бих го помислил.

— Много добре. Може само да съм нахвърлил образа ѝ, но съм сигурен, че не съм ѝ дал душа на убийца.

— Тогава кой го е убил?

— Това вече е умен въпрос. Ето как ще изкупиш себе си. Не е моя работа да ти казвам. Ще направя така, че истината да бъде разкрита. Това не означава да ти я поднеса на тепсия, скъпи приятелю. Джей предостави липсващите подробности и ти показва как се изнася добра реч.

— Аз не...

— Ще ти подсказва. Огледай се наоколо. Кого виждаш? Огледай множеството и открий някой, когото познаваш, някой, който не бива да е там, някой, който не е част от моята история. Ще го кажа още веднъж: каква полза от Антеруолд, ако интелегентните хора не използват даровете, които са получили?

Той склучи длани и загледа Хенари над палците си.

— Доведи това докрай, Хенари.

— Имам нужда от време да се подготвя, да помисля.

— Не разполагаш с такова.

Хенари се обърна, а Литън хвърли бърз поглед към Розалинд, която изглеждаше озадачена.

— За какво е всичко това?

— Само това успях да измисля — отговори той. — Теналд е умрял. Но не съм писал, че е убит. Това изобщо не беше част от историята ми.

В това време Хенари беше скръстил ръце и оглеждаше тълпата, първо от едната, а после от другата страна. Най-накрая съзря човека, който отговаряше на описанието на привидението. „Някой, когото познаваш, някой, за когото знаеш, че не бива да е там.“ Някой, който не би имал причина да бъде тук. Възможно ли беше това да е отговорът? Той сложи ръка на устата си, за да се подготви и затвори очи. Това беше ужасен риск, никога не би посмял да поеме такъв, ако привидението не му беше наредило обратното. Това му даде увереност да продължи. Стоя дълго, докато тялото му се успокои, и започна да говори.

* * *

— Жители на Уилдън — подхвана Хенари, след като най-сетне се примири, че трябва да се подчини на заповедите на привидението. — Заставам пред вас засрамен и недостоен за името и длъжността си. Бях порицан от самите небеса. Има ли сега някой, който се съмнява, че и Катрин и Памархон са невинни по ужасното обвинение, която им беше отправено? Духът заговори и произнесе присъдата си към тях. Беше заявено пред нас, че са невинни и сме обвързани с това решение. И двамата трябва да бъдат освободени.

— Освен това ми беше заръчано да търся убицеца с помощта на собствените си знания, да кажа кой е убил Теналд и защо, тъй като все още не е отмъстено за смъртта му, а петното трябва да бъде премахнато веднъж завинаги.

— Затова нека го заявя ясно: Аз бях причината за смъртта на Теналд. Нека да обясня.

— От много години работя, без да го оповестявам, върху забранено познание, търся скрити истини за Историята, разследвам пророчества и речите на мистици. Моят учител Итъран разговаряше с хора, чието мнение обикновено се пренебрегва, с пътуващи Разказвачи, с отшелници и фалшиви пророци. Той започна да вижда контурите на история, която съществува извън Историята, но почина, преди да успее да довърши работата си. Проучих книгата му, когато писах историята му след неговата смърт.

— Открих две писма, адресирани до Итъран от човек на име Жаки, един отшелник. Интересното е, че вече се бях срещал веднъж с този човек. В писмата имаше пророчества.

— Изглежда странно да придавам някаква важност на такива неща, особено точно в този момент. Живеем според сериозно пророчество, че един ден ще бъдем съдени, но го пренебрегваме, най-малкото защото никой не знае кога ще настъпи този момент. Отшелникът от Хук мислеше, че знае и определи точната дата. Петият ден от петата година. Това беше написал той. Краят ще настъпи на петия ден от петата година.

— Реших, че е пълна безсмислица, но ето ни тук. Сега думите добиха смисъл. Днес е петият ден от петата година. Петият ден от петата година от изкачването на лейди Катрин на власт в Уилдън. Това е денят, когато отшелникът от Хук твърди, че ще свърши светът, това означава, че е денят, в който ще се завърне Изгнаника. Някой съмнява ли се във верността на пророчеството му?

Хенари направи пауза, за да им позволи да осмислят чутоето.

— Когато се срещнахме, казах на Жаки, че Теналд е владетел на Уилдън и е такъв вече от седем години. Дори го уверих, че се радва на добро здраве. Трябва да е осъзнал, че щом е така, то петият ден от петата година, краят на света, за който той толкова е копнеел, няма да настъпи още много време. Трябвало е да промени това; бил е толкова луд, та несъмнено си е помислил, че е богоизбран да поведе нещата в нужната посока. Ето какво мисля, че се е случило.

— Жаки е напуснал Хук и се е отправил към Уилдън, срещнал е лесничея Калан и е зачакал. Скитник, човек без име и родно място,

казал за него Калан. Откраднал е ножа, за който се знае, че по-късно е открит забит в гърдите на Теналд.

— След това изглежда се е върнал в Хук и отново е заживял там в очакване на деня, в който е вярвал, че ще докаже правотата си. Само това обяснение изглежда логично.

— Разбира се, Жаки е останал в Хук допреди няколко седмици, но щом чаканият от него ден наближил, той заминал за последен път. Изпратих мой ученик да го открие, но него го нямало. Бил е на път за тук, за да стане свидетел на триумфа си.

— Останалото с ясно. Извършил с най-тежкото престъпление, за да призове боговете, вероятно като отмъщение за живота, който е водил. Осмелил се е да се върне тук, за да оскверни олтара на Изгнаника. Подобна нечестивост не може да бъде толерирана. Чудовищното дело е накарало небесата да възразят. Духът не отговори на питането на Гонтал за някой с по-голям авторитет от него самия. Вместо това отговори на светотатството, на факта, че убиец си позволява да стъпи на свещеното място и очаква божие наказание за злите дела. Присъствието на Жаки е призовало Изгнаника тук, за да поправи престъпленията и грешните обвинения, хвърлени върху нас.

— Казвам неговото присъствие, тъй като отшелникът Жаки сега е сред нас.

Хенари вдигна ръка и посочи човека, когото привидението му беше поръчало да търси.

— Ето го. Това е убиецът на Теналд. Изведете го напред.

* * *

С периферното си зрение Литън видя как Антрос падна на коляно и се протегна да вземе стрела и да я постави на мястото ѝ. Около девет метра, прецени той. Лесен изстрел.

При все че не беше нужно. Мъжът, когото посочи Хенари, не понечи да бяга. Не се и опита да протестира. Просто стоеше, а щом двама войници от Уилдън приближиха, той им позволи да го хванат за ръце и да го изведат напред. Върху измъченото му лице, скрито до половина от сплъстената му коса, грейна доволна усмивка.

Поведоха го към олтара и там той се опита да се освободи.

— Пуснете ме — каза. — Никъде няма да ходя.

Те го послушаха, но останаха близо, а мъжът тръгна бавно напред.

[1] Жан Расин е един от тримата известни драматурзи на XVII век, заедно с Молиер и Пиер Корней. — Б.ред. ↑

[2] Един от малкото държавни театри във Франция и единственият със собствена труппа. — Б.ред. ↑

[3] Популярна фраза от „Ромео и Жулиета“. — Б.ред. ↑

58.

— Боя се, че така и не се запознахме както трябва, макар да се срещнахме за кратко на алеята пред къщата ми. Казвам се Хенри Литън — каза Литън, щом парцаливият човек беше оставен пред него, а той беше махнал с ръка на останалите да се оттеглят. Това нямаше да е разговор, който е редно да чуят.

— Александър Чън.

— И сте?

— Аз съм — или по-скоро бях — член на изследователския институт, който нае Анджела Миърсън. Бях изпратен да я открия, преди да е избила всички ни.

— Започвате да печелите съчувствието ми. Какво е това място, господин Чън? Знаете ли. Боя се, че аз имам само бегла идея и тя не ми изглежда особено смислена.

Чън се изсмя дрезгаво.

— Вижте сега — каза той. — Това е дълга история.

— Знам. Историята е моя. Но в момента изглежда много реална. Нали?

— Не по-малко от вас и мен. Което, да си признаем, не е много, но е всичко, с което разполагаме.

— Изглежда сте преживели доста трудности през последните няколко дни.

— Прекарах тук повече от пет години.

— Видях ви преди два дни.

— Случват се инциденти, щом Анджела е замесена. Защо ви накара да дойдете тук?

— Не го е правила. В момента е арестувана.

— Хубаво — отвърна разпалено Чън. — Надявам се да не й спестят клещите.

— Кое? — озадачи се Литън, но отмина забележката. — Как се озовахте тук?

— Тя искаше да разбере повече за това място, а аз трябваше да се скрия от вас.

— Научихте ли повече?

— О, да.

— И?

— Ще ми простите, че не съм особено адекватен, но, както сам виждате, не се намирам в особено благоприятно положение. Боя се, че знанието си има цена.

— Каква е вашата?

— Трябва да оцелея още няколко часа. Анджела каза, че ще ми отвори устройството по здрач.

— Разбирам.

— По здрач на петия ден след Празненствата по случай петата година. Тук нямат универсална календарна система и това бяха най-добрите напътствия, които успя да ми даде. Но Теналд управляваше от седем години, млад и здрав, както каза и Хенари. Боях се да не остана тук завинаги. Нямах избор.

— Значи наистина си убил Теналд? Размишленията на Хенари са били верни.

— Наложил ми се. Беше най-ужасното и гнусно нещо, което съм правил през целия си живот. Аз съм учен, за бога, не главорез. Сам преценете колко отчаян съм бил. Бяха ми необходими месеци, за да се възстановя и все още не съм сигурен, че съм успял. Още ме преследват кошмари.

— Как възкачи Катрин на трона?

— Не съм. Не ме интересуваше кой ще поеме властта. Стига часовникът да се нулира, така да се каже, не беше важно кой ще бъде.

— Кажете ми тогава...

— Не, нищо повече няма да кажа, докато не ми обещаете да ме измъкнете оттук. Това място е нестабилно. Дори те да не ме убият, аз ще се самоубия, ако ми се наложи да остана още.

— Ще видя какво мога да направя. Просто отговаряй на въпросите, които ти задавам.

* * *

— Проблемът е разрешен — заяви гръмко Литън. — Всички вие ще чуete истината от собствената му уста. Жаки, отшелник от Хук, признаваш ли доброволно и без принуда, че си убил Теналд, господар на Уилдън?

— Да — заяви предизвикателно отшелникът и тълпата беше залята от вълна на облекчение, а след това се надигна гневен ропот.

— Извърши ли това в полза на друг човек?

— Не съм.

— Друг човек беше ли наясно с намеренията ти, преди да извършиш това ужасно деяние?

— Не.

— Някога да си срещал или да си общувал с Памархон, племенник на Теналд, или с Катрин, вдовица на Теналд?

— Не съм.

— Тогава кажи на хората от Уилдън, че трябва да признаят теб за виновен за това ужасно престъпление. Признават ли го за виновен?

Сред тълпата се надигна грохот, придружен от размахване на юмруци.

— Тишина! Не се приближавайте. Наказанието мога да наложа единствено аз.

Последва дълга пауза, преди шумът да утихне.

— Наказанието за престъпление като убийство е смърт, а в допълнение и лишаване от правото историята на извършителя да бъде записана. В този случай не е подходящо. Аз отсъждам изобщо да бъдеш заличен от тази земя. Щом падне здрач, ще се върна там, откъдето съм дошъл и ще те отведа в тъмнината. Ще изчезнеш така, сякаш никога не те е имало, присъдата ти ще продължи цяла вечност, а наказанието ще важи за всеки, който дръзне да отнеме живота на друг. Това е решението ми. Ако хората по тези земи го приемат, обявявам, че Денят на Края няма да настъпи, той вече отмина и няма да дойде отново.

Той млъкна, а после заговори с властен тон, който не търпеше никакво възражение:

— Ако не го приемете, ще унищожа Антеруолд до такава степен, че няма да остане дори спомен за него.

Дори най-кръвожадните и отмъстителни хора не бяха чували толкова ужасно и жестоко изявление. Чуха се съжалителни възгласи,

изразяващи едва ли не съчувствие към бедния човек, на който му се налагаше да понесе подобно наказание.

— Делата на този човек ме призоваха тук. Има ли някой, който да оспори правото ми?

Никой не се осмели да отговори.

— Тогава си вървете. Въпросът е решен завинаги. Уредете властта на Уилдън и възстановете хармонията по тези земи.

Щом хората започнаха бавно да се разотиват, Литън се обърна към Катрин и Памархон.

— Забелязвам, че Гонтал вече си тръгва — каза той. — На ваше място бих направил същото.

— Ще поставя охрана, за да е сигурно, че този мъж няма да се опита да избяга — каза Памархон.

— Няма да го направи. Освен това мисля, че твоите хора имат по-подходяща работа за вършене. Имам чувството, че не бях толкова убедителен пред Гонтал, колкото се надявах. Изглежда нещастен, познавам този поглед. Бедничкия, толкова отчаяно му се иска да управлява Уилдън, а това е последната му възможност. Ти също не се изкушавай внезапно от властта, млади човече. Не искам ти да управляваш Уилдън, а можеш да го получиш само с цената да изгубиш Розалинд.

— Аз държа на думата си.

— Добре. Между другото, това не означава, че трябва да изоставиш другарите си. Предай на Катрин думите ми, че трябва да плати за тайната си.

— Не разбирам за какво става въпрос, но ще ѝ предам.

— Прекрасно.

Младият мъж отново се поклони и последва останалите към мястото, на което се решаваха проблемите на владението. Катрин вече беше отишла там.

— Може ли да ида при него за малко? — попита Розалинд.

— Разбира се, мила моя, но не за дълго. Трябва да поговорим. Ти, Джей, трябва да идеш с Хенари. Подозирам, че има нужда от компания. Предполагам, че има за какво да си поговориш и с Алиена.

Розалинд се усмихна широко и изприпка към Памархон, настигна го и го хвана за ръка. Така те продължиха към дърветата и се скриха от поглед.

59.

На следващата сутрин, щом денят се показа иззад хълмовете, Джак се събуди и се надигна скован. Чакаше го дълъг ден; Емили беше предложила да го откара до станция за зареждане на гориво, а после той да намери някой, който да го отведе на север. После щеше да прецени какво да предприеме. Не се осмеляваше да пътува с обикновен транспорт, тъй като щеше да бъде забелязан в мига, в който си купуваше билет, затова щеше да поеме по по-дълъг и сложен маршрут, който му даваше възможност да остане неразкрит. След това щеше да се смеси с общия фон и да остане незабелязан сред милионите хора.

— Готов ли си?

Емили сигурно беше станала преди него. Изглеждаше свежа и бодра.

— Да. Стига да мога да взема малко хляб със себе си...

— Разбира се. Можем да тръгнем след час. Няма голям смисъл да го правим по-рано, тъй като пътят ще бъде още пуст.

— Бих предпочел да тръгна сега.

— Имам да свърша още някои неща.

Предполагаше, че тя се тревожи. Ако нещо се объркаше и станеше ясно, че му е помагала, последствията щяха да са лоши за нея. Беше доволен, че тя предложи, макар да беше малко егоистично той да приеме без колебание. Това му спестяваше шест часа ходене.

— Много добре. Ще ида да взема документа. Ще трябва добре да го опаковам.

— Не съм съвсем сигурна дали Кендред е приключил.

Тя го заведе в съседната стая, в която беше устроена лабораторията на Кендред. Джак беше прекарал един час с него там предишната вечер, искаше да се увери, че няма да повреди нещо. Остана впечатлен от грижливостта му; Кендред откъсна съвсем мъничко парченце хартия, за да го тества, а останалата част от изследванията направи под старомоден микроскоп, без да казва нищо,

само от време на време ръмжеше. Продължаваше да работи, когато Джак си тръгна, а сега изглеждаше така, сякаш не е спирал през цялата нощ.

— Приключваш ли? Джак иска да си върви.

Кендред се протегна.

— Почти.

— Какви са заключенията ти?

— Абсолютно сигурен съм, че това е наистина стар документ, датира от осемнайсети век. Хартията със сигурност е толкова стара, а и мастилото е на същата възраст. Не открих нищо в документите, в които се споменава за този. Как можем да го обясним тогава? Текстът не може да е написан тогава.

— За щастие няма да ми се налага да се занимавам с обяснения — отговори Джак. — Беше ми наредено да го открива и да го върна. Повече не бих могъл да...

Тихият тътен започна да се усилва, докато те разговаряха. Джак го беше регистрирал с някаква част от съзнанието си, но не му беше обърнал внимание. Трябваше да е по-внимателен. Дори Емили реагира по-бързо; излезе да погледне по посока на шума.

— Хеликоптер — обяви тя.

— По-скоро няколко — каза Джак, щом излезе при нея. — Големи са. Това е зле.

* * *

Нямаше смисъл да се опитват да бягат или да се крият, дори и да искаха. Джак знаеше много добре, че войниците вече са обградили Отстъплението, заели са позиции и са проверили за вероятна заплаха преди пристигането на хеликоптерите. Това беше краят на операцията, грандиозният финал, не началото ѝ. Нямаше какво друго да правят, освен да чакат. По един или друг начин бяха проследени и последвани.

Четири огромни хеликоптера кръжаха над главите им, направиха последни проверки, а после се оттеглиха на дистанция. Джак не искаше да се замисля колко ли оръжия бяха насочени към тях в този момент, но предупреди другите — Отстъплението се състоеше от не повече от дванайсет обитатели и всички бяха дошли да видят откъде

идва звукът — да се движат бавно и да не правят резки движения, да държат ръце далеч от дрехите си и да не предприемат никакви действия, които биха могли да се сметнат за заплашителни.

Те кимаха нервно, докато им говореше, и се загледаха в другата машина — огромна и ужасяващо шумна, — която изникна над главите им, а след това се приземи като гигантско насекомо на полето пред тях. Десетима войници скочиха долу с готови оръжия. Двама изтичаха към Джак и Емили; не говореха, не се представиха и никой не беше толкова глупав, че да си позволи да протестира. Джак обви с ръка раменете на Емили, за да ѝ даде кураж и едновременно с това да я предупреди да не мърда. От опит знаеше колко нервни могат да бъдат войниците.

— Спокойно — каза ѝ тихо. — Те си вършат работата. Остави ги да го направят.

Тогава настъпи кулминацията на събитието, което, даде си сметка той, беше режисирано съвършено. Щом двигателите на хеликоптера спряха и грохотът замлъкна, още двама мъже скочиха и отвориха вратите; те поставиха стълбичка в единия край на машината. После на вратата се появи дребен силует, примигна на ярката утринна светлина и слезе по стъпалата с помощта на телохранител, който го подкрепяше дори и физически. Тръгна бавно към тях, а след това ги подмина и влезе право в сградата. От жестовете на войниците Джак разбра, че от тях се очаква да го последват, затова стисна ръката на Емили още по-здраво.

— Ела с мен. Не се тревожи — прошепна той. — Това е просто добро представление. Исква да всее страх. Ако искаше да ни убива, досега отдавна щяхме да сме мъртви.

* * *

Олдмантър седеше на стол край огъня, който погледна бегло почти с благодарност. Джак, Емили и Кендред стояха подредени в редица пред него. Телохранителите стояха по местата си край вратите и прозорците.

— Разбирате предпазливостта ми, нали? — попита той и ръката му леко потрепна по посока на охранителите.

— Не са нужни — отговори Емили. — Знаете, че не одобряваме насилието в нашата група.

Олдмантър пренебрегна забележката и огледа стаята, която беше гола, с варосани стени и дървени подове, търкани толкова често, че изглеждаха също толкова бели.

— Необичайно. Не е здравословно, но пленява окото.

— Бихте ли желали нещо освежително?

— Бих ли желал да отпия от някоя нехигиенична помия, която не е предварително проверена, от посуда, която не е стерилизирана както трябва?

Емили пламна.

— Не, благодаря ви. Оцелял съм досега точно защото не съм поемал ненужни рискове. Да минем ли на въпроса, или предпочитате да убием още малко време в приказки преди това?

— Искам да разбера причината за идването ви. Не сме направили нищо нередно.

— Мислите, че не сте? Бих ви представил доста дълъг списък, ако разполагах с време. Нерегистрирано Отстъпление, укриване на беглец. В действителност знаете много добре за какво съм дошъл. Искам онзи документ. Бихте ли ми го дали, моля?

— Боя се, че не мога да го направя — заяви Джак. — Знаете, че имам служебен дълг към доктор Ханслип.

— Той е арестуван и статутът му е преустановен.

— Откога?

— Откакто щурмувахме института му снощи. Доведох го тук като допълнителна застраховка и демонстрация, в случай че се усъмните в думата ми.

Възрастният мъж вдигна ръка и един от телохранителите излезе. Те останаха — Олдмантър седнал, останалите прави, телохранителите с гръб към стените и очи, шарещи нервно във всички посоки, — докато вратата отново се отвори и двама пазачи доведоха разчорления и пребит Ханслип в стаята.

Видът на Ханслип далеч не отговаряше на образа на представител на управляващите света, макар и не високопоставен, а по-скоро на някой от престъпниците, които Джак доскоро беше арестувал. Лицето му беше мръсно и насинено, а изражението му вече

излъчваше поражение и примирение, каквито беше виждал толкова често.

— Е, Ханслип — заговори Олдмантър; не рязко или грубо, забеляза Джак. В тона му не се долавяше победа или триумф. — Виж колко добре ти служи твоят подчинен. Няма да ми даде ръкописа, преди да се увери, че договорните задължения към теб са приключили. Сега те моля да го потвърдиш.

Ханслип продължи да гледа, сякаш не осъзнаваше докрай къде се намира, нито какво се случва около него. Накрая се опита леко да се усмихне, но това предизвика гримаса, заради болката, която вероятно изпитваше.

— Съжалявам да ви видя така, сър — каза Джак, — но трябва да отговорите на въпроса ми. Свободен ли съм да предам документа на господин Олдмантър?

— Не! — изграчи Ханслип. — Не! Никога! Не бива да го правиш! Той е мой! Никой няма право над него освен мен...

Повече не продължи. Един от пазачите го удари отзад с оръжието си и той се свлече на колене с наведена глава. Олдмантър погледна към Ханслип с изненадващо съчувствие.

— О, накарайте го да замълчи! — каза той. После се обърна към Мур. — Не съм тук, за да си правите шегички с мен. Това е твърде важно, господин Мур, а вие вече не сте обвързан с лоялност към този човек, всички договорни отношения са прехвърлени към мен. Трябва да ми предадете документа. Това вече е пряка заповед.

— Бих го направил, но за съжаление не е у мен.

— Тогава у кого е?

— У мен — заяви Емили от ъгъла на стаята. — Скрит е и ако опитате да го получите със сила, ще бъде унищожен. Доколкото ми е известно, ако дори малка част от него стане нечетима, всичко останало ще бъде безполезно, нали така?

— Тогава моля да ми го дадете.

— Разбира се. Непременно.

Кендред веднага застана пред нея.

— Да не се побърка, момиче? Не знаеш ли кой е това?

— Знам. Това е човекът, който контролира съдбата на света, без значение дали ни харесва, или не.

В погледа на Олдмантър се мярнаха искрици на веселост.

— Съвсем правилно.

— Стига да не унищожа тази малка книжка — продължи тя, — в такъв случай машината, от която сте толкова заинтригуван, ще бъде само безполезна купчина старо желязо. Права ли съм? Не сте достатъчно умен да пресъздадеш работата на Анджела Миърсън и това е единственият екземпляр от нея.

— Интересно изявление от страна на една млада жена. Да кажем за миг, че твърденията ти са правилни. Какво ще предприемеш след това?

— Ще поставя скромни условия, които с лекота ще приемете, а в замяна ще получите каквото искате.

— О, мила! Ще ме умоляваш да изоставя кампанията срещу Отстъпленията и ренегатите. Колко отегчително!

— Не, искам да я направите по-интензивна.

— Моля? — Олдмантър видимо се заинтригува да чуе нещо различно.

— Да ги затворите. Да съберете обитателите им на едно място, със сила ако е необходимо.

Не продължи по-нататък. Кендред заговори с пламнало от гняв лице.

— Престани на мига.

— Знам какво правя.

— Трябва да поговорим. Веднага.

Той едва ли не извлече Емили от стаята. Олдмантър не направи опит да им попречи, но даде знак на един от пазачите.

— Наблюдавай ги. Само да направят едно грешно движение, застреляй и двамата.

После се обърна към Ханслип, който все още седеше в ъгъла и изглеждаше напълно шокиран.

— О, махни го оттук — нареди той. — Не мога да го гледам.

* * *

В стаята останаха единствено Джак и Олдмантър, който известно време само стоя и си тананика.

Накрая все пак заговори.

— Изненадан ли сте, господин Мур?

— От факта, че им позволихте да излязат от стаята или от думите й?

— От второто. Очевидно е по-безопасно да ми го предаде доброволно. Както тя спомена, не е мъдро да се рискува текстът да се повреди. Ако се наложи да ползвам сила, ще го направя. Но предпочитам да го избегна.

— Не го очаквах.

— Нито пък аз. Тя е интересна млада жена. Но всеки трябва да използва преимуществата, с които разполага, а каква лоялност дължи тя на някого от нас? Може ли някой да й предложи по-добра цена от мен, как мислите? Разумно е да продадеш информацията на този, който предлага най-много, макар да се налага да призная, че допусках вероятността глупавите принципи на тези хора да се изпречат на пътя ни. Те винаги предпочитат да страдат и да се жертват за общото благо.

Олдмантър се размърда в стола си и Джак отново видя колко стар и крехък е всъщност.

— Останах впечатлен от поведението ви — продължи Олдмантър. — Би трябвало да знаете, че съм в състояние веднага да дам заповед за екзекутирането ви заради неподчинение.

— Останах лоялен на доктор Ханслип — каза Джак. — Бях обвързан, докато не стана ясно, че отношенията са прекъснати.

— Сега са. Какво смятате да правите?

— Ще си потърся нова работа, предполагам. Стига да не планирате да ме пратите в затвора.

— Не наказвам лоялността. Освен това мога да имам някаква полза от вас. Ще продължите работа на същата длъжност, но ще се подчинявате директно на мен. Приемате ли?

— Разбира се — отговори без колебание Джак.

— В такъв случай се разбрахме.

— Какво ще правите с Емили?

— Тревожите ли се за нея? Недейте. Ще й дам всичко, което иска. Предполагам, че исканията й ще бъдат ограничени.

— Защо да ви вярва?

— Защото държа на думата си — отговори той леко обидено. — Удоволствие е за мен да го правя. Не печеля с измама. Какво се постига така?

— Ханслип каза, че технологията е твърде опасна за използване. Олдмантър се изсмя.

— Забележителен обрат в мисленето, не намирате ли?

— Смятате, че е лъгал?

— Знам, че го е направил. Върху бюрото му имаше твърде подробни планове за използването ѝ, когато атакувахме института. Не намерихме и най-малкото доказателство, че може да бъде опасна. Освен това самите ние анализирахме въпроса. Поставих проблема пред най-изтъкнати фигури в сферата на физиката. Няма да поемем ненужни рискове, уверявам ви. Намира се в добри ръце; във всички случаи по-добри, отколкото досега.

* * *

Изречението на Емили беше неразгадаемо, когато се върна в стаята с Кендред.

— Уговорихте ли помощника си?

— Можете да вземете документа.

— Проблемът е там — каза Олдмантър, — че щом това стане, не можете да бъдете сигурни, че ще спазя своята част от уговорката. Господин Мур вече го отбеляза, което беше обидно от негова страна, но не мога да отрека, че съдържа доза истина.

— Знам. Но ще я спазите.

— Защо решихте така?

— Защото моята цена ще ви позволи да постигнете най-големите си желания, ще ви осигури интересни експерименти и ще ви спечели всеобщо одобрение — отвърна тя.

— Проявявате голяма грижа към нуждите ми. Продължавайте.

— Искам вселена.

Олдмантър замълча, очевидно беше хванат неподготвен за пръв път от десетилетия.

— Колко прелестно! — каза той. — Това ли имахте предвид под скромни изисквания?

— Колкото може по-бързо — продължи Емили — ще вкарате машината си в действие. След това ще прехвърлите онези членове от Отстъплението, които искат да се махнат. Ще обявите откритието и

като демонстрация на неговата мощ ще обявите, че финансирате програма, с помощта на която да се отървете от подривно и непродуктивно влияние като нашето. Твърдението ви ще бъде прието за достатъчно достоверно. После можете да правите каквото сте намислили.

Олдмантър остана впечатлен. Застанал отстрани, Джак виждаше, че той следва мисълта ѝ със същата скорост, с която тя я излага; двамата се движеха в синхрон. Беше изумителна гледка.

— Това, млада госпожице, е предложение, което си струва да се обмисли. Склонен съм да се съглася дори само заради вашата смелост.

— Помислете за новата информация, която ще съберете, организационния опит. Също и за известната благодарност. Ще си върнете капиталовложенията за нула време, а и повечето разходи и без друго ще бъдат за проучвания, които ще направите така или иначе.

— Колко жалко — заяви с респект той, — че сте ренегат. Да можеха служителите ми да имат поне половината от вашето въображение. Предполагам, не мога да ви изкуша...

— Не.

— Ах, добре.

— Добре — повтори Емили. — Това е сделката. Приемате и получавате информацията. Отказвате и не я получавате.

Олдмантър не беше колеблив. Беше изградил успеха си благодарение на забелязване на възможности и мигновеното им сграбчване.

— Очевидно приемам. Както казахте, предимствата са основно за мен.

— Така да е.

Той кимна.

— Ще идем до Мъл, ще преминем към настройки и калибриране. Стига да няма значителни повреди и моите хора да не са опустошили мястото твърде много, ще отнеме около две седмици. След това ще направим тестове с няколко доброволци, за да се уверим, че функционира както трябва. Ще конструираме по-голяма машина, ще я построим благодарение на наученото. После ще прехвърляме вероятно по пет хиляди на ден, с течение на времето до десет хиляди с построяването на още машини; ще преминават едновременно. Ще продължим така, докато има доброволци.

— И после ще ни оставите на мира.

— О, разбира се. Ще се насочим към друга вселена за нашите цели. Вие можете да се радвате на рустикално блаженство и упадъчен примитивизъм, докато умре и последният от вас.

— Още нещо. Бих искала този беден човек да получи шанса да дойде също. Ханслип.

— Защо?

— Просто безцелен акт на доброта.

— Щом го искате, можете да го вземете. Ще кажем, че е загинал в плен. Че се е самоубил или нещо подобно. Може все пак наистина да се стигне до самоубийство. Наясно сте с това, нали?

— Рисковете са ми напълно известни.

Емили приближи към него и му подаде „Почерка на Дявола“, поколеба се само за част от секундата, преди да го постави в ръката му.

— Между другото, установихме, че е състарен съвсем наскоро. Изглежда стар и очевидно това е направено с цел да убеди хората, че е стар. Заблуждава повечето тестове, но категорично е измама. Не вярвайте на никого, който ви убеждава в обратното; ние сме експерти в тази област.

Тя изгледа свирепо Кендред, а после отново се извърна.

Олдмантър прелисти страниците и стоя загледан с дълбок интерес няколко минути, а после въздъхна доволно.

— Заминаваме за Мъл до час.

* * *

За Олдмантър фактът, че момичето му даде ръкописа доброволно, беше поредната щастлива случайност. Ако беше малко по-сантиментален, щеше да си помисли, че съдбата желае той да получи тази технология.

Определено можеше да си позволи да покаже щедрост, най-малкото, защото не ставаше дума за никаква щедрост. Щеше да я представи пред ренегатите и те щяха да улеснят задачата му, явявайки се като доброволци. Щяха да пожелаят да бъдат транспортирани, щяха да молят за това. Идеална демонстрация за тяхната непригодност за живота.

Разбира се, не беше толкова просто. Трябваше да се направят и проучвания. Това стана ясно на следващия ден, когато седна да изготви графика с най-близките си съветници.

— Всеки един от тях? — учудиха се те. — Трябва да са милиони.

— Ще се случва в течение на годините. Съгласих се да ги изпратя; не съм уточнявал кога. Ще се отървем от тях на всяка цена, а и бъдещите подобрения ще бъдат освободени от социални замърсители. Наред с това ще пристигнат подходящи колонизатори и те ще имат нужда от работа. Правени ли са проучвания кой период е най-подходящ за колонизация?

— Както сам знаете, сър, по-голямата дистанция изисква и по-голямо количество вложена енергия.

— Което означава...?

— В идеалния случай бихме изпратили хора в епоха, в която човечеството не е възникнало, но това ще изисква огромно количество енергия и биха пристигнали в нищото. Ако можем да изземем съществуващата инфраструктура и да ги изпратим не толкова далеч, драматично бихме снизили разходите.

— Мислех, че този вариант е отхвърлен заради трудностите, свързани с местното население. Помня, че говорих с Грейндж за това.

— Да, сър, но това беше, когато планът предвиждаше да завладяваме и покоряваме, а след това да използваме коренното население като роби заради работната ръка. Ханслип нахвърли алтернатива, която прави този вариант много по-жизнеспособен. Той обмисляше идеята, че най-евтиният подход ще е да се подтикне коренното население към масово самоубийство, като взриви бомба в периода на високо напрежение в ядрената епоха. Всяка от страните ще обвинява другата, а последвалата война ще свърши по-голямата част от работата ни; ако е нужно, бихме могли да използваме и биологично оръжие срещу евентуални оцелели. Щом светът е чист и празен, можем да започнем с транспортирането на заселниците. Това би означавало да преместваме хората само с няколко години и въпреки разрушенията, все още ще има изградена инфраструктура. Решение, изпълнено с много въображение и много ефективно от икономическа гледна точка. Още една от добрите страни на плана е, че бихме могли да започнем почти незабавно.

— За какъв период става дума?

— Меморандумът отбелязва, че най-уязвимите моменти са в периода от 1962 до 2024 година. Ще използваме някой от тях.

— Никой ли няма морални възражения? Не искам да бъда унижаван пред някоя етична комисия.

— Не може да съществува морален дълг към хора, които и без друго отдавна са мъртви или до колкото ни с известно, никога не са съществували. Старателно проучихме хипотезата.

— Някакви проблеми със сигурността? Имам предвид за нас.

— Не. Екипът от физици прегледа отново въпроса и не откри проблеми. Отхвърлиха теориите на Анджела Миърсън като абсурдни.

— В такъв случай предлагам да започнем с подготовката. Колкото по-скоро видим как работи това нещо, толкова по-добре.

— Има и друго. Спечелихме вота на един от физиците срещу обещанието да проведем експеримент с транспортиране в бъдещето. Подготвя материали въз основа на иззетия документ и иска да се увери, че можем да пращаме хора напред, както и назад. Ще трябва да направим нещо, за да го зарадваме и ще се наложи да проведем проучвания с течение на времето, за да осигурим добра комуникация между световите.

— Мразя тези хора — заяви Олдмантър. — Все пак му дайте каквото иска. Освен това ми се струва, че е най-добре да ликвидираме доктор Ханслип. Имам чувството, че ако го изпратим при ренегатите, може да има достатъчно познания все пак да пресъздаде машината. Щом ще харча цяло състояние да се отърва от тях, нямам желание отново да се появят след няколко поколения.

60.

Памархон вървеше ръка за ръка с Розалинд към залата за събрания, дълго никой от тях не продума, и двамата като че ли не осъзнаваха напълно присъствието на другия.

— Не можехме да се надяваме на нещо по-добро — каза тя. — Може да се каже, че е направо чудо.

Той дръпна ръката си от нейната и я погледна тревожно.

— Какво има?

— Чудо е. Как тогава мога да искам от теб да станеш моя жена?

— Какво имаш предвид?

— Видях коя си. Как бих могъл да моля за ръката ти?

— Ох, глупости и безумия, Памархон, син на еди-кой си. Глупости и безумия. Не смей да ми говориш такива неща — забърбори тревожно Розалинд. — Чуй какво ще ти кажа веднъж завинаги. У мен няма нищо магическо. Няма и нищо кой знае колко особено или прекрасно, освен ако ти не ме виждаш така — тя направи пауза. — Можеш да знаеш — допълни. — Стига да искаш.

— Но там...

— Това е дълга история и доста странна. Знам, че изглежда много невероятно. Но е само защото не знаеш всички подробности, разбираш ли? Всички са наясно само с част от тях. Затова си мислят, че трябва да е нещо невероятно значимо. Хенари, например, мислеше, че ще настъпи краят на света.

— И все пак Изгнаника...

— А, да. Той е малко по-труден за обясняване. Но ще ти кажа едно. И той нямаше повече представа от някой присъстващ кой е убил чичо ти. Не направи нищо, освен да стои там и да чака другите да му свършат работата. Не той разкри как или защо Жаки го е убил; Хенари го направи. Той нямаше и най-бегла представа какво става. Никаква. Прикриваше го доста добре, все пак е професор.

— Всички видяха привидението.

— Така е. Появи се просто така. Но същото се отнася и за мен, а не съм никак странна. От цяла вечност се опитвам да го обясня на всички. Ако това ще помогне, аз самата не разбирам ситуацията много добре, но ето ни тук. Аз съм тук, съвсем истинска, и се съгласих да се омъжа за теб, така че очаквам да изпълниш своята част от сделката. Щом ме опознаеш малко по-добре, ще видиш колко обикновена съм всъщност.

— Никога няма да бъдеш такава.

— Много мило, но не ми отговори.

— Ако изобщо би било възможно да те искам повече от преди, то е така. Разбира се, че е така.

— Беше изрядно граматически. Браво. В такъв случай се договорихме.

Стана ѝ много приятно от последните му думи, но не искаше той да види сълзите на щастие и облекчение, които напълниха очите ѝ. Прикри чувствата си, като се хвърли към него и обгърна врата му. Стояха така известно време и накрая той се отдръпна.

— Очаква ме работа — каза ѝ.

— Аз по-добре да се връщам при олтара. Обещах.

— Искаш ли компания?

— Ще се справя. Ти върви на онова събрание.

Той стоя загледан в нея, докато не се изгуби от поглед на път към олтара и продължи по пътя си. Беше направил едва няколко крачки и зърна лейди Катрин.

* * *

— Изглежда ти дължа извинение — каза Памархон, когато приближи.

— По-малко от това, което аз ти дължа.

— Тогава нека всеки от нас приеме съжалението на другия и бързо да разрешим проблема.

Вървяха заедно известно време, преди Памархон да се сети.

— Беше ми поръчано да ти предам нещо. Нямам представа какво означава.

— Тогава го кажи.

— Той ми каза да ти предам, че за тайната ти трябва да се плати. Какво имаше предвид?

— Че трябва да се откажа от Уилдън и да призная теб — отговори тихо Катрин.

— Защо?

— Теналд откри, че не съм от знатно потекло. Бях и съм измамница и той щеше позорно да ме прогони. Това е тайната ми, същата, която Хенари щеше да разкрие, ако беше твой защитник. Затова Изгнаника го освободи от тази задача.

— Ти си самозванка?

— Да. Сега, след като го знаеш, не мога да се изправа срещу теб, дори и да искам. Ще се оттегля. Моля те само да проявиш добрина и да запазиш тайната ми.

— Не мисля, че е имал предвид такава цена — каза Памархон. — Защо иначе щеше да кара Гонтал да говори? Не защити само Хенари, а и теб. Убеден съм, че друго е имал на ум. Той иска ти да продължиш да управляваш Уилдън.

— Няма как да го знаеш.

— Той е наясно какво ми е по сърце. Че копнея да пътувам, да видя неща, невиждани досега от друг, а не мога да го направя, ако съм обвързан тук. Ти трябва да управляваш Уилдън, а в замяна искам да се грижиш за хората ми. Те ме последваха и аз им дължа това. Точно за такава цена говореше той.

— Колко са те?

— Около шестстотин, ако броиш жените и децата.

Тя се отдаде без бавене на пресмятания, поредното доказателство, че е делова жена.

— Ще трябва да разширя границите на владението, да изсека малко гори — обърна се към Памархон. — Дали ще се установят? Дали ще се откажат от живота в гората?

— Повечето да. На другите ще трябва да помогнеш според волята им. Не искам да бъдат преследвани или да живеят в крайна бедност.

— Ще трябва да останеш известно време. Не биха ми се доверили, а аз не ги познавам и разбирам. Ще се наложи да помогнеш.

— Договорихме се.

— След това ще се грижа за тях, както си го правил ти и както се грижа за всички останали. Сигурен ли си, че това е искал да каже и че това искаш ти?

Но Памархон беше застинал на място. Внимателно хвана Катрин за ръката, за да спре и тя.

Той докосна с пръст устните си.

— Щом кажа нещо, прави точно каквото съм казал — каза той толкова тихо, че тя едва го чу. — Не се съмнявай в мен и не се колебай.

Катрин не чуваше нищо, но знаеше, че Памархон умее да различава звуци, които не означават нищо за нея.

— Насам — прошепна той. — Бързо!

Стисна я за ръката и я помъкна към дърветата встрани от пътеката.

Катрин го последва, без да задава въпроси и пазеше тишина, очевидно точно това се искаше от нея. Той спря, накара я да застане пред него, поведе я внимателно, като се стараеше да не вдига твърде много шум, а после я дръпна на земята.

— Войници — заяви той. — Поне дванайсет. Не са от моите, а предполагам, че и твои не са. Вдигат твърде много шум за хора, свикнали с гората.

— Сигурен ли си?

— Да. Това е причината още да съм жив. Не допускам грешки за такива неща. Не помръдвай и с един мускул.

— Трябва да дишам.

— Налага ли се? — той я погледна, ухили й се окуражително и изчезна.

Шмугна се в зеленината толкова внимателно, че дори клечка не се чу, не изпука клонче и листо не изшумоля. Катрин се сгуши и се заослушва напрегнато; в далечината долови гласове, викове и потропване на метал. Памархон се беше оказал прав. Нямаше начин да са нейните хора.

По-нататъшните й мисли бяха прекъснати от елегантното му, едва ли не деликатно завръщане до нея.

— Да — заяви той със задоволство. — Хората на Гонтал са. Изглежда е решил да превземе властта със сила, след като очевидно няма да може по право. Хрумва ли ти нещо?

— Питаш мен?

— Да. Имам свои хора, но те са малко далеч, а и не искам кръвопролития. Най-малкото, защото не съм сигурен на коя страна ще застанат твоите хора. Това би бил катастрофален финал. Ще е най-добре да те заведем до събранието.

— Предполагам, че хората вече се събират. Ще избират сред кандидатите, които се явят лично.

— Значи целта на Гонтал е да попречи и на двама ни да се доберем дотам. Камерхерът ще започне събранието, ще призове кандидатите и само Гонтал ще присъства. Мога да възразя след това, но вече ще бъде късно. Ако се опитаме да стигнем дотам, Гонтал ще си измисли оправдание за неправомерното ни задържане.

— Е — каза тя. — Ще стоим тук, докато стане твърде късно, ще използваме хората ти, за да се стигне до кървава баня, в която можем да се окажем губещи; или ще рискуваме да получим стрела в гърдите и да опитаме да се промъкнем незабелязани. Боя се, че Гонтал прекали със своята обидчивост.

— Сигурно Изгнаника няма да допусне това.

— Подозирам, че би казал, че е наша грижа.

— В такъв случай — каза той, — ще трябва да накараме Гонтал да съзре грешките в действията си.

* * *

Катрин се надяваше Памархон да знае какво прави. Разбира се, изглеждаше много сигурен в себе си, докато обясняваше какво възнамерява да предприеме; що се отнася до нея самата, не виждаше начин да избегне директна конфронтация. Забързаха към голямата къща, но успяха да изминат едва няколко метра и се озоваха на открито, без никакъв шанс за прикритие.

— Никога не съм предполагал, че тези градини могат да бъдат толкова полезни. Предоставят изключително добра защита. Ах, добре. Нали разбираш какво трябва да правиш?

— Да, генерале — отвърна Катрин.

Той я погледна.

— Шегувам се — обясни тя.

Той изръмжа, докато се подготвяше да се изправи.

— Катрин — каза и протегна ръка. Тя го погледна малко озадачено, а после му подаде своята. — Внимавай. Тъкмо се сдобих с роднина, когото ценя. Не искам да те изгубя толкова скоро. Ще те прикривам отгук с лъка си, но бъди готова да бягаш.

Останалото беше лесно. Тя пое смело към къщата и след минута се появиха войниците на Гонтал с извадени мечове и лъкове. Това беше опасната част; ако им беше наредено да я убият веднага щом я зърнат, тогава планът щеше напълно да се провали. Точно за това бяха спорили. Тя настояваше да отиде; той беше отказал. За момент стигнаха до детинска разправия, докато тя попита:

— Защо да не го правя?

— Защото идеята беше моя. Освен това съм по-голям от теб.

Тук тя изсумтя неодобрително, а той осъзна колко абсурдно беше изказването му и се засмя.

— Не мога да стигна до хората си, не мога да командвам твоите — отбеляза тя, — а може да ни потрябват. Освен това, мога да уплаша Гонтал повече от теб. Познавам го. Няма да се осмели да ме убие. За теб не би се поколебал.

Беше се съгласил, макар и доста неохотно. Съзнаваше, че е права.

Ето защо тя пое напред към мъжете и заговори, преди да са успели да стигнат до нея.

— Вървеше да кажете на господаря си Гонтал веднага да се яви тук или гневът на Изгнаника ще се стовари върху нас и целият Антеруолд ще бъде унищожен като наказание за неподчинението му.

* * *

— Забеляза ли, Гонтал, как действа духът? — попита Катрин, щом ученият се дотътри до тях след десетина минути.

Беше останала да чака с обезпокоените му стражи, а един от тях изтича да повика господаря им. Никой не беше казал и дума; Памархон изглеждаше напълно спокоен, а това изнерви войниците още повече.

— Пророчествата се правят от хора — продължи Катрин. — Присъдите и решенията се вземат от хора. Няма магия, нито заклинания, нито свръхестествена намеса. Единствено действията на

мъже и жени. Изгнаника заяви, че иска аз и Памархон да се явим пред събранието и да се представим за кандидати. Това беше част от присъдата на Жаки и ако бъде нарушена, Антеруолд ще бъде унищожен напълно.

— Щом се правят от хора, нямам от какво да се боя — отговори Гонтал. — Никой човек не може да унищожи Антеруолд и щом няма да има божия намеса, той ще продължи да съществува.

— Това не е истина — намеси се Памархон. — Аз мога да го унищожа. Ще го направя.

Гонтал се изсмя.

— Ти? И малката ти престъпна банда? Какво точно ще направиш? Ще сринеш планините камък по камък? Ще изпиеш реките и моретата?

— Те са само камъни и вода. Това не е Антеруолд. Антеруолд са хората и начинът, по който живеят. Нещата, които ги свързват и ги карат да знаят кои са всъщност. Антеруолд е Историята. И да, ще го унищожа с малката си престъпна банда.

Гонтал направи жест към тези от хората си, които извадиха мечове.

— Не, няма. Ти пръв ще умреш и дори ще ми дадеш оправдание, че съм те убил.

— В такъв случай ти ще го унищожиш и ще бъдеш прокълнат завинаги.

Спокойствието, с което говореше Памархон, накара Гонтал да замълчи. Младият мъж не се страхуваше, а той очевидно не всяваше страх. Изглежда започваше да подрежда фактите.

— Когато обмислях да си върна Уилдън, мислех че може да се направи само със сила. Имах достатъчно хора и вероятно можех да успея. Но мнозина щяха да загинат, а аз не го исках. Защо беше нужно хората в Уилдън да страдат за нещо, което някой е причинил на мен? Затова обмислих положението от друга страна. Преди два дни поговорих с четирима от най-добрите си хора — тези, които ми дължат всичко, на които можех да се доверя, че ще направят каквото ги помоля без колебание. Изпратих ги в Осенфуд с нареждане да се скрият в Залата на Историята. На Катрин щеше да бъде даден избор: да се откаже от поста си или Залата на Историята да бъде изгорена.

— Ако не се появя до пет дни, те ще разберат, че съм мъртъв и надеждата е изгубена. Ще си тръгнат и ще запалят пожар. В цялата сграда. Цялата История и последният свитък или документ ще изгорят.

— Няма да имате шанс да ги откриете или да ги спрете навреме. Ако не се появя в Осенфуд до три дни, те ще изпълнят заповедта ми. Всичко, което представлява Антеруолд, всичките спомени и знания ще бъдат разрушени. Ето защо Антеруолд ще бъде унищожен, както се зарече духът. Ако желаете, мога да извикам най-близкия си съратник и той ще потвърди всяка моя дума.

Гонтал изучаваше Памархон, докато той говореше. Възможно ли беше да е сериозен? Можеше ли някой да е толкова дързък и неморален? Не можеше да разбере, не можеше да разчете изражението му. Катрин стоеше встрани, леко дистанцирана, опитваше да прецени кой пръв ще се пречупи. Нямаше какво да каже по този въпрос; не се съревноваваше с никого.

— Е, Гонтал? Знам, че се чудиш дали това не е трик, дали не те лъжа. Но и аз знам нещо за теб. Ти почиташ знанията. Знам, че духът ти даде съвет, макар ти да не се вслуша в него. Какво каза той? Вземи Уилдън за себе си? Преодолей всяка съпротива без значение от последствията? Това ли те посъветва?

Катрин разбра, че Памархон е победил, още преди Гонтал да е успял да го схване. Тя забеляза колебанието в начина, по който тялото му омекна и се отпусна в мига, в който си даде сметка, че няма кураж да поеме риск. Историята беше всичко. Би умрял за нея, ако е нужно.

Той кимна към хората си.

— Пуснете го — нареди.

Памархон хвана Катрин за ръка.

— Преди да е променил решението си... — каза ѝ тихо на ухо.

Поведе я край Гонтал, край войниците и към събранието, където пристигането им беше посрещнато с огромна и шумна радост, прозвучала навред, чута дори при олтара на Изгнаника.

61.

— И така, господин Чън. Струва ми се, че имаме малко време. Слънцето се снижава в небето, но има време до здрач. Защо не ми обясните малко повече? Виждате, че изпълних своята част от сделката. Вероятно може да започнете, като ми кажете коя е Анджела и как е направила всичко това?

— Тя е математик. Идва от място, което бихте дефинирали като бъдеще. Аз също.

— О, разбира се. Щом казвате.

— Тя разработи технология, която трябваше да позволява прехвърляне от една вселена в друга. Всъщност се оказа, че прехвърлянето е от едно време в друго. Възникна дискусия относно употребата ѝ и Анджела се укри тук, като взе информацията със себе си. Аз бях изпратен да я открия.

— Тогава какво е това място?

— Неин експеримент. Просто е искала да провери дали действия, доколкото мога да кажа.

— Какво е? Искам да кажа, аз знам какво е, но... какво е?

— Много сурова алтернатива на бъдещето. Само прототип е и не функционира много добре. Както казах, става опасно нестабилен. Би трябвало да е изолиран от времето, само моментна снимка, ако щете. Непроменяем и фиксиран свят.

— Не ми изглежда така.

— Не. Само докато е бил изолиран. След това нормалните условия на причина и следствие са били преустановени. Нищо не е можело да се случи, тъй като не е имало условия нещо да се случи. Подобно на това, без следствия не биха могли да съществуват причини. Било е така, за да е сигурно, че няма да има минало и бъдеще.

— Сбъркала е?

— Не. Онова момиче е сбъркало всичко, а като че ли и вие не помогнахте особено.

— Роузи? Как?

— Тя е влязла. Поздравяваш и ти отвръщат — нещо, което иначе не биха направили. Причина и следствие, виждате. Всеки, който поздравява, трябва да е истински. Трябва да има родители, баби и дядовци и всичко останало. Това момиче е накарало застиналия експеримент да се размърда и да започне да се развива, а това води до създаване на връзки между минало и бъдеще. Когато аз дойдох, следствията се бяха разпространили вече доста надалеч. Сега е ясно, че шоките вълни са достигнали още по-нататък.

— Този ваш Антеруолд е бил създаден като изкуствен свят без каквито и да е връзки; може да се каже, че съществуването му е било ограничено в мехур. Ако продължи да съществува, акумулирането на причини ще го свърже с по-ранни моменти във вселената, а ефектите ще го свържат и с последния момент във вселената. Тогава ще има два различни варианта на бъдеще, а според Анджела е възможно да съществува само едно. Другите съществуват само потенциално. Затова или този свят съществува, или моят. Ако този съществува, нашият не може. Това ще е най-тежката катастрофа в историята на човечеството.

— Наистина? — попита Литън и се огледа наоколо. — Със сигурност? Създадох го така, че да бъде мирно и спокойно място. Не могат да причинят кой знае колко вреда с мечове и стрели.

— Точно така, мечове и стрели. Моят свят става несигурен, колкото и жесток и изпълнен с насилие да е. Тази ваша аркадианска идилия изисква масово унищожение на почти цялото човечество и стотици години нещастие и отчаяние. Изградена е върху трупове.

— Що за безсмислица! Не съм предвиждал нищо подобно.

— Напротив. Щом Анджела го е създала като действително място, то е трябвало да установи някаква връзка с вашето настояще, минало или бъдеще. Вие сте избрали бъдеще.

— Как?

— Ядат домати и картофи, които са се появили на острова чак след 1600-та година. Дал сте им митологията на гигантите. Знаят за бактериите, макар да са забравили подробностите. Още много неща. Погледнете това място. Сравнено с вашето време е примитивно в технологично отношение. Изгубило е много от инженерното изкуство, знае се малко за химията. Няма бетон, нито масово използване на

камъка. Според логична екстраполация по начина на развитие съществува само един начин това да се случи.

— И той е?

— Масово преселение, което връща технологичното развитие в начална точка. Война, професоре. Ядрена. Ето го фундаменталното доказателство, че този ваш свят е в бъдещето. Все още части от страната са опасни заради заплахата от радиация. Прекарах две години, пътувайки, и проверих откритията си многократно.

— И в кой отрязък от времето се намираме сега?

— Трудно е да се каже. Периодът, който наричат Изгнанието, когато по-голямата част от света измира, изглежда е продължил около двеста години. Достатъчно дълго и най-тежката радиация да се разсее, заразите да отшумят и горите да пораснат отново. Доколкото мога да преценя, след като проучих останките от Завръщането, случило се е преди векове. Значи около шестстотин години след вас, но това е само грубо предположение. Мога да направя по-прецизна оценка с прилично оборудване.

— Кога е започнала тази война?

— Също е трудно да се определи, но е след момента, в който Анджела е създала това място, и преди употребата на ядреното оръжие да излезе от контрол. Най-близкото ми предположение е около втората половина на двайсети век. Знам само, че ако Анджела се кани да изключи това нещо, трябва да се махнем оттук.

— Какво ще се случи след това?

— Тя ще дръпне щепсела. Никой тук няма да разбере. Не е като да убиеш хора. Антеруолд няма да съществува и ние също няма да сме съществували, освен във вашето съзнание. И така трябва да бъде; тогава историята няма да има алтернатива и ще върви към моето бъдеще, а това е избягване на катастрофата.

— Ами Роузи?

— Тя трябва да напусне Антеруолд. На всяка цена. Иначе Анджела няма да може да изключи машината.

— Може да не поиска.

— Тогава ще трябва да я накарате.

На Литън никак не му хареса. Ако онова, което му казваше този човек, беше истина — а той беше чул и видял толкова абсурдни неща,

че вече не можеше да прецени кое е разумно и кое не, — значи имаше вероятност да е прав.

— Ето я, идва — каза Чън. — Моля ви, направете каквото ви помолих. Това е най-сериозното нещо, което някой някога е искал от вас.

* * *

Розалинд се задаваше откъм дърветата, махаше весело с изражение на дълбоко щастие.

— Оставих нещата на него — провикна се тя. — Скоро всичко трябва да е уредено — тя изтича и силно прегърна Литън. — Толкова много ви благодаря! Бяхте блестящ! Аз не бих се справила. Така бързо навлязохте в положението!

— Благодаря. Не че имах голям избор. Беше по-лесно да повярвам, отколкото обратното.

— Знам. Напълно забравяш за дома.

— Така... — започна той. По-добре беше да го свърши веднага. — За дома. Трябва да поговоря с теб по този въпрос. Изглежда пътят към дома ще се отвори съвсем скоро и вероятно ще бъде за последен път. Няма да има друг шанс.

— О, професоре! Не! Не още!

— Съжалявам. Не ме карай да обяснявам, тъй като знаеш, че не мога. Колегата на Анджеला — тук той махна с ръка към Чън — ме уверява, че е така. Това е господин Александър Чън между другото.

Розалинд погледна Чън, който се усмихна унило.

— Неин колега?

— Да. Той казва, че трябва да вървим, и то спешно, защото в противен случай ще се случат ужасни неща. Освен това, помисли за родителите си — продължи той. — Помисли за приятелите си, за семейството. За Дженкинс. За мен. На всички ужасно ще ни липсваш.

Тя прехапа устната си, за да престане да трепери, а след това неохотно кимна и по бузите ѝ се затъркаляха сълзи.

— Предполагам, че е така — промълви, — но наистина ли се налага да си отидем толкова скоро? Сега или никога?

— Сега или никога. Съжалявам.

* * *

Моментът беше идеален; веднага щом слънцето се потопи в клоните на дърветата и светлината бързо започна да избледнява, Розалинд чу познатото тихо бучене и на същото място, както преди, се появи синкава светлина, изникна просто така. И все пак този път тя не забърза към нея. Какво можеше да направи? Да живее в измислен свят или въпреки всичките си грешки и провали да се върне при родителите си в истинския си живот?

Разбира се, че трябваше да тръгне. Не ще и дума, но ѝ се искаше да може да остане още малко! Да види света с Памархон, да пътува до екзотични места, да открие неща, за които никой не го е грижа. Тя избърса сълзите и се изправи. Не се прегърбвай, Роузи. Дамите не се прегърбват.

Радваше се, че тук няма никой; ако Памархон беше с нея, трябваше да се сбогуват. Тя знаеше, че една дума, един негов поглед, щяха да я накарат да размисли. Значи така трябваше да бъде. Вдигни брадичка, Роузи.

Пое дълбоко дъх и пристъпи напред, за да надникне към светлината, да свикнат очите ѝ, за да вижда по-ясно.

Спря и сърцето ѝ заби още по-лудо от преди. Какво ставаше, за бога...?

— Професоре! — извика тя през рамо. — Професоре! Елате да видите!

Литън забърза напред, разтревожен от треперенето в гласа ѝ.

— Вижте! Това...?

Роузи сочеше през светлината към себе си.

— Да. Трудно е да се обясни... Това си ти.

— Какво искате да кажете? Как може да съм аз?

— Как бих могъл да знам. Има две „ти“. Едната се прибра у дома, а другата е останала тук. Поне така ми казаха.

— Невъзможно е.

— Ти мислиш така, но аз разговарях и с двете ви. Всъщност, аз съм единственият, който го е правил. Много странно преживяване.

Розалинд беше пребледняла.

— Това е ужасно.

— Не е чак толкова зле. И двете сте напълно нормални и щастливи.

— Аз знам ли за мен?

— Да. Макар да се стараеш да останеш в тайна. Не искаше да разстройваш себе си.

— Ами ако все пак се върна у дома? Кой ще спи в леглото ми? Какво ще кажат родителите ми?

— Знам, че е трудно.

— Трудно? Повече от трудно е. Ами всички тези безсмислици, които ми наговорихте? За родителите и приятелите ми? Колко много съм щяла да им липсвам. Няма да им липсвам. Опитайте се да ме изиграете. Всичко сте знаели. Как може да сте толкова нечестен?

— Всъщност...

— Реших, че трябва да се върна заради вас. Но сега... Не. Не. Вие ме излъгахте. Няма да тръгна. Нищо, което ми кажете, няма да ме накара да размисля. Там нямат нужда от мен. А и какъв живот ме чака, като ще трябва да дяля всичко? Каква се очаква да бъда? Отдавна изгубена близначка?

— Това ще даде възможност на Анджела да изключи...

— Да изключи...? Какво ще изключва?

Въпросът остана без отговор, тъй като бурният протест на Чън ги прекъсна.

— Не може да седите и да си приказвате — заяви той. — Няма време за губене. Трябва да вървим. Няма да остане отворено дълго.

— Не сме приключили — заяви натъртено Розалинд.

— Ако не тръгнем сега...

— Просто ще трябва да почака.

— Господин Литън, преминете бързо.

— Не мисля...

— Тръгвайте! — кресна Чън. — Вероятно остават само секунди. Бързо!

Тонът му беше станал толкова истеричен, че Литън макар да се колебаеше, започна да пристъпва назад.

— Роузи? — извика я той.

— Вие може да тръгвате — каза тя. — Давайте. И без това тук не сте нужен — беше ясно, че не му е простила.

Последва пауза и Литън хвърли поглед към нея. После пое напред и тялото му се фрагментира и стана полупрозрачно. От другата страна се появи нов, подобен на сянка силует. Беше пристигнал благополучно.

Чън сграбчи ръката на Розалинд.

— Сега ти. Бързо — настоя той. — Трябва да изключим това безумно място. Опасно е и нестабилно. Трябва да вървим, преди да е станало твърде късно.

— Не — заяви Розалинд. — Аз няма да дойда.

— Чаках почти шест години и няма да рискувам да бъда пръснат на парченца, за да можеш ти да останеш на детската си площадка. Прави каквото ти се казва. Не разбираш ли какъв е залогът тук, глупаво момиченце?

Розалинд го изгледа гневно.

— Да — каза тя. — Това е. Няма да помръдна.

62.

— Слава богу, че ви открих! Добре дошъл отново, професоре! — извика Роузи, щом Литън премина с препъване през перголата и поклати глава от облекчение и изненада. — Сега повярвахте ли ми?

Литън не отговори, а се облегна на старата мивка задъхан. Изведнъж изглеждаше ужасно уморен.

Роузи остана изненадана; струваше ѝ се, че тя се беше възстановила сравнително бързо.

— Какво става? Да не би нещо ужасно да се е случило?

Литън посочи към перголата в ъгъла, която все още излъчваше слаба светлина. Роузи се обърна да види защо е толкова угрижен.

— Чън — каза той. — Какво прави?

— Кой?

Той беше твърде слисан, за да отговори. Вместо това стоеше втренчен към Чън и Розалинд, които се появиха, боричкайки се, в пълния си вид в мазето.

* * *

Чън сграбчи Розалинд и я стисна силно. В полумрака леко проблесна метал — нож, опрян в гърлото ѝ. Същият нож, който Джей беше представил като оръжието, с което е бил убит Теналд, и който беше оставен на олтара като доказателство, така че всички да могат да го огледат. Розалинд се съпротивляваше, опитваше се да го изрита, настъпи го и се опита да се освободи, но той не обръщаше внимание. Просто я буташе към светлината, влачеше я заднишком и от време на време поглеждаше през рамо. Той беше много по-силен от нея, а светлината беше достатъчно силна, за да се видят ужасът на лицето ѝ и сълзите, стичащи се по бузите ѝ.

Стъпка по стъпка, без да обръща внимание на писъците ѝ и опитите ѝ да го ухапе, той се придвижваше към светлината, а от време

на време дори я вдигаше във въздуха. Нямахте кой да помогне; каменният кръг беше безлюден.

Той спря, задъхан от умора, но момичето продължаваше да се съпротивлява. Още едно усилие и щеше да се получи. Вече бяха достатъчно близо, светлината озаряваше телата им — ниското момиче и силният мъж, преплетени в странна прегръдка. Той се наведе леко, събра всичките си сили, обгърнал кръста ѝ с една ръка, притиснал ножа към гърлото ѝ с другата. После се отпусна. Тя изкрещя за последен път и падна от хватката му в тревата, превъртя се далеч от него, опитваше се да се отдалечи от ножа.

Той потрепери, а след това падна на една страна, сякаш някой го беше бутнал, а от рана в крака му бликаше кръв. Розалинд погледна нападателя си, дърпаше стрелата забита в крака му, а по земята течеше кръв. Накрая успя, очевидно изпитващ агонизираща болка, но това отвори кървава рана, разкъсана от върха на стрелата. Той трепереше, твърде нестабилен на краката си, но се съсредоточи към Розалинд, легнала в тревата. Ножът все още беше в ръката му и той с несигурни стъпки приближи към нея.

От близките храсти се чу вик. Антрос бързаше към тях, тъй като се боеше, че ако стреля отново, може да улучи Розалинд, но беше твърде далеч, за да стигне навреме. Ако Розалинд успееше да стане и да побегне, несъмнено ножът щеше да полети към гърба ѝ.

Затова тя направи обратното. Събра цялата си воля, наведе се напред и се блъсна в Чън, когато я доближи.

Беше достатъчно, но тя плати за това. Изгубилият сили Чън падна назад към светлината, но не преди да забие ножа си в тялото на Розалинд. Тя изкрещя от болка и в този миг чифт ръце я сграбчиха и ѝ попречиха да падне след него.

С мощно движение Антрос я изтласка на една страна и тя падна тежко на земята. Той отстъпи назад, извади нова стрела от колчана си, с метален връх като предишната, опря я в тетивата и опъна. С плавно движение се прицели в сянката от другата страна и я пусна.

* * *

— Внимавайте! — викна Роузи и избута Литън вляво, докато той се опитваше да я избута вдясно.

Резултатът беше, че никой не помръдна. И двамата се снижиха ужасени и погледнаха към перголата. Стрелата навлезе в светлината, чуха се силен удар и свистене и мазето на Литън потъна в пълен мрак. Очевидно не само машината се беше изключила, но беше станало късо съединение в цялата къща. Чън крещеше в агония в тъмнината, което накара Литън да предприеме нещо. Извади кутия кибрит от джоба си и внимателно си проправи път до таблото с бушоните при стълбите.

— Ела да задържиш това, можеш ли? — каза на Роузи. Ръцете ѝ трепереха. — Спокойно — каза ѝ той с изненадващо спокоен тон. — Не обръщай внимание на господин Чън. Не можем да му помогнем, докато не виждаме какво точно правим. Концентрирай се и дръж здраво клечката.

Тя се справи и клечката — по-скоро няколко една след друга — осигуриха достатъчно светлина, че Литън да извади бушона, да намери жичка и да го поправи. След това свали надолу главния шалтер и слабата крушка, висяща по средата на тавана, отново светна.

— Слава богу — каза той. — Сега върви горе и се обади за линейка. Бедният човек трябва да иде в болница. Върви!

Той почти я избута нагоре по стълбите, а след това се захвана с Чън. Раната изглеждаше доста зле, но Литън — който имаше поопитно око, отколкото му се искаше, — разбра, че не е смъртоносна, стига кръвенето скоро да бъде спряно. Изтича горе и взе чисти кърпи, коленичи край ранения човек, притисна силно и взе кротко да го успокоява, докато чакаха.

Роузи свърши добра работа. Линейката пристигна бързо и Чън беше поет в техни ръце, след като му беше оказана първа помощ, докато лежеше на мръсния под в мазето. Почти беше изгубил съзнание от болката и шока, но това поне го беше накарало да мълчи.

— Как се случи? — попита шофьорът. — Защо е облечен в маскараден костюм?

Добри въпроси.

— От полицията ще ви обяснят — отговори отсечено Литън. — Боя се, че аз не мога да го направя. Или по-скоро няма. Просто си вършете работата.

След това се обърна към Роузи.

— Трябва да обсъдим доста неща, но не точно сега. Трябва да свърша нещо, а според господин Чън е неотложно. Можеш да се прибереш у дома или да останеш тук. Или ако имаш желание, можеш да придружиш Чън и да видиш дали е добре. Изборът е изцяло твой.

Предвид факта, че Чън току-що се беше опитал да я намушка, Роузи нямаше желание да бъде близо до него.

— Искам да дойда с вас — каза Роузи уплашено.

— Не може. Кое време е?

Тя му каза, че е пладне, нямало го само два часа. Било й трудно да включи отново машината и затова й трябвало малко повече време, отколкото предполагала.

— Само толкова?

— Вие колко време мислехте, че ви е нямало?

— Поне шест часа. Дори повече.

— Какво ще правите сега?

— Преди всичко ще се отърва от този халат. Изглеждам нелепо. След това ще ида в полицията и ще поговоря с детектив сержант Малтби за господин Чън. Освен това трябва да поговоря и с Анджела.

— Какво се случи там? В Антеруолд?

— Всъщност — каза той, след като изчака момент, за да събере мислите си в нещо, което да звучи смислено. — Изиграх ролята на завърнало се божество.

— Майчице.

— Наложил се да ръководя процес, който да изясни кой е убил Теналд.

— Кой решихте, че го е извършил?

— Не го реших аз. Нямах и най-бегла представа. Хенари разреши случая. Бил е Чън. Той е някакъв сътрудник на Анджела. Поне така твърди. О, а Анджела идва от бъдещето.

— Това го знам — каза тя, макар да не беше чак толкова интересно. — Как съм аз? Имам предвид другото ми аз?

— Преди Чън да се намеси, буквално цъфтеше, мила моя. Здрава, самоуверена и доста властна. Изглеждаше силно решена да се омъжиш за Памархон, а и той ми се видя запленил от теб, така че съм сигурен, че ще живеете щастливо до края на дните си.

— О! Това е хубаво!

— Памархон е пълно копие на един от бившите ми студенти. Ако има и неговия характер, бихте си паснали много добре.

— Значи не искам да се върна?

— Не. Боя се, че двамата с теб се разделихме при доста лоши обстоятелства заради това. Точно по тази причина искам да поговоря с Анджела.

— Хенари прилича на вас, знаете това.

— Да. Малко се засрамах от това. Джей прилича забележително на друг мой ученик. Гонтал е пълно олицетворение на неприятен учител по химия, който даде име на котката ми. Антрос беше ефрейтор в армията по време на войната. На практика изглежда всички са извлечени от паметта ми. Беше много странно. Слава богу, че поне не срещнах Хитлер. Все пак си мисля, че наистина трябва да си идеш у дома.

— След всичко това? Не забравяте ли шпионите, арестите и кръвта по пода на мазето? Да не мислите, че мога просто да си ида у дома и да започна да уча предлози?

Имаше право.

— Много добре. Можеш да останеш на улицата срещу полицейския участък и да чакаш, щом толкова искаш.

* * *

В полицейския участък за Литън не беше трудно да се види с Анджела. След дълъг разговор с Малтби и един-два телефонни разговора с Лондон всички основания бяха отхвърлени. Накрая Литън обеща да напише хвалебствено писмо, в което се възхищава от разузнавателните способности и старанието на Малтби, самият Малтби обеща да не бъдат задавани твърде много въпроси за Чън и накрая Анджела беше освободена. Изглеждаше малко уморена.

— Хенри! Каква радост — каза тя разсеяно, щом вратата на килията се отвори.

— Убеден съм. Може ли да минем право на въпроса, моля?

— Въпроса за Волков?

— Не. Този с мазето.

— Ах. Това.

— Току-що прекарах почти шест часа в онова твое изобретение.

— О, боже. Роузи не биваше да го прави. Наистина грубо от нейна страна. Къде е тя, между другото?

— Едната е от другата страна на улицата, а другата още е в Антеруолд. Направих всичко по силите си да я подмамя тук, а Чън използва доста по-силови методи. Все пак остана. Разбирам, че това може да създаде проблеми.

— Потенциално, но не съм изненадана. Ами Чън?

— В болница е. Един от по-драматичните ми герои го уцели със стрела, когато нападна Роузи.

— И това е логично. Преживява труден период, бедният човек. Не е създаден за активен живот.

— И аз вече не съм.

— Той трябваше да разбере откъде е произлязъл Антеруолд. Успял ли е?

— Да — отвърна Хенри. — Стигнал е до заключение, че Антеруолд е нашето бъдеще или ще бъде такова, в случай че настъпи ядрена война. Човечеството трябва почти да бъде изтрито от лицето на земята, за да се създадат условия за този мой рай. Мрачна епоха в продължение на векове и малцина оцелели, които се грижат да запазят малкото знания, като са ги претворили в истории, разказвани от уста на уста, а после записани като История.

— Разбирам — каза тя. — Боях се от нещо подобно — тя вдигна поглед към него. — Така ли го беше замислил?

— Нищо не съм замислял. Бяха просто бележки в тетрадка, преди ти да се намесиш — взираха се един в друг в продължение на няколко секунди. — Е? — каза той. — Какво възнамеряваш да правиш сега? Така ли ще си седиш?

— Разбира се, че не — отговори тя, а лицето ѝ внезапно се проясни. — Ще се опитам да спася вселената или поне да проверя дали има шанс за спасяването ѝ. Ако ти се струва твърде амбициозно, тогава ще кажа, че ще посетя леля ти. О, Сам Уинд беше тук, между другото. Смята, че си съветски агент. Надявам се това да не е проблем.

* * *

Отне им известно време да убедят Роузи да ги остави; беше много разстроена и искаше да бъде около единствените хора, които бяха наясно с причината. Но Анджела беше непреклонна. Момичето не можеше да направи нищо. Щом искаше да бъде полезна, можеше да се върне в къщата на Литън и да стои там. Да се погрижи никой да не влиза и при абсолютно никакви обстоятелства да не допуска никой да припарва до мазето. Да стреля, ако е нужно. Ако все пак искаше да изчисти кръвта, това щеше да е доста по-полезно.

Роузи категорично нямаше желание за това, но се съгласи да си почине, така че си тръгна, макар и не особено доволна. После Анджела заведе Хенри до колата си и поеха към „Гъдмор Корт“ близо до Дивайзис, Уилтшър.

— Как ме измъкна?

— Изненадващо лесно. Мога да бъда изключително убедителен, когато получавам подкрепа от МИБ по телефона.

— Внушително.

Не говориха много; Анджела работеше и шофираше едновременно, а Хенри беше потънал в мисли. Само след час Анджела приключи с изчисленията си и каза:

— Как ти се стори Антеруолд?

— О, беше... изумително. Функционира доста добре. Но не знам как ще се държи, щом хоризонтите му се разширят. Знам, че си го представях като разновидност на Англия, но предполагам, че по света има и други хора. Те на същото технологично ниво ли са? Не съм го обмислял. Как работи всъщност?

— Тези елементи ще бъдат създадени чрез логичните изводи от основната информация в тетрадките ти. Спомням си например едно твое изказване, че никой не е създавал притеснения на това място от доста дълго време, а инцидентните нападения на крайбрежието са грижа на милицията. Това предполага малко население и съответстващо технологично ниво навсякъде другаде. Не внушава усещането, че внезапно от юг могат да се появят бронирани танкове.

— Ще ми се повече неща да са оцелели. От нас.

— Ще останеш изненадан какво могат да открият, ако потърсят. Помисли си колко много е оцеляло от средновековието. Вероятно е там, просто трябва да потърсят на подходящото място. Бог знае какво могат да открият в онази твоя История, ако я прочетат внимателно. А

и, разбира се, Роузи е там да им помага. Съвсем скоро ще им разкаже за Шекспир и „Юлий Цезар“.

— Направил съм Катрин така, че да прилича на теб.

— Наистина ли?

— Да. Тя ме изненада. Просто бях нахвърлил образа ѝ, а тя прие вида на основна фигура в истинския ми живот.

— Поласкана съм. Доколко прилича на мен?

— Не сте еднакви; далеч не, но се забелязват общи черти. Всичко, което се случи там, беше заради нея, а аз не бях измислил нищо от него. Беше странно.

Анджела взе един завой с тревожна скорост, а после каза:

— Интересно. Да знаеш, че според мен не бива да се връщаш в Антеруолд.

— Нямам и желание. Освен това, мислех, че искаш да го изключиш.

— Не знам дали мога. Единственото, което съм в състояние да сторя, е да променя условията, за да предотвратя използването на оригиналната машина. Ако се справя, тогава предшестващите събития ще се променят. С малко късмет след това няма да създавам Антеруолд или Роузи няма да влиза в него. Ако това се случи, ние така и няма да разберем, естествено, защото нищо от това няма да се е случило. Настоящото пътуване има за цел да открия дали е възможно.

— Как?

— Искам да видя, дали ще е възможно да унищожа „Почерка на Дявола“. Ако не успея, ще трябва да помисля отново.

— Знаеш ли кое е наистина странно? — каза Хенри, след като реши, че не може да подмине забележката просто така.

— В сравнение с...?

— Четох ръкопис на свой колега, Пърсимън. Той описва представата си за идеалното технократско общество. Адът на земята.

— И?

— Той е доста глупав, но е предрекъл бъдещето забележително добре. Кошмарът, който е измислил, необичайно много напомня този, който описвате вие с Чън.

Анджела дълго не продума.

— Така значи — каза накрая тя. — Опитваш се да ми докараш главоболие.

63.

Гълъбите в огромното входно фоайе наистина убедиха Анджела, че Хенри ѝ е казал истината, когато описа къщата на пралея си като полуизоставена. Беше готова да оспори единствено думата „полу“. Лея му Гърти се вписваше идеално, макар да приличаше повече на героиня от готически роман, отколкото на действителна личност. Беше облечена в раздърпана кадифена дреха, носеше огромен свещник и миришеше така, сякаш не се е къпала от месеци. Косата ѝ беше тънка и чорлава, а говорът ѝ странен.

Хенри все пак се радваше да я види. Прегърна я силно, а тя огледа Анджела, тикна свещите буквално в лицето ѝ и присви очи.

— Хубавица, а? — изкряка. — Истинско разнообразие. Да поправиш водопровода ли си дошъл?

— Не, лельо. Само да взема малко стара хартия — обясни Хенри, наведен към ухото ѝ.

— Спряха да я доставят. Казват, че не си плащам сметките.

— Ръкописи, мила. Не вестници.

— Можеш да почетеш по време на закуска като чичо си Джоузеф. Видя ли се вече с него?

— Той почина през 1928 година.

— Наистина ли?

— Да. Падна с колата си от една скала, спомняш ли си?

Тя поклати глава.

— Кажи му да бъде по-внимателен, щом го видиш.

— Обещавам. Сега върви да поседнеш и си сипи един хубав джин. Искан само да се кача и да взема нещата, които ми трябват. Боя се, че после ще трябва да тръгна. Двамата с Анджела малко бързае.

— Анджела?

— Това е Анджела.

Тя отново я изгледа.

— Хубавица, а? Истинско разнообразие.

— Брей! — възкликна Анджела и последва Хенри през вратата.

— Много е сладка и искрено я обичам, но ми се завива свят, щом прекарам половин час с нея.

— Права е за чичо Джоузеф, да знаеш.

— Не започвай!

* * *

Хенри ме остави да се занимавам с леля му и изчезна нагоре по стълбите при семейния архив. Щяло да отнеме, каза, само няколко минути.

Странно, но винаги съм намирала компанията на старците за успокояваща. Онова, което на тази ужасна възраст се оценява като деменция, сенилност или още по-лошо, всъщност е значителна стъпка напред, която приближава съзнанието ни по-точно до реалността, отколкото нормалното ни състояние.

Леля Гърти не можеше да направи разлика между 1928 година и сега. Чичо Джоузеф беше мъртъв и жив. С други думи тя беше доловила небитието на времето. Най-общо казано, съзнанието ни създава напълно изкуствен ред в този свят. Това е единственият начин, по който толкова неадекватен инструмент като мозъка ни може да функционира. Не може да се справи със сложните връзки на реалността, затова опростява всичко доколкото е възможно, поставя събитията в изкуствен ред, за да може да се заеме с тях постепенно вместо едновременно, както би трябвало. Този подход към интерпретиране на нещата е заучен, подобно на начина, по който мозъкът ни обръща образите, достигнали до ретината ни наопаки, за да може да ги осмисли.

Децата нямат особен усет за време; прекалено възрастните също. Те живеят в постоянно сега, което се разпростира до миналото и бъдещето. Следствието предизвиква причина и двете се случват в един момент, без значение дали е вчера или утре. Леля Гърти го усещаше, тъй като придобитата през годините умствена дисциплина започваше да я напуска. Щом човек си дадеше сметка за това, приказките ѝ му се виждаха напълно смислени, макар да предизвикваха леко замайване у мен.

Уви, нямах достатъчно време да си поговорим както трябва; Хенри държеше на думата си. Върна се пращен, но триумфиращ.

— Открих го — каза той. — Точно където предположих.

Беше тънка книжка, подвързана с фина, червена кожа, без надпис, но щом я отворих, разбрах, че е открил точно това, което търсех. Страница след страница в ЦЗОУ шрифт, прецизно изписани на ръка. Бях изумена от майсторството. ЦЗОУ е изключително наситен откъм символи; и най-малката грешка би го превърнала в безсмислици. Изписването на ръка трябва да е отнело години. Въпреки убежденията си изпитах възхищение към Лушън Грейндж или може би съчувствие заради отчаянието, което го беше тласнало към такова начинание. Трябва да е разполагал със съвършено копие в главата си, за да се заеме с подобна задача. Това отговаряше на въпроса кой е използвал компютъра, преди да си тръгна.

Проверих колкото можах, за да се уверя. Всичко беше както трябва; беше добро обобщение на работата ми, с изключение на последния символ, който беше малко странен. Абсорбирах го по всички правила и декодирах, като получих инструкции на обикновен английски. Добиви от реколта и рента, свитъци 27–8.

— Хенри — обърнах се към него. — Какво означава това?

— Каквото е написано, предполагам. В архива има рафтове със счетоводни книжа, подредени по хронологичен ред в съответствие с различните източници на приходи от имението.

— Може ли да погледна?

— Аз ще ида вместо теб, ако искаш.

— Не! — отсякох. — Ти си поприказвай с леля си.

— Както желаеш. Втория етаж, третата врата вдясно. Оставих я отворена. Ако стигнеш до слугинското стълбище, значи си го подминала. Искаш ли да унищожа това впрочем?

— Още не. По-добре първо да разбере за какво се отнася тази препратка. Може да почака малко.

И така, аз тръгнах и оставих „Почерка на Дявола“ на Хенри, който грижливо го прибра в джоба на самото си. Поредното съвпадение, както разбирате. Спокойно можех да го взема със себе си или да го оставя да го хвърли в камината.

* * *

„До всеки заинтересован“ — започваше написаното на лист хартия, който открих след десетминутно търсене. Едно е сигурно за тези аристократи, изключително подредени са, щом става дума за пари.

„Искрено се надявам някой ден човек, способен да разбере това писмо, да го открие и да го прочете. Казвам се Чарлс Литън, макар да приех неговата самоличност преди много десетилетия, когато пристигнах тук. Преди това се казвах Лушън Грейндж и бях администратор първи клас в изследователския институт на Зофани Олдмантър. Ако това не означава нищо за теб, можеш да спреш да четеш още сега.“

Нататък продължаваше с известна нотка на самосъжаление. Грейндж беше написал кода с надеждата някой да го открие и да го върне обратно, макар онова, на което се беше надявал, убеждението, че се намира в паралелна вселена, да не беше точно. Предполагам, че е бил отчаян и е бил готов да се хване за сламка. Докато чета, разбирам защо. Създал си е хубав живот в осемнайсети век и се е адаптирал добре, но въпреки това е бил притеснен.

„Безпокоя се, че програмата за колонизиране ще унищожи коренното население, докато аз още съм тук. Моля всеки, който чете и разбира, да се увери, че съм прехвърлен обратно, преди да бъдат правени подобни опити.“

Това беше последното, което ми трябваше. Програма за изчистване на света, за да бъде на разположение на колонизатори от моето време. Разбира се, че подобна идея би очаровала мегаломан като Олдмантър. Очевидно беше и как точно ще го направи. Олдмантър обичаше парите; щеше да избере най-бързия и евтин вариант и колкото повече проектът напредваше, толкова повече мощ щеше да е необходима. Как се разчиства един свят от населението му бързо и ефективно? Антеруолд беше същинско потвърждение на отговора.

* * *

Тогава се случи и следващото значимо съвпадение, последното доказателство, ако щете. На път към вратата чух шум през прозореца, който гледаше към главната алея — някога обградена от дървета, а сега по-скоро буренясал терен. Все пак беше останал малко чакъл, който вдигаше шум и точно това ме накара да погледна какво става. Отвън спряха черна кола и чисто бял ван. Видях от колата да се показва непогрешимата фигура на Сам Уинд.

Не беше добре. Щяха да почукат, Хенри щеше да отвори, те щяха да открият „Почерка на Дявола“ и да си помислят, че е някакъв код за комуникиране със Съветския съюз. Въображението на Сам Уинд винаги е било ограничено. Нямаше да мога да го унищожа. Беше му писано да оцелее. Или вероятността налагаше по-скоро да просъществува.

Не можех просто да споря по темата. Нямах намерение да се връщам в затвора само заради удовлетворението да демонстрирам, че историята не може да се повлияе значително само от действията на един човек. Все още исках да докажа, че не е вярно. Не можех да направя особено много за Хенри, но можех поне да спася себе си.

Отидох на пръсти до стълбището в другия край на коридора, което водеше долу до старата кухня и щом чух със задоволство, че Хенри беше дал воля на приказливостта на леля Гърти, се измъкнах тихичко през входа за доставчиците; прекосих тревната площ към най-близките дървета, а след това заобиколих до пътя, където бяхме оставили колата. Карах до Хиърфорд, оставих я в странична уличка и взех влака до Оксфорд.

* * *

Колите, които пристигнаха, докато Литън чакаше Анджела да слезе, бяха много тихи, трябваше да го признае. Когато входният звънец прозвуча, той седеше нищо неподозиращ срещу леля си и се опитваше да открие смисъл във все по-странното ѝ бърборене. Вероятно затова не беше нащрек както обикновено.

Навремето никога нямаше да успеят да го хванат така лесно.

Той погледна през прозореца. Малката хайка, предвождана от Сам Уинд, вече беше пред вратата, мрачна и решителна. Нямаше какво

толкова да се направи; беше твърде стар за гимнастически упражнения, а и съзнанието му беше заето от други неща. Влетяха един по един, но Литън вече безмълвно се връщаше в дневната.

— Гостите ни за вечеря! — изписка леля Гърти. — Подранили са!

Сам не ѝ обърна внимание.

— Боя се, че всичко свърши, Хенри — заяви той.

— Боя се, че е така. Разочарован съм от теб, Сам, да биеш толкова път, след като имаш да вършиш по-важни неща.

— За какво дойде тук?

Литън извади тънката книжка от джоба си.

— Няма да ти се стори особено бляскаво.

Сам го погледна.

— Какво е това, по дяволите?

— Виж сега. Предполагам, ще си помислиш, че е някой неразбираем код. Не е. Поне не такъв, какъвто на теб ти се иска.

— Кога стана съветски шпионин, Хенри? По време на войната или преди това?

— Каква първосигнална идея — каза меко Литън. — Сериозно съм обиден.

— Години на изтичане на информация и предателства. Ти беше недосегаем, златното момче на Портмур през войната. Никой никога не те е подозирал, беше така защитен от неговата аура. Възрастта, приятелю. Трябваше да се откажеш още преди години.

— Вероятно си прав за това — отбеляза Литън.

— Последното доказателство беше появата на онзи човек и нападението над Волков.

— Виждам, че много си мислил. Някъде далеч ли възнамеряваш да ме пратиш?

— Да.

— В такъв случай, преди да тръгнем, Сам Уинд, бих искал да разменим няколко думи насаме, ако не възразяваш. Няма да отнеме много време.

Уинд го изгледа с подозрение, а после кимна.

— Мисля, че прозорците на кабинета все още имат стъкла. Ако приятелите ти останат тук...

Литън поведе Уинд през вратата, а после в стаята от другата страна на коридора.

— Бедният приятел. Половин час с Гърти и ще бъде готов да замине за Москва.

* * *

Стаята беше тъмна, студена и мръсна. Навремето беше принадлежала на чичо му и на Литън му се струваше, че все още се долавят последните кълбенца дим от лулата, която беше изпушил — странна бленда с аромат на череша, приготвена специално за него от собственик на магазин за тютюневи изделия в Холборн. Литън застана до камината — защо и той не знаеше, не беше палена от години. Тук прачичо му обичаше да седи и да критикува неправдите, предизвикани от профсъюзите, социалистите, германците или всеки, който бе събудил гнева му.

— И така. Седни и слушай, ако обичаш. Няма да се бавя, а след това можеш да предприемеш каквито действия искаш. Вярваш, че съм отговорен за нещо. Ти реши да отведеш Волков, а аз незабавно съм потърсил помощ от съветското посолство и то набързо е организирано опит за покушение. Или може би е бил Чън. Доста странно поведение, не мислиш ли? Може и да съм позагубил форма, но не съм толкова зле, че да не съм в състояние да убия Волков още в мига, в който го зърнах в Париж.

— Волков е в болница с куршум в тялото.

— Е, как е горкият човек?

— Ще оцелее. Извади голям късмет.

— Добре, добре — Литън замълча за известно време, за да помисли. — Това много улеснява положението. Макар че ще е доста трудно да го обясним на него.

— Убеден съм, че разбира всичко много добре.

— Аз съм убеден, че не. Договорката не беше такава.

— Какво трябва да означава това?

— Името му е Дейвид Купрански. Преподава руска литература на непълнен работен ден. Парите все не му достигат, откакто жена му го напусна. Тя беше тази с парите, ако ме разбираш. Много жалко, но

разточителната му склонност към „Уайт ръшън“^[1] ѝ се стори малко прекалена след време...

— Хенри!

— Хм? О! Да. Предложих му малко пари срещу участие в аматьорска театрална постановка. Написах бележка, изпратена до мен самия чрез Портмур, и го командировах в Париж, за да видя какво ще стане, щом заяви, че може да идентифицира предателя в службите ни. Трябва да кажа, че беше много убедителен, макар доста да преигра. Въпросът е там, че трудно бих стигнал толкова далеч, та да застрелям колега. Споделянето на един кабинет може да бъде досадно, но не чак толкова.

— Можеш ли да го докажеш?

— Разбира се, че мога. Много лесно. Дори да умре, съпругата му ще може да го идентифицира.

— Ами Волков? Истинският? Има ли изобщо такъв?

Литън сви рамене.

— Навремето познавах човек с това име в Берлин, но не съм чувал нищо за него оттогава. Подозирам, че може да са го застреляли.

— Всичко е било номер? Защо?

— За да те спипам. Нареджане на Портмур. Или по-скоро да не те спипам.

Уинд се опита да се престори, че не го е грижа, а Литън се облегна на рамката на камината и му се прииска да имаше лула.

— Проучих всички останали през последните две години, Сам. Портмур беше убеден, че има предател и поиска от мен да го открия, преди той да се пенсионира. Не исках, но знаеш колко убедителен може да бъде. Затова го направих, отмятах всеки от списъка си един по един. Трудих се върху документи, стари доклади. Заложих малко капани, за да видя кой ще се хване. Нищо. Две години работа и нищо. Нямах дори намек за успех.

— И така, стигнах до теб. Всички останали бяха чисти. Ти беше последен. Бедният Портмур много се развълнува от това положение или поне доколкото е способен да покаже вълнение, а аз бях сигурен, че скоро ще стигна до отговора. Ти беше единственият човек, когото не бях проверил.

— В този момент реших, че трябва да бъда особено старателен. В проучването ми имаше голям пропуск; бях оставил и още един

човек. Затова реших да проверя и двамата едновременно.

— Кой беше той?

— Самият Портмур — отговори Литън. — Представих си процес, в който защитникът ти се опитва да те измъкне, като срине неговата репутация, позволява си инсинуации, като например въпроса защо той не е бил обект на същото проучване като всички останали. Затова дадох на теб информация за Волков, а на Портмур дадох друга. Казах му, че заминавам за Париж, но не казах на теб и бях проследен. Казах на теб, но не и на Портмур кога Волков пристига в Оксфорд и се появи онзи човек Чън.

— Резултатът беше равен. Или пък ти можеше да си въпросният човек. Само че господин Чън, моят наблюдател не беше никой. Между другото, отново се появи и можеш да поговориш с него. Въпросът е, че той е напълно безобиден, интересувал се е само от ръкописа, който ти току-що взе от мен. Дойдох да го прибера, тъй като се почувствах малко виновен, след като получи стрела в гърба.

— Какво?

— Дълга история. Въпросът е в това, че няха категорично доказателство за единия или другия, затова предприех един последен ход. Щом качи Волков във вана и го поведе на сигурно място, звъннах на Портмур да кажа, че вече пътува и кога ще пристигне. Два часа покъсно той беше прострелян. Нямаше как да си ти. Ти беше през цялото време с мен или с младежа от контраразузнаването в съседната стая. Не говори по телефона. Нямаше как да заповядаш нападението и само другият човек беше в състояние да го направи. Както вече казах, ще бъде доста трудно да се извиня на Купрански. Мислиш ли, че ще мога да му намеря прилично преподавателско място в Лондон? Нещо, което да му осигури хубава пенсия?

— Хенри, ти...

— Портмур не се бои, че ще предаде Службите на руски шпионин, щом се пенсионира, Сам. Бои се, че няма да ги предаде на руски шпионин.

Литън седна до Уинд и разтърка ръце, за да ги стопли.

— Ти си — трябва да си — основен кандидат за длъжността на Портмур. Той искаше да те отстрани от пътя си, така че собственият му кандидат да успее. Дори ми каза, че смята за нужно да отхвърли всички главни претенденти. Ако можех някак да те закова, това щеше

да бъде добре за него, но сигурен съм, идеята му е била, че така и няма да стигна до заключение. Тогава щеше да заяви, че сянката е надвиснала над всички и за всеки случай не бива да се избира никой от вас. Гонтал ми даде тази идея.

— Кой?

— Няма значение.

— Кой е неговият кандидат?

— Нямам представа. Ще трябва просто да изчакаме и да видим.

— Имаш предвид да го оставим на поста му? Това е нелепо.

— Помисли за всичката грешна информация, която можеш да подадеш на руснаците. Помисли за начините, по които пазим сега малкото останали ни хора. Помисли за удоволствието да изчакаш, докато избрания от него кандидат е оповестен и могат да бъдат заловени и двамата.

— Сигурен ли си за това?

— Дори се опитах да не мисля твърде много по темата. Но да. Сигурен съм.

Уинд седеше безутешно на канапето и за пръв път от години изглеждаше, сякаш не може да се справи със ситуацията.

— Съжалявам, Сам. Аз имах повече време да свикна с тази идея от теб. И аз изпитвах уважение към Портмур. Той беше — и по неговия си начин все още е — смел и лоялен. Беше невероятен през войната, но съм сигурен, че той е шпионинът, когото търсим от толкова години. Ако организираш добро разследване, сигурен съм, че ще откриеш достатъчно, за да го потвърдиш.

— Случаят не е добре подплатен.

— За момента. Не би издържал в съда, а ако американците някога открият, че всяка тайна, която са споделяли, веднага е била съобщавана в Москва, никога повече не бихме могли да излезем на публично място с изправена глава.

— И?

— Тихо пенсиониране, рицарско звание, вероятно директорски пост в университета в Кеймбридж в замяна на пълни отчети и главата на протежето му на поднос. В действителност нямаме голям избор. Освен това навремето наистина беше герой. Дължим му го.

Уинд се наведе напред, опрял ръце до устата си.

— Боже господи — каза тихо той. — Кога си открил това?

— Не го подозирах, докато не ми се наложи. Приемах го категорично за най-добрия, упорит и лоялен човек. И той беше такъв, разбира се. Просто лоялен към нещо друго.

* * *

— Чудя се къде ли може да е Анджела? — попита Литън, когато след кратко претърсване на къщата не откриха и следа от нея. — Сам, може ли да пратиш някой от хората си зад къщата да погледне дали колата ѝ още е там?

Върнаха се след десетина минути и съобщиха, че няма кола, а само пресни следи от гуми.

— Вероятно ви е чула да идвате и се е бояла от най-лошото. Не е изненадващо, предполагам; вече прекара голяма част от деня в килия, а в момента е доста заета. Може би никога няма да промени мнението си.

— Ще ѝ се извиня коленопреклонно, щом имам тази възможност.

— Само се надявам да не предприеме нещо крайно, като например да изчезне завинаги.

— Как би могла да го стори?

— Много би се изненадал. В момента съм наникъде. Ще трябва да ме закараш у дома, Сам. Не мога да остана тук.

— Но не веднага. Първо трябва да видя Волков или както там му е името. Трябват ми показанията му, както и твоите. Това може да почака. На сутринта ще те кача на влака.

— Съгласен съм — отвърна Литън. — Предполагам, че няколко часа не са чак от такова значение.

Сам изпрати хората си, а Литън се сбогува с леля си и обеща скоро отново да я посети.

— Доведи и очарователното младо момиче. Много е симпатична.

— Ще го направя, стига да мога — обеща той.

После двамата с Уинд тръгнаха в нощта.

— Поне не вали — отбеляза Литън. — Всъщност е доста приятна вечер.

— Няма дълго да е така — измърмори Уинд. — Ще видиш.

[1] Коктейл от водка, ликьор с вкус на кафе и сметана. — Б.ред. ↑

64.

Влакът се движеше, а аз седях в слабо осветеното и блажено празно купе и обобщавах изчисленията си. Огромният брой съвпадения, които бяха довели до съществуването на „Почерка на Дявола“ и бяха предотвратили унищожаването му, ме накараха да осъзная, че простото решение вече не е вариант. Не че не можех вероятно да опитам отново, но пресметнах, че случайните събития отново ще попречат на успеха ми. Прецених, че шансовете нещо да се промени са нищожни, почти толкова малки, колкото шансовете компютърната симулация да беше предвидила избягването на атомна война. Всъщност, стигнах до извода, щом минахме през Суиндън, беше твърде вероятно да са напълно идентични, едното да е обърнат образ на другото в микроскопичен размер.

Изпълни ме вълнение. Идеята си я биваше! Сега ако само можех да я разработя и да извърша нужните математически действия, за да свържа двете, щях да получа наистина интересен материал, който да представя пред...

Всъщност, пред кого точно? Никой нямаше да го разбере тук, където беше сега, а и в не твърде далечното бъдеще беше много вероятно всички, които можеха да го разберат, да са унищожени. Бях ли отговорна за това? Трябваше да понеса своя дял от вината. Но (успокоявах се сама) не аз бях създала „Почерка на Дявола“, не се бях постарала да го опазя, нито го бях използвала. Тази страна на нещата не зависеше от мен. За свое удовлетворение в крайна сметка стигнах до извода, че ако фактът, че съм създала Антеруолд, е причина за възникването на атомна война, атомната война същевременно беше генерирала Антеруолд.

Нямах нито време, нито енергия да правя изчисления. Дори мисленето ми, колкото и ограничено да беше, се насичаше от спирането на гарите, където тревожно поглеждах през прозореца, за да видя дали някой полицай не чака за мен.

Нямаше такъв. Нямаше дори в Оксфорд, където слязох от влака като свободна жена и взех такси до къщата на Хенри.

Сама си отворих, спуснах завесите и се сринах изтощена на канапето в кабинета на Литън. Бях твърде уморена. Трябваше да предприема нещо, но духът ми ме беше напуснал.

Нищо не можех да направя. Чух стъпки. Трябва да бяха хората на Уинд. Пригответих се да посрещна съдбата си. Обвинение в измяна или нещо подобно. Вратата се отвори и Роузи мушна главата си вътре. Бях готова да я разцелувам, така ми олекна.

* * *

— Е, какво става? — попита Роузи.

— Всъщност Хенри вероятно е арестуван по подозрение в шпионаж, а аз съм издирвана престъпничка. „Почерка на Дявола“ не е у мен, не мога да го унищожа и светът е изправен пред атомна война. Ако не броим това... ти как си?

— Професорът е арестуван за шпионаж? Защо някой би си помислил подобно нещо?

— Може и да е такъв. Откъде бих могла да знам?

— Не ви ли е грижа?

— Ни най-малко. Малко съм разтревожена от това, което Уинд може да му стори. Наистина не искам да остане зад решетките през следващите десет години. Имам нужда от помощта му.

— Какво ще правите?

За пръв път Анджела се уплаши. Винаги беше излъчвала такава компетентност. Сега изглеждаше като пораженец.

— Не мога да направя много за Хенри; ще ми е трудно дори да се погрижа за себе си. Ако остана тук, Сам Уинд ще затвори и мен. Ще бъда в безизходица, ако се озова в затворническа килия.

— Колко време ви е нужно?

— Поне десетилетие, но дори и да не го прекарам в затвора, вероятно ни очаква холокост, преди да открия друг подход.

— Защо?

— Заради вероятност. Вероятността „Почерка на Дявола“ да оцелее, да попадне в погрешни ръце и да се използва за разчистване на

света за колонизаторите. Те мислят, че се канят да пуснат бомба в алтернативно минало. Всъщност ще бъде в това измерение и вероятно ще бъде скоро.

— Сигурно...

— Струва ми се просто. Какво ще стане, ако в Берлин избухне атомна бомба? Руснаците ще знаят, че не те са го направили, американците ще знаят, че не са и те. Всеки ще предположи, че другият е предприел враждебни действия и ще се включи по всички възможни начини. Те искат свят, който е свободен за колонизиране и това е най-лесният начин да го получат. Евтино, просто и ефикасно.

— Това ли ще се случи?

Анджела кимна.

— Така мисля. Възприемала съм нещата погрешно. Антеруолд не е само причина за война, той е също и последствие от войната. Не мога да изключа Антеруолд, ако не изключа основните причини за съществуването му.

— Вие го създадохте.

— Всички ние сме създадени от историята.

— С колко време разполагаме?

— Бих предположила, че може да е във всеки момент през следващите седемдесет и пет години. Горедолу. Не мога да определя по-точно.

— Бихте ли могли да го спрете? Ако имаште време?

— Докато има живот, има надежда.

— В такъв случай трябва да идете в Антеруолд. Така ще имате цялото време, което ви е нужно.

— Не мога. Не мога да повлияя на бъдещето си от друго такова. Трябва да съм на същата линия. Тъй като това е последният момент, който свързва двете, ще се наложи да остана тук. Ще се върна във Франция и ще се прикривам. Ще разчитам и на помощта на Чън, разбира се, ще ми бъде от полза. Стига да оцелее, бедният.

— Ще се оправи. Звънях в болницата. Ами аз?

Анджела се усмихна замислена.

— Искаш ли да помогнеш?

Роузи се поколеба, след това кимна.

— По някаква причина това много ме радва — тя замълча, а после се върна към своята практичност. — Ако разбирам странната ви

учебна система тук, можеш да напуснеш училище още следващата година?

— Да.

— Ако Джон Кенеди спечели изборите другия месец, ще имаме време поне до октомври 1962 година, струва ми се. Тогава настъпва кубинската ракетна криза. Ако я преживеем, можем да сме спокойни до 1976 година. Ако Никсън спечели, всичко става непредвидимо, но поне ще бъдем сигурни, че историята се променя сериозно. Ако предположим, че дотогава всичко върви добре, след девет месеца можеш да напуснеш училище, ще си събереш багажа и ще дойдеш да живееш при мен в Южна Франция. Какво ще кажеш за това? Имам много пари, а Чън е доста приятен, като го опознаеш.

— Звучи прекрасно.

— Ще бъде. Стига да не се провалим, тогава никак няма да е прекрасно. Но ще можем да съберем колкото можем повече хора и всички да се отправим към Антеруолд. Трябва да добавя, че не се сещам за причина, поради която да не отидеш още сега, ако наистина искаш.

Роузи поклати глава.

— Не. Мислих за това. Много. Но както все ми повтаряте, аз вече съм там. Една е достатъчна.

— А две ще са много ли?

Роузи се усмихна.

— Усложнение е. Другата аз ще се радва, че съм тук с родителите си. Някой ще трябва да се грижи за Дженкинс, докато професор Литън е в затвора. Имам живот тук. Понякога си мисля, че не е идеален, но, знаете...

— В такъв случай, по-добре да успеем — каза Анджеела. — Хайде. Ще те заведа у дома. Няма какво да правим тук тази вечер, а аз трябва да се измъкна от страната възможно най-бързо. Ще трябва да си събера багажа и да открия паспорта си.

Няколко минути по-късно двете излязоха от къщата, а Анджеела заключи старателно.

— Какъв ден — въздъхна тя. — Да видим какви забавления ще ни предложи утрешният.

65.

Джак беше шокиран от състоянието на острова, когато хеликоптерите закръжиха над него, преди да се приземят тежко на площадката. Някога искрящо белите покриви на главната сграда на института бяха осеяни с големи черни дупки; останките на охранителните постове още димяха на лекия бриз, в другия край на острова не бяха догорели огньовете, а десетина малки ферибота се показваха килнати от водата, обстреляни и потопени, както бяха вързани за кея. Армията на Олдмантър беше свършила работата си бързо и старателно.

Ремонтните дейности вече течаха. Още при приземяването той видя големи машини, натоварени с оборудването, необходимо за запушване на дупките и възстановяване на електричеството. Най-различни пособия стояха струпани на спретнати купчинки навсякъде. С опитен поглед сканира терена на снижаване, но не успя да види клетки за затворници, нито белези за скоро копани гробове.

Някои вече се бяха върнали на работа под ръководството на новия господар; други бяха напуснали с идеята да намерят най-доброто за себе си. Мястото беше полупразно, тихо, мрачно, липсваше цел. Няколкото десетки души, докарани от Отстъплението, се намираха под охрана.

Джак получи разрешение да види Емили, тъй като беше възстановен на предишната си длъжност и чакаше да бъде преместен в друга част на огромната империя на Олдмантър. Беше му предложено повишение, всичко, от което би могъл да има нужда. Олдмантър беше щедър човек.

— Той ще удържи на думата си — каза ѝ той. — Подготвителните работи са извършени. Все пак още можеш да промениш мнението си.

— Защо бих поискала да го правя?

— Опасно е.

— За хора като нас и тук не е много безопасно.

— Олдмантър откъде разбра къде съм? Как ме откри толкова бързо?

— Много просто. Аз му казах. Беше очевидно, че той ще спечели. Ти щеше да умреш, а също и ние. Изглежда е добър начин да спасиш нещо от разруха.

— Ти ми каза, че документът е стар, а на него каза, че е фалшив.

— Такова впечатление се създава у хора без научна подготовка, предполагам.

— Ханслип казва, че е опасен.

— Но за кого, как мислиш? И какво ще стане с Ханслип?

— Имам позволение да го видя утре.

— Харесах го. Кажи му, че знам какво правя.

* * *

— Ще опитам да ви издействам по-добри условия, преди да си тръгна — започна Джак, щом влезе в килията на Ханслип на следващия ден и с погнуса огледа влажните стени и мръсния под. — Няма причина да ви третират така.

— Изчезнах ли? — гласът на Ханслип беше изненадващо ясен за човек, с когото очевидно са се отнасяли зле.

Джак погледна ожулените места, посиненото око, бинтовете по ръцете. Примитивно. Ненавиждаше това.

— Боя се, че да. Токовият удар официално е приписан на терористи и властите реагират с масови арести. Институтът никога не е съществувал, нито пък вие.

Ханслип кимна, за да покаже, че е разбрал.

— Ами ти?

— Олдмантър ми предложи работа. Нямах голям избор, така че я приех. Също така се съгласи да изпрати ренегатите в техен собствен свят в замяна на сътрудничество от страна на Емили Странг. Ще бъде място, където да живеят необезпокоявани.

Той обмисли чутото.

— Разбирам. Защо дойде днес?

— Да се сбогувам, боя се. Ще бъдете разстрелян. А и искам да ви се извиня. Едно от условията на Емили беше да ви предложат шанс да

отидете с ренегатите. Олдмантър се съгласи, но после размисли. Бях инструктиран да предам на Емили, че сте отхвърлил предложението.

— Вече лъжеш за Олдмантър? Ще го направиш ли?

— Да. Трябва.

— Осъзнаваш ли колко опасно може да бъде използването на тази машина? А Олдмантър дали осъзнава?

— Нищо не знам. Вие ми казвате, че е опасна, Олдмантър е сигурен, че не е. След като е най-влиятелният човек на планетата, мнението му като че ли надделява. Емили ми каза, че знае какво прави.

— Наистина ли? — Ханслип се замисли и присви очи. После лицето му се проясни, изглеждаше почти доволен. Кимна на себе си и почти се усмихна. — Да. Може и така да е. Все пак е дъщеря на майка си. Казах ти, че Анджела е безскрупулна жена. Би ли предал на Емили, че разбирам какво прави и ѝ пожелавам успех? Също и че може да разчита на мен.

— Щом искате.

— Благодаря и на вас, господин Мур. Оценявам вашата любезност да ме посетите. Късмет и на вас. Ще ви е нужен повече, отколкото на всеки от нас, така мисля.

* * *

Същата вечер Джак, заедно с трима въоръжени мъже, взе Емили от помещението още веднъж и я поведе по коридорите навън. Изведе я, а след това нареди на пазачите:

— Отдалечете се. Предполагам, че трябва да бъдем в полезрението ви, но все пак дръжте дистанция, моля.

— Авторитетен човек — каза тя, щом пазачите чинно изостанаха и им позволиха да се разходят необезпокоявани по брега.

— Такъв съм. Тримата са си съвсем добре. Всъщност не ги е грижа какво става, стига да не си навлекат неприятности.

— Като повечето хора.

— Предполагам.

Известно време вървяха мълчаливо, а Емили поемаше свежия въздух.

— Тук е празно. Харесва ми.

— Хубаво. Добре ще го опознаеш.

— Защо?

— Това е вашата дестинация — отговори простиичко той. — Решиха, че е твърде скъпо да ви местят и в географско отношение. Ето защо, мястото на пристигането ви ще бъде точно мястото, от където сте тръгнали. На практика този остров. След това ще трябва сами да изберете пътя си.

— Колко от нас ще тръгнат?

— Ще започнат само с теб. Боя се, че възнамеряват да те използват като експеримент, да видят дали работи. Като се замислиш, изглежда приемат нещата съвсем сериозно. Искат да го направят както трябва.

— Там е бедата. Кога ще ме последват останалите?

— Питаш грешния човек. Аз съм само началник охрана, помниш ли?

— Тогава трябва да се надявам, че той ще удържи на думата си.

— Струва ми се, че ще го направи. Не е ясно защо, но е важно за него. Не е прекалено късно да размислиш, ако имаш съмнения.

— Може и така да стане, стига да ми хрумне нещо по-добро. На коя дата отивам?

— Нямам идея.

— Видя ли се с Ханслип?

— Да. Той не иска да тръгне. Освен това каза, че разбира какво правиш и ти пожелава успех. Също, че можеш да разчиташ на него. Какво означава това?

— Ще го убият ли?

— Да.

— В такъв случай означава, че е разбрал, че няма значение дали ще го направят, или не. Ще умре така или иначе, ако не дойде с мен. Защо ти не дойдеш вместо това?

— Трябва да се шегуваш.

— Наистина знам какво правя.

Той я изгледа с любопитство, опитваше се да разбере какво му казва.

— Няма ли да ми се довериш? — добави тя. — Важно е. Не мога да ти кажа защо.

Той се поколеба, а после поклати глава.

— Не — заяви. — Ти си ренегат. Не споделям твоите възгледи и ценности, макар да не възразявам срещу тях, както правят повечето хора. Освен това всичко, което искам, е тук. В безопасност съм и имам прилични привилегии за пръв път в живота си. Имам място и стойност. Знаем, че не означава много за теб, но е всичко, което искам аз.

Тя кимна.

— Предполагам. Все пак опитах. Да се връщаме.

* * *

Джак го беше виждал и преди, но докато прехвърлянето на Алекс Чън беше извършено тихомълком и без особени церемонии, този път се усещаше известна помпозност. На първо място, за да може Олдмантър да представи откритието си пред изпадналия в преклонение свят достатъчно зрелищно. Дори позволи за пръв път от десетилетия да снимат и него, толкова беше важно за властта и репутацията му.

Освен това използваха новата машина, незавършена при заминаването на Анджела, но сега беше готова и оборудвана със сензори, които даваха доста по-ясна представа къде точно е пристигнал субектът. Беше огромна стая, драматично осветена и подготвена. Чуваше се и типичното шушукане на техниците, приведени над инструментите си, съвършено концентрирани, истинско олицетворение на технократичното благополучие. Доброволката беше въведена и качването ѝ на подиума беше придружено с аплодисменти. Никой не каза, че тя е ренегат; вместо това беше представена като героичен изследовател, пионер, желаещ по-добро съществуване на човечеството. Дете на изтъкнати учени, готова отново да демонстрира себеотдаването си на зова за по-добър живот за човешкия вид. Тя седна, кимна, за да покаже, че е готова, магнитното поле се усили и я затвори вътре.

Камерите любовно се фокусираха на лицето ѝ, докато то не изчезна в синкава тъмнина; красиво, свежо и без усложнения, всичко, което зрителите искаха да видят.

После самата стая притъмня, виждаше се само синята светлина, ритмично пулсираща.

Обикновено прехвърлянето беше мигновено; в един момент субектът беше тук, а в следващия го нямаше. Не беше достатъчно добро; от маркетинговия отдел бяха настояли за нещо по-зрелищно и драматично. Може ли да го продължите още? Нужно ни е усещане за пътешествие, нещо по-вълнуващо от включване и изключване на електрическа крушка.

Можеше да се направи, но само чрез поддържане на доброволеца в състояние на изкуствено несъществуване през това време. Докато електричеството преминава през системата, тя не можеше да остане в подобна продължителна несигурност; можеха да добавят светлинни ефекти, да преместят камерите към угрижените лица на техниците, да добавят коментар, който да става все по-интензивен до момента, в който напрежението се прекъснеше и пътешественикът — както се предполагаше — достигаше до своята дестинация. Светлината отново щеше да бъде включена, за да покаже съвършено празния подиум. Пак не беше кой знае какво, но беше по-добре от нищо. Накрая всичко беше организирано. Прехвърлянето щеше да се проточи според изискванията. Не казаха на Емили, за да не я обезпокояват излишно. Процедурата се нуждаеше от усмивката ѝ.

Олдмантър наблюдаваше отстрани; беше задвижил нещата и се радваше, че може да остави техническите операции на другите. Щом театралностите започнаха, той стана нетърпелив и тръгна към стаята надолу по коридора, в която се намираще по-малката и стара машина, тази използвана по времето на Ханслип. Върху подложката за преминаване нямаше друго освен черна метална сфера с диаметър малко повече от шейсет сантиметра. Джак го придружаваше; беше инструктиран да се погрижи никой друг да не влиза.

— Реших, че може да пожелаеш да видиш това — каза Олдмантър, щом се озоваха вътре. — Тук днес ще се извърши по-сериозният експеримент.

— А какво беше това в другия край на коридора?

— Малко публичност. Изпращането на момичето няма да постигне нищо. Все пак изглеждаше добре и ще докосне сърцата на хората.

— Тогава какво е това?

— Това, господин Мур, е атомна бомба. Нямаме представа колко е трудно да се сдобиеш с такава. Охраняват ги много строго, както

може би си представяте. Малка е, но за беда това е максималната интензивност, с която може да се справи това устройство. Изпращането на всякакъв вид метали изисква огромни количества енергия. На света, боя се, му предстои поредният огромен електрически срив — той се обърна към Джак с усмивка. — Тези терористи, а? Дързостта им няма граници.

— Какво ще правите с нея? Каква е идеята?

Олдмантър се усмихна.

— Ще разчистим света за колонизиране. Може също да започнем да тестваме практичността.

— С бомба?

— Само една. Можем да разчитаме на обитателите да свършат останалото. По-евтино е, както разбирате. В противен случай ще трябва да продължим нататък и ще ни струва повече.

— Надявам се да не я изпращате в същия свят, в който отиде Емили?

— За беда ще се наложи — каза той с леко съжаление в гласа. — Има малка техническа спънка и в момента можем да достигнем само до една вселена. Никой не знае защо, но докато не решим проблема, нищо не можем да направим.

— Ще бъде убита.

— Не. Решихме да я изпратим по-напред. Никой досега не го е правил, а един от нашите колонизатори отчаяно копнее да разбере дали е възможно. Ако е възможно комуникация между светове, трябва да я установим, в случай че може да се осъществи прехвърляне в бъдеще. Тя ще отиде толкова далеч, колкото позволява наличната мощност.

— Значи я излъгахте?

— Казах, че ще транспортирам ренегатите в различен свят и ще го направя. Не съм казал, че ще ги пращам в същата времева зона, нито съм се съгласявал да не пращам атомна бомба.

— Къде се е озовала?

— Все още никъде, доколкото разбирам. Ще пристигне, щом мощта в нейното съоръжение прекъсне. Това ще се случи след около десет минути, след приключването на този експеримент. В момента, тя се намира в изумително състояние на несъществуване. Сега, ако ме извините...

Влезе техник с лист хартия в ръце.

— Списъкът с вариантите, сър, за финалното ви одобрение. Ще бъдем готови след пет минути.

Олдмантър взе листа хартия и го погледна небрежно. Берлин, октомври 1962 година; Лондон, ноември 1983 година; Калкута, май 1990 година; Пекин, юли 2018 година.

— Кое е за предпочитане?

— Анализите показват, че всички са идеални. Може да изберете който вариант желаете.

Олдмантър постави отметка на избраната кутийка с инициали отдолу и подаде листа обратно.

— Продължавайте тогава — каза и излезе в коридора пред стаята, където Джак го чакаше и се взираше в изкуствения прозорец.

— Смятате ме за жесток, господин Мур. Боя се, че това е естеството на откривателството. Не изтръгваме тайните на природата с любезни въпроси. Налага ни се да ги получим с колкото грубост е нужно. Разтревожен сте за онова момиче, предполагам. Но тя е просто една от милиардите нуждаещи се от помощ и ресурси. Човечеството има дълго бъдеще пред себе си. Струва си в името на това да се пожертва един човек.

— Тя смяташе, че този свят ще се саморазруши чрез знанията си — промълви Джак.

— Бъркала е — Олдмантър хвърли поглед към часовника на стената. — Ще разберем точно след дващест секунди.

— Сигурен ли сте? Не е ли по-добре да се изчака?

Олдмантър изръмжа пренебрежително и двамата с Джак се извърнаха към успокояващата проекция пред тях; още един идеален пейзаж, а Джак все още нямаше представа защо някой си е правил труда да го монтира. Все пак и двамата ги разсейваше, а зад гърбовете им техникът започна монотонно да отброява последните секунди.

— Светът ще се промени завинаги заради това, което правим тук — каза тихо Олдмантър. — Можем да сътворим нещо наистина прекрасно.

66.

— Господарю Хенари — провикна се Джей, завтекъл се зад едрата фигура, която пристъпваше бавно към голямата къща. — Почакай.

Хенари спря, докато момчето — вероятно вече не съвсем момче, макар все още да беше печално млад — го настигне.

— Господарю Хенари — повтори Джей, а след това замълча. — Не знам какво да кажа.

— За пръв път в живота си, Джей, аз съм разочарован от теб — отговори мило Хенари.

— Какво се е случило?

— Нямам представа. Освен че демонстрира какъв великолепен учител съм. Запази хладнокръвие през бог знае какви трудности, изнесе първата си реч, победи един от най-добрите оратори в Антеруолд и гледа дух в очите, без дори да потрепнеш. Настоявам, че имам известни заслуги за постиженията ти.

— При всички положения.

— Уви, не много. Силно ме превъзхождаш. Аз ще бъда познат за идните поколения единствено като първия ти учител.

— Едва ли.

— Ти пое рискове, на каквито никога не съм се осмелявал, и пожъна триумф.

Те продължиха напред, на път за Събранието, докато Хенари отново не заговори.

— Днес станахме свидетели на чудеса. Сбъдване на пророчество, явяването на духове, края на света. Отстраняване на огромна несправедливост. Необичайни неща. Знаеш ли, част от мен наистина изпитва разочарование.

— Защо?

— Защото всичко, което чух, беше напълно логично. Изгнаника се появи и всичко, което ни каза, вече ни беше известно. Най-малкото трябваше да ни бъде известно. Странно, не мислиш ли?

— Все пак беше ужасяващо.

— Беше. А новините скоро ще се разпространят из Антеруолд като горски пожар през лятото. Всичко ще се промени завинаги. Вероятно можем поне да помогнем това да се случи, както нареди духът. Бих казал, че имам нужда от помощта ти, но нека вместо това ти предложи своята помощ, ако е възможно...

— Аз... ами...

— Има толкова много за вършене, Джей. Ще бъде прекрасно и плашещо за всички нас. Ще трябва да спорим, да убеждаваме и ласкаем.

Джей се усмихна.

— Кое мислиш, че трябва да е първо?

— Първо? Е, първо ще идем да гледаме онази церемония. След това отиваме в Осенфуд. Знаеш ли, струва ми се, че ще е по-добре да стигнем там преди Гонтал. После, ами всъщност после започва истинското забавление. Сега предлагам да...

И едрият мъж и слабичкото момче вървяха, смееха се и си приказваха във все по-тъмната нощ, всеки от тях по-развълнуван от когато и да е през живота си, докато стигнаха до големия вътрешен двор, в който се провеждаше събранието в присъствието на всички възрастни във владението, които бяха успели да стигнат навреме. Атмосферата беше силно напрегната и беше ужасно шумно. Камерхерът вече говореше при пристигането им, но трудно се чуваше. Беше изрецитирал нужните думи два пъти, но му се наложи да ги извика трети път, преди присъстващите да се успокоят и церемонията да продължи.

— Кой — почти крещеше той — ще се представи пръв пред събранието?

Катрин излезе напред с царствена осанка въпреки облеклото си. Мнозина едва я познаха, но щом успяха, из двора се надигна одобрителен шепот, последван от тропане с крака — първо започна един, а след това се присъединиха и всички останали, удряха нозе в земята, викаха и се радваха да я видят отново. За пръв път тя наруши протокола и по бузите ѝ се търкулнаха сълзи в отговор на тяхното посрещане.

— Има ли някой, който твърди, че заслужава повече титлата? Има ли някой по линия на Теналд, който иска да се представи?

Всички се втренчиха в Памархон. Това беше моментът, за който беше мечтал години наред. Моментът, който беше изстрадал и за чието постигане беше кроил планове. Той пристъпи напред уверено и с ясен и силен глас заяви така, че всички да чуят:

— Не аз!

— Това ли е окончателната ви дума?

— Да.

— Тогава има ли друг член на фамилията, който иска да се представи?

Гонтал сам беше решил още да не си тръгва; някой почувствителен със сигурност би го направил, би се оттеглил от поражението и унижението. Гонтал очевидно беше по-дебелокож. Той държеше на коректността и правилата. Те го бяха поддържали и ръководили през целия му живот и той се чувстваше длъжен да ги почете дори и сега. Това не означаваше, разбира се, че му е приятно. Въпреки това стоеше там, гордо изправен, леко скован при задаването на въпроса. Той също пристъпи напред, вдигна глава и изрече:

— Не аз! — макар че, както много хора забелязаха, тонът му не беше особено ентусиазиран.

Камерхерът имаше още много за казване, но никой не го чу. Беше седмица без паралел, а само няколко часа по-рано мнозина изпитаха най-силния ужас в живота си.

Бяха видели неща, за които щеше да се говори още поколения. Владетелят им беше изгубен, а след това отново намерен. Бяха стигнали почти до война. Пророчествата от едно време се бяха сбъднали и всели неистова уплаха у всички тях.

Сега всичко беше възстановено и простено. Осенфуд и Уилдън бяха отново в хармония. Петното върху семейството на Теналд беше изчистено. Невинният беше оневинен, виновният беше наказан. Денят на съда беше настъпил и отминал, а те бяха освободени от изкупване на греховете си.

Нищо чудно, че никой не чу как камерхерът произнася:

— В такъв случай декларирам, че Владетелят на Уилдън отново става Владетел и това слага край на избора — макар той много да се постара.

Всички бяха твърде щастливи, твърде шумни и твърде развълнувани, за да му обърнат внимание.

Сред суматохата Памархон беше първият, който дойде да поздрави Катрин за новото възкачване на трона.

Тя се усмихна.

— Не си длъжен да демонстрираш подчинение пред мен — каза тя, щом той ѝ се поклони. — Знаеш го не по-зле от мен. Върви. Намери тази твоя съпруга. Ако ще се кланяш пред някого, то тя го заслужава повече от мен.

— Тогава с твое разрешение...

Той се измъкна през вратата.

И се натъкна право на Антрос, който носеше Розалинд на ръце в рокля, обляна в кръв.

* * *

Памархон извика отчаяно и изтича към моравата, където беше спрял Антрос.

— Какво се случи? Какво ѝ е?

— Жаки — отвърна Антрос.

Дишаше тежко заради усилието да донесе Розалинд толкова далеч и тъй бързо, ужасен, че ако се забави, тя може да изгуби много кръв и да умре, а ако тича, може да ѝ причини болка.

— Духът си тръгна през светлината, а Жаки се опита да накара Розалинд също да тръгне. Теглеше я със себе си и аз стрелях. Духът ми беше поръчал така, струва ми се. Той имаше нож и я намушка, преди Розалинд да го избута. Той изчезна.

Докато обясняваше, положи Розалинд върху тревата, а Памархон, който имаше известни умения в тази област, я огледа внимателно. Лоша рана през ребрата, където ножът на Жаки я беше уцелил, преди тя да го изтласка през светлината. Кървеше обилно, но изглеждаше по-зле, отколкото беше в действителност. Тя отвори очи при допира му и се усмихна, щом видя тревожното му лице.

— Всъщност не съм чак толкова зле — каза тя. — Наистина мога да ходя, благодаря ти.

— Да не си посмяла.

Розалинд лежеше неподвижно, докато той я преглеждаше, а след това се усмихна на Антрос.

— Спасяваш ме за втори път, Антрос Смелия — промълви тихо тя. — Надявам се професорът да не е чел за Ланселот и Гуинивийър^[1].

Памархон я вдигна сам и я понесе към къщата, а Антрос изтича напред да извика лецител. Катрин излезе и на мига изостави церемонията по встъпването, за да ускори нещата. След това лецителите поеха положението в свои ръце и ги изпъдиха, настаниха я в меки чаршафи, преоблякоха я в чисти дрехи и промиха раната, преди да я превържат.

— Не гледай така уплашено, млади човече — скара се някой на изпадналия в паника Памархон. — Като че ли никога не си виждал кръв досега. Върви си. Тя няма нужда от теб, а и ние също. Трябват й тишина и спокойствие. Можеш да я видиш, щом приключим. Раната не е чак толкова тежка, така че спри да се тормозиш.

И на Памархон му се наложи да чака в компанията на Катрин и Антрос. Постоянно крачеха напред-назад и пращаха послания, за да узнаят как е тя.

— Всеки би разбрал, че е влюбен — отбеляза Катрин тихо пред Антрос, докато го наблюдаваха. Той се засмя тихо. — Изглежда си се справил доста добре там — добави тя.

— Следвах инструкции.

— Подозирам, че не си получил такива.

— Може би.

Други проблеми тревожеха съзнанието на Антрос.

— Памархон — каза той. — Ами Осенфуд?

Той кимна.

— Щом видя Розалинд, тръгвам. Ще трябва да побързам. Искам да стигна преди веселата дружинка на Гонтал. Сигурен съм, че вече е изпратил хора, но самият той още е тук. Катрин, ще се погрижиш ли да не тръгва до утре сутринта?

— Ще го задуша с любезност и гостоприемство. Ако този подход не подейства, ще отворя някое от най-добрите бурета с бренди в Уилдън. Щом приключа с него, едва ли ще помни какво изобщо е Осенфуд.

— Благодаря ти. Антрос, ти трябва да се върнеш в лагера и да кажеш какво се е случило. Да успокоиш всички. Кажи им, че ще им обясня след завръщането си.

* * *

Памархон се върна след два дни изтощен, но удовлетворен. Беше направил всичко необходимо, потегли напред с най-добрият кон на Катрин и спря хората си на по-малко от двайсет и пет километра от Осенфуд. Каза им, че експедицията вече не е нужна. Прекрасни неща се случили в Уилдън...

Бяха устроили лагер и той им разказа история, каквато никой не бил чувал до този момент. Разказа им всичко — от похода до Олтара, до появата на духа, за процеса и свалянето на маската на убиеца Жаки.

— Духът накара Катрин да сложи край на тази измама. Тези, които искат, могат да продължат да живеят тук свободно и със своя земя. Останалите ще бъдат възнаградени, всяко престъпление ще бъде опростено и ще могат да идат където пожелаят.

— Ами ти? — обади се Джон.

— Ах, мили приятелю! Ще се ожена за моята фея и ще помогна на хората си да се устроят. След това ще взема един кораб, най-добрия кораб, строен някога, и ще предприема плаване.

Погледна лицата им, проблясващи на огъня, видя колко ги с изненадал с всяка част от разказа си.

— Ще имам нужда от екипаж, разбира се — добави той. — Работа за приключенци, смели и безразсъдни хора. Случайно да знаете къде мога да намеря такива?

Скован от болка, уморен, мръсен, гладен и жаден, той пристигна в Уилдън и се свлече от добичето, което беше не по-малко уморено от него. Беше ли се подобрило състоянието на Розалинд? Дали не го бяха излъгали или допуснали грешка? Ами ако беше изпаднала в кома, беше получила инфекция или дори беше умряла?

Той забърза през прекрасните градини. Слънцето залязваше на запад и той зърна слабичка младежка фигура — някой тичаше към него от стаите на лечебницата и махаше с ръка.

Изпълни го облекчение, което прогони цялата умора и той също се затича.

* * *

— Трябва да си много мил с мен, Памархон, нечий син — каза Розалинд, след като най-сетне бяха способни да се отделят един от друг. — Докато сме живи. Знаеш го, надявам се. Сега не мога да си ида у дома. Никога. Направих избора си и това беше ти. Надявам се да не си размислил.

Бяха минали три дни от бурните събития край Олтара, а усещането вече беше, сякаш никога не се е случвало. Тя започваше да забелязва промяна във вида и поведението на хората. Чу как говорът им става друг. „Ще отида... Когато ходих... Следващата година... Преди много години...“

— По-сигурен съм от всякога.

— Истината ли ми каза за пътешествията? Или планираш да си направиш ферма с прасета в двора и пилета в леглото?

— Ще бъда готов, когато и ти си готова. Бих тръгнал още утре, ако дойдеш с мен, или бих останал тук завинаги, ако ти промениш мнението си.

— Глупчо — отвърна му тя. — Няма да размисля. Да видя целия свят ще е лесно в сравнение с всичко, което видях досега.

Тя се усмихна с най-сладката си усмивка и той отново я взе в прегръдката си.

* * *

— Лейди Розалинд — заговори Катрин, щом момичето най-сетне се раздели с Памархон и влезе в къщата. — Радвам се да те видя отпочинала и възстановена. Добре ли си?

Розалинд кимна. Беше прекарала в леглото три дни — в действителност два дни повече, отколкото ѝ се струваше необходимо; раната ѝ заздравяваше и дори най-педантичните сестри бяха заключили неохотно, че няма причина да не ѝ позволят да се облече и да излезе от лечебницата. Беше облякла чисти дрехи, донесени от къщата, и излезе в градината точно в мига, в който беше пристигнал Памархон. Сега беше в залата с архива, в която за пръв път беше разговаряла с Катрин след пристигането си. Вече нямаше никаква представа кога точно се беше случило това; понякога ѝ се струваше, че е минала само седмица, друг път пресмяташе времето в години.

— Много съм добре. Изглеждаше доста по-зле, отколкото беше всъщност. Много мило от твоя страна, че ме посещаваше толкова често.

— Наложих ми се да упражнявам цялата си власт, за да ми бъде позволено. Сестрите са истински тирани в своето владение. Много се тревожихме за теб.

— Къде са всички?

— Хенари замина за Осенфуд; иска да оправи отношенията си с Гонтал, като му предложи да работят в сътрудничество по Рафта на Небивалиците. Надява се ти също да му помогнеш. Пуска стръвта, ако ме разбираш. Гонтал доста се бои от теб. Джей все още е тук, води странни разговори с Алиена, които е истинско забавление да подслушваш, а онзи прекрасен млад мъж Антрос се върна обратно в гората. Памархон, както ти е добре известно, току-що пристигна.

Розалинд се изчерви и се усмихна срамежливо.

— Наистина ли планирате пътуване по море?

— Съвсем скоро, макар че не мога да откажа на молбата на Хенари, а и една от сестрите спомена, че пролетта ще е по-добър момент за заминаване. Това означава, че след около девет месеца ще потеглим, надявам се.

— И ще видите света в цялото му великолепиe — тя се усмихна.
— Дъжд, мъгла, сняг, опасност.

— Точно така — съгласи се доволно Розалинд. — Също и прекрасни чудни неща.

— Дотогава се надявам да прекараш колкото може повече време тук. Бих могла да се възползвам от помощта ти.

— С удоволствие, господарке моя — Роузи направи реверанс, а Катрин се разсмя.

— А, не. Няма да ме наричаш така. Точно ти. Всъщност, струва ми се, че така и не бяхме представени една на друга. Не и както трябва.

— Тогава да го направим както трябва. Представям ви се като Розалинд, годеница на Памархон, син на Айзенуор. Все пак ми се струва, че вече знам името ти.

— Наистина ли?

— Мисля, че да. Заради онова, което каза професорът — че сама си извоювала главна роля в историята му, донякъде като мен самата. Това ме накара да си помисля, че и ти също не си отгук.

— Продължавай.

— Мисля — тук тя замълча за момент, леко несигурна. — Мисля, че трябва да си Анджеला Миърсън. Това ми се вижда единственото смислено обяснение.

Катрин се усмихна.

— Добър опит. Но не съм.

— О, колко жалко! Бях сигурна, че трябва да си.

— Беше много близо. Казвам се Емили Странг. Аз съм дъщерята на Анджеला.

— Е, това не го очаквах — призна Розалинд с нотка на разочарование в гласа. — Но пък изобщо не знаех, че тя има дъщеря. Не я познавам, разбираш ли.

— Нито пък аз.

— Наистина? Собствената си майка? Бедничката ти.

— Грижила се е за мен другояче.

— Как, за бога, се озова тук?

— Е, това е отделна история, и то страхотна. И може да отнеме часове да я разкажа, но си струва да я чуеш. Надявам се да останеш достатъчно дълго, защото ще ти разправа за майка си и нейната работа, за Изгнаника и Завръщането или поне как мисля, че е било. Виждала съм необичайни неща и бих искала да ги разкажа на някой, който ще ги разбере и вероятно ще ми помогне да разкрия повече от истината. Имам много празнини в знанията.

— Много бих се радвала.

— Но това ще се случи друг ден; няма за къде да бързаме. Сега трябва да празнуваме и да бъдем щастливи.

Тя се обърна да погледне през прозореца към просторните градини на Уилдън и горите зад тях.

— Знаеш ли, тук е прекрасно — промълви тихо. — Можем да направим нещо наистина чудесно от света ни този път.

[1] Ланселот бил най-красивият от рицарите на крал Артур, който бил влюбен в кралица Гуинивийър, съпругата на крал Артур. — Б.ред. ↑

БЛАГОДАРНОСТИ

С благодарност за помощта, подкрепата и съветите на Рет Харис, Алекс Пиърс, Майкъл Пиърс, Дейвид Браун, Фелисити Брайън, Катрин Кларк, Бужа Кукман, Лорън Ешкенази, Джоузи Гарднър, Майкъл Холиок, Андрю Кац, Бил Лиър, Линдал Роупър, Марк Роуз, Сара Савит, Алекс Скот, Ник Старгард, Андре Стърн, Хенри Воланс, Саймън Уитъкър.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.